

ส.ค.ส. พระราชทาน ๒๕๕๙

พระราชดำรัส

พระราชทานแก่ประชาชนชาวไทยในโอกาสขึ้นปีใหม่ พุทธศักราช ๒๕๕๙
วันพฤหัสบดีที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๘

ประชาชนชาวไทยทั้งหลาย

บัดนี้ถึงวาระจะขึ้นปีใหม่ ข้าพเจ้าขอส่งความปรารถนาดีมาอวยพรแก่ท่านทุกๆ คน ให้มีความสุข ความเจริญ และความสำเร็จสมประสงค์ในสิ่งที่ปรารถนา.

ความสุขความเจริญนี้แม้เป็นสิ่งที่พึงปรารถนาอย่างยิ่ง แต่ในวิถีชีวิตของคนเรานั้น ย่อมต้องมีทั้งสุข และทุกข์ ทั้งความสมหวังและผิดหวัง เป็นปรกติธรรมดา ทุกคนจึงต้องเตรียมตัว เตรียมใจ และเตรียมการ ให้พร้อม อย่าประมาท ในปีใหม่นี้จึงขอให้ท่านทั้งหลายได้รักษาและสร้างเสริมสุขภาพของตนให้สมบูรณ์ ให้มีกำลังใจที่แข็งแรง มีกำลังใจที่เข้มแข็งหนักแน่น และมีสติรู้เท่าทันอยู่เสมอ จักได้สามารถนำพาตน ให้ผ่านพ้นสถานการณ์ต่างๆ อันไม่พึงประสงค์ จนบรรลุถึงความสุขความเจริญและความสำเร็จได้ ดังที่ตั้งใจปรารถนา.

ขออานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ จงดคุ้มครองรักษาท่านทุกคน ให้ปราศจาก ทุกข์ ปราศจากภัย ให้มีความสุขกาย สุขใจ ตลอดศกหน้านี้โดยทั่วกัน.

ที่มา : พระราชดำรัสและพระบรมราโชวาท สำนักพระราชพิธีการ เข้าถึงได้จาก : www.ohm.go.th

สารจากอธิบดี

๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ เป็นวันครบรอบการสถาปนากรมที่ดิน ๑๑๕ ปี กรมที่ดินได้สนองตอบนโยบายของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) นโยบายรัฐบาล และกระทรวงมหาดไทย โดยกำหนด **บัญญัติ ๑๐ ประการไว้เป็นแนวทางปฏิบัติงาน** อาทิเช่น น้อมนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงเป็นครรลองครองธรรมในการดำเนินชีวิต ขับเคลื่อนภารกิจในพื้นที่ตามนโยบายของรัฐ ยึดมั่นและยึดหลักในสิ่งที่ถูกต้องตามกฎหมาย/ระเบียบโดยเคร่งครัด ซื่อสัตย์สุจริต โปร่งใส เป็นธรรม ฯลฯ อีกทั้งในปีนี้ กรมที่ดินได้ร่วมมือด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตามนโยบายของรัฐบาลและกระทรวงมหาดไทย โดยมีเจตนารมณ์ให้ข้าราชการ/เจ้าหน้าที่จัดทำคำรับรองการปฏิบัติราชการระหว่างผู้บริหารและผู้ใต้บังคับบัญชา

ต้องมีความพร้อม ๕ ด้าน คือ **รับรู้ รับปฏิบัติ รับการตรวจสอบ รับการประเมินผล และรับผิดชอบ** ทุกกรณีหากเป็นที่ยุติว่าประพฤติดีมีชอบทุจริตจริง ซึ่งได้กำหนดวาระงานสำคัญของกรมที่ดินในปี พ.ศ.๒๕๕๙ จำนวน ๙ เรื่อง ได้แก่ ขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาล บริการดีไม่มีทุจริต เอกสารสิทธิออกถูกต้อง มอบของขวัญปีใหม่ คิวว่างัดให้ลดเวลา ประชาชนมีความรู้ เขตชุมชนดี มีความคิดสร้างสรรค์ ศูนย์ข้อมูลทันสมัยระดับชาติ และเพิ่มบทบาทข้างวังวัดเอกชน

นอกจากนี้ ในการดำเนินงานของกรมที่ดิน ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้างของกรมที่ดิน ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามนิยามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ.๒๕๔๒ ต้องศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับกฎหมายปกครอง อาทิ พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ.๒๕๔๒ ระเบียบที่ประชุมใหญ่ของตุลาการในศาลปกครองสูงสุดว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ.๒๕๔๓ ซึ่งเป็นการศึกษาเกี่ยวกับวิธีพิจารณาคดีในศาลปกครองเพิ่มเติมในส่วนที่เกี่ยวกับการดำเนินคดีปกครอง เรียนรู้ว่าการใช้อำนาจตามประมวลกฎหมายที่ดินใดบ้างที่เป็นหรือไม่เป็นคำสั่งทางปกครอง และที่สำคัญเพื่อเป็นอุทาหรณ์ในการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้แก่เจ้าหน้าที่กรมที่ดิน วารสารที่ดินฉบับพิเศษเล่มนี้ จึงได้นำย่อคำพิพากษาและย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่เกี่ยวข้องกับกรมที่ดิน ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๔๖ จนถึง พ.ศ.๒๕๕๓ มาตีพิมพ์ ซึ่งได้รับอนุญาตจากสำนักงานศาลปกครองให้ลงพิมพ์ได้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะเป็นประโยชน์แก่เจ้าหน้าที่กรมที่ดินและผู้สนใจทั่วไป ได้ศึกษาเรียนรู้เพิ่มเติม

ในวาระครบรอบ ๑๑๕ ปีกรมที่ดิน ผมขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลโลก จงดลบันดาลให้พี่น้องชาวดินทุกท่านและครอบครัวประสบแต่ความสุข ด้วยจตุรพิธพรชัย สมบูรณ์พูนผลในสิ่งที่ปรารถนาทุกประการ

(นายอภิรักษ์ ชื่นธนาวงศ์)
อธิบดีกรมที่ดิน

CONTENT สารบัญ ปีที่ ๖๒ ฉบับที่ ๑ เดือน มกราคม-กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

- ๑ ส.ค.ส. พระราชทาน ๒๕๕๙
- ๒ สารจากอธิบดี
- ๔ กระบวนการพิจารณาคดีปกครองในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกรมที่ดิน
- ๔ ส่วนที่ ๑ กรณีกรมที่ดินเป็นผู้ฟ้องคดีต่อศาลปกครอง
- ๑๖ ส่วนที่ ๒ กรณีกรมที่ดินหรือเจ้าหน้าที่เป็นผู้ถูกฟ้องคดีปกครอง
- ๑๗ ส่วนที่ ๓ กรณีการดำเนินคดีปกครองที่สำคัญในส่วนที่เกี่ยวข้องกัน
- ๒๔ ส่วนที่ ๔ การบังคับทางปกครอง
- ๒๗ คำวินิจฉัยของศาลปกครองที่เป็นคำสั่งทางปกครอง
- ๒๙ ขั้นตอนและระยะเวลาการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง
- ๓๐ ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่เกี่ยวข้องกับกรมที่ดิน
- ๑๖๐ ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่เกี่ยวข้องกับกรมที่ดิน
- ๔๑๒ คติธรรม

กระบวนการพิจารณาคดีปกครองในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกรมที่ดิน*

ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีพิพาทระหว่างหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกับเอกชน หรือระหว่างหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยกันซึ่งตามอำนาจหน้าที่ของศาลปกครองเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการออกกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครอง การกระทำละเมิดในทางปกครองหรือการทำสัญญาทางปกครอง อันเป็นเรื่องของกฎหมายมหาชน ซึ่งศาลปกครองใช้ระบบการพิจารณา “แบบไต่สวน” กล่าวคือ ศาลแสวงหาความจริงเองควบคู่กับหลักการให้สิทธิโต้แย้ง หรือหลักการฟังความสองฝ่าย ระหว่างฝ่ายผู้ฟ้องคดีกับฝ่ายผู้ถูกฟ้องคดี จึงมีความแตกต่างจากระบบกล่าวหาของศาลยุติธรรม นอกจากนั้น ระบบวิธีพิจารณาคดีปกครองยังให้มีการถ่วงดุลการใช้อำนาจระหว่างตุลาการศาลปกครองด้วยกัน โดยระบบคำตัดสินพิพากษา ๒ ชั้น จะแตกต่างจากคำตัดสินพิพากษาของศาลยุติธรรมอีกทั้งหลักการของระบบไต่สวนและการถ่วงดุลการใช้อำนาจระหว่างตุลาการได้ถูกนำไปสอดแทรกอยู่ในกระบวนการพิจารณาคดีปกครองของศาลปกครอง กรมที่ดินซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐที่มีข้อพิพาทกับเอกชนและถูกฟ้องคดีต่อศาลปกครองเป็นจำนวนมาก จึงมีความจำเป็นที่เจ้าหน้าที่ต้องศึกษาและทำความเข้าใจขั้นตอนและวิธีการดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลปกครอง โดยเฉพาะการดำเนินคดีปกครองของกรมที่ดิน กลุ่มงานคดี สำนักกฎหมาย จึงได้สรุปขั้นตอนและวิธีการเฉพาะข้อกฎหมายที่สำคัญๆ โดยอธิบายถึงขั้นตอนตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ.๒๕๔๒ และระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ.๒๕๔๓ อันเกี่ยวกับเงื่อนไขการฟ้องคดี และกระบวนการพิจารณาและพิพากษาของตุลาการศาลปกครองโดยสังเขป โดยแยกออกเป็น ๔ ส่วนดังต่อไปนี้

- ส่วนที่ ๑ กรณีกรมที่ดินเป็นผู้ฟ้องคดีต่อศาลปกครอง
- ส่วนที่ ๒ กรณีกรมที่ดินหรือเจ้าหน้าที่เป็นผู้ถูกฟ้องคดีต่อศาลปกครอง
- ส่วนที่ ๓ กรณีการดำเนินคดีปกครองที่สำคัญในส่วนที่เกี่ยวข้องกัน
- ส่วนที่ ๔ การบังคับทางปกครอง

ส่วนที่ ๑ กรณีกรมที่ดินเป็นผู้ฟ้องคดีต่อศาลปกครอง

เมื่อมีข้อพิพาทในคดีปกครองระหว่างเอกชนกับกรมที่ดินหรือเจ้าหน้าที่ของกรมที่ดิน หรือกรมที่ดินกับเจ้าหน้าที่ของกรมที่ดินด้วยกันเอง จำเป็นต้องใช้สิทธิทางศาลฟ้องคดีต่อศาลปกครอง และเมื่อผู้บังคับบัญชาได้มอบหมายให้นิติกรคนใดเป็นผู้รับผิดชอบสำนวนแล้ว นิติกรผู้เป็นเจ้าของสำนวนคดีจะต้องพิจารณาเบื้องต้นโดยตรวจสอบมูลเหตุแห่งการฟ้องคดีว่าเป็นเรื่องอะไร ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขการฟ้องคดี และเขตอำนาจศาลอย่างไรและเป็นกรณีที่จะต้องเสนอผู้บังคับบัญชาว่าจะมอบหมายให้สำนักงานคดีปกครอง สำนักงานอัยการสูงสุด เป็นผู้ดำเนินคดีปกครองแทนกรมที่ดินหรือไม่ โดยมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาดังต่อไปนี้

* นายขวัญชัย อนันต์ทนนท์ นิติกรชำนาญการพิเศษ

กลุ่มคดีปกครอง ๒ สำนักกฎหมาย ผู้รวบรวม

๑. ผู้มีสิทธิฟ้องคดีเป็นใคร

ผู้ฟ้องคดีจะต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และได้รับความเดือดร้อนเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้ อันเนื่องมาจากการกระทำหรืองดเว้นการกระทำของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือเป็นผู้ที่มีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง หรือเป็นผู้ที่มีข้อโต้แย้งอื่นใดที่กฎหมายกำหนดให้ฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา ๙ และการแก้ไขหรือบรรเทาความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรือยุติข้อโต้แย้งนั้นต้องมีค่าบังคับตามที่กำหนดในมาตรา ๗๒ โดยปฏิบัติตาม**มาตรา ๔๒** แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

แต่อย่างไรก็ตาม หากเรื่องที่จะฟ้องคดีนั้นมิกฎหมายกำหนดให้ต้องดำเนินการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหาย โดยกำหนดขั้นตอนและวิธีการสำหรับการแก้ไขเช่นนั้นไว้โดยเฉพาะ ผู้ฟ้องคดีต้องดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการดังกล่าว และได้มีการสั่งการตามกฎหมายนั้น หรือไม่ได้มีการสั่งการภายในเวลาอันสมควรหรือภายในเวลาที่กฎหมายนั้นกำหนดแล้ว ผู้ฟ้องคดีจึงจะมีสิทธิฟ้องคดี โดยปฏิบัติตาม**มาตรา ๔๒ วรรคสอง** แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

๒. ฟ้องคดีต่อศาลใด

การฟ้องคดีปกครองที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นนั้น กฎหมายกำหนดให้ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นที่**ผู้ฟ้องคดีมีภูมิลำเนา หรือที่มูลคดีเกิดขึ้น ในเขตศาลปกครองชั้นต้น** ซึ่งเป็นการให้สิทธิแก่ผู้ฟ้องคดีที่จะเลือกฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นศาลหนึ่ง ศาลใดดังกล่าวได้ตาม**มาตรา ๔๓ วรรคหนึ่ง** แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

๓. การทำคำฟ้องต้องทำอย่างไร

การฟ้องคดีปกครองไม่มีแบบของคำฟ้องกำหนดไว้โดยเฉพาะ เพียงแต่คำฟ้องต้องทำเป็น**หนังสือ**กับให้แนบพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องด้วยตามที่กำหนดไว้ใน**ข้อ ๓๒ วรรคหนึ่ง** แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓

๔. การมอบอำนาจให้ดำเนินคดีแทนทำได้หรือไม่

การดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาลปกครองนั้น คู่กรณีไม่จำเป็นต้องดำเนินการด้วยตนเอง โดยที่**มาตรา ๔๕ วรรคห้า** แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ บัญญัติว่าในการดำเนินกระบวนการพิจารณา คู่กรณีจะดำเนินการทั้งปวงด้วยตนเองหรือจะมอบอำนาจให้ทนายความหรือบุคคลอื่นซึ่งมีคุณสมบัติตาม**ข้อ ๒๐** แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดว่าด้วยองค์คณะการจ่ายสำนวน การโอนคดี การปฏิบัติหน้าที่ของตุลาการในคดีปกครอง การคัดค้านตุลาการศาลปกครอง การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานคดีปกครองและการมอบอำนาจให้ดำเนินคดีปกครองแทน พ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งได้กำหนดในเรื่องนี้ว่าคู่กรณีในคดีปกครองอาจมอบอำนาจให้**ทนายความหรือบุคคลอื่นซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้วและมีความรู้ความสามารถที่อาจดำเนินการแทนผู้มอบอำนาจได้** ฟ้องคดีหรือดำเนินคดีปกครองแทนคู่กรณีได้แต่ในส่วนของการที่ที่ดินซึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครองสามารถฟ้องคดีปกครองได้โดยมอบอำนาจให้พนักงานอัยการฟ้องคดีหรือดำเนินคดีปกครองแทนได้ หรือในกรณีเร่งด่วนอาจมอบอำนาจให้ข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้าง แล้วแต่กรณี ของหน่วยงานทางปกครองนั้น หรือของหน่วยงานทางปกครองที่เจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นสังกัดอยู่ โดยปฏิบัติตาม**หนังสือกรมที่ดิน ที่ มท ๐๓/๑๒/ว. ๑๑๘๓/๔ ลงวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๔๕ เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินคดีปกครอง**

๕. วิธีการยื่นคำฟ้องอย่างไร

ให้ยื่นคำฟ้องต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ของศาลปกครองหรือส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนก็ได้ โดยให้ถือว่าวันที่ส่งคำฟ้องแก่เจ้าพนักงานไปรษณีย์เป็นวันที่ยื่นคำฟ้องต่อศาลปกครองปฏิบัติตาม มาตรา ๕๖ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒

คู่กรณีจะยื่นคำฟ้องด้วยตนเองหรือมอบฉันทะให้ผู้อื่นยื่นก็ได้ ปฏิบัติตามข้อ ๑๓ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๓

การมอบฉันทะให้ผู้อื่นยื่นคำฟ้อง หรือเอกสาร หรือพยานหลักฐาน ต้องทำเป็นหนังสือ ลงลายมือชื่อผู้มอบ ผู้รับมอบและพยาน ปฏิบัติตามข้อ ๑๓ วรรคสอง

๖. หลักเกณฑ์ระยะเวลาในการยื่นคำฟ้อง

๖.๑ การฟ้องคดีพิพาทที่ฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนกฎหรือคำสั่งทางปกครองต้องฟ้องภายในเก้าสิบวัน นับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ (มาตรา ๔๙) หรือ

๖.๒ นับแต่วันที่พ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องขอต่อหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดและไม่ได้รับหนังสือชี้แจงจากหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือได้รับแต่เป็นคำชี้แจงที่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าไม่มีเหตุผล ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ ทั้งนี้ เว้นแต่มีบทกฎหมายเฉพาะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น (มาตรา ๔๙)

๖.๓ การฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดชอบอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ ให้ยื่นฟ้องภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี (มาตรา ๕๑)

๖.๔ การฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๔) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ ให้ยื่นฟ้องภายในห้าปี นับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี แต่ไม่เกินสิบปี นับแต่วันที่มิเหตุแห่งการฟ้องคดี (มาตรา ๕๑)

๖.๕ หากคดีปกครองที่จะฟ้องเป็นคดีที่เกี่ยวกับการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะหรือสถานะของบุคคล ผู้ฟ้องคดีจะยื่นฟ้องเมื่อใดก็ได้ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ (มาตรา ๕๒ วรรคหนึ่ง)

สำหรับการนับระยะเวลานั้นต้องนับตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๑๙๓/๓ วรรคสอง กล่าวคือ ไม่นับวันแรกแห่งระยะเวลารวมเข้าด้วย

๗. การขยายระยะเวลาในการยื่นคำฟ้องทำได้หรือไม่

สามารถขอขยายระยะเวลาในการยื่นคำฟ้องได้ ๔ กรณี คือ

๗.๑ กรณีตามมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ คำสั่งใดที่อาจฟ้องต่อศาลปกครองได้ จะต้องมีการระบุไว้ในคำสั่งถึงวิธีการยื่นคำฟ้องว่าต้องฟ้องเป็นหนังสือต่อศาลปกครองภายในกำหนดระยะเวลาเท่าใด หากผู้ออกคำสั่งมิได้ระบุไว้ในคำสั่งเช่นนั้นตามมาตรา ๕๐ วรรคสอง ให้ผู้ออกคำสั่งแจ้งข้อความซึ่งพึงระบุให้ผู้รับคำสั่งทราบโดยไม่ชักช้า ถ้าไม่มีการแจ้งใหม่ตามวรรคสองและระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องมีกำหนดน้อยกว่าหนึ่งปี ให้ขยายระยะเวลาสำหรับการยื่นคำฟ้องเป็นหนึ่งปี นับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง

๓๗.๒ กรณีที่มีการฟ้องคดีต่อศาลอื่นซึ่งมิใช่ศาลปกครอง ถ้าปรากฏว่าศาลนั้นไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาเพราะไม่มีอำนาจพิจารณาคดีนั้น หรือผู้ฟ้องคดีถอนคำฟ้องจากศาลนั้นเพื่อฟ้องใหม่ต่อศาลปกครอง ให้ถือว่ากำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีสะดุดหยุดอยู่เท่าระยะเวลาตั้งแต่วันยื่นคำฟ้องคดีจนถึงวันที่คดีของศาลอื่นนั้นถึงที่สุดตามข้อ ๓๑ แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓

๓๗.๓ กรณีคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด ตามมาตรา ๑๐ , ๑๑ , ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒

๓๗.๔ กรณีตามมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒

๔. หลักเกณฑ์การเสียค่าธรรมเนียมศาลเป็นอย่างไร

กฎหมายวางหลักไว้ว่า การฟ้องคดีปกครองไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมศาล เว้นแต่เป็นการฟ้องคดีขอให้ศาลสั่งให้ใช้เงินหรือส่งมอบทรัพย์สินอันสืบเนื่องมาจากคดีพิพาทเกี่ยวกับการทำละเมิดหรือความรับผิดชอบอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) , (๔) ซึ่งต้องเสียค่าธรรมเนียมศาลตามทุนทรัพย์ในอัตราตามที่ระบุไว้ในตาราง ๑ ท้ายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง สำหรับคดีที่มีคำขอปลดปล่อยทุกข์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ โดยปฏิบัติตามมาตรา ๔๕ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ กล่าวคือ

ทุนทรัพย์ไม่เกินห้าสิบล้านบาท เสียค่าธรรมเนียมศาลในอัตราร้อยละสองแต่ไม่เกินสองแสนบาท

ทุนทรัพย์ส่วนที่เกินห้าสิบล้านบาท เสียค่าธรรมเนียมศาลในอัตราร้อยละศูนย์จุดหนึ่งในการคิดคำนวณทุนทรัพย์ถ้าทุนทรัพย์ไม่ถึงหนึ่งร้อยบาท เศษของหนึ่งร้อยบาท ถ้าถึงห้าสิบล้านบาท ให้นับเป็นหนึ่งร้อยบาท ถ้าต่ำกว่าห้าสิบล้านบาทให้ปัดทิ้ง โดยปฏิบัติตามข้อ ๓๔ วรรคสาม แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓

วิธีการชำระ

โดยชำระเป็นเงินสดหรือเป็นเช็คซึ่งธนาคารรับรอง

หากชำระเป็นเช็คต้องดำเนินการ ดังนี้

ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ให้ชำระเป็นเช็คเช็คธนาคาร ตัวแลกเงินธนาคารหรือตราพดัตธนาคาร

ในต่างจังหวัด ให้ชำระเป็นตัวแลกเงินธนาคารหรือตราพดัตธนาคาร แต่ไม่รวมถึงเช็คธนาคารชนิดขีดคร่อมทั่วไป เนื่องจากไม่ได้อยู่ในความหมายของ “เช็คซึ่งธนาคารรับรอง” ตามข้อ ๓๔ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ และหากจะชำระเป็นเช็ค ให้ส่งจ่ายในนาม “เงินค่าธรรมเนียมและเงินค่าปรับของสำนักงานศาลปกครอง.....” (ระบุชื่อสำนักงานศาลปกครองที่ไปยื่นคำฟ้อง)

๕. ขั้นตอนการรับคำฟ้องและตรวจคำฟ้องเบื้องต้นของเจ้าหน้าที่ศาล

เมื่อผู้ฟ้องคดียื่นคำฟ้องต่อศาลแล้วเจ้าหน้าที่ของศาลจะลงทะเบียนคดีในสารบบความและออกใบรับให้กับผู้ฟ้องคดี พร้อมทั้งตรวจคำฟ้องเบื้องต้น โดยปฏิบัติตามข้อ ๓๕ แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓

หากเจ้าหน้าที่ของศาลพิจารณาเห็นว่าคำฟ้องที่สมบูรณ์ครบถ้วนแล้ว ก็จะเสนอคำฟ้องดังกล่าวต่ออธิบดีศาลปกครองชั้นต้นเพื่อดำเนินการต่อไป

หากเจ้าหน้าที่ของศาลพิจารณาเห็นว่าคำฟ้องนั้นไม่สมบูรณ์ครบถ้วนแล้ว แต่อาจแก้ไขได้เจ้าหน้าที่ก็จะแนะนำให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการแก้ไขให้สมบูรณ์ครบถ้วนภายในระยะเวลาที่กำหนด หากผู้ฟ้องคดีไม่แก้ไข หรือหากเจ้าหน้าที่ของศาลพิจารณาเห็นว่าคำฟ้องนั้นไม่อาจแก้ไขให้สมบูรณ์ครบถ้วนได้ หรือไม่อยู่ในอำนาจของศาลปกครอง เจ้าหน้าที่ของศาลก็จะบันทึกและเสนอคำฟ้องดังกล่าวต่ออธิบดีศาลปกครองชั้นต้นเพื่อดำเนินการต่อไป

๑๐. การจ่ายสำนวนให้องค์คณะและแต่งตั้งตุลาการผู้แถลงคดี

เมื่ออธิบดีศาลปกครองชั้นต้นได้รับคำฟ้องจากเจ้าหน้าที่ของศาลแล้ว อธิบดีศาลปกครองชั้นต้นจะส่งจ่ายสำนวนคดีให้แก่องค์คณะพิจารณาพิพากษาตามความเชี่ยวชาญในประเภทคดีที่รับผิดชอบและแต่งตั้งตุลาการผู้แถลงคดีเพื่อรับผิดชอบในการจัดทำคำแถลงการณ์โดยปฏิบัติตามข้อ ๓๓/แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓

๑๑. การแต่งตั้งตุลาการเจ้าของสำนวน

เมื่อองค์คณะในศาลปกครองชั้นต้นได้รับสำนวนคดีแล้ว ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองชั้นต้นในองค์คณะนั้นจะต้องแต่งตั้งตุลาการในองค์คณะหนึ่งหรือตนเองเป็นตุลาการเจ้าของสำนวนเพื่อเป็นผู้ดำเนินการรวบรวมข้อเท็จจริงจากคำฟ้อง คำชี้แจงของคู่กรณีและรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง โดยมีพนักงานคดีปกครองเป็นผู้ช่วยดำเนินการตามที่ตุลาการเจ้าของสำนวนมอบหมาย

๑๒. การดำเนินการของตุลาการเจ้าของสำนวนในชั้นตรวจตรวจคำฟ้อง

เมื่อตุลาการเจ้าของสำนวนได้รับสำนวนคดีแล้ว ตุลาการเจ้าของสำนวนจะพิจารณาว่าคำฟ้องนั้น เป็นคำฟ้องที่สมบูรณ์ครบถ้วนหรือไม่ หากเป็นคำฟ้องที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วนแต่อาจแก้ไขได้ ตุลาการเจ้าของสำนวนจะมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีแก้ไขให้สมบูรณ์ครบถ้วนภายในเวลาที่กำหนด และถ้าไม่มีการแก้ไขระยะเวลาที่กำหนดหรือข้อที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วนของคำฟ้องนั้นเป็นกรณีที่ไม่อาจแก้ไขให้ถูกต้องได้หรือเป็นคดีที่ไม่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองตุลาการเจ้าของสำนวนจะเสนอให้องค์คณะสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาและสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ

๑๓. การส่งหมายและสำเนาคำฟ้องให้ผู้ถูกฟ้องคดีทำคำให้การ

เมื่อตุลาการเจ้าของสำนวนได้ตรวจสอบคำฟ้องและเห็นว่าคำฟ้องเป็นคำฟ้องที่สมบูรณ์ครบถ้วนตุลาการเจ้าของสำนวนจะมีคำสั่งรับคำฟ้องไว้พิจารณาและมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทำคำให้การโดยจะส่งสำเนาคำฟ้องและสำเนาพยานหลักฐานที่ผู้ฟ้องคดีรับรองสำเนาถูกต้องไปให้ผู้ถูกฟ้องคดีและจะกำหนดประเด็นที่ผู้ถูกฟ้องคดีต้องการให้การหรือให้จัดส่งพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องที่เป็นประโยชน์แก่การพิจารณาของศาลด้วยก็ได้

ในกรณีที่ตุลาการเจ้าของสำนวนเห็นว่า คำฟ้องที่ยื่นเป็นคำฟ้องที่สมบูรณ์ครบถ้วน และมีคำสั่งให้รับคำฟ้องแล้วนั้น มีข้อเท็จจริงเพียงพอที่จะใช้วินิจฉัยชี้ขาดคดีนั้นได้ โดยไม่ต้องดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงแล้ว ตุลาการเจ้าของสำนวนก็ไม่ต้องสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทำคำให้การและจัดทำบันทึกเสนอองค์คณะเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไปได้เลย

๑๔. การตรวจสอบแสวงหาข้อเท็จจริง

คดีปกครองตุลาการเจ้าของสำนวนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการแสวงหาข้อเท็จจริงในคดีของศาลปกครอง โดยเป็นผู้ดำเนินการรวบรวมข้อเท็จจริงจากคำฟ้อง คำชี้แจงของคู่กรณีและ

รวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง โดยปฏิบัติตาม**มาตรา ๕๖ วรรคสอง** แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ ทั้งยังต้องทำหน้าที่ตรวจสอบและเสนอความเห็นในข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายต่อองค์คณะพิจารณาพิพากษา ตลอดจนดำเนินการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง กับคดีนั้นด้วย (**มาตรา ๕๗ วรรคหนึ่ง**)

ในระหว่างการดำเนินการของตุลาการเจ้าของสำนวนดังกล่าว ตุลาการเจ้าของสำนวนต้องเปิดโอกาสให้ผู้กรณีได้ทราบถึงข้ออ้างหรือข้อแย้งของแต่ละฝ่าย และให้ผู้กรณีแสดงพยานหลักฐานของฝ่ายตนเพื่อยืนยันหรือหักล้างข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายได้ และเมื่อตุลาการเจ้าของสำนวนเห็นว่าได้รวบรวมข้อเท็จจริงและกฎหมายเพียงพอแล้ว ตุลาการเจ้าของสำนวนต้องทำความเห็นเสนอให้ องค์คณะเพื่อพิจารณาคดีต่อไป (**มาตรา ๕๗ วรรคสอง**) โดยในการให้โอกาสผู้กรณีเช่นนั้น ตุลาการเจ้าของสำนวนต้องกำหนดให้ผู้กรณีแสดงพยานหลักฐานของฝ่ายตนภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าผู้กรณีไม่ได้ปฏิบัติภายในกำหนดระยะเวลาที่กำหนด ให้ถือว่าผู้กรณีที่มิได้แสดงพยานหลักฐานนั้น ไม่มีพยานหลักฐานสนับสนุนหรือยอมรับข้อเท็จจริงตามพยานหลักฐานของผู้กรณีอีกฝ่ายหนึ่ง (**มาตรา ๕๗ วรรคสาม**)

การแสวงหาข้อเท็จจริงดังกล่าวของศาลปกครองแบ่งออกได้เป็น ๒ ส่วนใหญ่ๆ คือ การแสวงหาข้อเท็จจริงจากเอกสารของผู้กรณีซึ่งได้แก่คำฟ้อง คำให้การ คำคัดค้านคำให้การและ คำให้การเพิ่มเติมอย่างหนึ่ง และการแสวงหาข้อเท็จจริงของศาลอีกอย่างหนึ่ง

๑๕. การแสวงหาข้อเท็จจริงจากเอกสาร

การแสวงหาข้อเท็จจริงจากเอกสาร คือจากคำฟ้อง คำให้การ คำคัดค้านคำให้การ และคำให้การเพิ่มเติมเป็นหน้าที่ของตุลาการเจ้าของสำนวน โดยเมื่อตุลาการเจ้าของสำนวนได้ตรวจคำฟ้อง และเห็นว่าคำฟ้องที่ยื่นเป็นคำฟ้องที่สมบูรณ์ครบถ้วน ตุลาการเจ้าของสำนวนจะมีคำสั่งรับคำฟ้องไว้พิจารณาและมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทำคำให้การโดยจะกำหนดประเด็นให้ผู้ถูกฟ้องคดีต้องให้การหรือให้ จัดส่งพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องหรือที่จะเป็นประโยชน์แก่การพิจารณาของศาลด้วยก็ได้ ทั้งนี้โดยต้องส่งสำเนา คำฟ้องและสำเนาพยานหลักฐานที่ผู้ฟ้องคดีรับรองสำเนาถูกต้องให้ผู้ถูกฟ้องคดีด้วย แต่ในกรณีที่พยานหลักฐานประกอบคำฟ้องมีปริมาณหรือสภาพที่ทำให้การส่งสำเนาให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นภาระแก่ศาลอย่างมากก็ส่งเพียงสำเนาคำฟ้องไปพร้อมกับรายการพยานหลักฐานที่ผู้ถูกฟ้องคดีอาจขอหรือขอรับได้ที่ศาล โดยไม่ต้องส่งสำเนาพยานหลักฐานไปด้วย โดยปฏิบัติตาม**ข้อ ๔๒** แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการ ในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๓

อย่างไรก็ตามในกรณีที่ตุลาการเจ้าของสำนวนเห็นว่าคำฟ้องที่ยื่นนั้นเป็นคำฟ้องที่ สมบูรณ์ครบถ้วนและมีคำสั่งให้รับคำฟ้องแล้ว หากตุลาการเจ้าของสำนวนเห็นว่าจากข้อเท็จจริงในคำฟ้องนั้น ทำให้สามารถวินิจฉัยชี้ขาดคดีนั้นได้โดยไม่ต้องดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงอีกแล้ว ตุลาการเจ้าของสำนวนก็ไม่ต้องสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทำคำให้การ แต่มีอำนาจจัดทำบันทึกของตุลาการเจ้าของสำนวนเสนอ องค์คณะเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไปเลย **ข้อ ๖๑** แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครอง สูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๓

๑๖. การคัดค้านคำให้การ

เมื่อผู้ถูกฟ้องคดียื่นคำให้การภายในระยะเวลาที่กำหนดแล้ว ศาลต้องส่งสำเนา คำให้การพร้อมทั้งสำเนาพยานหลักฐานไปยังผู้ฟ้องคดีเพื่อให้ผู้ฟ้องคดีคัดค้านหรือยอมรับคำให้การหรือ พยานหลักฐานที่ผู้ถูกฟ้องคดียื่นต่อศาล ทั้งนี้โดยตุลาการเจ้าของสำนวนจะกำหนดประเด็นให้ผู้ฟ้องคดีต้อง ชี้แจงหรือให้จัดส่งพยานหลักฐานใดๆ ด้วยก็ได้

หากผู้ฟ้องคดี**ประสงค์จะคัดค้านคำให้การ** ผู้ฟ้องคดีก็ต้องทำคำคัดค้านคำให้การยื่นต่อศาลพร้อมสำเนาหนึ่งชุดหรือตามจำนวนที่ศาลกำหนดภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับสำเนาคำให้การหรือภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด (ซึ่งอาจสั้นหรือยาวกว่าสามสิบวันดังกล่าว)

หากผู้ฟ้องคดี**ไม่ประสงค์จะทำคำคัดค้านคำให้การ** แต่ต้องการจะให้ศาลพิจารณาพิพากษาคดีของตนต่อไป ผู้ฟ้องคดีก็ต้องแจ้งความประสงค์เช่นนั้นของตนให้ศาลทราบเป็นหนังสือภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าว

หากผู้ฟ้องคดี**ไม่ทำคำคัดค้านคำให้การ**และไม่แจ้งเป็นหนังสือต่อศาลว่าประสงค์จะให้ศาลพิจารณาพิพากษาต่อไปภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าว ศาลมีอำนาจสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความได้ ปฏิบัติตามข้อ ๔๗ แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓

ในกรณีที่ผู้ฟ้องคดีทำคำคัดค้านคำให้การ การคัดค้านนั้นจะทำได้เฉพาะในประเด็นที่ได้ยกขึ้นกล่าวในคำฟ้อง คำให้การ หรือที่ศาลกำหนดเท่านั้น หากผู้ฟ้องคดีทำคำคัดค้านคำให้การโดยมีประเด็นหรือคำขอเพิ่มขึ้นใหม่ต่างจากคำฟ้อง คำให้การหรือที่ศาลกำหนด ศาลจะสั่งไม่รับประเด็นหรือคำขอใหม่นั้นไว้พิจารณา (ข้อ ๔๘)

๑๗. การแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้อง

สำหรับการแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องนั้น ไม่มีบทกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ ขั้นตอนหรือข้อจำกัดไว้เป็นการเฉพาะ เว้นแต่ข้อ ๖๒ วรรคสาม แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ ซึ่งกำหนดว่า บรรดาคำฟ้องเพิ่มเติมรวมทั้งพยานหลักฐานอื่นๆ ที่ยื่นต่อศาลหลังวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริง ไม่ให้ศาลรับไว้เป็นส่วนหนึ่งของสำนวนคดี และไม่ต้องส่งสำเนาให้คู่กรณีที่เกี่ยวข้อง และข้อ ๔๘ ของระเบียบดังกล่าว กำหนดว่า คำคัดค้านคำให้การของผู้ฟ้องคดีให้มีได้เฉพาะในประเด็นที่ได้ยกขึ้นกล่าวในคำฟ้อง คำให้การหรือที่ศาลกำหนด ถ้าผู้ฟ้องคดีทำคำคัดค้านคำให้การโดยมีประเด็นหรือคำขอเพิ่มเติมขึ้นใหม่ต่างจากคำฟ้อง คำให้การ หรือที่ศาลกำหนดให้ศาลสั่งไม่รับประเด็นหรือคำขอใหม่นั้นไว้พิจารณา

แม้ข้อกำหนดตามระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ จะมีได้กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ ขั้นตอนหรือจำกัดเกี่ยวกับการยื่นคำฟ้องเพิ่มเติมไว้แต่พอแปลความหมายได้ว่า ในการยื่นคำฟ้องเพิ่มเติมนั้นจะกระทำได้ก่อนวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริง และคำฟ้องเพิ่มเติมจะต้องอยู่บนพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับคำฟ้องเดิมพอที่จะรวมการพิจารณาและชี้ขาดตัดสินเข้าด้วยกันได้

๑๘. ผลของการที่คู่กรณีไม่แสดงพยานหลักฐานภายในระยะเวลาที่กำหนด

ในการแสวงหาข้อเท็จจริงนั้น หากศาลกำหนดให้คู่กรณีแสดงพยานหลักฐานของฝ่ายตนภายในระยะเวลาที่กำหนด และคู่กรณีไม่ปฏิบัติเช่นนั้นภายในกำหนดเวลาตามมาตรา ๕๗ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดไว้ โดยให้ถือว่าคู่กรณีที่มิได้แสดงพยานหลักฐานนั้นไม่มีพยานหลักฐานสนับสนุนหรือยอมรับข้อเท็จจริงตามพยานหลักฐานของคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งแล้วแต่กรณี และให้ศาลปกครองพิจารณาพิพากษาต่อไปตามความเห็นเป็นการยุติธรรม

นอกจากนี้แล้วคู่กรณีฝ่ายนั้นอาจจะต้องรับโทษทางอาญาในความผิดฐานขัดหมายหรือคำสั่งของศาลตามมาตรา ๑๗๐ แห่งประมวลกฎหมายอาญาอีกทางหนึ่งด้วย

และในกรณีที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่แสดงพยานหลักฐานของฝ่ายตนเช่นนั้นหรือมีพฤติกรรมประวิงคดีให้ล่าช้า มาตรา ๕๗ วรรคสี่ กำหนด

ให้ศาลปกครองมีอำนาจรายงานผู้บังคับบัญชา ผู้กำกับดูแล ผู้ควบคุม หรือนายกรัฐมนตรีเพื่อดำเนินการแก้ไขปรับปรุงหรือสั่งการหรือลงโทษทางวินัยต่อไป โดยศาลเองอาจมีคำสั่งลงโทษฐานละเมิดอำนาจศาลได้อีกด้วย

ยิ่งกว่านั้น ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีมาให้อัยคำหรือแสดงพยานหลักฐาน หากผู้ฟ้องคดีซึ่งได้รับคำสั่งเช่นนั้นไม่ดำเนินการตามคำสั่งภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด โดยไม่มีเหตุอันสมควร ศาลจะสั่งจำหน่ายคดีเสียก็ได้

แต่เมื่อได้สั่งจำหน่ายคดีเช่นนั้นแล้ว หากผู้ฟ้องคดีสามารถแสดงให้เห็นที่พอใจแก่ศาลภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งเช่นนั้นว่าการที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่สามารถปฏิบัติตามคำสั่งของศาลได้นั้นเป็นเพราะเหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุอันสมควร ศาลจะอนุญาตให้พิจารณาใหม่หรือฟ้องคดีใหม่ก็ได้ (มาตรา ๖๒)

๑๙. การสรุปสำนวน

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๕๓ กำหนดให้ตุลาการเจ้าของสำนวนทำหน้าที่ตรวจสอบและเสนอความเห็นในข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายต่อองค์คณะพิจารณาพิพากษา การสรุปสำนวนจึงเป็นหน้าที่ของตุลาการเจ้าของสำนวน ซึ่งโดยปกติตุลาการเจ้าของสำนวนจะสรุปสำนวนหลังจากได้พิจารณาข้อเท็จจริงจากคำฟ้องและคำชี้แจงของคู่กรณีรวมทั้งข้อเท็จจริงที่ได้มาจากการแสวงหาข้อเท็จจริงของศาลแล้ว ทั้งนี้ ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ **ข้อ ๖๐** กำหนดว่าเมื่อตุลาการเจ้าของสำนวนได้พิจารณาเช่นนั้นแล้ว เห็นว่าคดีมีข้อเท็จจริงเพียงพอที่จะพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีได้แล้ว ให้จัดทำบันทึกของตุลาการเจ้าของสำนวน และเสนอบันทึกดังกล่าวพร้อมสำนวนคดีให้องค์คณะเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

บันทึกของตุลาการเจ้าของสำนวนดังกล่าวแบ่งออกเป็น ๓ ส่วน ดังนี้

(๑) สรุปข้อเท็จจริงที่ได้จากคำฟ้องและเอกสารอื่นๆ ของคู่กรณี รวมทั้งพยานหลักฐานต่างๆ ที่ปรากฏในสำนวนคดี

(๒) ประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยซึ่งประกอบด้วยประเด็นเกี่ยวกับอำนาจศาล ประเด็นเกี่ยวกับเงื่อนไขในการฟ้องคดีและประเด็นที่เป็นเนื้อหาของคดี ตามลำดับ และ

(๓) ความเห็นของตุลาการเจ้าของสำนวนเกี่ยวกับประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยและคำขอของผู้ฟ้องคดี

ทั้งนี้ต้องส่งสรุปข้อเท็จจริงของตุลาการเจ้าของสำนวนตาม (๑) ให้แก่คู่กรณีตามที่ **มาตรา ๕๙ วรรคสอง** บัญญัติไว้ว่าก่อนการนั่งพิจารณาคดีครั้งแรกให้ส่งสรุปข้อเท็จจริงของตุลาการเจ้าของสำนวนให้คู่กรณีทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า ๗ วันด้วย

๒๐. การกำหนดวันสิ้นสุดแสวงหาข้อเท็จจริง

เมื่อตุลาการเจ้าของสำนวนได้จัดทำและเสนอบันทึกของตุลาการเจ้าของสำนวนพร้อมสำนวนคดีให้องค์คณะแล้ว

หากองค์คณะเห็นว่ายังจำเป็นต้องแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติม องค์คณะก็สามารถแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติมเอง หรือมอบหมายให้ตุลาการเจ้าของสำนวนดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติมได้

แต่หากองค์คณะเห็นว่าไม่มีกรณีที่จะต้องแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติมแล้ว ตุลาการหัวหน้าคณะก็จะมีคำสั่งกำหนดวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริงในคดีนั้น

ในกรณีดังกล่าว ศาลต้องแจ้งให้คู่กรณีทราบกำหนดวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริงล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบวัน และบรรดาคำฟ้องเพิ่มเติม คำให้การ คำคัดค้านคำให้การ คำให้การเพิ่มเติม รวมทั้งพยานหลักฐานอื่นๆ ที่ยื่นต่อศาลหลังวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริงนั้น ศาลจะรับไว้เป็นส่วนหนึ่งของสำนวนคดีไม่ได้ และไม่ต้องส่งสำเนาให้คู่กรณีเกี่ยวข้องด้วย ปฏิบัติตามข้อ ๖๒ แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓

๒๑. การนั่งพิจารณาคดีครั้งแรก

ตามข้อ ๘๔ วรรคสอง แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ กำหนดว่า ในวันนั่งพิจารณาคดีครั้งแรกนั้น หากคู่กรณีประสงค์จะยื่นคำแถลงเป็นหนังสือก็ต้องยื่นต่อศาลก่อนวันนั่งพิจารณาคดีนั้นหรืออย่างช้าที่สุดก็ในระหว่างการนั่งพิจารณาคดีนั่นเอง คำแถลงเป็นหนังสือที่ยื่นต่อศาลนั้นต้องเกี่ยวกับข้อเท็จจริงที่เคยยกขึ้นอ้างไว้แล้วเท่านั้น จะยกข้อเท็จจริงที่ไม่เคยยกขึ้นอ้างไว้มากล่าวไม่ได้ เว้นแต่เป็นข้อเท็จจริงที่เป็นประเด็นสำคัญแห่งคดีซึ่งคู่กรณีผู้ยื่นคำแถลงสามารถพิสูจน์ให้เห็นได้ว่ามีเหตุจำเป็นหรือเหตุการณ์พิเศษที่ทำให้ไม่อาจเสนอต่อศาลก่อนนั้น แต่ในกรณีดังกล่าวศาลจะรับฟังข้อเท็จจริงนั้นได้ก็ต่อเมื่อได้เปิดโอกาสให้คู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งแสดงพยานหลักฐานเพื่อยืนยันหรือหักล้างแล้ว

นอกจากนี้แล้วคู่กรณีมีสิทธินำพยานหลักฐานมาสืบประกอบคำแถลงเป็นหนังสือที่ยื่นต่อศาลดังกล่าวได้ด้วย โดยศาลจะพิจารณาสั่งอนุญาตให้นำพยานหลักฐานมาสืบเช่นนั้นเท่าที่เกี่ยวข้องกับคำแถลงและจำเป็นแก่คดีเท่านั้น คำสั่งดังกล่าวของศาลเป็นที่สุด (ข้อ ๘๔ วรรคสาม)

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕๙ วรรคสอง กำหนดให้สิทธิแก่คู่กรณีที่จะยื่นคำแถลง (เป็นหนังสือ) ในการนั่งพิจารณาคดีครั้งแรกแต่จะไม่มาแถลงด้วยวาจาก็ได้ ดังนั้น ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๘๔ วรรคสี่ จึงกำหนดไว้สอดคล้องกับบทบัญญัติดังกล่าวว่าในวันนั่งพิจารณาคดี คู่กรณีจะไม่มาศาลก็ได้ และได้กำหนดต่อไปว่า กรณีเช่นนี้ไม่ตัดอำนาจศาลที่จะออกคำสั่งเรียกให้คู่กรณี หน่วยงานทางปกครองเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้อรรถาธิบาย ให้ความเห็นเป็นหนังสือ หรือส่งเอกสารหรือพยานหลักฐานใดๆ ให้แก่ศาล

สำหรับขั้นตอนในการนั่งพิจารณาคดีครั้งแรกนั้น ได้กำหนดไว้ในข้อ ๘๕ ว่าการนั่งพิจารณาคดีครั้งแรกเริ่มด้วยการที่ตุลาการเจ้าของสำนวนเสนอสรุปข้อเท็จจริงและประเด็นของคดีนั้นหลังจากนั้นให้คู่กรณีแถลงด้วยวาจาประกอบคำแถลงเป็นหนังสือที่ได้ยื่นไว้แล้วโดยให้ผู้ฟ้องคดีแถลงก่อน

กระบวนการพิจารณาคดีของศาลปกครองมีลักษณะเป็นกระบวนการพิจารณาทางเอกสารเป็นหลัก ข้อ ๘๕ วรรคสอง จึงกำหนดให้คำแถลงด้วยวาจาของคู่กรณีต้องกระชับและอยู่ในประเด็นโดยไม่อาจยกข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายอื่นนอกจากที่ปรากฏในคำแถลงเป็นหนังสือนั้น

ส่วนกรณีคู่กรณีฝ่ายใดไม่ได้ยื่นคำแถลงเป็นหนังสือไว้ แต่มาอยู่ในศาลในวันนั่งพิจารณาคดีครั้งแรกนั้น ปกติคู่กรณีฝ่ายนั้นจะแถลงด้วยวาจาไม่ได้ ในกรณีดังกล่าวคู่กรณีฝ่ายนั้นจะแถลงด้วยวาจาได้ก็ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากศาลหรือศาลสั่งให้แถลง (ข้อ ๘๕ วรรคสาม)

ในการนั่งพิจารณาคดีนั้น หากมีความจำเป็นต้องซักถามคู่กรณีและพยาน ข้อ ๘๖ กำหนดให้ศาลเป็นผู้ซักถามคู่กรณีและพยานเอง ทั้งกำหนดให้นำความในข้อ ๕๒ (กรณีที่ต้องใช้ล่าม) ข้อ ๕๓ (การสาบานตนก่อนให้อรรถาธิบาย) และ ข้อ ๕๙ (การบันทึกเสียง ภาพ หรือเสียงและภาพ) มาใช้บังคับโดยอนุโลมแก่การนั่งพิจารณาคดีด้วย

อนึ่ง หากการนั่งพิจารณาคดีมิได้เสร็จสิ้นในวันนั่งพิจารณาคดีครั้งแรก ศาลก็นั่งพิจารณาคดีต่อไปในวันหลังได้ การนั่งพิจารณาคดีในคดีหนึ่งจึงอาจกระทำหลายวันก็ได้

๒๒. การรับฟังพยานหลักฐาน

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดเกี่ยวกับพยานหลักฐานไว้เพียงสั้นๆ ในบางส่วนของ**มาตรา ๕๕ มาตรา ๕๗ และมาตรา ๕๙** (การนั่งพิจารณาคดี) โดยมีได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการรับฟังพยานหลักฐานไว้ แต่ได้ให้ที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดออกกระเปียบกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการรับฟังพยานหลักฐานได้ ซึ่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเช่นนั้นไว้ใน **หมวด ๔ การรับฟังพยานหลักฐานข้อ ๖๔ ถึงข้อ ๖๘ โดยข้อ ๖๔** ให้เป็นหน้าที่ในเบื้องต้นของคู่กรณีฝ่ายที่กล่าวอ้างข้อเท็จจริงเพื่อสนับสนุนข้ออ้างของตนที่จะต้องเสนอพยานหลักฐานต่อศาลเพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงนั้น เว้นแต่ข้อเท็จจริงซึ่งเป็นที่ยุติกันอยู่ทั่วไป หรือซึ่งไม่อาจโต้แย้งได้ หรือซึ่งศาลเห็นว่าคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งได้รับแล้ว หรือพยานหลักฐานนั้นอยู่ในความครอบครองของหน่วยงานทางปกครอง เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือบุคคลอื่น นอกจากนี้ถ้ามีข้อสันนิษฐานไว้ในกฎหมายเป็นคุณแก่คู่กรณีฝ่ายใด คู่กรณีฝ่ายนั้นก็ต้องพิสูจน์แต่เพียงว่าตนได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขแห่งการที่ตนจะได้รับประโยชน์จากข้อสันนิษฐานนั้นครบถ้วนแล้ว

๒๓. การทำคำพิพากษาหรือคำสั่ง

เมื่อเสร็จสิ้นการแถลงการณ์ของตุลาการผู้แถลงคดีแล้ว ตุลาการหัวหน้าคณะจะนัดประชุมปรึกษาคณะเพื่อพิพากษาหรือมีคำสั่งในวันเดียวกันหลังจากนั้นเองหรือในวันอื่นต่อมาก็ได้ **ตามข้อ ๘๙** แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓

ในการทำคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดว่า ศาลปกครองชั้นต้นต้องมี**ตุลาการในศาลปกครองชั้นต้นอย่างน้อยสามคน** จึงจะเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษา (**มาตรา ๕๔ วรรคสอง**)

สำหรับรายการคำบังคับในการพิพากษาคดี ศาลปกครองมีอำนาจกำหนดคำบังคับอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ (**มาตรา ๗๒**) ดังนี้

(๑) คดีเพิกถอนกฎหรือคำสั่งหรือห้ามกระทำการ ศาลจะมีคำพิพากษาให้เพิกถอนกฎหรือคำสั่งหรือสั่งห้ามการกระทำทั้งหมดหรือบางส่วนในกรณีที่มีการฟ้องว่าหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) ในการเพิกถอนกฎไม่จำเป็นต้องมีการบังคับคดี เพราะคำพิพากษาถึงที่สุดให้เพิกถอนกฎต้องมีการประกาศผลแห่งคำพิพากษานั้นในราชกิจจานุเบกษา และการประกาศดังกล่าวมีผลเป็นการเพิกถอนกฎนั้นตาม**มาตรา ๗๒ วรรคสาม**

(๒) คดีละเลยต่อหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร ศาลจะสั่งให้หัวหน้าหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามหน้าที่ภายในเวลาที่ศาลกำหนดตาม**มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒)** เป็นหน้าที่ของสำนักงานศาลปกครองที่จะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามคำบังคับ

(๓) คดีละเมิดหรือความรับผิดชอบอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือสัญญาทางปกครองศาลจะออกคำบังคับให้ใช้เงินหรือส่งมอบทรัพย์สินหรือให้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการ ตาม**มาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๓)** โดยจะกำหนดระยะเวลาหรือเงื่อนไขอื่นๆ ไว้ด้วยก็ได้ แต่ถ้าผู้ที่ต้องถูกบังคับคดีไม่ปฏิบัติตามคำบังคับของศาลที่ให้ชำระเงินหรือส่งมอบทรัพย์สิน ศาลอาจมีคำสั่งให้

มีการบังคับคดีแก่ทรัพย์สินของบุคคลนั้น โดยให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการบังคับคดี ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม ตามมาตรา ๓๒ วรรคห้า

(๔) คดีปกครองอื่นๆ ศาลจะสั่งให้ถือปฏิบัติต่อสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคลที่เกี่ยวข้องในกรณีที่มีการฟ้องให้ศาลมีคำพิพากษาแสดงความเป็นอยู่ของสิทธิหรือหน้าที่นั้นตามมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง (๔) หรือศาลจะสั่งให้บุคคลกระทำหรือละเว้นกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมาย ตามมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง (๕) โดยให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการบังคับคดี ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม ตามมาตรา ๓๒ วรรคห้า

ในการพิพากษาคดี ให้ศาลปกครองมีคำสั่งคืนค่าธรรมเนียมศาลทั้งหมดหรือแค่บางส่วนตามส่วนของการชนะคดี

จากบทบัญญัติมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ จะเห็นได้ว่าคำพิพากษาของศาลปกครองแยกได้เป็น ๒ ประเภท คือ

๑) คำพิพากษาที่ไม่จำเป็นต้องขอให้มีการบังคับคดี คือ กรณีที่ศาลปกครองมีคำพิพากษาให้เพิกถอนกฎหรือเพิกถอนคำสั่งทางปกครอง

๒) คำพิพากษาที่ต้องขอให้มีการบังคับคดี คือ กรณีที่ศาลปกครองมีคำพิพากษาและคำบังคับให้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ใช้เงินหรือขอให้ส่งมอบทรัพย์สินหรือให้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการหรือให้บุคคลใดชำระเงินหรือส่งมอบทรัพย์สินตามคำพิพากษาหรือให้กระทำหรือละเว้นกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมาย

ตามประเภท ๒) นี้เอง อาจจะต้องมีการบังคับคดี กล่าวคือในกรณีศาลปกครองมีคำบังคับให้ผู้ใดชำระเงินหรือส่งมอบทรัพย์สิน ถ้าผู้นั้นไม่ชำระเงินหรือส่งมอบทรัพย์สิน ศาลปกครองอาจมีคำสั่งให้มีการบังคับคดีแก่ทรัพย์สินของบุคคลนั้นได้ตามมาตรา ๓๒ วรรคสี่ ซึ่งในกรณีที่ศาลปกครองจะมีคำสั่งให้มีการบังคับคดีได้นั้น จะต้องรอให้คดีถึงที่สุดเสียก่อนตามมาตรา ๓๐ วรรคสอง (แตกต่างจากคดีแพ่ง ซึ่งศาลสามารถออกหมายบังคับคดีได้ทันทีเมื่อลูกหนี้ตามคำพิพากษาไม่ปฏิบัติตามคำบังคับโดยไม่ต้องรอให้คดีถึงที่สุด) และในการบังคับคดีกรณีดังกล่าว หรือกรณีที่ศาลปกครองมีคำบังคับให้บุคคลใดกระทำหรือละเว้นกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการบังคับคดีตามประมวลวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม ตามมาตรา ๓๒ วรรคห้า

ตามที่มาตรา ๓๒ วรรคห้า บัญญัติให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการบังคับคดีตามประมวลวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลมนั้น หมายความว่าจะต้องมีการร้องขอต่อศาลปกครองเพื่อให้มีการบังคับคดี เจ้าพนักงานบังคับคดีที่จะดำเนินการบังคับคดีนั้น คือ เจ้าพนักงานบังคับคดีตามระเบียบสำนักงานศาลปกครองว่าด้วยการดำเนินการบังคับให้เป็นไปตามคำบังคับของศาลปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๔ มิใช่เจ้าพนักงานบังคับคดีของกรมบังคับคดี ส่วนการติดต่อขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดีของศาลปกครองดำเนินการบังคับคดีและการดำเนินการบังคับคดีนั้นมียุทธวิธีเช่นเดียวกันกับของเจ้าพนักงานบังคับคดีกรมบังคับคดี ในคดีแพ่ง รวมทั้งระยะเวลาการร้องขอให้บังคับคดีต้องกระทำภายใน ๑๐ ปี เช่นเดียวกับคดีแพ่ง

ในการดำเนินการบังคับคดีปกครองแทนรัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐซึ่งพนักงานอัยการได้รับดำเนินคดีให้และมีเหตุต้องบังคับคดีตามหมายบังคับคดีของศาลปกครอง ให้นำความในเรื่องการบังคับคดีแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม (ระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับคดี พ.ศ. ๒๕๕๕ ข้อ ๓๗)

๒๔. ผลของคำพิพากษาหรือคำสั่ง

มาตรา ๗๐ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ กำหนดว่า คำพิพากษาของศาลปกครองมีผลผูกพันคู่กรณีให้ต้องปฏิบัติตามคำบังคับ นับแต่วันที่กำหนดในคำพิพากษาจนถึงวันที่คำพิพากษานั้นถูกเปลี่ยนแปลงแก้ไข กลับหรือดลเสีย ถ้าคำพิพากษานั้นเป็นคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นก็ต้องรอการปฏิบัติตามคำบังคับไว้จนกว่าจะพ้นระยะเวลาการอุทธรณ์ และในกรณีที่มีอุทธรณ์ก็ต้องรอการบังคับคดีไว้จนกว่าคดีจะถึงที่สุด (มาตรา ๗๐วรรคสอง)

การที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการบังคับคดีไว้เพียงสั้นๆ เช่นนี้ โดยไม่ได้ให้อำนาจที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดออกระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการบังคับคดีเพิ่มเติมจากที่บัญญัติไว้แล้วตามพระราชบัญญัตินั้น ทำให้เกิดช่องว่างในการบังคับคดี ซึ่งอาจทำให้การบังคับคดีให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่งซึ่งขาดคดีของศาลปกครองไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควรได้

๒๕. การอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น

การคัดค้านคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นนั้น ให้ยื่นอุทธรณ์ต่อศาลปกครองชั้นต้นที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งภายในเวลากำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่ง ถ้ามิได้ยื่นอุทธรณ์ตามกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าคดีนั้นเป็นอันถึงที่สุด ตามมาตรา ๗๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ และมาตรา ๗๓ วรรคสอง กำหนดว่าคำพิพากษาหรือคำสั่งดังกล่าวให้หมายความรวมถึงคำสั่งเกี่ยวกับการละเมิดอำนาจศาล หรือคำสั่งอื่นใดที่ทำให้คดีเสร็จเด็ดขาดด้วย

และโดยที่ข้อ ๑๐๐ วรรคหนึ่ง กำหนดต่อไปว่า คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่กฎหมายหรือระเบียบนั้นมิได้กำหนดให้เป็นที่สุด ให้อุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุด และข้อ ๑๐๐ วรรคสอง กำหนดว่าคำสั่งระหว่างพิจารณาที่ระเบียบนั้นมิได้กำหนดให้อุทธรณ์ระหว่างพิจารณาได้ ก็ให้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวพร้อมการอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งที่ทำให้คดีเสร็จเด็ดขาดจากศาล

๒๖. การแก้อุทธรณ์

หากตุลาการเจ้าของสำนวนตรวจคำอุทธรณ์แล้ว เห็นว่าคำอุทธรณ์นั้นเป็นคำอุทธรณ์ที่สมบูรณ์ครบถ้วน ตุลาการเจ้าของสำนวนไม่ต้องส่งรับคำอุทธรณ์นั้นอีก เพราะได้มีการส่งรับคำอุทธรณ์นั้นมาโดยศาลปกครองชั้นต้นแล้ว ในกรณีเช่นนั้น ตุลาการเจ้าของสำนวนต้องส่งสำเนาคำอุทธรณ์ให้คู่กรณีในอุทธรณ์ทำคำแก้อุทธรณ์ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำอุทธรณ์หรือภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด ตามข้อ ๑๐๙ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๓

ในการทำคำแก้อุทธรณ์ของคู่กรณีในอุทธรณ์นั้น ข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างในคำแก้อุทธรณ์ดังกล่าวนั้น จะต้องเป็นข้อที่ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลปกครองชั้นต้น อย่างไรก็ตาม คู่กรณีในอุทธรณ์สามารถยกปัญหาเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนหรือปัญหาเกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะขึ้นกล่าวในคำแก้อุทธรณ์หรือในชั้นอุทธรณ์เสมอ แม้ปัญหาข้อนั้นมีใช่เป็นข้อที่ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลปกครองชั้นต้นก็ตาม (ข้อ ๑๐๙ วรรคสอง)

๒๗. การขอให้พิจารณาพิพากษาคดีหรือมีคำสั่งใหม่

แม้ศาลปกครองได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งซึ่งขาดคดีปกครองเสร็จเด็ดขาดถึงที่สุดแล้ว ศาลปกครองก็อาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งซึ่งขาดคดีปกครองนั้นใหม่ได้หากคู่กรณีหรือบุคคลภายนอก ผู้มีส่วนได้เสียหรืออาจถูกกระทบจากผลแห่งคดีนั้นมีคำขอเช่นนั้น ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ศาลปกครองฟังข้อเท็จจริงผิดพลาดหรือมีพยานหลักฐานใหม่ อันอาจทำให้ข้อเท็จจริงที่ฟังไปยุติแล้วนั้นเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ

(๒) คู่กรณีที่แท้จริงหรือบุคคลภายนอกนั้นมิได้เข้ามาในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีหรือได้เข้ามาแล้วแต่ถูกตัดโอกาสโดยไม่เป็นธรรมในการมีส่วนร่วมในการดำเนินกระบวนการพิจารณามีข้อบกพร่องสำคัญในกระบวนการพิจารณาพิพากษาที่ทำให้ผลของคดีไม่มีความยุติธรรม

(๓) คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นได้ทำขึ้นโดยอาศัยข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายใด แต่ต่อมาข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายนั้นเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญซึ่งทำให้ผลแห่งคำพิพากษาหรือคำสั่งขัดกับกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น

อย่างไรก็ตาม การยื่นคำขอเช่นนี้กระทำได้เฉพาะเมื่อคู่กรณีหรือบุคคลภายนอกไม่ทราบถึงเหตุซึ่งอาจขอให้พิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งใหม่ได้เช่นนั้นในการพิจารณาคดีครั้งที่แล้ว โดยมิใช่ความผิดของผู้ยื่น และต้องยื่นคำขอให้พิจารณาพิพากษาคดีหรือมีคำสั่งใหม่ภายใน**เก้าสิบวัน**นับแต่วันที่ผู้ยื่นได้รู้หรือควรรู้ถึงเหตุซึ่งอาจขอให้พิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งใหม่ได้ แต่ต้อง**ไม่เกินห้าปี**นับแต่ศาลปกครองได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีนั้น โดยปฏิบัติตาม**มาตรา ๗๕** แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒

ส่วนที่ ๒ กรณีกรมที่ดินหรือเจ้าหน้าที่เป็นผู้ถูกฟ้องคดีปกครอง

เมื่อกรมที่ดินหรือเจ้าหน้าที่ของกรมที่ดินถูกบุคคลภายนอกฟ้องคดีปกครองและผู้บังคับบัญชาได้มอบหมายให้นิติกรคนใดเป็นผู้รับผิดชอบสำนวนแล้ว นิติกรผู้นั้นจะต้องศึกษา ตรวจสอบข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายตามคำฟ้องว่ามูลเหตุแห่งการฟ้องคดีเป็นอย่างไร ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไข การฟ้องคดีและเขตอำนาจศาลอย่างไร มีหน่วยงานใดในสังกัดกรมที่ดินเป็นเจ้าของเรื่องเกี่ยวกับประเด็นข้อพิพาท เพื่อจะได้ขอให้หน่วยงานดังกล่าวจัดทำคำชี้แจงข้อเท็จจริงตามที่ศาลปกครองมีคำสั่ง โดยจะกล่าวถึงเฉพาะหลักเกณฑ์ในการพิจารณาในหัวข้อหลักๆ ที่ใช้ในการจัดทำคำให้การ การฟ้องแย้ง คำให้การเพิ่มเติม นอกเหนือจากขั้นตอนและวิธีการที่กำหนดไว้ในส่วนที่ ๑ กรณีกรมที่ดินเป็นผู้ฟ้องคดีปกครองต่อศาลปกครองดังนี้

๑. การทำคำให้การและฟ้องแย้ง

ในกรณีที่ตุลาการเจ้าของสำนวนมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทำคำให้การ ผู้ถูกฟ้องคดีจะต้องยื่นคำให้การเป็นหนังสือต่อศาลพร้อมส่งพยานหลักฐานตามที่ตุลาการเจ้าของสำนวนกำหนด โดยจัดทำสำเนาคำให้การและสำเนาพยานหลักฐานดังกล่าวที่รับรองถูกต้องหนึ่งชุดหรือตามจำนวนที่ตุลาการเจ้าของสำนวนกำหนดยื่นมาพร้อมกับคำให้การภายใน**สามสิบวัน**ตั้งแต่วันที่ได้รับสำเนาคำฟ้องหรือภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด (ซึ่งอาจสั้นหรือยาวกว่าสามสิบวันดังกล่าว) ทั้งนี้**ผู้ถูกฟ้องคดีต้องระบุโดยชัดแจ้งในคำให้การว่าปฏิเสธหรือยอมรับข้อหาที่ปรากฏในคำฟ้องและคำขอท้ายฟ้องรวมทั้งเหตุแห่งการปฏิเสธหรือยอมรับเช่นนั้น**โดยปฏิบัติตาม**ข้อ ๔๓** แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๓

ผู้ถูกฟ้องคดีจะฟ้องแย้งมาในคำให้การก็ได้ แต่คำฟ้องแย้งนั้นต้องเกี่ยวกับคำฟ้องเดิม หากคำฟ้องแย้งและคำสั่งนั้นเป็นที่สุด ในกรณีที่คำฟ้องแย้งเกี่ยวกับคำฟ้องเดิมและตุลาการเจ้าของสำนวนสั่งรับคำฟ้องแย้งแล้ว คำฟ้องแย้งนั้นก็ถือเป็นคำฟ้องใหม่ (**ข้อ ๔๔**) ซึ่งในกรณีเช่นนั้น ผู้ฟ้องคดีจะทำคำให้การแก้คำฟ้องแย้งนั้น และผู้ถูกฟ้องคดีจะทำคำคัดค้านคำให้การแก้ฟ้องแย้งโดยผู้ฟ้องคดีจะทำคำให้การแก้ฟ้องแย้งเพิ่มเติมต่อไป

หากตุลาการเจ้าของสำนวนตรวจคำให้การแล้วเห็นว่าคำให้การของผู้ถูกฟ้องคดีไม่ครบถ้วนหรือชัดเจนเพียงพอ ตุลาการเจ้าของสำนวนมีอำนาจสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีแก้ไขหรือจัดทำคำให้การส่งมาใหม่ก็ได้ (**ข้อ ๔๕**)

ในกรณีที่ตุลาการเจ้าของสำนวนมีคำสั่งรับคำฟ้องและให้ผู้ถูกฟ้องคดีทำคำให้การแล้ว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ได้จัดทำคำให้การพร้อมทั้งพยานหลักฐานยื่นต่อศาลภายในระยะเวลาที่กำหนด ก็ถือว่าผู้ถูกฟ้องคดียอมรับข้อเท็จจริงตามข้อหาของผู้ฟ้องคดี และศาลมีอำนาจพิจารณาพิพากษาต่อไปตามที่เห็นเป็นการยุติธรรม (มาตรา ๕๗ วรรคสอง และข้อ ๔๖)

๒. การทำคำแก้ไขเพิ่มเติมคำให้การ

สำหรับการแก้ไขเพิ่มเติมคำให้การนั้น ศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยไว้ในคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๑๓/๒๕๔๕ และที่ ๓๓๓/๒๕๔๖ ว่า โดยที่ระบบการพิจารณาและพิพากษาคดีปกครอง มีกระบวนการพิเศษแตกต่างจากคดีทั่วๆ ไปโดยเฉพาะในการพิจารณาจึงจำเป็นต้องใช้ระบบไต่สวนเพื่อแสวงหาข้อเท็จจริงที่แท้จริง สำหรับการแก้ไขเพิ่มเติมคำให้การนั้น ไม่มีบทกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ ขั้นตอนหรือข้อจำกัดไว้เป็นการเฉพาะ เว้นแต่ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๖๒ วรรคสาม ซึ่งกำหนดว่า บรรดาคำฟ้องเพิ่มเติม คำให้การ คำคัดค้านคำให้การ คำให้การเพิ่มเติม รวมทั้งพยานหลักฐานอื่นๆ ที่ยื่นต่อศาลหลังวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริง ไม่ให้ศาลรับไว้เป็นส่วนหนึ่งของสำนวนคดี และไม่ต้องส่งสำเนาให้คู่กรณีที่เกี่ยวข้อง และข้อ ๔๘ ของระเบียบดังกล่าว กำหนดว่า คำคัดค้านคำให้การของผู้ฟ้องคดีให้มีได้เฉพาะในประเด็นที่ได้ยกขึ้นกล่าวในคำฟ้อง คำให้การหรือที่ศาลกำหนด ถ้าผู้ฟ้องคดีทำคำคัดค้านคำให้การโดยมีประเด็นหรือคำขอเพิ่มเติมขึ้นใหม่ต่างจากคำฟ้อง คำให้การ หรือที่ศาลกำหนดให้ศาลสั่งไม่รับประเด็นหรือคำขอใหม่นั้นไว้พิจารณา

๓. การทำคำให้การเพิ่มเติม

หากผู้ฟ้องคดีทำคำคัดค้านคำให้การยื่นต่อศาลภายในกำหนด ศาลก็จะส่งสำเนาคำคัดค้านคำให้การของผู้ฟ้องคดีเพื่อยื่นคำให้การเพิ่มเติมต่อศาลพร้อมสำเนาหนึ่งชุดหรือตามจำนวนที่ศาลกำหนดภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่ได้รับสำเนาคำคัดค้านคำให้การหรือภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด (ซึ่งอาจสั้นหรือยาวกว่าสิบห้าวันดังกล่าว) และเมื่อศาลได้รับคำให้การเพิ่มเติมจากผู้ถูกฟ้องคดีแล้วศาลก็จะส่งสำเนาคำให้การเพิ่มเติมนั้นให้แก่ผู้ฟ้องคดี ปฏิบัติตามข้อ ๔๙ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓

ส่วนที่ ๓ กรณีการดำเนินคดีปกครองที่สำคัญในส่วนที่เกี่ยวข้องกัน

นอกเหนือจากการจัดทำคำฟ้องหรือคำให้การแก้คำฟ้องตามส่วนที่ ๑ และส่วนที่ ๒ แล้ว นิติกรหรือเจ้าหน้าที่ของกรมที่ดินจะต้องศึกษากรณีอื่นที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีปกครองที่มีความสำคัญไว้ด้วยดังต่อไปนี้

๑. หลักเกณฑ์การร้องขอ

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓ ได้ให้ความหมายคำนิยามคำว่า “คู่กรณี” หมายถึง ผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีและให้หมายความรวมถึงบุคคล หน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งเข้ามาเป็นคู่กรณีด้วยการร้องขอ ไม่ว่าจะโดยความสมัครใจเอง หรือโดยถูกคำสั่งศาลปกครองเรียกเข้ามาในคดี ทั้งนี้ เนื่องจากเป็นผู้มีส่วนได้เสียหรืออาจถูกกระทบจากผลแห่งคดีนั้น และเพื่อประโยชน์แห่งการดำเนินกระบวนการพิจารณา ให้รวมถึงผู้มีสิทธิกระทำการแทนด้วย โดยไม่ได้บัญญัติว่าบุคคล หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าวจะเข้ามาเป็นคู่กรณีด้วยการร้องขอได้อย่างไร ซึ่งในเรื่องนี้ข้อ ๓๘ แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ กำหนดว่าบุคคลภายนอกซึ่งมิใช่คู่กรณีอาจเข้ามาเป็นคู่กรณีได้โดย

การร้องขอ ทั้งนี้ให้นำความในมาตรา ๕๓ และมาตรา ๕๔ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาใช้บังคับอนุโลม ดังนั้นการเข้ามาเป็นคู่กรณีด้วยการร้องขอจึงสามารถกระทำได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการและมีผลตามความในสองมาตราดังกล่าวแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

๒. การโอนคดีต้องทำอย่างไร

เมื่อผู้ฟ้องคดีได้ยื่นฟ้องคดีไว้ต่อศาลปกครองชั้นต้นศาลหนึ่งแล้ว ในบางกรณีผู้ถูกฟ้องคดีอาจขอให้โอนคดีนั้นไปยังศาลปกครองชั้นต้นอื่นได้ ตามข้อ ๔๑ แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ.๒๕๔๓ ซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์ในการที่ผู้ถูกฟ้องคดีต่อศาลหนึ่งจะขอให้โอนคดีไปยังอีกศาลหนึ่งที่มีเขตอำนาจว่า ก่อนศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดี หากผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการพิจารณาคดีต่อไปในศาลนั้นจะไม่สะดวก หรือผู้ถูกฟ้องคดีอาจไม่ได้รับความยุติธรรม ผู้ถูกฟ้องคดีอาจยื่นคำขอพร้อมแสดงเหตุผลต่อศาลที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำฟ้องไว้ ขอให้โอนคดีไปยังศาลปกครองอื่นที่มีเขตอำนาจได้

เมื่ออธิบดีศาลปกครองชั้นต้นเห็นสมควรจะมีคำสั่งอนุญาตตามคำขอนั้นก็ได้ แต่อธิบดีศาลปกครองชั้นต้นจะออกคำสั่งอนุญาตเช่นนั้นไม่ได้ เว้นแต่อธิบดีศาลปกครองชั้นต้นที่จะรับโอนคดีนั้นยินยอมแล้ว

ถ้าอธิบดีศาลปกครองชั้นต้นที่จะรับโอนคดีไม่ยินยอม อธิบดีศาลปกครองชั้นต้นที่จะโอนคดีต้องเสนอเรื่องให้ประธานศาลปกครองสูงสุดชี้ขาด หากศาลปกครองสูงสุดชี้ขาดให้โอนคดีไปจึงจะโอนคดีไปได้ และไม่ว่าในกรณีใดเมื่อมีการโอนคดีแล้ว อธิบดีศาลปกครองชั้นต้นของศาลที่โอนคดีต้องส่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความของศาลปกครองชั้นต้นนั้น

๓. หลักเกณฑ์การรวมคดี

คดีปกครองสองเรื่องหรือมากกว่านั้นขึ้นไปอาจรวมพิจารณาพิพากษากันได้การรวมคดีอาจเกิดขึ้นได้ตามข้อ ๓๙ แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ.๒๕๔๓ ซึ่งกำหนดว่า ถ้าคดีสองเรื่องหรือกว่านั้นขึ้นไปมีข้อหาอย่างเดียวกันหรือเกี่ยวเนื่องใกล้ชิดกัน หรือคู่กรณีเดียวกันหรือร่วมกัน ถ้าตุลาการเจ้าของสำนวนเห็นว่าจะจะเป็นประโยชน์แห่งการพิจารณาคดีจะเสนอความเห็นต่อองค์คณะเพื่อเสนอต่ออธิบดีศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาสั่งรวมคดีเข้าด้วยกันแล้วพิจารณาคดีพิพากษารวมกันไปก็ได้ ซึ่งเมื่ออธิบดีศาลปกครองชั้นต้นเห็นด้วยก็จะสั่งให้รวมคดีเหล่านั้นเข้าด้วยกันแล้วพิจารณาพิพากษารวมกันไป

แต่ถ้าคดีสองเรื่องหรือกว่านั้นขึ้นไปที่จะรวมเข้าด้วยกันแล้วพิจารณาพิพากษารวมกันไปในนั้นอยู่ในศาลปกครองชั้นต้นต่างศาลกัน การรวมคดีเข้าด้วยกันและพิจารณาพิพากษารวมกันไปในนั้นจะกระทำต่อเมื่ออธิบดีศาลปกครองชั้นต้นของแต่ละศาลดังกล่าวเห็นชอบให้รวมคดีเข้าด้วยกันพิจารณาพิพากษารวมกันไปเช่นนั้น ทั้งนี้โดยต้องมีการโอนไปยังศาลที่อธิบดีศาลปกครองชั้นต้นเห็นชอบร่วมกัน ในกรณีที่อธิบดีศาลปกครองชั้นต้นตกลงกันไม่ได้ ก็ต้องส่งเรื่องไปให้ประธานศาลปกครองสูงสุดเป็นผู้ชี้ขาด ซึ่งเมื่อประธานศาลปกครองสูงสุดชี้ขาดให้โอนคดีไปศาลปกครองชั้นต้นศาลใดแล้ว อธิบดีศาลปกครองชั้นต้นของศาลที่โอนคดีไปนั้นก็ต้องส่งจำหน่ายคดีนั้นออกจากสารบบความของศาลปกครองชั้นต้นนั้น

๔. หลักเกณฑ์การถอนคำฟ้อง

เมื่อผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำฟ้องแล้ว และไม่ประสงค์ที่จะดำเนินคดีต่อไป ในกรณีเช่นนั้น หากศาลยังไม่ได้พิพากษาหรือมีคำสั่งชี้ขาด ผู้ฟ้องคดีก็สามารถถอนคำฟ้องได้โดยปฏิบัติตามข้อ ๔๒ แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓

ซึ่งกำหนดว่าผู้ฟ้องคดีอาจถอนคำฟ้องในเวลาใดๆ ก่อนศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีได้ การถอนคำฟ้องจะถอนเฉพาะบางข้อหาหรือบางส่วนของข้อหาก็ได้ การถอนคำฟ้องด้วยวาจาจะกระทำได้เฉพาะในกรณีที่ผู้ฟ้องคดีถอนคำฟ้องด้วยวาจาต่อหน้าศาลในระหว่างการไต่สวนหรือการนั่งพิจารณาคดี โดยศาลต้องบันทึกไว้และให้ผู้ฟ้องคดีลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐานด้วย

กรณีที่**มีผู้ฟ้องคดีหลายคน** ผู้ฟ้องคดีแต่ละคนอาจถอนคำฟ้องของตนได้แต่การถอนคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีดังกล่าว **ซึ่งมีผลเฉพาะตัวผู้ฟ้องคดีที่ถอนคำฟ้องนั้น** เว้นแต่กรณีที่ผู้ถอนคำฟ้องเป็นผู้แทนของผู้ฟ้องคดีทุกคน การถอนคำฟ้องจึงจะผลเป็นการถอนคำฟ้องทั้งคดี โดยศาลจะไต่สวนเพื่อให้ได้ความเป็นที่ยุติว่าการถอนคำฟ้องของผู้แทนดังกล่าวเป็นไปตามความประสงค์ของผู้ฟ้องคดีทุกคนก่อนที่จะมีคำสั่งอนุญาตให้ถอนคำฟ้องก็ได้ตามข้อ ๘๒ วรรคสาม

ปกติเมื่อมีการถอนคำฟ้อง ศาลต้องอนุญาตให้ถอนคำฟ้องและสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ กับ**คืนค่าธรรมเนียมศาลทั้งหมดหรือบางส่วนให้ผู้ฟ้องคดี**ในกรณีที่ผู้ฟ้องคดีได้เสียค่าธรรมเนียมศาลมา อย่างไรก็ตาม**ศาลมีดุลพินิจที่จะไม่อนุญาตถอนคำฟ้องได้ในคดีที่เกี่ยวกับการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ หรือคดีที่การพิจารณาต่อไปจะเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม หรือการถอนคำฟ้องเกิดจากการสมยอมกันโดยไม่เหมาะสม** ซึ่งหากศาลไม่อนุญาตให้ถอนคำฟ้อง คำสั่งนั้นเป็นที่สุด ตามข้อ ๘๒ วรรคสี่ หลักเกณฑ์ในการถอนคำฟ้องดังกล่าวข้างต้น ย่อมใช้แก่การถอนคำอุทธรณ์และคำร้องอุทธรณ์คำสั่งซึ่งถือเป็นคำฟ้องได้โดยอนุโลม ตามข้อ ๑๑๖

๕. คู่กรณีถึงแก่ความตายต้องดำเนินการอย่างไร

ตามมาตรา ๕๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ในกรณีที่คู่กรณีฝ่ายหนึ่งถึงแก่ความตายก่อนศาลปกครองพิพากษาคดีกำหนดให้ศาลปกครองรอการพิจารณาไปจนกว่าทายาท ผู้จัดการมรดก ผู้ปกครองทรัพย์สินมรดก หรือผู้สืบลิทธิของคู่กรณีจะมีคำขอเข้ามา

การเข้ามาแทนที่คู่กรณีผู้ถึงแก่ความตาย หรือผู้มีส่วนได้เสียจะมีคำขอเข้ามา โดยมีคำขอเข้ามาเองหรือโดยที่ศาลหมายเรียกให้เข้ามาเนื่องจากคู่กรณีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดมีคำขอ โดยยื่นคำขอภายในกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่คู่กรณีผู้นั้นถึงแก่ความตาย หากไม่มีคำขอของบุคคลดังกล่าวหรือไม่มีคำขอของคู่กรณีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดในเวลาที่กำหนดดังกล่าว มาตรา ๕๓ วรรคสอง บัญญัติให้อำนาจศาลปกครองมีคำสั่งจำหน่ายคดีนั้นก็ได้

๖. การละเมิดอำนาจศาลเกิดขึ้นได้อย่างไร

การละเมิดอำนาจศาลตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ อาจเกิดขึ้นได้ ๒ กรณี คือ

(๑) กรณีตามมาตรา ๕๗ วรรคสี่ ซึ่งในกรณีที่หน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ดำเนินการแสดงพยานหลักฐานของฝ่ายตนตามที่ตุลาการเจ้าของสำนวนกำหนดภายในระยะเวลาที่กำหนด หรือพฤติกรรมประวิงคดีให้ล่าช้ากรณีหนึ่ง

(๒) กรณีที่เป็นการกระทำความละเมิดอำนาจศาลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ตามที่มาตรา ๖๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้นำบทบัญญัติที่ถือว่าเป็นการกระทำความละเมิดอำนาจศาลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลมด้วยซึ่งมาตรา ๓๑ และ ๓๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เป็นบทบัญญัติที่บัญญัติถึงการกระทำที่ถือว่าเป็นการกระทำความละเมิดอำนาจศาลไว้เช่นนั้น

๓๗. วิธีพิจารณาคดีปกครองในศาลปกครองสูงสุด

โดยหลักแล้วคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดนั้น ศาลปกครองชั้นต้นไม่มีอำนาจพิจารณาพิพากษา ตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

ศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี ๔ ประเภทตามมาตรา ๑๑ ได้แก่

(๑) คดีพิพาทเกี่ยวกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาทตามที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดประกาศกำหนด (ขณะที่ยังไม่มีประกาศเช่นนั้น คดีพิพาทดังกล่าวอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น)

(๒) คดีพิพาทเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของพระราชกฤษฎีกา หรือกฎที่ออกโดยคณะรัฐมนตรี หรือโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

(๓) คดีที่มีกฎหมายกำหนดให้อยู่ในอำนาจศาลปกครองสูงสุด

(๔) คดีที่อุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น

๓๘. หลักเกณฑ์การขอย่นหรือขยายระยะเวลา

สำหรับระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในระเบียบนั้นหรือตามที่ศาลกำหนดให้ศาลมีอำนาจยื่นหรือขยายได้ตามความจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม เมื่อศาลเห็นสมควรหรือเมื่อคู่กรณีมีคำขอ (ข้อ ๖) ทั้งนี้ การขยายระยะเวลาเช่นนั้นอาจกระทำได้แม้ระยะเวลาที่กำหนดไว้ได้ล่วงพ้นไปแล้ว แต่ศาลไม่มีอำนาจยื่นหรือขยายระยะเวลาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองหรือวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ เช่น ระยะเวลาการยื่นคำขอให้พิจารณาพิพากษาคดีหรือคำสั่งใหม่ในคดีที่ศาลปกครองได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีเสร็จเด็ดขาดแล้ว ซึ่งมาตรา ๓๕ วรรคสามบัญญัติให้ยื่นคำขอภายในเก้าสิบวันนับแต่ผู้ยื่นได้รู้หรือควรรู้ถึงเหตุที่อาจขอให้พิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งใหม่ได้ แต่ไม่เกินห้าปีนับแต่ศาลปกครองได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดี เป็นต้น

๓๙. การขอตรวจดูเอกสาร ข้อคัดหรือขอให้รับรองสำเนาเอกสารโดยพยานหรือบุคคลภายนอก

ตามระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๑๔ ที่กำหนดว่าพยานเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการให้ถ้อยคำของตนในคดี หรือบุคคลภายนอกผู้มีส่วนได้เสียอาจยื่นคำขอต่อศาลเพื่อขอตรวจดูเอกสารทั้งหมดหรือบางฉบับในสำนวนคดี หรือข้อคัดสำเนาหรือขอสำเนาอันรับรองถูกต้องก็ได้ แต่ห้ามมิให้อนุญาตเช่นนั้นแก่บุคคลดังต่อไปนี้

(๑) บุคคลภายนอก ในคดีที่พิจารณาโดยไม่เปิดเผย

(๒) พยานหรือบุคคลภายนอก ในคดีที่ศาลห้ามการตรวจหรือคัดสำเนาเอกสารในสำนวนคดีทั้งหมดหรือบางฉบับเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนหรือประโยชน์สาธารณะ

(๓) พยานหรือบุคคลภายนอก ในกรณีที่มีกฎหมายคุ้มครองให้ไม่ต้องเปิดเผยหรือกรณีที่ศาลเห็นว่าจำเป็นต้องไม่เปิดเผยเพื่อมิให้เกิดความเสียหายแก่การดำเนินงานของรัฐ

อนึ่ง คู่กรณี พยาน หรือบุคคลภายนอกไม่อาจขอตรวจดูหรือข้อคัดสำเนาเอกสารที่พนักงานเจ้าหน้าที่ของศาล พนักงานคดีปกครอง ตุลาการเจ้าของสำนวน ตุลาการผู้แถลงคดี หรือศาลจัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นการภายใน ทั้งไม่อาจขอสำเนาอันรับรองถูกต้องของเอกสารนั้นด้วย (ข้อ ๑๙)

การตรวจดูหรือการคัดสำเนาเอกสารในสำนวนนั้น ผู้ขอคือคู่กรณี พยาน หรือบุคคลภายนอกผู้มีส่วนได้เสีย หรือบุคคลอื่นซึ่งได้รับมอบอำนาจจากผู้ขอต้องเป็นผู้ตรวจดูหรือคัดตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีศาลปกครองชั้นต้นหรือประธานศาลปกครองสูงสุด แล้วแต่กรณี กำหนดเพื่อความสะดวกของศาลหรือเพื่อความปลอดภัยของเอกสารนั้น ทั้งนี้ ห้ามมิให้มีการคัดสำเนาคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีก่อนที่ศาลจะได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น และก่อนที่จะได้ลงทะเบียนในสารบบคำพิพากษา และสำหรับการรับรองสำเนาเอกสารนั้น ผู้รับรองคือพนักงานเจ้าหน้าที่ของศาลตามที่อธิบดีศาลปกครองชั้นต้นหรือประธานศาลปกครองสูงสุด แล้วแต่กรณี กำหนด (ข้อ ๒๐)

อนึ่ง ศาลมีอำนาจเก็บค่าใช้จ่ายในการคัดสำเนาหรือรับรองเอกสารให้คู่กรณี พยาน หรือบุคคลภายนอก ตามหลักเกณฑ์และอัตราที่ประธานศาลปกครองสูงสุดกำหนด (ข้อ ๒๔)

๑๐. หลักเกณฑ์การขอยกเว้นค่าธรรมเนียมศาล

คู่กรณีที่มีความจําแนงจะดำเนินคดีโดยได้รับการยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลให้ยื่นคำขอให้ยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลโดยทำคำร้องยื่นต่อศาลปกครองชั้นต้น พร้อมกับคำฟ้องหรือคำอุทธรณ์แล้วแต่กรณี และยื่นคำขอสาบานตนให้คำชี้แจงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ว่าไม่มีทรัพย์สินเพียงพอที่จะเสียค่าธรรมเนียมศาล หรือโดยสถานะของผู้ขอถ้าไม่ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลจะได้รับความเดือดร้อนเกินสมควร ตามข้อ ๔๑/๒ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓

ถ้ามีได้ยื่นคำฟ้องหรือคำอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่ง ก็อาจยื่นคำขอให้ยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลต่อศาลปกครองชั้นต้นในภายหลังได้ (ข้อ ๔๑/๑ วรรคสอง)

หากศาลเห็นว่าคดีของคู่กรณีที่ยื่นคำขอไม่มีข้ออ้างหรือข้อเท็จจริงเพียงพอที่จะรับคำฟ้องไว้พิจารณา หรือไม่มีเหตุผลอันสมควรที่จะอุทธรณ์ แล้วแต่กรณี ศาลจะมีคำสั่งยกคำขอโดยไม่ต้องไต่สวนคำขอ (ข้อ ๔๑/๑ วรรคสาม)

ถ้าศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งให้ยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลเฉพาะบางส่วนหรือมีคำสั่งให้ยกคำขอ ผู้ยื่นคำขอมีสิทธิดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งภายในสิบห้าวันนับแต่วันได้รับแจ้งคำสั่ง คือ

๑. ยื่นคำร้องขอพิจารณาคำขอใหม่
๒. อุทธรณ์คำสั่งนั้นต่อศาลปกครองสูงสุด

๑๑. วิธีการชั่วคราวก่อนการพิพากษา

ในส่วนระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๖๙ ถึงข้อ ๗๔ ได้ออกระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในเรื่องนี้ โดยแบ่งเป็น ๒ ส่วน คือ การทุเลาการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครอง และการบรรเทาทุกข์ชั่วคราวโดยมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษาและวิธีการคุ้มครองประโยชน์ของผู้ขอในระหว่างการพิจารณาหรือเพื่อบังคับตามคำพิพากษา ตามข้อ ๗๕ ถึงข้อ ๗๗

การทุเลาการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครอง เพื่อให้ฝ่ายปกครองสามารถดำเนินการกิจกรรมของฝ่ายปกครองต่อไปได้ และเป็นการป้องกันการที่เอกชนจงใจทำให้งานของฝ่ายปกครองหยุดชะงักโดยการฟ้องคดี การทุเลาการบังคับใช้เฉพาะการฟ้องคดีขอให้เพิกถอนกฎหรือคำสั่งทางปกครอง ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ เท่านั้น และการสั่งทุเลาการบังคับจะสั่งโดยมีคำขอของผู้ฟ้องคดีหรือศาลเห็นสมควรสั่งเองก็ได้

สำหรับการทูลเกล้าการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครองอันเป็นการชะลอหรือระงับการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครองไว้เป็นการชั่วคราวนั้น **ข้อ ๖๙ วรรคหนึ่ง** แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ.๒๕๔๓ กำหนดว่าการฟ้องคดีต่อศาลปกครองเพื่อขอให้เพิกถอนกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครองไม่เป็นเหตุให้ทูลเกล้าการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครองนั้น เว้นแต่ศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น การกำหนดเช่นนี้สอดคล้องกับผลของการอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙ มาตรา ๔๔ ซึ่งการอุทธรณ์ก็ไม่เป็นเหตุให้ทูลเกล้าการบังคับตามคำสั่งทางปกครอง เว้นแต่จะมีการสั่งให้ทูลเกล้าการบังคับโดยเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งนั่นเอง

หากผู้ฟ้องคดีปกครองขอให้เพิกถอนกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครองประสงค์จะขอให้ทูลเกล้าการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครองนั้น ผู้ฟ้องคดีจะต้องขอเช่นนั้นในคำฟ้องนั่นเองหรือยื่นคำขอภายหลังที่ยื่นคำฟ้องแล้วแต่ก่อนศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดี เพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งทูลเกล้าการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครอง อันจะมีผลเป็นการชะลอหรือระงับการบังคับตามผลของกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครองไว้เป็นการชั่วคราว ทั้งนี้คำขอของผู้ฟ้องคดีดังกล่าวต้องแสดงให้เห็นอย่างชัดแจ้งว่าประสงค์จะขอทูลเกล้าการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครองใด และการให้กฎหมายหรือคำสั่งดังกล่าวมีผลบังคับต่อไปจะทำให้เกิดความเสียหายที่ยากแก่การเยียวยาแก้ไขในภายหลังอย่างไร (**ข้อ ๖๙ วรรคสองและวรรคสาม**)

หากผู้ฟ้องคดีขอให้ศาลมีคำสั่งทูลเกล้าการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครองแล้วศาลเห็นว่าคำขอทูลเกล้าการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครองนั้นยื่นโดยไม่มีข้ออ้างหรือข้อเท็จจริงเพียงพอหรือไม่มีเหตุผลหรือสาระอันควรได้รับการพิจารณา หรือเห็นได้อย่างชัดแจ้งว่าไม่สมควรมีคำสั่งทูลเกล้าการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครองเช่นนั้น หรือเป็นกรณีที่ศาลจะสั่งไม่รับคำฟ้องคดีนั้นไว้พิจารณาและจะสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความแล้วศาลก็มีอำนาจสั่งไม่รับคำขอทูลเกล้าการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครองนั้น ซึ่งคำสั่งดังกล่าวนี้เป็นที่สุด (**ข้อ ๓๐**)

หากผู้ฟ้องคดีขอให้ศาลมีคำสั่งทูลเกล้าการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครองและศาลมิได้มีคำสั่งไม่รับคำขอทูลเกล้าการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครองดังกล่าวแล้วศาลจะต้องส่งสำเนาคำขอนั้นให้คู่กรณีทำคำชี้แจงและแสดงพยานหลักฐาน โดยศาลต้องนัดไต่สวนเพื่อมีคำสั่งเกี่ยวกับคำขอนั้นโดยเร็ว (**ข้อ ๓๑ วรรคหนึ่ง**)

อนึ่ง แม้ผู้ฟ้องคดีมิได้มีคำขอให้ศาลมีคำสั่งทูลเกล้าการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครองก็ตาม หากศาลเห็นเองว่ามีเหตุผลสมควรที่จะทูลเกล้าการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครองที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดี ศาลก็มีอำนาจสั่งทูลเกล้าการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครองนั้นได้ ทั้งนี้โดยศาลจะไต่สวนก่อนหรือไม่ก็ได้ (**ข้อ ๓๑ วรรคสอง**)

การมีคำสั่งเกี่ยวกับคำขอทูลเกล้าการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครองต้องกระทำโดยองค์คณะหลังจากตุลาการผู้แถลงคดีได้เสนอคำแถลงการณ์แล้ว ซึ่งคำแถลงการณ์ของผู้แถลงคดีในกรณีนี้จะกระทำด้วยวาจาก็ได้ และในการสั่งคำขอดังกล่าวนี้ ศาลมีอำนาจสั่งทูลเกล้าการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครองนั้นได้ตามที่เห็นสมควร หากศาลเห็นว่ากฎหมายหรือคำสั่งทางปกครองที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีนั้นน่าจะมิชอบด้วยกฎหมายและการให้กฎหมายหรือคำสั่งทางปกครองนั้นมีผลใช้บังคับต่อไปจะทำให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงที่ยากแก่การเยียวยาแก้ไขในภายหลัง ทั้งการทูลเกล้าการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครองนั้นก็มิเป็นอุปสรรคแก่การบริหารงานของรัฐหรือประโยชน์สาธารณะด้วย โดยเมื่อศาลมีคำสั่งทูลเกล้าการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครองแล้ว ศาลต้องแจ้งคำสั่งนั้นให้คู่กรณีและผู้ออกกฎหมายหรือคำสั่งดังกล่าวทราบ ซึ่งคำสั่งศาลจะมีผลต่อเมื่อผู้ออกกฎหมายหรือคำสั่งได้รับทราบคำสั่งนั้นแล้ว (**ข้อ ๓๑๒**)

คำสั่งทุเลาการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครองของศาลปกครองชั้นต้นมีผลบังคับทันที แตกต่างจากคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นที่ต้องรอการปฏิบัติตามคำสั่งไว้จนกว่าจะพ้นระยะเวลาการอุทธรณ์ หรือในกรณีที่มีการอุทธรณ์ต้องรอการบังคับคดีไว้จนกว่าคดีจะถึงที่สุด (**มาตรา ๓/๑ วรรคสอง**)

หากศาลมีคำสั่งยกคำขอทุเลาการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครอง คำสั่งนั้น **เป็นที่สุด** แต่หากศาลมีคำสั่งทุเลาการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครอง ผู้มีส่วนได้เสีย (คือผู้ที่จะถูกบังคับตามกฎหมาย) มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อศาลปกครองสูงสุดได้ภายใน**สามสิบวัน**นับแต่วันที่ผู้นั้นได้รับแจ้งหรือทราบคำสั่งศาล ทั้งนี้โดยผู้อุทธรณ์อาจมีคำขอให้ศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งระงับคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่สั่งทุเลาการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครองไว้เป็นการชั่วคราวก่อนการวินิจฉัยอุทธรณ์ก็ได้ (**ข้อ ๓/๓**)

โดยที่คำสั่งทุเลาการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครองของศาลปกครองชั้นต้นมีผลบังคับทันที ดังนั้น ในกรณีที่มีการอุทธรณ์คำสั่งทุเลาการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครองของศาลปกครองชั้นต้นตามข้อ ๓/๓ และผู้อุทธรณ์มีคำขอให้ศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งทุเลาการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครองของศาลปกครองชั้นต้นดังกล่าวไว้เป็นการชั่วคราว ถ้าศาลปกครองสูงสุดเห็นว่าคำสั่งทุเลาการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครองนั้น**ทำให้หรือจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อประโยชน์สาธารณะหรือต่อสิทธิของผู้อุทธรณ์** ศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจสั่งระงับคำสั่งทุเลาการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครองของศาลปกครองชั้นต้นไว้เป็นการชั่วคราวจนกว่าศาลปกครองสูงสุดจะมีคำสั่งอุทธรณ์นั้น (**ข้อ ๑๑๕**)

อนึ่ง เมื่อศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งทุเลาการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครองแล้ว หากต่อมาปรากฏว่าในการวินิจฉัยชี้ขาดคดีดังกล่าวของศาลปกครองชั้นต้นนั้นคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีของศาลไม่ได้กล่าวถึงคำสั่งทุเลาการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครองที่ศาลได้สั่งไว้ระหว่างการพิจารณา คำสั่งนั้นก็ยังคงมีผลใช้บังคับต่อไปจนกว่าจะพ้นระยะเวลาการอุทธรณ์ในกรณีที่ไม่มีกรอุทธรณ์ หรือจนกว่าศาลมีคำสั่งถึงที่สุดรับอุทธรณ์ในกรณีที่มีการอุทธรณ์ แต่หากศาลมีคำสั่งรับอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวจะยังคงมีผลบังคับใช้ต่อไปจนกว่าศาลปกครองสูงสุดจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น (**ข้อ ๓/๔**)

การบรรเทาทุกข์ชั่วคราวเพื่อให้ศาลมีอำนาจกำหนดวิธีการเยียวยาทุกข์ให้แก่ผู้ฟ้องคดีก่อนศาลพิพากษา ใช้ได้กับการฟ้องคดีปกครองทุกประเภท

ศาลปกครองมีอำนาจบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษาคดีให้แก่คู่กรณีที่เกี่ยวข้องได้ตาม**มาตรา ๖๖ วรรคหนึ่ง** แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ บัญญัติว่า ในกรณีที่ศาลปกครองเห็นสมควรกำหนดมาตรการหรือวิธีการใดๆ เพื่อบรรเทาทุกข์ให้แก่คู่กรณีที่เกี่ยวข้องเป็นการชั่วคราวก่อนการพิพากษาคดี ไม่ว่าจะมีความร้องขอจากบุคคลดังกล่าวหรือไม่ ให้ศาลปกครองมีอำนาจกำหนดมาตรการหรือวิธีการชั่วคราวและออกคำสั่งไปยังหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องให้ปฏิบัติได้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดโดยระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดและ**มาตรา ๖๖ วรรคสอง** บัญญัติต่อไปว่า การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการดังกล่าวนี้ต้องคำนึงถึงความรับผิดชอบของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐและปัญหาอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นแก่การบริหารงานของรัฐประกอบด้วยนอกจากการขอให้ศาลมีคำสั่งทุเลาการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครองแล้วก่อนศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดี ผู้ฟ้องคดีจะยื่นคำขอให้ศาลมีคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองอย่างใดๆ เพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษา หรือคู่กรณีจะยื่นคำขอให้ศาลมีคำสั่งกำหนดวิธีการเพื่อบังคับคุ้มครองประโยชน์ของผู้ขอระหว่างการพิจารณาหรือเพื่อบังคับตามคำพิพากษาก็ได้ **ข้อ ๓/๕** แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓

คำสั่งของศาลในการกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองอย่างใดๆ เพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษา หรือวิธีการเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของผู้ขอระหว่างการพิจารณาหรือเพื่อบังคับตามคำพิพากษานั้น ต้องกระทำโดยองค์คณะ ทั้งนี้โดยไม่ต้องมีคำแถลงการณ์ของตุลาการผู้แถลงคดี เว้นแต่ องค์คณะจะเห็นสมควรให้มีคำแถลงการณ์ซึ่งในกรณีเช่นนั้น คำแถลงการณ์ดังกล่าวจะกระทำด้วยวาจาก็ได้ (ข้อ ๓๖ วรรคหนึ่ง)

ในกรณีที่ศาลสั่งไม่รับหรือยกคำขอของผู้ฟ้องคดีดังกล่าว คำสั่งนั้นเป็นที่สุดแต่หากศาลมีคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองอย่างใดๆ เพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษา หรือวิธีการเพื่อวิธีการเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของผู้ขอระหว่างการพิจารณาหรือเพื่อบังคับตามคำพิพากษาแล้ว ผู้มีส่วนได้เสียมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งนั้นต่อศาลปกครองสูงสุดภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ผู้นั้นได้รับแจ้งหรือทราบคำสั่งศาล (ข้อ ๓๖ วรรคสองและสาม)

คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่กำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองอย่างใดๆ เพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษา หรือวิธีการเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของผู้ขอระหว่างการพิจารณาหรือเพื่อบังคับตามคำพิพากษา มีผลบังคับทันทีเช่นเดียวกับคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ให้ทุเลาการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครองนอกจากนี้ ข้อ ๓๗ กำหนดให้นำความในลักษณะ ๑ ของภาค ๔ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับกับหลักเกณฑ์ในการพิจารณาคำขอ เงื่อนไขในการออกคำสั่งของศาลและผลของการกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองอย่างใดๆ เพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษา หรือวิธีการเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของผู้ขอในระหว่างการพิจารณา หรือเพื่อบังคับตามคำพิพากษาโดยอนุโลมเท่าที่สภาพของเรื่องจะเปิดช่องให้กระทำได้และไม่ขัดต่อระเบียบนั้นและหลักกฎหมายทั่วไปว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองด้วย

ส่วนที่ ๔ การบังคับทางปกครอง

การบังคับทางปกครอง

เป็นมาตรการที่เจ้าหน้าที่ดำเนินการแก่ผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครอง เพื่อบังคับให้เป็นไปตามคำสั่งทางปกครอง ในส่วนของกรมที่ดิน เช่น กรณีการออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดชำระค่าสินไหมทดแทน ถ้าถึงกำหนดชำระแล้วไม่มีการชำระเงินโดยถูกต้องครบถ้วน เจ้าหน้าที่ที่มีหนังสือเตือนให้ผู้นั้นชำระเงินภายในระยะเวลาที่กำหนด แต่ต้องไม่น้อยกว่า ๗ วัน ถ้าผู้นั้นไม่ปฏิบัติตามคำเตือน เจ้าหน้าที่อาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยการยึด อาศัย และขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้นั้นได้เพื่อชำระเงินให้ครบถ้วนได้ตามมาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ อันประกอบด้วย

๑. หลักเกณฑ์ทั่วไปของการบังคับทางปกครอง

- การบังคับทางปกครองใช้กับคำสั่งทางปกครอง
- เจ้าหน้าที่สามารถใช้มาตรการบังคับทางปกครองได้เอง
- การบังคับทางปกครองไม่ใช้กับเจ้าหน้าที่ด้วยกัน
- การบังคับทางปกครองต้องใช้เท่าที่จำเป็น
- การบังคับทางปกครองต้องมีการเตือนก่อนเสมอ
- การบังคับทางปกครองต้องมีความแน่นอนชัดเจน
- การบังคับทางปกครองต้องถูกโต้แย้งได้

๒. หลักเกณฑ์เฉพาะของการบังคับทางปกครอง แบ่งการบังคับทางปกครองได้ ๒ ประเภท

ดังนี้

๒.๑ การบังคับทางปกครองของคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงิน
มีประเด็นข้อกฎหมาย ดังนี้

ก. อำนาจในการใช้มาตรการบังคับทางปกครองเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจสั่งยึดอายัด และขายทอดตลาดทรัพย์สินตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ ๙ สามารถดำเนินการยึด อายัด และขายทอดตลาดทรัพย์สินได้เอง โดยไม่ต้องแจ้งให้เจ้าพนักงานบังคับคดีหรือกรมบังคับคดีดำเนินการแต่อย่างใด (เรื่องเสร็จที่ ๑๘๓/๒๕๔๔ และที่ ๕๐๙/๒๕๔๔) และไม่ต้องคำนึงว่าทรัพย์สินของผู้นั้นจะตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ใด

หน่วยงานของรัฐสามารถใช้สิทธิไล่เบี้ยจากเจ้าหน้าที่ผู้กระทำความผิดได้โดยการออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นชำระค่าสินไหมทดแทนแก่ตนตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติ ว่าด้วยความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยหน่วยงานของรัฐต้องออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นชำระค่าสินไหมทดแทนภายในกำหนดอายุความ ๑ ปี นับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้นแก่ผู้เสียหายตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติ ว่าด้วยความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ หากเจ้าหน้าที่ผู้กระทำความผิดไม่ชำระค่าสินไหมทดแทนให้ถูกต้องครบถ้วนภายในเวลาที่กำหนด หน่วยงานของรัฐสามารถใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่ผู้นั้น และขายทอดตลาดทรัพย์สินเพื่อชำระเงินให้ถูกต้องครบถ้วนได้ตามมาตรา ๕๓ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เนื่องจากคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นชำระค่าสินไหมทดแทนเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นต้องมีหนังสือเตือนให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นชำระเงินภายในกำหนดแต่ต้องไม่น้อยกว่า ๗ วัน ถ้าเจ้าหน้าที่ ผู้นั้นไม่ปฏิบัติตามคำเตือน หัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น จึงจะใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่ผู้นั้น และขายทอดตลาดทรัพย์สินเพื่อชำระเงินให้ถูกต้องครบถ้วนได้ ดังนั้น การใช้มาตรการบังคับทางปกครองเป็นมาตรการหนึ่งเพื่อให้ได้รับชำระเงินให้ถูกต้องครบถ้วน

ถ้าหากหน่วยงานของรัฐยังมีข้อขัดข้องในการบังคับใช้กฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบังคับทางปกครองก็ไม่ต้องสิทธิหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นที่จะใช้สิทธิทางศาลเพื่อให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นชดใช้เงินตามคำสั่งของหน่วยงานของรัฐได้ (คำสั่งที่ ๑๒๓/๒๕๔๔ และที่ ๑๒๔/๒๕๔๔)

แต่หากเจ้าหน้าที่ผู้นั้นประสงค์จะใช้สิทธิโต้แย้งคำสั่งเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนก็สามารถฟ้องคดีต่อศาลปกครองเพื่อขอให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าวได้ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยต้องอุทธรณ์ตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เสียก่อน มิฉะนั้นศาลปกครองจะมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

ข. ระยะเวลาในการใช้มาตรการบังคับทางปกครองตามมาตรา ๕๓ วรรคสอง กำหนดให้วิธีการยึด การอายัด และการขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้อยู่ในบังคับทางปกครอง ให้ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาบังคับใช้โดยอนุโลม โดยต้องนำระยะเวลาการบังคับคดีตามมาตรา ๒๓๑/๑ เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจจึงต้องดำเนินการใช้มาตรการบังคับทางปกครองในทุกขั้นตอนตั้งแต่การยึดหรืออายัดทรัพย์สินตลอดจนการขายทอดตลาดทรัพย์สินให้เสร็จสิ้นภายใน ๑๐ ปี นับแต่วันที่มีการออกคำสั่งทางปกครองให้ชำระเงิน (เรื่องเสร็จที่ ๔๙๔/๒๕๔๕ ที่ ๖๕๕/๒๕๔๖ และที่ ๒๖๓/๒๕๔๙) และหากเจ้าหน้าที่จะเลยต่อหน้าที่ไม่ดำเนินการใช้มาตรการบังคับทางปกครองให้เสร็จสิ้นภายใน ๑๐ ปี นับแต่วันที่มีการออกคำสั่งทางปกครองให้ชำระเงิน เจ้าหน้าที่ผู้นั้นอาจจะมีคามผิดทางอาญาหรือทางแพ่งได้

๒.๒ การบังคับทางปกครองของคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้กระทำการหรือละเว้นกระทำการ เช่น คำสั่งให้เจ้าของป้ายรื้อถอนป้ายโฆษณาที่รูกล้ำเข้ามาในเขตทางหลวง คำสั่งให้เจ้าของโรงงานจัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสีย คำสั่งให้เจ้าของอาคารระงับการก่อสร้างอาคาร เป็นต้น ในกรณี que เจ้าหน้าที่ยื่นคำสั่งทางปกครองให้ผู้ใดกระทำการหรือละเว้นกระทำการ ถ้าผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครองฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตาม เจ้าหน้าที่อาจใช้มาตรการทางปกครองอย่างใดอย่างหนึ่งได้ตามมาตรา ๕๘ ไม่ว่าจะเป็นการเข้าดำเนินการแทนหรือเรียกให้ผู้นั้นชำระค่าปรับทางปกครอง

คำวินิจฉัยของศาลปกครองที่เป็นคำสั่งทางปกครอง

๑. เจ้าพนักงานที่ดินออกโฉนดที่ดินและสั่งระงับการออกโฉนดที่ดิน เป็นการใช้อำนาจตามประมวลกฎหมายที่ดิน (คำสั่งที่ ๑๙๔/๒๕๔๕)
๒. เจ้าพนักงานที่ดินอาศัยอำนาจตามประมวลกฎหมายที่ดิน มีคำสั่งในการสอบสวนเปรียบเทียบตามอำนาจหน้าที่ (คำสั่งที่ ๖๐๖/๒๕๔๕ , ๓๐๒/๒๕๔๖ , ๔๘๔/๒๕๔๖)
๓. เจ้าพนักงานที่ดินออกคำสั่งเพิกถอนใบจอง (น.ส.๒) (คำสั่งที่ ๓๔๘/๒๕๔๖)
๔. คำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ของรัฐชดใช้เงินค่าสินไหมทดแทน ตาม พ.ร.บ.ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ (คำสั่งที่ ๓๓๑/๒๕๔๖)
๕. การวินิจฉัยอุทธรณ์เงินค่าทดแทนของรัฐมนตรีถือเป็นคำสั่งทางปกครอง (คำสั่งที่ ๒๘๓/๒๕๔๖)
๖. การโต้แย้งคำสั่งเกี่ยวกับสิทธิในการเบิกค่าเช่าบ้าน (คำสั่งที่ ๓๓๑/๒๕๔๖)
๗. คำสั่งของเจ้าพนักงานที่ดินในการสอบสวนเปรียบเทียบและสั่งการตามมาตรา ๖๐ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ (คำสั่งที่ ๔๖/๒๕๔๓)
๘. การที่เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดมีคำวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งของเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสาขาที่สั่งยกเลิกคำขอออกใบแทน น.ส.๓ ก. ของผู้ขอเพื่อจดทะเบียนการได้มาโดยการครอบครองที่ดินตาม น.ส.๓ ก. ดังกล่าว โดยวินิจฉัยให้เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสาขารับคำขอออกใบแทนไว้พิจารณาต่อไป คำวินิจฉัยอุทธรณ์ของเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดดังกล่าว เป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ (คำสั่งที่ ๘๓/๒๕๔๓)
๙. การจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดเป็นคำสั่งทางปกครอง (คำสั่งที่ ๓๒๕/๒๕๔๓)
๑๐. การออกโฉนดที่ดินถือเป็นคำสั่งทางปกครอง (คำสั่งที่ ๙๕๓/๒๕๔๓)
๑๑. คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ไม่ออกโฉนดที่ดินพิพาทดังกล่าวจึงเป็นคำสั่งทางปกครอง (คำสั่งที่ ๓/๔๘/๒๕๔๘)
๑๒. คำสั่งไม่รับอายุที่ดินของเจ้าพนักงานที่ดินเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลกระทบต่อสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นคำสั่งทางปกครอง (คำสั่งที่ ๘๓/๓/๒๕๔๘)
๑๓. คำฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ลงวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๔๙ ที่วินิจฉัยให้นาย อ. เป็นผู้มีสิทธิในที่ดินพิพาทดีกว่าผู้ฟ้องคดี เป็นคำสั่งทางปกครองตามนัยมาตรา ๕ แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (คำสั่งที่ ๕๔๐/๒๕๔๙)
๑๔. การที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ อาศัยอำนาจตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินและกฎกระทรวงฯ ออกคำสั่งเพิกถอน น.ส.๓ ก. และโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดี มีผลทำให้เอกสารแสดงสิทธิในที่ดินของผู้ฟ้องคดีถูกเพิกถอนและต้องเสียสิทธิครอบครองที่ดินและกรรมสิทธิ์ในที่ดินดังกล่าว จึงเป็นคำสั่งทางปกครอง (คำสั่งที่ ๕๘๑/๒๕๔๙)
๑๕. คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่เพิกถอน น.ส. ๓ ของผู้ฟ้องคดีเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (คำสั่งที่ ๑๕๑/๒๕๕๐)

๑๖. คำสั่งเพิกถอนโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีคำสั่งดังกล่าวจึงเป็นคำสั่งทางปกครอง (คำสั่งที่ ๔๑๒/๒๕๕๐)

๑๗. การจดทะเบียนลงชื่อผู้จัดการมรดกในหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินเป็นคำสั่งทางปกครอง (คำสั่งที่ ๔๑๕/๒๕๕๐)

๑๘. คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่ให้ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีเพียงเฉพาะส่วนที่มีได้ ทับที่ราชพัสดุแปลงโรงเรียนเป็นคำสั่งทางปกครอง (คำสั่งที่ ๕๘๙/๒๕๕๐)

๑๙. คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่อนุมัติให้ออกโฉนดที่ดินให้แก่นาง ส. เป็นคำสั่งทางปกครอง (คำสั่งที่ ๓/๓/๒๕๕๐)

๒๐. คำสั่งรับหรือไม่รับจดทะเบียนการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับนิติบุคคลอาคารชุดและเปลี่ยนแปลงผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดเป็นคำสั่งทางปกครอง ตามมาตรา ๕ แห่ง พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (คำสั่งที่ ๓๕/๒๕๕๑)

๒๑. การออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงสำหรับที่ดินแปลงใดเป็นการรับรองของสถานะของที่ดินแปลงนั้นว่าเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันหรือใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ จึงถือได้ว่าเป็นคำสั่งทางปกครอง (คำสั่งที่ ๒๔๙/๒๕๕๒)

ขั้นตอนและระยะเวลาการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง

กรณีที่คำสั่งนั้นเป็นคำสั่งทางปกครอง ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ หากผู้รับคำสั่งทางปกครองไม่เห็นด้วยกับคำสั่งดังกล่าว ก็ต้องใช้สิทธิอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งทางปกครองนั้นภายในกำหนดเวลา ๑๕ วัน นับแต่วันที่ตนได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าว ต่อเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครอง ตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน การพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง ปฏิบัติตามมาตรา ๔๕ โดยมีขั้นตอนและระยะเวลาการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง แยกเป็นการพิจารณาสองชั้น ดังนี้

ในชั้นแรก พิจารณาอุทธรณ์โดยเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๔๔ พิจารณาโดยไม่ชักช้า แต่ต้องไม่เกิน ๓๐ วัน หาก**เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์**ทั้งหมดหรือบางส่วน ก็ให้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงคำสั่งทางปกครองตามความเห็นของตนภายในกำหนดตามมาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง

ในชั้นที่สอง เป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครอง**ไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์**ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ก็ให้เร่งรายงานความเห็นพร้อมเหตุผลไปยัง “ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์” ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์

ให้ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์พิจารณาให้แล้วเสร็จ ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์

ให้ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์พิจารณาให้แล้วเสร็จ ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ตนได้รับรายงาน

ถ้ามีเหตุจำเป็นไม่อาจพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าวได้ ให้ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์มีหนังสือแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบก่อนครบระยะเวลาดังกล่าว ในการนี้ให้ขยายระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์ออกไปได้อีกไม่เกิน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ครบกำหนดเวลาดังกล่าวตามมาตรา ๔๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน

“ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์” เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ข้อ ๒

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่เกี่ยวข้องกับกรมที่ดิน

คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑)
แห่ง พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๑๒/๒๕๔๖

● ผู้ฟ้องคดี นางสาวรักนก ไชคชัยกุล

● ผู้ถูกฟ้องคดี ๑ ธรนารักษ์จังหวัดสมุทรปราการ ที่ ๑
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสมุทรปราการ ที่ ๒

● เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

- พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙)
- ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๖๐)
- ระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ (ข้อ ๙๒)

● คำวินิจฉัยของศาล

ปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับเขตอำนาจศาลตามมาตรา ๙ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ เป็นข้อกฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนศาลยกขึ้นวินิจฉัยแล้วมีคำพิพากษาหรือคำสั่งได้ตามนัยข้อ ๙๒ ของระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ

มูลเหตุแห่งข้อพิพาทเกิดจากผู้ฟ้องคดียื่นคำขออออกโฉนดที่ดินโดยอ้างสิทธิครอบครองตามหลักฐาน ส.ค.๑ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ คัดค้านโดยอ้างว่าเป็นที่ราชพัสดุ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงทำการสอบสวนเปรียบเทียบตามมาตรา ๖๐ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน แล้วมีคำสั่งไม่ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีเนื่องจากเห็นว่าทางราชการมีหลักฐานดีกว่า ผู้ฟ้องคดีจึงขอให้ศาลสั่งเพิกถอนการคัดค้านการรังวัดที่ดินของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และเพิกถอนคำสั่งไม่ออกโฉนดที่ดินของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และให้ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี ซึ่งศาลจำเป็นต้องพิจารณาข้อเท็จจริงเป็นที่ยุติก่อนว่าที่ดินพิพาทเป็นราชพัสดุหรือเป็นที่ดินผู้ฟ้องคดีมีสิทธิครอบครอง อันเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม ไม่ใช่คดีที่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองตามมาตรา ๙ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ

● อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๖ เล่ม ๒

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๒๐/๒๕๕๖

● ผู้ฟ้องคดี วัดโป่งแยง

● ผู้ถูกฟ้องคดี เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ สาขาแม่ริม

● เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

– พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑))

– ระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ (ข้อ ๙๒)

● คำวินิจฉัยของศาล

การที่ช่างรังวัดซึ่งทำการรังวัดที่ธรณีสงฆ์ตามคำขอออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีแจ้งแก้ตัวแทนผู้ฟ้องคดีว่าต้องรังวัดออกโฉนดที่ดินแยกเป็นสองแปลงเพราะที่ดินมีทางสาธารณประโยชน์ตัดผ่าน โดยผู้ถูกฟ้องคดียังมีได้มีคำสั่งใดๆ ที่เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายในอันที่จะมีผลเป็นการกระทบต่อสภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีเกี่ยวกับคำขอออกโฉนดที่ดิน กรณีจึงยังไม่มีคำสั่งทางปกครอง ซึ่งเป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งปัญหาเกี่ยวกับอำนาจฟ้องเป็นข้อกฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลมีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยได้

● อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๖ เล่ม ๒

ยื่นคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ พ.๘-พ.๑๐/๒๕๕๖ (ประชุมใหญ่)

- **ผู้ฟ้องคดี** นางละเมียด พาहन ที่ ๑
 นายวิชัย เสรีเสถียรทรัพย์ ที่ ๒
 นายอวยชัย องควิมลการ ที่ ๓
 - **ผู้ถูกฟ้องคดี** รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ที่ ๑
 อธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๒
 เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดภูเก็ต ที่ ๓
 - **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของกฎที่ออกโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี
 - **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (มาตรา ๕)
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๓) มาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ (๒) มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง มาตรา ๔๙ และมาตรา ๗๒ (๑))
 - พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๗ (มาตรา ๕ มาตรา ๖ และมาตรา ๑๕)
 - ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๑ มาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ มาตรา ๕๖ มาตรา ๕๘ ทวิ และมาตรา ๕๙ ทวิ)
 - ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (มาตรา ๑๓๐๔ และมาตรา ๑๓๐๗)
 - กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๗ (ข้อ ๑๔ (๓))
 - ระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ (ข้อ ๙๙)
 - **คำวินิจฉัยของศาล**

แม้การยื่นฟ้องคดีขอให้เพิกถอนข้อกำหนดในกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๑๔ (๓) ซึ่งกำหนดห้ามออกโฉนดที่ดินสำหรับที่เกาะจะพ้นระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ แล้ว แต่โดยที่กฎกระทรวงดังกล่าวมีผลกระทบต่อผู้ขอออกโฉนดที่ดินและหนังสือรับรองการทำประโยชน์เป็นจำนวนมาก การฟ้องคดีจึงเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ศาลปกครองมีอำนาจรับไว้พิจารณาพิพากษาได้ ตามมาตรา ๕๒ แห่ง พ.ร.บ. เดียวกัน

กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗)ฯ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ออกโดยอาศัยอำนาจตาม มาตรา ๑๕ แห่ง พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดินฯ และมาตรา ๕๖ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เป็นการใช้อำนาจตามที่กฎหมายได้ให้ไว้โดยชอบธรรมโดยคำนึงถึงประโยชน์ของมหาชนเป็นหลัก และไม่ขัดต่อหลักการคุ้มครองสิทธิของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ ดังนั้น บทบัญญัติในข้อ ๑๔ (๓) ของกฎกระทรวงดังกล่าวจึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว
 - **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๖ เล่ม ๓

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๒๔/๒๕๕๖

- **ผู้ฟ้องคดี** นางสาวพร ชิดโคกสูง
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดขอนแก่น สาขาพล
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (อุทธรณ์คำพิพากษา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑))
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลภาษีอากรและวิธีพิจารณาคดีภาษีอากร พ.ศ. ๒๕๒๔ (มาตรา ๙ (๑))
 - ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๔ ทวิ มาตรา ๙/๑ มาตรา ๙/๓ มาตรา ๙/๔ และ มาตรา ๑๐๓)
 - ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (มาตรา ๔๕๖)
 - ประมวลรัษฎากร (มาตรา ๔๙ ทวิ)
 - กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓/ (พ.ศ. ๒๕๔๑) ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๓)
 - ระเบียบของคณะกรรมการกำหนดราคาประเมินทุนทรัพย์ ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการกำหนดราคาประเมินทุนทรัพย์ของอสังหาริมทรัพย์ เพื่อเรียกเก็บค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม พ.ศ. ๒๕๓๕ (ข้อ ๓๒)

● คำวินิจฉัยของศาล

การที่ผู้ฟ้องคดีนำคำพิพากษาของศาลฎีกาซึ่งวินิจฉัยให้จำเลยซึ่งเป็นฝ่ายผิดสัญญาจะซื้อขายที่ดินพิพาท จดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินให้ผู้ฟ้องคดี หากจำเลยไม่ปฏิบัติตามให้ถือเอาคำพิพากษาของศาลแทนการแสดงเจตนาของจำเลยมาขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการจดทะเบียนโอนที่ดินตามคำสั่งศาล ผู้ถูกฟ้องคดีจะต้องรับจดทะเบียนโอนที่ดินดังกล่าวโดยเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการโอนกรรมสิทธิ์โดยคำนวณจากราคาประเมินทุนทรัพย์เพื่อเรียกเก็บค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมที่ประกาศใช้อยู่ในขณะที่มีการจดทะเบียนในคดีนี้ คือวันที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องขอจดทะเบียนโอนที่ดินพิพาทต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ไม่ใช่วันที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำฟ้องต่อศาลยุติธรรม เพราะในขณะที่ยื่นฟ้องสิทธิของผู้ฟ้องคดีเป็นเพียงผู้ทรงสิทธิตามสัญญา จะซื้อจะขายซึ่งเป็นบุคคลสิทธิระหว่างผู้ฟ้องคดีกับผู้จะขาย ยังถือไม่ได้ว่าผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของที่ดินจนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาชี้ขาดว่าผู้ใดเป็นผู้มีสิทธิดีกว่ากัน และเมื่อศาลมีคำพิพากษาแล้ว การจะได้กรรมสิทธิ์ตามคำพิพากษาก็ต้องจดทะเบียนตามที่กฎหมายกำหนด นิติกรรมจึงจะมีผลสมบูรณ์ตามกฎหมาย ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีปฏิเสธการจดทะเบียนโอนที่ดินตามคำสั่งศาลให้แก่ผู้ฟ้องคดี เพราะผู้ฟ้องคดีไม่ยอมเสียค่าธรรมเนียมตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีเรียกเก็บ จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว

ในส่วนของการเรียกเก็บภาษีเงินได้จากการจดทะเบียนโอนที่ดินพิพาทนั้น หากผู้ฟ้องคดีเห็นว่าเจ้าพนักงานที่ดินดำเนินการโดยไม่ชอบด้วยมาตรา ๔๙ ทวิ แห่งประมวลรัษฎากร และประสงค์จะได้แย้งเรื่องภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ผู้ฟ้องคดีจะต้องอุทธรณ์ต่อเจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยภาษีอากร อันเป็นเรื่องที่อยู่ในอำนาจของศาลภาษีอากรตามมาตรา ๙ (๑) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลภาษีอากรและวิธีพิจารณาคดีภาษีอากรฯ ไม่อยู่ในอำนาจศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคสอง (๓) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ

- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๖ เล่ม ๓

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๔๔/๒๕๕๖

- **อ้างอิง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๖ เล่ม ๔

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๕๔/๒๕๕๖

- **ผู้ฟ้องคดี** นางสาวบุริมปรีชัญ จรุงภูโสภณศักดิ์
กับผู้ฟ้องคดีร่วม (รวม ๔ ราย)
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสุพรรณบุรี สาขาศรีประจันต์
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (มาตรา ๓/๔๔)
 - กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ (ข้อ ๑๒ วรรคสอง และข้อ ๑๓ (๓))
- **คำวินิจฉัยของศาล**

แม้หนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓) ของที่ดินแปลงที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่มีสิทธิจดทะเบียนรับโอนตามคำพิพากษาอยู่ในความครอบครองของผู้รับจำนองแต่เมื่อผู้รับจำนองได้ส่งมอบ น.ส. ๓ ดังกล่าวมาให้เจ้าพนักงานที่ดินเพื่อจดทะเบียนโอนให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ตามคำพิพากษาแล้ว จึงไม่ใช่กรณีไม่ได้ น.ส. ๓ มา หรือ น.ส. ๓ เดิมเป็นอันตราย ชำรุด หรือสูญหาย ตามข้อ ๑๓ (๓) ประกอบกับข้อ ๑๒ วรรคสอง ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่มีหน้าที่ต้องออกใบแทน น.ส. ๓ ให้แก่ผู้ฟ้องคดี

การจำนองจะระงับสิ้นไปเมื่อมีเหตุอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๓/๔๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าเหตุแห่งการจำนองยังไม่ระงับสิ้นไปตามบทบัญญัติดังกล่าว ประกอบกับคำพิพากษาของศาลเยาวชนและครอบครัวกลางก็ไม่มีข้อความใดที่แสดงว่าศาลได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้จดทะเบียนโอนที่ดินดังกล่าวโดยปลดภาระจำนองตามข้อกล่าวอ้างของผู้ฟ้องคดี ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่รับจดทะเบียนโอนที่ดิน น.ส. ๓ ดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดีโดยปลดภาระจำนองจึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย
- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๖ เล่ม ๕

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๑๓/๒๕๔๗

- ผู้ฟ้องคดี นายประสาน เจริญผล กับผู้ฟ้องคดีร่วม (รวม ๖ ราย)
- ผู้ถูกฟ้องคดี เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดจันทบุรี สาขาท่าใหม่
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑))

- คำวินิจฉัยของศาล

การพิจารณาว่าหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) ออกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพราะออกทับทางสาธารณประโยชน์หรือไม่ ต้องพิจารณาให้ได้ว่าทางดังกล่าวเป็นทางสาธารณประโยชน์หรือไม่ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏตามหลักฐานระวางรูปถ่ายทางอากาศของกรมแผนที่ทหารว่ามีรูปรอยเส้นทางประกอบกับคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงที่นายอำเภอแต่งตั้งได้ตรวจสอบข้อเท็จจริง และสอบสวนปากคำราษฎรแล้วเห็นว่าทางพิพาทที่อยู่ใน น.ส. ๓ ก. ดังกล่าวเป็นทางสาธารณประโยชน์ที่ราษฎรใช้ร่วมกันมาเป็นเวลานาน จึงเชื่อได้ว่าเส้นทางดังกล่าวมีสภาพเป็นทางสาธารณประโยชน์แล้วก่อนมีการออก น.ส. ๓ ก. เมื่อการออก น.ส. ๓ ก. ไม่ได้กั้นแนวเขตทางสาธารณประโยชน์ออกไป จึงเป็นการออก น.ส. ๓ ก. โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๗/ เล่ม ๒

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๒๓/๒๕๔๓/

● ผู้ฟ้องคดี นางสาวจันทร์ทิพย์ รักดีวงศ์

● ผู้ถูกฟ้องคดี กรมที่ดิน ที่ ๑
องค์การบริหารส่วนตำบลจรเข้มากัน ที่ ๒

● เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานปกครองกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

- พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และมาตรา ๔๙)
- พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (มาตรา ๕)
- ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (มาตรา ๑๙๓/๓๐)

● คำวินิจฉัยของศาล

การออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงเป็นการออกคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ เมื่อผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่าการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายเกี่ยวกับการออกคำสั่ง จึงเป็นคดีปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ

ผู้ฟ้องคดีทราบว่าที่ดินที่ตนครอบครองมีการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงจากการที่ผู้ฟ้องคดีได้ไปยื่นขอออกโฉนดที่ดินแปลงดังกล่าวเมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๓๙ วันที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอออกโฉนดที่ดินจึงเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีได้รู้ว่าตนเองถูกกระทบสิทธิแล้ว เมื่อศาลปกครองยังไม่เปิดทำการ ผู้ฟ้องคดีชอบที่จะฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมซึ่งเป็นศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีอยู่ในเวลานั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีไม่ดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมและมายื่นฟ้องต่อศาลปกครองในวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๔๔ จึงเป็นการยื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ

● อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๓/ เล่ม ๓

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๔๐/๒๕๔๓

- **ผู้ฟ้องคดี** นางสาวลับ สิงห์ป่า
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดพิษณุโลก สาขาวังทอง
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๓ (มาตรา ๕)
 - ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๖๐)
 - กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๓) ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๓ (ข้อ ๕)

● คำวินิจฉัยของศาล

เมื่อมีการยื่นขอออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) โดยอาศัยหลักฐานแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) ซึ่งมีปัญหาว่าอาจไม่ชอบด้วยกฎหมายเพราะผู้แจ้งการครอบครองไม่ได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินอยู่ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ เจ้าพนักงานที่ดินจะต้องตรวจสอบให้แน่ชัดว่าที่ดินที่ขอออก น.ส. ๓ ก. เป็นที่ดินแปลงเดียวกับที่ดินตาม ส.ค. ๑ นั้นหรือไม่ ผู้แจ้งการครอบครองได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินอยู่ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับหรือไม่ และเป็นที่ดินที่สามารถออกโฉนดที่ดินได้หรือไม่ หากปรากฏว่าเป็นที่ดินแปลงเดียวกัน แต่แจ้งการครอบครองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ย่อมเป็นที่ดินที่ไม่สามารถออก น.ส. ๓ ก. ได้ ตามข้อ ๕ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๓) ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดินฯ ซึ่งจะต้องดำเนินการจำหน่าย ส.ค. ๑ ออกจากทะเบียนการครอบครองที่ดิน ตามคำสั่งกรมที่ดิน ที่ ๒๓/๒๕๑๓ เรื่อง จำหน่าย ส.ค. ๑ ออกจากทะเบียนการครอบครองที่ดินลงวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๑๓ โดยเจ้าพนักงานที่ดินจะต้องรายงานให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อพิจารณามีคำสั่งต่อไป

ตามที่มาตรา ๖๐ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายที่ดินบัญญัติว่าในการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ถ้ามีผู้โต้แย้งสิทธิกันให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานที่ดิน แล้วแต่กรณี มีอำนาจทำการสอบสวนเปรียบเทียบ ถ้าตกลงกันได้ก็ให้ดำเนินการไปตามที่ตกลง หากตกลงกันไม่ได้ให้เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดหรือเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสาขาที่มีอำนาจพิจารณาสั่งการไปตามที่เห็นสมควร หมายความว่าพนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานที่ดินจะต้องทำการสอบสวนทั้งผู้ขอออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์และผู้โต้แย้งคัดค้าน แล้วนำพยานหลักฐานของทั้งสองฝ่ายที่ได้จากการสอบสวนมาเปรียบเทียบกันว่า พยานหลักฐานของฝ่ายใดจะมีน้ำหนักน่าเชื่อถือมากกว่ากันแล้วจึงมีอำนาจสั่งการไปตามที่เห็นสมควร คือสั่งการไปตามพยานหลักฐานที่เปรียบเทียบได้โดยอาจจะสั่งให้ออกหรือไม่ออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ทั้งหมดหรือบางส่วนก็ได้ แล้วแต่กรณี

การที่เจ้าพนักงานที่ดินเห็นว่า ที่ดินที่นำมาขอออก น.ส. ๓ ก. เป็นที่ดินที่แจ้งการครอบครองไม่ชอบด้วยกฎหมาย และต้องจำหน่าย ส.ค. ๑ แต่ไม่ได้ดำเนินการตามคำสั่งกรมที่ดินที่ ๒๓/๒๕๑๓ กลับดำเนินการประกาศการออก น.ส. ๓ ก. และเมื่อมีผู้คัดค้านก็อาศัยอำนาจตามมาตรา ๖๐ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายที่ดินมีคำสั่งไม่ดำเนินการออก น.ส. ๓ ก. ให้ผู้ฟ้องคดี เพราะหลักฐาน ส.ค. ๑ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย โดยไม่ปรากฏว่าได้สอบสวนพยานหลักฐานของผู้คัดค้านหรือไม่คำสั่งดังกล่าวจึงมิใช่คำสั่งสอบสวนเปรียบเทียบตามมาตรา ๖๐ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน แต่เป็นเพียงการสั่งการตามหน้าที่ทั่วไป ซึ่งไม่ถูกต้องตามกฎหมายและกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งไม่ถูกต้องตามขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับการกระทำนั้น

- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๓/ เล่ม ๓

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๖๙/๒๕๔๓

- ผู้ฟ้องคดี นางติ่มมะ อุเล็น
- ผู้ถูกฟ้องคดี เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสตูล
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑))
 - พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (มาตรา ๕)
 - ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๖๑ และมาตรา ๘๑)
 - ระเบียบกรมที่ดิน ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ (ข้อ ๔๑ วรรคสอง ข้อ ๔๘ และข้อ ๖๕)
 - กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๔ (พ.ศ. ๒๕๑๖) ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗
 - กฎกระทรวง เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการตั้งคณะกรรมการสอบสวน การแจ้งผู้มีส่วนได้เสียเพื่อให้โอกาสคัดค้านและการพิจารณาเพิกถอน หรือแก้ไขออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ หรือการจดทะเบียนออกสสารการจดทะเบียนอสังหาริมทรัพย์ โดยตลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๔๔

● คำวินิจฉัยของศาล

การจดทะเบียนสิทธิเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ซึ่งได้มาโดยทางมรดกตามมาตรา ๘๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน รั้ง หรือมีผลกระทบต่อสภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล จึงเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ซึ่งการจดทะเบียนที่ชอบด้วยกฎหมาย นอกจากจะต้องดำเนินการถูกต้องตามรูปแบบ ขั้นตอน และวิธีการ อันเป็นสาระสำคัญตามที่กำหนดไว้ในมาตราดังกล่าว และกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๔ (พ.ศ. ๒๕๑๖)ฯ แล้ว สาระของการจดทะเบียนคือ ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสิทธิในการรับมรดกอสังหาริมทรัพย์ที่ขอจดทะเบียนก็จะต้องชอบด้วยกฎหมายด้วย ดังนั้น เมื่อมีหลักฐานแสดงว่าผู้ฟ้องคดีเป็นบุตรของเจ้ามรดก ย่อมมีสิทธิได้รับมรดกที่ดินที่พิพาทด้วย การที่ทนายผู้ขอจดทะเบียนยื่นยันต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ว่า เจ้ามรดกมีทนายผู้มียุติได้รับมรดกเพียงผู้ขอจดทะเบียนเท่านั้น โดยไม่ได้แจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบว่าผู้ฟ้องคดีก็เป็นบุตรด้วย จึงเป็นข้อเท็จจริงเกี่ยวกับทนายผู้มียุติได้รับมรดกที่ไม่ถูกต้อง ดังนั้น การที่เจ้าพนักงานที่ดินดำเนินการจดทะเบียนให้ไปตามที่ผู้ขอจดทะเบียนโอนมรดกแสดงหลักฐาน จึงเป็นการจดทะเบียนที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

เมื่อมีข้อเท็จจริงปรากฏแก่เจ้าพนักงานที่ดินว่ามีการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เจ้าพนักงานที่ดินมีหน้าที่ต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน และกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง โดยต้องรายงานข้อเท็จจริงพร้อมความเห็นและเหตุผลไปยังผู้บังคับบัญชาตามลำดับจนถึงอธิบดีกรมที่ดินหรือรองอธิบดีซึ่งอธิบดีมอบหมาย เพื่อดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทำการสอบสวนต่อไป การที่ไม่ดำเนินการดังกล่าวกลับแจ้งให้ทนายที่ร้องขอให้เพิกถอนไปใช้สิทธิทางศาล เป็นการกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย อันมีลักษณะเป็นการสร้างขั้นตอน โดยไม่จำเป็นหรือสร้างภาระให้เกิดกับประชาชนเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๓/ เล่ม ๕

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๘๑/๒๕๔๓

- **ผู้ฟ้องคดี** นายดา ศรีสุภา
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** กระทรวงมหาดไทย ที่ ๑
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดมุกดาหาร สาขาคำชะอี ที่ ๒
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๕๒)
 - พ.ร.บ. ลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๓ (มาตรา ๑๑๓ และมาตรา ๑๒๒)
 - พ.ร.บ. คณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. ๒๕๒๒ (มาตรา ๒๓)
 - ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (มาตรา ๔๔๘)
 - ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๘ ตรี)
 - กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๖ (พ.ศ. ๒๕๑๖) ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๕ (พ.ศ. ๒๕๓๓)ฯ (ข้อ ๑ และข้อ ๒)

● คำวินิจฉัยของศาล

เมื่อผู้ฟ้องคดีได้ลงชื่อในเอกสารต่างๆ ต่อหน้าพยานและเจ้าหน้าที่ของสำนักงานที่ดิน แสดงเจตนาแบ่งหักที่ดินในโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน พร้อมทั้งได้รับโฉนดที่ดินซึ่งปรากฏรายการจดทะเบียนแบ่งหักที่สาธารณประโยชน์ไปจากเจ้าพนักงานที่ดินเมื่อวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๔๒ จึงถือว่าผู้ฟ้องคดีได้ทราบเหตุการณ์จดทะเบียนแบ่งหักที่สาธารณประโยชน์ตั้งแต่วันดังกล่าว หากเห็นว่าเป็นการจดทะเบียนที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ฟ้องคดีชอบที่จะฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมซึ่งเป็นศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีในขณะนั้นภายในหนึ่งปีนับแต่วันรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้จะพึงใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๔๔๘ แห่ง ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การที่ผู้ฟ้องคดีมาฟ้องขอให้เพิกถอนรายการจดทะเบียนต่อศาลยุติธรรมในวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๔๔ แม้ต่อมาคดีจะโอนมาสู่ศาลปกครองก็เป็นการฟ้องคดีเมื่อพ้นระยะเวลาการฟ้องคดีแล้ว

เมื่อผู้ฟ้องคดีได้จดทะเบียนแบ่งหักที่ดินเป็นที่สาธารณประโยชน์ ที่ดินดังกล่าวจึงตกเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินโดยการอุทิศ กระทรวงมหาดไทยโดยนายอำเภอท้องที่ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษาที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันตามมาตรา ๑๑๓ และมาตรา ๑๒๒ แห่ง พ.ร.บ. ลักษณะปกครองท้องที่ฯ จึงมีหน้าที่ยื่นคำขอออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงต่ออธิบดีกรมที่ดินตามมาตรา ๘ ตรีแห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ประกอบกับข้อ ๑ และข้อ ๒ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๖ (พ.ศ. ๒๕๑๖)ฯ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๕ (พ.ศ. ๒๕๓๓)ฯ การที่นายอำเภอท้องที่ยื่นคำขอออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงในที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีได้แบ่งหักเป็นที่สาธารณประโยชน์ดังกล่าว และเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดได้ดำเนินการเพิกถอนหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง เป็นการดำเนินการตามขั้นตอนและตามอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายกำหนดไว้ จึงเป็นการกระทำโดยชอบด้วยกฎหมาย

- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๓/ เล่ม ๕

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดง ที่ อ.๙๒/๒๕๕๓

● ผู้ฟ้องคดี นางสาวเจือ ฤกษ์นิรันดร์

● ผู้ถูกฟ้องคดี เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สาขาเสนา ที่ ๑
ช่วงรังวัด ที่ ๒

● เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

- ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๖๙ ทวิ)
- กฎกระทรวง ฉบับที่ ๓๑ (พ.ศ. ๒๕๒๑) ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๗
- ระเบียบกรมที่ดิน ว่าด้วยการรังวัดสอบเขต แบ่งแยก และรวมโฉนดที่ดิน พ.ศ. ๒๕๒๓

● คำวินิจฉัยของศาล

การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ดำเนินการรังวัดสอบเขตโฉนดที่ดิน โดยการนำชี้ของเจ้าของที่ดินและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาทางหลวง โดยได้ทำการรังวัดตามหลักวิชา กับได้นำหลักฐานการรังวัดเดิมมาใช้เป็นหลักฐานประกอบการรังวัดครั้งนี้ และเมื่อผลการรังวัดปรากฏว่าได้เนื้อที่และรูปแบบที่เท่าเดิม เจ้าหน้าที่ก็ได้แจ้งให้นายอำเภอผู้มีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาทางสาธารณประโยชน์ที่อยู่ข้างเคียงซึ่งไม่ไประวังชี้แนวเขตทราบด้วย ซึ่งตามหลักฐานการรังวัดเดิม นายอำเภอได้ตรวจสอบและรับรองแนวเขตโฉนดที่ดินไว้แล้วว่าไม่รูล้ำทางสาธารณประโยชน์ และในการรังวัดครั้งนี้นายอำเภอก็ได้ได้แย่งคัดค้านแต่อย่างใด เมื่อที่ดินที่ขอรังวัดสอบเขตกับที่ดินของผู้ฟ้องคดีไม่มีแนวเขตติดต่อกัน โดยมีทางสาธารณประโยชน์คั่นกลางและนายอำเภอได้รับรองแนวเขตทางสาธารณประโยชน์แล้ว ดังนั้น จึงถือได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ๒ ได้ดำเนินการรังวัดสอบเขตโฉนดที่ดินดังกล่าวตามขั้นตอนและวิธีการตามที่กฎหมาย กฎและระเบียบกำหนดไว้แล้ว ตามมาตรา ๖๙ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน กฎกระทรวง ฉบับที่ ๓๑ (พ.ศ. ๒๕๒๑) ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดินฯ และระเบียบกรมที่ดิน ว่าด้วยการรังวัดสอบเขต แบ่งแยก และรวมโฉนดที่ดินฯ

● อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๓/ เล่ม ๖

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๘๓/๒๕๔๗

● ผู้ฟ้องคดี วัดศรีงาม

● ผู้ถูกฟ้องคดี สำนักงานธนารักษ์จังหวัดเชียงใหม่ ที่ ๑
สำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ ที่ ๒
กรมที่ดิน ที่ ๓

● เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

- พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๑๐๓ วรรคสาม)
- พ.ร.บ. ลักษณะปกครองคณะสงฆ์ ร.ศ. ๑๒๑ (มาตรา ๖ และมาตรา ๗)
- พ.ร.บ. คณะสงฆ์ พุทธศักราช ๒๔๘๔
- พ.ร.บ. คณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (มาตรา ๓๔)
- พ.ร.บ. ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ (มาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง และวรรคสาม)
- ประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย พ.ร.บ. แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๒๘ (มาตรา ๕๙ เบญจ)
- ระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ (ข้อ ๓๐ วรรคสอง)

● คำวินิจฉัยของศาล

การที่ปรากฏตามหลักฐานการแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค.๑) เมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๘ สำหรับที่ดินแปลงพิพาทซึ่งโรงเรียนเป็นผู้แจ้งการครอบครองว่า โรงเรียนได้ที่ดินมาโดยที่ธรณีสงฆ์ยกให้ แต่ต่อมาเมื่อโรงเรียนนำ ส.ค. ๑ ไปขอออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) เมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๒ จะมีการบันทึกไว้ว่าได้มาโดยราษฎรอุทิศให้ การบันทึกครั้งหลังนี้ก็มีน้ำหนักน้อยกว่าเพราะเวลาได้ผ่านพ้นเหตุการณ์มาเป็นเวลาถึงสี่สิบกว่าปี ประกอบกับพยานบุคคลผู้สูงอายุให้ถ้อยคำยืนยันว่าที่ดินพิพาทเป็นที่ของวัด รวมทั้งเหตุผลที่โรงเรียนเคยชี้แจงแก้หาข้อหาการประณตศึกษาอำเภว่าที่ดินแปลงพิพาทเป็นที่ธรณีสงฆ์ของผู้ฟ้องคดี จึงฟังเป็นที่ยุติว่าที่ดินแปลงพิพาทเป็นของผู้ฟ้องคดี อันเป็นที่ธรณีสงฆ์ตามมาตรา ๖ แห่ง พ.ร.บ. ลักษณะปกครองคณะสงฆ์ฯ ซึ่งมาตรา ๗ แห่ง พ.ร.บ. เดียวกัน กำหนดห้ามโอน หากจะโอนกรรมสิทธิ์ก็แต่โดยตราเป็นพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา แล้วแต่กรณีตามมาตรา ๓๔ แห่ง พ.ร.บ. คณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ เมื่อไม่ปรากฏว่ามีการโอนให้แก่โรงเรียนตามวิธีการที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ที่ดินดังกล่าวจึงยังคงเป็นที่ธรณีสงฆ์อยู่ การที่โรงเรียนนำที่ธรณีสงฆ์ไปขอออก น.ส. ๓ ก. จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย และเมื่อมีการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (น.ส.ล.) ในที่ดินดังกล่าว การออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (น.ส.ล.) ย่อมเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน

● อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๗ เล่ม ๗

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๑๑๔/๒๕๕๓

- ผู้ฟ้องคดี บริษัท เอกจรัส คอนสตรัคชั่น จำกัด
- ผู้ถูกฟ้องคดี เจ้าพนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สาขาพระโขนง ที่ ๑
อธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๒
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 - ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (มาตรา ๑๑๐๘ และมาตรา ๑๑๑๓)
 - กฎกระทรวงฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้
 - ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ (ข้อ ๙ (๒))
 - กฎกระทรวงฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๕๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๙ (ข้อ ๒ (๓) (ก) และข้อ ๒ (๓) (ข))

● คำวินิจฉัยของศาล

ตามมาตรา ๑๑๐๘ แห่ง ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ได้บัญญัติถึงกิจการอันจะพึงทำในที่ประชุมตั้งบริษัทประการหนึ่ง คือ การให้สัตยาบันแก่บรรดาสัญญาซึ่งผู้เริ่มก่อการได้ทำไว้และค่าใช้จ่ายอย่างหนึ่งอย่างใด ซึ่งเขาออกไปในการเริ่มก่อตั้งบริษัทเพื่อให้บรรดาหนี้และการจ่ายเงินซึ่งที่ประชุมตั้งบริษัทได้มีติดอนุมัติ พ้นจากความรับผิดชอบของผู้เริ่มก่อการตั้งบริษัทตามมาตรา ๑๑๑๓ แห่งประมวลกฎหมายดังกล่าว และรายงานการประชุมดังกล่าวจะต้องนำไปเป็นหลักฐานประกอบการจดทะเบียนตั้งบริษัทต่อกรมทะเบียนการค้า เมื่อตามหลักฐานรายงานการประชุมที่ผู้เริ่มก่อการนำไปจดทะเบียนต่อกรมทะเบียนการค้าไม่ปรากฏว่ามีการให้สัตยาบันกรณีและผู้เริ่มก่อการได้ซื้อที่ดินแปลงพิพาทมา ซึ่งเป็นจำนวนเงินถึงสองล้านกว่าบาท มีเพียงการให้สัตยาบันแก่ค่าใช้จ่ายที่ผู้เริ่มก่อการได้ทูลรองเงินส่วนตัวไปจำนวน ๓๐,๐๐๐ บาท เท่านั้น นอกจากนั้นตามสัญญาซื้อขายที่ดินดังกล่าวก็ไม่ได้ระบุว่าผู้เริ่มก่อการได้ซื้อที่ดินไว้แทนผู้ฟ้องคดีการที่ผู้ฟ้องคดีนำสัญญาซื้อขายที่ดินมาให้สัตยาบันในการประชุมวิสามัญจึงไม่อาจทำได้เพราะขัดกับมาตรา ๑๑๐๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังกล่าวข้างต้น ดังนั้น กรณีจึงพึงชี้ได้ว่าขณะที่ทำสัญญาซื้อขายที่ดิน ผู้เริ่มก่อการตั้งบริษัทมิได้มีเจตนาที่จะซื้อที่ดินแทนผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งไม่จดทะเบียนโอนที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างจากผู้ที่เป็นผู้เริ่มก่อการให้แก่ผู้ฟ้องคดีในประเภทโอนให้ตัวการ ซึ่งกำหนดให้เรียกเก็บค่าธรรมเนียมประเภทไม่มีทุนทรัพย์แปลงละ ๕๐ บาท ตามข้อ ๒ (๓) (ข) ของกฎกระทรวงฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๕๑) ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดินฯ จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๓/ เล่ม ๓

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๑๓๕/๒๕๔๗

● ผู้ฟ้องคดี นายสุรัตน์ คล่องแคล่ว

● ผู้ถูกฟ้องคดี เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดขอนแก่น สาขาชุมแพ

● เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

- ประมวลกฎหมายที่ดิน
- ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (มาตรา ๑๓๐๔ (๒) มาตรา ๑๓๐๕ และ มาตรา ๑๓๗/๗ วรรคหนึ่ง)
- กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ.๒๕๓๗) ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ (ข้อ ๕ และข้อ ๑๔)

● คำวินิจฉัยของศาล

แม้เจ้าของเดิมจะแจ้งการครอบครองที่ดินตามแบบ ส.ค. ๑ ไว้ มีเนื้อที่ ๑๓ ไร่ - งาน ๘๘ ตารางวา แต่เมื่อปรากฏว่าในการขอออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓) ตามหลักฐาน ส.ค.๑ ดังกล่าว ผู้ปกครองท้องที่คัดค้านว่าการนำรังวัดรูล้ำที่สาธารณประโยชน์ ผู้ขอออก น.ส. ๓ จึงให้ถ้อยคำว่าจะไม่ขอยื่นเกี่ยวและไม่ทำประโยชน์ในที่ดินพิพาท ยินยอมยกที่ดินดังกล่าวให้เป็นที่ดินสาธารณประโยชน์ต่อไป จึงต้องถือว่าผู้ขอออก น.ส. ๓ สละการครอบครองที่ดินพิพาทแล้ว ทำการครอบครองที่ดินส่วนนี้สิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๓๗/๗ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เมื่อต่อมาได้มีการนำที่ดินตาม น.ส. ๓ ดังกล่าวไปขอออกโฉนดที่ดิน จึงต้องถือตามจำนวนเนื้อที่ใน น.ส. ๓ ประกอบการครอบครองจริง ซึ่งรังวัดได้ ๙ ไร่ ๒ ตารางวา อีกทั้งที่ดินพิพาทอยู่ในเขตหนองน้ำสาธารณะ จึงเป็นที่ดินสาธารณสมบัติของแผ่นดินตามมาตรา ๑๓๐๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งต้องห้ามมิให้ออกโฉนดที่ดินตามข้อ ๕ และข้อ ๑๔ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ.๒๕๓๗) ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีปฏิเสธไม่ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีในที่ดินพิพาทจึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว

● อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๗ เล่ม ๘

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๓๒/๒๕๔๙

- **ผู้ฟ้องคดี** นายอนุ ปัญญาพิชน
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** คณะกรรมการช่างรังวัดเอกชน ที่ ๑
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ที่ ๒
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (อุทธรณ์คำพิพากษา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - พ.ร.บ. ช่างรังวัดเอกชน พ.ศ. ๒๕๓๕
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ พ.ศ. ๒๕๔๒
 - กฎกระทรวงฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความใน พ.ร.บ. ช่างรังวัดเอกชน พ.ศ. ๒๕๓๕ (ข้อ ๒ (๒))

● คำวินิจฉัยของศาล

เมื่อพิจารณาพยานหลักฐานจากบันทึกถ้อยคำของผู้ฟ้องคดีที่ให้ถ้อยคำต่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสมุทรสาคร ฉบับลงวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๔๐ ผู้ฟ้องคดีได้ยอมรับว่าในวันดังกล่าว (วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๓๙) ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ไปทำการรังวัดเพราะเจ็บป่วย ช่างรังวัดอื่นภายในสำนักงานจึงได้ดำเนินการรังวัดแทนแสดงให้เห็นว่า ผู้ฟ้องคดีรู้ว่าตนยังมีนัดหมายทำการรังวัดในวันดังกล่าว เพียงแต่เจ็บป่วยจึงไม่ได้ไปทำการรังวัด ฉะนั้น แม้จะมีผู้อื่นไปทำการรังวัดแทนแล้วลงลายชื่อของผู้ฟ้องคดี โดยที่ผู้ฟ้องคดีอาจไม่รู้ว่ามีการปลอมลายมือชื่อของตนซึ่งเป็นเรื่องที่จะต้องกล่าวดำเนินคดีทางแพ่งหรือทางอาญาก็ตาม แต่เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีวิชาชีพเป็นช่างรังวัด ในทางมรรยาทของการประกอบวิชาชีพตาม พ.ร.บ. ช่างรังวัดเอกชน พ.ศ. ๒๕๓๕ ผู้ฟ้องคดีจึงพึงควรปฏิบัติหน้าที่ด้วยความระมัดระวังตามวิชาชีพการเป็นช่างรังวัดตราบเท่าที่ผู้ฟ้องคดียังมิได้ลาออกจากการเป็นช่างรังวัด ซึ่งอย่างน้อยจะต้องตรวจสอบสมุดบัญชีคุมเรื่องรังวัดของสำนักงานฯ เนื่องจากสมุดบัญชีดังกล่าวถือว่าเป็นสิ่งที่กำหนดนัดหมายการปฏิบัติหน้าที่ของช่างรังวัดที่สังกัดสำนักงานฯ แต่ผู้ฟ้องคดีกลับปล่อยปละละเลยมิได้ตรวจสอบจนเป็นเหตุให้สำนักงานฯ ทำการนัดหมายให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้รังวัดในเดือนพฤษภาคม ๒๕๓๙ ถึงเดือนเมษายน ๒๕๓๘ เป็นจำนวนถึง ๑๑๕ เรื่อง และส่งผลให้เกิดการปลอมลายมือชื่อในฐานะช่างรังวัดของผู้ฟ้องคดีขึ้น ไม่ว่าจะด้วยการรู้เห็นยินยอมผู้ฟ้องคดีหรือไม่ก็ตาม ข้ออ้างของผู้ฟ้องคดีที่ว่าไม่ได้มีหน้าที่ทำการรังวัดมาตั้งแต่วันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๓๙ ทำให้ไม่ทราบว่ามี การนัดหมาย ผู้ฟ้องคดีทำการรังวัดและมีการปลอมลายมือชื่อดังกล่าว ก็ล้วนแต่เกิดจากการขาดความระมัดระวังเฉกเช่น ผู้ประกอบวิชาชีพช่างรังวัดอย่างผู้ฟ้องคดีพึงปฏิบัติ ข้ออ้างของผู้ฟ้องคดีจึงฟังไม่ขึ้น ด้วยพฤติการณ์เช่นนี้ถือว่าผู้ฟ้องคดีได้มีส่วนก่อให้เกิดผู้อื่นใช้ลายมือชื่อของตนเองในการดำเนินการรังวัด ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งคณะกรรมการช่างรังวัดเอกชน ที่ ๑๘/๒๕๔๐ ลงวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ ลงโทษภาคทัณฑ์ผู้ฟ้องคดีตามข้อ ๒ (๒) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความใน พ.ร.บ. ช่างรังวัดเอกชน พ.ศ. ๒๕๓๕ ฐานไม่ปฏิบัติงานที่ได้รับทำด้วยความซื่อสัตย์สุจริตตามหลักปฏิบัติและวิชาการ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เห็นด้วยกับคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงให้ยกอุทธรณ์ ด้วยเหตุผลที่ว่า พ.ร.บ. ช่างรังวัดเอกชน พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นกฎหมายวิชาชีพเฉพาะที่เน้นควบคุมให้ผู้ได้รับใบอนุญาตเป็นช่างรังวัดเอกชนมีจรรยาบรรณและมรรยาทในการประกอบวิชาชีพเพื่อให้ระมัดระวังในการประกอบวิชาชีพช่างรังวัดเอกชน และเป็นการลงโทษสถานเบาที่สุดแล้ว จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว

- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๙ เล่ม ๔

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๕๖/๒๕๔๙

● ผู้ฟ้องคดี วัดสันตะยอม

● ผู้ถูกฟ้องคดี สำนักงานธนารักษ์พื้นที่เชียงใหม่ ที่ ๑
กรมธนารักษ์ ที่ ๒
อธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๓
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ สาขาสันทราย ที่ ๔

● เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (อุทธรณ์คำพิพากษา)

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

- พ.ร.บ.ว่าด้วยการวินิจัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ (มาตรา ๑๐ วรรคหนึ่งและวรรคสาม)
- พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๙ (มาตรา ๕)
- ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ (ข้อ ๗ และข้อ ๔๑ วรรคสอง)

● คำวินิจฉัยของศาล

การจัดซื้อที่ดินพิพาทซึ่งเป็นที่ตั้งโรงเรียนวัดสันตะยอม เป็นการจัดซื้อที่ดินเพื่อบริจาคให้แก่ผู้ฟ้องคดี เนื่องจากในขณะที่มีการจัดซื้อที่ดินทั้งสองครั้ง โรงเรียนวัดสันตะยอมยังตั้งอยู่ในวัดของผู้ฟ้องคดี ประกอบกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับเรื่องที่ดินได้โต้แย้งความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ จึงฟังว่าที่ดินพิพาทเป็นที่ธรณีสงฆ์ของผู้ฟ้องคดี ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ นำที่ดินพิพาทตามหลักฐาน ส.ค. ๑ เลขที่ ๑๓๗ ไปขึ้นทะเบียนที่ราชพัสดุแปลงหมายเลขทะเบียน ที่ ชม ๔๗๖ ตำบลสันทรายน้อย อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย สำหรับการโต้แย้งเขตอำนาจศาลตามมาตรา ๑๐ แห่ง พ.ร.บ. ว่าด้วยการวินิจัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ นั้น ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสี่มิได้ยกเรื่องเขตอำนาจศาลขึ้นโต้แย้งก่อนวันนั่งพิจารณาคดีครั้งแรก จนกระทั่งศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษา ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพิกมายกเรื่องเขตอำนาจศาลในคำอุทธรณ์กรณีจึงเป็นการล่วงพ้นระยะเวลาที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจะยกเรื่องเขตอำนาจศาลขึ้นว่ากล่าวโดยชอบ คำอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองที่ได้โต้แย้งเขตอำนาจจึงต้องห้ามตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ส่วนการที่ศาลปกครองชั้นต้นยกเรื่องเขตอำนาจศาลขึ้นพิจารณาก่อนมีคำพิพากษาเป็นการดำเนินการตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว และการที่ศาลปกครองชั้นต้นเพิกถอนกระบวนการพิจารณาเรื่องเขตอำนาจศาลดังกล่าว เนื่องจากศาลปกครองมีอำนาจรับคดีนี้ไว้พิจารณาได้ตามข้อ ๔๑ วรรคสอง แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ ในเวลาต่อมานั้นเป็นการใช้อำนาจตามข้อ ๗ แห่งระเบียบดังกล่าวซึ่งเป็นอำนาจของศาลปกครองชั้นต้นที่จะดำเนินการได้ตามบทบัญญัติของระเบียบดังกล่าว

● อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๙ เล่ม ๕

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๘๑/๒๕๔๙

- **ผู้ฟ้องคดี** บริษัท สกเง็งเง็ง จำกัด
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดพังงา สาขาตะกั่วป่า
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (อุทธรณ์คำพิพากษา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๖๐)
 - พ.ร.บ. ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ (มาตรา ๑๐)
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง)

● คำวินิจฉัยของศาล

การที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีออกโฉนดที่ดินให้ผู้อื่นทับที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิครอบครอง ผู้ฟ้องคดีจึงคัดค้านการขอออกโฉนดที่ดินพิพาทดังกล่าว ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีได้ทำการสอบสวนเปรียบเทียบตามมาตรา ๖๐ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน แล้วมีคำสั่งออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ขอออกโฉนดที่ดินอันเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงขอให้ศาลมีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่มีคำสั่งให้ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้อื่น แต่การจะพิจารณาว่าการดำเนินการออกโฉนดที่ดินให้กับผู้ขอออกโฉนดที่ดิน ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ จำต้องพิจารณาก่อนว่าผู้ฟ้องคดีหรือผู้ขอออกโฉนดที่ดินเป็นผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินแปลงพิพาทที่ผู้ถูกฟ้องคดีอาจออกโฉนดที่ดินให้ได้ตามประมวลกฎหมายที่ดิน จึงเป็นกรณีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งศาลปกครองชั้นต้นชอบที่จะรอการพิจารณาไว้ชั่วคราวและจัดทำความเห็นส่งไปให้ศาลที่เห็นว่าคดีอยู่ในเขตอำนาจโดยเร็วตามมาตรา ๑๐ แห่ง พ.ร.บ. ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ การที่ศาลปกครองชั้นต้นดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไปจนมีคำพิพากษา จึงเป็นกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบ และจะต้องดำเนินกระบวนการพิจารณาใหม่ให้ถูกต้อง

- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๙ เล่ม ๓

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๒๕๓/๒๕๔๙

- **ผู้ฟ้องคดี** นางจันดี บุญจามงค์
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสุราษฎร์ธานี สาขาเกาะสมุย ที่ ๑
อธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๒
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย
(อุทธรณ์คำพิพากษา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - ประมวลกฎหมายที่ดิน
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒))

● คำวินิจฉัยของศาล

โจทก์ฟ้องจำเลย (ผู้ฟ้องคดี) ต่อศาลจังหวัดสุราษฎร์ธานีโดยตกลงทำกันให้เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดตรวจสอบเนื้อที่ที่ดินของโจทก์กับที่ดินของจำเลยเพื่อจะได้ทราบว่าจำเลยสร้างบ้านและรั้วรูกล้าที่ดินของโจทก์หรือไม่ เมื่อเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รังวัดเสร็จแล้วจึงได้จัดทำแผนที่พิพาทเสนอต่อศาล และคู่ความได้ตรวจสอบเอกสารดังกล่าวแล้วรับรองว่าได้จัดทำขึ้นตามคำขอศาลจังหวัดสุราษฎร์ธานี จึงถือเอาแผนที่พิพาทเป็นหลักในการวินิจฉัยและได้พิพากษาว่า บ้านและรั้วลวดหนามของจำเลยปลูกสร้างรูกล้าเข้ามาในที่ดินของโจทก์ พิพากษาให้จำเลยรื้อถอนบ้านและรั้วลวดหนามที่รูกล้าเข้ามาในที่ดินของโจทก์ จำเลยอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ พิพากษายืน จำเลยฎีกา ศาลฎีกามีคำพิพากษาที่ ๓๗๘๙/๒๕๓๘ พิพากษายืน ดังนั้น การรังวัดแนวเขตที่ดินที่พิพาทกันระหว่างผู้ฟ้องคดีกับเจ้าของที่ดินข้างเคียงจึงเป็นที่ยุติโดยคำพิพากษาในคดีแพ่งอันถึงที่สุดของศาลยุติธรรมแล้ว ศาลปกครองไม่อาจรับคำฟ้องในส่วนที่ขอให้พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทำการรังวัดที่ดินพิพาทใหม่ไว้พิจารณาได้

สำหรับคำอุทธรณ์ว่า การออกโฉนดที่ดินเลขที่ ๓๐๑๘ กระทำโดยไม่ชอบ เนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ละเลยต่อหน้าที่ไม่เพิกถอนโฉนดดังกล่าว เมื่อได้ตรวจสอบพยานเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินพิพาทประกอบการให้ถ้อยคำของเจ้าหน้าที่รังวัดซึ่งมีน้ำหนักน่าเชื่อถือถือว่าผู้ฟ้องคดีที่ไม่มีพยานหลักฐานยืนยันหักล้างความน่าเชื่อถือของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงฟังไม่ได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ

- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๙ เล่ม ๑๗

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๓๐๕/๒๕๔๙

● ผู้ฟ้องคดี นายศักดิ์ดา บุญยรักษ์

● ผู้ถูกฟ้องคดี อธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๑
ผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบุรี ที่ ๒

● เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (อุทธรณ์คำพิพากษา)

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

- พ.ร.บ. ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ (มาตรา ๑๐)
- พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง)
- ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ (ข้อ ๑๑๒ วรรคหนึ่ง (๑))

● คำวินิจฉัยของศาล

เมื่อที่ดินพิพาทมีปัญหาที่คู่กรณียังได้เถียงกันว่า เป็นที่ดินตามโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดี หรือเป็นที่หลวงหวงห้ามตามที่อำเภอเมืองเพชรบุรีได้นำขึ้นทะเบียนไว้และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงเลขที่ พบ.๐๒๖๔ ทับกับกับโฉนดที่ดินนั้น การที่ศาลจะวินิจฉัยและสั่งเพิกถอนหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงตามคำขอของผู้ฟ้องคดีได้ ศาลต้องพิจารณาให้ได้ความเสียก่อนว่าที่ดินพิพาทเป็นของผู้ฟ้องคดีหรือเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินเป็นสำคัญ จึงเป็นเรื่องพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในทรัพย์สินอันอยู่ในอำนาจของศาลยุติธรรมมิใช่คดีพิพาทที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ การที่ศาลปกครองชั้นต้นฟังข้อเท็จจริงในสำนวนคดีและนำประเด็นแห่งคดีนี้ขึ้นพิจารณาพิพากษารูปคดีโดยมิได้ปฏิบัติตามนัยมาตรา ๑๐ แห่ง พ.ร.บ. ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ จึงเป็นการทำคำพิพากษาไปโดยมิได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายตามนัย ข้อ ๑๑๒ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓

● อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๙ เล่ม ๑๘

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๓๐๓/๒๕๔๙

● ผู้ฟ้องคดี บริษัท สกจสเล็ง จำกัด

● ผู้ถูกฟ้องคดี เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดพังงา สาขาตะกั่วป่า

● เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (อุทธรณ์คำพิพากษา)

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

– ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๕๘ ทวิ และมาตรา ๖๐)

– พ.ร.บ. แร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ (มาตรา ๓/๓ (๓))

– พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑))

● คำวินิจฉัยของศาล

มาตรา ๓/๓ (๓) แห่ง พ.ร.บ. แร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ กำหนดให้ผู้ถือประทานบัตรมีสิทธิในเขตเหมืองแร่เฉพาะแต่ใช้ที่ดินในเขตเหมืองแร่ที่ขุดเอาแร่แล้ว หรือที่มีแร่ไม่สมบูรณ์พอที่จะเปิดการทำเหมืองในระหว่างอายุประทานบัตร เมื่อสิ้นอายุประทานบัตรแล้วมีให้ถือว่าเป็นการได้มาซึ่งสิทธิครอบครองข้อเท็จจริงปรากฏว่าประทานบัตรของผู้ฟ้องคดีหมดอายุลงเมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๓๕ ดังนั้นผู้ฟ้องคดีจึงไม่อาจอ้างสิทธิครอบครองที่ดินที่เคยได้ประทานบัตรทำเหมืองแร่มาก่อนได้

เมื่อพยานหลักฐานของผู้ฟ้องคดีไม่สามารถรับฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสิทธิครอบครองที่ดินพิพาท ในขณะที่ผู้นำสำรวจรังวัดออกโฉนดที่ดินพิพาททั้ง ๓ คน มีพยานหลักฐาน ซึ่งมีน้ำหนักเพียงพอที่จะรับฟังได้ว่าเป็นผู้ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทจริง ผู้นำสำรวจรังวัดออกโฉนดที่ดินพิพาททั้ง ๓ คนจึงเป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติตามมาตรา ๕๘ ทวิ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งที่ ๑๘/๒๕๔๖ ถึงคำสั่งที่ ๒๔/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๔๖ ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้นำรังวัดออกโฉนดที่ดินทั้ง ๓ คน ดังกล่าว จึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยชอบด้วยกฎหมาย

● อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๙ เล่ม ๑๘

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๓๑๔/๒๕๕๙

● ผู้ฟ้องคดี สิบโท สุพจน์ ตันทวนิช

● ผู้ถูกฟ้องคดี กรมที่ดิน

● เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (อุทธรณ์คำพิพากษา)

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

– พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ (มาตรา ๓๒)

– กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๓๘) ออกตามความใน พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการเลื่อนขั้นเงินเดือน

● คำวินิจฉัยของศาล

ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติงาน ตำแหน่งผู้กำกับการเดินสำรวจ ศูนย์ฯ จังหวัดปัตตานี ๓ ตามโครงการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินและสอบเขตที่ดินทั้งตำบล ซึ่งศูนย์นี้มีผลการปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพเกิดผลดีแก่ทางราชการเป็นอันดับที่ ๓ ในจำนวน ๑๕ อันดับแรกของ ๓๑ ศูนย์ทั่วประเทศ และเมื่อเทียบกับศูนย์ที่ได้รับการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนสองขั้นในกลุ่มข้าราชการระดับ ๖ และระดับ ๗ ทั้ง ๓๑ ศูนย์ มีอยู่ ๓ ศูนย์ ที่ข้าราชการระดับ ๖ ได้รับการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนสองขั้น และผู้อำนวยการศูนย์ได้หนึ่งขั้นครึ่ง เหมือนกับศูนย์ฯ จังหวัดปัตตานี ๓ ที่ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติงานอยู่ คือ ศูนย์ฯ จังหวัดกาญจนบุรี ศูนย์ฯ จังหวัดสงขลา ๓ และศูนย์ฯ จังหวัดนครปฐม ทั้งที่ศูนย์ฯ ที่ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติงานอยู่ได้รับมอบหมายจากผู้ถูกฟ้องคดีให้ดำเนินการสำรวจเพื่อออกโฉนดที่ดินมากกว่าหรือหากจะพิจารณาในด้านค่าใช้จ่ายการดำเนินงาน ก็จะได้เห็นว่าทั้ง ๓ ศูนย์ดังกล่าวมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินมากกว่ามาก การที่ผู้ถูกฟ้องคดีเลื่อนขั้นเงินเดือนจำนวนสองขั้นให้กับข้าราชการระดับ ๖ และให้หนึ่งขั้นครึ่งแก่ผู้อำนวยการศูนย์ทั้ง ๓ ศูนย์ดังกล่าว โดยมิได้แยกพิจารณาประเภทกิจการเหมือนเช่นที่พิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนของศูนย์ฯ จังหวัดปัตตานี ๑ ถึง ๕ ตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีกล่าวอ้างจึงถือว่าผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนโดยไม่คำนึงถึงปริมาณงาน ประสิทธิภาพ ประสิทธิผลของการทำงานของแต่ละศูนย์ เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการกลุ่มระดับ ๖ ถึงระดับ ๗ ของศูนย์ที่มีผลงานสูงสุดเป็นอันดับที่ ๓ และผู้อำนวยการศูนย์ฯ จังหวัดปัตตานี ๓ ได้รับการพิจารณาหนึ่งขั้นครึ่ง เหมือนกับอีก ๓ ศูนย์ที่ข้าราชการระดับ ๖ ได้รับพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนสองขั้น ผู้ฟ้องคดีจึงควรจะได้รับพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนสองขั้นก่อน ๓ ศูนย์นั้น เพราะมีคุณภาพงาน ปริมาณงาน ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงานสูงกว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่เลื่อนขั้นเงินเดือนสองขั้นให้ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามนัยมาตรา ๓๒ แห่ง พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

● อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๙ เล่ม ๑๘

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๑๓/๒๕๕๐

● ผู้ฟ้องคดี วัตถุประสงค์

● ผู้ถูกฟ้องคดี เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดชลบุรี สาขาบางละมุง ที่ ๑
นายอำเภอบางละมุง ที่ ๒
นายกเมืองพัทยา ที่ ๓

● เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (อุทธรณ์คำพิพากษา)

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

- พ.ร.บ. คณะสงฆ์ พุทธศักราช ๒๔๘๔ (มาตรา ๔๑)
- พ.ร.บ. คณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (มาตรา ๓๔)
- พ.ร.บ. ควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ (มาตรา ๔๒)

● คำวินิจฉัยของศาล

เมื่อข้อเท็จจริงในคดีนี้รับฟังว่า โฉนดที่ดินทั้งสามแปลงของนาง บ. ซึ่งออกเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๒ ไม่มีด้านใดจดถนนพทยาสาย ๒ แต่ทิศตะวันออกจดทางสาธารณประโยชน์ ซึ่งน่าจะเป็นซอยสายในแสดงว่า ขณะออกโฉนดที่ดินทั้งสามแปลงดังกล่าว ซอยสายในยังคงมีอยู่ และอาคารพิพาทได้ก่อสร้างในที่ดินพิพาทมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๐ ก่อนออกโฉนดที่ดินทั้งสามแปลงดังกล่าว อาคารพิพาทจึงไม่ได้ก่อสร้างทับซอยสายใน ประกอบกับในการรังวัดสอบเขตโฉนดที่ดินทั้งสองแปลงดังกล่าวของนาง บ. ก็ได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีไประวังแนวเขต แสดงว่า ที่ดินของนาง บ. ไม่ได้ติดกับอาคารพิพาท และแนวเขตที่ดินของนาง บ. ตามแผนที่สอบเขตที่ดินที่อ้างว่า ทิศตะวันออกจดถนนพทยาสาย ๒ จึงผิดจากความเป็นจริง และไม่มีน้ำหนักพอฟังได้อีกทั้งผู้รับมอบอำนาจของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ รับว่าจากการดูสถานที่เกิดเหตุแล้วยังไม่สามารถระบุได้ว่า อาคารพิพาทรุกล้ำทางสาธารณะหรือไม่แต่เพียงแผนที่สอบเขตที่ดินของนาง บ. ที่ระบุว่า อาคารพิพาทหน้าจะตั้งอยู่บนถนนสาธารณะ นอกจากนี้ อาคารพิพาทก่อสร้างมาหลายปีแล้ว และมีเอกชนเช่าที่ดินก่อสร้างอาคารพิพาทบางส่วนจากผู้ฟ้องคดีเพื่อใช้เป็นทางออกสู่ถนนพทยาสาย ๒ จึงฟังไม่ได้ว่า ที่ดินที่ก่อสร้างอาคารพิพาทเป็นที่สาธารณประโยชน์ คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่ ๕๓๘/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๔๔ ที่สั่งให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนอาคารพิพาทเนื่องจากสร้างบุกรุกที่สาธารณประโยชน์ จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

● อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๑

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๑๕/๒๕๕๐

● ผู้ฟ้องคดี พันตำรวจโท อรุณ แสงไกร

● ผู้ถูกฟ้องคดี ผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่ ๑
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่ ๒
คณะกรรมการตรวจพิสูจน์ที่ดิน ที่ ๓

● เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (อุทธรณ์คำพิพากษา)

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

- พ.ร.บ. ว่าด้วยการชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ (มาตรา ๑๐)
- พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง)
- ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ (ข้อ ๑๑๒ วรรคหนึ่ง (๑))

● คำวินิจฉัยของศาล

การที่ผู้ฟ้องคดีขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ออก น.ส. ๓ ก. ให้ผู้ฟ้องคดี กับให้เพิกถอนมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่กั้นแนวเขตลำบางในทอน ใน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๒๔๕๕ รวมทั้งให้แก่ใช้รูปแผนที่และระวางแผนที่รูปถ่ายทางอากาศในที่ดินแปลงดังกล่าว ก่อนออก น.ส. ๓ ก. ให้ผู้ฟ้องคดี นั้น ศาลจำต้องพิจารณาให้ได้ความเสียก่อนว่า ที่ดินพิพาทเป็นของผู้ฟ้องคดีหรือเป็นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าเลนปากน้ำท่าหมาก อีกทั้งการที่ผู้ฟ้องคดีขอให้แก่ใช้รูปแผนที่และระวางแผนที่รูปถ่ายทางอากาศในที่ดิน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๒๔๕๕ ถือเป็นการพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน ประเด็นแห่งคดีจึงมีลักษณะเป็นการโต้แย้งสิทธิในที่ดินระหว่างผู้ฟ้องคดีกับผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสาม อันเป็นอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม กรณีจึงไม่ใช่คดีพิพาทที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ และข้อ ๑๑๒ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓

● อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๑

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๔๓/๒๕๕๐

● ผู้ฟ้องคดี นายปรีชา เอกบุตร

● ผู้ถูกฟ้องคดี เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ที่ ๑
อธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๒
เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ที่ ๓
นายกรัฐมนตรี ที่ ๔

● เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (อุทธรณ์คำพิพากษา)

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

- พ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ (มาตรา ๙๒ และมาตรา ๙๓)
- พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ (มาตรา ๖๗/วรรคสาม มาตรา ๓/๓ วรรคสอง และมาตรา ๘๑ วรรคสอง)
- พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ (มาตรา ๑๐๔ และมาตรา ๑๓๘)
- กฎกระทรวง ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๗ (ข้อ ๘ (๒))

● คำวินิจฉัยของศาล

ผลการรังวัดที่ดิน น.ส. ๓ ก. จำนวน ๓๔ ฉบับของผู้ยื่นคำขอเพื่อเปลี่ยนเป็นโฉนดที่ดิน ซึ่งกระทำโดยผู้ฟ้องคดีปรากฏชัดเจนว่า รูปที่ดินและตำแหน่งที่ดินในระวางรูปถ่ายทางอากาศที่ใช้เป็นหลักฐานในการออก น.ส. ๓ ก. กับตำแหน่งที่ดินในระวางโฉนดที่ดินที่รังวัดได้ไม่ตรงกัน จำนวนเนื้อที่เพิ่มมากขึ้นเกือบทุกแปลง บางแปลงเพิ่มมากขึ้นอย่างผิดปกติ เพราะได้รังวัดรวมเอาทางสาธารณประโยชน์ภายในที่ดินแต่ละแปลง รวมทั้งที่ดินที่ยังไม่ได้รับรองการทำประโยชน์ซึ่งอยู่ระหว่างแปลงเข้าเป็นส่วนหนึ่งของโฉนดที่ดินที่รังวัดได้อยู่ด้วยซึ่งเป็นการต้องห้ามตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๗ ข้อ ๘ (๒) นอกจากนี้ยังทำให้โฉนดที่ดินที่รังวัดได้นั้นมีอาณาเขตติดต่อกันเป็นที่ดินผืนใหญ่ ทำให้ผู้ยื่นคำขอนำไปรังวัดรวมเป็นโฉนดที่ดินใบเดียว และนำไปแบ่งแยกเป็นแปลงย่อยๆ อีก ๑๕๔ แปลงในภายหลัง ซึ่งผู้ฟ้องคดียอมรับว่ามีได้นำระวางภาพถ่ายทางอากาศที่ใช้ออก น.ส. ๓ ก. มาใช้ในการรังวัดและลงรูปแปลงที่ดินในระวางโฉนดที่ดินแต่อย่างใด ผลการรังวัดที่ได้จึงแสดงให้เห็นถึงความบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี ซึ่งผู้ฟ้องคดีจะปฏิเสธว่าไม่ทราบความผิดปกติดังกล่าว ย่อมไม่อาจรับฟังได้ ข้ออ้างของผู้ฟ้องคดีเพียงการยืนยันว่าผู้ฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่โดยยึดถือระเบียบอย่างเคร่งครัด เมื่อไม่ถูกโต้แย้งจากเจ้าหน้าที่อื่นจึงสรุปเอาว่าตนสุจริตและไม่เป็นความผิดวินัย ข้ออ้างดังกล่าวไม่อาจรับฟังได้เช่นกันพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีจึงถือเป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้ตนเอง หรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการตามมาตรา ๖๗ วรรคสาม แห่ง พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘

ผู้ฟ้องคดีไม่ได้รายงานผลการรังวัดอันผิดปกติดังกล่าวต่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดทราบ เพื่อพิจารณาสั่งการ หากแต่ได้รายงานในลักษณะกลบเกลื่อนความผิดปกติดังกล่าวในทำนองว่าเป็นเรื่องเข้าใจผิดที่คิดว่ารายละเอียดที่ปรากฏใน น.ส. ๓ ก. เป็นทางสาธารณประโยชน์รวมทั้งอ้างในลักษณะคาดการณ์ไปเองว่าเนื้อที่ว่างด้านข้าง น.ส. ๓ ก. ที่รังวัดรวมเป็นโฉนดไปด้วยนั้น เจ้าของที่ดิน น.ส. ๓ ก. ได้ครอบครองทำประโยชน์แล้ว แต่ได้แจ้งการครอบครองไว้น้อยกว่าความเป็นจริงเพราะกลัวว่าจะเสียภาษีมากหรือมีข้อพิพาทกับเจ้าของที่ดินข้างเคียงจึงได้แจ้งครอบครองเฉพาะที่ไม่มีข้อพิพาท ทำให้ในที่สุดได้มีการออกโฉนดที่ดินตามที่คุณฟ้องคดีได้รายงานไป พฤติการณ์เป็นรายงานอันเป็นเท็จต่อผู้บังคับบัญชาอันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๓/๓ วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๔ และพฤติการณ์ดังกล่าวของผู้ฟ้องคดีถือว่าเป็นผู้กระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะกระทำความผิด ผู้ฟ้องคดีไม่มีพยานหลักฐานใดสนับสนุนข้ออ้างของตนที่ว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. พังข้อเท็จจริงผิดพลาดหรือมีลักษณะเป็นการกลั่นแกล้งชี้มูลการกระทำผิดวินัยผู้ฟ้องคดีแต่เพียงผู้เดียวมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่เห็นว่าพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๖๓ วรรคสาม มาตรา ๓/๓ วรรคสอง และมาตรา ๘๑ วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๔ จึงชอบแล้ว

● อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๓

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๕๔/๒๕๕๐

● ผู้ฟ้องคดี นายธีระ เตชะสนธิชัย

● ผู้ถูกฟ้องคดี เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดลพบุรี ที่ ๑
อธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๒
กรมที่ดิน ที่ ๓
ปลัดกระทรวงมหาดไทย ที่ ๔

● เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (อุทธรณ์คำพิพากษา)

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

- ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๖๑ วรรคหนึ่ง)
- กฎกระทรวง ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๔๙๗) ออกให้ตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ (ข้อ ๘)

● คำวินิจฉัยของศาล

ข้อเท็จจริงที่ได้จากการอ่าน แปล และวิเคราะห์ภาพถ่ายทางอากาศของกรมป่าไม้โดยผู้เชี่ยวชาญของศาลเกี่ยวกับการวิเคราะห์ภาพถ่ายทางอากาศและแผนที่ กระทรวงยุติธรรม ปรากฏว่าบริเวณแปลงที่ดินพิพาททั้งสองแปลงในปี พ.ศ. ๒๔๙๖ และปี พ.ศ. ๒๕๑๐ มีสภาพพื้นที่พิพาทเป็นป่าละเมาะทั้งแปลง ไม่พบว่ามี การปลูกพืชผลอาสินแต่อย่างใด จึงฟังได้ว่าที่ดินพิพาทมีการครอบครองทำประโยชน์ในภายหลังจากการถ่ายรูปภาพทางอากาศดังกล่าว ซึ่งเป็นระยะเวลาภายหลังจากการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตหวงห้ามที่ดินฯ พุทธศักราช ๒๔๘๓ ผู้ครอบครองทำประโยชน์ที่ดินพิพาทไม่ได้สิทธิครอบครอง เนื่องจากต้องห้ามตามมาตรา ๔ แห่งพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว ดังนั้น การออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) เลขที่ ๒๖๔ (ฉบับเดิม) และเลขที่ ๒๖๖ ตำบลหนองบัว อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากการออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ที่ต้องห้ามตามข้อ ๘ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๔๙๗) ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗

● อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๓

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดง ที่ อ.๘๑/๒๕๕๐

- **ผู้ฟ้องคดี** นายเครื่อง บุตรพา ที่ ๑
นางหลาน จงพม ที่ ๒
นางโกศล ธรรมรงค์ ที่ ๓
นางศรีหรือลี มีหอม ที่ ๔
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** นายอำเภอปากท่า ที่ ๑
ผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานี ที่ ๒
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดอุดรธานี ที่ ๓
เจ้าหน้าที่บริหารงานที่ดินอำเภอปากท่า ที่ ๔
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (อุทธรณ์คำพิพากษา)

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

- พ.ร.บ. ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ (มาตรา ๑๐)
- พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (มาตรา ๕)
- พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง)
- ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ (ข้อ ๑๑๒ วรรคหนึ่ง (๑))

● คำวินิจฉัยของศาล

คดีนี้สืบเนื่องมาจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ สั่งให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่รื้อถอนสิ่งปลูกสร้างออกจากที่ดินพิพาทแต่ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่เห็นว่าสิ่งปลูกสร้างดังกล่าวอยู่ในที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่มีสิทธิครอบครองซึ่งผู้ฟ้องคดีทั้งสี่เข้าครอบครองและทำประโยชน์ต่อเนื่องมาจากบุคคลอื่นที่เข้าครอบครองอยู่ก่อน แม้คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่รื้อถอนสิ่งปลูกสร้างและออกจากบริเวณที่พิพาท โดยอ้างว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสี่บุกรุกครอบครองที่ดินสาธารณะประโยชน์โดยมิได้รับอนุญาตจะเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งผู้ฟ้องคดีทั้งสี่เห็นว่าเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเนื่องจากผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ได้เข้าครอบครองและทำประโยชน์ต่อเนื่องจากบุคคลอื่นที่เข้าครอบครองมาก่อนโดยไม่มีเอกสารสิทธิ จึงมีคำขอให้เพิกถอนคำสั่งทางปกครองดังกล่าวก็ตามแต่การที่ศาลจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งตามคำขอของผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ได้นั้นศาลต้องพิจารณาให้ได้ความก่อนว่าที่ดินพิพาทเป็นที่สาธารณะประโยชน์หรือเป็นที่ของผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ซึ่งมีสิทธิครอบครองเป็นสำคัญ แล้วจึงจะพิจารณาได้ว่าคำสั่งตามคำฟ้องชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินระหว่างคู่กรณีอันอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม กรณีจึงมิใช่คดีพิพาทที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ การที่ศาลปกครองชั้นต้นฟังข้อเท็จจริงในสำนวนคดีและนำประเด็นแห่งคดีขึ้นพิจารณาพิพากษารูปคดีโดยมิได้ปฏิบัติตามนัยมาตรา ๑๐ แห่ง พ.ร.บ. ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ ด้วยการรอการพิจารณาคดีไว้ชั่วคราว พร้อมทั้งจัดทำความเห็นในเรื่องของเขตอำนาจศาลส่งไปให้ศาลยุติธรรมพิจารณาจึงเป็นการทำคำพิพากษาไปโดยมิได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ตามนัย ข้อ ๑๑๒ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓

- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๔

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๑๑๘/๒๕๕๐

- **ผู้ฟ้องคดี** นางจันทิ ศรีโนรินทร์ ที่ ๑
นางทองมี ศรีโนรินทร์ ที่ ๒
นายสว่าง ศรีโนรินทร์ ที่ ๓
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** กรมที่ดิน ที่ ๑ กับพวกรวม ๕ คน
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (อุทธรณ์คำพิพากษา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๘ ตรี วรรคสอง)
 - กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๖ (พ.ศ. ๒๕๑๖) ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๙/ (ข้อ ๒)
 - ระเบียบกรมที่ดิน ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๒๐) ว่าด้วยการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง
- **คำวินิจฉัยของศาล**

การออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงโดยมิให้เจ้าของที่ดินข้างเคียงรับรองแนวเขต แต่ให้บุคคลอื่นซึ่งไม่ได้เป็นเจ้าของที่ดินข้างเคียงรับรองแนวเขตแทนเป็นการไม่ถูกต้องตามกฎหมายและต้องเพิกถอนส่วนที่ออกทับที่ดิน น.ส.๓ ของผู้ฟ้องคดีทั้งสามทั้งหมดตามคำขอท้ายฟ้อง ส่วนเรื่องการพิสูจน์สิทธิในที่ดินพิพาทว่าเป็นของผู้ฟ้องคดีทั้งสามหรือเป็นที่สาธารณะยังไม่ยุติ คู่กรณีจะต้องว่ากล่าวกันต่อไป เพราะศาลปกครองชั้นต้นไม่ได้วินิจฉัยประเด็นนี้ และผู้ฟ้องคดีทั้งสามมิได้อุทธรณ์ประเด็นนี้
- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๕

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๑๑๙/๒๕๕๐

- **ผู้ฟ้องคดี** พันจ่าอากาศเอก ผจกญ พิงโต
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดฉะเชิงเทรา ที่ ๑
ผู้ว่าราชการจังหวัดฉะเชิงเทรา ที่ ๒
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (อุทธรณ์คำพิพากษา)

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

- ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๒๓/ตรี)
- พ.ร.บ. ว่าด้วยการซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ (มาตรา ๑๐)
- พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ (มาตรา ๕)
- พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง)
- ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ (ข้อ ๑๑๒ วรรคหนึ่ง (๑))

● คำวินิจฉัยของศาล

ที่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า กรณีการขออนุญาตออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีไม่ได้อยู่ในเงื่อนไขห้ามขออนุญาตที่ดินและที่ดินพิพาทอยู่นอกเขตดำเนินการปฏิรูปที่ดินจึงขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งไม่ออกโฉนดที่ดินให้ผู้ฟ้องคดีและสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ออกโฉนดที่ดินให้ผู้ฟ้องคดี จึงเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดี มุ่งประสงค์ให้ศาลมีคำพิพากษารับรองและคุ้มครองสิทธิในที่ดินของผู้ฟ้องคดี ทั้งคดีนี้คู่กรณียังได้แย้งกันเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินพิพาทว่าเป็นของผู้ฟ้องคดีหรือไม่เป็นสำคัญ ศาลจำต้องพิจารณาให้ได้ความเสียก่อนว่าที่ดินพิพาทเป็นของผู้ฟ้องคดีตามที่กล่าวอ้างหรือเป็นของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม แล้วจึงจะพิจารณาได้ว่าคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองที่เพิกถอนคำสั่งไม่ออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีชอบด้วยกฎหมายหรือไม่เพื่อที่จะสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ออกโฉนดที่ดินให้ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน อันอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม กรณีจึงไม่ใช่คดีพิพาทที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ

- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๕

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๑๖๙/๒๕๕๐

● ผู้ฟ้องคดี นายทองดี ชัยสุข

● ผู้ถูกฟ้องคดี เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนครสวรรค์ สาขาตาคลี ที่ ๑
ผู้ปกครองนิคมสร้างตนเองตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ ที่ ๒
อธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ (อธิบดีกรมประชาสงเคราะห์ เดิม) ที่ ๓
นายชัยณรงค์ วงศ์สิทธิการ ที่ ๔
นายบุญช่วย วงศ์สิทธิการ ที่ ๕

● เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (อุทธรณ์คำพิพากษา)

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

- พ.ร.บ. จัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. ๒๕๑๑ (มาตรา ๖ และมาตรา ๒๒ (๕) (๖))
- พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๔๒)
- ระเบียบที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ (ข้อ ๙๒ และข้อ ๑๑๖)

● คำวินิจฉัยของศาล

เมื่อผู้ฟ้องคดีครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินแปลงพิพาท โดยอาศัยสิทธิตามสัญญาเช่า ต่อมาศาลจังหวัดนครสวรรค์พิพากษาให้ผู้ฟ้องคดีและบริวารขนย้ายทรัพย์สินออกจากที่ดินพิพาท ถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีไม่มีสิทธิครอบครองที่ดินพิพาท เมื่อที่ดินแปลงดังกล่าวตั้งอยู่ในเขตนิคมสร้างตนเอง ซึ่ง พ.ร.บ. จัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. ๒๕๑๑ กำหนดให้เฉพาะบุคคลที่เป็นสมาชิกและได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการที่จะเข้าครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินของนิคมได้เมื่อผู้ฟ้องคดีมิได้เป็นสมาชิก แต่ได้เข้าครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทโดยมิได้รับอนุญาตการเข้าครอบครองที่ดินจึงเป็นการฝ่าฝืนและมีความผิดตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่ผู้ที่จะมีสิทธิขอให้ออกหนังสือแสดงการทำประโยชน์ (น.ค. ๓) ในที่ดินพิพาทผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ แม้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ จะมีได้อุทธรณ์ว่า ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองหรือไม่เนื่องจากเป็นเพียงผู้เช่าที่ดินพิพาทแต่ประเด็นดังกล่าวเป็นปัญหาข้อกฎหมาย อันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนแม้คู่กรณีจะได้ยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ในชั้นอุทธรณ์แต่ศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยแล้วมีคำพิพากษาได้เองตามข้อ ๙๒ ประกอบข้อ ๑๑๖ แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓

● อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๘

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๑๘๑/๒๕๕๐

● ผู้ฟ้องคดี นายพิสิทธิ์ วงศ์วิวัฒน์

● ผู้ถูกฟ้องคดี จังหวัดสุราษฎร์ธานี

● เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (อุทธรณ์คำพิพากษา)

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

- พ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ (มาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๒)
- พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (มาตรา ๕๗)
- พ.ร.บ. ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ (มาตรา ๕๔)

● คำวินิจฉัยของศาล

ผู้ฟ้องคดีทำให้เกิดความเสียหายต่อหน่วยงานของรัฐ คือเทศบาลเมืองสุราษฎร์ธานี หน่วยงานดังกล่าวย่อมมีอำนาจออกคำสั่งเรียกให้ผู้ฟ้องคดีชำระค่าสินไหมทดแทนอันเนื่องมาจากการละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๑๒ แห่ง พ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ให้ผู้ฟ้องคดีชำระค่าสินไหมทดแทนจึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบแม้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีจะเป็นผู้บังคับบัญชาของผู้ฟ้องคดี และออกคำสั่งโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๕๔ แห่ง พ.ร.บ. ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ก็ตาม ระเบียบดังกล่าวให้อำนาจออกคำสั่งทั่วไปเท่านั้น เมื่อการชดเชยค่าสินไหมทดแทนของเจ้าหน้าที่มี พ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ บัญญัติไว้เป็นการเฉพาะแล้ว จึงไม่สามารถนำ พ.ร.บ. ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ มาใช้ได้อีก

● อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๘

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๑๘๙/๒๕๕๐

- **ผู้ฟ้องคดี** นายธวัช นิราศสูงเนิน
นายบุญเดิบ ชั้ววาล ที่ ๑
- **ผู้ร้องสอด** ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย ที่ ๒
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนครราชสีมา สาขาครบุรี ที่ ๑
กรมที่ดิน ที่ ๒
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (อุทธรณ์คำพิพากษา)

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

- ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๖๑)
- พ.ร.บ. ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒
(มาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง และวรรคสาม)
- ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓
(ข้อ ๑๑๒ วรรคหนึ่ง (๑))

● คำวินิจฉัยของศาล

ผู้ฟ้องคดีมีความประสงค์จะให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยให้เพิกถอนโฉนดที่ดินเลขที่ ๓๑๕๓ ซึ่งแม้ในรายละเอียดคู่กรณีจะมีการโต้แย้งในเรื่องขั้นตอนการออกโฉนดที่ดินดังกล่าวว่าได้ดำเนินการถูกต้องตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องหรือไม่อยู่ด้วยก็ตาม แต่ผู้ร้องสอดที่ ๑ ก็ได้โต้แย้งข้ออ้างของผู้ฟ้องคดีที่อ้างว่าผู้ฟ้องคดีมีสิทธิในที่ดินพิพาทว่า ผู้ฟ้องคดีครอบครองที่ดินนั้นแทนมารดาของผู้ร้องสอดที่ ๑ ไว้ด้วย ดังนั้น หากการที่ศาลจะวินิจฉัยและสั่งเพิกถอนโฉนดที่ดินดังกล่าวตามคำขอของผู้ฟ้องคดีได้ศาลจำเป็นต้องพิจารณาให้ได้ความเสียก่อนว่าที่ดินพิพาทเป็นของผู้ฟ้องคดีหรือเป็นผู้ร้องสอดที่ ๑ เป็นสำคัญแล้วคดีนี้ ก็ย่อมเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินอันอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม

- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๙

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๒๓๒/๒๕๕๐

- **ผู้ฟ้องคดี** นางสาวขวัญหทัย จัดตานนท์ ที่ ๑
นายประจวบ จัดตานนท์ ที่ ๒
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสมุทรปราการ สาขาบางพลี
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (อุทธรณ์คำพิพากษา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (มาตรา ๑๕๐)
 - พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๓๐)
- **คำวินิจฉัยของศาล**

เมื่อการขอจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเมื่อวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๒๘ ที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ขอทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินจำนวน ๑๔ แปลง ให้แก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็นบุตรชายของตน โดยระบุในคำรับรองว่าเป็นการให้โดยเสนหาไม่มีค่าตอบแทน เป็นการขอจดทะเบียนประเภทให้ จึงไม่อาจรับฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เป็นตัวแทนโดยปริยายในการถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินจำนวน ๑๔ แปลงดังกล่าวแทนผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งเป็นตัวการ และผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ไม่อาจจะอ้างกรณีเกรงว่ากรมสรรพากรจะยึดที่ดินทั้ง ๑๔ แปลง เพราะมีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องภาษีค้างชำระมาเป็นข้ออ้างให้เห็นว่าการถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เป็นการถือไว้แทนผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เพราะเท่ากับเป็นการอ้างว่าตนประสงค์จะปิดบังซ่อนเร้นทรัพย์สินซึ่งเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย นิติกรรมดังกล่าวย่อมตกเป็นโมฆะตามมาตรา ๑๕๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีออกคำสั่งปฏิเสธไม่ดำเนินการรับจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินทั้ง ๑๔ แปลง จากผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ไปยังผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เป็นประเภทตัวแทนโอนคืนตัวการให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว
- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๑๑

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๒๔๓/๒๕๕๐

● ผู้ฟ้องคดี บริษัท เอเชีย เลเซอร์ ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด

● ผู้ถูกฟ้องคดี อธิบดีกรมที่ดิน

● เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (อุทธรณ์คำพิพากษา)

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

- ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๘ มาตรา ๕๘ ทวิ มาตรา ๖๑)
- พ.ร.บ. ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๓/ (มาตรา ๑๔)
- กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๔๓) และฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๓
- กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๔๓ (พ.ศ. ๒๕๐๓) ออกตามความใน พ.ร.บ. ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๓
- กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการในการตั้งคณะกรรมการสอบสวน การสอบสวน การแจ้งผู้มีส่วนได้เสียเพื่อให้โอกาสคัดค้านและการพิจารณา เพิกถอน หรือแก้ไขการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์การจดทะเบียนสิทธิ และนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ หรือการจดทะเบียนเอกสารรายการจดทะเบียน อสังหาริมทรัพย์ โดยคลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๔๔

● คำวินิจฉัยของศาล

การออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน (น.ส. ๓ ก.) ให้กับที่ดินแปลงพิพาทซึ่งอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ ๑๔๓ (พ.ศ. ๒๕๐๓) ออกตามความใน พ.ร.บ. ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๓ และจนถึงปัจจุบันก็ยังไม่ได้มีการออกพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกาเพิกถอนสภาพหรือโอนที่ดินไปเพื่อใช้ประโยชน์อย่างอื่นหรือนำไปจัดเพื่อประชาชนตามมาตรา ๘ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน พนักงานเจ้าหน้าที่จึงไม่อาจนำที่ดินแปลงพิพาทไปออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินให้แก่บุคคลใดได้อีกต่อไป เพราะที่ดินแปลงพิพาทมีลักษณะต้องห้ามมิให้ออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๔๓) และฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น แม้อาจได้มีการออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) เลขที่ ๑๙๕ ตำบลหนองพระ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ให้แก่นางสาว ม. เมื่อวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๑๙ โดยดำเนินการถูกต้องตามขั้นตอนและวิธีการในการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายที่ดินโดยชอบด้วยกฎหมายและได้มีการขายต่อกันมาอีกหลายครั้ง ก็ถือว่า เป็นการออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ให้แก่บุคคลโดยคลาดเคลื่อนไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๖๑ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน และมีผลทำให้การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับที่ดินแปลงพิพาทซึ่งกระทำต่อมาในภายหลังโดยอาศัยหลักฐานดังกล่าวเป็นการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์โดยคลาดเคลื่อนและไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งเพิกถอนหนังสือรับรองการทำประโยชน์โดยได้มีการดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๖๑ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายที่ดินประกอบกับกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการตั้งคณะกรรมการสอบสวน การสอบสวน การแจ้งผู้มีส่วนได้เสียเพื่อให้โอกาสคัดค้านและการพิจารณาเพิกถอนหรือแก้ไขการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ หรือการจดทะเบียนเอกสารรายการจดทะเบียนอสังหาริมทรัพย์โดยคลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๔๔ แล้ว คำสั่งดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดีจึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว

● อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๑๑

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๒๓๐/๒๕๕๐

- **ผู้ฟ้องคดี** นายวัน กันวิเศษ ที่ ๑
นางธรรม หรือบุญทำ กันวิเศษ โดยนางสาวมนเทียน กันวิเศษ
ผู้เข้ามาแทนที่คู่กรณีถึงแก่ความตาย ที่ ๒
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** กรมที่ดิน ที่ ๑
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดปทุมธานี สาขาสงขลา ที่ ๒
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (อุทธรณ์คำพิพากษา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๕๖ และมาตรา ๖๓)
 - กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ.๒๕๓๗) ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๗ (ข้อ ๑๓/ (๑))
- **คำวินิจฉัยของศาล**

การออกใบแทนกรณีโฉนดที่ดินสูญหาย ผู้เป็นเจ้าของที่ดินหรือผู้รับมอบอำนาจจากเจ้าของที่ดินดังกล่าวต้องยื่นคำขอและปฏิญาณตนต่อเจ้าพนักงานที่ดิน โดยนำพยานบุคคลที่เชื่อถือได้และพยานหลักฐานมาให้เจ้าพนักงานที่ดินทำการสอบสวนจนเป็นที่เชื่อได้ว่าโฉนดที่ดินสูญหายจริง เจ้าพนักงานที่ดินจึงดำเนินการประกาศในที่เปิดเผยกำหนดเวลาสามสิบวัน หากไม่มีผู้ใดคัดค้านภายในเวลาที่กำหนด เจ้าพนักงานที่ดินชอบที่จะออกใบแทนโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ขอได้ ตามมาตรา ๖๓ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน และข้อ ๑๓/ (๑) ของกฎกระทรวงฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ.๒๕๓๗) ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ.๒๕๓๗ เมื่อได้ออกใบแทนแล้วให้โฉนดที่ดินเดิมเป็นอันยกเลิก เว้นแต่ศาลจะสั่งเป็นอย่างอื่นตามมาตรา ๖๓ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน คดีนี้ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผู้ฟ้องคดีและผู้รับมอบอำนาจจากผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอลงทะเบียนและปฏิญาณตน พร้อมทั้งนำพยานบุคคลมาให้เจ้าพนักงานที่ดินทำการสอบสวนจนเป็นที่เชื่อได้ว่าโฉนดที่ดินพิพาทสูญหาย ทั้งได้ดำเนินการครบขั้นตอนและวิธีการตามที่กฎหมายและแนวปฏิบัติของกรมที่ดินกำหนดไว้ ใบแทนโฉนดที่ดินที่ออกให้แก่ผู้ขอจึงชอบด้วยกฎหมาย และเมื่อการออกใบแทนโฉนดที่ดินเป็นไปตามหลักเกณฑ์ ขั้นตอน และวิธีการที่กฎหมายกำหนดไว้ จึงไม่มีเหตุที่ศาลจะเพิกถอนใบแทนโฉนดที่ดินดังกล่าว แต่หากผู้ฟ้องคดีเห็นว่าผู้รับมอบอำนาจกับพวกร่วมกันใช้กลฉ้อฉล ให้ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอลงทะเบียนและดำเนินการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามใบแทนดังกล่าวให้แก่บุคคลอื่นโดยไม่ชอบ อันเป็นข้อพิพาทระหว่างเอกชนด้วยกัน ชอบที่จะใช้สิทธิฟ้องร้องเป็นคดีต่อศาลยุติธรรมต่อไป
- **อ้างอิง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๑๒

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๓๒๓/๒๕๕๐

- **ผู้ฟ้องคดี** นายทองสุข เวชยันต์วุฒิ
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดลำปาง สาขาห้างฉัตร
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (อุทธรณ์คำพิพากษา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๕๖ ทาตรา ๕๘ มาตรา ๖๑ วรรคหนึ่ง)
 - กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๗ ข้อ ๑๕ และข้อ ๑๖)

● คำวินิจฉัยของศาล

แต่ตามหลักฐาน น.ส.๓ ก. ของผู้ฟ้องคดีจะระบุเนื้อที่จำนวน ๒ งาน แต่เมื่อในการดำเนินการขออนุญาตที่ดินตาม น.ส. ๓ ก. ดังกล่าวของผู้ฟ้องคดี ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีนำรังวัดชี้แนวเขตรุกล้ำเข้าไปในที่ดินแปลงข้างเคียง ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีประกาศ เรื่อง แจกโฉนดที่ดินลงวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๔๔ ประกาศว่าจะแจกที่ดินที่ออกตามหลักฐาน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๒๓/๕๙ ตำบลปงยางคก อำเภอสองแคว จังหวัดลำปาง ให้แก่ผู้ฟ้องคดีเนื้อที่เพียง ๑ งาน ๕๖ ตารางวา หากผู้ใดจะคัดค้านให้ยื่นคำคัดค้านต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ประกาศ แต่ไม่มีผู้ใดคัดค้าน ผู้ถูกฟ้องคดีจึงออกโฉนดที่ดินเลขที่ ๓๓๒๒๖ ตำบลปงยางคก อำเภอสองแคว จังหวัดลำปาง เนื้อที่ ๑ งาน ๕๖ ตารางวา ให้แก่ผู้ฟ้องคดี กรณีจึงเป็นการดำเนินการโดยชอบ ตามวิธีการที่มาตรา ๕๖ และ มาตรา ๕๘ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินประกอบข้อ ๑๕ และข้อ ๑๖ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๗ แล้ว

เมื่อไม่มีกรณีที่น่าจะถือได้ว่าการออกโฉนดที่ดินเลขที่ ๕๐๓๐ โดยคลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย อธิบดีกรมที่ดินหรือรองอธิบดีซึ่งอธิบดีมอบหมายย่อมไม่อาจสั่งเพิกถอนหรือแก้ไขโฉนดที่ดินเลขที่ ๕๐๓๐ ในส่วนที่ทับกับแนวเขตที่ผู้ฟ้องคดีนำรังวัดชี้แนวเขตได้ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีโดยไม่รวมตามแนวเขตที่ผู้ฟ้องคดีนำรังวัดชี้แนวเขตรุกล้ำเข้าไปในที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๕๐๓๐ จึงชอบแล้ว

- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๑๕

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๓๖๖/๒๕๕๐

- ผู้ฟ้องคดี นายวิสันต์ พลหาญ
- ผู้ถูกฟ้องคดี อธิบดีกรมที่ดิน
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (อุทธรณ์คำพิพากษา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ (มาตรา ๘๒ วรรคสาม)

● คำวินิจฉัยของศาล

จากบันทึกถ้อยคำของผู้ฟ้องคดีที่ให้ต่อคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยรวม ๓ ครั้ง โดยครั้งที่ ๑ ให้ในฐานะพยานต่อคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยนาง ม. ก่อนที่ผู้ฟ้องคดีจะถูกตั้งกรรมการสอบสวนทางวินัย เมื่อวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ เกี่ยวกับเงินค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนซื้อขายที่ดินแปลงพิพาทว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้คิดค่าธรรมเนียม ค่าภาษี และเป็นผู้รับเงินค่าธรรมเนียมดังกล่าวจากผู้ขอแล้วส่งให้นาง ม. ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่การเงินแล้วเสนอเรื่องให้นาย ป. จดทะเบียน ต่อมาจึงทราบว่าคิดค่าภาษีผิดพลาดจึงได้แก้ไขใบส่งค่าธรรมเนียมใบเสร็จรับเงิน และบันทึกถ้อยคำการชำระภาษี (ท.ด.๑๖) ให้ถูกต้องเป็น ๑๓,๒๕๔ บาท ส่วนเงินที่เหลือนาง ม. จะคืนผู้ขอหรือไม่ ผู้ฟ้องคดีไม่ทราบ ครั้งที่ ๒ ได้ให้ถ้อยคำในฐานะพยานผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัย เมื่อวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๔๓ ว่าผู้ฟ้องคดีจำข้อเท็จจริงคลาดเคลื่อนจากที่เคยให้การเป็นพยานเมื่อวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ ว่านาง ม. จะคืนเงินส่วนที่เหลือให้ผู้ขอหรือไม่ ผู้ฟ้องคดีไม่ทราบ นั้น ได้เปลี่ยนเป็นผู้ฟ้องคดีรับเงินเอง และเมื่อแก้ไขใบส่งเงินค่าธรรมเนียมและใบเสร็จรับเงินแล้ว ได้ฝากเงินส่วนที่เหลือไปกับคนหมู่บ้านเดียวกัน แต่ผู้รับฝากลืมนำไปคืน และครั้งที่ ๓ ได้ให้ถ้อยคำเมื่อวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๔๓ ว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ดำเนินการเกี่ยวกับคำขอจดทะเบียนขายที่ดินแปลงพิพาทต่อจากนาย ช. ที่ได้ลงชื่อเป็นผู้สอบสวนไว้แล้ว มีเพียงใบส่งเงินค่าธรรมเนียมและใบเสร็จรับเงินที่ยังไม่ลงลายมือชื่อ ผู้ฟ้องคดีจึงรับเงินค่าธรรมเนียมและลงชื่อแล้วเสนอให้นาย ป. จดทะเบียน ต่อมา นาย ป. แจ้งว่าคิดค่าภาษีผิด ผู้ฟ้องคดีจึงแก้ไขเป็น ๑๓,๒๕๔ บาท ทำให้มีเงินเหลือที่ต้องคืนผู้ขอจำนวน ๔,๑๑๔ บาท ต่อมาเมื่อผู้ถูกฟ้องคดีได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยผู้ฟ้องคดีจึงได้นำเงินไปคืนแก่ผู้ขอ ซึ่งเป็นเวลาล่วงเลยประมาณ ๑ ปี ๖ เดือน แล้วข้อเท็จจริงจึงสอดคล้องกับที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือชี้แจงศาลว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้นำเงินไปคืนแก่ผู้ขอด้วยตนเอง ดังนั้น ข้อเท็จจริงจึงเพียงพอให้รับฟังได้ว่าการกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นการอาศัยหน้าที่ได้รับมอบกระทำการทุจริตโดยไม่คืนเงินค่าธรรมเนียมส่วนที่เหลือและไม่ให้ใบเสร็จรับเงินแก่ผู้ขอ อันเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม แห่ง พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งที่ ๑๒๑๖/๒๕๔๔ ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตามมติของ อ.ก.พ. กรมที่ดิน จึงชอบด้วยกฎหมาย

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๑๖

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๑๓/๒๕๕๑

- **ผู้ฟ้องคดี** นางสาวสุนิส จุลกะรัตน์
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ สาขาแมริม ที่ ๑
นายอำเภอแมริม ที่ ๒
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (อุทธรณ์คำพิพากษา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๕๘ ทวิ)
 - กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ.๒๕๓๓) ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๓ (ข้อ ๑๔)
- **คำวินิจฉัยของศาล**

ข้อเท็จจริงที่ได้จากพยานเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการออกใบจองหนังสือรับรองการทำประโยชน์และโฉนดที่ดินพิพาทและที่ดินข้างเคียงสอดคล้องกับข้อเท็จจริงที่ได้จากการตรวจสอบของคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แต่งตั้งขึ้นซึ่งได้ไปตรวจสอบสภาพพื้นที่บริเวณที่พิพาทว่าที่ดินบริเวณดังกล่าวมีลักษณะของเนินดินมาบรรจบกันทำให้บริเวณรอยต่อของที่ดินเป็นที่ต่ำถ้าฝนตกจะมีน้ำไหลจากที่สูงลงสู่ที่ต่ำทำให้เกิดเป็นร่องน้ำไหล ซึ่งเจ้าของที่ดินที่อยู่ในที่ต่ำย่อมต้องรับน้ำซึ่งไหลตามธรรมชาติจากที่สูงมาในที่ดินของตน และจำต้องรับน้ำซึ่งไหลเพราะระบายจากที่ดินสูงมาในที่ดินของตน ถ้าก่อนที่ระบายนั้นน้ำได้ไหลเข้ามาในที่ดินของตนตามธรรมชาติอยู่แล้ว ตามมาตรา ๑๓๓๙ และมาตรา ๑๓๔๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ไม่มีผลทำให้ร่องน้ำหรือทางระบายน้ำดังกล่าวเป็นลำห้วยหรือทางน้ำสาธารณะประโยชน์แต่อย่างใด กรณีจึงรับฟังได้ว่าไม่มีลำห้วยหรือทางน้ำสาธารณะประโยชน์ในที่ดินตามที่โฉนดที่ดินเลขที่ ๒๘๐๔๐ และที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๘๓๕๘ หรือมีส่วนหนึ่งส่วนใดของที่ดินทั้งสองแปลงดังกล่าวเป็นลำห้วยหรือทางน้ำสาธารณะประโยชน์ตามที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้าง เมื่อโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๘๐๔๐ ซึ่งออกให้แก่ นาย ก. กับ นาย จ. ออกตามหลักฐานเดิมเป็น น.ส.๓ ก. เลขที่ ๑๙๒๙ ที่มีชื่อ นาย ช. เป็นผู้ครอบครองทำประโยชน์ และนาย ช. ยกที่ดินแปลงดังกล่าวให้แก่ นาย ก. กับ นาย จ. และนาย ก. กับ นาย จ. ได้นำรังวัดออกโฉนดที่ดิน โดยอาศัยหนังสือรับรองการทำประโยชน์ฉบับดังกล่าว และโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๘๓๕๘ ซึ่งออกให้แก่ นาย ม. ออกจากหลักฐานเดิมเป็นใบจองเลขที่ ๕๒๑ ที่มีชื่อนาย ม. เป็นผู้ได้รับอนุญาตให้เข้าครอบครองที่ดินจากรัฐและนาย ม. ได้นำรังวัดออกโฉนดที่ดินโดยอาศัยใบจองฉบับดังกล่าว และที่ดินทั้งสองแปลงดังกล่าวไม่ใช่ที่ดิน ที่ราษฎรใช้ประโยชน์ร่วมกันหรือมีส่วนหนึ่งส่วนใดเป็นที่ราษฎรใช้ประโยชน์ร่วมกัน การออกโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๘๐๔๐ ให้แก่ นาย ก. กับ นาย จ. และโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๘๓๕๘ ให้แก่ นาย ม. ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว
- **อ้างถึง** คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๑ เล่ม ๑

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๑๙/๒๕๕๑

- ผู้ฟ้องคดี นายประพัฒน์ สิงห์สุทธิ
- ผู้ถูกฟ้องคดี เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดอุบลราชธานี ที่ ๑
อธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๒
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (อุทธรณ์คำพิพากษา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 - พ.ร.บ. ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๖๑ และมาตรา ๗๙)
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑))
 - ระเบียบกรมที่ดิน ว่าด้วยการเขียนข้างเคียงและการรับรองแนวเขตที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๑ (ข้อ ๒๗)
 - ระเบียบกรมที่ดิน ว่าด้วยการรังวัดสอบเขตแบ่งแยกและรวมโฉนดที่ดิน พ.ศ. ๒๕๒๗ (ข้อ ๕ และข้อ ๑๙)

● คำวินิจฉัยของศาล

ที่ดินทั้งสองแปลงผู้ฟ้องคดียื่นคำขอรังวัดรวมโฉนดเข้าเป็นแปลงเดียวกันและยื่นคำขอรังวัดแบ่งแยกในนามเดิมออกเป็นสองแปลงในวันเดียวกัน โดยผู้ฟ้องคดีจะเป็นผู้ชี้แนวเขตปักหลักเขตด้วยตนเอง ต่อมาในวันที่มีการรังวัดผู้ฟ้องคดีได้เปลี่ยนความประสงค์ขอให้ช่างรังวัด รังวัดรวมโฉนดและแบ่งแยกในนามเดิมห้าแปลงและแบ่งหักเป็นทางสาธารณประโยชน์หนึ่งแปลงโดยผู้ฟ้องคดีจะไต่ถามแก้คำขอและยื่นคำขอแบ่งเพิ่มเติมที่สำนักงานที่ดินจังหวัดในวันจดทะเบียนต่อไป ช่างผู้รังวัดได้จัดทำรูปแผนที่สังเขป บันทึกถ้อยคำ การเปลี่ยนความประสงค์ของผู้ฟ้องคดีซึ่งผู้ฟ้องคดีได้ตรวจสอบและลงชื่อรับรองความถูกต้องในเอกสารดังกล่าวแล้ว ต่อมา เจ้าหน้าที่ได้จัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้องรายงานการรังวัดตามลำดับจนกระทั่งเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดพิจารณาแล้วเห็นชอบ รวมทั้งได้มีหนังสือแจ้งผู้ฟ้องคดีเพื่อดำเนินการจดทะเบียนรวมโฉนดและแบ่งแยกตามคำขอผู้ฟ้องคดีได้ไปดำเนินการตามที่ได้รับแจ้งจนครบถ้วนทุกประการแล้วโดยเอกสารดำเนินการที่เกี่ยวข้องมีความสอดคล้องต้องกันทั้งหมด ข้ออ้างของผู้ฟ้องคดีที่อ้างว่าไม่มีเจตนาแบ่งหักให้เป็นทางสาธารณประโยชน์ย่อมไม่อาจรับฟังได้ อีกทั้งการแสดงเจตนาขอยกกรรมสิทธิ์ที่ดินให้เป็นทางสาธารณสมบัติของแผ่นดินย่อมบังเกิดผลในทันทีที่แสดงเจตนาไม่อาจบอกล้างหรือเพิกถอนการให้ได้แต่อย่างใด การออกโฉนดที่ดินตามคำขอของผู้ฟ้องคดีออกเป็นห้าแปลงและแบ่งหักเป็นทางสาธารณประโยชน์ชอบแล้ว

ที่ดินส่วนที่แบ่งหักในนามเดิมทั้งห้าแปลงและแบ่งหักเป็นทางสาธารณประโยชน์ที่ออกโฉนดเฉพาะในส่วนที่อยู่ติดลำห้วยสาธารณะโดยมีการระบุข้างเคียงว่าติดลำห้วยสาธารณะตามความเป็นจริงนั้น แม้ว่าต่อมาทางราชการจะได้ทำการสร้างถนนคอนกรีตในขอบของลำห้วยดังกล่าวซึ่งอยู่ติดกันกับที่ดิน ผู้ฟ้องคดีก็ไม่เป็นเหตุให้เจ้าพนักงานที่ดินต้องเปลี่ยนแปลงการระบุข้างเคียงให้เป็นไปตามความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นแต่อย่างใด ทั้งนี้ตามระเบียบของกรมที่ดินเจ้าพนักงานที่ดินจึงกระทำโดยชอบแล้ว

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๑ เล่ม ๑

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๑๕๐/๒๕๕๑

● ผู้ฟ้องคดี นางสาวกานดา แซ่ไคว่

● ผู้ถูกฟ้องคดี กรมที่ดิน ที่ ๑
ผู้ว่าราชการจังหวัดลพบุรี ที่ ๒
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดลพบุรี ที่ ๓
นายอำเภอเมืองลพบุรี ที่ ๔

● เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ (อุทธรณ์คำพิพากษา)

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑))

● คำวินิจฉัยของศาล

ที่ดินตามโฉนดเลขที่ ๒๓๑๙ ตำบลศาลาสูง อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี ออกโฉนดที่ดินเมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ร.ศ. ๑๒๖ (พ.ศ. ๒๔๕๑) โดยขุนรองนคร มีเนื้อที่ขณะออกโฉนดที่ดินประมาณ ๕ ไร่ ๒ งาน ๓๒ ตารางวา และมีการแก้ไขเนื้อที่เป็น ๖ ไร่ ๑ งาน ๖ ตารางวา ต่อมา มีการแบ่งแยกเวนคืนเป็นถนนพหลโยธิน เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๐๘ เนื้อที่คงเหลือ ๓ ไร่ ๑ งาน ๔๐ ตารางวา ซึ่งนาง ย. ชื่อมา เมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๑๔ ในการรังวัดเพื่อออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ได้มอบอำนาจให้กำนันตำบลพรหมมาสตร์ เป็นผู้ยื่นคำขอร่างแผนที่ทำการรังวัดและชี้แนวเขตแทนอำเภอเมืองลพบุรี ผลการรังวัดปรากฏว่าได้เนื้อที่จำนวน ๓ ไร่ ๒ งาน ๙๐ ตารางวา โดยผลการรังวัดดังกล่าวไม่ตรงกับเนื้อที่ตามบัญชีสำรวจที่สาธารณประโยชน์โดยกำนันตำบลพรหมมาสตร์ เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๓๖ ที่ระบุว่า มีเนื้อที่ประมาณ ๑ ไร่ โดยปรากฏว่าที่สาธารณประโยชน์ (สระน้ำต้นสะตือใหญ่) มีสภาพและประวัติความเป็นมา เป็นสระดั้งเดิมหมดสภาพและไม่ได้ใช้ประโยชน์แต่อย่างใด อีกทั้งได้ระบุการประกาศหวงห้ามไว้ตั้งแต่วันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๐๔ นับถึงปัจจุบันเพียง ๔๖ ปีเศษเท่านั้น ในขณะที่โฉนดที่ดินพิพาทได้ออกเมื่อ ร.ศ. ๑๒๖ (พ.ศ. ๒๔๕๐) นับถึงปัจจุบันเกือบ ๑๐๐ ปี จึงน่าเชื่อว่าโฉนดที่ดินพิพาทมีเนื้อที่คงเหลือ ๓ ไร่ ๑ งาน ๔๐ ตารางวา จริงส่วนกรณีในแบบบันทึกการสอบสวนเพื่อออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (ส.ธ.๒) ซึ่งมีการลงลายพิมพ์นิ้วมือซึ่งระบุว่าเป็นลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือซ้ายของนาง ย. ที่ลงไว้เพื่อรับรองว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ได้นำรังวัดที่ดินเพื่อออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงโดยถูกต้อง มิได้เหลือมล้ำแนวเขตที่ดินของตนนั้น ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำพิพากษาโดยได้ส่งเอกสารผลการตรวจพิสูจน์เปรียบเทียบลายนิ้วหัวแม่มือซ้ายของนาง ย. จากวิทยาเขต ๑๒ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามหนังสือสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองลพบุรี ผลการตรวจสอบปรากฏว่า ลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือซ้ายของนาง ย. ในเอกสารแบบบันทึกการสอบสวนเพื่อออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (ส.ธ.๒) บานต้นสะตือใหญ่ มีจุดลักษณะสำคัญพิเศษของลายเส้นแตกต่างกันกับลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือซ้ายของนาง ย. ในเอกสารบันทึกข้อตกลงขึ้นเงินจำนองเป็นประกัน ครั้งที่หนึ่งและครั้งที่สอง ตามสัญญาจำนองฉบับลงวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๑๓ และฉบับลงวันที่

๒๓/ พฤษภาคม ๒๕๓๑ ตามลำดับ ซึ่งเอกสารผลการตรวจพิสูจน์ดังกล่าวจัดทำโดยวิทยาการเขต ๑๒ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกไม่มีส่วนได้เสียกับคู่กรณี ผลการตรวจพิสูจน์ดังกล่าวจึงน่าจะมีน้ำหนักและรับฟังได้อีกทั้งผู้ฟ้องคดีได้ชี้แจงไว้ในคำคัดค้านคำให้การว่า ลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือซ้ายของนาง ย. ในแบบบันทึกการสอบสวน (ส.ร.๒) ไม่ใช่ลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือซ้ายที่แท้จริงของนาง ย. เพียงแต่ศาลชั้นต้นมิได้ไต่สวนเพื่อให้ข้อเท็จจริงปรากฏตามข้อต่อสู้ของผู้ฟ้องคดีเท่านั้น อุทธรณ์ดังกล่าวจึงเป็นข้อที่ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลชั้นต้นตามข้อ ๑๐๑ วรรคสอง แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ ประกอบกับผู้ฟ้องคดีเพิ่งได้รับผลการตรวจพิสูจน์ ภายหลังศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษาแล้ว และผู้ถูกฟ้องคดีมีโอกาสต่อสู้นำพยานหลักฐานอื่นมาหักล้างในชั้นศาลปกครองสูงสุดได้ ข้อเท็จจริงจึงฟังได้ว่าลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือซ้ายที่อ้างว่าเป็นของนาง ย. ที่รับรองแนวเขตการรังวัดออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง เลขที่ ลป. ๐๒๔๐ ไม่ใช่ลายพิมพ์นิ้วมือของนาง ย. ดังนั้นจึงฟังได้ว่าการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง เลขที่ ลป. ๐๒๔๐ ตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๓๑๙ เลขที่ดิน ๑๓๓/ นาง ย. ไม่ได้ไประวางชี้แนวเขตที่ดินและไม่ได้ลงชื่อรับรองแนวเขตที่ดินในการรังวัดเพื่อออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงดังกล่าว การออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงดังกล่าวจึงดำเนินการออกโดยไม่ชอบในส่วนที่ทับที่ดินพิพาทของผู้ฟ้องคดี จึงต้องเพิกถอนเอกสารส่วนที่ทับที่ดินพิพาทของผู้ฟ้องคดี

● อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๑ เล่ม ๖

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๒๒๙/๒๕๕๑

● ผู้ฟ้องคดี นายมานพ คงคารวารี

● ผู้ถูกฟ้องคดี เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดระยอง ที่ ๑
กรมที่ดิน ที่ ๒

● เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (อุทธรณ์คำพิพากษา)

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

- ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๘ วรรคสอง)
- พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๓๒)

● คำวินิจฉัยของศาล

ศาลขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ที่พิพาทเป็นที่ดินสาธารณประโยชน์เป็นคำขอที่ศาลไม่อาจมีคำบังคับได้ และหากจะแปลความว่าผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งจำหน่ายที่ดินแปลงพิพาทออกจากทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ประจำตำบลนาตาขวัญ แต่การจะเป็นหรือการสิ้นไปของที่ดินสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ร่วมกันนั้น มิได้ขึ้นอยู่กับทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์เพียงประการเดียว หากแต่ต้องประกอบด้วยองค์ประกอบอื่นๆ ตามกฎหมายด้วย ประกอบกับการจำหน่ายที่ดินออกจากทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ เนื่องจากที่ดินไม่มีสภาพเป็นที่ดินสาธารณประโยชน์และการขึ้นทะเบียนภายหลังจากมีบุคคลได้สิทธิครอบครองโดยชอบแล้ว ไม่เป็นการกระทบต่อสิทธิของบุคคลโดยทั่วไป การจำหน่ายที่ดินแปลงพิพาทดังกล่าวจึงไม่กระทบสิทธิใดๆ ของผู้ฟ้องคดีทำให้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้จากการดำเนินการดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงไม่อยู่ในฐานะเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ

● อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๑ เล่ม ๙

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๓๐๘/๒๕๕๑

● ผู้ฟ้องคดี นายชวิทย์ รวยเจริญ

● ผู้ถูกฟ้องคดี อธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๑
คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ที่ ๒
นายกรัฐมนตรี ที่ ๓

● เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (อุทธรณ์คำพิพากษา)

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

พ.ร.บ. ข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ (มาตรา ๘๔ วรรคสอง)

● คำวินิจฉัยของศาล

การที่ผู้ฟ้องคดีจดทะเบียนจำนอง โฉนดจำนวนและขายฝากโดยมิได้ตรวจสอบว่า ผู้ยื่นคำขอมีความสามารถในการทำนิติกรรมหรือไม่ ถือไม่ได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้ใช้ความระมัดระวังตามปกตินิสัยของผู้ปฏิบัติหน้าที่พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม ผู้ฟ้องคดีจึงปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยประมาทเลินเล่อนำมาซึ่งความเสื่อมเสียต่อภาพพจน์และชื่อเสียงของกรมที่ดินและทำให้ประชาชนเสื่อมคลายความเชื่อถือในการปฏิบัติราชการของกรมที่ดินและข้าราชการในสังกัดกรมที่ดิน จึงถือได้ว่าเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๔ วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ แล้วโดยมิพักต้องคำนึงว่ากรมที่ดินจะต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายอันเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความประมาทเลินเล่อของผู้ฟ้องคดีหรือไม่ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีคำสั่งให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี จึงไม่เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

● อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๑ เล่ม ๑๑

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๓๑๕/๒๕๕๑

- **ผู้ฟ้องคดี** นางสาวยุพิน เกียรติศรีสกุล ที่ ๑
นางดวงพร จารุปริญญารัตน์ ที่ ๒
นายสมชาย อารีพรพิมล ที่ ๓
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** สำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สาขาธนบุรี
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (อุทธรณ์คำพิพากษา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (๑๙๓/๓๐)
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง มาตรา ๔๙ และมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง (๑))
 - ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ (ข้อ ๙๒ และข้อ ๑๑๖)
- **คำวินิจฉัยของศาล**

ผู้ฟ้องคดีทั้งสามฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีออกโฉนดที่ดินโดยมีรูปแบบที่ไม่ถูกต้องตรงกับเนื้อที่ในโฉนดที่ดินและสารบัญจดทะเบียน จึงขอให้ศาลปกครองพิพากษาเพิกถอนรูปแบบที่ในโฉนดที่ดินดังกล่าว เพื่อให้ผู้ถูกฟ้องคดีแก้ไขรูปแบบที่ในโฉนดที่ดินให้ถูกต้องต่อไป กรณีจึงเป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ แต่เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งสามรู้หรือควรรู้ถึงเหตุดังกล่าวแล้วในวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๔๒ เป็นอย่างช้า โดยที่ในขณะนั้นยังไม่มีการจัดตั้งศาลปกครอง ผู้ฟ้องคดีทั้งสามจึงชอบที่จะนำคดีนี้ไปฟ้องต่อศาลยุติธรรมได้ภายในสิบปีนับแต่วันดังกล่าว ตามมาตรา ๑๙๓/๓๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์อย่างไรก็ตาม ศาลปกครองเปิดทำการเมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๔๔ ผู้ฟ้องคดีทั้งสามจึงต้องใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองภายในเก้าสิบวันนับแต่วันดังกล่าว การที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสามนำคดีนี้มาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นเมื่อวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๔๕ จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว
- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๑ เล่ม ๑๒

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๓๑๓/๒๕๕๑

● ผู้ฟ้องคดี นายสว่าง จินตณสฤติย์

● ผู้ถูกฟ้องคดี กรมที่ดิน ที่ ๑
อธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๒

● เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (อุทธรณ์คำพิพากษา)

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ (มาตรา ๘๒ วรรคสาม และมาตรา ๑๐๔)

● คำวินิจฉัยของศาล

พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีซึ่งปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าฝ่ายทะเบียนสำนักงานที่ดินอำเภอ แต่กลับรับฝากเงินไว้เพื่อจัดการงานแทนราษฎรที่มาติดต่อทำธุระเรื่องที่ดินเป็นจำนวนเงินถึง ๑๓,๐๐๐ บาท ทั้งมิได้มีการส่งมอบใบเสร็จรับเงินและส่งคืนเงินที่เหลือเมื่อดำเนินการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมแล้ว ย่อมถือได้ว่าเป็นการไม่ปฏิบัติตามระเบียบของกรมที่ดินและเป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้ อันเป็นการผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม แห่ง พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

● อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๑ เล่ม ๑๒

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๓๔๓/๒๕๕๑

● ผู้ฟ้องคดี นายพิชัย มณีรอด

● ผู้ถูกฟ้องคดี เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดชัยนาท ที่ ๑
นายรุ่งโรจน์ เรืองอำนาจ ที่ ๒

● เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (อุทธรณ์คำพิพากษา)

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

- ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๖๙ ทวิ)
- พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (มาตรา ๖๙ วรรคสอง)
- กฎกระทรวง ฉบับที่ ๓๑ (พ.ศ. ๒๕๒๑) ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๙

● คำวินิจฉัยของศาล

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ยื่นคำขอสอบเขตที่ดินโฉนดเลขที่ ๓๔๕๑ และคำขอรวมโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๒๑๔๒ เลขที่ ๑๒๑๔๓ และเลขที่ ๑๒๖๙๐ ต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีในฐานะเจ้าของที่ดินข้างเคียงให้มาระวางแนวเขตโดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ส่งไปยังที่อยู่ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้ระบุไว้ในสารบบที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีได้มาติดต่อขอแก้ไขชื่อตัวในโฉนดที่ดินที่อยู่ของผู้ฟ้องคดีที่ระบุไว้ในการจดทะเบียนรับการยกที่ดินโฉนดเลขที่ ๒๕๔๕ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๑ ซึ่งที่อยู่ทั้งสองแห่งเป็นที่อยู่แหล่งสำคัญจึงถือเป็นภูมิสำเนาของผู้ฟ้องคดี เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือแจ้งไปยังภูมิสำเนาของผู้ฟ้องคดี จึงถือว่าเป็นการแจ้งผู้ฟ้องคดีโดยชอบแล้ว ตามมาตรา ๖๙ วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ประกอบกับหลานสาวของผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีมาระวางแนวเขตที่ดิน เมื่อถึงวันนัดรังวัดสอบเขตที่ดินเลขที่ ๓๔๕๑ ในวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๔๓ ผู้ฟ้องคดีได้มาระวางแนวเขต จึงถือว่าการแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีมาระวางแนวเขตชอบด้วยกฎหมายแล้ว และผู้ฟ้องคดีได้มาระวางแนวเขต แต่ผู้ฟ้องคดีไม่ยอมรับรองแนวเขตและไม่ได้คัดค้านการรังวัด อีกทั้งไม่มาระวางแนวเขตในการรังวัดรวมโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๒๑๔๒ เลขที่ ๑๒๑๔๓ และเลขที่ ๑๒๖๙๐ เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับแจ้งผู้ฟ้องคดีให้มารับรองแนวเขตหรือคัดค้านการรังวัดอีกครั้งตามที่อยู่ที่เคยติดต่อภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้ส่งหนังสือ ผู้ฟ้องคดีไม่ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดภายในกำหนดดังกล่าว และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ให้การรับรองว่าได้นำทำการรังวัดรูล้ำที่ดินข้างเคียงและเนื้อที่ในการรวมโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๒๑๔๒ เลขที่ ๑๒๑๔๓ และเลขที่ ๑๒๖๙๐ ก็ขาดไปจากจำนวนเนื้อที่ตามโฉนดที่ดินเดิม ๓๒ ๑/๑๐ ตารางวา ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ยินยอมให้แก้ไขแผนที่หรือเนื้อที่ให้ตรงกับความจริง ดังนั้น ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการรังวัดรวมโฉนดที่ดิน เลขที่ ๑๒๑๔๒ เลขที่ ๑๒๑๔๓ และเลขที่ ๑๒๖๙๐ เป็นโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๒๑๔๒ ฉบับใหม่ โดยไม่ต้องมีการรับรองแนวเขตของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายมาตรา ๖๙ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ประกอบกับกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓๑ (พ.ศ. ๒๕๒๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๙ แล้ว

● อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๑ เล่ม ๑๔

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๔๒๘/๒๕๕๑

● ผู้ฟ้องคดี นายวิรัตน์ ภัทรเมธากุล

● ผู้ถูกฟ้องคดี อธิบดีกรมที่ดิน

● เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (อุทธรณ์คำพิพากษา)

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

- พ.ร.บ. ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๖๑ มาตรา ๓/๑ มาตรา ๓/๓ และมาตรา ๓/๔)
- ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (พ.ศ. ๑๒๙๙ และมาตรา ๑๓๘๒)
- กฎกระทรวง ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๔๙๓) ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน

● คำวินิจฉัยของศาล

การที่ศาลจังหวัดนนทบุรีได้มีคำพิพากษาในคดีหมายเลขแดงที่ ๒๙๒๓/๒๕๓๔ ให้เพิกถอนใบแทนโฉนดที่ดินพิพาทโดยวินิจฉัยว่านาย พ. ไม่ได้กรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทโดยการครอบครองปรปักษ์ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๘๒ แม้ศาลจะไม่ได้พิพากษาให้เพิกถอนรายการจดทะเบียนได้มาโดยการครอบครอง นาย พ. ก็ไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทที่จะไปยื่นคำขอจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมในโฉนดที่ดินพิพาททั้ง ๔ รายการ รวมทั้งรายการประเภทรายฟากที่ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้รับซื้อฟากผู้ฟ้องคดีจึงไม่ได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาท ตามหลักผู้รับโอนไม่มีสิทธิดีกว่าผู้โอน ดังนั้น การจดทะเบียนขายฟากระหว่าง นาย พ. กับผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับที่ดินโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีอำนาจสั่งเพิกถอนรายการจดทะเบียนที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

● อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๑ เล่ม ๑๖

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๔๔๐/๒๕๕๑

- **ผู้ฟ้องคดี** นายเปิกหรือเปอะ สุขแสงงาม โดยนางตรัวะ คุ่มแก้ว
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** สำนักงานที่ดินจังหวัดสุรินทร์ ที่ ๑
กรมที่ดิน ที่ ๒
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (อุทธรณ์คำพิพากษา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - พ.ร.บ. ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๒๗/ตรี และมาตรา ๕๘)
 - ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ (ข้อ ๑๐๑ วรรคสอง)
- **คำวินิจฉัยของศาล**

คดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า การออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓ ก.) เลขที่ ๓๓๖ เลขที่ดิน ๑๐๑ อำเภอศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ ให้แก่นาย ร. เป็นการออกโดยวิธีการเดินสำรวจทั้งตำบลตาม มาตรา ๕๘ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินโดยนาย ร. ผู้มีสิทธิครอบครองในที่ดินเป็นผู้นำพนักงานเจ้าหน้าที่ทำการสำรวจรังวัดพิสูจน์สอบสวนสิทธิการทำประโยชน์โดยใช้รูปถ่ายทางอากาศ และนาย ร. ให้ถ้อยคำว่า รับให้ที่ดินมาจากนาย ป. ซึ่งนาย ป. ได้ครอบครองทำประโยชน์มาประมาณ ๓๐ ปี และตนได้ครอบครองทำประโยชน์ต่อเนื่องเสมอมา ที่ดินแปลงดังกล่าวยังไม่มีโฉนดที่ดินหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) หรือหลักฐานแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) และได้แจ้งการครอบครองที่ดินตามมาตรา ๒๗/ตรี แห่งประมวลกฎหมายที่ดินโดยในการสำรวจรังวัดเจ้าของที่ดินข้างเคียงตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) เลขที่ ๓๓๕ เลขที่ดิน ๑๐๐ คือ ผู้ฟ้องคดี หนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) เลขที่ ๑๓๗/ เลขที่ ๑๐๒ คือ นาย ผ. และหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) เลขที่ ๓๔๒ เลขที่ดิน ๑๐๓/ คือ นาย ย. ได้ลงลายมือชื่อและลายพิมพ์นิ้วมือรับรองแนวเขตว่าเจ้าหน้าที่ปักหลักแนวเขตถูกต้อง และมี นาย ค. ในฐานะผู้ปกครองท้องที่แทนนายอำเภอศีขรภูมิตามคำสั่งอำเภอศีขรภูมิ ที่ ๒๕/๒๕๒๑ ลงวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๑ ลงลายมือชื่อรับรองแนวเขต ต่อมาได้มีประกาศแจกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) และไม่ปรากฏว่ามีผู้ใดได้แย่งคัดค้าน ปลัดอำเภอทำการแทนนายอำเภอศีขรภูมิ จึงได้ออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) เลขที่ ๓๓๖ เลขที่ดิน ๑๐๑ ให้แก่นาย ร. และหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) เลขที่ ๓๓๕ เลขที่ดิน ๑๐๐ ให้ผู้ฟ้องคดี จึงฟังได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ดำเนินการออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) โดยชอบและเป็นไปตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดไว้แล้ว
- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๑ เล่ม ๑๖

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๔๔๔/๒๕๕๑

- **ผู้ฟ้องคดี** นายกังวานชัย งามวิไลดี
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** คณะกรรมการจัดสรรที่ดินกรุงเทพมหานคร ที่ ๑
กรมที่ดิน ที่ ๒
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (อุทธรณ์คำพิพากษา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๒๔๖ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๑๕ (ข้อ ๓๐ วรรคหนึ่ง)
 - ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (มาตรา ๑๒๙๙ วรรคสอง)
- **คำวินิจฉัยของศาล**

ที่ดินพิพาทเป็นที่ดินจัดสรรแปลงที่ผู้ขอจัดสรรได้กันไว้เป็นบริการสาธารณะประเภทโรงเรียนอนุบาล จึงตกเป็นภาระจำยอมเพื่อประโยชน์แก่ที่ดินจัดสรรทุกแปลงในโครงการโดยผลของข้อ ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๒๔๖ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๑๕ โดยมีפקต้องจดทะเบียนเข้า เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นผู้รับโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินแปลงพิพาท จึงมีผลผูกพันผู้ฟ้องคดีให้มีภาระหน้าที่บำรุงรักษาสถานที่การใช้ที่ดินพิพาทดังกล่าวให้คงสภาพดังเช่นที่ได้ก่อตั้งขึ้นตลอดไป

ผู้ฟ้องคดีจะอ้างการได้สิทธิประเภทกรรมสิทธิ์ในที่ดินแปลงพิพาท ซึ่งเป็นภาระทรัพย์สินเพื่อโต้แย้งเกี่ยวกับการได้สิทธิในทรัพย์สินประเภทภาระจำยอมในที่ดินแปลงพิพาทซึ่งเป็นคนละประเภทกันไม่ได้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีภาระหน้าที่ตามกฎหมายต้องดูแลให้การทรัพย์สินคงสภาพตลอดไปและต้องปกป้องไม่ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพภาระทรัพย์สิน
- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๑ เล่ม ๑๖

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๔๖๓/๒๕๕๑

- ผู้ฟ้องคดี นายทอง ย้อนใจทัน ที่ ๑
นายชะลอ มณฑา ที่ ๒
- ผู้ถูกฟ้องคดี องค์การบริหารส่วนตำบลท่าฉนวน ที่ ๑
อำเภอทองไทรลาด ที่ ๒
สำนักงานที่ดินจังหวัดสุโขทัย สาขาทองไทรลาด ที่ ๓
กรมที่ดิน ที่ ๔
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองเจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งและกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (อุทธรณ์คำพิพากษา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 - ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๔ มาตรา ๘ ตรี วรรคสามและมาตรา ๕๙ และมาตรา ๖๑)
 - พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ.๒๕๓๙ (มาตรา ๕)
 - พ.ร.บ. ลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๕๕๓ (มาตรา ๑๑๓ มาตรา ๑๑๔ และมาตรา ๑๒๒)
 - พ.ร.บ. ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ (มาตรา ๖๒ วรรคสาม)
 - พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (มาตรา ๕)
 - กฎกระทรวงฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๓๙) ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๙ (ข้อ ๓ ข้อ ๔ และข้อ ๕)
 - กฎกระทรวง ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๓๙) ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๙ (ข้อ ๓ และข้อ ๘)
 - กฎกระทรวงฉบับที่ ๒๖ (พ.ศ. ๒๕๖๖) ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๙ (ข้อ ๒ (๒))
 - กฎกระทรวงฉบับที่ ๔๕ (พ.ศ. ๒๕๓๙) ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๙
- คำวินิจฉัยของศาล

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ คัดค้านการออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสอง ถือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้นายอำเภอเป็นผู้มีหน้าที่ดูแลที่อันเป็นสาธารณประโยชน์ซึ่งราษฎรใช้ร่วมกันตามบทบัญญัติของกฎหมายการดำเนินการดังกล่าวจึงเป็นเพียงการเตรียมการและการดำเนินการของเจ้าหน้าที่เพื่อจัดให้มีคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ดังนั้นการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีหนังสือถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เพื่อให้มีการตรวจสอบโดยการรังวัดเพื่อชี้ระวางแนวเขตที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งสองและที่ดินสาธารณสมบัติของแผ่นดิน (หนองโปรงนก) ก่อนการวินิจฉัยเพื่อมีคำสั่งตามคำขอออกโฉนดที่ดิน จึงเป็นเพียงการแจ้งเรื่องการดำเนินการภายในของฝ่ายปกครองให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองทราบ ไม่เป็นการออกคำสั่งทางปกครองไปยังผู้ฟ้องคดีทั้งสอง อันมีผลกระทบต่อสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี

ผู้ครอบครองและทำประโยชน์ที่ดินพิพาทอยู่ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ และได้แจ้งการครอบครองที่ดินต่อนายอำเภอท้องที่ตามมาตรา ๕ แห่ง พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ.๒๔๙๓ เมื่อวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๔๙๔ และวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๔๙๔ ตามลำดับ ต่อมา ได้นำหลักฐานการแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) มาขอรังวัดออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓) ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งได้ออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓) เลขที่ ๑๓๑ และเลขที่ ๑๑ ให้แก่ผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในขณะนั้น เมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๐๕ และวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๐๗ ตามลำดับ เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งสองเป็นผู้รับโอนที่ดินดังกล่าวมาโดยชอบด้วยกฎหมาย และไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าได้มีการเพิกถอนหรือแก้ไขหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓) ของผู้ฟ้องคดีทั้งสองตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน หนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓) ของผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงเป็นหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินที่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงได้รับการคุ้มครองตามมาตรา ๔ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งสองซึ่งเป็นผู้รับโอนที่ดินดังกล่าวมาโดยชอบด้วยกฎหมาย นำหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓) มาขอรังวัดออกโฉนดที่ดิน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ย่อมถูกผูกพันต่อสิทธิของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้นำทำการรังวัดออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงในบริเวณสาธารณประโยชน์ “หนองโปรงนก” รุกล้ำเข้าไปในที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งสองบางส่วน โดยไม่ปรากฏหลักฐานของทางราชการที่แสดงเขตที่ดินตามมาตรา ๘ ตรี วรรคสาม แห่งประมวลกฎหมายที่ดินและไม่ปรากฏข้อเท็จจริงในสำนวนคดีว่าบริเวณที่พิพาทมีสภาพเป็นที่ดินที่ราษฎรใช้ประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้โต้แย้งคัดค้านการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงดังกล่าว ประกอบกับต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ โดยผู้ว่าราชการจังหวัดสุโขทัย ได้ตรวจสอบสิทธิในที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง เห็นว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้ที่ดินมาโดยชอบด้วยกฎหมาย และได้ระงับการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงในบริเวณที่พิพาท พร้อมได้ออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงในบริเวณที่สาธารณประโยชน์ “หนองโปรงนก” เฉพาะส่วนที่ไม่มีผู้คัดค้านแล้ว จึงต้องรับฟังว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้มาซึ่งสิทธิในที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓) โดยชอบ และมีหลักฐานแสดงสิทธิในที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดิน (ข้อ ๒ (๒)) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๖ (พ.ศ. ๒๕๑๖) ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๕ พ.ศ. (๒๕๓๗) ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๓ ดังนั้นการรังวัดเพื่อออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

● อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๑ เล่ม ๑๗

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๘/๒๕๕๒

- **ผู้ฟ้องคดี** นายสุรศักดิ์ จิรพรสิริกุล ที่ ๑
นางสมจิต ปุลิเวดินทร์ ที่ ๒
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** กรมที่ดิน ที่ ๑
สำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สาขาปทุมธานี ที่ ๒
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ อันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย (อุทธรณ์คำพิพากษา)

● กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (มาตรา ๔๒๐)
- พ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ (มาตรา ๕)

● คำวินิจฉัยของศาล

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ได้มีการทำโฉนดที่ดินเลขที่ ๖๓๑๙ ปลอมขึ้นทั้งฉบับสำนักงานที่ดินและฉบับเจ้าของที่ดินแล้วนำโฉนดที่ดินฉบับสำนักงานที่ดินปลอมไปใส่ไว้ในแฟ้มเก็บโฉนดที่ดินของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ต่อมาเมื่อได้มีผู้นำโฉนดที่ดินฉบับเจ้าของที่ดินที่ทำปลอมขึ้นมายื่นขอจดทะเบียนจำนองทำให้เจ้าหน้าที่ตรวจแล้วเห็นว่าถูกต้องตรงกัน จึงได้จดทะเบียนให้ไปจึงเห็นได้ว่ากรณีดังกล่าวเกิดจากความบกพร่องต่อหน้าที่หรือเกิดจากการประมาทเลินเล่อของเจ้าหน้าที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในการเก็บรักษาโฉนดที่ดิน เป็นเหตุทำให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้รับความเสียหายแก่ทรัพย์สิน อันเป็นกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีทั้งสองตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงต้องรับผิดชอบค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองตามมาตรา ๕ แห่ง พ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏชัดแจ้งตามหลักฐานหนังสือสัญญาจำนองว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสองรับจำนองที่ดินจากผู้จำนองเป็นจำนวนเงิน ๑๔,๓๐๐,๐๐๐ บาท จึงเชื่อได้ว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้รับความเสียหายเป็นเงิน ๑๔,๓๐๐,๐๐๐ บาท จริง อย่างไรก็ดี เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งสองเป็นผู้ประกอบธุรกิจรับซื้อฝากและรับจำนองที่ดินมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๖ ดังนั้น โดยวิสัยและพฤติการณ์ของผู้ประกอบธุรกิจดังกล่าวย่อมต้องใช้ความระมัดระวังรอบคอบถึงความน่าเชื่อถือของผู้จำนองเป็นสำคัญโดยเฉพาะการให้กู้ยืมเงินเป็นจำนวนมากถึง ๑๔,๓๐๐,๐๐๐ บาท เช่นนี้ยังต้องใช้ความระมัดระวังเพิ่มขึ้นเป็นพิเศษ หากผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้ติดต่อกับเจ้าของที่ดินด้วยตนเองโดยตรงก่อนแล้วก็อาจจะไม่เกิดความเสียหายขึ้นโดยง่ายเช่นนี้ หากแต่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองกลับให้นายหน้าที่มีส่วนได้เสียและได้ประโยชน์จากการจำนองที่ดินดังกล่าวเป็นผู้ไปติดต่อกับผู้จำนองเอง ดังนั้น ความเสียหายจากการจดทะเบียนจำนองที่ดินพิพาทที่เกิดแก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองก็มีส่วนมาจากความประมาทเลินเล่อของผู้ฟ้องคดีทั้งสองด้วย จึงเห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ควรต้องรับผิดชอบในความเสียหายทั้งหมด แต่ควรต้องรับผิดชอบในความเสียหายเพียง ๓ ใน ๔ ส่วน

- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๒ เล่ม ๑

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด (อุทธรณ์) คดีหมายเลขแดงที่ อ.๘๑/๒๕๕๓

- **ผู้ฟ้องคดี** นายรักษ์ หาญจริยากุล ที่ ๑
พันตำรวจโท เกื้อบุญ สงฆ์เจริญ ที่ ๒
นางนงนุช อุไรวงศ์ ที่ ๓
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** เจ้าพนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สาขาหนองแขม ที่ ๑
เจ้าพนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร ที่ ๒
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (อุทธรณ์คำพิพากษา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๖๙ ทวิ และมาตรา ๓/๙)
 - กฎกระทรวง ฉบับที่ ๓๑ (พ.ศ.๒๕๒๑) ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๑๙/
- **คำวินิจฉัยของศาล**

กรณีคำคัดค้านการรังวัดของผู้ฟ้องคดีทั้งสาม มิได้คัดค้านว่าการรังวัดรุกล้ำที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งสาม แต่เป็นการคัดค้านว่าการรังวัดรุกล้ำคลองสาธารณะประโยชน์จึงไม่เป็นคำคัดค้านตามมาตรา ๖๙ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน และเมื่อผู้อำนวยการเขตบางแคได้มีหนังสือแจ้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แล้วว่า คลองที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสามคัดค้านไม่ใช่คลองสาธารณะประโยชน์แต่เป็นที่ดินในโฉนดของผู้ขอรังวัด ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการรังวัดและจดทะเบียนรวมโฉนดให้บริษัท ล. ผู้ขอรังวัดโดยรวมคลองที่พิพาทด้วยโดยไม่มีการรับรองแนวเขตของผู้ฟ้องคดีทั้งสาม จึงเป็นการดำเนินการโดยชอบตามมาตรา ๓/๙ ประกอบมาตรา ๖๙ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินประกอบกฎกระทรวงฉบับที่ ๓๑ (พ.ศ. ๒๕๒๑) ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๑๙/ แล้ว

สำหรับคลองพิพาทที่เจ้าของที่ดินเดิมได้ขุดขึ้นเพื่อใช้เป็นรางระบายน้ำและสัญจรขนส่งผลิตผลทางการเกษตรนั้น เมื่อไม่ปรากฏว่าเจ้าของที่ดินเดิมหรือบริษัท ล. เจ้าของที่ดิน ได้อุทิศคลองพิพาทที่ขุดขึ้นนี้ให้เป็นทางสาธารณะประโยชน์โดยชัดแจ้ง แม้ผู้ที่อยู่อาศัยในบริเวณนั้นจะได้ใช้ประโยชน์จากคลองดังกล่าวมานานหลายปี ก็หาทำให้คลองที่เจ้าของที่ดินขุดขึ้นเองเป็นทางสาธารณะประโยชน์โดยปริยายตามที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสามอ้างไม่ประกอบกันในระหว่างพิจารณาคดีนี้ศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษาในคดีหมายเลขแดงที่ อ.๒๐๘/๒๕๕๑ ว่า คลองพิพาทในคดีนี้เป็นส่วนหนึ่งของโฉนดที่ดินที่ยื่นคำขอรวมโฉนดและแบ่งจัดสรรที่ดินของบริษัท ล. และไม่เป็นคลองสาธารณะประโยชน์โดยปริยาย การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการรังวัดและจดทะเบียนรวมโฉนดที่ดินและแบ่งจัดสรรให้ผู้ขอรังวัดโดยรวมคลองที่พิพาทด้วยจึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว
- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๓

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด (อุทธรณ์) คดีหมายเลขแดงที่ อ.๙๓/๒๕๕๓

- ผู้ฟ้องคดี นางเพชรรัตน์ บุญล้ำสัน
- ผู้ถูกฟ้องคดี นายอำเภอนครไทย ที่ ๑ กับพวกรวม ๕ คน
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย(อุทธรณ์คำพิพากษา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 - ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๘ ตรี วรรคสอง)
 - ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (มาตรา ๑๓๓๖)
 - ระเบียบกรมที่ดิน ว่าด้วยการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง พ.ศ. ๒๕๑๙/แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๒๐) (ข้อ๙)
- คำวินิจฉัยของศาล

เมื่อการออกและการรังวัดสอบเขตหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงได้ดำเนินการไปโดยถูกต้องตามหลักเกณฑ์และขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดแล้ว ที่ดินพิพาทจึงเป็นที่สาธารณประโยชน์ผู้ครอบครองที่ดินพิพาทย่อมไม่ได้สิทธิครอบครองในที่ดินพิพาท แม้ผู้ฟ้องคดีจะรับโอนการครอบครองก็หาได้สิทธิการครอบครองที่ดินพิพาทโดยชอบด้วยกฎหมายแต่ประการใดไม่ผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้รับโอนจึงไม่มีสิทธิครอบครองในที่ดินพิพาทตามหลักผู้รับโอนไม่มีสิทธิดีกว่าผู้โอนตามมาตรา ๑๓๓๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๓

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด (อุทธรณ์) คดีหมายเลขแดงที่ อ.๑๒๘/๒๕๕๓

- **ผู้ฟ้องคดี** นายแพ่ง นิยมสิทธิ์ โดยนายนิติธร หรือกรรชิต นิยมสิทธิ์ ผู้เข้ามาแทนที่
คู่กรณีที่ยื่นแก้ความตาย
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** จังหวัดสระแก้ว ที่ ๑
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสระแก้ว ที่ ๒
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (อุทธรณ์คำพิพากษา)

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

- ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๓๓)
- ระเบียบว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อประชาชน ลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๔๘ (ข้อ ๓)

● คำวินิจฉัยของศาล

ที่ดินตาม น.ส.๓ ซึ่งมีชื่อผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ครอบครองทำประโยชน์อยู่ในปัจจุบันเป็นส่วนหนึ่งของที่ดินสาธารณประโยชน์ “บ้านทุ่งพระ” แม้ที่ดินตาม น.ส.๓ ดังกล่าว เดิมเป็นที่รกร้างว่างเปล่า นาย ท. อดีตกำนันตำบลท่าเกษมเป็นผู้ครอบครองอยู่ ต่อมาได้มอบให้นาย ส. ครอบครอง แต่ในบันทึกถ้อยคำขอออกใบจองที่ดินของนาย ส. ที่ให้ต่อนายอำเภอสระแก้ว เมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๐๘ ระบุไว้ว่าที่ดินแปลงนี้ เป็นที่รกร้างว่างเปล่าแปลงเล็กแปลงน้อยซึ่งผู้ขอได้ครอบครองไว้แล้วโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่ใช่ที่หลวงหวงห้ามหรือที่สาธารณประโยชน์และไม่อยู่ในเขตป่าสงวน สอดคล้องกับบันทึกถ้อยคำขอออกใบจองที่ดินของนาย ส. เจ้าหน้าที่ที่ดินอำเภอสระแก้วที่ได้ดำเนินการรังวัดชั้นสูตรสอบสวน และเมื่อประกาศครบกำหนดแล้วไม่มีผู้คัดค้าน นายอำเภอสระแก้วได้ออกใบจองที่ดินแปลงดังกล่าวให้นาย ส. เมื่อวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๐๘ แต่คำยืนยันของนาย ส. ดังกล่าว ขณะดำรงตำแหน่งกำนันตำบลท่าเกษมอยู่ในเวลาที่ขออนุญาตยอมไม่มีน้ำหนักเพียงพอที่จะหักล้างหลักฐานของทางราชการที่บ่งชี้ว่าที่ดินตาม น.ส.๓ ซึ่งมีชื่อผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ครอบครองทำประโยชน์อยู่ในปัจจุบัน เป็นส่วนหนึ่งของที่ดินสาธารณประโยชน์ “บ้านทุ่งพระ” อยู่แล้วตั้งแต่ก่อนเวลาที่นาย ส. ขอออกใบจองที่ดินแปลงดังกล่าว กรณีจึงไม่อาจถือได้ว่า นาย บ. ซึ่งรับโอนต่อมาจาก นาย ส. และผู้ฟ้องคดีซึ่งรับโอนที่ดินแปลงดังกล่าวมาจากนาย บ. ได้สิทธิในที่ดินแปลงดังกล่าวมาโดยชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ร่วมกันดำเนินการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (น.ส.ล.) เลขที่ สก ๐๑๒๑ ลงวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๓๙ สำหรับที่ดินสาธารณประโยชน์ “บ้านทุ่งพระ” โดยมีแนวเขตทับที่ดิน น.ส.๓ แปลงดังกล่าว จึงไม่เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายแต่อย่างใด

- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๓

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด (อุทธรณ์) คดีหมายเลขแดงที่ อ.๑๔๕/๒๕๕๓

- อ้างอิง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๓

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด (อุทธรณ์) คดีหมายเลขแดงที่ อ.๑๘๖/๒๕๕๓

- ผู้ฟ้องคดี นายสุรัชย์ เตรียมชนะ ที่ ๑
นายสุริยงค์ อุดมเดช ที่ ๒
นายสุรพันธ์ วิวัฒน์ประเสริฐ ที่ ๓
- ผู้ถูกฟ้องคดี อธิบดีกรมที่ดิน
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (อุทธรณ์คำพิพากษา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๕๘ มาตรา ๕๘ ทวิ และมาตรา ๖๑)

● คำวินิจฉัยของศาล

เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า นาย ล. ได้เข้าบุกรุกเบิกและครอบครองที่ดินที่ไม่มีเอกสารหลักฐานทางทะเบียนมาก่อน เมื่อมาขอออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) กับพนักงานเจ้าหน้าที่ปรากฏว่า นาย ส. กับพวกได้นำมาเดินสำรวจเพื่อขอออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓ ก.) ไว้ก่อนแล้ว นาย ล. จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลยุติธรรมต่อมาปรากฏข้อเท็จจริงว่า ในระหว่างการพิจารณาคดีของศาลยุติธรรม เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดี ได้ออกหนังสือ น.ส. ๓ ก. ให้แก่นาง อ. และนางสาว ว. โดยไม่รอผลของคำพิพากษาซึ่งปรากฏว่าต่อมาที่ดินพิพาทได้มีการเปลี่ยนมือทางทะเบียนเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน โดยมีชื่อผู้ฟ้องคดีทั้งสามเป็นผู้ถือสิทธิครอบครอง น.ส. ๓ ก. ดังกล่าว เมื่อคดีถึงที่สุด ศาลฎีกาได้มีคำพิพากษาว่าการกระทำของจำเลย (รวมถึงนาย ส. กับพวก) ไม่เข้าลักษณะแย้งการครอบครองเพราะยังไม่ได้เข้าทำประโยชน์อะไรในที่ดินดังกล่าวและโจทก์ก็ยังใช้สิทธิครอบครองในฐานะเจ้าของเดิมอยู่ ดังนั้น โจทก์ยังไม่เสียสิทธิในที่ดินจึงพิพากษายืนศาลอุทธรณ์ที่ห้ามจำเลยเกี่ยวข้องกับที่ดินพิพาทที่โจทก์ครอบครอง นาย ล. จึงมีหนังสือถึงนายอำเภอขอให้เพิกถอนหนังสือ น.ส. ๓ ก. ที่พิพาททั้งหมด ต่อมา เมื่อนาย ล. ถึงแก่กรรม ทายาทของนาย ล. ได้มีหนังสือถึงผู้ถูกฟ้องคดี ขอให้พิจารณาแก้ไขปัญหาการถือสิทธิครอบครองในที่ดินที่ศาลฎีกาได้มีคำพิพากษาไว้ ซึ่งกรมที่ดินได้พิจารณาแล้วให้เพิกถอนหนังสือ น.ส. ๓ ก. ที่พิพาทเนื่องจากเห็นว่าเมื่อนาย ส. กับพวก ผู้นำเดินสำรวจเป็นผู้ไม่มีสิทธิในที่ดินตามคำพิพากษาของศาลฎีกา ดังนั้น การออกหนังสือ น.ส. ๓ ก. ให้แก่นาง อ. และนางสาว ว. จึงไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๕๘ มาตรา ๕๘ ทวิ และมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน และได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบแล้วตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ๘๑๐/๒๕๕๖ และคำสั่งที่ ๘๑๒/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๖ ที่ให้เพิกถอนหนังสือ น.ส. ๓ ก. ในที่ดินพิพาท ดังนั้น คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ให้เพิกถอน น.ส. ๓ ก. ฉบับดังกล่าวจึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๓

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด (อุทธรณ์) คดีหมายเลขแดงที่ อ.๒๒๔/๒๕๕๓

● ผู้ฟ้องคดี ร้อยโท ประจักษ์ ไทยกล้า

● ผู้ถูกฟ้องคดี อธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๑
รองปลัดกระทรวงมหาดไทย
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านการความมั่นคงภายใน ที่ ๒

● เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (อุทธรณ์คำพิพากษา)

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

- ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๕๙ และมาตรา ๖๑)
- พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (มาตรา ๓๓)
- ระเบียบการจัดที่ดินเพื่อประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๔
- กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (๒๕๔๓) ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๓
- กฎกระทรวง ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๓

● คำวินิจฉัยของศาล

ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ใบจองเลขที่ ๒๐๐ และเลขที่ ๒๑๙ เป็นใบจองที่ขออนุญาตตามโครงการจัดที่ดินเพื่อช่วยเหลือชาวนาชาวไร่ (แปลงเล็ก) ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๓๒ แต่ที่ดินตามใบจองทั้งสองฉบับดังกล่าวอยู่นอกเขตพื้นที่ตามที่โครงการจัดที่ดินเพื่อช่วยเหลือชาวนาชาวไร่ (แปลงเล็ก) ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๓๒ กำหนดให้ใบจองทั้งสองฉบับดังกล่าวจึงออกนอกเขตพื้นที่ จึงเป็นการออกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ประกอบกับผลการสอบสวนของสำนักงาน ป.ป.ป. คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงของอำเภอภูเรือ และคณะกรรมการสอบสวนของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ยืนยันตรงกันว่า น.ส. ๓ ก. ฉบับพิพาทออกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายอันสืบเนื่องจากใบจองที่ไม่ชอบด้วยระเบียบการจัดที่ดินเพื่อประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๔ เพราะใบจองออกในบริเวณที่ไม่ได้อยู่ในโครงการจัดที่ดินช่วยเหลือชาวนาชาวไร่แปลงเล็กแปลงน้อยใน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๓๒ รวมทั้งบริเวณที่ออกใบจองเป็นที่เขา ต้องห้ามมิให้ออกใบจอง อีกทั้งพื้นที่บางส่วนมีสภาพเป็นภูเขาหรือที่สูงชันและเป็นเทือกเขาซึ่งมีความลาดชันมากกว่าร้อยละ ๓๕ ซึ่งต้องห้ามมิให้ออกโฉนดหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ตามกฎหมายฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๔๓) และฉบับที่ ๕ (๒๕๔๓) ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ ซึ่งข้อเท็จจริงดังกล่าวผู้ฟ้องคดีมิได้โต้แย้งและไม่ปรากฏหลักฐานว่าสภาพที่ดินพิพาทมิได้เป็นไปตามเอกสารหลักฐาน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีอำนาจสั่งเพิกถอน น.ส. ๓ ก. ทั้งสองฉบับพิพาทได้ตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินข้อกล่าวอ้างตามคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีว่า กฎกระทรวงถูกยกเลิกไปแล้วขณะที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ออกคำสั่งเพิกถอน น.ส. ๓ ก. ฉบับพิพาท นั้น เห็นว่า เมื่อกฎกระทรวงทั้งสองฉบับดังกล่าวมีผลใช้บังคับอยู่ในขณะที่มีการออก

น.ส. ๓ ก. ทั้งสองฉบับพิพาท การเพิกถอน น.ส. ๓ ก. ทั้งสองฉบับโดยอาศัยหลักเกณฑ์ตามกฎหมายกระทรวงดังกล่าว จึงชอบแล้ว ส่วนข้อกล่าวอ้างเรื่องรูปแบบของคำสั่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ นั้น เมื่อพิเคราะห์คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ ๒๕๒๙/๒๕๔๓ ลงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๔๓ เห็นว่า คำสั่งระบุว่า หนังสือรับรองการทำประโยชน์ที่ออกไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๕๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เนื่องจากออกให้แก่ผู้ไม่มีสิทธิและไม่ได้ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดิน ประกอบกับที่ดินดังกล่าวเป็นที่เขา ที่ภูเขา ซึ่งต้องห้ามมิให้ออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามความในมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงประกอบด้วยข้อเท็จจริง อันเป็นสาระสำคัญ ข้อกฎหมายที่อ้างอิง ข้อพิจารณาและข้อสนับสนุนในการใช้ดุลพินิจครบถ้วนตามมาตรา ๓๓/แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ แล้วคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ ๒๕๒๙/๒๕๔๓ ลงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๔๓ ที่สั่งเพิกถอน น.ส. ๓ ก. ทั้งสองฉบับพิพาทจึงชอบด้วยกฎหมาย

● อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๓

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด (อุทธรณ์) คดีหมายเลขแดงที่ อ.๒๓๒/๒๕๕๓

● ผู้ฟ้องคดี นายเป๊ะ ใจกล้า ที่ ๑ กับพวกรวม ๙ คน

● ผู้ถูกฟ้องคดี อธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๑
คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ ที่ ๒

● เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการหรือออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (อุทธรณ์คำพิพากษา)

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง)

● คำวินิจฉัยของศาล

คดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ รื้อถอนรั้วลวดหนามที่ล้อมรอบบริเวณที่ดินของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๖ และผู้ฟ้องคดีที่ ๘ ตามที่ปรากฏในแผนที่พิพาท (ส.ป.ก. / สร.๔ ข) ที่แนบท้ายหนังสือกรมที่ดินลงวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่คำพิพากษาของศาลถึงที่สุดผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ อุทธรณ์ว่า ที่ดินของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ อยู่นอกเขตหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงโคกสาธารณะประโยชน์ แต่การล้อมรั้วลวดหนามของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ล้อมเฉพาะที่ดินที่อยู่ในเขตหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงโคกสาธารณะประโยชน์ที่ขอใช้เท่านั้น ดังนั้น ที่ดินของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ จึงไม่ถูกล้อมรั้วลวดหนามแต่อย่างใดการที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ล้อมรั้วลวดหนามในที่ดินของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ จึงให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ รื้อถอนรั้วลวดหนามในที่ดินของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ จึงไม่ถูกต้องตามข้อเท็จจริงเมื่อศาลได้ตรวจพิจารณาแนวเขตรั้วลวดหนามพิพาทที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ได้แสดงในแผนที่ ส.ป.ก./สร.๔ ข แนบท้ายคำแก้อุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ แล้ว เห็นว่า แนวเขตรั้วลวดหนามที่พิพาทอยู่นอกเขตที่ดินโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ จึงไม่เป็นผู้เสียหายที่มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ

● อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๓

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด (อุทธรณ์) คดีหมายเลขแดงที่ อ.๒๔๔/๒๕๕๓

- ผู้ฟ้องคดี นายเกตุชาติ เกษา
- ผู้ถูกฟ้องคดี กรมที่ดิน
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (อุทธรณ์คำพิพากษา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 - ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๖๑)
 - พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (มาตรา ๕ มาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๕)
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง มาตรา ๔๙ มาตรา ๕๒ วรรคสอง และมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๑))
 - ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ (ข้อ ๓๐ วรรคสอง ข้อ ๙๒ และข้อ ๑๑๖)
 - กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความภายใน พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (ข้อ ๒ (๔))

● คำวินิจฉัยของศาล

ผู้ถูกฟ้องคดีโดยรองอธิบดีกรมที่ดินซึ่งอธิบดีกรมที่ดินมอบหมาย ได้อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย พ.ร.บ. แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๔๓ มีคำสั่งอธิบดีกรมที่ดิน ลงวันที่ ๓๗ มิถุนายน ๒๕๔๓ เพิกถอน น.ส.๓ ก. เลขที่ ๔๕๕๓/ ของผู้ฟ้องคดี โดยอ้างว่าออกทับที่ดินสาธารณะประโยชน์ทุ่งแหลมแค ตามหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงเลขที่ ๔๔๘๓ ทั้งแปลง อันเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติในหมวด ๒ ข้อ ๕ และหมวด ๓ ข้อ ๑๔ (๑) ของกฎกระทรวงฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๙) ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๙/ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลปกครองพิพากษาเพิกถอนคำสั่งอธิบดีกรมที่ดิน ลงวันที่ ๓๗ มิถุนายน ๒๕๔๓ และให้ผู้ถูกฟ้องคดีแก้ไขรูปแบบที่ในหนังสือสำคัญสำหรับที่ดินเลขที่ ๔๔๘๓ ให้ถูกต้อง กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายจากการออกคำสั่งตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งศาลมีอำนาจกำหนดค่าบังคับได้ตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันแม้ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้ศาลออกคำสั่งบังคับรวมสองคำขอแต่คำฟ้องในคดีนี้มีข้อหาที่ศาลต้องพิจารณาพิพากษาเพียงข้อหาเดียวว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งเพิกถอนหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓ ก.) เลขที่ ๔๕๕๓/ ของผู้ฟ้องคดี เป็นการกระทำที่ขัดด้วยกฎหมายหรือไม่ โดยมีประเด็นหลักแห่งคดี คือ คำสั่งอธิบดีกรมที่ดิน ลงวันที่ ๓๗ มิถุนายน ๒๕๔๓ เป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ซึ่งการที่ศาลจะวินิจฉัยประเด็นดังกล่าวได้นั้น จำต้องวินิจฉัยในประเด็นที่ต้องวินิจฉัยก่อนว่า การออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงเลขที่ ๔๔๘๓ ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ คำขอทั้งสองข้อของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นคำขอที่มีความเกี่ยวเนื่องกันในประเด็นเนื้อหาแห่งคดี

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งคำสั่งอธิบดีกรมที่ดินที่เพิกถอนเมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๔๓ ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสืออุทธรณ์โต้แย้งคำสั่งเมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๔๓ เมื่อคำสั่งอธิบดีกรมที่ดินเป็นการใช้อำนาจตามประมวลกฎหมายที่ดินคำสั่งดังกล่าวจึงเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ การที่ผู้ฟ้องคดีมีหนังสืออุทธรณ์ดังกล่าวจึงเป็นการอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว อธิบดีกรมที่ดินในฐานะผู้ทำคำสั่งทางปกครองต้องพิจารณาคำอุทธรณ์และแจ้งผู้ฟ้องคดีโดยไม่ชักช้าแต่ต้องไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ ในกรณีที่ไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนให้เร่งรายงานความเห็นพร้อมเหตุผลไปยังปลัดกระทรวงมหาดไทยซึ่งเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ในขณะนั้นตามข้อ ๒ (๔) ของกฎกระทรวงฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความใน พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ภายในกำหนดเวลาข้างต้น ให้พิจารณาคำอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงาน ถ้ามีเหตุจำเป็นไม่อาจพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้ขยายระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์ออกไปได้ไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดดังกล่าว ทั้งนี้ตามมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ดังนั้น การพิจารณาคำอุทธรณ์คำสั่งเพิกถอนหนังสือรับรองการทำประโยชน์ดังกล่าวจึงมีระยะเวลาดำเนินการอย่างช้าที่สุดไม่เกินเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้รับคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี คือ วันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๔๓ แม้ในระหว่างนั้นผู้ถูกฟ้องคดีมีหนังสือลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๔๓ แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่าการอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีอยู่ระหว่างการดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริง แต่หนังสือดังกล่าวยังไม่อาจถือได้ว่าเป็นการพิจารณาคำอุทธรณ์และอธิบดีกรมที่ดินก็ได้แจ้งผลการพิจารณาคำอุทธรณ์ให้ผู้ฟ้องคดีทราบจนกระทั่งล่วงเลยกำหนดระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์กรณีจึงถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีในวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๔๓ และโดยที่ขณะนั้นศาลปกครองยังไม่เปิดทำการ แต่ผู้ฟ้องคดีก็ได้ทุกข์หรือฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรม จนเมื่อศาลปกครองเปิดทำการในวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๔๔ ข้อพิพาทนี้จึงเป็นคดีพิพาทที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๒๓๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีได้นำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง ผู้ฟ้องคดีจึงต้องยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองชั้นต้นภายในวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๔๔ การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครองชั้นต้นเมื่อวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๔๓ จึงเป็นการยื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ และโดยที่ปัญหาเกี่ยวกับกำหนดเวลาการฟ้องคดีเป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวข้องกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลปกครองสูงสุดจึงมีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยได้เองตามข้อ ๙๒ ประกอบกับข้อ ๑๑๖ แห่งระเบียบเดียวกัน

● อ้างถึง

คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๓

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด (อุทธรณ์) คดีหมายเลขแดงที่ อ.๒๙๘/๒๕๕๓

- ผู้ฟ้องคดี วัดพญาสี่ตวงคำ
- ผู้ถูกฟ้องคดี เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดเชียงราย สาขาแม่สาย ที่ ๑
อธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๒
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (อุทธรณ์คำพิพากษา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 - ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (มาตรา ๑๓๘๒)
 - ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๗๘)
 - กฎกระทรวง ฉบับที่ ๓/ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ (ข้อ ๘)
 - กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓/ (พ.ศ. ๒๕๔๑) ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ (ข้อ ๒ (๓) (ก) (จ))

● คำวินิจฉัยของศาล

ที่ดินที่ตั้งเป็นวัดพญาสี่ตวงคำ (ผู้ฟ้องคดี) เดิมเป็นของนาง ก. ซึ่งได้ยกที่ดินแปลงดังกล่าวให้ผู้ฟ้องคดีตั้งแต่นั้นเป็นสำนักวิปัสสนาพญามังคราช ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๒๐ ที่ดินดังกล่าวได้มีการออกโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๐๙๔ โดยผู้ถือกรรมสิทธิ์คือ นาง ก. และในวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๒๒ นาง ก. ได้ทำสัญญายกที่ดินให้แก่วัดและขออนุญาตสร้างวัดบนที่ดินแปลงดังกล่าว จึงถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้ที่ดินดังกล่าวมาโดยทางนิติกรรมตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมต้องปฏิบัติตามมาตรา ๗๒ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน กล่าวคือ ต้องให้คู่กรณีซึ่งได้แก่ผู้ให้และผู้รับให้นำโฉนดที่ดินมาขอจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ แต่ในขณะนั้นนาง ก. ผู้ให้ได้ถึงแก่กรรมไปแล้ว จึงไม่มีคู่กรณีในการทำนิติกรรมต้องจัดให้มีผู้จัดการมรดกจดทะเบียนกรรมสิทธิ์ที่ดินแทน ซึ่งในกรณีนี้ต้องให้ทายาทของนาง ก. หรือผู้มีส่วนได้เสียร้องขอเป็นผู้จัดการมรดก แต่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้ฟ้องคดีไม่ได้ดำเนินการดังกล่าว แต่ได้ยื่นคำขอต่อศาลจังหวัดเชียงราย เพื่อให้ศาลจังหวัดเชียงรายมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินดังกล่าว โดยการครอบครองปรบักษ์ ตามมาตรา ๑๓๘๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งศาลจังหวัดเชียงรายได้มีคำสั่งในคดีหมายเลขแดงที่ ๖๒๑/๒๕๓๕ ลงวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๓๕ ให้ที่ดินดังกล่าวตกเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ฟ้องคดี และในวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๔๒ ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอการได้กรรมสิทธิ์ที่ดินแปลงดังกล่าวโดยการครอบครองปรบักษ์ ตามมาตรา ๑๓๘๒ ตามแบบ ท.ด. ๑ และตามแบบ ท.ด. ๙ ผู้ฟ้องคดีอ้างว่านาง ก. ผู้ถือกรรมสิทธิ์ที่ดินได้ยกที่ดินแปลงดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดี แต่ไม่ได้ดำเนินการจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ให้ถูกต้องตามกฎหมาย ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นคำร้องขอต่อศาลจังหวัดเชียงรายเพื่อขอให้ได้มาโดยการครอบครองดังกล่าว และยินยอมชำระค่าธรรมเนียมตามระเบียบ จึงเห็นได้ว่าการที่ผู้ฟ้องคดีได้รับที่ดินแปลงดังกล่าวจากการยกให้ของนาง ก. เป็นการได้มาโดยทางนิติกรรมตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่การที่ผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการยื่นคำขอต่อศาลจังหวัดเชียงราย

เพื่อให้ศาลจังหวัดเชียงรายมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีได้กรรมสิทธิ์ที่ดินแปลงดังกล่าวโดยการครอบครองปรบักษ์ เป็นการกระทำที่ไม่ตรงตามเจตนารมณ์ของนาง ก. เจ้าของกรรมสิทธิ์เดิมที่ยกที่ดินให้เป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ฟ้องคดี อันเป็นนิติสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นองค์กรทางศาสนากับนาง ก. ที่เป็นเอกชน แต่เป็นไปตามความประสงค์ของผู้ฟ้องคดีที่ต้องการได้กรรมสิทธิ์ที่ดินดังกล่าวมาโดยการครอบครองปรบักษ์ ตามมาตรา ๑๓๘๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จึงถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้กรรมสิทธิ์ที่ดินแปลงดังกล่าวมาโดยการครอบครอง ซึ่งการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมในที่ดินที่ได้มาตามมาตรา ๑๓๘๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๓/๘ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ประกอบข้อ ๘ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๔๙๓) ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๓ และถือว่าเป็นการจดทะเบียนประเภทมีทุนทรัพย์ ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีมีคำขอจดทะเบียนการได้มาซึ่งที่ดินแปลงดังกล่าว ตามคำสั่งศาลจังหวัดเชียงรายต่อผู้รายต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และได้ขอชะลอไว้ก่อน ต่อมาผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๔๕ ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการจดทะเบียนโอนโฉนดที่ดินแปลงดังกล่าวโดยการรับให้ตามคำขอเดิม โดยอ้างว่าการยื่นคำขอโดยการครอบครองเป็นการเข้าใจผิด แท้ที่จริงที่ดินดังกล่าวเป็นของผู้ฟ้องคดีโดยการยกให้แล้ว และต้องการชำระค่าธรรมเนียมในอัตราร้อยละ ๐.๐๑ ของราคาประเมินทุนทรัพย์ตามข้อ ๒ (๓) (จ) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๔๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติดังกล่าว ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่สามารถดำเนินการตามคำขอของผู้ฟ้องคดีได้ เนื่องจากเป็นการจดทะเบียนประเภทได้มาโดยการครอบครอง ถือว่าเป็นการจดทะเบียนมีทุนทรัพย์จะต้องเรียกเก็บตามราคาประเมินของทางราชการในอัตราร้อยละ ๒ ตามข้อ ๒ (๓) (ก) ของกฎกระทรวงฉบับเดียวกัน การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงเป็นการกระทำที่ขัดด้วยกฎหมาย ไม่เป็นการสร้างภาระเกินสมควรให้แก่ผู้ฟ้องคดีหรือใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ

● อ้างถึง

คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๓

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด (อุทธรณ์) คดีหมายเลขแดงที่ อ.๓๒๓/๒๕๕๓

● ผู้ฟ้องคดี นางสาวศิริ ทรัพย์มาก

● ผู้ถูกฟ้องคดี เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสิงห์บุรี ที่ ๑
ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
(อธิบดีกรมการศาสนา เดิม) ที่ ๒

● เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย
(อุทธรณ์คำพิพากษา)

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (มาตรา ๒๙)

● คำวินิจฉัยของศาล

การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งได้พิจารณาพยานหลักฐานที่จำเป็นแก่การพิสูจน์ข้อเท็จจริง อันได้แก่ สารบบที่ดินแปลงข้างเคียงที่ดินพิพาทซึ่งระบุตรงกันว่าที่ดินบริเวณพิพาทเป็นที่วัดร้าง สัญญาเช่าที่ดินฉบับลงวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๐๓ ระหว่างบิดาของผู้ฟ้องคดีกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งมีพยานบุคคลให้การยืนยันว่าเป็นที่ดินแปลงเดียวกันจึงน่าจะเชื่อว่าเป็นผู้เช่าที่ดินพิพาทกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จริง เมื่อบิดาของผู้ฟ้องคดียินยอมทำสัญญาเช่ามีที่ดินพิพาทจึงเป็นการปิดปากมิให้บิดาของผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่าเป็นเจ้าของที่ดินพิพาท ผู้ฟ้องคดีรับมรดกที่ดินพิพาทมาจากบิดาจะกล่าวอ้างความเป็นเจ้าของที่ดินพิพาทไม่ได้เช่นเดียวกัน เมื่อผู้ฟ้องคดีไม่อยู่ในสถานะที่จะกล่าวอ้างเป็นเจ้าของที่ดินพิพาท ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ใช่ผู้มีสิทธิยื่นคำขอออกโฉนดที่ดินในที่ดินดังกล่าว นอกจากนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ยังได้พิจารณาแผนที่ระวางตั้งแต่ปี ร.ศ. ๑๒๙ (พ.ศ. ๒๔๕๓) ซึ่งระบุว่าที่ดินพิพาทเป็นที่วัดร้าง ซ้ำกล่าวอ้างของผู้ฟ้องคดีที่ว่าแผนที่ระวางฉบับเก่ากับฉบับใหม่ทำขึ้นไม่ตรงกันโดยไม่มีหมายเลข ๑๑๒ และ ๑๑๖ กำกับไว้ นั้น เห็นว่า หมายเลข ๑๑๒ และหมายเลข ๑๑๖ เป็นเลขหน้าสำรวจของโฉนดที่ดินเลขที่ ๔๓๒๓ เลขที่ดิน ๑๖๑ และโฉนดที่ดินเลขที่ ๔๓๓๑ เลขที่ดิน ๑๖๕ ตามลำดับ ได้ทำขึ้นก่อนปี พ.ศ. ๒๔๕๓ ซึ่งไม่มีพิรุณจะพึงได้ว่าเป็นการแก้ไขเพื่อเป็นผลร้ายแก่ผู้ฟ้องคดี ดังนั้น เมื่อหมายเลขหน้าสำรวจดังกล่าวได้ดำเนินการออกโฉนดที่ดินแล้ว แผนที่ระวางแผ่นที่ ๓ ซึ่งเป็นฉบับที่ใช้ในปัจจุบันซึ่งทำขึ้นในปี พ.ศ. ๒๔๕๓ จึงไม่มีหมายเลขดังกล่าวระบุไว้ ซ้ำกล่าวอ้างของผู้ฟ้องคดีฟังไม่ขึ้น เมื่อประมวลพยานหลักฐานโดยตลอดแล้วเห็นได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้พิจารณาพยานหลักฐานก่อนออกคำสั่งโดยรอบคอบแล้ว ถือได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ดำเนินการตามมาตรา ๒๙ แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ แล้วจึงมีคำสั่งลงวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๑ ออกโฉนดที่ดินให้แก่วัดตาไ้ (ร้าง) คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงชอบด้วยบทกฎหมายดังกล่าว

● อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๓

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด (อุทธรณ์) คดีหมายเลขแดงที่ อ.๓๖๓/๒๕๕๓

● ผู้ฟ้องคดี นายชาญ ศิริคุณนท์

● ผู้ถูกฟ้องคดี นายอำเภอสิเกา

● เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (อุทธรณ์คำพิพากษา)

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

- ประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๒๓/ตรี, มาตรา ๕๖, มาตรา ๕๘, มาตรา ๕๘ ทวิ, มาตรา ๕๙, มาตรา ๕๙ ทวิ
- พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๓/ มาตรา ๕
- กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ และฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๔๙๓) ออกตามความใน
- พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๓/
- กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๓/
- ระเบียบของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๑๕) ว่าด้วยหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขในการออกโฉนดที่ดินและออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์

● คำวินิจฉัยของศาล

คำขอหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) ของผู้ฟ้องคดีตามคำขอฉบับลงวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๓๑ นั้น เป็นกรณีขอออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ในที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าได้ครอบครองต่อเนื่องจากผู้ซึ่งได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินนั้นอยู่ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ โดยไม่มีหนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์ที่ดินและมิได้แจ้งการครอบครองตามมาตรา ๕ แห่ง พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๓ จึงเป็นกรณีขอออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์เป็นการเฉพาะรายการตามมาตรา ๕๙ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๙๖ ลงวันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๕ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสืออำเภอสิเกาลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๓๓/แจ้งผู้ฟ้องคดีว่าพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่สามารถออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามคำขอดังกล่าวได้นั้น ยังไม่เป็นที่ยุติว่าที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีนำไปขอออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์เป็นพื้นที่ป่าไม้ถาวรตามข้อ ๙ (๑) ของระเบียบของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๑๕) และยังไม่เป็นพื้นที่ที่กำหนดไว้แน่นอนว่าให้เป็นที่ดินซึ่งทางราชการเห็นว่าควรสงวนไว้เพื่อทรัพยากรธรรมชาติตามข้อ ๘ (๒) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๔๙๓) ประกอบกับปรากฏข้อเท็จจริงว่าได้มีการออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓) ให้แก่นาง จ. และนาย ป. ซึ่งเป็นที่ดินที่อยู่ในพื้นที่ป่าสายควน - เกาะอ้ายกลิ้งเช่นเดียวกับที่ดินของผู้ฟ้องคดี ทั้งยังอยู่ใกล้เขตที่ดินของผู้ฟ้องคดี ซึ่งจากข้อเท็จจริงดังกล่าวผู้ฟ้องคดีควรที่จะได้รับการพิจารณาออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขของกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องได้เช่นเดียวกับนาง จ. และนาย ป. ก็ตาม แต่เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้ซื้อที่ดินพิพาทมาจากผู้มีสิทธิครอบครองเดิมประมาณปี พ.ศ. ๒๕๒๔ โดยไม่ปรากฏหลักฐานใดๆ

ที่แสดงว่าผู้มีสิทธิครอบครองเดิมซึ่งได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทต่อเนื่องมาตั้งแต่ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับโดยไม่มีหนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์ในที่ดิน และมีได้แจ้งการครอบครองที่ดินตามมาตรา ๕ แห่ง พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๓ ได้มีการไปแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือดำเนินการใดๆ เพื่อแสดงความประสงค์จะได้สิทธิในที่ดินพิพาทในขณะที่มีการดำเนินโครงการเดินสำรวจดังกล่าว หรือไม่ จึงฟังว่าผู้มีสิทธิครอบครองเดิมมิได้ดำเนินการดังกล่าว อันเป็นการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๓ ตรี แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เมื่อผู้ฟ้องคดีซื้อที่ดินพิพาทมาจากผู้มีสิทธิครอบครองเดิมย่อมต้องรับโอนมาทั้งสิทธิและหน้าที่ต่างๆ ที่ผู้มีสิทธิครอบครองเดิมมีในที่ดินพิพาท กรณีจึงเป็นผลให้ผู้ฟ้องคดีตกเป็นบุคคลซึ่งมิได้ปฏิบัติตามมาตรา ๒๓ ตรี แห่งประมวลกฎหมายที่ดินไปด้วย เมื่อกรณีพิพาทในคดีนี้เป็นข้อพิพาทเกี่ยวกับการออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์เป็นการเฉพาะรายการตามมาตรา ๕๙ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินและโดยที่มาตรา ๕๙ ทวิ กำหนดว่า ผู้ที่จะมีสิทธิขออนุญาตที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์เป็นการเฉพาะรายการจะต้องเป็นผู้ซึ่งครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินอยู่ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับโดยไม่มีหนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์ที่ดินและมีได้แจ้งการครอบครองตามมาตรา ๕ แห่ง พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๓ โดยให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินต่อเนื่องมาจากบุคคลดังกล่าวด้วย แต่ไม่รวมถึงผู้ซึ่งมิได้ปฏิบัติตามมาตรา ๒๓ ตรี ดังกล่าวข้างต้นจากหลักฐานกฎหมายดังกล่าวส่งผลให้ผู้ฟ้องคดีตกเป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิขออนุญาตที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์เป็นการเฉพาะรายการตามมาตรา ๕๙ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งตามหนังสืออำเภอสิทธิการลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๓๓ ปฏิเสธไม่ดำเนินการออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ให้ผู้ถูกฟ้องตามคำขอฉบับลงวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๓๑ จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว

● อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๓

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด (อุทธรณ์) คดีหมายเลขแดงที่ อ.๓๘๓-๓๘๔/๒๕๕๓

● ผู้ฟ้องคดี นายเชียว เทพนิม

● ผู้ถูกฟ้องคดี กรมที่ดิน ที่ ๑
ปลัดกระทรวงมหาดไทย ที่ ๒
อธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๓

● เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (อุทธรณ์คำพิพากษา)

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

- ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๖๑)
- ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (มาตรา ๑๔๕)

● คำวินิจฉัยของศาล

ข้อเท็จจริงปรากฏว่ามีการออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ให้แก่ผู้ฟ้องคดีโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากแนวเขตที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ เลขที่ ๑๓๖๙ ทับซ้อนกับที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ เลขที่ ๑๐๖๑ เลขที่ ๑๐๖๒ เลขที่ ๒๙๐๕ ถึงเลขที่ ๒๙๐๗ และเลขที่ ๒๙๑๖ ของนาย ก. กับพวกรวม ๕ คนจริง เมื่อผู้ฟ้องคดีได้ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทอีกทั้งแนวเขตที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์เลขที่ ๑๓๖๙ ของผู้ฟ้องคดีทับซ้อนกับที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ของนาย ก. กับพวกรวม ๕ คนทั้งแปลง การออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์เลขที่ดังกล่าวจึงออกโดยคลาดเคลื่อนโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ประกอบกับศาลฎีกาได้มีคำพิพากษาฎีกาที่ ๕๑๒๔/๒๕๔๐ วินิจฉัยว่าข้อเท็จจริงรับฟังไม่ได้ว่าผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของที่ดินพิพาทตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ เลขที่ ๑๓๖๙ คำพิพากษาฎีกาดังกล่าวจึงผูกพันผู้ฟ้องคดี ซึ่งเป็นคู่ความในคดีตามมาตรา ๑๔๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ลงวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๔๕ ที่ให้เพิกถอนหนังสือรับรองการทำประโยชน์ เลขที่ ๑๓๖๙ จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว

● อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๓

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด (อุทธรณ์) คดีหมายเลขแดงที่ อ.๔๓๘/๒๕๕๓

- **ผู้ฟ้องคดี** นายเปี้ย ใจชุ่มเต็ม โดยนายมุ้ย ใจชุ่มเต็ม ที่ ๑ กับพวกรวม ๑๓/๑ คน
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** กรมที่ดิน ที่ ๑
ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ ที่ ๒
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ สาขาจอมทอง ที่ ๓
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (อุทธรณ์คำพิพากษา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง** ไม่ระบุ
- **คำวินิจฉัยของศาล**

ข้อเท็จจริงฟังได้ว่าในปี พ.ศ. ๒๕๓๒ นาย ว. ได้ขออนุญาตออกโฉนดที่ดินเฉพาะรายจำนวน ๑๑ แปลง โดยใช้หลักฐานหนังสือแจ้งการครอบครอง (ส.ค. ๑) จำนวน ๘ แปลง และไม่มีหลักฐานการครอบครอง ๓ แปลง และจากการตรวจสอบของคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ลงวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๓๙ พบว่าโฉนดที่ดินทั้ง ๑๑ แปลง ที่ออกให้นาย ว. นั้นออกทับใบจองของราษฎรจำนวน ๖๑ แปลง และทับพื้นที่ป่าส่วนกลาง ๒ แปลง จึงมีปัญหาคือจะต้องพิจารณาในเบื้องต้นว่า ส.ค. ๑ ที่นำมาออกโฉนดที่ดินจำนวน ๘ แปลง นั้น เป็น ส.ค. ๑ ที่มีอยู่เดิมและต่อมามีการออกใบจองให้กับราษฎรทับที่ดินตาม ส.ค. ๑ นั้น หรือมีการออก ส.ค. ๑ นั้นโดยมิชอบด้วยกฎหมายทับที่ดินตามใบจองและพื้นที่ป่าส่วนกลางดังกล่าว เห็นว่า ก่อนมีการออกใบจองให้แก่ราษฎรในปี พ.ศ. ๒๕๑๓ นั้น คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติอนุมัติให้จัดที่ดินผืนใหญ่ป่าจอมทอง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีเนื้อที่ ๕,๙๔๐ ไร่ ให้แก่ราษฎรที่ได้รับผลกระทบจากการสร้างเขื่อนภูมิพลตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เสนอจำนวน ๓,๐๔ ครอบครัวยุติและเมื่อเจ้าหน้าที่เข้าไปดำเนินการปรากฏว่าพื้นที่โครงการฯ บางส่วนมีราษฎรเข้าครอบครองอยู่ก่อนแล้วจำนวน ๔๓๒ ราย โดยมีหลักฐานเป็น น.ส. ๓ บ้าง ส.ค. ๑ บ้าง และครอบครองโดยไม่มีหลักฐานการครอบครองบ้าง รวมทั้งสิ้นมีจำนวน ๒,๐๖๓ ไร่ จึงมีการปรับลดเนื้อที่โครงการฯ ลงบางส่วน หลังจากนั้นจึงออกใบจองให้แก่ราษฎร จึงฟังได้ว่า พื้นที่ที่นำมาออกใบจองให้แก่ราษฎรนั้นมีการตรวจสอบแล้วว่าเป็นพื้นที่ว่างเปล่าไม่มีผู้ใดเข้าครอบครองมาก่อนแต่อย่างใด ประกอบกับเมื่อพิเคราะห์โฉนดที่ดินทั้ง ๑๑ แปลง ดังกล่าวข้างต้นแล้วปรากฏข้อเท็จจริงว่า โฉนดที่ดินจำนวน ๘ แปลงออกโดยใช้หลักฐาน ส.ค. ๑ เลขที่ ๕๔๕ เลขที่ ๖๓๓ เลขที่ ๖๓๔ เลขที่ ๒๙๙ เลขที่ ๕๐๔ เลขที่ ๖๔๔ เลขที่ ๒๙๑ เลขที่ ๓๑๑ ซึ่งจากการตรวจสอบไม่ปรากฏต้นฉบับของ ส.ค. ๑ ดังกล่าว อีกทั้งเมื่อออกเป็นโฉนดที่ดินแล้วไม่มีการลงระวางแผนที่ไว้ตามระเบียบของกรมที่ดิน และเมื่อพิเคราะห์สำเนา ส.ค. ๑ ทั้ง ๘ แปลง ประกอบกับสำเนาทะเบียนการครอบครองที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีนำส่งศาลแล้วเห็นได้อย่างชัดเจนว่ามีร่องรอยการแก้ไขตัวเลขจำนวนเนื้อที่ให้เพิ่มขึ้นทุกแปลงซึ่งสอดคล้องกับการรายงานผลการตรวจสอบ ส.ค. ๑ ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่ได้รายงานผลการตรวจสอบต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตามหนังสือลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๑ โดยมีสาระสำคัญว่า ส.ค. ๑ ที่นำมาออกโฉนดที่ดินทั้ง ๘ แปลง เมื่อตรวจสอบสารบบแล้วเชื่อได้ว่าน่าจะมีการทุจริต เนื่องจาก

ต้นฉบับ ส.ค. ๑ สูญหาย และได้มีการลงระวางแผนที่แต่อย่างใดและยังตรวจพบว่าผู้ขนารังวัดออกโฉนด โดยมีการแก้ไขจำนวนเนื้อที่และระยะในรูปที่ดิน ส.ค. ๑ อย่างชัดเจน ถือได้ว่าเป็นการปลอมแปลงเอกสาร จากเหตุผลและข้อเท็จจริงดังกล่าวจึงปราศจากข้อสงสัยว่า โฉนดที่ดินทั้ง ๘ แปลง ออกโดยอาศัย ส.ค. ๑ ซึ่งเป็นเอกสารปลอม การออกโฉนดที่ดินทั้ง ๘ แปลงดังกล่าว จึงเป็นการดำเนินการออกโดยไม่ชอบด้วย กฎหมาย

ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ อุทธรณ์ว่า การที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้เพิกถอนโฉนดที่ดิน จำนวน ๘ แปลง โดยมีได้มีรายงานการลงพื้นที่ตรวจสอบที่ดินจากสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ สาขา จอมทอง ประกอบเป็นผลทำให้คำพิพากษาดคลาดเคลื่อนไปนั้นเมื่อข้อเท็จจริงปรากฏชัดเจนว่า โฉนดที่ดิน ทั้ง ๖ แปลง ดังกล่าวข้างต้นออกโดยใช้หลักฐาน ส.ค. ๑ ซึ่งเป็นเอกสารปลอม มีผลให้โฉนดที่ดินที่ออกโดย อาศัยเอกสารสิทธิเดิมซึ่งเป็นเอกสารปลอมเป็นโฉนดที่ดินที่ออกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย โดยไม่จำเป็นต้อง รอผลการตรวจสอบยืนยันความถูกต้องของตำแหน่งที่ตั้งของโฉนดที่ดินดังกล่าวอีก เนื่องจากผลการตรวจสอบ ดังกล่าวมีอาจส่งผลให้ ส.ค. ๑ ที่เป็นเอกสารปลอมเหล่านั้นจะเป็น ส.ค. ๑ ที่ชอบด้วยกฎหมายขึ้นมาได้ อุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่อาจรับฟังได้ ดังนั้นที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้เพิกถอนโฉนดที่ดิน ทั้ง ๖ แปลง จึงชอบแล้ว

● อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๓

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด (อุทธรณ์) คดีหมายเลขแดงที่ อ.๔๔๓/๒๕๕๓

- ผู้ฟ้องคดี นายสมคิด อารีเฉลิม ที่ ๑
นางสุรีย์ อารีเฉลิม ที่ ๒
- ผู้ถูกฟ้องคดี เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดระนอง ที่ ๑
อธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๒
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (อุทธรณ์คำพิพากษา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๖๑)

● คำวินิจฉัยของศาล

เมื่อพิจารณาจากสภาพของพื้นที่ในการทำประโยชน์ต่อเนื่อง ไม่เป็นไปตามที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองกล่าวอ้างว่าครอบครองมากกว่า ๕๐ ปี และกรณีตามที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองอ้างคำให้การของนาย ง. ว่า ต้นไม้ที่ปรากฏอยู่ในที่ดินพิพาทมีอายุ ๒๕ ปี ถึง ๓๐ ปี นั้น เกิดขึ้นภายหลังทั้งสิ้น เพราะพืชผลหรือต้นไม้เดิมที่นาย ง. ปลุกไว้ได้ถูกตัดไฟไหม้เสียหายหมดสิ้นนั้นจากบันทึกถ้อยคำของนาย ง. ลงวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๓๔ ให้ถ้อยคำว่า มีไฟไหม้ป่าลูกกลมไหม้สวนของตนเกือบทุกปี เป็นเหตุให้พืชผลที่ปลุกไว้เสียหายหมด เห็นว่าถ้าไฟไหม้เสียหายหมดสิ้น สภาพของพื้นที่คงไม่เป็นไปตามพยานหลักฐานจากการเดินทางไปตรวจสอบพื้นที่ของเจ้าหน้าที่ซึ่งประกอบด้วยนาย ว. เจ้าหน้าที่ภาพถ่าย ๔ (ผู้เชี่ยวชาญของศาลในทางวิเคราะห์แผนที่ภาพถ่ายทางอากาศ) และนาย น. ช่างสำรวจสำนักงานวิชาการป่าไม้ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ระบุว่าโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๑๐๓๖ มีพื้นที่ปลูกมะม่วงหิมพานต์และยางพาราอายุประมาณ ๒๕ ปี ถึง ๓๐ ปี พื้นที่บางส่วนถูกปรับให้เป็นที่ทำไร่มีสิ่งก่อสร้างเป็นบ้านพักคนงาน ๑ หลัง โฉนดที่ดินเลขที่ ๑๑๐๓๕ พื้นที่เป็นเนินเขามีการปลูกมะม่วงหิมพานต์อายุประมาณ ๒๕ ปี ถึง ๓๐ ปี ยางพาราอายุประมาณ ๑๒ ปี ถึง ๑๕ ปี เต็มพื้นที่ ดังนั้น ข้ออ้างของผู้ฟ้องคดีทั้งสองที่อ้างว่าครอบครองที่ดินแปลงพิพาททั้ง ๔ แปลง ก่อน พ.ร.บ. ออกโฉนดที่ดิน (ฉบับที่ ๖) พุทธศักราช ๒๔๙๙ จึงไม่อาจรับฟังได้แต่เป็นกรณีและผู้ฟ้องคดีทั้งสองครอบครองที่ดินพิพาททั้ง ๔ แปลง ดังกล่าว ภายหลังจากพระราชบัญญัติดังกล่าวใช้บังคับ และเป็นการครอบครองที่ดินแปลงพิพาทก่อน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๙ ใช้บังคับเมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้ครอบครองที่ดินพิพาทดังกล่าวต่อเนื่องจากนาย ง. และได้นำที่ดินพิพาทดังกล่าวไปขอออกโฉนดที่ดินซึ่งในวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๓๔ ที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้นำพนักงานเจ้าหน้าที่เดินสำรวจ เจ้าหน้าที่ได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองทราบแล้วว่าที่ดินแปลงที่ทำรังวัดเป็นที่เขาบางนาง มีความลาดชันร้อยละ ๓๕ ซึ่งตามประกาศของจังหวัดระนอง ลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๓ ไม่สามารถนำเดินสำรวจได้ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้รับทราบแล้ว แต่ยืนยันขอให้เจ้าหน้าที่ทำการรังวัดให้และตามหนังสือกรมพัฒนาที่ดิน ลงวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๔๓ ที่แจ้งผลการตรวจสอบความลาดชันบริเวณพื้นที่พิพาทสรุปว่าที่ดินพิพาททั้ง ๔ แปลงดังกล่าว มีพื้นที่ทั้งหมดหรือบางส่วนที่มีความลาดชันโดยเฉลี่ยร้อยละ ๓๕ ขึ้นไปที่อยู่ในเขตเขา และเป็นกรณีที่ไม้อาจออกโฉนดที่ดินให้

ได้เนื่องจากเข้าเงื่อนไขตามข้อ ๑๔ (๒) และ (๕) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ.๒๕๓๗) ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ.๒๕๓๗ ประกอบข้อ ๑๗ ของนโยบายป่าไม้แห่งชาติ ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติให้ความเห็นชอบแล้วและถือว่าเป็นที่ดินที่คณะรัฐมนตรีสงวนไว้เพื่อรักษาทรัพยากรธรรมชาติ หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ออกโฉนดที่ดินทั้ง ๔ แปลง ให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงเป็นการออกโฉนดที่ดินที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งให้เพิกถอนโฉนดที่ดินทั้ง ๔ แปลง ดังกล่าว จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย และเมื่อปรากฏว่าโฉนดที่ดินพิพาททั้ง ๔ แปลง ดังกล่าว ออกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามที่ได้วินิจฉัยมาแล้วข้างต้น อธิบดีกรมที่ดินหรือรองอธิบดีกรมที่ดินซึ่งอธิบดีกรมที่ดินมอบหมายจึงมีอำนาจหน้าที่สั่งเพิกถอนหรือแก้ไขได้ ตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินแก้ไขเพิ่มเติมโดย พ.ร.บ.แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๙) พ.ศ.๒๕๔๓ การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดังกล่าว จึงไม่ใช่กรณีที่เป็นการใช้อำนาจย้อนหลังที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

● อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๓

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด (อุทธรณ์) คดีหมายเลขแดงที่ อ.๔๖๑-๔๖๒/๒๕๕๓

- **ผู้ฟ้องคดี** นายชาญชนะ หรืออัศรพล เนตรเสนีย์ ที่ ๑
นางสาวกาญจนา วิรัตน์โยสินทร์ ที่ ๒
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดลพบุรี สาขาชัยบาดาล ที่ ๑ กับพวกรวม ๔ คน
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (อุทธรณ์พิพากษา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๖๑)
 - กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๗ (ข้อ ๓)
- **คำวินิจฉัยของศาล**

เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังเป็นที่ยุติว่า ที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๙๔๘๔ ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ได้ออกทับ น.ส.๓ ก. เลขที่ ๒๑๒ และเลขที่ ๒๑๓ ที่อยู่ทางด้านทิศใต้บางส่วน และในปี พ.ศ. ๒๕๔๒ จังหวัดลพบุรี ได้ตรวจสอบพบว่า น.ส.๓ ก. เลขที่ ๒๑๑ เลขที่ ๒๑๒ และเลขที่ ๒๑๓ ตำบลเขาแหลม อำเภอชัยบาดาล ของผู้ฟ้องคดีทั้งสองอยู่ในเขตอำนาจพัฒนามาตรการ จึงเห็นว่า น.ส.๓ ก. ทั้งสามแปลงดังกล่าวออกโดยผู้ที่มีใช้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจ เป็นการออกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ต้องเพิกถอนตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน แต่เนื่องจากที่ดินตามหลักฐาน น.ส.๓ ก. ทั้งสามแปลงดังกล่าวมีกรณีพิพาท อยู่ระหว่างการพิจารณาดีของศาลจังหวัดลพบุรี จังหวัดลพบุรีจึงรอผลคำพิพากษาคดีของศาลจังหวัดลพบุรีก่อน ซึ่งคดีดังกล่าวปรากฏว่าเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๘ คู่กรณีได้ตกลงที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๑ ตามสัญญา ประนีประนอมยอมความ คดีถึงที่สุดโดยคู่กรณีทั้งสองฝ่ายตกลงยอมรับสิทธิการครอบครองที่ดินพิพาท ของแต่ละฝ่ายตามที่มีอยู่ก่อนการฟ้องคดี จึงเห็นได้ว่า ในขณะที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ออกโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๙๔๘๔ ให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ นั้น ผู้ฟ้องคดีทั้งสองยังคงเป็นผู้มีสิทธิครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดิน พิพาทตามหลักฐาน น.ส.๓ ก. ทั้งสามแปลงดังกล่าวโดยชอบด้วยกฎหมาย และสิทธิครอบครองในที่ดิน พิพาทดังกล่าวของผู้ฟ้องคดีทั้งสองก็ยังคงมีอยู่ต่อไปตราบเท่าที่ยังมิได้มีการเปลี่ยนแปลงไปโดยผลของ กฎหมาย ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ออกโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๙๔๘๔ ให้แก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๕ โดยอาศัยหนังสือ รับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓ ก.) เลขที่ ๑๒๑๓ ดังกล่าว ซึ่งมีเนื้อที่ทับ น.ส.๓ ก. เลขที่ ๒๑๒ และ เลขที่ ๒๑๓ บางส่วนของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจึงเป็นการออกโฉนดที่ดินโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตาม ข้อ ๑๔ ของกฎกระทรวงฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๗
- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๓

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่เกี่ยวข้องกับกรมที่ดิน

คดีพิพาทเกี่ยวกับการละเลยหรือล่าช้าเกินสมควร ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒)
แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๒๖/๒๕๕๖

- ผู้ฟ้องคดี นายสุริพงษ์ ปิยะวัฒน์
- ผู้ถูกฟ้องคดี เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดชุมพร ที่ ๑
อธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๒
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ (อุทธรณ์คำพิพากษา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒))
 - ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (มาตรา ๑๓๕๓)
 - ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๕๔ ทวิ)

● คำวินิจฉัยของศาล

รายการจดทะเบียนขายเฉพาะส่วนใน น.ส. ๓ ก. ที่เจ้าของรวมคนหนึ่งได้จดทะเบียนซื้อที่ดินเฉพาะส่วนของเจ้าของรวมอีกคนหนึ่งมา โดยส่วนของผู้ซื้อที่มีอยู่แล้วและส่วนของเจ้าของรวมคนอื่นที่ไม่ใช่คู่สัญญาคงมีอยู่ตามเดิม ถือเป็นหลักฐานที่แสดงความเป็นมาของเจ้าของรวม ทำให้เห็นสัดส่วนการเป็นเจ้าของที่ดินที่ต้องตรงกับข้อเท็จจริงที่แต่ละคนมีอยู่ ซึ่งเป็นประโยชน์ในทางทะเบียนที่ดินและเป็นประโยชน์ต่อเจ้าของรวม ดังนั้น หากมีการออกโฉนดที่ดินตามหลักฐาน น.ส. ๓ ก. ดังกล่าวการรายการจดทะเบียนขายเฉพาะส่วนมาจดแจ้งในโฉนดที่ดินย่อมเป็นประโยชน์ทั้งทางทะเบียนและเจ้าของรวม และไม่เป็นการเพิ่มภาระให้ผู้เป็นเจ้าของรวมทุกคนต้องยื่นคำขอจดทะเบียนบรรยายส่วน และเสียค่าธรรมเนียมอีกเมื่อเจ้าพนักงานที่ดินได้ออกโฉนดที่ดินโดยมิได้รายการขายเฉพาะส่วนใน น.ส. ๓ ก. ที่นำมาขอออกโฉนดที่ดินมาจดลงในสารบัญจดทะเบียนของโฉนดที่ดิน ศาลจึงพิพากษาให้เจ้าพนักงานที่ดินดำเนินการรายการจดทะเบียนขายเฉพาะส่วนใน น.ส. ๓ ก. มาจดแจ้งลงในโฉนดที่ดินให้ปรากฏภายในเวลาที่กำหนด

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๖ เล่ม ๓

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๒๒/๒๕๔๗

● ผู้ฟ้องคดี นางสาวรจนา ภูหล้า

● ผู้ถูกฟ้องคดี สำนักงานที่ดินจังหวัดฉะเชิงเทรา ที่ ๑
องค์การบริหารส่วนตำบลบางตีนเป็ด ที่ ๒

● เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

- พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๒))
- ระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ (ข้อ ๙๒)

● คำวินิจฉัยของศาล

การฟ้องคดีโดยกล่าวอ้างว่าได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการรังวัดสอบเขตที่ดินแปลงข้างเคียง เนื่องจากเจ้าพนักงานที่ดินมีคำสั่งแก้ไขโฉนดที่ดินที่ขอรังวัดสอบเขตให้มีเนื้อที่เพิ่มขึ้น ซึ่งเกิดจากการที่องค์การบริหารส่วนตำบลละเลยต่อหน้าที่ในการดูแลรักษาทางสาธารณประโยชน์ ปลอมให้เจ้าของที่ดินทำลายทางสาธารณประโยชน์ ทำให้ทางดังกล่าวกลายเป็นส่วนหนึ่งของโฉนดที่ดิน ถือว่าเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ปฏิบัติ ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ

เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่า ก่อนศาลปกครองเปิดทำการผู้ฟ้องคดีได้เป็นโจทก์ฟ้องเจ้าของที่ดินที่ขอรังวัดสอบเขตต่อศาลยุติธรรม ว่าการรังวัดสอบเขตและการแก้ไขเนื้อที่ในโฉนดที่ดินไม่ชอบด้วยกฎหมายขอให้ศาลเพิกถอน ซึ่งคดีแพ่งและคดีที่ฟ้องต่อศาลปกครองมีประเด็นพิพาทประเด็นเดียวกัน และศาลยุติธรรมได้มีคำพิพากษาแล้วก่อนวันที่ศาลปกครองชั้นต้นจะมีคำพิพากษาคดีนี้ กรณีจึงเป็นคดีที่ได้ยื่นฟ้องและอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลอื่นอยู่ก่อนแล้วในวันที่ศาลปกครองเปิดทำการ ต้องให้ศาลอื่นนั้นดำเนินกระบวนการพิจารณาและมีคำพิพากษาต่อไปจนคดีถึงที่สุด ซึ่งอำนาจฟ้องคดีเป็นปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจหยิบยกขึ้นวินิจฉัยเองได้ตามข้อ ๙๒ ของระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ

● อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๗ เล่ม ๒

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๓/๒๕๔๙

● ผู้ฟ้องคดี นางสาววรรณ รักษาสุข

● ผู้ถูกฟ้องคดี เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดปราจีนบุรี

● เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร (อุทธรณ์คำพิพากษา)

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

- พ.ร.บ. ว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ (มาตรา ๑๑)
- พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (มาตรา ๕)
- พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) และมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง)
- ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ (ข้อ ๔๓/ และข้อ ๖๕)

● คำวินิจฉัยของศาล

ประเด็นที่หนึ่ง เมื่อศาลปกครองชั้นต้นเห็นว่าข้อเท็จจริงในคดีเพียงพอที่ศาลจะมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีได้แล้ว ศาลปกครองชั้นต้นจึงมีดุลพินิจที่จะไม่ส่งสำเนาคำให้การของผู้ถูกฟ้องคดี ให้ผู้ฟ้องคดีทำคำคัดค้านคำให้การตามข้อ ๔๓/ แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ ได้แต่พยานหลักฐานที่ศาลจะนำมารับฟังได้นั้นต้องเป็นพยานหลักฐานที่คู่กรณีหรือผู้มีส่วนได้เสียต้องมีโอกาสตรวจดู หรือได้ทราบเสียก่อนตามข้อ ๖๕ แห่งระเบียบดังกล่าว และแม้ว่าศาลจะไม่ส่งสำเนาคำให้การของผู้ถูกฟ้องคดีให้ผู้ฟ้องคดีทำคำคัดค้านคำให้การ โดยเชื่อตามพยานหลักฐานของฝ่ายผู้ถูกฟ้องคดี ทั้งที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่สามารถแสดงหลักฐานการอุทธรณ์คดีและบัญชีเขตทางที่ได้รับมอบมาจากผู้ว่าราชการจังหวัดปราจีนบุรี เมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๒๗ ก็ตามแต่ในเมื่อศาลปกครองชั้นต้นได้มีคำสั่งเรียกให้ผู้ฟ้องคดีมาให้อรรถาธิบายต่อศาล และได้ส่งสำเนาคำให้การให้ผู้ฟ้องคดีทราบพร้อมกับคำสั่งศาลดังกล่าวด้วย ผู้ฟ้องคดีเมื่อได้รับทราบสำเนาคำให้การแล้ว ก็ขอที่จะยืนยันหรือหักล้างคำให้การของผู้ถูกฟ้องคดีในวันต่อไปให้อรรถาธิบายต่อศาลหรือในภายหลังได้อยู่แล้ว การดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลปกครองชั้นต้นจึงชอบแล้ว

ประเด็นที่สอง หนังสือของผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งแจ้งตอบหนังสือสอบถามของผู้ฟ้องคดีที่ถามว่าตามที่ผู้ฟ้องคดีและแขวงทางหลวงจะเชิงเทราในฐานะผู้รับมอบอำนาจจากเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินการตามพระราชกฤษฎีกากำหนดแนวทางหลวงที่จะสร้างทางหลวงจังหวัด ได้ยื่นคำขอรังวัดกันเขตที่ดินโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีไว้แล้วจึงขอทราบจำนวนเนื้อที่ที่จะรังวัดกันเป็นเขตทางเดิม จำนวนเนื้อที่เขตทางที่ถูกเวนคืนและจำนวนเนื้อที่ที่เหลือโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดี โดยแจ้งว่าพนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องกันเขตทางหลวงให้ได้เนื้อที่ ๘๐ ตารางวา คงเหลือเนื้อที่ ๑๘ ตารางวา โดยอ้างแนวทางปฏิบัติตามหนังสือกรมที่ดิน นั้น หนังสือแจ้งผู้ฟ้องคดีดังกล่าวเป็นเพียงการตอบคำถามที่ผู้ฟ้องคดีต้องการทราบเท่านั้น และมีลักษณะเป็นหนังสือโต้ตอบกันธรรมดากระหว่างผู้ฟ้องคดีและผู้ถูกฟ้องคดี มิได้เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายของผู้ถูกฟ้องคดีที่ส่งผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างผู้ฟ้องคดีกับผู้ถูกฟ้องคดี ยังไม่เข้าลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครองหรือเป็นคำสั่งอื่นหรือการกระทำอื่นใดที่กระทบต่อสถานะภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี

ไม่ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้ อันจะทำให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสิทธิฟ้องเพิกถอนหนังสือของผู้ถูกฟ้องคดีฉบับดังกล่าวตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ได้

ประเด็นที่สาม ผู้ฟ้องคดีและแขวงทางหลวงฉะเชิงเทราได้ตกลงทำสัญญาจะซื้อขายที่ดินที่จะถูกเวนคืนเนื้อที่ ๕๕ ตารางวา และผู้ฟ้องคดีได้รับเงินค่าทดแทนไปแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีได้บันทึกการขายที่ดินดังกล่าวไว้ในสารบัญชีจดทะเบียนโฉนดที่ดินแปลงดังกล่าวว่า ที่ดินแปลงนี้บางส่วนเป็นจำนวนเนื้อที่ ๕๕ ตารางวา ตกเป็นทางหลวงหมายเลข ๓๓๔๙ สายพนมสารคาม – บ้านสร้าง (ยังไม่กันเขต) โดยการซื้อขายตามนัยมาตรา ๑๑ แห่ง พ.ร.บ. ว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ การที่ผู้ฟ้องคดีกับกรมทางหลวงได้ยื่นคำขอรังวัดกันเขตที่ดินร่วมกันโดยแสดงความประสงค์ขอรังวัดกันเขตทางหลวงที่ได้ซื้อขายกัน ผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์กำหนดให้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่แก้ไขหลักฐานทางทะเบียนให้ถูกต้องจึงมีหน้าที่ดำเนินการรังวัดกันเขตที่ดินตามที่มีการแบ่งขายเนื้อที่ ๕๕ ตารางวา ออกจากโฉนดของผู้ฟ้องคดีตามที่กฎหมายกำหนด ส่วนที่ดินอีก ๒๕ ตารางวา ที่แขวงทางหลวงฉะเชิงเทรา ผู้รับมอบอำนาจจากเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินการตามพระราชกฤษฎีกาอ้างว่าผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์และขอรังวัดกันเขตรวมกับที่ดินส่วนที่ถูกเวนคืน ๕๕ ตารางวา มาด้วยรวมเป็น ๘๐ ตารางวา นั้นเป็นการดำเนินการนอกเหนือไปจากกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์กำหนด และผู้ฟ้องคดีปฏิเสธว่าไม่ได้อุทธรณ์ที่ดินในส่วนดังกล่าวให้ จึงเป็นกรณีที่จะแยกพิจารณาดำเนินการในแต่ละส่วนได้ ผู้ถูกฟ้องคดีจะอ้างเหตุว่า คู่กรณีไม่ตกลงกันในการรังวัดกันเขต และไม่ดำเนินการรังวัดกันเขตที่ดิน ๕๕ ตารางวา ที่ถูกเวนคืนออกจากโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีและแก้ไขหลักฐานทางทะเบียนให้ถูกต้องตามที่มาตรา ๑๑ แห่ง พ.ร.บ. ว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ กำหนดไว้หาได้ไม่ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีเก็บเรื่องรอไว้โดยไม่ดำเนินการใดๆ ในส่วนที่ดินที่ถูกเวนคืนนับแต่วันยื่นคำขอรังวัดกันเขตจนถึงวันที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำฟ้องต่อศาลเมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๖ เป็นเวลาถึง ๑ ปี ๕ เดือน จึงเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ และที่ดินเนื้อที่ ๒๕ ตารางวา ซึ่งกรมทางหลวงอ้างว่าผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ให้เป็นเขตทางหลวง แต่ผู้ฟ้องคดีปฏิเสธนั้นกรณียังเป็นเรื่องที่พิพาทกันอยู่ว่ากรรมสิทธิ์ในที่ดินส่วนนี้เป็นของใคร และประมวลกฎหมายที่ดินไม่ได้ให้อำนาจเจ้าพนักงานที่ดินทำการไต่ถามหรือวินิจฉัยว่ากรรมสิทธิ์เป็นของผู้ใดได้ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมิอาจทำการรังวัดหรือแก้ไขหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินหรือหลักฐานทางทะเบียนในที่ดินส่วนนี้ตามความประสงค์ของกรมทางหลวง หรือวินิจฉัยว่าเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ฟ้องคดีได้ คู่กรณีพิพาทจึงต้องไปฟ้องต่อศาลยุติธรรมซึ่งเป็นศาลที่มีอำนาจพิจารณาข้อพิพาทเกี่ยวกับทรัพย์สินของบุคคลให้ทำการวินิจฉัยชี้ขาดว่ากรรมสิทธิ์เป็นของผู้ใด และให้เจ้าพนักงานที่ดินแก้ไขทางทะเบียนต่อไป กรณีนี้มีข้อพิพาทหรือประเด็นที่อยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ

เจ้าหน้าที่เวนคืนตามพระราชกฤษฎีกาไม่ใช่คู่กรณีพิพาทกับผู้ฟ้องคดีตามคำฟ้องและคำขอของผู้ฟ้องคดี และมีใช้เป็นผู้มีส่วนได้เสียหรืออาจถูกกระทบจากผลแห่งคดี ผู้ฟ้องคดีเคยยื่นคำร้องต่อศาลปกครองชั้นต้นเพื่อให้มีหมายเรียกเจ้าหน้าที่เวนคืนตามพระราชกฤษฎีกาเข้ามาเป็นผู้ถูกฟ้องคดีร่วมศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งยกคำร้อง ผู้ฟ้องคดีมิได้อุทธรณ์โต้แย้งว่าไม่ถูกต้อง จึงไม่มีเหตุที่ศาลปกครองสูงสุดจะมีคำสั่งให้ศาลปกครองชั้นต้นออกหมายเรียกเจ้าหน้าที่เวนคืนเข้ามาเป็นผู้ถูกฟ้องคดีตามคำขอของผู้ฟ้องคดีได้

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๓/๔/๒๕๔๙

● ผู้ฟ้องคดี นายสมโภชน์ ลิทธิเวช

● ผู้ถูกฟ้องคดี อธิบดีกรมที่ดิน

● เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ (อุทธรณ์คำพิพากษา)

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

- ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๖๑ วรรคหนึ่ง มาตรา ๖๙ ทวิ วรรคหก)
- ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (มาตรา ๑๔๕)
- พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒))

● คำวินิจฉัยของศาล

การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีซึ่งศาลฎีกาได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้วว่า น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๕๖๓ และเลขที่ ๕๖๔ เป็นที่ดินพิพาทที่ตั้งอยู่คนละหมู่บ้านและคนละตำบลกับที่ดินของผู้ฟ้องคดี และโจทก์ในคดีดังกล่าวมีสิทธิครอบครองในที่ดินพิพาทดีกว่าผู้ฟ้องคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองขอให้เพิกถอน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๕๖๓ และเลขที่ ๕๖๔ ในคดีนี้เป็นประเด็นเดียวกับที่ศาลฎีกาได้มีคำพิพากษา ซึ่งคดีได้ถึงที่สุดแล้ว ก่อนที่ผู้ฟ้องคดีจะยื่นคำฟ้องต่อศาลปกครอง คู่ความในคดีแพ่งดังกล่าวรวมทั้งผู้ฟ้องคดีตั้งผู้ทักท้วงตามคำพิพากษานั้น ตามมาตรา ๑๔๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งหากผู้ฟ้องคดีเห็นว่ามีความพยานหลักฐานใด ขอบที่ผู้ฟ้องคดีจะยกเป็นข้อต่อสู้ต่อศาลยุติธรรมซึ่งมีอำนาจพิจารณาพิพากษาในขณะนั้นตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ เมื่อการออก น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๕๖๓ และเลขที่ ๕๖๔ มิได้มีส่วนหนึ่งส่วนใดทับที่ดินบิดาของผู้ฟ้องคดีหรือผู้ฟ้องคดีมีสิทธิครอบครองตามที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้าง ผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่ต้องดำเนินการเพิกถอนหรือแก้ไข น.ส. ๓ ก. ฉบับดังกล่าวตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน กรณีจึงไม่เป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ สำหรับการรังวัดสอบเขตที่ดิน น.ส. ๓ ก. ทั้งสองฉบับเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๔ ที่ผู้ฟ้องคดียกขึ้นกล่าวอ้างนั้น เป็นการตรวจสอบเนื้อที่ตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์เฉพาะรายตามมาตรา ๖๙ ทวิ วรรคหก แห่งประมวลกฎหมายที่ดินที่ได้มีผลให้เกิดข้อพิพาทใหม่ที่แตกต่างจากข้อพิพาทเดิมที่ศาลฎีกาได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้วว่าที่ดิน น.ส. ๓ ก. ทั้งสองฉบับอยู่คนละตำบลกับที่ดินของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจะนำประเด็นพิพาทที่ศาลฎีกามีคำวินิจฉัยถึงที่สุดแล้วมาให้ศาลปกครองวินิจฉัยอีกไม่ได้เช่นกัน

● อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๙ เล่ม ๖

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๑๐๓/๒๕๔๙

- **ผู้ฟ้องคดี** นายณรงค์รักษ์ สุนทรทรัพย์
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** ผู้ว่าราชการจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่ ๑
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่ ๒
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร (อุทธรณ์คำพิพากษา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๑ และมาตรา ๖๙ ทวิ)
 - พ.ร.บ. ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ (มาตรา ๖๒ วรรคสาม)
 - พ.ร.บ. ลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ (มาตรา ๑๒๒)
 - กฎกระทรวง ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๔๗) ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๗ (ข้อ ๘)
 - กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๗ (ข้อ ๑๔)
 - ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๑๕ (ข้อ ๕ (๑))
- **คำวินิจฉัยของศาล**

ผู้ฟ้องคดีมีได้้นำทำการรังวัดปักหลักเขตทางสาธารณประโยชน์และที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีนำทำการรังวัดเป็นที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองทำประโยชน์แล้ว และได้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ออกโฉนดที่ดินประกอบกับผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมการรังวัด กรมที่ดิน ให้ถ้อยคำรับรองว่า รูปแผนที่และระยะที่ปรากฏในตราจองที่ตราว่า “ได้ทำประโยชน์แล้ว” เป็นรูปแผนที่และระยะโดยประมาณเมื่อการรังวัดสอบเขตเพื่อเปลี่ยนตราจองที่ตราว่า “ได้ทำประโยชน์แล้ว” เลขที่ ๖ เป็นโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดี ช่างรังวัดได้ดำเนินการตามกฎหมายและระเบียบขั้นตอน ทั้งผู้มีสิทธิในที่ดินข้างเคียงได้ลงชื่อรับรองแนวเขตถูกต้องแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงต้องดำเนินการแก้ไขแผนที่และเนื้อที่ในตราจองที่ตราว่า “ได้ทำประโยชน์แล้ว” เลขที่ ๖ ให้ตรงกับความจริงแล้วเปลี่ยนเป็นโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีต่อไป การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ดำเนินการตามนัยดังกล่าว ถือได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ
- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๙ เล่ม ๙

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๑๔๐/๒๕๔๙

● ผู้ฟ้องคดี นางสาวรรณี รัตนประยูร

● ผู้ถูกฟ้องคดี นางสาวพิน ตรีสสาร ที่ ๑
นางสาววันเพ็ญ ชวงค์อภิชาติ ที่ ๒
นายสมคิด ตระกูลไทย ที่ ๓
กรมที่ดิน ที่ ๔

● เรื่อง การกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายหรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ (อุทธรณ์คำพิพากษา)

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

- ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๗๔ วรรคหนึ่งและมาตรา ๗๗)
- พ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ (มาตรา ๕)
- พ.ร.บ. อาคารชุด พ.ศ. ๒๕๒๒ (มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง และ มาตรา ๓๐)
- พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓))
- กฎกระทรวง ฉบับที่ ๗ (พ.ศ. ๒๕๔๗) ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๗ (ข้อ ๒ (๑))
- ระเบียบกรมที่ดิน ว่าด้วยอาคารชุด พ.ศ. ๒๕๒๓ (ข้อ ๒๔ วรรคหนึ่ง)

● คำวินิจฉัยของศาล

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจในการจดทะเบียนเกี่ยวกับห้องชุดตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๔๓๔/๒๕๒๒ ลงวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๒๒ มีหน้าที่สอบสวนคู่กรณีในเรื่องสิทธิและความสามารถของบุคคลตลอดถึงความสมบูรณ์แห่งนิติกรรมตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์รวมทั้งหลักเกณฑ์อื่นๆ ตามที่กำหนดก่อนทำการจดทะเบียนให้คู่กรณี ตามมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่งและมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. ๒๕๒๒ ประกอบกับมาตรา ๗๔ และมาตรา ๗๗ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน และข้อ ๒๔ ของระเบียบกรมที่ดิน ว่าด้วยอาคารชุด พ.ศ. ๒๕๒๓ ประกอบกับข้อ ๒ (๑) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๗ (พ.ศ. ๒๕๔๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๗ จึงมีหน้าที่ดูแลผลประโยชน์ของคู่กรณีที่มาขอจดทะเบียนโดยละเอียดรอบคอบ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ไม่ตรวจสอบบัตรประจำตัวข้าราชการต้นฉบับของผู้ฟ้องคดี จึงถือได้ว่าเป็นการประมาทเลินเล่อของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีถูกรณาการฟ้องในคดีแพ่ง ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงเป็นการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายหรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ในฐานะหน่วยงานของรัฐต้นสังกัดของเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดจึงต้องรับผิดชอบผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้เสียหายในผลแห่งละเมิดตามมาตรา ๕ แห่ง พ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

● อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๙ เล่ม ๑๓

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๒๓๙/๒๕๔๙

- **ผู้ฟ้องคดี** นางสาวลมนุญ ฉัตรแจ้ง
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** อธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๑
สำนักงานที่ดินจังหวัดชลบุรี สาขาศรีราชา ที่ ๒
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ (อุทธรณ์คำพิพากษา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - พ.ร.บ. คณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ.๒๕๒๒ (มาตรา ๒๐ (๓) และมาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง)
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๑๐๓ วรรคสาม)
- **คำวินิจฉัยของศาล**

เรื่องร้องทุกข์ที่พันกำหนดระยะเวลาเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้เหตุแห่งการร้องทุกข์ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๓ แห่ง พ.ร.บ. คณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ.๒๕๒๒ คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ไม่อาจรับเรื่องร้องทุกข์ดังกล่าวไว้พิจารณาได้ตามนัยมาตรา ๒๐ (๓) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว เมื่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ไม่อาจรับไว้พิจารณาได้แล้ว จึงเป็นเรื่องร้องทุกข์ที่ไม่อาจโอนมาเป็นคดีของศาลปกครองได้ตามมาตรา ๑๐๓ วรรคสาม แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และปลัดกระทรวงมหาดไทยมีหนังสือแจ้งผลการพิจารณาและยุติเรื่องร้องเรียนของผู้ฟ้องคดีกับได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบตั้งแต่วันที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ แล้ว หากผู้ฟ้องคดีเห็นว่าเป็นคำชี้แจงที่ไม่มีเหตุผลอันสมควรต้องร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันได้รับหนังสือชี้แจงดังกล่าว การที่ผู้ฟ้องคดีได้ร้องเรียนซ้ำในกรณีเดียวกันต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และปลัดกระทรวงมหาดไทยอีกในปี พ.ศ. ๒๕๔๑ มิได้มีผลเป็นการขยายระยะเวลาการร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ออกไปได้อีก เมื่อผู้ฟ้องคดีนำเรื่องนี้ไปร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ในวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๔๒ จึงพันกำหนดระยะเวลาการร้องทุกข์แล้ว และเป็นเรื่องร้องทุกข์ที่ศาลปกครองไม่อาจรับไว้พิจารณาพิพากษาได้
- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๙ เล่ม ๑๖

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๓๒๒/๒๕๔๙

● ผู้ฟ้องคดี นายแอ นิยมเดชา

● ผู้ถูกฟ้องคดี กรมที่ดิน

● เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ (อุทธรณ์คำพิพากษา)

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

พ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ (มาตรา ๕)

● คำวินิจฉัยของศาล

ตามคำฟ้องและคำขอท้ายฟ้องของผู้ฟ้องคดีมิได้มีคำขอให้ศาลพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดเชยค่าพาหนะแต่อย่างใด การที่ศาลปกครองชั้นต้นฟังข้อเท็จจริงจากการไต่สวนผู้ฟ้องคดีแล้วพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดเชยค่าพาหนะเป็นเงิน ๑๐,๓๐๐ บาท แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น จึงเป็นการพิพากษาเกินคำขอ

เมื่อปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๔๕ แจ้งผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลาว่า ที่ดินแปลงพิพาทมีราคาประเมินทุนทรัพย์ ๑๔๓,๓๗๐๐ บาท สำหรับราคาซื้อขายประมาณ ๓๐๐,๐๐๐ บาท จึงถือได้ว่าความเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีได้รับคือเงินจำนวนประมาณ ๓๐๐,๐๐๐ บาท ตามราคาซื้อขายในขณะนั้น อีกทั้งตามหนังสือสำนักงานที่ดินจังหวัดสงขลาส่วนแยกกระโนน ลงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๔๒ ซึ่งเป็นหนังสือรับรองราคาประเมินทุนทรัพย์ที่ใช้สำหรับเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมของที่ดินแปลงพิพาท และราคาที่ดินแปลงพิพาทตามราคาประเมินที่ดินของผู้ถูกฟ้องคดีที่กำหนดไว้ในบัญชีกำหนดราคาประเมินทุนทรัพย์ที่ดินเพื่อเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมปี พ.ศ. ๒๕๔๓ ถึง พ.ศ. ๒๕๔๖ อำเภอกะโนน จังหวัดสงขลาส่วนที่ติดกับทางสาธารณะกำหนดไว้ตารางวาละ ๕๐๐ บาท แม้บางส่วนจะมีระยะเกินกว่า ๒๐ เมตร จากทางสาธารณะก็ตาม แต่สภาพที่ดินพิพาทมีเนื้อที่ไม่มากนักควรจะมีราคาเท่ากันตลอดทั้งแปลง และควรมีราคาไม่ต่ำกว่าตารางวาละ ๕๐๐ บาท การที่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีทำสารบบเรื่องราวที่ดินของผู้ฟ้องคดีสูญหายไปเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีไม่อาจใช้เอกสารหลักฐานในสารบบที่ดินแปลงพิพาทเพื่อดำเนินคดีกับผู้เกี่ยวข้องในการติดตามเอาที่ดินแปลงพิพาทคืน แม้จะยังไม่ได้ข้อยุติว่าที่ดินแปลงพิพาทตามเป็นสิทธิเด็ดขาดของบุคคลใดก็ตาม ถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหายแล้ว จึงไม่อาจอ้างเอาเป็นเหตุให้ผู้ถูกฟ้องคดีพ้นจากความรับผิดไปได้

● อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๙ เล่ม ๑๙

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๓๓๖/๒๕๔๙

- **ผู้ฟ้องคดี** นางสาวสุมาลัย รัตนการุณย์ โดยนางสาวกนกพรพรณ รัตนการุณย์
เข้าแทนที่คู่กรณีผู้ถึงแก่ความตาย
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** ผู้อำนวยการเขตภาษีเจริญ ที่ ๑
เจ้าพนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สาขาหนองแขม ที่ ๒
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและ
ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ (อุทธรณ์คำพิพากษา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (มาตรา ๑๓๐๔ (๒))
 - พ.ร.บ. ระเบียบบริหารกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๔ (มาตรา ๖๙ (๑))
 - พ.ร.บ. ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ (มาตรา ๖๒ วรรคสาม)
 - พ.ร.บ. ลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ (มาตรา ๑๑๓/ และมาตรา ๑๒๒)
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒))
 - ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องควบคุมการก่อสร้างอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒
 - ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็น
สาธารณสมบัติของแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๔๔ (ข้อ ๔ (๒) และข้อ ๕ (๒))
- **คำวินิจฉัยของศาล**

ถ้ากระใดงสาธารณประโยชน์บริเวณตั้งแต่ที่ดินแปลงเลขที่ ๖๑๒ จนถึงที่ดินโฉนดเลขที่ ๓๔๔๔
ปัจจุบันกว้าง ๑.๘๐ เมตร มีการก่อสร้างอาคารรุกล้ำถ้ากระใดงสาธารณะดังกล่าวประมาณ ๘๐ เซนติเมตร
ตลอดแนวเขตที่ดินที่อยู่ตรงข้ามกับที่ดินของผู้ฟ้องคดีตั้งแต่ที่ดินแปลงเลขที่ ๖๑๒ จนถึงที่ดินโฉนดเลขที่
๓๔๔๔ เมื่อกฎหมายกำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดิน
อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันตามมาตรา ๑๓๐๔ (๒) แห่งประมวล
กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ตามนัยมาตรา ๑๑๓/ และมาตรา ๑๒๒ แห่ง พ.ร.บ. ลักษณะปกครองท้องที่
พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ข้อ ๔ (๒) และข้อ ๕ (๒) ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษา
และคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๔๔ ประกอบกับมาตรา ๖๒ วรรคสาม
แห่ง พ.ร.บ. ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และมาตรา ๖๙ (๑) แห่ง พ.ร.บ. ระเบียบบริหาร
ราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๔ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มิได้ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อป้องกัน
หรือแก้ไขการบุกรุกถ้ากระใดงสาธารณประโยชน์ ปล่อยให้มีการยึดถือครอบครองและก่อสร้างอาคารรุกล้ำ
เข้าไปในถ้ากระใดงสาธารณประโยชน์ จึงถือได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ละเลยต่อหน้าที่ ตามที่กฎหมายกำหนด
ให้ต้องปฏิบัติในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันถ้ากระใดงสาธารณประโยชน์
- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๙ เล่ม ๑๙

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๒๘/๒๕๕๐

- **ผู้ฟ้องคดี** นางโสภา อยู่ยาง ที่ ๑ กับพวกรวม ๓/๓ คน
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** สำนักงานที่ดินจังหวัดปทุมธานี ที่ ๑
 นายอำเภอสามโคก ที่ ๒
 นายทรงศักดิ์ เตชะรินทร์เลิศ ที่ ๓
 นายประพันธ์ เตมย์ลิขิต ที่ ๔
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ (อุทธรณ์คำพิพากษา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒))
 - ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๔๔ (ข้อ ๔ (๒) ข้อ ๕ (๒) และข้อ ๖)
 - ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ (ข้อ ๔๑ วรรคสอง)
- **คำวินิจฉัยของศาล**

ข้อ ๔ (๒) ข้อ ๕ (๒) และข้อ ๖ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๔๔ กำหนดให้หน่วยงานที่ระเบียบนี้กำหนดไว้มีหน้าที่ในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งเจ็ดสิบสามคนฟ้องว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ละเลยในการดูแลรักษาคคลองหรือทางสาธารณประโยชน์ คดีนี้จึงเป็นคดีพิพาทว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือไม่ ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ สำหรับข้อที่จะต้องพิสูจน์ว่าคลองหรือทางพิพาทเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินหรือไม่ แม้จะเป็นกรณีพิพาทเกี่ยวกับการโต้แย้งสิทธิในทางทรัพย์สินตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และประมวลกฎหมายที่ดินอันเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกันที่ต้องวินิจฉัยก่อน ศาลปกครองก็มีอำนาจไต่สวนหรือพิจารณาได้ตามข้อ ๔๑ วรรคสอง แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ คดีจึงอยู่ในเขตอำนาจของศาลปกครอง มีประเด็นที่ต้องพิจารณาต่อไปว่า คลองพระยาเป็นคลองสาธารณะที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีภาระหน้าที่ต้องดูแลรักษาหรือไม่ ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า พระยาเผด็จจุลยบดีทำการขุดคลองขึ้นบนที่ดินโฉนดเลขที่ ๓๙๓๑ เพื่อชักน้ำเข้าที่พิพาทของตนเองมิได้มีเจตนาขุดขึ้นเพื่อใช้เป็นทางสัญจรแก่ประชาชนทั่วไป มีประชาชนใช้เป็นทางสัญจรในช่วงน้ำมาก มิได้ใช้เป็นประจำ ต่อมาคลองพระยาเสื่อมสภาพเนื่องจากไม่มีการทำนาและไม่ได้ใช้สัญจรทางน้ำตื้นเขินมีหญ้าขึ้นรกโดยมีประชาชนเดินผ่านบ้าง แต่ก็ไม่ปรากฏว่ามีการใช้ในกิจจะลักษณะเป็นทางสาธารณะ ประกอบกับพยานบุคคลที่ให้การว่ารู้เห็นความเป็นมาของคลองพระยาต่างก็ระบุแต่เพียงว่าเป็นคลองที่พระยาเผด็จจุลยบดีขุดขึ้นมา และมีบุคคลภายนอกเข้าใช้สัญจรในช่วงน้ำมาก เมื่อคลองเสื่อมสภาพมีประชาชนใช้เดินผ่านบ้างโดยไม่มีการห้าม

ปรามหรือหวงกัน เมื่อประมวลพยานหลักฐานประกอบกันแล้วมีน้ำหนักน่าเชื่อว่าไม่มีการลงทะเบียนคลองพระยาเป็นคลองสาธารณะประโยชน์ และเจ้าของที่ดินมิได้อุทิศให้เป็นคลองสาธารณะประโยชน์ เนื่องจากเจ้าของที่ดินอุทิศให้ในทางทะเบียนเพียง ๒๖ เมตร เท่านั้นส่วนจะเป็นกรณีที่เจ้าของที่ดินได้ปล่อยปลະละเลยจนที่ดินส่วนที่เป็นเขตคลองเดิมกลายเป็นที่ดินสาธารณะประโยชน์หรือไม่นั้น เห็นว่าภายหลังการแบ่งหักที่ดินเป็นคลองสาธารณะประโยชน์เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๔ และปี พ.ศ. ๒๕๓๙ ตามลำดับแล้ว ไม่ปรากฏว่ามีผู้ใดโต้แย้งว่ามีคลองสาธารณะอยู่ในที่ดินดังกล่าวอีกเจ้าของที่ดินเดิมและผู้รับโอนที่ดินต่อมาได้แสดงเจตนายึดถือว่า คลองพระยาในส่วนที่ไม่มีการอุทิศเป็นส่วนหนึ่งของที่ดินของตนตลอดมาจนกระทั่งปัจจุบัน อีกทั้งราษฎรละแวกนั้นรวมทั้งราชการไม่เคยเข้าเกี่ยวข้องหรือปรับปรุงซ่อมแซมคลองพระยาในส่วนที่ไม่มีผู้ใดอุทิศให้เป็นคลองสาธารณะประโยชน์แต่อย่างใด จึงฟังไม่ได้ว่าพระยาเผด็จดุลยบดีหรือเจ้าของผู้รับโอนที่ดินได้ปล่อยปลະละเลยที่ดินเขตคลองพระยาทั้งหมดจนกลายเป็นที่ดินสาธารณะประโยชน์แต่อย่างใด ส่วนที่อ้างว่ามีประชาชนใช้คลองพระยาเป็นทางสัญจรในช่วงน้ำมากโดยไม่มีการหวงกันแต่ประการใด น่าจะเป็นการใช้สัญจรโดยถือวิสาสะตามประเพณีในชนบทที่มีการใช้สัญจรทางน้ำผ่านที่ดินบุคคลอื่นโดยไม่มี การหวงกันจึงมีน้ำหนักฟังได้ว่าที่ดินเขตคลองพระยาไม่มีสภาพเป็นทางหรือคลองสาธารณะแม้จะได้รับความว่าผู้ฟ้องคดีทั้งเจ็ดสิบสามคนและราษฎรละแวกนั้นใช้คลองพระยาบางส่วนในที่ดินของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ผ่านเข้าออกเป็นเวลาช้านานก็เป็นการใช้โดยถือวิสาสะไม่มีผลทำให้ที่ดินของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ที่แบ่งแยกมาจากโฉนดเลขที่ ๓๙๓๑ ในส่วนที่เป็นเขตคลองพระยากลายเป็นที่ดินสาธารณะประโยชน์ ดังนั้น เมื่อที่ดินที่เป็นเขตคลองพระยาเดิมมิได้เป็นทางสาธารณะประโยชน์ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงไม่มีความรับผิดชอบละเลยต่อหน้าที่ในการดูแลรักษาคลองสาธารณะประโยชน์หรือทางสาธารณะประโยชน์อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ

● อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๒

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๔๐/๒๕๕๐

- **ผู้ฟ้องคดี** นายนรินทร์ ม่วงสุราช
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดอุดรธานี ที่ ๑
คณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐจังหวัดอุดรธานี ที่ ๒
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามกฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร (อุทธรณ์คำพิพากษา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๕ (ข้อ ๘ (๓))
- **คำวินิจฉัยของศาล**
ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีหน้าที่พิสูจน์สิทธิการครอบครองของบุคคลในเขตที่ดินของรัฐตามหลักเกณฑ์ในข้อ ๒ (๔) ของคำสั่งคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ (กปร.) เมื่อนับระยะเวลาที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้รับเรื่องพิสูจน์สิทธิที่ดินของผู้ฟ้องคดีจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จนถึงวันที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ประชุมครั้งที่ ๑ เป็นเวลา ๖ เดือนเศษ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ยังพิจารณาพิสูจน์สิทธิที่ดินไม่ได้ว่าเป็นที่สาธารณประโยชน์หรือไม่จึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร
- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๒

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๔๖/๒๕๕๐

- ผู้ฟ้องคดี นายพล คำบุศย์
- ผู้ถูกฟ้องคดี อธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๑ กับพวกรวม ๕ คน
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ (อุทธรณ์คำพิพากษา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 - ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๕ มาตรา ๒๗/ตรี มาตรา ๕๘ และมาตรา ๕๘ ทวิ)
 - พ.ร.บ. ลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ (มาตรา ๑๒๒)
 - พ.ร.บ. ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ (มาตรา ๖๒ วรรคสาม)
 - ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๑๕ (ข้อ ๔ และข้อ ๕)
- คำวินิจฉัยของศาล

เมื่อพิจารณารูปแผนที่ใน น.ส. ๓ ก. ซึ่งผู้ฟ้องคดีอ้างว่าออกทับทางสาธารณประโยชน์ ปรากฏว่ามีระยะความยาวไม่ตรงตามกับผู้ฟ้องคดีอ้าง อีกทั้งผลการสอบสวนไม่มีการกันทางเดินดังกล่าวให้เป็นทางสาธารณประโยชน์ นอกจากนี้ผู้ฟ้องคดีกับพวกได้ลงลายมือชื่อในใบรับรองเขตติดต่อเจ้าของที่ดิน และเจ้าของที่ดินข้างเคียงว่าหลักเขตที่ได้ปักหมายเขตที่ดินในการรังวัดเป็นการถูกต้องแล้วและผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ลงลายมือชื่อรับ น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๑๘๓ ด้วยตนเอง การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ออก น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๐๘๘ และเลขที่ ๑๐๘๙ ให้แก่นาง ถ. และนาง ผ. จึงไม่ได้เป็นการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินทับทางสาธารณประโยชน์ ดังนั้นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมิได้ละเลยต่อหน้าที่ในการดูแลรักษาทางสาธารณประโยชน์ ปล่อยให้มีการออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ทับทางสาธารณประโยชน์ และปล่อยให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ สร้างรั้วปิดกั้นทางสาธารณประโยชน์แต่อย่างใด
- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๒

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๗/๑/๒๕๕๐

● ผู้ฟ้องคดี นายประมูท สุตะบุตร

● ผู้ถูกฟ้องคดี เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดชลบุรี สาขาสัตหีบ ที่ ๑
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดชลบุรี ที่ ๒

● เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และละเลยต่อหน้าที่ตามกฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ (อุทธรณ์คำพิพากษา)

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

- ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (มาตรา ๑๓๐๔ (๒) และมาตรา ๑๓๐๘)
- พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (มาตรา ๑๓ (๒) และมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง)
- กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๙) ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๙ (ข้อ ๑๔ (๑))

● คำวินิจฉัยของศาล

การที่ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินโฉนดที่ดินพิพาทและได้ขออนุญาตโฉนดที่ดินที่ออกโดยอ้างว่าที่ดินแปลงดังกล่าวมีที่นาก่อถมดินตั้งแต่เมื่อบริเวณที่พิพาทเป็นหาดทรายชายทะเลซึ่งเป็นเขตระหว่างแนวน้ำทะเลลงต่ำสุดกับแนวน้ำทะเลขึ้นสูงสุด จึงมีสภาพเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน ตามมาตรา ๑๓๐๔ (๒) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ อยู่ก่อนที่จะมีการปรับถมพื้นที่ให้สูงขึ้นพ้นระยะน้ำทะเลท่วมถึง มิได้เป็นที่ออกตามมาตรา ๑๓๐๘ แห่งประมวลกฎหมายดังกล่าว ดังนั้น เมื่อบริเวณที่พิพาทเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันจึงไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะออกโฉนดที่ดินได้ตามข้อ ๑๔ (๑) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๙) ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๙

ส่วนกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี อันเนื่องจาก นาง อ. ซึ่งเป็นคู่สมรสของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เสนอความเห็นขึ้นต้นต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพื่อการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ ย่อมถือว่าเป็นกรณีการปฏิบัติราชการโดยปกติและไม่ผูกพันว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจวินิจฉัยอุทธรณ์จะต้องมีคำวินิจฉัยตามความเห็นดังกล่าว จึงหาได้เป็นกรณีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครอง ไม่เป็นกลางตามมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวแต่อย่างใดไม่

● อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๔

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๓๖/๒๕๕๐

- **ผู้ฟ้องคดี** นางบุญเลิศ บุญทัน
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** นิคมสร้างตนเองพระพุทธรบาท จังหวัดสระบุรี ที่ ๑
 เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสระบุรี สาขาแก่งคอย ที่ ๒
 นางสาวอุไร วรวิทย์จรุงวัฒน์ ที่ ๓
 อธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ (อธิบดีกรมประชาสงเคราะห์ เดิม) ที่ ๔
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและหน่วยงานทางปกครองละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ (อุทธรณ์คำพิพากษา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๖๙ ทวิ วรรคสอง)
 - ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (มาตรา ๑๓๓/๓)
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง)
- **คำวินิจฉัยของศาล**

ผู้ฟ้องใน น.ส. ๓ ได้รับการสันนิษฐานว่าเป็นบุคคลผู้มีสิทธิในที่ดิน น.ส. ๓ ตามมาตรา ๑๓๓/๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แม้การรังวัดตรวจสอบเนื้อที่ใน น.ส. ๓ การครอบครองที่ดินคลาดเคลื่อนไม่ตรงกับแผนที่และเนื้อที่ น.ส. ๓ แต่สิทธิครอบครองที่ดินย่อมได้มาโดยการครอบครอง เมื่อผู้มีสิทธิในที่ดินข้างเคียงรับรองแนวเขตโดยไม่ปรากฏการสมยอมกัน เจ้าพนักงานที่ดินมีอำนาจแก้ไขแผนที่และเนื้อที่ใน น.ส. ๓ ให้ตรงตามแนวเขตที่ครอบครองและรังวัดคำนวณเนื้อที่ใหม่ได้ตามมาตรา ๖๙ ทวิ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน
- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๔

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๘๕/๒๕๕๐

● ผู้ฟ้องคดี นายสุพล ตะโกเนียม

● ผู้ถูกฟ้องคดี เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนครปฐม สาขานครชัยศรี ที่ ๑
นางรุ่งอารีย์ ตะโกเนียม ที่ ๒
เจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรอำเภอ นครชัยศรี ที่ ๓
พันตำรวจโท วันชัย สุริยะศรี ที่ ๔

● เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย
และละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ (อุทธรณ์คำพิพากษา)

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๖๙ ทวิ วรรคสอง)

● คำวินิจฉัยของศาล

กรณีรังวัดแล้วรูปแผนที่และเนื้อที่การครอบครองไม่ตรงกับแผนที่หรือเนื้อที่ในโฉนดที่ดิน
เจ้าพนักงานที่ดินย่อมมีอำนาจแก้ไขแผนที่หรือเนื้อที่ให้ตรงกับความเป็นจริง ตามมาตรา ๖๙ ทวิ วรรคสอง
แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เมื่อเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินที่ได้รวมยื่นคำขอแบ่งแยกกรรมสิทธิ์รวมที่ดินพิพาท
มิได้ลงนามรับรองรูปแผนที่และไม่ยอมรับผลการรังวัด ทำให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่สามารถดำเนินการ
จดทะเบียนแบ่งแยกกรรมสิทธิ์ที่ดินให้แล้วเสร็จได้ กรณีถือว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่
กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามขั้นตอนต่างๆ ถูกต้องครบถ้วนแล้ว

● อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๔

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๑๕๐/๒๕๕๐

● **ผู้ฟ้องคดี** นาวาอากาศเอก ณรงค์ นิลอ่อน

● **ผู้ถูกฟ้องคดี** เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดปทุมธานี

● **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ (อุทธรณ์คำพิพากษา)

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

- พ.ร.บ. ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ (มาตรา ๑๐)
- พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง)
- ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ (ข้อ ๑๑๒ วรรคหนึ่ง (๑))

● คำวินิจฉัยของศาล

แม้เหตุแห่งการฟ้องคดีนี้สืบเนื่องมาจากผู้ถูกฟ้องคดีออกคำสั่งยกเลิกคำขอออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นคดีอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองก็ตามแต่การที่ศาลจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีหรือสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีออกโฉนดที่ดินในที่ดินพิพาทให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้หรือไม่นั้นศาลจำต้องพิจารณาให้ความก่อนว่าที่ดินพิพาทเป็นของผู้ฟ้องคดีตามที่กล่าวอ้างหรือเป็นที่ดินของนาย พ. ผู้คัดค้านหรือเป็นทางสาธารณประโยชน์ ซึ่งต้องห้ามมิให้ออกโฉนดที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดิน ฉะนั้น ประเด็นหลักที่พิพาทกันในคดีจึงเกี่ยวเนื่องกับการพิสูจน์สิทธิในที่ดินอันอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม คดีนี้จึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ การที่ศาลปกครองชั้นต้นรับคำฟ้องคดีนี้ไว้พิจารณาและฟังข้อเท็จจริงในสำนวนคดีแล้วพิจารณาพิพากษาคดีไปโดยมิได้ปฏิบัติตามนัยมาตรา ๑๐ แห่ง พ.ร.บ. ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ ด้วยการรื้อการพิจารณาไว้ชั่วคราว และจัดทำความเห็นในเรื่องของเขตอำนาจศาลส่งไปให้ศาลยุติธรรมพิจารณา จึงเป็นการทำคำพิพากษาโดยมิได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ตามข้อ ๑๑๒ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓

● **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๓/

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๑๙๘/๒๕๕๐

● ผู้ฟ้องคดี นางสาวศิรินันท์ ศรีรัตนนา

● ผู้ถูกฟ้องคดี เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนนทบุรี สาขาบางบัวทอง ที่ ๑
กรมที่ดิน ที่ ๒

● เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ (อุทธรณ์คำพิพากษา)

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๖๑ มาตรา ๖๙ ทวิ และ มาตรา ๗/๙)

● คำวินิจฉัยของศาล

เมื่อความปรากฏต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ว่า การรังวัดแบ่งแยกที่ดินโฉนดเลขที่ ๕๙๘๐ ตามมาตรา ๗/๙ ประกอบ มาตรา ๖๙ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ไม่ได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีผู้มีสิทธิในที่ดินโฉนดเลขที่ ๕๙๙๔ ซึ่งเป็นที่ดินแปลงข้างเคียงมาระวังแนวเขต การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้สั่งการให้แก้ไขรูปแผนที่และเนื้อที่ดินโฉนดเลขที่ ๕๙๘๐ และการจดทะเบียนแบ่งแยกในนามเดิมโดยจดทะเบียนแบ่งแยกเป็นที่สาธารณประโยชน์ (คลองขุนศรี) จดทะเบียนแบ่งแยกเป็นที่ดินโฉนดเลขที่ ๒๔๔๓ จึงไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๗/๙ ประกอบมาตรา ๖๙ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน อย่างไรก็ตาม ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้อาศัยอำนาจตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินมีคำสั่งให้ทำการเพิกถอนรายการจดทะเบียนทั้งหมด และให้เพิกถอนโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๔๔๓ รวมทั้งให้เพิกถอนแก้ไขเอกสารหลักฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจดทะเบียนพร้อมทั้งหมายเหตุการเพิกถอนแก้ไขตามวิธีการที่กฎหมายกำหนด และได้ดำเนินการถอนหลักเขตที่ดินที่ปักไว้โดยไม่ชอบจากการรังวัดแล้ว จึงทำให้โฉนดที่ดินเลขที่ ๕๙๘๐ กลับสู่สภาพเดิมเหมือนไม่มีการรังวัดแบ่งแยก ส่วนโฉนดที่ดินเลขที่ ๕๙๙๔ ของผู้ฟ้องคดี รูปแผนที่และเนื้อที่ดิน ย่อมมีสภาพคงเดิมตามความเป็นจริงที่ผู้ฟ้องคดีได้ครอบครองทำประโยชน์อยู่ เนื่องจากการรังวัดที่ดินโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายมิได้มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงรูปแผนที่หรือเนื้อที่ดินของโฉนดเลขที่ ๕๙๙๔ ที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองอยู่ หากผู้ฟ้องคดีสงสัยว่าที่ดินที่ครอบครองไม่ตรงกับแผนที่หรือเนื้อที่ในโฉนดที่ดิน ผู้ฟ้องคดี ต้องยื่นคำขอสอบเขตโฉนดที่ดินของตนตามมาตรา ๖๙ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน นอกจากนี้การที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ดำเนินการปักหลักเขตที่ดินโฉนดเลขที่ ๕๙๙๔ ให้สอดคล้องกับสภาพที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองทำประโยชน์นั้นเมื่อผู้ฟ้องคดียังไม่ได้ยื่นคำขอสอบเขตที่ดิน ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง จึงไม่มีหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่ดำเนินการแก้ไขเอกสาร และปักหลักเขตที่ดินตามที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้าง จึงไม่ได้ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ

● อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๙

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๒๔๐/๒๕๕๐

- **ผู้ฟ้องคดี** นางสาวรี แยมสาย
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** กรมที่ดิน ที่ ๑
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สาขาเสนา ที่ ๒
ปฏิรูปที่ดินจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่ ๓
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ (อุทธรณ์คำพิพากษา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๒๓/ ตรี และมาตรา ๕๙ ทวิ)
 - พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๙ (มาตรา ๕)
 - กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๙) ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๙ (ข้อ ๑๔)
 - ระเบียบของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๓๒) ว่าด้วยเงื่อนไขการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ในที่ดิน (ข้อ ๙/ (๓))
- **คำวินิจฉัยของศาล**

สิทธิครอบครองย่อมได้มาโดยการครอบครอง การที่นาย ต. มีสิทธิครอบครองในที่ดินที่ขอออกโฉนดที่ดิน เนื่องจากครอบครองที่ดินดังกล่าวมาก่อนมีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ที่ดินดังกล่าวเป็นเขตปฏิรูปที่ดิน มิใช่ นาย ต. มีสิทธิครอบครองที่ดินดังกล่าวเพราะศาลฎีกามีคำพิพากษา ดังนั้นเมื่อสภาพและคุณสมบัติของที่ดินแปลงที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอออกโฉนดที่ดินไม่แตกต่างจากที่ดินรายของนาย ต. กล่าวคือ ผู้ฟ้องคดีได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินแปลงที่ขอออกโฉนดที่ดินต่อเนื่องมาไม่แตกต่างจากการครอบครองที่ดินรายของนาย ต. ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ย่อมต้องใช้ดุลพินิจดำเนินการตามคำขอออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีโดยการเสนอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยาอนุมัติให้ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีทำนองเดียวกันกับคำขอออกโฉนดที่ดินรายของนาย ต. การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ออกคำสั่งยกเลิกคำขอออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากเป็นการใช้ดุลพินิจในเรื่องเดียวกันแตกต่างกันจึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบถือได้ว่าเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม
- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๑๑

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๓๕๙/๒๕๕๐

- ผู้ฟ้องคดี นางสาวสมหวัง อินพุ่ม
- ผู้ถูกฟ้องคดี เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดชลบุรี ที่ ๑
อธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (ป่าไม้จังหวัดชลบุรี เดิม) ที่ ๒
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ (อุทธรณ์คำพิพากษา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 - ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๒๓/ ตริ และมาตรา ๕๙ ทวิ
 - พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๓ (มาตรา ๕)
 - กฎกระทรวง ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๔๙๓) ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๓ (ข้อ ๘ (๒))
 - กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๓) ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๓ (ข้อ ๑๔ (๕))
 - ระเบียบคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๓๒) ว่าด้วยเงื่อนไขการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ลงวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๓๒ (ข้อ ๕ ข้อ ๖ และข้อ ๗)

● คำวินิจฉัยของศาล

เมื่อผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอรังวัดเพื่อขอออกโฉนดที่ดินแปลงที่ตั้งอยู่ในท้องที่หมู่ที่ ๔ ตำบลคลองตำหรุ อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามคำขอออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์หรือโฉนดที่ดิน (น.ส.๑ ข.) ฉบับที่ ๑๘/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ โดยระบุว่าที่ดินแปลงนี้ผู้ขอได้ที่ดินมาโดยรับให้และครอบครองต่อเนื่องมาจากนาย ค. ผู้เป็นบิดาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๑ โดยไม่มีเอกสารแสดงสิทธิในที่ดิน แต่เป็นการใช้ประโยชน์ในที่ดินต่อเนื่องจากเจ้าของที่ดินคนก่อนๆ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๙๕ เป็นต้นมา และไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าในท้องที่หมู่ที่ ๔ ตำบลคลองตำหรุ อำเภอเมืองชลบุรี ได้เคยมีการประกาศกำหนดโครงการเดินสำรวจจัดทำแผนที่หรือพิสูจน์สอบสวนการทำประโยชน์ตามมาตรา ๒๓/ ตริ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน กรณีจึงถือว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสิทธิยื่นคำขอออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินเป็นการเฉพาะรายได้ตามมาตรา ๕๙ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินเมื่อปรากฏข้อเท็จจริงตามหลักฐาน การอ่าน แปล ตีความและวิเคราะห์ภาพถ่ายทางอากาศของผู้เชี่ยวชาญของศาลว่า ที่ดินแปลงพิพาทของผู้ฟ้องคดีเป็นที่ดินที่ได้มีการทำประโยชน์เต็มทั้งแปลงมาแล้วตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๙๖ เป็นต้นมา แม้หลักฐานดังกล่าวจะมีใช้เอกสารแสดงสิทธิในที่ดิน อันเป็นหลักฐานแสดงกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในที่ดินทำนองเดียวกันกับโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ก็ตามแต่ก็เป็นเอกสารหลักฐานที่แสดงว่าที่ดินแปลงพิพาทของผู้ฟ้องคดีได้มีการทำประโยชน์ในที่ดินเต็มทั้งแปลงและไม่มีลักษณะเป็นพื้นที่ป่าชายเลนมาแล้ว ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๙๖ เป็นต้นมา จึงถือได้ว่า ที่ดินแปลงพิพาทของผู้ฟ้องคดีไม่มีลักษณะเป็นพื้นที่ป่าชายเลนเขตเศรษฐกิจ ข. ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๓๐ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒

ได้ทำการตรวจสอบที่ดินแปลงพิพาทของผู้ฟ้องคดีแล้วปรากฏว่า ที่ดินแปลงพิพาทของผู้ฟ้องคดีตั้งอยู่ในแผนที่ภูมิประเทศระหว่าง ๕๑๓๕/๑๔๘๖ ซึ่งได้มีการขีดแนวเขตกำหนดเป็นพื้นที่ป่าชายเลนเขตเศรษฐกิจ ข. ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๓๐ นั้น ย่อมมีผลทำให้ที่ดินซึ่งมีสภาพเป็นพื้นที่ป่าชายเลนในระวางดังกล่าวมีสถานะเป็นพื้นที่ป่าชายเลนเขตเศรษฐกิจ ข. ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๓๐ เท่ากัน ซึ่งไม่มีผลทำให้ที่ดินแปลงพิพาทของผู้ฟ้องคดีกลับไปมีสถานะเป็นพื้นที่ป่าชายเลนเขตเศรษฐกิจ ข. ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๓๐ แต่อย่างไรก็ดีที่ดินแปลงพิพาทของผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสถานะเป็นที่ดินซึ่งทางราชการเห็นว่าควรสงวนไว้เพื่อรักษาทรัพยากรธรรมชาติของประเทศอันเป็นลักษณะต้องห้ามมิให้ออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินตามข้อ ๘ (๒) ของกฎกระทรวงฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดินฯ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับในขณะนั้น และข้อ ๑๔ (๕) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดินฯ พนักงานเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการในการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ในที่ดินแปลงพิพาทให้แก่ผู้ฟ้องคดีต่อไป ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งปฏิเสธการขออออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีตามคำขอดังกล่าวเนื่องจากที่ดินแปลงดังกล่าวอยู่ในเขตพื้นที่ป่าชายเลนเขตเศรษฐกิจ ข. ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๓๐ จึงเป็นการออกคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

● อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๑๖

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๔๓๕/๒๕๕๐

● ผู้ฟ้องคดี นายชลิต บุญสา

● ผู้ถูกฟ้องคดี เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสุราษฎร์ธานี สาขาเกาะสมุย

● เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ (อุทธรณ์คำพิพากษา)

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๒))

● คำวินิจฉัยของศาล

ที่ดินในส่วนที่ฟ้องคดีนำรังวัดใหม่ซึ่งได้จำนวนที่ดินแตกต่างจากการรังวัดครั้งก่อน จึงยังไม่เป็นที่ยุติว่าที่ดินดังกล่าวเป็นที่ดินของผู้ฟ้องคดีหรือเป็นที่สาธารณประโยชน์เพราะคดียังอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลจังหวัดสุราษฎร์ธานี และผู้ฟ้องคดีเองก็ประสงค์จะใช้ผลการรังวัดตามคำสั่งของศาลดังกล่าว ประกอบกับผู้ถูกฟ้องคดีมิได้ปฏิเสธการออกโฉนดที่ดินให้ผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด เพียงแต่มีความเห็นว่าให้รอฟังผลการพิพาทจนถึงที่สุดของศาลยุติธรรมก่อน จึงจะดำเนินการออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีซึ่งถือได้ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีมีเหตุอันสมควรที่ยังไม่ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี กรณีจึงยังถือไม่ได้ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีได้ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

● อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๑๙

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๔๕๓/๒๕๕๐

- **ผู้ฟ้องคดี** นางสาวสมณี สอนบุญชู
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** หัวหน้าฝ่ายรังวัดสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์ สาขาเขตตลาด ที่ ๑
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์ สาขาเขตตลาด ที่ ๒
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร (อุทธรณ์คำพิพากษา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๖๙ ทวิ มาตรา ๗๐ มาตรา ๗๐ ทวิ และมาตรา ๑๐๓ วรรคหนึ่ง)
 - กฎกระทรวง ฉบับที่ ๓๑ (พ.ศ. ๒๕๒๑) ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๗
 - ระเบียบกรมที่ดิน ว่าด้วยการแบ่งแยกและตรวจสอบเนื้อที่หนังสือรับรองการทำประโยชน์ พ.ศ. ๒๕๒๙ (ข้อ ๑๗ วรรคหนึ่ง)

● คำวินิจฉัยของศาล

ในการยื่นคำขอรังวัดตรวจสอบเนื้อที่หนังสือรับรองการทำประโยชน์ตามมาตรา ๖๙ ทวิ วรรคหก แห่งประมวลกฎหมายที่ดินนั้น ผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้ยื่นคำขอขอย่อมมีหน้าที่ต้องชำระค่าธรรมเนียมในการยื่นคำขอรังวัดตามมาตรา ๑๐๓ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายดังกล่าว เมื่อผู้ฟ้องคดีไม่ยอมชำระ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีอำนาจสั่งไม่รับคำขอได้ แต่การที่เจ้าหน้าที่ได้จัดการชำระให้แทนโดยผู้ฟ้องคดีไม่ได้ ทักท้วงและกลับขอยอมรับเอาผลการชำระแทนดังกล่าวจึงไม่ได้เป็นการต้องห้ามตามกฎหมายหรือเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายอันเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติที่ไม่รับคำขอกรณีดังกล่าวแต่อย่างใด ส่วนในชั้นการรังวัดก็ปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้มีหนังสือแจ้งเจ้าของที่ดินแปลงข้างเคียงและผู้ปกครองเพื่อให้มาระวังแนวเขตและลงชื่อรับทราบแนวเขตที่ดินของตนก่อนถึงวันทำการรังวัดโดยชอบแล้ว โดยในการนำรังวัดนั้นผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าของผู้ครอบครองที่ดินมีหน้าที่ต้องนำรังวัดตามที่ข้อ ๑๗ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบกรมที่ดินว่าด้วยการแบ่งแยกและตรวจสอบเนื้อที่หนังสือรับรองการทำประโยชน์ พ.ศ. ๒๕๒๙ ลงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๒๙ เมื่อรังวัดเสร็จผลการวัดได้เนื้อที่มากกว่าเดิมผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ก็ได้มีหนังสือสอบถามเจ้าของที่ดินแปลงข้างเคียงและผู้ครอบครองท้องที่ซึ่งยังไม่ได้มารับรองแนวเขตในวันรังวัดเพื่อให้มาลงชื่อรับรองเขตหรือคัดค้านอีกครั้งหนึ่งภายในกำหนด ๓๐ วัน อันเป็นการปฏิบัติที่ถูกต้องตามความในมาตรา ๖๙ ทวิ วรรคสาม วรรคสี่ มาตรา ๗๐ (๑) และมาตรา ๗๐ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินประกอบกับกฎกระทรวงฉบับที่ ๓๑ (พ.ศ. ๒๕๒๑) ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๗ แล้ว และในการสอบสวนใกล้เคียงตามที่เจ้าของที่ดินข้างเคียงได้คัดค้านแนวเขตนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ก็ได้ถือหลักฐานแผนที่เป็นหลักในการพิจารณาพร้อมได้สั่งการให้คู่กรณีทั้งสองฝ่ายไปฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรม กรณีที่ไม่สามารถตกลงกันได้โดยถูกต้องตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในมาตรา ๖๙ ทวิ วรรคห้า แห่งประมวลกฎหมายที่ดินแล้ว แม้การสอบสวนใกล้เคียงจะได้ทำขึ้นในวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๔๔ ซึ่งเป็นวันหลังจากที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครองชั้นต้นเมื่อวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๔๔ แล้วก็ตาม แต่การดำเนินการของผู้ฟ้องคดี ทั้งสองก่อนหน้านั้นก็ได้มีการดำเนินการในส่วนอื่นที่เกี่ยวข้องและต่อเนื่องกันมาเป็นลำดับ การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจึงหาได้เป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหน้าที่ในการรังวัดตรวจสอบเนื้อที่ตาม น.ส. ๓ ก. ของผู้ฟ้องคดีล่าช้าเกินสมควรดังที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างไม่

- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๒๐

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๔๔/๒๕๕๑

● ผู้ฟ้องคดี นายฉลวย นพรัตน์

● ผู้ถูกฟ้องคดี เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดอ่างทอง

● เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ (อุทธรณ์คำพิพากษา)

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

- ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๖๙ ทวิ วรรคสอง วรรคสาม มาตรา ๗/๑ และ มาตรา ๗/๙)
- ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการรังวัดปักหลักหมายเขตที่ดิน พ.ศ. ๒๕๒๓/ (ข้อ ๖ วรรคหนึ่ง และข้อ ๘)
- ระเบียบกรมที่ดิน ว่าด้วยการรังวัดสอบเขต แบ่งแยกและรวมโฉนดที่ดิน พ.ศ.๒๕๒๓/ (ข้อ ๕)

● คำวินิจฉัยของศาล

ในการรังวัดแบ่งกรรมสิทธิ์รวมโฉนดที่ดินที่พิพาท เจ้าหน้าที่ได้นำหลักฐานการรังวัดเดิมของโฉนดที่ดินที่พิพาทและหลักฐานการรังวัดที่ดินข้างเคียงไปประกอบการรังวัด ปรากฏรูปแบบที่แปลงที่ดิน ที่พิพาทตามหลักฐานการรังวัดเดิมว่าเคยมีหลักเขตอยู่ ๑๐ หลัก สูญหายไป ๖ หลัก จึงให้ผู้ขอรังวัดและเจ้าของที่ดินข้างเคียงนำรังวัดปักหลักเขตที่ดินใหม่แทนหลักเขตเดิมที่สูญหายและปักตามการครอบครองตามข้อ ๕ ของระเบียบกรมที่ดินว่าด้วยการรังวัดสอบเขต แบ่งแยกและรวมโฉนดที่ดิน พ.ศ. ๒๕๒๓/ ส่วนกรณีที่เจ้าของที่ดินข้างเคียงใดที่ไม่มาระวังแนวเขต ก็ได้มีหนังสือแจ้งให้เจ้าของที่ดินนั้นมาลงชื่อรับรองหรือคัดค้านแนวเขตตามมาตรา ๗/๙ ประกอบมาตรา ๖๙ ทวิ วรรคสาม แห่งประมวลกฎหมายที่ดินแล้ว เมื่อเจ้าของที่ดินข้างเคียงดังกล่าวไม่มาลงชื่อรับรองหรือคัดค้านแนวเขตภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด และเจ้าของที่ดินอื่นได้รับรองแนวเขตแล้วประกอบกับเจ้าของกรรมสิทธิ์รวมในโฉนดที่ดินที่พิพาทขอให้ตนลงชื่อรับรองผลการรังวัดแทนผู้ฟ้องคดีที่ไม่ยินยอมลงลายมือชื่อไปก่อน โดยจะนำผู้ฟ้องคดีที่ไม่ยินยอมลงลายมือชื่อในการรังวัดนี้มาลงชื่อรับรองผลการรังวัดในวันที่ดำเนินการจดทะเบียนแบ่งกรรมสิทธิ์รวมเช่นนี้ เจ้าหน้าที่ชอบที่จะดำเนินการรังวัดปักหลักหมายเขตที่ดินต่อไปให้เสร็จสิ้นก่อนที่ผู้ถูกฟ้องคดีจะส่งแก้ไขรูปแบบที่และเนื้อที่ให้เป็นไปตามผลการรังวัดตามมาตรา ๖๙ ทวิ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายที่ดินได้เมื่อรูปแบบที่ดินร่างของโฉนดที่ดินที่พิพาทเป็นไปตามคำขอรังวัดแบ่งกรรมสิทธิ์รวม ดังนั้น การดำเนินการรังวัดแบ่งกรรมสิทธิ์รวมดังกล่าวจึงชอบด้วยกฎหมาย

● อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๑ เล่ม ๒

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๙๓/๒๕๕๑

- **ผู้ฟ้องคดี** นางบุญถม ชมหอม ที่ ๑
 นางระอ อ วงษ์สีหา ที่ ๒
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดอุดรธานี
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร (อุทธรณ์คำพิพากษา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๖๙ ทวิ วรรคหก)
 - พ.ร.บ. ปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (มาตรา ๔๕)

● คำวินิจฉัยของศาล

ระยะเวลาในการพิจารณาคำขอให้ตรวจสอบที่ดินพิพาทซึ่งยื่นคำขอเฉพาะราย มีระยะเวลาประมาณ ๓๒ วันทำการ แม้ผู้ถูกฟ้องคดีจะอ้างว่าเกิดปัญหาความไม่ชัดเจนว่าที่ดินแปลงพิพาทเป็นที่สาธารณประโยชน์หรือที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งสองผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้องหาข้อมูลเพิ่มเติมจากส่วนราชการอื่น อันถือเป็นข้อยกเว้นการปฏิบัติตามระยะเวลาตามประกาศดังกล่าวก็ตาม แต่อย่างไรก็ตาม ผู้ถูกฟ้องคดีจะต้องพิจารณาคำขอของผู้ฟ้องคดีทั้งสองให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาอันสมควร กล่าวคือ ผู้ถูกฟ้องคดีควรต้องมีคำสั่งเกี่ยวกับคำขอไม่เกิน ๙๐ วัน นับแต่วันที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้รับคำขอเปลี่ยนประเภทเอกสารสิทธิจาก น.ส. ๓ เป็น น.ส. ๓ ก. และแบ่งแยกที่ดินพิพาททั้งนี้โดยพิจารณาเทียบเคียงกับระยะเวลาการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง ตามมาตรา ๔๕ แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ตามคำสั่งศาลปกครองสูงสุดโดยที่ประชุมใหญ่ ที่ ๒๖๐/๒๕๔๖ เมื่อนับเวลาที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้รับคำขอของผู้ฟ้องคดีทั้งสองจนถึงวันยื่นฟ้องคดีนี้ ซึ่งรวมเป็นระยะเวลา ๒ ปีเศษ ผู้ถูกฟ้องคดียังไม่พิจารณาวินิจฉัยคำขอของผู้ฟ้องคดีทั้งสองแต่ประการใด ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีอยู่ในวิสัยที่จะเร่งรัดการพิจารณาวินิจฉัยคำขอดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาอันสมควรได้ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีก็หาได้กระทำการเช่นนั้นภายในระยะเวลาอันสมควรไม่ กรณีจึงถือได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่ในการพิจารณาเพื่อพิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งสองล่าช้าเกินสมควร

- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๑ เล่ม ๔

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๑๕๐/๒๕๕๑

● ผู้ฟ้องคดี นางสาวกานดา แซ่โค้ว

● ผู้ถูกฟ้องคดี กรมที่ดิน ที่ ๑

ผู้ว่าราชการจังหวัดลพบุรี ที่ ๒

เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดลพบุรี ที่ ๓

นายอำเภอเมืองลพบุรี ที่ ๔

● เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ (อุทธรณ์คำพิพากษา)

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑))

● คำวินิจฉัยของศาล

ที่ดินตามโฉนดเลขที่ ๒๓๑๙ ตำบลศาลาสอง อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี ออกโฉนดที่ดิน เมื่อวันที่ ๑๗ กันยายน ร.ศ.๑๒๖ (พ.ศ.๒๔๕๑) โดยขุนรองนคร มีเนื้อที่ขณะออกโฉนดที่ดินประมาณ ๕ ไร่ ๒ งาน ๗๒ ตารางวา และมีการแก้ไขเนื้อที่เป็น ๖ ไร่ ๑ งาน ๖ ตารางวา ต่อมา มีการแบ่งแยกเวนคืนเป็นถนนพหลโยธิน เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๐๘ เนื้อที่คงเหลือ ๓ ไร่ ๑ งาน ๔๐ ตารางวา ซึ่งนาง ย. ชื่อมา เมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๑๔ ในการรังวัดเพื่อออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ได้มอบอำนาจให้กำนันตำบลพรหมมาสตร์ เป็นผู้ยื่นคำขอจำแนกแผนที่ทำการรังวัดและชี้แนวเขตแทนอำเภอเมืองลพบุรี ผลการรังวัดปรากฏว่าได้เนื้อที่จำนวน ๓ ไร่ ๒ งาน ๙๐ ตารางวา โดยผลการรังวัดดังกล่าวไม่ตรงกับเนื้อที่ตามบัญชีสำรวจที่สาธารณประโยชน์โดยกำนันตำบลพรหมมาสตร์ เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๓๖ ที่ระบุว่า มีเนื้อที่ประมาณ ๑ ไร่ โดยปรากฏว่าที่สาธารณประโยชน์ (สระน้ำต้นสะตือใหญ่) มีสภาพและประวัติความเป็นมาเป็นสระดั้งเดิมหมดสภาพและไม่ได้ใช้ประโยชน์แต่อย่างใด อีกทั้งได้ระบุการประกาศหวงห้ามไว้ตั้งแต่วันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๐๔ นับถึงปัจจุบันเพียง ๔๖ ปีเศษเท่านั้น ในขณะที่โฉนดที่ดินพิพาทได้ออกเมื่อ ร.ศ. ๑๒๖ (พ.ศ. ๒๔๕๑) นับถึงปัจจุบันเกือบ ๑๐๐ ปี จึงน่าเชื่อว่าโฉนดที่ดินพิพาทมีเนื้อที่คงเหลือ ๓ ไร่ ๑ งาน ๔๐ ตารางวา จริงส่วนกรณีในแบบบันทึกการสอบสวนเพื่อออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (ส.ธ.๒) ซึ่งมีการลงลายพิมพ์นิ้วมือซึ่งระบุว่าเป็นลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือข้างซ้ายของนาง ย. ที่ลงไว้เพื่อรับรองว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ได้นำรังวัดที่ดินเพื่อออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงโดยถูกต้อง มิได้หลอกลวงลำแนวเขตที่ดินของตนนั้น ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำพิพากษาโดยได้ส่งเอกสารผลการตรวจพิสูจน์เปรียบเทียบลายนิ้วหัวแม่มือข้างซ้ายของนาง ย. จากวิทยาเขต ๑๒ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามหนังสือสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองลพบุรีผลการตรวจสอบปรากฏว่า ลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือข้างซ้ายของนาง ย. ในเอกสารแบบบันทึกการสอบสวนเพื่อออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (ส.ธ.๒) บานต้นสะตือใหญ่ มีจุดลักษณะสำคัญพิเศษของลายเส้นแตกต่างกันกับลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือข้างซ้ายของนาง ย. ในเอกสารบันทึกข้อตกลงขึ้น

เงินจำนองเป็นประกันครั้งที่หนึ่งและครั้งที่สอง ตามสัญญาจำนองฉบับลงวันที่ ๑๓/ พฤษภาคม ๒๕๓๑ และฉบับลงวันที่ ๒๓/ พฤษภาคม ๒๕๓๑ ตามลำดับ ซึ่งเอกสารผลการตรวจพิสูจน์ดังกล่าวจัดทำโดยวิทยาการเขต ๑๒ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกไม่มีส่วนได้เสียกับผู้ฟ้องคดี ผลการตรวจพิสูจน์ดังกล่าวจึงน่าจะมีน้ำหนักและรับฟังได้อีกทั้งผู้ฟ้องคดีได้ชี้แจงไว้ในคำคัดค้านคำให้การว่า ลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือซ้ายของนาง ย. ในแบบบันทึกการสอบสวน (ส.๕.๒) ไม่ใช่ลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือซ้ายที่แท้จริงของนาง ย. เพียงแต่ศาลชั้นต้นมิได้ไต่สวนเพื่อให้ข้อเท็จจริงปรากฏตามข้อต่อสู้ของผู้ฟ้องคดีเท่านั้น อุทธรณ์ดังกล่าวจึงเป็นข้อที่โต้แย้งกันมาแล้วโดยชอบในศาลชั้นต้นตามข้อ ๑๐๑ วรรคสอง แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ.๒๕๔๓ ประกอบกับผู้ฟ้องคดีเพิ่งได้รับผลการตรวจพิสูจน์ ภายหลังจากศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษาแล้ว และผู้ถูกฟ้องคดีมีโอกาสต่อสู้พยานหลักฐานอื่นมาหักล้างในชั้นศาลปกครองสูงสุดได้ ข้อเท็จจริงจึงฟังได้ว่าลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือซ้ายที่อ้างว่าเป็นของนาง ย. ที่รับรองแนวเขตการรังวัดออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง เลขที่ ลป. ๐๒๔๐ ไม่ใช่ลายพิมพ์นิ้วมือของนาง ย. ดังนั้น จึงฟังได้ว่าการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง เลขที่ ลป. ๐๒๔๐ ตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๓๑๙ เลขที่ดิน ๑๓๓/ นาง ย. ไม่ได้ไปรังวัดชี้แนวเขตที่ดินและไม่ได้ลงชื่อรับรองแนวเขตที่ดินในการรังวัดเพื่อออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงดังกล่าว การออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงดังกล่าวจึงดำเนินการออกโดยไม่ชอบในส่วนที่ทับที่ดินพิพาทของผู้ฟ้องคดี จึงต้องเพิกถอนเอกสารส่วนที่ทับที่ดินพิพาทของผู้ฟ้องคดี

● อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๑ เล่ม ๖

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๓๖๓/๒๕๕๑

- ผู้ฟ้องคดี พันโท ส่งยศ เทียนทอง
- ผู้ถูกฟ้องคดี เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสมุทรปราการ ที่ ๑
อุตสาหกรรมจังหวัดสมุทรปราการ ที่ ๒
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร (อุทธรณ์คำพิพากษา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๓๒)
 - กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๑๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.๒๕๑๒ (ข้อ ๕)
 - กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๓๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.๒๕๓๕ (ข้อ ๒ (๑) และข้อ ๔)

● คำวินิจฉัยของศาล

เมื่อการแบ่งแยกที่ดินของบริษัท พ. เข้าลักษณะเป็นการจัดสรรที่ดินการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมขายที่ดินตามคำขอของบริษัท พ. โดยมีได้ให้ไปขออนุญาตและได้รับอนุญาตจัดสรรที่ดินก่อน จะเป็นการไม่ดำเนินการตามขั้นตอนตามที่กฎหมายกำหนดไว้ก็ตาม แต่ไม่ปรากฏบทกฎหมายใดให้อำนาจผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานที่ดินบังคับให้เจ้าของที่ดินกรรมสิทธิ์ไปขออนุญาตจัดสรรที่ดินแต่อย่างใด การขออนุญาตจัดสรรที่ดินเป็นความสมัครใจของผู้ประกอบการจัดสรรที่ดิน หากไม่ไปดำเนินการขออนุญาตจัดสรรที่ดิน เจ้าพนักงานที่ดินก็ไม่อาจบังคับได้ ทั้งที่ไม่มีบทกฎหมายบัญญัติว่าการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมขายที่ดินซึ่งเข้าลักษณะการจัดสรรตามกฎหมาย แต่ไม่ได้ขออนุญาตจัดสรรให้ถูกต้องตามกฎหมายนั้นให้ตกเป็นโมฆะแต่อย่างใด ดังนั้น กรณีจึงไม่อาจออกคำสั่งบังคับตามคำขอ ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการให้บริษัท พ. ไปดำเนินการยื่นคำขออนุญาตจัดสรรที่ดินให้ถูกต้องตามมาตรา ๓๒ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ

แม้การกระทำของบริษัท พ. จะถือได้ว่าเป็นการจัดสรรที่ดินและผู้ขายได้ขายที่ดินโดยมิได้ขออนุญาตจัดสรรตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๒๘๖ ก็ตาม แต่ที่ดินดังกล่าวจะเป็นที่ดินจัดสรรเพื่อการพักอาศัยที่ต้องห้ามมิให้ตั้งโรงงานหรือขยายโรงงานตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความใน พ.ร.บ. โรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ หรือไม่นั้น มีความหมายว่า มีบ้านจัดสรรเพื่อการพักอาศัยหรือบ้านแถวเพื่อการพักอาศัยที่มีผู้พักอาศัยในลักษณะอยู่อาศัยหนาแน่นพอสมควรไม่ใช่หมายถึงพื้นที่เริ่มจะมีการจัดสรรหรือดำริจัดสรรต่างๆ ที่ไม่มีชุมชน ทั้งนี้ เพื่อให้รบกวนการอยู่อาศัยโดยปกติสุขตามวัตถุประสงค์ของ พ.ร.บ. โรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๑ เล่ม ๑๔

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๑๒๙/๒๕๕๒

- **ผู้ฟ้องคดี** นายสุรน พัดมนพงศ์ศรี
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** สำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สาขาธนบุรี ที่ ๑
ผู้อำนวยการเขตคลองสาน ที่ ๒
บริษัทสยามเจ้าพระยาแลนด์ จำกัด ที่ ๓
อธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๔
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ (อุทธรณ์คำพิพากษา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๖๑ และมาตรา ๗๙)
 - กฎกระทรวงฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๗ (ข้อ ๑๗ (๖))
 - กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการตั้งคณะกรรมการสอบสวน การสอบสวน การแจ้งผู้มีส่วนได้เสียเพื่อให้โอกาสคัดค้านและการพิจารณาเพิกถอนหรือแก้ไขการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ หรือการจดทะเบียนเอกสารรายการจดทะเบียนอสังหาริมทรัพย์โดยตลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๔๔
- **คำวินิจฉัยของศาล**

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏตามคำพิพากษาศาลฎีกา ที่ ๔๓/๑๙/๒๕๓๑ ว่าโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๑๕๐ ซึ่งแบ่งแยกมาจากโฉนดที่ดินเลขที่ ๘๙๔ ได้ออกทับล้ากระโดงสาธารณะประโยชน์ ดังนั้น การจดทะเบียนแบ่งแยกโฉนดที่ดินเลขที่ ๘๙๔ และการออกโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๑๕๐ จึงเป็นไปโดยตลาดเคลื่อนและไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ หรือผู้ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ มอบหมายจึงมีหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดในการสั่งเพิกถอนหรือแก้ไขโฉนดที่ดินดังกล่าวตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย พ.ร.บ. แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกอบกับกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ ในการตั้งคณะกรรมการสอบสวน การสอบสวน การแจ้งผู้มีส่วนได้เสียเพื่อให้โอกาสคัดค้าน และการพิจารณาเพิกถอนหรือแก้ไขการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ หรือการจดทะเบียนเอกสารรายการจดทะเบียนอสังหาริมทรัพย์โดยตลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๔๔ ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีส่งสำเนาคำพิพากษาศาลฎีกาดังกล่าวไปให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทราบ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีหน้าที่ต้องดำเนินการตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินโดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะหน่วยงานทางปกครองในสังกัดของกรมที่ดินมีหน้าที่ต้องดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงและรายงานเหตุที่มีการออกโฉนดที่ดินตลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ เพื่อพิจารณาดำเนินการสั่งเพิกถอนหรือแก้ไขเมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ดำเนินการ จึงเป็นการละเลยต่อหน้าที่ ตามที่กฎหมายกำหนด
- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๒ เล่ม ๕

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๙๒/๒๕๕๓

● ผู้ฟ้องคดี นายกิจจา วิศวกรนันท์

● ผู้ถูกฟ้องคดี เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดลำปาง สาขาแจ้ห่ม ที่ ๑

เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดลำปาง ที่ ๒

อธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๓

ผู้ว่าราชการจังหวัดลำปาง ที่ ๔

● เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ(อุทธรณ์คำพิพากษา)

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

– ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๕๘ มาตรา ๕๘ ทวิ และมาตรา ๕๙)

– กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๗ (ข้อ ๓/ (๒) ข้อ ๑๐ (๓) ข้อ ๑๑ และข้อ ๑๖)

● คำวินิจฉัยของศาล

คดีนี้ปรากฏว่า ที่ดินพิพาทที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอออกโฉนดที่ดินเป็นที่ดินที่มีหลักฐาน น.ส. ๓ ก. ซึ่งถือได้ว่าเป็นพยานหลักฐานอื่นที่แสดงว่าผู้ฟ้องคดีได้มีสิทธิในที่ดินมาโดยชอบด้วยกฎหมาย ตามนัยข้อ ๑๖ ประกอบกับข้อ ๓/ (๒) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๗ และเป็นที่ดินที่ตั้งอยู่ในตำบลแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง เมื่อผู้ฟ้องคดี ที่ ๑ ได้รับคำขอออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีแล้วผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ดำเนินการสอบสวนพิสูจน์สิทธิในที่ดินดังกล่าว และได้เสนอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ดำเนินการตามข้อ ๑๖ ประกอบกับข้อ ๑๐ (๓) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๗ กล่าวคือแต่งตั้งคณะกรรมการร่วมกับออกไปตรวจพิสูจน์ที่ดิน น.ส. ๓ ก. ทั้ง ๒๓ แปลง ที่ผู้ฟ้องคดีนำมาเป็นหลักฐานในการออกโฉนดที่ดิน แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ปฏิบัติราชการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ กลับมีหนังสือลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๔๑ เรื่อง นาย ก. ขอออกโฉนดที่ดินในเขตป่าไม้ถาวรถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่า จังหวัดลำปางได้ตรวจสอบเอกสารเรื่องแล้ว ปรากฏว่าหลักฐาน น.ส. ๓ ก. ที่ใช้ในการยื่นคำขอออกโฉนดที่ดินเป็นการเดินสำรวจออก น.ส. ๓ ก. ในปี พ.ศ. ๒๕๑๗ โดยไม่มีหลักฐานและรุกล้ำเข้าไปในเขตป่าไม้ถาวร จึงเป็นการออก น.ส. ๓ ก. โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและไม่สามารถดำเนินการเรื่องออกโฉนดที่ดินในเขตป่าไม้ถาวรโดยอาศัยหลักฐาน น.ส. ๓ ก. ดังกล่าวต่อไปได้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้มีหนังสือถึงผู้ฟ้องคดีแจ้งผลการตรวจสอบของจังหวัดลำปางดังกล่าว และขอยกเลิกเรื่องออกโฉนดที่ดินสำหรับที่ดิน น.ส. ๓ ก. ของผู้ฟ้องคดี โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ หรือผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ปฏิบัติราชการแทน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ มิได้แต่งตั้งคณะกรรมการร่วมกันออกไปตรวจพิสูจน์ที่ดินดังกล่าวให้แน่ชัดว่าที่ดินอยู่ในเขตป่าไม้ถาวร ป่าแม่ป้าย ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๑๓ ทั้งแปลง และบางส่วนจริงหรือไม่ และในกรณีที่ปรากฏว่าที่ดินดังกล่าวอยู่ในเขตที่ได้จำแนกให้เป็นเขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี ผู้ที่โอนที่ดินให้ผู้ฟ้องคดีได้ครอบครองและทำ

ประโยชน์ในที่ดินดังกล่าวโดยชอบด้วยกฎหมายมาก่อนวันที่ทางราชการกำหนดให้ที่ดินดังกล่าวเป็นเขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรีหรือไม่ นอกจากนั้น หลักฐาน น.ส.๓ ก. ที่ผู้ฟ้องคดีแนบมาในคำขอออกโฉนดที่ดินซึ่งเป็น น.ส.๓ ก. ที่ออกตามการเดินสำรวจรังวัดเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๗ นั้น แม้จะออกให้แก่ผู้ขอโดยไม่มีหลักฐานการแจ้งการครอบครองที่ดิน ใบจองใบเหี่ยบบ่่า หนังสือรับรองการทำประโยชน์ โฉนดตราจองตราจองที่ตราว่า “ได้ทำประโยชน์แล้ว” หรือผู้ขอไม่ใช่ผู้มีสิทธิตามกฎหมายว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อการครองชีพก็ยังไม่เพียงพอที่จะทำถือได้ว่า น.ส.๓ ก. ดังกล่าว ออกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายดังที่อ้าง เนื่องจากตามมาตรา ๕๘ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๙๖ ลงวันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๕ ผู้ซึ่งได้ปฏิบัติตามมาตรา ๒๗ ตริ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๙๖ ลงวันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๕ ก็อาจขอออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ตามประกาศทำการสำรวจรังวัดทำแผนที่หรือพิสูจน์สอบสวนการทำประโยชน์ที่ออกตามความในมาตรา ๕๘ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๙๖ ลงวันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๕ และพนักงานเจ้าหน้าที่อาจออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ให้แก่บุคคลดังกล่าวได้ กรณีจึงเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่ข้อ ๑๖ ประกอบกับข้อ ๑๐ (๓) และข้อ ๑๑ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๗ กำหนดให้ต้องปฏิบัติ

● อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๓

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๙๘/๒๕๕๓

- ผู้ฟ้องคดี นายเชาวน์ แพงสุข
- ผู้ถูกฟ้องคดี เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดชลบุรี ที่ ๑
นายอำเภอเมืองชลบุรี ที่ ๒
กำนันตำบลนาป่า ที่ ๓
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ (อุทธรณ์คำพิพากษา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๖๙ ทวิ วรรคห้า)
- คำวินิจฉัยของศาล
ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ไม่สามารถดำเนินการรังวัดแบ่งแยกที่ดินพิพาทตามคำขอของผู้ฟ้องคดีได้ เพราะเหตุผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ คัดค้านว่าที่ดินบางส่วนของที่ดินพิพาทเป็นทางสาธารณประโยชน์ ซึ่งผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้แจ้งผู้ฟ้องคดีไปพบเพื่อดำเนินการสอบสวนใกล้เคียงตามมาตรา ๖๙ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน แต่ผู้ฟ้องคดีและผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่สามารถตกลงกันได้ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีและคู่กรณีที่เกี่ยวข้องไปใช้สิทธิทางศาลภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือ จึงเห็นได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีได้ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๖๙ ทวิ วรรคห้า แห่งประมวลกฎหมายที่ดินแล้ว ฉะนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมิได้ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติแต่อย่างใด
- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๓

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๑๐๙/๒๕๕๓

● ผู้ฟ้องคดี ๑ ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)

● ผู้ถูกฟ้องคดี ๑ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ที่ ๑

อธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๒

ผู้ว่าราชการจังหวัดกำแพงเพชร ที่ ๓

เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดกำแพงเพชร สาขาชาณุวรลักษบุรี ที่ ๔

● เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและ
ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ (อุทธรณ์คำพิพากษา)

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

– ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๕๙ มาตรา ๕๙ ทวิ และมาตรา ๖๑ วรรคหนึ่ง และ
วรรคสอง)

– กฎกระทรวงฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) เรื่อง กำหนดแบบ หลักเกณฑ์ วิธีการในการออก
หนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๗ (ข้อ ๕ ข้อ ๗ ข้อ ๘ ข้อ ๙ และข้อ ๑๔)

● คำวินิจฉัยของศาล

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า นาย อ. ได้ทำสัญญากู้เบิกเงินเกินบัญชีจากผู้ฟ้องคดี สำนักงานสาขา
คลองขลุง เมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๓๘ และวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๓๙ โดยมีนาง ว. และนาย ส. ทำสัญญา
ค้ำประกันการชำระหนี้โดยยอมรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมและเพื่อเป็นประกันหนี้ดังกล่าว นาง ว. ได้นำที่ดินตาม
น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๓/๓/๑ เลขที่ ๑๓/๓/๒ เลขที่ ๑๓/๓/๓ เลขที่ ๑๓/๓/๔ และเลขที่ ๑๓/๓/๕ ตำบลวังชะโอน
กิ่งอำเภอป่าสักคีรี จังหวัดกำแพงเพชร จดทะเบียนจำนองเป็นประกันหนี้ ต่อมา ปรากฏว่านาย อ. กับ
พวกรวมสามคนผิดสัญญาผู้ฟ้องคดีจึงเป็นโจทก์ยื่นฟ้องบุคคลทั้งสามเป็นจำเลยต่อศาลจังหวัดกำแพงเพชร
เป็นคดีหมายเลขดำที่ ๕๓/๑/๒๕๔๑ ในข้อหาฐานผิดฐานผิดสัญญาบัญชีเดินสะพัด กู้เบิกเงินเกินบัญชีจน
กระทั่งวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๔๑ คู่ความได้ทำสัญญาประนีประนอมยอมความโดยขอผ่อนชำระหนี้ หาก
ผิดนัดสัญญาประนีประนอมยอมความให้ผู้ฟ้องคดียึดทรัพย์จำนองและทรัพย์สินอื่นด้วย ศาลพิพากษาตาม
ยอมเป็นคดีหมายเลขแดงที่ ๗๘๘/๒๕๔๑ ต่อมา นาง ล. ได้ยื่นขออายัดที่ดิน น.ส. ๓ ก. ทั้งห้าฉบับ และเป็น
โจทก์ฟ้องนาย อ. กับพวกเป็นจำเลยต่อศาลจังหวัดกำแพงเพชร ความแย้งในข้อหาจำเลยนำที่ดินของโจทก์
ไปออก น.ส. ๓ ก. เป็นของจำเลย ต่อมา คู่ความได้ทำสัญญาประนีประนอมยอมความโดยศาลได้พิพากษา
ตามยอมเป็นคดีหมายเลขแดงที่ ๒๓๓/๒๕๔๓ ให้เจ้าพนักงานที่ดินจดทะเบียนใส่ชื่อโจทก์หรือนาง ล. ลงใน
น.ส. ๓ ก. ทั้งห้าฉบับแทนเจ้าของที่ดินเดิม และศาลจังหวัดกำแพงเพชรได้สั่งให้มีการดำเนินการแก้ไขรายการ
จดทะเบียนสิทธิในที่ดินตามมาตรา ๖๑ วรรคแปด แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ให้ออก
คำสั่งลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๔๙ เรื่อง เพิกถอนหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) เลขที่ ๑๓/๓/๑
เลขที่ ๑๓/๓/๒ เลขที่ ๑๓/๓/๓ เลขที่ ๑๓/๓/๔ และเลขที่ ๑๓/๓/๕ ตำบลวังชะโอน กิ่งอำเภอป่าสักคีรี
จังหวัดกำแพงเพชร ด้วยเหตุที่ออกโดยคลาดเคลื่อนไม่ชอบด้วยกฎหมายตามผลของการสอบสวนของคณะ
กรรมการสอบสวนที่แต่งตั้งตามความในมาตรา ๖๑ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายที่ดินผู้ฟ้องคดีจึงฟ้อง

ต่อศาล ขอให้พิจารณาพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดังกล่าว และให้แก่ไขทางทะเบียนสารบบที่ดินทั้งห้าแปลง โดยให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสิทธิจำนองในที่ดินดังกล่าวตามกฎหมายต่อไปจากเดิม เห็นว่าเมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่านาง ว. ได้นำ ส.ค.๑ เลขที่ ๘๕ เลขที่ ๑๕๗ และเลขที่ ๑๓๖ จำนวนห้าฉบับได้ยื่นคำขอออก น.ส.๓ ก. เมื่อวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๓๘ และต่อมาพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับคำขอของนาง ว. ในขณะนั้นคือ ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอปึงสามัคคีซึ่งมีหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการตามข้อ ๗ และข้อ ๘ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ.๒๕๓๗) เรื่องกำหนดแบบ หลักเกณฑ์ วิธีการในการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินประกอบระเบียบกรมที่ดิน ว่าด้วยการออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์เฉพาะราย พ.ศ. ๒๕๒๙ โดยต้องดำเนินการพิสูจน์สอบสวนการทำประโยชน์ที่ดินตามแบบ น.ส.๑ ค. พร้อมทั้งตรวจพยานหลักฐานอื่นที่แสดงว่า ผู้ขอได้สิทธิในที่ดินโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ กระทั่งต่อมา ได้มีการออก น.ส.๓ ก. ในที่ดินที่พิพาท ทั้งห้าแปลงแก่นาง ว. แล้วเมื่อได้ตรวจสอบสารบบเรื่องราวของที่ดินแปลงพิพาทแต่ละแปลงกับสภาพที่ดินแล้วปรากฏว่าในรูปแผนที่ของ น.ส.๓ ก. เลขที่ ๑๗/๗/๑ ด้านทิศเหนือมิได้จดคลองแต่จดที่ดินที่มีการครอบครอง ซึ่งสอดคล้องกับระวางหมายเลข ๕๐๕๙ IV แผนที่ ๕๗ ชื่อบ้านบึงนาราง จึงเชื่อว่าหลักฐาน ส.ค.๑ เลขที่ ๘๕ หาใช้เป็นหลักฐานเดิมของที่ดินพิพาท และเมื่อตรวจสอบรูปแผนที่ตามผลการรังวัดเพื่อออก น.ส.๓ ก. เลขที่ ๑๗/๗/๒ แล้วเห็นว่าทางทิศด้านตะวันตกได้ปรากฏทางสาธารณประโยชน์ ซึ่งอาจเป็นทางที่เกิดขึ้นมาภายหลังได้ แต่ระยะความยาวของที่ดินแต่ละด้านและรูปแผนที่ของ ส.ค.๑ และที่ดินแปลงพิพาทแปลงนี้ไม่สอดคล้องกันจึงเชื่อว่า ส.ค.๑ เลขที่ ๖๙ ไม่ได้เป็นหลักฐานเดิมของที่ดินแปลงพิพาท และเมื่อพิจารณาพยานเอกสารหลักฐานแล้วเห็นว่าการจดแจ้งที่ดินข้างเคียง น.ส.๓ ก. เลขที่ ๑๗/๗/๓ ทางด้านทิศตะวันออกและทิศตะวันตกแตกต่างจาก ส.ค.๑ เลขที่ ๑๕๗ และเมื่อพิจารณาพยานเอกสารหลักฐานแล้วเห็นว่า ที่ดินข้างเคียงด้านทิศเหนือของ ส.ค.๑ เลขที่ ๖๔ และ น.ส.๓ ก. เลขที่ ๑๗/๗/๔ จดคลองหรือลำเหมืองสาธารณประโยชน์ ซึ่งแตกต่างกับด้านทิศใต้โดย ส.ค.๑ จดแจ้งที่ดินที่มีการครอบครองนาง พ. และในกรณีนี้ น.ส.๓ ก. เลขที่ ๑๗/๗/๕ ซึ่งนาง ว. ได้นำ ส.ค.๑ เลขที่ ๑๓๖ เป็นหลักฐานเพื่อยื่นคำขอออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์หรือโฉนดที่ดิน (น.ส.๑ ข) เมื่อตรวจ ส.ค.๑ ฉบับที่แล้ว ปรากฏว่า ผู้แจ้งการครอบครองจดแจ้งที่ดินข้างเคียงทิศตะวันตกระยะประมาณ ๓ เส้น จดนาย ป. จำนวนเนื้อที่ ๓๐ ไร่ แต่ในการนัดทำการรังวัดเมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๓๘ ปรากฏว่าการจดแจ้งที่ดินข้างเคียงระยะความยาวของที่ดิน รวมทั้งรูปแผนที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม กล่าวคือ และเมื่อตรวจระวางหมายเลข ๕๐๕๙ IV แผนที่ ๗๒ ชื่อบ้านบึงนาราง พบว่าเป็นที่ดินแปลง น.ส.๓ ก. เลขที่ ๑๗/๗/๒ ที่ออกโดยหลักฐานเดิม ส.ค.๑ เลขที่ ๖๙ ผู้แจ้งการครอบครองคือ นาย ป. แต่ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ส.ค.๑ เลขที่ ๖๙ ไม่ใช่เป็นหลักฐานเดิมของ น.ส.๓ ก. เลขที่ ๑๗/๗/๒ สำหรับระยะความยาวของที่ดินแต่ละด้านที่ปรากฏจากผลการรังวัดแตกต่างไปจาก ส.ค.๑ ทำให้จำนวนเนื้อที่เพิ่มขึ้นประมาณ ๒๐ ไร่ จึงไม่อาจพิสูจน์ได้ว่า ส.ค.๑ ฉบับดังกล่าวเป็นหลักฐานเดิมของที่ดินแปลงนี้ ดังนั้น การออก น.ส.๓ ก. ในที่ดินพิพาททั้งห้าแปลงให้นาง ว. จึงเป็นการออกเอกสารสิทธิในที่ดินที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖๑ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายที่ดินประกอบกฎกระทรวงฉบับดังกล่าวออกคำสั่งอธิบดีกรมที่ดิน เรื่อง เพิกถอนหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓ ก.) ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๔๔ แปลงพิพาททั้งห้าฉบับซึ่งเป็นการออกคำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว

● อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๓

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๑๙๓/๒๕๕๓

- **ผู้ฟ้องคดี** นางสาววรรณ แซ่ฮั่น ที่ ๑ กับพวกรวม ๒๒ คน
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดระนอง ที่ ๑
ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ ที่ ๔ ที่ ๒
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ (อุทธรณ์คำพิพากษา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๕๘ ทวิ (๓))
- **คำวินิจฉัยของศาล**
ผู้ฟ้องคดีทั้งยี่สิบสองคนได้ครอบครองที่ดินพิพาททั้ง ๒๒ แปลง ก่อนปี พ.ศ. ๒๕๓๐ ที่คณะรัฐมนตรีจะได้กำหนดเขตป่าชายเลนครอบคลุมที่ดินดังกล่าวของผู้ฟ้องคดีทั้งยี่สิบสองคน เมื่อที่ดินพิพาทไม่มีสภาพเป็นป่าชายเลน มติของคณะรัฐมนตรีดังกล่าวไม่มีผลทำให้ที่ดินพิพาทกลับกลายเป็นป่าชายเลน เขตเศรษฐกิจ ข. ไปได้ที่ดินพิพาทของผู้ฟ้องคดีทั้งยี่สิบสองคนจึงเป็นที่ดินในประเภทที่พนักงานเจ้าหน้าที่อาจออกโฉนดที่ดินให้ได้ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ออกโฉนดที่ดินแปลงพิพาทให้ผู้ฟ้องคดีตามคำขอจึงเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ
- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๓

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๒๐๖/๒๕๕๓

- ผู้ฟ้องคดี นายบรรจง ตะมะริโมกษ์
- ผู้ถูกฟ้องคดี นายอำเภอเมืองปทุมธานี ที่ ๑ กับพวกรวม ๑๐ คน
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ (อุทธรณ์คำพิพากษา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 - กฎกระทรวงฉบับที่ ๕ (พ.ศ.๒๕๔๙) ออกตามความใน พ.ร.บ.ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๙ (ข้อ ๘ (๑))
 - ระเบียบของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๑๕) ว่าด้วยหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขการออกโฉนดที่ดินและออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (ข้อ ๑๑ (๑))
- คำวินิจฉัยของศาล

เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ที่ดินที่ได้ออกโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๑๙๓/๓ มีใช้ที่ดินแปลงเดียวกับที่ดินตามหลักฐาน ส.ค. ๑ เลขที่ ๓๑ ที่นาง ป. ได้แจ้งการครอบครองไว้เพราะข้างเคียงบางด้านไม่สอดคล้องกับหลักฐาน ส.ค. ๑ นอกจากนั้น การออกโฉนดที่ดินดังกล่าวยังเป็นการออกกับทางสาธารณประโยชน์และคลองศาลเจ้าสาธารณประโยชน์ซึ่งเป็นที่ดินที่ราษฎรใช้ประโยชน์ร่วมกัน อันต้องห้ามมิให้ออกโฉนดที่ดินตามข้อ ๘ (๑) ของกฎกระทรวงฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๔๙) ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๙ การออกโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๑๙๓/๓ จึงเป็นการออกโฉนดที่ดินโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายทั้งแปลง
- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๓

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๓๙๐/๒๕๕๓

- **ผู้ฟ้องคดี** ร้อยตำรวจตรี เกรียงไกร ทรัพย์สิน
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** นายไพบุลย์ บัวเอี่ยม เจ้าหน้าที่รังวัดกรมที่ดิน ที่ ๑
กรมที่ดิน ที่ ๒
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสระบุรี สาขาหนองแค ที่ ๓
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร (อุทธรณ์คำพิพากษา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๕๓ วรรคหนึ่ง มาตรา ๕๔ และมาตรา ๕๔ ทวิ วรรคสอง)
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครอง (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) และมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง (๒))
- **คำวินิจฉัยของศาล**

เมื่อรัฐธรรมนูญว่าการกระทรวงมหาดไทยได้มีการประกาศให้มีการออกโฉนดที่ดินในท้องที่ที่ดินพิพาทตั้งอยู่ตามมาตรา ๕๔ และมาตรา ๕๔ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินโดยมีผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งได้รับคำสั่งจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ให้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ไปทำการรังวัด แม้ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ดำเนินการนำชี้แนวเขตที่ดินตั้งแต่แรก แต่ไม่ได้ไปคัดค้านการนำชี้แนวเขตที่ดินของนาง บ. ว่าเป็นที่ดินของผู้ฟ้องคดีและบุคคลอื่นมีสิทธิครอบครอง ดังนั้น การที่นาง บ. นำชี้แนวเขตที่ดินซึ่งเป็นกรรมสิทธิ์ร่วมกับผู้ฟ้องคดีแม้จะนำหลักฐาน ส.ค.๑ มาออกโฉนดก็ตาม แต่ก็เป็นที่แปลงเดียวกันกับที่ดินที่มีหลักฐานเป็นใบไต่สวนของผู้ฟ้องคดีอีกทั้ง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รังวัดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี นาง บ. และบุคคลอื่นๆ ตามที่ตกลงกันจึงถือได้ว่า ผู้ฟ้องคดีได้นำรังวัดหรือนำชี้แนวเขตที่ดินเพื่อออกโฉนดที่ดินแล้ว ดังนั้น ขั้นตอนต่อไปจึงเป็นขั้นตอนที่พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องไปดำเนินการพิจารณาเพื่อออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามกฎหมายต่อไป ซึ่งการดำเนินการพิจารณาว่าผู้ฟ้องคดีเป็นบุคคลที่ออกโฉนดที่ดินให้ได้ตามมาตรา ๕๔ ทวิ วรรคสอง และที่ดินพิพาทเป็นที่ดินที่อาจออกโฉนดที่ดินได้หรือไม่เป็นอำนาจหน้าที่ในความรับผิดชอบของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมที่ดิน กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๕๔๕ ข้อ ๒ (๒) ข้อ ๓ และข้อ ๔ ประกอบกับคำสั่งกรมที่ดินที่ ๒๕๑๖/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ ที่กำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เป็นหัวหน้าศูนย์ฯ แต่ไม่ปรากฏว่าได้มีการดำเนินการแต่อย่างใด จนเวลาล่วงเลยมาถึง ๒ ปี ถือได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติโดยคดีนี้ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามละเลยต่อหน้าที่ในการที่ไม่ออกโฉนดที่ดินให้ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการฟ้องคดีตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวกำหนดว่า ในกรณีที่มีการฟ้องว่าหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควรให้ศาลมีอำนาจพิพากษาสั่งให้หัวหน้าหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องปฏิบัติหน้าที่ภายในเวลาที่ศาลปกครองกำหนดเท่านั้น ส่วนการที่

เจ้าหน้าที่ดังกล่าวจะมีคำสั่งอย่างไรนั้นก็ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขตามที่กฎหมายกำหนด เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่ายังมิได้มีการพิจารณาว่าผู้ฟ้องคดีเป็นบุคคลที่จะออกโฉนดที่ดินให้ได้ตาม มาตรา ๕๘ ทวิ วรรคสอง และที่ดินพิพาทเป็นที่ดินที่อาจออกโฉนดที่ดินได้หรือไม่ ประกอบกับมาตรา ๕๗ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายที่ดินกำหนดไว้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เป็นผู้ลงลายมือชื่อและประทับตราประจำตำแหน่งในโฉนดที่ดินดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จะต้องดำเนินการเมื่อมีคำสั่งภายในเวลาที่ ศาลปกครองกำหนดต่อไปที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามร่วมกันออกโฉนดที่ดินให้แก่ ผู้ฟ้องคดีกับทายาทของนาง น. อีกห้าคน ตามที่ได้มีการสำรวจรังวัดไว้แล้ว ทั้งนี้ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จ ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่คดีถึงที่สุด ศาลปกครองสูงสุดเห็นด้วยบางส่วนพิพากษาแก้คำพิพากษาศาล ปกครองชั้นต้น เป็น พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ พิจารณาออกโฉนดที่ดินให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขตามที่กฎหมายกำหนดให้แล้วเสร็จและแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบผลการพิจารณาภายในเก้าสิบวัน นับแต่คำพิพากษาถึงที่สุด

● อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๓

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่เกี่ยวข้องกับกรมที่ดิน

คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่น ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๓๙/๒๕๕๖

- ผู้ฟ้องคดี คุณหญิงชนนี จาติกวณิช
- ผู้ถูกฟ้องคดี เจ้าพนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร ที่ ๑
นายพอลเคลย์ตัน ฮอร์น ผู้ร้องสอด ที่ ๒
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย (อุทธรณ์คำพิพากษา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) และมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง (๓))
 - ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (มาตรา ๔๕๖ วรรคสอง)
 - กฎกระทรวง ฉบับที่ ๓/ (พ.ศ. ๒๕๕๓) ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๓/ (ข้อ ๕ และข้อ ๓)
- คำวินิจฉัยของศาล

เมื่อมีผู้ขอจดทะเบียนโอนสิทธิการเช่าห้องชุดให้แก่บุคคลอื่นตามที่มีการประนอมหนี้กัน อันเป็นการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ในที่ดินที่มีโฉนด ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องดำเนินการตามข้อ ๕ และข้อ ๓/ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓/ (พ.ศ. ๒๕๕๓)ฯ โดยประกาศการขอจดทะเบียนโอนสิทธิการเช่ามีกำหนด ๓๐ วัน ถ้าไม่มีผู้คัดค้านให้ดำเนินการจดทะเบียนต่อไปถ้ามีผู้คัดค้านให้สอบสวนพยานหลักฐานและทำการเปรียบเทียบทั้งสองฝ่าย ถ้าตกลงกันไม่ได้ให้งดดำเนินการไว้ แล้วแจ้งให้ทั้งสองฝ่ายไปฟ้องร้องกันต่อไป เมื่อปรากฏว่ามีผู้คัดค้านการจดทะเบียนการโอนดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต้องพิจารณาเหตุผลของการคัดค้านว่ามีเหตุผลเพียงพอหรือไม่ เพียงใดก่อน หากมีการรับฟังคำคัดค้านในทุกกรณีโดยไม่พิจารณาถึงสิทธิในทรัพย์สินของผู้คัดค้านหรือเหตุแห่งการคัดค้านก่อนว่ามีผลกระทบต่อสิทธิในทรัพย์สินที่จะขอจดทะเบียนหรือไม่ ย่อมไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของข้อ ๓/ ของกฎกระทรวงดังกล่าว การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่พิจารณาเหตุผลของการคัดค้านและสั่งงดดำเนินการจดทะเบียนโอนสิทธิการเช่าทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย จึงเป็นการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจจากกฎหมายมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ
- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๖ เล่ม ๔

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๕๓/๒๕๕๖

● ผู้ฟ้องคดี นายเจริญ ดวงแป้น

● ผู้ถูกฟ้องคดี เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดระนอง

● เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

– ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (มาตรา ๑๔๕)

– ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๖๖ และมาตรา ๖๙ ทวิ)

● คำวินิจฉัยของศาล

การที่ผู้ฟ้องคดีและนาย ฉ. เจ้าของที่ดินข้างเคียงที่ดินของผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นคู่ความในคดีของศาลยุติธรรมได้ตกลงทำสัญญาประนีประนอมยอมความและศาลมีคำพิพากษตามยอมแล้วว่า ที่ดินพิพาทซึ่งเป็นส่วนที่โฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีและโฉนดที่ดินของนาย ฉ. ทับซ้อนกันเป็นที่ดินของนาย ฉ. ไม่ใช่เป็นของผู้ฟ้องคดี คำพิพากษตามยอมดังกล่าวย่อมผูกพันผู้ฟ้องคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๔๕ ดังนั้น การที่เจ้าหน้าที่ของสำนักงานที่ดินทำการรังวัดสอยเขตที่ดินของนาย ฉ. และได้ทำการปักหลักเขตที่ดินใหม่แทนหลักเขตเก่าที่สูญหายไปในพื้นที่ดินพิพาทจึงไม่ได้รุกล้ำที่ดินของผู้ฟ้องคดีตามที่กล่าวอ้างในคำฟ้อง การปักหลักเขตที่ดินดังกล่าวชอบด้วยประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๖๙ ทวิ ประกอบมาตรา ๖๖ แล้ว

● อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๖ เล่ม ๕

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๖๐/๒๕๔๖

- ผู้ฟ้องคดี นางสาวตรุณี โตไพบูลย์ ที่ ๑
นายสุรัชย์ โตไพบูลย์ ที่ ๒
นางสาวสฤติ โตไพบูลย์ ที่ ๓
- ผู้ถูกฟ้องคดี เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดเชียงราย ที่ ๑
เทศบาลเมืองเชียงราย ที่ ๒
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ อันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๔๙)
- คำวินิจฉัยของศาล เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงจากเอกสารหลักฐานต่างๆ ว่า ทางพิพาทซึ่งอยู่ติดกับที่ดินของผู้ฟ้องคดีทางด้านทิศใต้เป็นทางสาธารณประโยชน์มาก่อนที่ที่ดินจะตกเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ฟ้องคดี สภาพที่ดินเป็นอยู่เช่นไรมาก่อนก็ย่อมตกเป็นของผู้ฟ้องคดีเช่นนั้น และปรากฏต่อมาว่าผู้ฟ้องคดีได้ขอรังวัดแบ่งแยกที่ดินดังกล่าว โดยยอมรับว่าแนวเขตด้านทิศใต้จดทางหลวงเทศบาล และได้รับโฉนดที่ดินแปลงแยกที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ออกให้ไปแล้วตั้งแต่วันที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๓๒ โดยไม่ได้โต้แย้งว่าโฉนดที่ดินไม่ถูกต้อง วันที่ได้รับโฉนดที่ดินแปลงแยกถือเป็นวันที่ได้รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีว่าการออกโฉนดที่ดินคลาดเคลื่อนเพราะระบุแนวเขตไม่ถูกต้อง เป็นอย่างช้าที่สุด การที่ผู้ฟ้องคดีมาใช้สิทธิฟ้องศาลปกครองเมื่อวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๔๔ จึงเป็นการฟ้องคดีที่ล่วงพ้นระยะเวลาตามมาตรา ๔๙ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ
- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๖ เล่ม ๖

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๑๓๑/๒๕๔๓

● ผู้ฟ้องคดี นางสาวทรงศรี วีระกิจ

● ผู้ถูกฟ้องคดี เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดพังงา สาขาตะกั่วป่า

● เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

- พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง)
- พ.ร.บ. ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ (มาตรา ๑๐)
- ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๕๘ ทวิ วรรคสอง (๓))

● คำวินิจฉัยของศาล

การที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ออก น.ส. ๓ ก. ไม่ถูกต้องเนื่องจากมีแนวเขตที่ดินไม่ตรงกับที่ผู้ฟ้องคดีนำรังวัดและออก น.ส. ๓ ก. ให้ผู้อื่นทับที่ดินของผู้ฟ้องคดี รวมทั้งได้กันทางสาธารณประโยชน์ขึ้นใหม่ในที่ดินของผู้ฟ้องคดีโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และได้ลงรูปแผนที่ที่ดินของผู้ฟ้องคดีระวางรูปถ่ายทางอากาศไม่ถูกต้อง โดยมีการเลื่อนตำแหน่งที่ดินของผู้ฟ้องคดีไปทับที่สาธารณประโยชน์ ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย จึงขอให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีแก้ไขหรือเพิกถอนระวางแผนที่รูปถ่ายทางอากาศและจัดทำให้ถูกต้องตามที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองจริงนั้นอาจถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีประสงค์จะให้ศาลเพิกถอน น.ส. ๓ ก. ที่ออกทับที่ดินของผู้ฟ้องคดีแต่การที่จะวินิจฉัยว่า การออก น.ส. ๓ ก. ดังกล่าว ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ จะต้องวินิจฉัยก่อนว่าผู้ใดเป็นผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินของผู้ฟ้องคดีแต่กรณีที่จะวินิจฉัยว่า การออก น.ส. ๓ ก. ดังกล่าว ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ จะต้องวินิจฉัยก่อนว่าผู้ใดเป็นผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทที่พนักงานเจ้าหน้าที่อาจออก น.ส. ๓ ก. ให้ได้ โดยไม่อาจแยกออกจากประเด็นว่า พนักงานเจ้าหน้าที่กระทำการถูกต้องตามขั้นตอนหรือวิธีการที่กฎหมายกำหนดหรือไม่ และการที่ศาลปกครองชั้นต้นวินิจฉัยว่า การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีในการออก น.ส. ๓ ก. ถูกต้องตามขั้นตอนและวิธีการที่กฎหมายกำหนด ส่วนการที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าผู้ใหญ่นำได้กันทางสาธารณประโยชน์ขึ้นใหม่ในที่ดินของผู้ฟ้องคดี หรือการที่พนักงานเจ้าหน้าที่ออก น.ส. ๓ ก. ให้ผู้อื่นทับที่ดินของผู้ฟ้องคดี เป็นกรณีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ แสดงว่าศาลปกครองชั้นต้นเห็นก่อนที่จะมีคำพิพากษาว่าคดีอยู่ในอำนาจของศาลยุติธรรม ศาลปกครองชั้นต้นชอบที่จะรอการพิจารณาไว้ชั่วคราวและจัดทำความเห็นส่งไปให้ศาลที่ศาลปกครองชั้นต้นเห็นว่าคดีอยู่ในเขตอำนาจโดยเร็วตามมาตรา ๑๐ แห่ง พ.ร.บ. ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลฯ การที่ศาลปกครองชั้นต้นมิได้ดำเนินการตามนัยดังกล่าว แต่กลับดำเนินการกระบวนการพิจารณาต่อไปจนมีคำพิพากษาจึงเป็นกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบ ศาลปกครองชั้นต้นจะต้องดำเนินการกระบวนการพิจารณาใหม่ให้ถูกต้อง

● อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๓ เล่ม ๘

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๑๓๓/๒๕๔๙

- **ผู้ฟ้องคดี** นายจำนงค์ วิเชียรศรี
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนครศรีธรรมราช
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๖๑ และมาตรา ๖๓)
 - กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๗ (ข้อ ๑๒ วรรคสองข้อ ๑๓ วรรคหนึ่ง (๑) (๒) (๓), ข้อ ๑๓ วรรคสอง (๓) (๔) (๕) (๖) และข้อ ๑๔)
- **คำวินิจฉัยของศาล**

บุคคลผู้มีสิทธิจดทะเบียนแบ่งได้มาโดยการครอบครองตามคำพิพากษาศาลฎีกา แต่ไม่ได้ น.ส. ๓ ฉบับพิพาทมาเพื่อทำการจดทะเบียน ได้ยื่นคำขอออกใบแทน น.ส. ๓ ฉบับพิพาทต่อผู้ถูกฟ้องคดี จึงเป็นการขอออกใบแทน น.ส. ๓ กรณีที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดเกี่ยวกับ น.ส. ๓ ฉบับพิพาทตามมาตรา ๖๓ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ประกอบกับข้อ ๑๒ และข้อ ๑๓ วรรคหนึ่ง (๑) (๓) และวรรคสองของ กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๗ เมื่อไม่มีผู้คัดค้านประกาศการออกใบแทน น.ส. ๓ ดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีอำนาจลงลายมือชื่อออกใบแทน น.ส. ๓ ฉบับเจ้าของที่ดินให้บุคคลดังกล่าวได้ตามข้อ ๑๔ ของกฎกระทรวงฉบับดังกล่าว และการแก้ไขการ ระบุเดือนที่ออกใบแทนใน น.ส. ๓ ฉบับพนักงานเจ้าหน้าที่ เมื่อเจ้าหน้าที่ระบุเดือนที่ออกใบแทนในสารบัญ จดทะเบียน น.ส. ๓ ดังกล่าวคลาดเคลื่อน เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีมีอำนาจแก้ไขให้ถูกต้องได้โดยไม่ต้อง แจ้งให้ผู้มีส่วนได้เสียเกี่ยวกับ น.ส. ๓ ฉบับพิพาทให้ความยินยอม
- **อ้างถึง** คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๙ เล่ม ๑๐

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๒๙๕/๒๕๔๙

- ผู้ฟ้องคดี นางชญาณิษฐ์ หรือ สมใจ เพ็ญพิชชานันท์ หรือ ภัทรทิวานนท์
- ผู้ถูกฟ้องคดี กรมที่ดิน ที่ ๑
กรมบังคับคดี ที่ ๒
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ (อุทธรณ์คำพิพากษา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
พ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ (มาตรา ๕)

● คำวินิจฉัยของศาล

แม้การที่เจ้าพนักงานที่ดินได้ออกใบแทนหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) และจดทะเบียนขายตามคำสั่งศาลที่ดินตาม น.ส. ๓ ก. ดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดีซึ่งซื้อได้จากการขายทอดตลาดจะได้กระทำตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดแล้วก็ตาม แต่การที่เจ้าหน้าที่ไม่ได้สอบสวนและตรวจสอบถึงความมีอยู่ของต้นฉบับ น.ส. ๓ ก. ฉบับเดิม ตลอดจนไม่เรียกนาง อ. ซึ่งมีชื่อเป็นเจ้าของ น.ส. ๓ ก. ดังกล่าวมาให้ถ้อยคำยืนยันว่า น.ส. ๓ ก. ฉบับเดิมยังคงสภาพเป็นเอกสารสิทธิของที่ดินอยู่ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่านาง อ. ได้ขออนุญาตโอนที่ดินตาม น.ส. ๓ ก. ดังกล่าวและจดทะเบียนโอนไปยังบุคคลอื่นก่อนแล้ว จึงถือไม่ได้ว่าการออกใบแทนได้ดำเนินการโดยชอบ ประกอบกับในชั้นการออกโฉนดที่ดินนั้นเจ้าหน้าที่ไม่ได้หมายเหตุใน น.ส. ๓ ก. ฉบับที่ทำการที่ดินอำเภอให้ตรงกับฉบับเจ้าของที่ดินว่าได้มีการออกโฉนดที่ดินไปแล้ว นอกจากนี้เมื่อมีการขอให้ตรวจสอบที่ดินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ก็ไม่ได้ตรวจสอบความถูกต้องของ น.ส. ๓ ก. โดยรอบคอบอีกครั้งหนึ่ง จนกระทั่งมีการขายทอดตลาดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี มูลเหตุที่ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายจึงเกิดจากความประมาทเลินเล่อของเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดังนั้นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนต่อผู้ฟ้องคดีในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่โดยประมาทเลินเล่อตามมาตรา ๕ แห่ง พ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

แม้โดยทั่วไปจะถือว่าสำเนา น.ส. ๓ ก. ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐรับรองใช้อ้างเสมือนต้นฉบับได้ก็ตาม แต่ในกรณีที่เป็นการขายทอดตลาดที่ดินตามคำสั่งศาลที่ไม่ได้ต้นฉบับ น.ส. ๓ ก. มา เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จะต้องใช้ความระมัดระวังเป็นพิเศษ เนื่องจากถือว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีวิชาชีพเป็นผู้ขายทอดตลาดที่ได้รับค่าธรรมเนียมการขายเป็นค่าตอบแทน ประกอบกับข้อเท็จจริงปรากฏว่าหลังจากที่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาได้รับชำระหนี้จากเงินที่ได้จากการขายทอดตลาดแล้ว ยังมีเงินเหลือที่จะต้องจ่ายคืนแก่ลูกหนี้ ซึ่งก่อนที่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จะจ่ายเงินให้ไปนั้นจะต้องเรียกให้ลูกหนี้นำส่งต้นฉบับ น.ส. ๓ ก. ก่อนเพื่อตรวจสอบความเป็นเจ้าของที่แท้จริง และมอบ น.ส. ๓ ก. นั้น ให้แก่ผู้ฟ้องคดีไปจดทะเบียนโอน แต่หาได้ปฏิบัติตามดังกล่าวไม่ กลับจ่ายเงินให้แก่ตัวแทนของลูกหนี้ไปเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย การจ่ายเงินของเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นการกระทำโดยปราศจากความระมัดระวังตามสมควรแก่วิสัยและพฤติการณ์ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงต้องชดเชยค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดี เมื่อความเสียหายใน

คดีนี้เกิดมาจากเอกสารสิทธิ ไม่ใช่การซื้อขายที่ดินผิดแปลง การตรวจดูที่ดินจึงไม่ใช่เหตุป้องกันการเกิดความเสียหาย ข้ออ้างของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองที่ว่าผู้ฟ้องคดีมีส่วนประมาทด้วยที่ไม่ได้ไปดูที่ดินก่อน จึงฟังไม่ขึ้น นอกจากนั้นต้นเหตุแห่งความเสียหายเกิดจากความประมาทเลินเล่อของเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง โดยเจ้าหน้าที่มีบุคคลภายนอกทำกลฉ้อฉลจนเกิดความเสียหายแต่ประการใด ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจึงไม่อาจปฏิเสธความรับผิดชอบและให้บุคคลอื่นผิดแทนได้

กรณีเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ออกใบแทน น.ส. ๓ ก. โดยมีได้สอบสวนและตรวจสอบโดยละเอียดถึงความมีอยู่ของต้นฉบับ น.ส. ๓ ก. ฉบับเดิมตลอดจนการไม่เรียกนาง อ. มาสอบปากคำเพื่อเป็นการยืนยันว่าต้นฉบับ น.ส. ๓ ก. ฉบับเดิมยังคงสภาพเป็นเอกสารสิทธิของที่ดินอยู่ ถือไม่ได้ว่าเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ดำเนินการโดยชอบ เมื่อการกระทำดังกล่าวทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงต้องชดเชยแก่ผู้ฟ้องคดี ส่วนกรณีผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ นั้นโดยทั่วไปสำเนา น.ส. ๓ ก. ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐรับรองความถูกต้องสามารถใช้อ้างเสมือนต้นฉบับได้ แต่ในกรณีนี้เป็นกรณีขายอสังหาริมทรัพย์ทอดตลาดโดยใช้สำเนาภาพถ่าย น.ส. ๓ ก. เพราะนาง อ. จำเลยในคดีแพ่งไม่นำส่งต้นฉบับ น.ส. ๓ ก. ตามคำสั่งศาล เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จะต้องใช้ความระมัดระวังเป็นพิเศษ เนื่องจากการขายทอดตลาดที่ดินที่ไม่มีเอกสารสิทธิและการขายทอดตลาดนั้นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้รับค่าธรรมเนียมการขาย อีกทั้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีวิชาชีพการขายทอดตลาดที่มีค่าตอบแทน จะอ้างเพียงทำตามคำสั่งศาลโดยปฏิเสธความรับผิดชอบที่เกิดจากความประมาทเลินเล่อของเจ้าหน้าที่ของตนเองไม่ได้ ประกอบกับภายหลังจากที่ผู้ฟ้องคดีนำเงินค่าซื้อที่ดินไปชำระครบถ้วนแล้ว เจ้าหน้าที่ได้รับเงินเป็นการชำระหนี้ตามคำพิพากษาไปครบถ้วน มีเงินเหลืออันจะต้องจ่ายคืนให้แก่ลูกหนี้ ซึ่งเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีภาระหน้าที่ต้องเรียกให้นาง อ. ส่งต้นฉบับเอกสารสิทธิของที่ดินให้แก่ น.ส. ๓ ก. ก่อนที่จะจ่ายเงินให้กับนาง อ. แต่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ก็หาได้ปฏิบัติให้เป็นไปในฐานะผู้จัดการขายที่ดินไม่ การจ่ายเงินของเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยปราศจากความระมัดระวังตามสมควรแก่วิสัยและพฤติการณ์ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงต้องชดเชยค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดีด้วยเช่นกัน

● อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๙ เล่ม ๑๓/

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๓๒๗/๒๕๔๙

● ผู้ฟ้องคดี นายนภา วรรณศรี

● ผู้ถูกฟ้องคดี เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดร้อยเอ็ด

● เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย (อุทธรณ์คำพิพากษา)

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

– ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๕๘ มาตรา ๕๘ ทวิ มาตรา ๕๘ ตี มาตรา ๖๙ ทวิ
วรรคสอง และวรรคห้า)

● คำวินิจฉัยของศาล

ในการรังวัดออกโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๔๐๘ ของผู้ฟ้องคดี เจ้าของที่ดินข้างเคียงได้นำรังวัดออกโฉนดที่ดินในคราวเดียวกับผู้ฟ้องคดี ต่างฝ่ายต่างรับรองแนวเขตที่ดินซึ่งกันและกัน จึงฟังว่าผู้ฟ้องคดีนำรังวัดตามแนวเขตที่ครอบครองทำประโยชน์ปรากฏว่าแนวเขตเปลี่ยนแปลงไปจากหลักฐานเดิม การที่ผู้ถูกฟ้องคดีออกโฉนดที่ดินให้ผู้ฟ้องคดีโดยการปักหลักเขตเพิ่มเติมจากหลักเขตเดิมใน น.ส. ๓ ก. ที่ผู้ฟ้องคดีใช้เป็นหลักฐานในการออกโฉนดที่ดิน จึงชอบด้วยมาตรา ๕๘ มาตรา ๕๘ ทวิ และมาตรา ๕๘ ตี แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

ส่วนการรังวัดสอบเขตโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๔๐๘ แม้การครอบครองไม่ตรงกับแผนที่หรือเนื้อที่ในโฉนดที่ดิน เมื่อเจ้าของที่ดินข้างเคียงได้รับรองแนวเขตแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีมีอำนาจแก้ไขแผนที่หรือเนื้อที่ให้ตรงกับความเป็นจริงได้ ตามมาตรา ๖๙ ทวิ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน หรือหากเจ้าของที่ดินข้างเคียงคัดค้านแนวเขต ผู้ถูกฟ้องคดีมีอำนาจสอบสวนไต่ถามสืบ เมื่อคู่กรณีตกลงกันไม่ได้ ผู้ถูกฟ้องคดีต้องส่งให้คู่กรณีไปฟ้องศาลตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๖๙ ทวิ วรรคห้า แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

● อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๙ เล่ม ๑๙

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๑๗๓/๒๕๕๐

- **ผู้ฟ้องคดี** ว่าที่ร้อยโท อัครเดช นุสีหา
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** สำนักงานที่ดินจังหวัดมหาสารคามสาขากันทรวิชัย ที่ ๑
กรมที่ดิน ที่ ๒
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย (อุทธรณ์คำพิพากษา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓))

● คำวินิจฉัยของศาล

เอกสารที่มีการนำไปกล่าวอ้างร้องเรียนผู้ฟ้องคดี เป็นเอกสารการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมในที่ดินของผู้ฟ้องคดี ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีการวางระเบียบไว้ตามคำสั่งที่ ๔/๒๕๐๐ ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๐๐ และคำสั่งที่ ๖/๒๕๐๑ ลงวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๐๑ กำหนดให้เป็นเอกสารที่บุคคลทั่วไปสามารถไปขอตรวจสอบและขอคัดสำเนาได้เพื่อทราบสถานะของเอกสารสิทธิอันเป็นเอกสารมหาชน เพียงแต่ต้องทำคำร้องต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ส่วนสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้านของผู้ฟ้องคดีและบิดามารดา เป็นเอกสารที่แสดงเพียงวันเดือนปีเกิด ชื่อ ที่อยู่ อายุ ชื่อบิดามารดาของเจ้าของบัตรประจำตัวประชาชนและทะเบียนบ้านเท่านั้นอีกทั้งสำเนาทะเบียนสมรสของบิดามารดาของผู้ฟ้องคดีมีรายการที่แสดงเพียงว่าได้จดทะเบียนสมรสเมื่อใด ณ สำนักทะเบียนใดเอกสารทั้งหมดดังกล่าวจึงเป็นเอกสารที่ใช้ประกอบในการขอจดทะเบียนซื้อขายที่ดิน และแนบท้ายเอกสารนิติกรรมสัญญาเกี่ยวกับที่ดินที่มีการซื้อขายกันเท่านั้น จึงหาได้มีผลเป็นการแสดงว่าผู้ฟ้องคดีได้กระทำความผิดตามคำร้องเรียนแต่ประการใดไม่ฉะนั้นเอกสารดังกล่าวจึงมิได้มีส่วนก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดีแม้จะฟังได้ว่าเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ บกพร่องต่อหน้าที่ปล่อยให้เอกสารที่อยู่ในความดูแลหลุดรอดออกไปนอกสถานที่หน่วยงานราชการก็ตาม เมื่อผู้ฟ้องคดีไม่ได้เสียหายอันเกิดจากการเปิดเผยเอกสารดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงไม่ต้องรับผิดชอบต่อผู้ฟ้องคดี

- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๘

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๒๔๔/๒๕๕๐

● ผู้ฟ้องคดี นางหทัยรัตน์ เพ็ชรศรีกุล

● ผู้ถูกฟ้องคดี อธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๑
กรมที่ดิน ที่ ๒

● เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ (อุทธรณ์พิพากษา)

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

- พ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ (มาตรา ๕)
- พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (ก))

● คำวินิจฉัยของศาล

การที่ ด. ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีหน้าที่สืบสวนคู่กรณีที่มายื่นคำขอจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ ไม่ได้ให้คู่กรณีลงมือชื่อในเอกสารจดทะเบียนต่อหน้าเจ้าหน้าที่ตามระเบียบเกี่ยวกับการสอบสวนเพื่อดำเนินการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมในอสังหาริมทรัพย์ เป็นเหตุให้มีการปลอมลายมือชื่อเจ้าของที่ดินในการจดทะเบียนขายที่พิพาท ถือว่าเป็นการกระทำของเจ้าพนักงานในหน้าที่ใช้อำนาจตามกฎหมายจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ไม่ปฏิบัติตามระเบียบจึงเป็นการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายหรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในฐานะหน่วยงานของรัฐจึงต้องรับผิดชอบแห่งละเมิดของเจ้าหน้าที่ในสังกัด

● อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๑๑

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๒๓/๕/๒๕๕๐

● ผู้ฟ้องคดี เทศบาลตำบลสันป่าตอง

● ผู้ถูกฟ้องคดี อธิบดีกรมที่ดิน

● เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย (อุทธรณ์คำพิพากษา)

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

- ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๕๖ มาตรา ๕๗ มาตรา ๕๘ ทวิ และมาตรา ๖๑)
- พ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ (มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง)
- พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๓) และมาตรา ๕๑)
- ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ (ข้อ ๙๒ และข้อ ๑๑๒ วรรคหนึ่ง (๑))

● คำวินิจฉัยของศาล

แม้คำขอท้ายคำฟ้องจะระบุไม่ชัดเจนว่าผู้ฟ้องคดีจะขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดเชยค่าเสียหายอันเนื่องมาจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีต่อการเพิกถอนโฉนดที่ดินพิพาทหรืออันเนื่องมาจากเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่ในการออกโฉนดที่ดินพิพาทไม่ถูกต้องตามกฎหมาย เมื่อผู้ฟ้องคดีฟ้องว่าได้รับความเสียหายจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีต่อการเพิกถอนโฉนดที่ดิน จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งดังกล่าวหากเพิกถอนไม่ได้ขอให้กรมที่ดินชดเชยค่าเสียหายพร้อมดอกเบี้ยให้ผู้ฟ้องคดี ศาลปกครองชั้นต้นนั้นให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ให้เพิกถอนคำสั่งเพิกถอนโฉนดที่ดินที่พิพาทศาลปกครองชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง ไม่มีผู้ใดอุทธรณ์คำพิพากษาคดีจึงเป็นที่สุด แต่ศาลปกครองชั้นต้นที่ขอให้กรมที่ดินชดเชยค่าเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดีกรณีที่ศาลวินิจฉัยก่อนที่คำขอในส่วนนี้ผู้ฟ้องคดีประสงค์จะเรียกค่าเสียหายอันเนื่องมาจากการกระทำใดเมื่อศาลปกครองชั้นต้นวินิจฉัยว่าผู้ถูกฟ้องคดีไม่ต้องชดเชยค่าเสียหายให้ผู้ฟ้องคดีย่อมแสดงว่าศาลปกครองชั้นต้นเห็นว่าผู้ฟ้องคดีประสงค์จะขอค่าเสียหายโดยตรงจากการเพิกถอนโฉนดที่ดินพิพาทของผู้ถูกฟ้องคดีถึงแม้ว่าคำสั่งของผู้ฟ้องคดีให้เพิกถอนโฉนดที่ดินพิพาทมีความเกี่ยวพันสืบเนื่องจากกรณีที่เจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการออกโฉนดที่ดินโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่การกระทำทั้งสองกรณีมีข้อเท็จจริงอันเป็นเนื้อหาของการกระทำที่ต้องวินิจฉัยเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดแตกต่างกันและแยกออกจากกันได้กล่าวคือกรณีการออกโฉนดที่ดินโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายเป็นเหตุให้ถูกคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีเพิกถอนนั้นเป็นการใช้อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานที่ดินตามมาตรา ๕๖ มาตรา ๕๗ และมาตรา ๕๘ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินเพื่อกถอนโฉนดที่ดินให้แก่ผู้นำเดินสำรวจประการหนึ่ง กับกรณีการออกคำสั่งเพิกถอนโฉนดที่ดินที่เป็นอำนาจของผู้ถูกฟ้องคดีตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เพื่อกถอนโฉนดที่ดินที่ออกไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายอีกประการหนึ่ง การที่ผู้ฟ้องคดีมีคำขอท้ายฟ้องเรียกค่าเสียหายไม่ชัดเจนว่าประสงค์จะให้กรมที่ดินชดเชยค่าเสียหายเนื่องจากการกระทำใด โดยระบุเงื่อนไขว่าหากศาลไม่อาจเพิกถอน

คำสั่งที่ให้เพิกถอนโฉนดที่ดินที่พิพาทของผู้ถูกฟ้องคดีได้ ก็ให้กรมที่ดินชดใช้ค่าเสียหาย ซึ่งหากแปลความว่า ผู้ฟ้องคดีประสงค์จะเรียกค่าเสียหายจากกรณีศาลไม่อาจเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีได้ด้วยเหตุที่คำสั่งนั้น ชอบด้วยกฎหมายย่อมไม่สมเหตุสมผล เพราะเมื่อการออกคำสั่งดังกล่าวชอบด้วยกฎหมายก็มิใช่การกระทำ ผิดกฎหมายอันเป็นการกระทำละเมิดที่ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิเรียกค่าเสียหายได้อยู่ในตัว จึงต้องหมายความว่า ผู้ฟ้องคดีประสงค์ให้กรมที่ดินชดใช้ค่าเสียหายอันเนื่องมาจากเจ้าหน้าที่ของกรมที่ดินบกพร่องต่อหน้าที่ใน การตรวจสอบที่ดินก่อนที่จะออกโฉนดที่ดิน จนเป็นเหตุให้มีการออกโฉนดที่ดินโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หากใช้ประสงค์จะเรียกค่าเสียหายจากกรณีที่ดินอันเนื่องมาจาก การที่ผู้ฟ้องคดีออกคำสั่งเพิกถอนโฉนดที่ดิน ที่พิพาทแต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิฟ้องกรมที่ดินให้ต้องรับผิดชอบในผลแห่งการกระทำละเมิดดังกล่าวได้ ตามมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. ความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ การที่ศาลปกครอง ชั้นต้นมิได้เรียกให้ผู้ฟ้องคดีชี้แจงความประสงค์ตามคำขอให้ชัดเจนแต่กลับวินิจฉัยคำขอเรียกค่าเสียหาย โดยไปโยงกับความชอบหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายของการคำสั่งเพิกถอนโฉนดที่ดินของผู้ถูกฟ้องคดี และ ผู้ฟ้องคดีได้ระบุไว้ชัดแจ้งว่าประสงค์จะฟ้องกรมที่ดิน แต่ศาลปกครองชั้นต้นก็ไม่ได้กำหนดให้กรมที่ดินเป็น ผู้ถูกฟ้องคดีด้วย กรณีถือได้ว่าศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาพิพากษาในส่วนนี้โดยมิได้ปฏิบัติตามข้อ ๑๑๒ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ และโดยที่การฟ้อง ขอให้กรมที่ดินชดใช้ค่าเสียหายเป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ผู้ฟ้องคดีจึงต้องยื่นฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน เมื่อโฉนดที่ดินพิพาทได้ออกโดย เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย จึงเป็นหนังสือแสดงกรรมสิทธิ์ที่ดินที่ชอบด้วยกฎหมายที่มีผลใช้บังคับ ตลอดมา และเพ่งล้นผลลงเมื่อผู้ถูกฟ้องคดีเพิกถอนเมื่อผู้ฟ้องคดีได้รับทราบคำสั่งเพิกถอนโฉนดที่ดินพิพาท ของผู้ถูกฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีย่อมรู้หรือควรรู้เหตุแห่งการฟ้องในวันเดียวกันนั้นเมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ จึงถือว่าเหตุแห่งการฟ้องคดีเกิดขึ้นในวันดังกล่าว เมื่อผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้น เมื่อวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๔๖ จึงเป็นการยื่นฟ้องภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตาม มาตรา ๕๑ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ให้ยกคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น และให้ศาลปกครอง ชั้นต้นดำเนินกระบวนการพิจารณาให้ถูกต้องแล้วมีคำพิพากษาหรือคำสั่งใหม่ต่อไปตามรูปคดี

● อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๑๒

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๓๕๘/๒๕๕๐

- **ผู้ฟ้องคดี** นายนิวัติ คัดจิตต์
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** กรมที่ดิน ที่ ๑
ผู้อำนวยการศูนย์เดินสำรวจออกโฉนดที่ดินจังหวัดเลย ที่ ๒
นายอำเภอนาดัง ที่ ๓
อธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๔
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย (อุทธรณ์คำพิพากษา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (มาตรา ๕ มาตรา ๔๔ และ มาตรา ๔๕)
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๓) มาตรา ๔๒ วรรคสอง มาตรา ๔๙ และมาตรา ๕๑)

● คำวินิจฉัยของศาล

ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้เพิกถอนหรือแก้ไขโฉนดที่ดินโดยอ้างว่ามีเนื้อที่ไม่ถูกต้องและเรียกค่าเสียหาย จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและกระทำละเมิดตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๓) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ และการออกโฉนดที่ดินเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลกระทบต่อสถานะภาพของสิทธิของผู้ฟ้องคดีอันเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ เมื่อผู้ฟ้องคดีได้รับโฉนดที่ดินไปแล้วและเห็นว่าเนื้อที่ไม่ถูกต้องจึงอุทธรณ์คำสั่งต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๔๔ ตามมาตรา ๔๔ แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ซึ่งเป็นการดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อผู้ฟ้องคดีอ้างว่าได้รับหนังสือตอบจากผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ภายในระยะเวลาเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำอุทธรณ์ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔๕ แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ผู้ฟ้องคดีจึงต้องนำคดีมาฟ้องต่อศาลภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๔๔ ซึ่งเป็นวันที่พ้นกำหนดระยะเวลาการพิจารณาอุทธรณ์ ถึงวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๔๕ การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลเมื่อวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ จึงเป็นการฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาในการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันแล้ว

ส่วนการฟ้องขอให้รับผิชอบใช้ค่าเสียหายในทางละเมิดเป็นกรณีสืบเนื่องมาจากการที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และได้มีการอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวแต่ไม่ได้รับแจ้งผลภายในวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๔๔ ซึ่งเป็นวันที่ครบกำหนดเก้าสิบวันในการพิจารณาอุทธรณ์ตามมาตรา ๔๕ แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ผู้ฟ้องคดีจึงต้องฟ้องคดีต่อศาลภายในหนึ่งปี นับตั้งแต่วันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๔๔ จนถึงวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๔๕ เมื่อผู้ฟ้องคดีได้ยื่นฟ้องคดีนี้เมื่อ วันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ จึงเป็นการล่วงเลยระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่อยู่หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ แล้ว ศาลจึงไม่อาจรับคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีในทั้งสองประเด็นไว้พิจารณาได้

- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๑๖

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๒๓๖/๒๕๕๑

● ผู้ฟ้องคดี นางสาวพจนา ศรีตระกูล

● ผู้ถูกฟ้องคดี กรมที่ดิน ที่ ๑
กรมการปกครอง ที่ ๒

● เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ อันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย (อุทธรณ์คำพิพากษา)

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

- ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (มาตรา ๒๒๔)
- พ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ (มาตรา ๕)
- พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง)
- พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓))

● คำวินิจฉัยของศาล

เมื่อหลักฐานทะเบียนการครอบครอง (ส.ค. ๑) เลขที่ ๑๐๖ และเลขที่ ๑๖๐ ที่นำมาใช้เป็นหลักฐานในการออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) มีอาณาเขตข้างเคียงไม่ถูกต้องตรงกันกับ น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๔๐๒ และ เลขที่ ๔๐๓ ตามลำดับ การดำเนินการออก น.ส. ๓ ก. ทั้งสองฉบับดังกล่าวจึงไม่ชอบด้วยกฎหมายการที่นาย ข. ได้นำที่ดินตาม น.ส. ๓ ก. ทั้งสองฉบับดังกล่าวไปจดทะเบียนโอนขายให้แก่ผู้ฟ้องคดี โดยอธิบดีกรมที่ดินมีคำสั่งให้เพิกถอนเนื่องจากเป็น น.ส. ๓ ก. ที่ออกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ถือสิทธิครอบครองที่ดินตาม น.ส. ๓ ก. ทั้งสองฉบับอยู่ในเวลาที่ถูกเพิกถอนได้รับความเสียหาย ซึ่งเป็นผลโดยตรงจากการที่นาย ข. กระทำด้วยความจงใจ และนาย ส. กระทำด้วยความประมาทเลินเล่อ ดำเนินการออก น.ส. ๓ ก. ทั้งสองฉบับให้นาย ข. โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ถูกฟ้องคดีตั้งแต่วันที่คำสั่งเพิกถอน น.ส. ๓ ก. ทั้งสองฉบับดังกล่าวมีผลใช้ยันต่อผู้ฟ้องคดีตั้งแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งคำสั่งทางปกครอง ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เมื่อการกระทำของ นาย ข. และ นาย ส. ดังกล่าวเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายและระเบียบข้อบังคับของทางราชการกำหนดให้ต้องปฏิบัติ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐที่ นาย ข. อยู่ในสังกัดและผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐที่ นาย ส. อยู่ในสังกัดจึงต้องรับผิดชอบผู้ฟ้องคดีในผลแห่งละเมิดที่ นาย ข. และ นาย ส. ได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ตาม นัยมาตรา ๕ แห่ง พ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

● อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๑ เล่ม ๙

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด (อุทธรณ์) คดีหมายเลขแดงที่ อ.๒๔๒/๒๕๕๓

- **ผู้ฟ้องคดี** นางสาวนพรัตน์ ปิยะวัฒนพงศ์
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนครราชสีมา สาขาพิมาย ที่ ๑
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนครราชสีมา ที่ ๒
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย (อุทธรณ์คำพิพากษา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๑๐๓ วรรคหนึ่ง)
 - กฎกระทรวง ฉบับที่ ๓/ (พ.ศ. ๒๕๔๙) ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๙/ (ข้อ ๒ (๓) และข้อ ๓)
 - กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓/ (พ.ศ. ๒๕๕๑) ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๙/ (ข้อ ๒ (๓) (ก))

● คำวินิจฉัยของศาล

เมื่อปรากฏตามคำชี้แจงของกรมที่ดินและกรมธนารักษ์ที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงเกี่ยวกับการประเมินราคาที่ดินว่า ในการประเมินราคาที่ดินแบบโซนบล็อกเจ้าหน้าที่ต้องสอบสวนเจ้าของที่ดินให้ได้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับที่ตั้งและสภาพของแปลงที่ดินที่จะนำมาจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมว่า อยู่ในหน่วยที่ดินใดของบัญชีราคาประเมินหากสอบสวนได้ความว่าที่ดินแปลงใดอยู่ติดถนน ซอย ทาง ที่ใช้เป็นทางสัญจรร่วมกับที่ดินของบุคคลอื่นก็ต้องประเมินราคาที่ดินแปลงนั้นตามสภาพที่เป็นจริง ดังนั้น การประเมินราคาที่ดินเพื่อเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามข้อพิพาทในคดีนี้ จึงต้องพิจารณาตามสภาพความเป็นจริงของที่ดินในขณะที่มีการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมว่าที่ดินแปลงพิพาทมีทางเข้าออกตามสภาพความเป็นจริงแล้วหรือไม่เป็นสำคัญ มิใช่พิจารณาเพียงรูปแผนที่ในระวางแผนที่หรือรูปแปลงที่ดินในการแบ่งแยกโฉนดที่ดินเท่านั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏตามผลการตรวจสอบในพื้นที่จริงว่า ที่ดินพิพาททั้งสิบเอ็ดแปลงยังมีลักษณะเป็นที่ดินแปลงใหญ่ติดต่อกันและไม่อาจชี้จุดที่แน่ชัดว่าที่ดินแต่ละแปลงอยู่ตำแหน่งใด เว้นแต่ได้ทำการรังวัดสอบเขตแล้ว เมื่อไม่มีที่ดินแปลงใดมีสภาพหรือร่องรอยแสดงความเป็นทาง เพราะยังไม่มีการใช้ประโยชน์เป็นทางสัญจรตามสภาพความเป็นจริง ประกอบกับผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ซื้อที่ดินรายใหม่ก็ไม่ได้ประสงค์ให้แปลงที่ดินจำนวน ๒ แปลง เป็นทางเชื่อมต่อกับแปลงที่ดินอื่นอีกจำนวน ๙ แปลง ตามที่เจ้าของที่ดินเดิมได้แบ่งแยกในนามเดิมเป็นที่ดินทั้งสิบเอ็ดแปลงไว้การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งกำหนดให้ที่ดินตามโฉนดที่ดินทั้งสองแปลงที่แบ่งแยกไว้มีลักษณะเป็นแนวยาวเชื่อมต่อกับโฉนดที่ดินทั้งเก้าแปลงให้เป็นทาง และประเมินราคาที่ดินทุกแปลงว่าติดทางโดยมีราคาประเมินทุนทรัพย์ตารางวาละ ๗๕๐ บาท เท่ากันทุกแปลงจึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๓

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด (อุทธรณ์) คดีหมายเลขแดงที่ อ.๓๑๘/๒๕๕๓

- **ผู้ฟ้องคดี** พันตำรวจเอก พิชัย วงศ์สุนทร โดยนายชยุติ วงศ์สุนทร
ผู้เข้ามาแทนที่คู่กรณีผู้ถึงแก่ความตาย
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** สำนักงานที่ดินจังหวัดลำพูน สาขา ๑
กรมที่ดิน ที่ ๒
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการละเลย
ต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ (อุทธรณ์คำพิพากษา)

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

- ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๒๓/ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๕๙ ทวิ)
- พ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ (มาตรา ๕)

● คำวินิจฉัยของศาล

การที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นขอออก น.ส.๓ ก. ในที่ดินพิพาทเป็นการเฉพาะรายต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามมาตรา ๕๙ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งมีสิทธิยื่นขอออก น.ส.๓ ก. เป็นการเฉพาะรายตาม มาตราดังกล่าวได้แก่ผู้ซึ่งครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินอยู่ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ โดยไม่มีหนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์ที่ดิน หรือผู้ซึ่งได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินต่อเนื่องมาจาก บุคคลดังกล่าว แต่จากพยานหลักฐานในสำนวนไม่ปรากฏหลักฐานการครอบครองหรือทำประโยชน์ในที่ดิน พิพาทของผู้ฟ้องคดี และไม่ปรากฏหลักฐานการซื้อขายที่ดินพิพาทระหว่างผู้ฟ้องคดีกับผู้ครอบครองที่ดิน พิพาทตามผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้าง จึงไม่มีพยานหลักฐานที่พิสูจน์ได้ว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ครอบครองและทำประโยชน์ ในที่ดินพิพาทต่อเนื่องจากผู้มีสิทธิครอบครองที่ดินจริง กรณีจึงฟังไม่ได้ว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ครอบครอง และทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทต่อเนื่องจากผู้ซึ่งครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทอยู่ก่อนวันที่ ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ อันจะเป็นผู้มีสิทธิยื่นขอออก น.ส.๓ ก. ในที่ดินพิพาทตามมาตรา ๕๙ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ออก น.ส.๓ ก. ในที่ดินพิพาทให้ผู้ฟ้องคดีจึงไม่เป็นการ ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติและผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในฐานะหน่วยงานจึงไม่ต้องรับผิด ชดเชยค่าเสียหายให้ผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ แต่อย่างใด

- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๓

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่เกี่ยวข้องกับกรมที่ดิน

คดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๔)
แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๓๕๖/๒๕๕๑

- ผู้ฟ้องคดี กรมที่ดิน
- ผู้ถูกฟ้องคดี นายอภิชัย เกื้อนนาคี ที่ ๑
นายสุนทร เกื้อนนาคี ที่ ๒
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง (อุทธรณ์คำพิพากษา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 - ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (มาตรา ๓๘๓)
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๓ และมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๔))

● คำวินิจฉัยของศาล

แม้สัญญาารับทุนจะได้ทำภายหลังจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ สำเร็จการศึกษาไปแล้ว แต่เมื่อมีการแสดงเจตนาที่ถูกต้องตรงกันระหว่างผู้ฟ้องคดีที่ไม่มีคำเสนอหรือประกาศที่จะให้ทุนการศึกษา ภายใต้กำหนดเงื่อนไขของผู้ฟ้องคดีกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ได้เข้าตกลงรับทุนการศึกษาของผู้ฟ้องคดีและได้ศึกษาจนจบการศึกษา พฤติการณ์ดังกล่าวจึงเป็นการแสดงเจตนาสนองรับโดยปริยายของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ แล้วอันเป็นผลให้เกิดนิติสัมพันธ์ขึ้นตามกฎหมายของคู่สัญญานับตั้งแต่วันที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตกลงใจเข้ารับทุนการศึกษาของผู้ฟ้องคดี การทำหนังสือจึงเป็นเพียงการกำหนดให้คู่สัญญาปฏิบัติต่อกันตามสิทธิและหน้าที่ตามเงื่อนไขของคู่สัญญา ไม่มีผลต่อการทำสัญญาระหว่างผู้ฟ้องคดีกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ขึ้นใหม่แต่อย่างใด และโดยที่ผู้ฟ้องคดีมีส่วนบกพร่องที่ทำให้การจะชำระหนี้ตามสัญญาเกิดความล่าช้า การจะให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชดใช้ทุนการศึกษาที่ผู้ฟ้องคดีได้จ่ายไปกับใช้เงินเบี้ยปรับอีกสองเท่าของเงินทุนการศึกษาให้แก่ผู้ฟ้องคดีจึงไม่เหมาะสมเป็นธรรม ศาลมีอำนาจลดเบี้ยปรับลงตามส่วนที่เห็นสมควรตามมาตรา ๓๘๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๑ เล่ม ๑๓

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่เกี่ยวข้องกับกรมที่ดิน

คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตาม มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑)

แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๒/๒๕๕๖

- ผู้ฟ้องคดี นางสาวรักกนก โชคชัยกุล
- ผู้ถูกฟ้องคดี ๑. ธารักษ์จังหวัดสมุทรปราการ ที่ ๑
๒. เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสมุทรปราการ ที่ ๒
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙)
 - ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๖๐)
 - ระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๓ (ข้อ ๙๒)

● คำวินิจฉัยของศาล

ปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับเขตอำนาจศาลตามมาตรา ๙ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ เป็นข้อกฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนศาลยกขึ้นวินิจฉัยแล้วมีคำพิพากษาหรือคำสั่งได้ตามนัยข้อ ๙๒ ของระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ

มูลเหตุแห่งข้อพิพาทเกิดจากผู้ฟ้องคดียื่นคำขอออกโฉนดที่ดินโดยอ้างสิทธิครอบครองตามหลักฐาน ส.ค. ๑ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ คัดค้านโดยอ้างว่าเป็นที่ราชพัสดุ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงทำการสอบสวนเปรียบเทียบตามมาตรา ๖๐ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน แล้วมีคำสั่งไม่ออกโฉนดที่ดินให้ผู้ฟ้องคดี เนื่องจากเห็นว่าทางราชการมีหลักฐานดีกว่า ผู้ฟ้องคดีจึงขอให้ศาลสั่งเพิกถอนการคัดค้านการรังวัดที่ดินของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และเพิกถอนคำสั่งไม่ออกโฉนดที่ดินของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และให้ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี ซึ่งศาลจำเป็นต้องพิจารณาข้อเท็จจริงเป็นที่ยุติก่อนว่าที่ดินพิพาทเป็นที่ราชพัสดุหรือเป็นที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิครอบครอง อันเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม ไม่ใช่คดีที่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองตามมาตรา ๙ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๖ เล่ม ๒

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๐/๒๕๔๖

- ผู้ฟ้องคดี วัดโป่งแยง
- ผู้ถูกฟ้องคดี เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ สาขาแม่ริม
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑))
 - ระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ (ข้อ ๙๒)

● คำวินิจฉัยของศาล

การที่ช่างรังวัดซึ่งทำการรังวัดที่ธรณีสงฆ์ตามคำขอออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีแจ้งแก้ตัวแทนผู้ฟ้องคดีว่าต้องรังวัดออกโฉนดที่ดินแยกเป็นสองแปลงเพราะที่ดินมีทางสาธารณประโยชน์ตัดผ่าน โดยผู้ถูกฟ้องคดียังมิได้มีคำสั่งใดๆ ที่เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายในอันที่จะมีผลเป็นการกระทบต่อสถานภาพสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีเกี่ยวกับคำขอออกโฉนดที่ดิน กรณีจึงยังไม่มีคำสั่งทางปกครองซึ่งเป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งปัญหาเกี่ยวกับอำนาจฟ้องเป็นข้อกฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลมีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยได้

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๖ เล่ม ๒

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑/๒๕๕๖

- ผู้ฟ้องคดี นายแจ็บ แก้วนาคนาว
- ผู้ถูกฟ้องคดี อธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๑
ผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานี ที่ ๒
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดอุดรธานี ที่ ๓
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑))
- คำวินิจฉัยของศาล
การที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวหาว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐออกโฉนดที่ดินโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากออกทับทางสาธารณประโยชน์ ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนไม่สามารถใช้ทางดังกล่าวได้ เป็นการฟ้องว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายในการออกคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ
- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๖ เล่ม ๑

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๕๓/๒๕๕๖

- ผู้ฟ้องคดี นางสาวสุทิวรรณ สุทธิพันธ์
- ผู้ถูกฟ้องคดี สำนักงานที่ดินอำเภอชนอม
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙)
 - ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (มาตรา ๑๔๕)
- คำวินิจฉัยของศาล

การที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่า ผู้ถูกฟ้องคดีออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) ให้กับผู้อื่นทับที่ดินของผู้ฟ้องคดี ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิครอบครองที่ดินพิพาท ถือว่าเป็นคดีที่มีมูลเหตุมาจากการโต้แย้งสิทธิในที่ดิน อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม ตามคำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ ๔/๒๕๔๕ ซึ่งกรณีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินดังกล่าว ศาลจังหวัดนครศรีธรรมราชได้มีคำพิพากษาว่าผู้ฟ้องคดีเสียสิทธิครอบครองแล้ว อันมีผลผูกพันผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๑๔๕ แห่ง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธินำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง
- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๖ เล่ม ๒

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๘๙/๒๕๕๖

- **ผู้ฟ้องคดี** นายจิรพันธ์ ใจกล้า กับผู้ฟ้องคดีร่วม (รวม ๑๒๒ ราย)
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสุรินทร์ ที่ ๑
ผู้ว่าราชการจังหวัดสุรินทร์ ที่ ๒
ผู้บังคับการจังหวัดทหารบกสุรินทร์ ที่ ๓
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ และมาตรา ๓๒)
 - ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (มาตรา ๑๒๙๘)
 - กฎกระทรวงฉบับที่ ๒๖ (พ.ศ. ๒๕๑๖) ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๙/ (ข้อ ๒ (๑))

● คำวินิจฉัยของศาล

การที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า จังหวัดทหารบกสุรินทร์กล่าวอ้างว่าที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองต่อเนื่องมาจาก ปู่ ย่า ตา ยาย เป็นส่วนหนึ่งของที่สาธารณประโยชน์ซึ่งกระทรวงมหาดไทยมอบให้กระทรวงกลาโหมใช้ประโยชน์เป็นที่สร้างโรงทหาร เป็นกรณีพิพาทว่าที่พิพาทเป็นที่สาธารณประโยชน์ หรือเป็นที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิครอบครองซึ่งจะต้องพิจารณาถึงสิทธิครอบครองและการใช้ประโยชน์ในที่ดินของคู่กรณี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๒๙๘ และกฎหมายอื่นที่บัญญัติในเรื่องนั้นซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม ซึ่งการฟ้องขอให้เพิกถอนประกาศสำนักงานที่ดินจังหวัดสุรินทร์ เรื่อง แจกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง เป็นกรณีที่มีสาเหตุมาจากการคัดค้านการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง ตามนัยกฎกระทรวงฉบับที่ ๒๖ (พ.ศ. ๒๕๑๖) ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๙/ เป็นการฟ้องเพื่อขอให้ศาลพิสูจน์สิทธิในที่ดิน อยู่ในอำนาจศาลยุติธรรม

สำหรับคำขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกับผู้ฟ้องคดีพิสูจน์สิทธิในที่ดินพิพาทว่าเป็นที่สาธารณประโยชน์หรือไม่ หากปรากฏว่าเป็นที่สาธารณะให้สั่งทางราชการจัดสรรให้ประชาชนได้อยู่อาศัยในที่ดินเดิมนั้น และการขอให้จังหวัดสุรินทร์และกระทรวงมหาดไทยจัดให้มีสาธารณูปโภคให้แก่ราษฎรในที่พิพาทกับให้จังหวัดทหารบกสุรินทร์ไม่ใช้อำนาจขัดขวางและสร้างเงื่อนไขการให้บริการสาธารณูปโภคของหน่วยราชการที่รับผิดชอบ เป็นคำขอให้ศาลไม่อาจออกคำสั่งบังคับได้ตามมาตรา ๓๒ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ

- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๖ เล่ม ๒

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๐๐/๒๕๔๖

- **ผู้ฟ้องคดี** นางราณี ดั่นก่อหลวง ที่ ๑
 นางสาวแคทลียา ดั่นก่อหลวง ที่ ๒
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสมุทรปราการ
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย
 (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๔๙)
 - ระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ (ข้อ ๓)

● คำวินิจฉัยของศาล

การมีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งรับคำฟ้องรวมทั้งกระบวนการพิจารณาที่ดำเนินมาภายหลังจากนั้นตามข้อ ๓ ของระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ แล้วมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณานั้น ข้อเท็จจริงที่เป็นมูลเหตุให้มีการเพิกถอนคำสั่งรับคำฟ้อง จะต้องเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีของศาลปกครองและเงื่อนไขแห่งการฟ้องคดีปกครองตามมาตรา ๙ มาตรา ๔๒ มาตรา ๔๙ และมาตรา ๕๑ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ และตามข้อ ๓๖ (๑) ข้อ ๓๗ วรรคสอง ข้อ ๓๖ และข้อ ๓๗ ของระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ และเป็นข้อเท็จจริงหรือมูลเหตุที่มีอยู่แล้วในขณะยื่นคำฟ้อง หรือปรากฏในภายหลังก็ได้

ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ รู้ว่าโฉนดที่ดินถืออยู่ไม่ถูกต้องจึงยื่นคำขอแก้ไขเมื่อวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๓๔ แต่ผู้ถูกฟ้องคดียังไม่ดำเนินการให้ การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๔๔ จึงเป็นการยื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งไม่เข้าเงื่อนไขที่จะฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้ ดังนั้น การที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งรับคำฟ้องไว้พิจารณาและการดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงทั้งหมดตามข้อ ๓ ของระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ แล้วมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา จึงเป็นการชอบแล้ว

- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๖ เล่ม ๒

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๓๖/๒๕๕๖

● ผู้ฟ้องคดี นางสาวสมล มงคลเคหา

● ผู้ถูกฟ้องคดี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ที่ ๑
อธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๒
ผู้ว่าราชการจังหวัดกาญจนบุรี ที่ ๓
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดกาญจนบุรี ที่ ๔
นายอำเภอท่ามะกา ที่ ๕
เทศบาลตำบลท่าเรือพระแท่น ที่ ๖

● เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องบางข้อหาไว้พิจารณา)

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

- พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๔๒)
- พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (มาตรา ๔๔ วรรคสอง)
- พ.ร.บ. คณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. ๒๕๒๒ (มาตรา ๓ (๑) (ข))

● คำวินิจฉัยของศาล

ความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย) ที่ตอบข้อหารือของอธิบดีกรมเจ้าท่าเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษาที่ดินริมแหล่งน้ำสาธารณะ เป็นเพียงความเห็นของหน่วยงานของรัฐที่ให้ต่อหน่วยงานของรัฐ อันเป็นขั้นตอนภายในงานราชการ ไม่เป็นการโต้แย้งสิทธิของผู้ฟ้องคดี

พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๔๔ วรรคสอง กำหนดให้คำอุทธรณ์ต้องทำเป็นหนังสือระบุข้อโต้แย้ง และข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่อ้างอิง การที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่าได้อุทธรณ์คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ ที่สั่งให้ผู้ฟ้องคดีและบริวารออกจากที่ดินพิพาทด้วยวาจา จึงไม่เป็นไปตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดคนนอกจากนั้น การอุทธรณ์ดังกล่าวจะต้องดำเนินการก่อนยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครอง การอุทธรณ์หลังจากที่ยื่นฟ้องคดี จึงไม่เป็นไปตามขั้นตอนของมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ แต่โดยที่คำฟ้องมีประเด็นเกี่ยวพันกับข้อหาที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องต่อศาลปกครองสูงสุด และศาลได้รับคำฟ้องไว้พิจารณาแล้ว และเกี่ยวพันกับข้อหาที่ผู้ฟ้องคดีขอให้ศาลห้ามผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ ครอบครองที่พิพาทซึ่งศาลปกครองชั้นต้นได้รับคำฟ้องไว้พิจารณา ซึ่งสมควรรวมพิจารณาไปในคราวเดียวกัน เพื่อมิให้เกิดปัญหาในเรื่องกำหนดระยะเวลาในการฟ้องคดีภายหลัง จึงให้รับคำฟ้องในข้อหาดังกล่าวไว้พิจารณา

● อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๖ เล่ม ๒

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๕๑/๒๕๕๖

- ผู้ฟ้องคดี นายพ่อง ช่วยชู
- ผู้ถูกฟ้องคดี สำนักงานที่ดินจังหวัดนครราชสีมา
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง)
 - ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๖๐)
 - ระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ (ข้อ ๔๙/๑ และข้อ ๑๐๑ วรรคสอง)
- คำวินิจฉัยของศาล

การฟ้องโต้แย้งคำสั่งสอบสวนเปรียบเทียบของเจ้าพนักงานที่ดินกรณีไม่ออกโฉนดที่ดินให้ในส่วนที่มีผู้คัดค้าน ซึ่งการที่ศาลจะสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีนั้น จะต้องฟังข้อเท็จจริงให้เป็นที่ยุติ ก่อนว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสิทธิครอบครองที่ดินพิพาท จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน อยู่ในอำนาจศาลยุติธรรม
- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๖ เล่ม ๓

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๐๒/๒๕๕๖

- **ผู้ฟ้องคดี** นายหัสดี ศรีสวัสดิ์
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** ผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบุรี ที่ ๑
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดเพชรบุรี สาขาท่ายาง ที่ ๒
นายอำเภอแก่งกระจาน ที่ ๓
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง (๑))
 - ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๖๐)
- **คำวินิจฉัยของศาล**

การออกโฉนดที่ดินแก่บุคคลภายนอกทับที่ดินของผู้ฟ้องคดี แม้คดีจะเป็นการพิพาทเรื่องกรรมสิทธิ์ระหว่างเอกชนกันเอกชนก็ตาม แต่เป็นคดีที่มีเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้ามาตัดสินว่าที่ดินควรเป็นของใครโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๖๐ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินซึ่งเป็นกฎหมายมหาชน จึงเป็นการกระทำในทางปกครอง ดังนั้นเมื่อผู้ฟ้องคดีประสงค์จะฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ออกคำสั่งโดยไม่สุจริตและใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ โดยขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งออกโฉนดที่ดินพิพาท คดีนี้จึงอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) ประกอบกับมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ
- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๖ เล่ม ๓

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๑๓/๒๕๕๖

● ผู้ฟ้องคดี นายสมหมาย กระจ่างลิขิต

● ผู้ถูกฟ้องคดี นายกเทศมนตรีตำบลมะขาม ที่ ๑
อธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๒

● เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย
(คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องบางข้อหาไว้พิจารณา)

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๕๖ และมาตรา ๕๙)

● คำวินิจฉัยของศาล

การที่ผู้ฟ้องคดีได้นำคำฟ้องไปฝากส่งต่อที่ทำการไปรษณีย์ในวันสุดท้ายของระยะเวลาการยื่นฟ้องคดี ภายหลังจากเวลาทำการของทางราชการ จึงถือไม่ได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำฟ้องโดยส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนภายในระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๖ และมาตรา ๕๙ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ

● อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๖ เล่ม ๓

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๓๘/๒๕๕๖

- **ผู้ฟ้องคดี** นายรักษ์ หาญจรियाกุล ที่ ๑
พันตำรวจโท เกื้อบุญ สงฆ์เจริญ ที่ ๒
นางนงนุช อุไรวงศ์ ที่ ๓
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** สำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สาขาหนองแขม ที่ ๑
สำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร ที่ ๒
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับหน่วยงานทางปกครองกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง)
 - ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (มาตรา ๑๓๐๔ และมาตรา ๑๓๐๕)
- **คำวินิจฉัยของศาล**

การฟ้องว่าเจ้าพนักงานที่ดินรังวัดออกโฉนดที่ดินทับคลองสาธารณะประโยชน์ ทำให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งมีที่ดินติดกับคลองและชาวบ้านในบริเวณนั้นได้รับความเดือดร้อนไม่สามารถใช้คลองเป็นทางระบายน้ำในฤดูฝนได้ ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์โต้แย้งแล้ว แต่ไม่ได้รับการแก้ไขความเดือดร้อนเสียหาย กรณีเป็นการฟ้องว่าหน่วยงานทางปกครองกระทำการไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อการกระทำดังกล่าวทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนจากการไม่สามารถใช้ประโยชน์จากคลองสาธารณะประโยชน์ได้ ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครอง
- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๖ เล่ม ๓

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๔๘/๒๕๕๖

- **ผู้ฟ้องคดี** นางสาวลีดา ทิมา กับผู้ฟ้องคดีร่วม (รวม ๘ ราย)
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** ผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี ที่ ๑
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดอุบลราชธานี สาขาเชียงใหม่ ที่ ๒
ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลสร้างถ่อ ที่ ๓
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑))
 - ระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ (ข้อ ๔๑ วรรคสอง)
- **คำวินิจฉัยของศาล**

คำสั่งของเจ้าพนักงานที่ดินที่สั่งให้เพิกถอนใบจองของผู้ฟ้องคดีซึ่งออกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายเพราะอยู่ในที่สาธารณะประโยชน์ เป็นคำสั่งทางปกครองที่มีผลกระทบต่อสิทธิและหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี จึงอยู่ในอำนาจของศาลปกครองที่จะพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งหากศาลจำเป็นต้องวินิจฉัยเกี่ยวกับสิทธิครอบครองหรือกรรมสิทธิ์ในที่ดินที่พิพาทก่อนที่จะวินิจฉัยในประเด็นข้อพิพาทเกี่ยวกับคำสั่งทางปกครองอันเป็นประเด็นหลักแห่งคดี ศาลย่อมมีอำนาจวินิจฉัยในประเด็นดังกล่าวก่อนได้ตามข้อ ๔๑ วรรคสองของระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ
- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๖ เล่ม ๓

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๕๓/๒๕๔๖

- ผู้ฟ้องคดี นายศรี แมลจิตร กับผู้ฟ้องคดีร่วม (รวม ๕ ราย)
- ผู้ถูกฟ้องคดี กรมที่ดิน ที่ ๑
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดกำแพงเพชร ที่ ๒
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง)
 - ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๖๑)
- คำวินิจฉัยของศาล

คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพื่อพิจารณาเพิกถอน น.ส. ๓ ตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เป็นเพียงคำสั่งภายในฝ่ายปกครองเพื่อแสวงหาข้อเท็จจริงมาประกอบการพิจารณาเท่านั้น คำสั่งดังกล่าวยังไม่ได้ส่งผลกระทบต่อผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงยังไม่มีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ
- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๖ เล่ม ๓

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ พ.๑๓/๒๕๕๖

- **ผู้ฟ้องคดี** นางประเทือง กิจนวม กับผู้ฟ้องคดีร่วม (รวม ๔ ราย)
- **ผู้ถูกฟ้องคดี**

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย	ที่ ๑
อธิบดีกรมที่ดิน	ที่ ๒
ผู้ว่าราชการจังหวัดกาญจนบุรี	ที่ ๓
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดกาญจนบุรี (ส่วนแยกท่ามะกา)	ที่ ๔
นายอำเภอท่ามะกา	ที่ ๕
เทศบาลตำบลท่าเรือพระแท่น	ที่ ๖
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของพระราชกฤษฎีกาที่ออกโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) มาตรา ๑๑ (๒) มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง มาตรา ๔๙ มาตรา ๕๒ วรรคสอง และมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง (๑))

● คำวินิจฉัยของศาล

พ.ร.ฎ. ถอนสภาพที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันในท้องที่ตำบลตะคร้ำเอน และตำบลท่าเรือ อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. ๒๕๕๓ ตรารับใช้บังคับเมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ อันทำให้ที่ดินของผู้ฟ้องคดีอยู่ในแนวที่ดินที่กำหนดให้ถอนสภาพด้วย จึงมีผลกระทบหรือก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดีนับตั้งแต่วันดังกล่าว และถือว่าผู้ฟ้องคดีได้รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตั้งแต่นั้น การนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองสูงสุดเมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๔ จึงเป็นการฟ้องคดีเมื่อพ้นระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ แต่โดยที่ พ.ร.ฎ. ดังกล่าว มีผลกระทบต่อประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณนั้น การฟ้องคดีนี้จึงถือได้ว่าเป็นการฟ้องคดีเพื่อประโยชน์แก่ส่วนรวมตามมาตรา ๕๒ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ

การพิจารณาความชอบด้วยกฎหมายของ พ.ร.ฎ. ถอนสภาพที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน ว่ากำหนดแนวเขตที่ดินที่จะทำการถอนสภาพทับที่ดินที่เป็นที่อกริมตลิ่งของผู้ฟ้องคดีหรือไม่ จะต้องวินิจฉัยในเบื้องต้นว่า ที่พิพาทเป็นที่อกริมตลิ่งอันเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ฟ้องคดีหรือเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน จึงเป็นการพิจารณาเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินของบุคคลตามนัยคำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล ที่ ๒๘/๒๕๕๕ ที่ ๒๙/๒๕๕๕ ที่ ๓๐/๒๕๕๕ ที่ ๓๑/๒๕๕๕ ที่ ๓๒/๒๕๕๕ และที่ ๓๓/๒๕๕๕ ศาลปกครองจึงยังไม่อาจวินิจฉัยได้ว่า พ.ร.ฎ. ดังกล่าวออกมาใช้บังคับโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ จนกว่าผู้ฟ้องคดีจะนำเรื่องนี้ไปฟ้องต่อศาลยุติธรรมเพื่อให้การชี้ขาดเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาท

- **อ้างอิง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๖ เล่ม ๔

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๖๖/๒๕๕๖

- **ผู้ฟ้องคดี** นางบุญยืน คงท่าช้าง หรืออินทร์กอ
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** สำนักงานที่ดินจังหวัดลพบุรี สาขาโคกสำโรง ที่ ๑
ผู้ถือกรรมสิทธิ์โฉนดที่ดินพิพาท ที่ ๒
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

- พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และมาตรา ๔๙)
- ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (มาตรา ๑๙๓/๓๐)
- ระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ (ข้อ ๓๑)

● คำวินิจฉัยของศาล

เหตุแห่งการฟ้องคดีเกิดจากผู้ฟ้องคดีเห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ออก น.ส.๓ ก. และโฉนดที่ดินให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ทับซ้อนกับที่ดินของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ

เหตุแห่งการฟ้องคดีเกิดขึ้นก่อนศาลปกครองเปิดทำการ แต่ผู้ฟ้องคดีนำคดีไปฟ้องต่อศาลยุติธรรมเมื่อศาลปกครองเปิดทำการแล้ว แม้ขณะนั้นอายุความฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมตามมาตรา ๑๙๓/๓๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ยังไม่ครบกำหนด แต่พ้นกำหนดเวลาการฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๙ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ แล้ว และแม้จะนับระยะเวลาการฟ้องคดีตั้งแต่วันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๔ ซึ่งเป็นวันที่ศาลปกครองเปิดทำการตามแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดในคำสั่งที่ ๖๕๔/๒๕๕๔ ก็ตาม ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองในวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๕๕ ก็ยังพ้นกำหนดเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ และแม้จะอ้างเรื่องอายุความสะดุดหยุดอยู่เท่าระยะเวลาตั้งแต่วันที่ยื่นคำฟ้องจนถึงวันที่คดีของศาลอื่นนั้นถึงที่สุดตามข้อ ๓๑ ของระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ซึ่งคดีของผู้ฟ้องคดีมีระยะเวลาสะดุดหยุดอยู่เพียงหนึ่งเดือนเท่านั้น ไม่ทำให้คดีอยู่ในกำหนดเวลาการฟ้องคดีต่อศาลปกครอง

- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๖ เล่ม ๔

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๙๙/๒๕๔๖

- **ผู้ฟ้องคดี** นายสังข์ พงษ์วิสุทธิ
- **ผู้ถูกฟ้องคดี**

เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดอุบลราชธานี สาขาวารินชำราบ	ที่ ๑
กำนันตำบลบึงใหม่	ที่ ๒
ผู้ช่วยกำนันตำบลบึงใหม่	ที่ ๓
นายอำเภอวารินชำราบ	ที่ ๔
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง)
 - ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๖๐)
- **คำวินิจฉัยของศาล**

การตรวจสอบว่าที่ดินตามที่ขอออกโฉนดที่ดินเป็นที่สาธารณประโยชน์หรือไม่ เป็นขั้นตอนหนึ่งของกระบวนการออกโฉนดที่ดิน ในกรณีที่มีการโต้แย้งสิทธิในที่ดินเกิดขึ้นตามมาตรา ๖๐ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานที่ดินทำการสอบสวนเปรียบเทียบว่าฝ่ายใดมีสิทธิในที่ดินดีกว่ากัน ถ้าตกลงกันได้ก็ให้ดำเนินการไปตามที่ตกลงกัน แต่ถ้าตกลงกันไม่ได้ก็ให้เจ้าพนักงานที่ดินสั่งการไปตามที่เห็นสมควร

การที่นายอำเภอมีหนังสือถึงเจ้าพนักงานที่ดินยืนยันผลการตรวจสอบที่ดินของผู้ปกครองท้องที่ว่าผู้ฟ้องคดีนำรังวัดรุกล้ำทางสาธารณประโยชน์ ถือว่าเป็นการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ซึ่งอยู่ในขั้นตอนหนึ่งของการออกโฉนดที่ดิน เมื่อยังไม่มี การสอบสวนเปรียบเทียบ และการสั่งการเกี่ยวกับคำขอออกโฉนดที่ดินอันเป็นคำสั่งทางปกครอง จึงยังไม่กระทบสิทธิของผู้ฟ้องคดีที่จะทำให้อยู่เป็นผู้เดือดร้อนหรือเสียหายที่มีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ
- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๖ เล่ม ๔

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๑๔/๒๕๔๖

- ผู้ฟ้องคดี นายผู้ตรง ตันติวรเวศน์
- ผู้ถูกฟ้องคดี กรมที่ดิน ที่ ๑
สำนักงานที่ดินจังหวัดศรีสะเกษ ที่ ๒
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง)

● คำวินิจฉัยของศาล

การฟ้องว่าหน่วยงานทางปกครองรังวัดออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงทับที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองซึ่งมีหลักฐานใบจอง (น.ส.๒) เมื่อการอุทธรณ์โต้แย้งหน่วยงานทางปกครองก็ยืนยันว่า การซื้อใบจองดังกล่าวไม่ก่อให้เกิดสิทธิในที่ดินและถือว่าเป็นการคัดค้านที่ไม่มีหลักฐานหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดิน จึงฟ้องคดีขอให้ออกเอกสารสิทธิให้แก่ผู้ฟ้องคดีนั้น เนื่องจากการที่ศาลจะมีคำบังคับตามคำขอของผู้ฟ้องคดีได้ จะต้องฟังข้อเท็จจริงให้เป็นที่ยุติก่อนว่าที่ดินพิพาทมิใช่ที่สาธารณประโยชน์และผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสิทธิครอบครอง จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ประกอบกับประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งอยู่ในอำนาจของศาลยุติธรรม

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๖ เล่ม ๔

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๒๔/๒๕๕๖

● **ผู้ฟ้องคดี** นายอชิรญาณ หรือสรศักดิ์ วรรณันตกุล

● **ผู้ถูกฟ้องคดี** ศาลจังหวัดสตูล ที่ ๑
กรมที่ดิน ที่ ๒
เทศบาลตำบลกำแพง ที่ ๓

● **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องบางประเด็นไว้พิจารณา)

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

- พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง)
- พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (มาตรา ๕)
- ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๖๑)
- ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (มาตรา ๑๓๐๔ (๒))
- ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (มาตรา ๑๔๕)

● คำวินิจฉัยของศาล

คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เป็นเพียงการเตรียมการเพื่อจัดให้มีคำสั่งทางปกครองของอธิบดีกรมที่ดินหรือรองอธิบดีกรมที่ดินที่ได้รับมอบหมายต่อไป ซึ่งเป็นการพิจารณาทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าของ น.ส. ๓ ก. ที่ปรากฏว่าออกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายยังไม่ใช่ผู้เสียหายอันเกิดจากคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนดังกล่าว ไม่มีสิทธิฟ้องขอให้ศาลสั่งว่าคำสั่งดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ

เมื่อศาลยุติธรรมได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าที่ดินตาม น.ส. ๓ ก. ของผู้ฟ้องคดีเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินตามมาตรา ๑๓๐๔ (๒) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ คำพิพากษาดังกล่าวย่อมผูกพันคู่ความตามมาตรา ๑๔๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นคู่ความในคดีดังกล่าวจึงมิใช่ผู้เสียหายที่จะนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ

● **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๖ เล่ม ๔

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๒๘/๒๕๔๖

- **ผู้ฟ้องคดี** นางนงคัลลักษณ์ คัมภีร์ณัย กับผู้ฟ้องคดีร่วม (รวม ๖๐ ราย)
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** กรมที่ดิน
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (มาตรา ๕๖๙ วรรคสอง)
- **คำวินิจฉัยของศาล**
เมื่อมิชชันโรมันคาทอลิกจดทะเบียนโอนขายที่ดินที่ได้ให้ผู้ฟ้องคดีเช่าให้แก่บริษัท ร. บริษัท ร. ผู้รับโอนยอมต้องรับไปทั้งสิทธิและหน้าที่ของผู้โอนที่มีต่อผู้เช่าตามมาตรา ๕๖๙ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ซึ่งหลังจากได้รับโอนที่ดินแล้ว ผู้ฟ้องคดีได้ทำสัญญาเช่าที่ดินกับบริษัท ร. จนกระทั่ง บริษัท ร. มีหนังสือแจ้งบอกเลิกการเช่าที่ดินกับผู้ฟ้องคดี และให้รื้อถอนสิ่งปลูกสร้างและขนย้ายทรัพย์สินออกจากที่เช่า ความเดือดร้อนเสียหายของผู้ฟ้องคดีจึงเกิดจาก บริษัท ร. บอกเลิกการเช่าที่ดินหาใช่เกิดจากการที่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีจดทะเบียนโอนที่ดินแปลงพิพาทดังกล่าวไม่ กรณีจึงเป็นคดีพิพาทระหว่างบริษัท ร. กับผู้ฟ้องคดีที่จะต้องไปว่ากล่าวกันตามกระบวนการยุติธรรมทางแพ่ง
- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๖ เล่ม ๔

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๘๘/๒๕๕๖

- ผู้ฟ้องคดี นางสาวศุภกัศ ปิ่นกุลบุตร
- ผู้ถูกฟ้องคดี อธิบดีกรมที่ดิน
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ
 - ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

● คำวินิจฉัยของศาล

การทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนสัญญาซื้อขายอสังหาริมทรัพย์เป็นเพียงแบบของนิติกรรมที่กฎหมายกำหนดให้คู่สัญญาจะต้องทำกันในภายหลังจากที่การตกลงซื้อขายได้เกิดเป็นสัญญาแล้ว โดยเจ้าพนักงานที่ดินต้องดำเนินการไปตามคำขอของคู่กรณีเมื่อได้มีการตรวจสอบความถูกต้องของเงื่อนไขในการรับจดทะเบียนแล้ว ดังนั้น การที่จะขอให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงทางทะเบียนที่ได้จัดไปแล้วอย่างหนึ่งอย่างใดจะทำได้ต่อเมื่อคู่กรณีที่ทำนิติกรรมยินยอมเห็นพ้องกัน การที่ผู้ฟ้องคดีฝ่ายเดียวกล่าวอ้างว่าราคาที่ดินในหนังสือสัญญาซื้อขายไม่ตรงกับที่ตกลงซื้อขายจริงจึงเป็นการกล่าวอ้างว่านิติกรรมซื้อขายที่ดินดังกล่าวมีเหตุบกพร่องอาจทำให้เสียไปเหตุแห่งข้อพิพาทนี้จึงเป็นปัญหาเรื่องความถูกต้องของสัญญาซื้อขายระหว่างเอกชนกับเอกชน ซึ่งการแก้ไขหรือเพิกถอนการจดทะเบียนนิติกรรมซื้อขายจะกระทำได้อีกแต่โดยคำพิพากษาของศาลยุติธรรม ซึ่งเป็นศาลที่มีอำนาจพิจารณาความไม่ชอบของสัญญาซื้อขาย

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๖ เล่ม ๕

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๑๒/๒๕๕๖

- **ผู้ฟ้องคดี** นางสาวสุธา หัสครบุรี
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนครราชสีมา สาขาครบุรี ที่ ๑
ช่างรังวัดสำนักงานที่ดินจังหวัดนครราชสีมา สาขาครบุรี ที่ ๒
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครอง (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑))
 - ระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๓ (ข้อ ๔๑ วรรคสอง)
 - กฎกระทรวง ฉบับที่ ๓๑ (พ.ศ. ๒๕๓๑) ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗
- **คำวินิจฉัยของศาล**

ในการรังวัดสอบเขตโฉนดที่ดิน พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องมีหนังสือแจ้งให้เจ้าของที่ดินข้างเคียงทราบ เพื่อมาชี้ระวางแนวเขตที่ดินของตนตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ ๓๑ (พ.ศ. ๒๕๓๑)ฯ เมื่อผู้ฟ้องคดีอ้างว่าพนักงานเจ้าหน้าที่ทำการรังวัดสอบเขตที่ดินไม่ได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบ และได้ทำการแก้ไขโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีให้มีเนื้อที่น้อยลง จึงเป็นการโต้แย้งว่าการรังวัดที่ดินดังกล่าว เป็นการปฏิบัติไม่ถูกต้องตามรูปแบบ ขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับการรังวัดที่กฎหมายกำหนด จึงเป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งแม้จะมีประเด็นโต้แย้งเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินพิพาท โดยต้องพิจารณาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ประกอบกับประมวลกฎหมายที่ดิน ศาลปกครองก็มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยในประเด็นนี้ได้ตามข้อ ๔๑ วรรคสอง ของระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ
- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๖ เล่ม ๖

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓/๐๔/๒๕๕๖

- **ผู้ฟ้องคดี** นางสาวดารารพร มีสมโภชน์ ที่ ๑
นางละอียด มีสมโภชน์ ที่ ๒
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** สำนักงานที่ดินจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่ ๑
กรมที่ดิน ที่ ๒
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑))
 - ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๖๙ ทวิ วรรคห้า)
 - ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

● คำวินิจฉัยของศาล

การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการรังวัดทำแผนที่พิพาทตามคำสั่งศาลไม่ใช้การกระทำในฐานะเป็นเจ้าของงานปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ จึงมิใช่การกระทำทางปกครอง หากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทำการรังวัดทำแผนที่พิพาทไม่ถูกต้องหรือกระทำโดยไม่สุจริตอย่างไร ผู้ฟ้องคดีต้องได้แย้งคัดค้านต่อศาลดังกล่าว หากศาลดำเนินกระบวนการพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งไม่ชอบด้วยกฎหมาย ก็สามารถอุทธรณ์หรือฎีกาต่อไปได้ ศาลปกครองไม่มีอำนาจสั่งเพิกถอนกระบวนการพิจารณา คำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลยุติธรรม จึงมิใช่คดีปกครองที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ

การที่เจ้าของที่ดินสองฝ่ายขอสอบเขตที่ดินของตน และต่างคัดค้านแนวเขตที่ดินของแต่ละฝ่าย ซึ่งเจ้าพนักงานที่ดินสอบสวนใกล้เคียงตามมาตรา ๖๙ ทวิ วรรคห้า แห่งประมวลกฎหมายที่ดินแล้ว แต่คู่กรณีตกลงกันไม่ได้ เจ้าพนักงานที่ดินจึงแจ้งให้คู่กรณีไปฟ้องต่อศาลยุติธรรมภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งแต่คู่กรณีไม่ไปฟ้องต่อศาล ถือว่าผู้ขอไม่ประสงค์จะสอบเขตที่ดินนั้นต่อไป การรังวัดสอบเขตที่ได้ดำเนินการมาแล้วย่อมสิ้นผลไป ซึ่งการรังวัดสอบเขตที่ดินแล้วมีผู้คัดค้านแนวเขตตามมาตรา ๖๙ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เป็นกรณีพิพาทได้แย้งในเรื่องกรรมสิทธิ์ที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดิน และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ คดีอยู่ในอำนาจศาลยุติธรรม

- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๖ เล่ม ๖

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๐๖/๒๕๕๖

- **ผู้ฟ้องคดี** นายอุดม ลินธุพงศ์
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** กรมที่ดิน ที่ ๑
สำนักงานที่ดินอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ที่ ๒
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง)
 - ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๖๐ วรรคหนึ่ง และวรรคสาม)

● คำวินิจฉัยของศาล

เมื่อมีการโต้แย้งสิทธิในที่ดินที่ขอออกโฉนด เจ้าพนักงานที่ดินจะทำการสอบสวนเปรียบเทียบ และสั่งการตามมาตรา ๖๐ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน หากฝ่ายใดไม่พอใจให้ไปดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด หากมีการฟ้องคดีต่อศาลแล้ว ผู้ฟ้องคดีและเจ้าพนักงานที่ดินที่สั่งการต้องตกอยู่ในบังคับตามมาตรา ๖๐ วรรคสาม แห่งประมวลกฎหมายที่ดินซึ่งกำหนดให้รอเรื่องไว้เมื่อศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุดประการใดก็ให้ดำเนินการไปตามกรณี

เมื่อผู้ฟ้องคดีซึ่งคัดค้านการออกโฉนดที่ดินของผู้อื่นไม่พอใจคำสั่งสอบสวนเปรียบเทียบของเจ้าพนักงานที่ดินที่สั่งให้ที่ดินเป็นของผู้ขอออกโฉนด จึงได้ฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรม การที่ต่อมาผู้ฟ้องคดีได้ไปขอรังวัดสอบเขตที่ดินพิพาทแต่ช่างรังวัดไม่ดำเนินการให้ ผู้ฟ้องคดีจึงร้องเรียนให้มีการสอบสวนข้อเท็จจริง และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ สั่งให้ยุติเรื่องร้องเรียนเนื่องจากเป็นกรณีเดียวกับการคัดค้านการออกโฉนดที่ดินที่ได้มีการฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมแล้ว แม้ผู้ฟ้องคดีจะนำคดีมาฟ้องโดยตั้งรูปเรื่องว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งยุติเรื่องสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับแนวเขตที่ดินไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพื่อให้ต่างไปจากประเด็นพิพาทเรื่องสิทธิในที่ดินที่ได้ฟ้องต่อศาลยุติธรรมแล้วก็ตาม ผู้ฟ้องคดีและผู้ถูกฟ้องคดีก็ต้องตกอยู่ภายใต้บังคับของมาตรา ๖๐ วรรคสาม แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน คำสั่งยุติเรื่องของผู้ถูกฟ้องคดีจึงชอบด้วยกฎหมาย ผู้ฟ้องคดีมิใช่ผู้เดือดร้อนเสียหายที่จะมีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ

- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๖ เล่ม ๖

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๖/๒๕๔๗

- **ผู้ฟ้องคดี** นายดำรงค์ นาคยิ้ม
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดพิษณุโลก สาขาบางระกำ ที่ ๑
สำนักงานที่ดินจังหวัดพิษณุโลก สาขาบางระกำ ที่ ๒
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งทางปกครองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) มาตรา ๔๙ และ มาตรา ๕๒)
 - พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (มาตรา ๕)
 - ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๖๐)
- **คำวินิจฉัยของศาล**

คำสั่งของเจ้าพนักงานที่ดินในการสอบสวนเปรียบเทียบและสั่งการตามมาตรา ๖๐ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่ง พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ การฟ้องคดีโต้แย้งคำสั่งดังกล่าวจึงเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ แต่การฟ้องคดีต่อศาลปกครองต้องยื่นฟ้องภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันทราบคำสั่ง โดยผู้ฟ้องคดีไม่ต้องอุทธรณ์ตามขั้นตอนและระยะเวลาที่กำหนดไว้ใน พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ เนื่องจากประมวลกฎหมายที่ดินได้กำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีไว้โดยเฉพาะ และมีหลักเกณฑ์ที่ประกันความเป็นธรรมหรือมีมาตรฐานในการปฏิบัติราชการไม่ต่ำกว่าหลักเกณฑ์ที่กำหนดใน พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการปกครองฯ การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องเกินกำหนดระยะเวลาดังกล่าวโดยอ้างเหตุจำเป็นว่าได้อุทธรณ์คำสั่งต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีหนังสือแจ้งไม่รับอุทธรณ์ล่าช้า ปรากฏว่าหนังสือแจ้งดังกล่าวเป็นการแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการตามคำสั่งเดิม โดยไม่ปรากฏว่ามีการพิจารณาข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานใหม่ อันเป็นเพียงการยืนยันคำสั่งทางปกครองเดิมไม่อาจรับฟังเป็นเหตุจำเป็นตามมาตรา ๕๒ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ได้
- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๗ เล่ม ๑

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๙/๒๕๔๓

- ผู้ฟ้องคดี นายโปร่ง ชาติวัฒนสุคนธ์
- ผู้ถูกฟ้องคดี นายช่างรังวัด สำนักงานที่ดินจังหวัดนครราชสีมา สาขาโนนไทย
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)

- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
ระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓

● คำวินิจฉัยของศาล

แม้ผู้ฟ้องคดีจะเป็นผู้ยื่นคำขอสอบเขตที่ดินต่อเจ้าพนักงานที่ดินแต่ผู้ฟ้องคดีไม่ใช่เจ้าของที่ดิน เพราะได้โอนกรรมสิทธิ์ให้แก่ผู้อื่นไปแล้ว จึงไม่ใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้จากการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำของพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ไปทำการรังวัดที่ดินดังกล่าว ซึ่งทำให้เนื้อที่ดินลดลง เมื่อนำคดีมาฟ้องศาลปกครองจึงเป็นคำฟ้องที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วนที่ผู้ฟ้องคดีอาจแก้ไขได้

ศาลปกครองชั้นต้นได้มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีแก้ไขคำฟ้องแล้ว แต่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ดำเนินการจนพ้นระยะเวลาที่ศาลกำหนด ศาลปกครองชั้นต้นจึงมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา แม้ผู้ฟ้องคดีได้แก้ไขเรื่องการมอบอำนาจการฟ้องคดีแทนแล้ว ก็ไม่ทำให้คำฟ้องซึ่งมิได้แก้ไขให้สมบูรณ์ครบถ้วนมาแต่ต้นเป็นคำฟ้องที่สมบูรณ์ครบถ้วนได้ในภายหลัง

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๓/ เล่ม ๑

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๘๗/๒๕๕๗

- ผู้ฟ้องคดี นายมนัส กุลวานิช ที่ ๑
นางงามจิตร กุลวานิช ที่ ๒
- ผู้ถูกฟ้องคดี เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดพังงา
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง)
 - พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (มาตรา ๕)
- คำวินิจฉัยของศาล

การที่เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดมีคำวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งของเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสาขาที่สั่งยกเลิกคำขอออกใบแทน น.ส. ๓ ก. ของผู้ขอเพื่อจดทะเบียนการได้มาโดยการครอบครองที่ดินตาม น.ส. ๓ ก. ดังกล่าว โดยวินิจฉัยให้เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสาขารับคำขอออกใบแทนไว้พิจารณาต่อไป คำวินิจฉัยอุทธรณ์ของเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดดังกล่าว เป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ

การฟ้องคดีที่อ้างว่า คำวินิจฉัยอุทธรณ์ของเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดผิดพลาดคลาดเคลื่อนต่อข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย เป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ และเมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นผู้จัดการมรดกของผู้มีชื่อใน น.ส. ๓ ก. ฉบับพิพาท จึงถือได้ว่าเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากคำวินิจฉัยอุทธรณ์ดังกล่าว ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ
- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๗ เล่ม ๑

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๒๓/๒๕๔๓

- ผู้ฟ้องคดี นายศรศักดิ์ จันทนาวัฒน์กุล
- ผู้ถูกฟ้องคดี เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ สาขาแม่ริม
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 - รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (มาตรา ๒๔๘)
 - พ.ร.บ. ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ (มาตรา ๑๒ วรรคสอง)
 - ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๖๙)
- คำวินิจฉัยของศาล

การที่ผู้ฟ้องคดีขอรังวัดสอบเขตที่ดิน และมีผู้คัดค้านแนวเขตที่ดินเจ้าพนักงานที่ดินทำการสอบสวนใกล้เคียงแล้วไม่สามารถตกลงกันได้ จึงแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีไปฟ้องคดีต่อศาลเพื่อให้ได้ข้อยุติเกี่ยวกับแนวเขตที่ดินที่พิพาทเสียก่อนเหตุแห่งการฟ้องคดีจึงเป็นการโต้แย้งเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม
- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๓/ เล่ม ๒

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๔๑/๒๕๕๗

- ผู้ฟ้องคดี นายลวด คำแดงศรี
- ผู้ถูกฟ้องคดี

อธิบดีกรมที่ดิน	ที่ ๑
นายอำเภอแวงน้อย	ที่ ๒
องค์การบริหารส่วนตำบลท่านางแนว	ที่ ๓
ผู้ใหญ่บ้านบ้านโพนงาม หมู่ที่ ๔ ตำบลท่านางแนว	ที่ ๔
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑))
 - ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๘ ตี ๓ วรรคสาม)
 - ระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๓ (ข้อ ๔๑ วรรคสอง)
- คำวินิจฉัยของศาล

การออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงโดยไม่ยึดถือเขตที่ดินที่เป็นหลักฐานของทางราชการ เป็นการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๘ ตี ๓ วรรคสาม แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากกระทำโดยไม่ถูกต้องตามรูปแบบ ขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับการนั้นตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ถึงแม้ว่าคดีนี้จะมีประเด็นเรื่องสิทธิในที่ดินอันเป็นสิทธิในทรัพย์สินซึ่งต้องพิจารณาตามประมวลกฎหมายที่ดินอันไม่อยู่ในอำนาจศาลปกครองก็ตามแต่โดยที่ในคดีซึ่งผู้ฟ้องคดีได้ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นและเป็นเรื่องที่มีประเด็นเกี่ยวพันกันหลายประเด็น เมื่อประเด็นที่จำเป็นต้องวินิจฉัยก่อนอยู่ในอำนาจของศาลปกครองชั้นต้นอื่นหรือศาลอื่นซึ่งไม่ใช่ศาลปกครอง ศาลปกครองชั้นต้นซึ่งรับคดีไว้พิจารณาย่อมมีอำนาจวินิจฉัยประเด็นเกี่ยวพันที่ต้องวินิจฉัยก่อนนั้น เพื่อให้ศาลสามารถวินิจฉัยประเด็นหลักแห่งคดีได้ ทั้งนี้ ตามข้อ ๔๑ วรรคสอง ของระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ
- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๗ เล่ม ๓

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๒๒/๒๕๔๗

● ผู้ฟ้องคดี นายเชียว เทพนิม

● ผู้ถูกฟ้องคดี กรมที่ดิน

● เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

– พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๔๒ วรรคสอง)

– พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (มาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง และ
มาตรา ๔๕)

● คำวินิจฉัยของศาล

การยื่นอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองที่เกินกำหนดระยะเวลา แต่เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองได้รับอุทธรณ์ไว้พิจารณา และไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์จึงได้รายงานความเห็นไปยังผู้มีอำนาจพิจารณา คำอุทธรณ์เพื่อพิจารณาตามมาตรา ๔๕ วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ แล้ว ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์จะต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ตนได้รับรายงานและหากมีเหตุจำเป็นไม่อาจพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้มีหนังสือแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบก่อนครบกำหนดเวลาดังกล่าว การที่ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์พิจารณาไม่แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงาน และไม่ปรากฏว่ามีหนังสือแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบก่อนครบกำหนดเวลาดังกล่าว ผู้อุทธรณ์นำคดีฟ้องต่อศาลปกครองก่อนที่ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์จะแจ้งผลการพิจารณาให้ทราบ จึงถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายตามที่กฎหมายเฉพาะกำหนดไว้แล้ว จึงมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ

● อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๗ เล่ม ๓

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๒๕/๒๕๔๗

- **ผู้ฟ้องคดี** นางประนอม นัยนะแพทย์
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** เจ้าพนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สาขาคอนเมือง
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๑๐ และมาตรา ๔๒ วรรคสอง)
 - พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (มาตรา ๕ และมาตรา ๔๔)
 - ระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ (ข้อ ๔๑ วรรคสอง)

● คำวินิจฉัยของศาล

การจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ การที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดคนเดิมมีหนังสือโต้แย้งคำสั่งไปยังผู้ถูกฟ้องคดีที่รับจดทะเบียนดังกล่าว ถือว่าเป็นการอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๔๔ แห่ง พ.ร.บ. เดียวกัน แต่เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีได้พิจารณาแล้วยืนยันตามคำสั่งนั้น จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับคำสั่งทางปกครองซึ่งศาลปกครองมีอำนาจรับไว้พิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งได้ เพราะเป็นกรณีที่ได้มีการดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหาย และได้มีการสั่งการตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ แล้ว

การฟ้องว่าเจ้าพนักงานที่ดินจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพราะขัดต่อข้อบังคับของนิติบุคคลอาคารชุดเกี่ยวกับการเรียกประชุมและการประชุมเจ้าของร่วม เป็นคดีที่มีข้อหาหลายประเด็นเกี่ยวพันกันและคำขอให้ศาลพิพากษาเพิกถอนการจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงผู้จัดการอาคารชุดเป็นประเด็นหลัก เมื่อปรากฏว่ามีประเด็นอื่นต้องวินิจฉัยก่อนจึงจะวินิจฉัยประเด็นหลักแห่งคดีได้อยู่ในอำนาจหรือเขตอำนาจของศาลอื่นซึ่งไม่ใช่ศาลปกครองชั้นต้นซึ่งรับคดีไว้มีอำนาจวินิจฉัยประเด็นเกี่ยวพันก่อนได้ตามนัยข้อ ๔๑ วรรคสอง ของระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ

- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๗ เล่ม ๓

ย่อคำสังศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๔๖/๒๕๔๗

- **ผู้ฟ้องคดี** ท่านผู้หญิงไสว จารุเสถียร ที่ ๑
คุณหญิงศุภณภา อัดตะนันท์ ที่ ๒
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** กรมที่ดิน ที่ ๑
อธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๒
คณะกรรมการสอบสวนตามมาตรา ๖๑ วรรคสองแห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ที่ ๓
กระทรวงมหาดไทย ที่ ๔
ปลัดกระทรวงมหาดไทย ที่ ๕
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องบางข้อหาไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง)
 - ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๖๑)
- **คำวินิจฉัยของศาล**

ความเห็นและมติของคณะกรรมการสอบสวนที่อธิบดีกรมที่ดินแต่งตั้งขึ้นเพื่อสอบสวนและเสนอความเห็นกรณีที่น่าปรากฏว่า มีการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์หรือการจดทะเบียนจำนองอสังหาริมทรัพย์ให้แก่ผู้ใดโดยคลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งจะต้องดำเนินการเพิกถอนหรือแก้ไขให้ถูกต้องตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน นั้น เป็นการดำเนินการพิจารณาภายในฝ่ายปกครองเพื่อเสนอให้อธิบดีกรมที่ดินพิจารณาออกคำสั่งทางปกครอง ซึ่งอธิบดีกรมที่ดินจะพิจารณาเป็นประการใดขึ้นอยู่กับดุลพินิจของอธิบดีกรมที่ดิน จึงไม่ใช่คำสั่งทางปกครองและไม่มีผลบังคับไปกระทบสิทธิของผู้ฟ้องคดีส่วนกรมที่ดินและกระทรวงมหาดไทยต่างก็เป็นหน่วยงานทางปกครองที่ไม่อำนาจหน้าที่ในการออกคำสั่งทางปกครอง ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายที่จะมีสิทธิฟ้องกรมที่ดิน คณะกรรมการสอบสวน และกระทรวงมหาดไทย ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ
- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๗ เล่ม ๔

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๔๓/๒๕๔๗

- **ผู้ฟ้องคดี** นางเปลี่ยน วรรณบิล กับผู้ฟ้องคดีร่วม (รวม ๒ ราย)
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** กรมที่ดิน ที่ ๑
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนครราชสีมา สาขาพิมาย ที่ ๒
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และมาตรา ๔๙)
 - ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๓/๓)
 - กฎกระทรวง ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๓
- **คำวินิจฉัยของศาล**

ในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ของเจ้าพนักงานที่ดินหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ กระบวนการ ขั้นตอนและวิธีดำเนินการที่ได้บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายที่ดิน หมวดที่ ๖ และกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๔๓)ฯ เมื่อผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่าเจ้าพนักงานที่ดินจดทะเบียนขายที่ดินของผู้ฟ้องคดีไปโดยไม่ปรากฏหลักฐานที่จะยืนยันได้ว่าบุคคลที่มาปรากฏต่อหน้าเพื่อขอจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเป็นผู้มีสิทธิในที่ดินหรือผู้ได้รับมอบอำนาจให้ทำการแทนการจดทะเบียนมีข้อพิรุธว่าไม่ชอบด้วยกฎหมาย ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ
- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๓ เล่ม ๕

ยื่นคำสงศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๐๙/๒๕๕๗

- **ผู้ฟ้องคดี** นายอรรถนพ นาคเวก
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** กรมที่ดิน ที่ ๑
ช่างรังวัด ที่ ๒
นายช่างรังวัด ๓/ ที่ ๓
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - ระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ.๒๕๔๓ (ข้อ ๓๓/ วรรคสอง และข้อ ๑๑๒ วรรคหนึ่ง (๒) และ (๓))
- **คำวินิจฉัยของศาล**

เมื่อศาลปกครองชั้นต้นเห็นว่าคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีเป็นคำฟ้องที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วน ศาลปกครองชั้นต้นชอบที่จะมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องให้ถูกต้องก่อนที่ศาลจะมีคำสั่งหรือไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา การที่ศาลปกครองชั้นต้นนำข้อเท็จจริงที่เจ้าพนักงานที่ดินมีคำสั่งยกเลิกคำขอรังวัดสอบเขตโฉนดที่ดิน ซึ่งเป็นข้อเท็จจริงที่ไม่ปรากฏในคำฟ้องและเป็นข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นภายหลังที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลแล้วมาวินิจฉัยสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา คำสั่งดังกล่าวจึงไม่ชอบด้วยการพิจารณาตามข้อ ๓๓/ วรรคสอง และข้อ ๑๑๒ วรรคหนึ่ง (๒) และ (๓) ของระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ
- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๓ เล่ม ๖

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๘๒๒/๒๕๕๓

- **ผู้ฟ้องคดี** นางสาวลักขณา ลาภสมบูรณ์ยิ่ง
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนครราชสีมา สาขาโนนสูง
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และมาตรา ๓๒)
 - ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๖๐)

● คำวินิจฉัยของศาล

การที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่า ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีหนังสือแจ้งให้เจ้าของที่ดินแปลงข้างเคียงไปยื่นคำคัดค้านการออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีภายหลังที่มีการประกาศแจกโฉนดที่ดินครบกำหนดแล้ว และผู้ถูกฟ้องคดียังใช้อำนาจสอบสวนเปรียบเทียบการออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีในส่วนที่เจ้าของที่ดินแปลงข้างเคียงได้โต้แย้งคัดค้านโดยไม่มีอำนาจ เป็นกรณีฟ้องว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายในการออกคำสั่งในการสอบสวนเปรียบเทียบตามมาตรา ๖๐ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เนื่องจากการดำเนินการไม่ถูกต้องตามรูปแบบ ขั้นตอนตามที่กฎหมายกำหนด และมีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม เป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ประกอบกับผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากคำสั่งดังกล่าว และการบรรเทาความเสียหายต้องมีค่าบังคับให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีตามคำขอตามมาตรา ๓๒ แห่ง พ.ร.บ. เดียวกัน ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง

- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๓/ เล่ม ๔

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๘๔๐/๒๕๔๗

● ผู้ฟ้องคดี วัดอุทัย

● ผู้ถูกฟ้องคดี อธิบดีกรมที่ดิน

● เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำสั่งอุทธรณ์คำสั่งไม่อนุญาตไม่ให้เข้ามาในคดีด้วยการร้องสอด)

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

- พ.ร.บ. คณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (มาตรา ๓๔)
- ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (มาตรา ๑๓๐๕)
- ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (มาตรา ๕๗)
- ระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ (ข้อ ๗/๘)

● คำวินิจฉัยของศาล

การที่ผู้ร้องยื่นคำร้องขอร้องสอดเข้ามาในคดีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ให้แก่เนื้อที่ดินส่วนหนึ่งออกจากโฉนดที่ดินซึ่งเป็นที่ดินสงฆ์ของผู้ฟ้องคดี ด้วยเหตุผลว่าที่ดินดังกล่าวเป็นที่ขายติ่งอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน โดยผู้ร้องอ้างว่าได้ครอบครองปรปักษ์ที่ดินส่วนที่พิพาท หากศาลพิพากษาว่าคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีไม่ชอบด้วยกฎหมายย่อมมีผลกระทบต่อผู้ร้องสอด นั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ศาลฎีกามีคำพิพากษาว่าที่ดินพิพาทเป็นที่ธรณีสงฆ์บุคคลใดย่อมไม่อาจได้กรรมสิทธิ์โดยการครอบครอง และไม่อาจโอนให้แก่กันได้เว้นแต่จะตราเป็น พ.ร.บ. ตามมาตรา ๓๔ แห่ง พ.ร.บ. คณะสงฆ์ และถ้าหากข้อเท็จจริงปรากฏว่า ที่ดินส่วนที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งให้กันออกเป็นที่ขายติ่งอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ที่ดินดังกล่าวย่อมไม่อาจถูกบุคคลใดครอบครองหรือออกโฉนดที่ดินได้ทั้งย่อมไม่ตกเป็นที่ธรณีสงฆ์ด้วย ดังนั้น ไม่ว่าศาลจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งว่าที่ดินพิพาทเป็นของผู้ฟ้องคดีหรือเป็นที่ขายติ่งกรณีก็เป็นเรื่องพิพาทเกี่ยวกับการจัดการทรัพย์สินที่อยู่ในความดูแลของผู้ฟ้องคดีหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเท่านั้นไม่เกี่ยวกับเอกชน คำพิพากษาของศาลปกครองจึงไม่มีผลกระทบโต้แย้งหรือเปลี่ยนแปลงสิทธิใดๆ ของผู้ร้อง ผู้ร้องจึงไม่มีสิทธิร้องสอดเข้ามาในคดีตามข้อ ๗/๘ ของระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ประกอบกับมาตรา ๕๗ แห่ง ป.วิ.พ.

● อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๗ เล่ม ๘

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๙๙/๒๕๔๓

- ผู้ฟ้องคดี นางนกแก้ว อ่อนคำ
- ผู้ถูกฟ้องคดี กรมที่ดิน ที่ ๑
อธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๒
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดลพบุรี สาขาโคกสำโรง ที่ ๓
นายโถม ประสงค์ดี ที่ ๔
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ
- คำวินิจฉัยของศาล
เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ซึ่งคดีถึงที่สุดแล้วว่าที่ดินพิพาทซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) เป็นของสามผู้ฟ้องคดี การที่ผู้มีชื่อใน น.ส. ๓ ก. ชายที่ดินดังกล่าวทั้งแปลงให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้เปลี่ยน น.ส. ๓ ก. ทั้งแปลงเป็นโฉนดที่ดินตามมาตรา ๕๘ ตร. แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน โดยมีชื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์คดีจึงมีประเด็นที่ต้องพิจารณาว่า การออกโฉนดที่ดินครอบคลุมที่ดินแปลงพิพาทเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ คำฟ้องของผู้ฟ้องคดีที่อ้างว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ออกโฉนดที่ดินไม่ชอบจึงมีมูล หากปล่อยให้มีการจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงสิทธิในที่ดินพิพาทต่อไปอาจมีผลให้เกิดข้อพิพาทใหม่เพิ่มขึ้นและยากแก่การเยียวยาแก้ไขและเป็นภาระแก่ผู้ฟ้องคดี ประกอบกับหากศาลมีคำสั่งคุ้มครองเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก็ไม่เป็นปัญหาอุปสรรคในการบริหารงานของกรมที่ดิน ศาลปกครองชอบที่จะมีคำสั่งห้ามการเปลี่ยนแปลงทางทะเบียนใดๆ ในโฉนดที่ดินดังกล่าวได้
- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๓/ เล่ม ๙

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๙๕๓/๒๕๔๓

- **ผู้ฟ้องคดี** พันตำรวจโท เฉลียว เพ็ญน้อย
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** สำนักงานที่ดินจังหวัดสงขลา สาขาหาดใหญ่ ส่วนแยกควนลัง ที่ ๑ กรมที่ดิน ที่ ๒
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองกระทำการโดยโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง)
 - พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (มาตรา ๕)
 - ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๖๑)

● คำวินิจฉัยของศาล

การที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำฟ้องต่อศาลปกครองขอให้ศาลมีคำสั่งเพิกถอนโฉนดที่ดินพิพาทโดยอ้างว่าออกทับที่ดินของผู้ฟ้องคดี เนื่องจากไม่มีการแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินโประวังแนวเขตที่ดินเมื่อการออกโฉนดที่ดินถือเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่ง พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ แต่โดยที่ว่า ก่อนที่ผู้ฟ้องคดีจะนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองนั้น กรมที่ดินมีหนังสือแจ้งผู้ฟ้องคดีว่าการออกโฉนดที่ดินดังกล่าวผิดพลาดคลาดเคลื่อนจริง แต่ผู้ฟ้องคดีได้นำคดีไปฟ้องต่อศาลปกครองแล้วจึงต้องยุติเรื่องไว้ก่อน หากศาลปกครองมีคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุดแล้วพนักงานเจ้าหน้าที่จะได้ปฏิบัติตามต่อไป ดังนั้น เมื่อข้อเท็จจริงมีการยอมรับโดยกรมที่ดินแล้วว่าการออกโฉนดที่ดินที่พิพาทเป็นไปโดยผิดพลาดคลาดเคลื่อน จึงเป็นอำนาจหน้าที่ของอธิบดีกรมที่ดินจะต้องสั่งให้เพิกถอนหรือแก้ไขให้ถูกต้อง ตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน หากอธิบดีกรมที่ดินไม่ดำเนินการหรือดำเนินการล่าช้าหรือดำเนินการไม่ถูกต้อง ผู้ฟ้องคดีจึงจะมีสิทธินำคดีมาฟ้องศาลปกครองเพื่อให้ศาลมีคำสั่งหรือคำสั่งบังคับต่อไปได้ กรณีจึงเป็นเรื่องที่ศาลไม่จำเป็นต้องมีคำสั่งบังคับตามมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ

- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๓ เล่ม ๙

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๓๖/๒๕๔๘

- ผู้ฟ้องคดี นางกัมมั่ง ณ นคร
- ผู้ถูกฟ้องคดี เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดตรัง
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติล่าช้าเกินสมควร (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง)
- คำวินิจฉัยของศาล
ผู้ฟ้องคดีนำหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓) ไปขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการเพื่อก่อโฉนดที่ดิน แต่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอยกเลิกคำขอออกโฉนดที่ดินดังกล่าว ดังนั้น เหตุแห่งการฟ้องคดีจึงสิ้นสุดลง ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่เป็นผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย โดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้จากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะมีสิทธินำคดีมาฟ้องต่อศาลได้ ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ
- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๘ เล่ม ๕

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๗/๙/๒๕๔๘

● ผู้ฟ้องคดี นายประมวล ตัญญะยรัตน์

● ผู้ถูกฟ้องคดี กรมที่ดิน

● เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง)

● คำวินิจฉัยของศาล

การที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่านาง ช. นำช่างรังวัดสอบเขตที่ดินรुक้าเข้าไปในที่ดินของผู้ฟ้องคดีและผู้ฟ้องคดีได้โต้แย้งคัดค้านการรังวัดสอบเขตที่ดินดังกล่าวต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้ขอแบ่งแยกที่ดินของตนและนำชี้แนวเขตปรากฏว่านาง ช. ปลุกสร้างอาคารรูก้าเข้ามาในที่ดินของผู้ฟ้องคดีเจ้าพนักงานที่ดินได้สอบสวน โกล่เกลี่ยตามมาตรา ๖๙ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน แต่คู่กรณีไม่สามารถตกลงกันได้ จึงแจ้งให้คู่กรณีไปฟ้องศาล ดังนี้ ข้อพิพาทที่ผู้ฟ้องคดีนำมาฟ้องเกิดขึ้นจากการโต้แย้งสิทธิในที่ดินพิพาทระหว่างผู้ฟ้องคดีกับ นาง ช. ซึ่งเป็นเอกชนด้วยกัน การที่ผู้ฟ้องคดีและนาง ช. ยังตกลงกันไม่ได้หาได้เกิดจากการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีโดยตรงไม่ และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีให้ผู้ฟ้องคดีกับนาง ช. ไปฟ้องต่อศาลเพื่อพิสูจน์สิทธิในที่ดินของแต่ละฝ่าย ก็ยังหาได้มีผลทำให้ผู้ฟ้องคดีเดือดร้อนเสียหายอันจะทำให้ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิที่จะฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีในคดีนี้ไม่ ข้อพิพาทที่เกิดขึ้นจึงมิใช่ข้อพิพาททางปกครองตามมาตรา ๙ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง

● อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๘ เล่ม ๕

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๘๙/๒๕๕๘

- **ผู้ฟ้องคดี** นายอ่อง ประดิษฐ์
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนครราชสีมา สาขาสีคิ้ว
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๕๘ และมาตรา ๕๙ วรรคแรก)
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑))
 - กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ.๒๕๔๓/ (ข้อ ๑๐ (๓) และข้อ ๑๔)
- **คำวินิจฉัยของศาล**

ผู้ถูกฟ้องคดีแจ้งยกเลิกคำขอออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีเนื่องจากผู้ฟ้องคดีไม่ได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทต่อเนื่องมาจนถึงวันที่ขอออกโฉนดที่ดินตามความเห็นของคณะกรรมการตรวจพิสูจน์ที่ดินในเขตป่าไม้ซึ่งแต่งตั้งตามหลักเกณฑ์และวิธีการออกโฉนดที่ดินตามกฎหมายโดยไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า เจ้าหน้าที่ป่าไม้หรือผู้ใดได้แย่งสิทธิในที่ดินพิพาท ประเด็นที่พิพาทในคดีนี้คือ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งยกเลิกคำขอโฉนดที่ดินพิพาท จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ
- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๘ เล่ม ๕

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๐๙/๒๕๔๘

- ผู้ฟ้องคดี นายสร้าง จันทร์เทศ ที่ ๑
นางณอม วงษ์สิทธิชัย ที่ ๒
- ผู้ถูกฟ้องคดี เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดชลบุรี ที่ ๑
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดชลบุรี สาขาบางละมุง ที่ ๒
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย
(คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง)
- คำวินิจฉัยของศาล
แม้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจะได้แย้งว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองออกคำสั่งปฏิเสธการออกโฉนดที่ดินโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายเนื่องจากไม่พิจารณาขอบเขตที่ชัดเจนของประกาศหวงห้ามที่สาธารณประโยชน์และความถูกต้องของการแจ้ง ส.ค.๑ เลขที่ ๘๘ แต่การที่ศาลจะพิจารณาว่าคำสั่งปฏิเสธการออกโฉนดที่ดินพิพาทชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ต้องได้ข้อยุติก่อนว่าที่ดินพิพาทเป็นที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองมีสิทธิครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายและอยู่ในหลักเกณฑ์การออกโฉนดที่ดินหรือเป็นที่สาธารณประโยชน์ กรณีเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการพิสูจน์สิทธิในที่ดินอันอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม
- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๘ เล่ม ๕

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๑๓/๒๕๔๘

- ผู้ฟ้องคดี นายบุญรอด รัตนไชย ที่ ๑
นางพรทิพย์ รัตนไชย ที่ ๒
- ผู้ถูกฟ้องคดี กรมที่ดิน ที่ ๑
สำนักงานที่ดินจังหวัดชุมพร สาขาสวี ที่ ๒
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และมาตรา ๔๙)

● คำวินิจฉัยของศาล

เหตุแห่งการฟ้องคดีนี้สืบเนื่องมาจากผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้นำ น.ส. ๓ ก. ไปยื่นคำขอรังวัดออกโฉนดที่ดินต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เมื่อเจ้าหน้าที่ไปรังวัดเมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๔๓ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงทราบว่าเจ้าของที่ดินข้างเคียงได้ขอออกโฉนดที่ดินรुकล้ำที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งสองเนื่องจากขณะที่มีการออกโฉนดที่ดินของเจ้าของที่ดินข้างเคียง ผู้ฟ้องคดีทั้งสองไม่ได้ลงชื่อรับรองแนวเขตด้านที่ติดกับที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งสองและไม่ได้มอบอำนาจให้ผู้ใดกระทำการแทน แต่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ก็ได้ออกโฉนดที่ดินให้แก่นาง ก. จึงเป็นการฟ้องโต้แย้งเกี่ยวกับกระบวนการในการออกโฉนดที่ดินของเจ้าหน้าที่ของรัฐว่าเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย หากเป็นการโต้แย้งสิทธิในที่ดินระหว่างผู้ฟ้องคดีทั้งสองกับนาง ก. แต่อย่างใด คดีนี้จึงเป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ อันอยู่ในอำนาจของศาลปกครอง และเป็นการฟ้องคดีภายในกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวศาลปกครองจึงรับคดีนี้ไว้พิจารณาได้

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๘ เล่ม ๕

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๑๘/๒๕๔๘

● ผู้ฟ้องคดี นางสาววีรียา คุณานุกร

● ผู้ถูกฟ้องคดี กรมที่ดิน ที่ ๑
อธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๒
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ ที่ ๓
ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ ที่ ๔

● เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง)

● คำวินิจฉัยของศาล

การที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่าคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และขอให้เพิกถอน กรณีการยื่นคำขอออกโฉนดที่ดินบริเวณทุ่งอรุณมตลิ่ง โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ อ้างว่าที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีขอออกโฉนดที่ดินเป็นที่สาธารณประโยชน์ ขณะที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าที่ดินดังกล่าวเป็นที่อรุณมตลิ่งมีใช้ที่ดินสาธารณประโยชน์ กรณีจึงเป็นการกล่าวหาว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิเสธการออกโฉนดที่ดินให้กับผู้ฟ้องคดีตามอำนาจหน้าที่โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่คดีมีกรณีที่จะต้องวินิจฉัยก่อนเกี่ยวกับข้อโต้เถียงระหว่างผู้ฟ้องคดีกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ในเรื่องสิทธิในที่ดินพิพาทว่าเป็นที่อรุณมตลิ่งหรือที่ดินสาธารณประโยชน์ ซึ่งคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลได้เคยวินิจฉัยว่าคดีที่พิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินนั้น อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม

● อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๘ เล่ม ๕

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๒๕/๒๕๔๘

- ผู้ฟ้องคดี นางสาวสุรัตน์ อัครวิเนค
- ผู้ถูกฟ้องคดี เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสงขลา ที่ ๑
กรมที่ดิน ที่ ๒
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง) (๑))

● คำวินิจฉัยของศาล

ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ครอบครองที่ดิน น.ส. ๓ แปลงพิพาทได้ไปยื่นคำขอรังวัดออกโฉนดที่ดินต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แต่นาง ภ. เจ้าของที่ดินข้างเคียงได้คัดค้านการออกโฉนดที่ดินโดยอ้างว่าผู้ฟ้องคดีได้ทำการรังวัดทับที่ดินของตน เจ้าพนักงานที่ดินพิจารณาแล้วมีคำสั่งให้ออกโฉนดที่ดินให้ผู้ฟ้องคดีเนื้อที่ประมาณ ๒๑.๕ ตารางวา และแจ้งว่าหากผู้ฟ้องคดีไม่พอใจคำสั่งของเจ้าพนักงานที่ดินก็ให้ผู้ฟ้องคดีต่อศาลปกครอง หรือต่อศาลยุติธรรมแล้วแต่กรณี กรณีเป็นคดีเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ในที่ดินตามมาตรา ๖๐ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งคณะกรรมการวินิจฉัยข้อขัดแย้งอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลได้มีคำวินิจฉัยที่ ๔/๒๕๔๕ เป็นหลักว่าในคดีพิพาทเกี่ยวพันกันระหว่างสิทธิในทรัพย์สินของบุคคลและการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐให้ศาลมีอำนาจในการพิจารณาพิพากษาเกี่ยวกับสิทธิในทรัพย์สินของบุคคลซึ่งได้แก่ศาลยุติธรรมเป็นศาลที่มีอำนาจพิพากษา ดังนั้นในการพิจารณาพิพากษาศาลยุติธรรมจึงมีอำนาจพิจารณาการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานว่าชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ด้วย ผู้ฟ้องคดีจึงต้องฟ้องคู่กรณีต่อศาลยุติธรรมโดยตรงการที่ผู้ฟ้องคดีมาฟ้องขอเพิกถอนการรังวัดที่ดินในการออกโฉนดที่ดินแปลงพิพาทของนาง จ. ก่อนจะขายที่ดินให้นาง ภ. แม้จะอ้างว่าเจ้าพนักงานที่ดินกระทำไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่มูลเหตุก็ยังเป็นการโต้แย้งกรรมสิทธิ์ในที่ดินแปลงเดียวกันระหว่างผู้ฟ้องคดีและนาง ภ. ที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรมเช่นเดิมคดีไม่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองที่จะรับไว้พิจารณาตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๘ เล่ม ๕

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๒๙/๒๕๔๘

- **ผู้ฟ้องคดี** นางมะลิ ลีอ่ำและนางมาลี อาดำ ในฐานะผู้จัดการมรดกของนายคำรง อรุณพูลทรัพย์
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** เจ้าพนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สาขาปทุม ที่ ๑
เจ้าพนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร ที่ ๒
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง)

● คำวินิจฉัยของศาล

เหตุแห่งการฟ้องคดีนี้สืบเนื่องมาจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองปฏิเสธไม่รับคำขออนุญาตที่ดินของผู้ฟ้องคดีไว้ดำเนินการ เนื่องจากได้ตรวจสอบแล้วเห็นว่า ที่ดินบริเวณที่จะออกโฉนดดังกล่าวเป็นที่ดินซึ่งมีเอกสารสิทธิเป็นโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๗๘๔ และเป็นที่ดินบริเวณบึงบ้านม้า หรือเป็นที่ดินบางส่วนโฉนดที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๔๗๑๔๒ หรืออาจจะเป็นที่ดินที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับประชาชนใช้ร่วมกัน กรณีนี้จึงมีปัญหาเกี่ยวกับการพิจารณาเรื่องสิทธิในที่ดินว่าที่ดินดังกล่าวเป็นกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองของบุคคลใด ซึ่งการพิจารณาในเรื่องดังกล่าวอยู่ในอำนาจของศาลยุติธรรม คดีนี้จึงไม่ใช่คดีพิพาทที่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ

- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๘ เล่ม ๕

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๓๐/๒๕๔๘

- ผู้ฟ้องคดี นางสาววรรณพร หมั่นสิงห์
- ผู้ถูกฟ้องคดี อธิบดีกรมที่ดิน
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง)
 - ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ (ข้อ ๑๐๑ วรรคสอง)
- คำวินิจฉัยของศาล

การที่จะวินิจฉัยว่า คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่เพิกถอนหนังสือรับรองการทำประโยชน์ของผู้ฟ้องคดี เนื่องจากได้ออกทับที่สาธารณประโยชน์อันเป็นที่ดินมีหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง เป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่นั้นจะต้องวินิจฉัยให้ได้ความเสียก่อนว่าที่ดินส่วนที่พิพาทเป็นสิทธิของผู้ฟ้องคดีหรือเป็นที่ดินสาธารณประโยชน์ กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินของบุคคลที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม ส่วนที่ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ว่าผู้ถูกฟ้องคดีละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติและเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมนั้น เป็นข้อที่มีได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลปกครองชั้นต้น ตามข้อ ๑๐๑ วรรคสอง แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ ศาลปกครองสูงสุดจึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัย
- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๘ เล่ม ๕

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๓๓/๒๕๔๘

- **ผู้ฟ้องคดี** นายสมพงษ์ กองสินแก้ว กับพวกรวม ๒๓/ คน
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนครราชสีมา สาขาด่านขุนทด ที่ ๑ ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอเทพารักษ์ ที่ ๒
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)

- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง)

● คำวินิจฉัยของศาล

การที่ศาลจะพิจารณาว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ระวังการแจกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ศาลต้องพิจารณาให้ได้ข้อยุติก่อนที่ดินพิพาทที่ผู้ฟ้องคดี ทั้ง ๑๔ คน นำชี้รังวัดขอออกโฉนดที่ดินตลอดทั้งแปลงเป็นที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีทั้ง ๑๔ คน มีสิทธิครอบครอง โดยชอบหรือมีบางส่วนคาบเกี่ยวทับที่ดินสาธารณะประโยชน์ตามคำคัดค้านของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ กรณีจึงเป็นการพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน อันอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม

- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๘ เล่ม ๕

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๓๔/๒๕๔๘

- ผู้ฟ้องคดี นายบุญส่ง ศรีสวัสดิ์
- ผู้ถูกฟ้องคดี ปลัดอำเภอเมืองพิจิตร ที่ ๑
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดพิจิตร ที่ ๒
นางลำไย ทองเพ็ญ ที่ ๓
นายบุญช่วย จิตรสมศรี ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๓ ที่ ๔
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑))
- คำวินิจฉัยของศาล
ในประเด็นที่ผู้ฟ้องคดีขอให้ศาลมีคำสั่งหรือคำพิพากษาเพิกถอนโฉนดที่ดินของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และให้การรังวัดกำหนดเขตทางสาธารณประโยชน์ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ เป็นผู้ชี้แนวเขตเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เมื่อเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้มีได้เป็นเหตุอันเนื่องมาจากการไม่ดำเนินการตามกฎหมาย หรือระเบียบแต่อย่างใด ส่วนกรณีการขอรังวัดตรวจสอบเนื้อที่ของผู้ฟ้องคดีนั้นมีปัญหาเกี่ยวกับการพิจารณาเรื่องสิทธิในที่ดิน การที่จะพิจารณาเรื่องดังกล่าวได้ นั้นศาลจะต้องพิจารณาให้ได้ข้อเท็จจริงก่อนว่าที่ดินบริเวณดังกล่าวเป็นที่ดินของผู้ฟ้องคดีหรือเป็นที่สาธารณประโยชน์ซึ่งเป็นการพิจารณาเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน จึงอยู่ในอำนาจของศาลปกครองยุติธรรม
- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๘ เล่ม ๕

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๔๓/๒๕๔๘

- ผู้ฟ้องคดี นางแหล่ ไชยดี
- ผู้ถูกฟ้องคดี เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดอุดรธานี สาขากุมภวาปี
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง)

● คำวินิจฉัยของศาล

เหตุแห่งการฟ้องคดีนี้เกิดจากผู้ฟ้องคดีได้ไปยื่นขอรังวัดออกโฉนดที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของครอบครองทำประโยชน์อยู่ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีได้ออกโฉนดที่ดินให้แก่บุคคลอื่น ซึ่งอ้างว่าตนเองเป็นเจ้าของครอบครองที่ดินแปลงดังกล่าวผู้ฟ้องคดีจึงได้ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองขอให้เพิกถอนโฉนดที่ดินพิพาท แม้ว่าคำขอของผู้ฟ้องคดีเป็นการขอให้เพิกถอนคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ แต่กรณีนี้ผู้ฟ้องคดีประสงค์ให้ศาลวินิจฉัยชี้ขาดว่า ที่ดินที่พิพาทเป็นที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิครอบครองและให้เพิกถอนโฉนดที่ดินที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้เคยออกให้แก่บุคคลอื่นไปแล้ว จึงมีประเด็นโต้แย้งในเรื่องสิทธิในที่ดินว่าผู้ใดมีสิทธิในที่ดินดีกว่ากันเป็นสำคัญ ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๘ เล่ม ๕

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๕๑/๒๕๔๘

- **ผู้ฟ้องคดี** นางสาว พงษ์ทิพย์
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** สหกรณ์การเช่าซื้อที่ดินบ้านแท่น จำกัด ที่ ๑
นิคมสหกรณ์บ้านแท่น ที่ ๒
สำนักงานที่ดินจังหวัดชัยภูมิ สาขาภูเขียว ที่ ๓
กรมส่งเสริมสหกรณ์ ที่ ๔
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง)
- **คำวินิจฉัยของศาล**
เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงตามคำพิพากษาของศาลจังหวัดภูเขียว ว่าผู้ฟ้องคดีไม่มีสิทธิในที่ดินแปลงพิพาทและถูกให้ออกไปจากที่พิพาทแล้ว จึงเห็นได้ว่าผู้ฟ้องคดีไม่มีสิทธิในที่ดินแปลงพิพาทตามคำพิพากษาของศาลยุติธรรมมาตั้งแต่อนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นแล้ว การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสี่ตามคำฟ้องจึงมิได้มีผลกระทบต่อสถานะภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใดผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ
- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๘ เล่ม ๖

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๙๐/๒๕๔๘

- **ผู้ฟ้องคดี** นางกัลยาณี เนติรัตน์ดารา หรือนางดารานิ จำเรียงฤทธิ์
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสุพรรณบุรี สาขาศรีประจันต์ ที่ ๑
นายอำเภอศรีประจันต์ ที่ ๒
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - พ.ร.บ. ลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ (มาตรา ๑๒๒)
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๒))

● คำวินิจฉัยของศาล

ข้อพิพาทเกี่ยวกับการยื่นคำขอเพื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ออกโฉนดที่ดินตามหลักฐาน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๓๓๑ นั้นเมื่อผู้ฟ้องคดีได้ขอยกเลิกคำขอรังวัดออกโฉนดที่ดินและขอรับ น.ส.๓ ก. ดังกล่าวคืนไปแล้ว จึงไม่มีมูลเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ อีกต่อไป ดังนั้น จึงยังไม่เป็นกรณีพิพาทเกี่ยวกับการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ศาลปกครองจึงไม่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งได้ส่วนกรณีการยื่นคำขอออกโฉนดที่ดินตามหลักฐาน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๔๗/๗ นั้น เมื่อมีการรังวัดออกโฉนดที่ดินและเจ้าของที่ดินข้างเคียงได้คัดค้านแนวเขต เมื่อสอบสวนเปรียบเทียบไม่สามารถตกลงกันได้ ประเด็นพิพาทแห่งคดีจึงเป็นการโต้แย้งเกี่ยวกับสิทธิในทรัพย์สินระหว่างผู้ฟ้องคดีกับเจ้าของที่ดินข้างเคียงว่าผู้ใดมีสิทธิมากกว่ากันอันเป็นการโต้แย้งเกี่ยวกับสิทธิในทรัพย์สินของบุคคลซึ่งอยู่ในเขตอำนาจศาลของศาลยุติธรรม กรณีจึงไม่เป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ศาลปกครองจึงไม่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งได้เช่นกัน ส่วนกรณีที่ผู้ฟ้องคดีขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดูแลทางเข้าออกและทางกลับรถตามหลักฐาน น.ส. ๓ ก. ทั้งสองแปลงของผู้ฟ้องคดี นั้นเมื่อผลการรังวัดเพื่อออกโฉนดที่ดินจากหลักฐาน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๔๗/๗ ปรากฏว่าอาณาเขตที่ดินข้างเคียงทุกด้านจดที่ดินของเอกชนไม่มีด้านใดด้านหนึ่งจดทางสาธารณประโยชน์ และเป็นการโต้แย้งคัดค้านแนวเขตที่ดินระหว่างเอกชนกับเอกชนด้วยกันซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่มีหน้าที่ในการไปชี้ระวางแนวเขตแต่อย่างใด จึงยังไม่มีกรณีพิพาทเกี่ยวกับการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ศาลปกครองจึงไม่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งได้ สำหรับกรณี น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๓๓๑ นั้นปรากฏจากหลักฐานว่าที่ดินติดทางสาธารณประโยชน์ทั้งทางด้านทิศเหนือและทิศตะวันออก จึงเป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่จะดูแลทางสาธารณประโยชน์ดังกล่าวตามมาตรา ๑๒๒ แห่ง พ.ร.บ. ลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ แต่เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดียกเลิกคำขอรังวัดออกโฉนดที่ดินตามหลักฐาน น.ส. ๓ ก. แปลงดังกล่าวและได้รับ น.ส. ๓ ก. คืนไปแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ก็ไม่มีหน้าที่ในการไปชี้ระวางแนวเขต ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจะมาฟ้องเป็นคดีกล่าวหาว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ละเว้นหน้าที่ดังกล่าวหาได้ไม่ เพราะมูลเหตุแห่งการฟ้องคดียังไม่เกิดขึ้นกรณีจึงไม่เป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ศาลปกครองจึงไม่อาจรับคำฟ้องไว้พิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งได้เช่นกัน

- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๘ เล่ม ๖

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๑๔/๒๕๕๘

- ผู้ฟ้องคดี บริษัท เอสพีที แลนด์ จำกัด ที่ ๑
บริษัท เอสพีที พาร์ค จำกัด ที่ ๒

- ผู้ถูกฟ้องคดี กรมที่ดิน

- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)

- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

- พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (มาตรา ๕)
- พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และมาตรา ๔๙)

- คำวินิจฉัยของศาล

การที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๕๖๓ ตำบลสีกัน (ดอนเมือง) อำเภอดอนเมือง (บางเขน) กรุงเทพมหานคร ได้ยื่นหนังสือลงวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๕๗ ขอให้เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีทำการจดทะเบียนเลิกการเช่าที่ดินแปลงดังกล่าวตามที่เจ้าของที่ดินเดิมได้จดทะเบียนให้บริษัท อ. ทำการเช่ามีกำหนดเวลา ๓๐ ปี ก่อนครบกำหนดเวลาตามสัญญาเช่า เนื่องจากตรวจสอบพบว่าบริษัท อ. ผู้เช่า มิได้เข้าครอบครองที่ดินที่เช่า ไม่เคยประกอบกิจการ และเป็นบริษัทที่นายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกลางได้มีคำสั่งชื้อออกจากทะเบียนตามมาตรา ๑๒๕๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แล้ว อีกทั้งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้ผู้ถือหุ้นหรือเจ้านายของ บริษัท อ. ที่ไม่เห็นด้วยกับคำสั่งของนายทะเบียน ให้อุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งดังกล่าวแล้ว แต่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีได้มีคำสั่งไม่รับคำขอจดทะเบียนเลิกการเช่าดังกล่าวโดยให้เหตุผลว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้ยื่นคำขอจดทะเบียนเลิกการเช่าแต่เพียงฝ่ายเดียวจึงไม่อาจดำเนินการให้ได้ การที่นายทะเบียนได้ชื้อบริษัท อ. ออกจากทะเบียน และประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว มิได้มีผลทำให้บริษัทฯ สิ้นสภาพนิติบุคคลไปในทันทีแต่ยังคงตั้งอยู่ตราบเท่าเวลาที่จำเป็นเพื่อการชำระบัญชี นั้น คำสั่งไม่รับคำขอจดทะเบียนเลิกการเช่าที่ดินดังกล่าวเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ จึงเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ กรณีเหตุผลตามคำสั่งไม่รับคำขอจดทะเบียนเลิกการเช่าของผู้ถูกฟ้องคดีดังกล่าว นั้น เป็นปัญหาข้อเท็จจริง ซึ่งศาลปกครองชั้นต้นจะต้องตรวจสอบและมีคำวินิจฉัยตามรูปคดีต่อไป ดังนั้น เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้ยื่นอุทธรณ์และหลังจากที่ได้รับแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ตามหนังสือลงวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๗ จึงเป็นการยื่นฟ้องภายในกำหนดระยะเวลาเก้าสิบวัน ตามมาตรา ๔๙ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๘ เล่ม ๖

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๐๐/๒๕๔๘

● ผู้ฟ้องคดี นายฉันท อินวีสัย

● ผู้ถูกฟ้องคดี อธิบดีกรมที่ดิน

● เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

- พ.ร.บ. ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ (มาตรา ๑๐)
- พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง)
- ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยการพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ (ข้อ ๓๓/ วรรคสอง)

● คำวินิจฉัยของศาล

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีได้ออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงเลขที่ กส ๑๑๔๕ ทบที่ดินของผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ครอบครองที่ดินดังกล่าวตามหลักฐานแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน เลขที่ ๓๕ เหตุแห่งการฟ้องคดีจึงเกิดจากการโต้แย้งเกี่ยวกับแนวเขตที่ดินอันเป็นการโต้แย้งเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม มิได้อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ

ส่วนคำขอที่ผู้ฟ้องคดีขอให้ศาลปกครองสูงสุดส่งเรื่องให้ศาลยุติธรรมมีคำพิพากษาตามคำขอท้ายคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีที่ยื่นไว้ต่อศาลปกครองชั้นต้นนั้น เนื่องจากคดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นได้มีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาและให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความตามข้อ ๓๓/ วรรคสอง แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ แล้ว จึงไม่สามารถดำเนินการตามมาตรา ๑๐ แห่ง พ.ร.บ. ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ กรณีจึงไม่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองสูงสุดที่จะดำเนินการตามคำขอของผู้ฟ้องคดี

● อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๘ เล่ม ๓/

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๑๐/๒๕๔๘

- ผู้ฟ้องคดี นายสมมา เพิ่มยินดี
- ผู้ถูกฟ้องคดี สำนักงานที่ดินอำเภอวงใหญ่
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๔๙)
 - ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ (ข้อ ๑๐๑ วรรคหนึ่ง (๒))

● คำวินิจฉัยของศาล

ผู้ฟ้องคดีขอให้ศาลปกครองยกเลิกประกาศของอำเภอวงใหญ่ฉบับลงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๓๓/ ระยะเวลาการฟ้องคดีจึงต้องเริ่มนับตั้งแต่วันที่ออกประกาศ หากใช้เริ่มนับภายหลังสิ้นสุดความเดือดร้อนของผู้ฟ้องคดีไม่ เมื่อผู้ฟ้องคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองนับแต่วันที่จัดตั้งศาลปกครองแล้วเกินเก้าสิบวัน จึงเป็นการฟ้องคดีหลังพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีแล้วตามมาตรา ๔๙ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ส่วนเรื่องเขตอำนาจศาลผู้ฟ้องคดีมิได้โต้แย้งคำวินิจฉัยของศาลปกครองชั้นต้นเกี่ยวกับข้อพิพาทเรื่องสิทธิในทรัพย์สินว่าไม่อยู่ในเขตอำนาจของศาลยุติธรรมที่จะพิจารณาพิพากษาคดีอย่างไร คงอุทธรณ์แต่เพียงว่าที่ดินพิพาทผู้ฟ้องคดีครอบครองมาโดยตลอด จึงออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงไม่ได้จึงเป็นคำอุทธรณ์ที่ไม่ชอบด้วยข้อ ๑๐๑ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๘ เล่ม ๓/

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๔๐/๒๕๔๘

- ผู้ฟ้องคดี นางสาวสุทธี บุญเลี้ยง
- ผู้ถูกฟ้องคดี เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดอุดรธานี
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๔๒)
- คำวินิจฉัยของศาล
ผู้ฟ้องคดีได้ลงชื่อในบันทึกถ้อยคำ (ท.ด. ๑๖) แสดงความประสงค์ขอยกเลิกการรังวัดที่ดิน แม้ผู้ฟ้องคดีจะอ้างว่าเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีขู่เช็กให้ผู้ฟ้องคดีลงชื่อยกเลิกการขอรังวัด แต่ก็ไม่มีพยานหลักฐานสนับสนุนคำกล่าวอ้างของผู้ฟ้องคดี เมื่อผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอยกเลิกการรังวัดที่ดินต่อผู้ถูกฟ้องคดีแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่มีหน้าที่ต้องทำการรังวัดที่ดินเพื่อสอบเขตที่ดิน และไม่มีหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติอีกต่อไป กรณีจึงไม่มีการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำใดที่จะไปกระทบสิทธิของผู้ฟ้องคดี อันจะเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายเนื่องจากการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีได้อีก ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ใช่ผู้มีสิทธิฟ้องคดีนี้ตามมาตรา ๔๒ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ
- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๘ เล่ม ๘

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓/๑๘/๒๕๔๘

- **ผู้ฟ้องคดี** นางมลทิน เพลาวัน กับพวกรวม ๖ คน
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสกลนคร สาขาสว่างแดนดิน
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๖๐)
 - พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (มาตรา ๕)
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง)

● คำวินิจฉัยของศาล

แม้คำสั่งสอบสวนเปรียบเทียบตามมาตรา ๖๐ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินดังกล่าวจะเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายในการออกคำสั่งตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ แต่เมื่อคำสั่งดังกล่าวไม่ได้สั่งให้ออกโฉนดที่ดินในส่วนที่ผู้ฟ้องคดีได้คัดค้านด้วย จึงไม่ได้ทำให้สิทธิในที่ดินส่วนที่พิพาทเปลี่ยนแปลงหรือระงับไปหรือเสื่อมสิทธิไปด้วย โดยเมื่อข้อพิพาทเกิดขึ้นเพียงบางส่วนก็สามารถแยกพิจารณาออกเป็นแต่ละส่วนได้ คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีจึงมิได้กระทบต่อสิทธิของผู้ฟ้องคดีที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนเสียหาย ซึ่งจะมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ

- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๘ เล่ม ๘

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓/๔๒/๒๕๔๘

- ผู้ฟ้องคดี ร้อยโท ประจักษ์ ไชยกล้า
- ผู้ถูกฟ้องคดี อธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๑
รองปลัดกระทรวงมหาดไทย
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านกิจการความมั่นคงภายใน ที่ ๒
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งทางปกครองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องบางประเด็นไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 - ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (มาตรา ๑๓๓/๓)
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง)
- คำวินิจฉัยของศาล
การเพิกถอน น.ส.๓ ก. จำนวน ๔๓ แปลง ที่ออกในนามบุคคลอื่น ย่อมไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิครอบครองในที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่ามีสิทธิครอบครองโดยชอบ ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่ผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายที่จะมีสิทธิฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ๑ ที่สั่งเพิกถอน น.ส.๓ ก. ทั้ง ๔๓ ฉบับ ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ
- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ.๒๕๔๘ เล่ม ๘

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๔๘/๒๕๔๘

- **ผู้ฟ้องคดี** นายประธาน บุตะโลม
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดศรีสะเกษ สาขากันทรลักษ์ ที่ ๑
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดศรีสะเกษ ที่ ๒
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๒๓๗ ตริ และมาตรา ๕๙ ทวิ)
 - พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (มาตรา ๕)
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง)
- **คำวินิจฉัยของศาล**

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอออกโฉนดที่ดินต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยใช้หลักฐานใบรับแจ้งความประสงค์จะได้สิทธิในที่ดิน (ส.ค.๒) ซึ่งมีชื่อนาง ค. เป็นผู้แจ้งความประสงค์ไว้ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งไม่ออกโฉนดที่ดินพิพาทให้โดยกล่าวอ้างว่าที่ดินพิพาทมิได้มีการครอบครองทำประโยชน์มาก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับโดยไม่มีหนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์อื่นจะแจ้งการครอบครองได้ตามมาตรา ๒๓๗ ตริ และการออกโฉนดที่ดินตามมาตรา ๕๙ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ผู้ครอบครองต่อเนื่องจากบุคคลซึ่งแจ้งการครอบครองตามมาตรา ๒๓๗ ตริ ต้องได้ที่ดินดังกล่าวมาโดยการส่งมอบการครอบครองที่ดินให้แก่กันโดยความยินยอมและสมัครใจหากเป็นการแจ้งการครอบครองยอมไม่อาจถือว่าเป็นผู้ครอบครองต่อเนื่องตามนัยมาตราดังกล่าว เมื่อนาย ม. และนาย ว. ได้ที่ดินมาโดยแจ้งการครอบครองแม้จะครอบครองต่อเนื่องมานานเท่าก็ตาม ก็ไม่มีสิทธิในการนำหลักฐานการแจ้งการครอบครองดังกล่าวมาเป็นหลักฐานในการออกโฉนดที่ดินได้เมื่อส่งมอบการครอบครองให้ผู้รับโอน ผู้รับโอนยอมได้รับไปซึ่งสิทธิและหน้าที่ของผู้โอน ผู้ฟ้องคดีจึงไม่สามารถนำหลักฐานการแจ้งการครอบครอง (ส.ค.๒) มาออกโฉนดที่ดินพิพาทได้ คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ไม่ออกโฉนดที่ดินพิพาทดังกล่าวจึงเป็นคำสั่งทางปกครองที่มีผลกระทบต่อสิทธิและหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีแล้วตามนัยมาตรา ๕ แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ผู้ฟ้องคดีจึงเป็น ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ อันเนื่องมาจากคำสั่งดังกล่าวตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ กรณีนี้จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว
- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๘ เล่ม ๘

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๖๒/๒๕๔๘

- ผู้ฟ้องคดี นายบุญชู มีกิริยา
- ผู้ถูกฟ้องคดี กรมที่ดิน ที่ ๑
สำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สาขาบางเขน ที่ ๒
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (มาตรา ๑๔๕)

● คำวินิจฉัยของศาล

เมื่อศาลฎีกาได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้วว่านิติกรรมขายฝากที่ดินมิได้เกิดจากใบบออำนาจอปปลอม แต่เกิดจากการที่ผู้รับมอบอำนาจยกยอกลายมือชื่อของผู้มอบอำนาจไปทำการอีกอย่างหนึ่งซึ่งมิได้รับมอบอำนาจโดยที่ผู้ซื้อรับโอนโดยสุจริต ผู้มอบอำนาจจะอ้างความประทุติเลินเล่อของตนมาเพิกถอนนิติกรรมโดยอ้างว่านิติกรรมเป็นโมฆะหาได้ไม่ การจดทะเบียนขายฝากที่ดินทั้งสองแปลงจึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว คำพิพากษาของศาลฎีกาดังกล่าวย่อมผูกพันนาย ป. ซึ่งเป็นคู่ความในคดีแพ่งดังกล่าว รวมทั้งผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นบุตรและผู้จัดการมรดกของนาย ป. ตามมาตรา ๑๔๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ผู้ฟ้องคดี จึงไม่อาจนำเรื่องที่ศาลยุติธรรมมีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้วมาฟ้องต่อศาลปกครองได้อีก และที่ผู้ฟ้องคดีดังกล่าวอ้างว่าบิดาของผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสิทธิในที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๓๑๘ และมีการปลอมหนังสือมอบอำนาจไม่ทำการขายฝากที่ดินนั้นเมื่อไม่ปรากฏว่ามีชื่อบิดาหรือมารดาของผู้ฟ้องคดีในสารบัญจดทะเบียนโฉนดที่ดินแปลงดังกล่าว แม้ผู้ฟ้องคดีจะเป็นทายาทโดยธรรมของนาย ป. ผู้ฟ้องคดีก็มิได้เป็นผู้มีส่วนได้เสียในที่ดินแปลงดังกล่าวที่จะมีสิทธิฟ้องคดีแต่อย่างใด

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๘ เล่ม ๙

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๘๑๕/๒๕๔๘

- ผู้ฟ้องคดี นายอรรถพร นาคเวก
- ผู้ถูกฟ้องคดี กรมที่ดิน ที่ ๑
สำนักงานที่ดินจังหวัดนนทบุรี สาขาบางใหญ่ ที่ ๒
นายพลรัฐ สอนสวัสดิ์ ที่ ๓
นายนิพนธ์ วรรณธรณ ที่ ๔
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง)
- คำวินิจฉัยของศาล
ผู้ฟ้องคดีกล่าวมาในคำฟ้องว่า นาง อ. ได้ยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ขอแบ่งแยกในนามเดิม ที่ดินโฉนดเลขที่ ๘๖๘๕ ตำบลบางขุนกอง (บ้านจีน) อำเภอบางกรวย (บางใหญ่) จังหวัดนนทบุรี การที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้เรียกให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้มีสิทธิในที่ดินข้างเคียงไประวางแนวเขตแล้ว แต่ผู้ฟ้องคดีไม่ไประวางแนวเขต ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ จึงได้มีหนังสือฉบับที่ผู้ฟ้องคดีขอให้เพิกถอนตามคำขอตายคำฟ้องที่ให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการตามภาระหน้าที่ของเจ้าของที่ดินข้างเคียงเป็นการดำเนินการและปฏิบัติการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ที่ประมวลกฎหมายที่ดินบัญญัติไว้ประกอบกับผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสี่ไม่ได้กระทำการใดๆ กระทั่งต่อการถือครองที่ดินของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงไม่เชื่อผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายที่มีสิทธิฟ้องต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่งแห่ง พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองฯ
- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๘ เล่ม ๙

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๘๗/๓/๒๕๔๘

- ผู้ฟ้องคดี บริษัท ไฮปิสเนส จำกัด
- ผู้ถูกฟ้องคดี สำนักงานที่ดินจังหวัดลำพูน
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

- ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๘๓)
- พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (มาตรา ๕ และมาตรา ๔๔)
- พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๔๒ วรรคสอง)

● คำวินิจฉัยของศาล

คำสั่งไม่รับอายัดที่ดินของเจ้าพนักงานที่ดินเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลกระทบต่อสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ แต่ประมวลกฎหมายที่ดินมิได้กำหนดขั้นตอนการอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองไว้ ดังนั้น เมื่อไม่มีกฎหมายเฉพาะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น การอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองตามประมวลกฎหมายที่ดินจึงต้องเป็นไปตามที่กำหนดไว้ใน พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีคำสั่งไม่รับอายัดที่ดินตามที่ผู้ฟ้องคดีมีคำขอ ผู้ฟ้องคดีจึงต้องดำเนินการยื่นอุทธรณ์ต่อเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าวตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว แต่ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการอุทธรณ์ตามที่ พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดไว้แต่อย่างใด จึงถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีมิได้ดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายตามที่กฎหมายกำหนด การฟ้องคดีดังกล่าวจึงไม่อยู่ในเงื่อนไขแห่งการฟ้องคดีที่ผู้ฟ้องคดีจะมีสิทธินำคดีมายื่นฟ้องต่อศาลปกครองได้ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๘ เล่ม ๑๐

ข้อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๘๓/๔/๒๕๔๘

- **ผู้ฟ้องคดี** นาวาอากาศเอก อนันต์ โชติวัธนกุล
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** เจ้าพนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร ที่ ๑
เจ้าพนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สาขาพระโขนง ที่ ๒
เจ้าพนักงานที่ดิน สำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สาขาพระโขนง
(นางวรรณวิสา ปัญญามโน) ที่ ๓
กรมที่ดิน ที่ ๔
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (มาตรา ๑๕๙๙)
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง)
- **คำวินิจฉัยของศาล**

แม้ผู้ฟ้องคดีจะเป็นผู้ยึดถือโฉนดที่ดินพิพาททั้งสี่ฉบับไว้ตามที่ได้รับมอบหมายจากเจ้ามรดกในขณะที่ยังมีชีวิตอยู่ แต่เมื่อเจ้ามรดกถึงแก่ความตายมรดกของเจ้าของมรดกซึ่งรวมถึงที่ดินตามหลักฐานโฉนดที่ดินพิพาททั้งสี่ฉบับย่อมตกทอดแก่ทายาทตามมาตรา ๑๕๙๙ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และผู้จัดการมรดกตามคำสั่งศาลย่อมมีสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายที่จะทำการอันจำเป็นเพื่อให้เป็นไปตามคำสั่งแจ้งชัดหรือโดยปริยายแห่งพินัยกรรมโดยการรวบรวมทรัพย์สินมรดกของเจ้ามรดกให้แก่ทายาทผู้ฟ้องคดี ซึ่งเป็นเพียงทายาท จึงไม่มีสิทธิยึดถือโฉนดที่ดินพิพาทไว้โดยชอบด้วยกฎหมาย จะต้องส่งให้กับผู้จัดการมรดกเพื่อจัดการต่อไป การที่ผู้ฟ้องคดียึดถือโฉนดที่ดินพิพาทเป็นเหตุให้ผู้จัดการมรดกต้องขอออกใบแทนใหม่เพื่อดำเนินการจัดการมรดกตามภาระหน้าที่ที่กฎหมายบัญญัติ และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสี่ดำเนินการออกใบแทนโฉนดที่ดินพิพาท และไม่ดำเนินการใดๆ กับผู้ขอออกใบแทนโฉนดที่ดินพิพาท จึงไม่กระทบสิทธิของผู้ฟ้องคดีตามกฎหมาย ผู้ฟ้องคดีจึงไม่อยู่ในฐานะเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ
- **อ้างอิง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๘ เล่ม ๑๐

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๘๗/๗/๒๕๔๘

- ผู้ฟ้องคดี นายสมเกียรติ เจริญกุล
- ผู้ถูกฟ้องคดี ปลัดกระทรวงมหาดไทย ที่ ๑
อธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๒
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดระนอง ที่ ๓
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑))
- คำวินิจฉัยของศาล
คำสั่งที่เพิกถอนรายการจดทะเบียนแบ่งขายที่ดิน และเอกสารสิทธิ น.ส. ๓ ก. โดยอ้างเหตุแห่งการเพิกถอนสืบเนื่องจากการกระทำตลาดเคลื่อนของเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในการดำเนินการแก้ไขเนื้อที่ใน น.ส. ๓ ก. ฉบับเดิม ประเด็นพิพาทในคดีนี้จึงเกิดจากการกระทำตลาดเคลื่อนของเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยตรง มิได้เกิดจากการโต้แย้งสิทธิในทรัพย์สินแต่ประการใดไม่ กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ
- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๘ เล่ม ๑๐

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๘๘๔/๒๕๔๘

- ผู้ฟ้องคดี นางสาวสุนันท์ สิงห์สมบุญ
- ผู้ถูกฟ้องคดี เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดเชียงราย สาขาเชียงของ ที่ ๑ กับพวกรวม ๑๐ คน
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องที่ฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีบางรายไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑))

● คำวินิจฉัยของศาล

คำขอให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ไม่ออกโฉนดที่ดินให้ผู้ฟ้องคดี และเพิกถอนคำสั่งของเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดเชียงราย ซึ่งเป็นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑๐ ที่ยกคำร้องอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งทางปกครองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ โดยผู้ที่จะต้องรับผิดชอบและอาจถูกฟ้องต่อศาลในคดีพิพาทเกี่ยวกับคำสั่งทางปกครอง ได้แก่ หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ออกคำสั่งทางปกครองดังกล่าว เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๙ มิได้เป็นผู้ออกคำสั่งอันเป็นมูลเหตุแห่งข้อพิพาท จึงไม่รับคำฟ้องเฉพาะในส่วนของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๙ ไว้พิจารณา

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๘ เล่ม ๑๐

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๙๓๔/๒๕๔๘

- ผู้ฟ้องคดี นายสุระ เดชประเสริฐ
- ผู้ถูกฟ้องคดี สำนักงานที่ดินอำเภอเวียงใหญ่
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๔๙)
 - ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ (ข้อ ๑๐๑ วรรคหนึ่ง (๒))

● คำวินิจฉัยของศาล

ผู้ฟ้องคดีขอให้ยกเลิกประกาศของอำเภอเวียงใหญ่ ฉบับลงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๓๓/ระยะเวลาการฟ้องคดีจึงต้องเริ่มนับตั้งแต่วันที่ออกประกาศหาใช้เริ่มนับภายหลังสิ้นสุดความเดือดร้อนของผู้ฟ้องคดีตั้งที่ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ไม่ เมื่อผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นนับแต่วันที่จัดตั้งศาลปกครองแล้วเกินเก้าสิบวัน จึงเป็นการฟ้องคดีหลังพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ส่วนเรื่องเขตอำนาจศาล ผู้ฟ้องคดีมิได้โต้แย้งคำวินิจฉัยของศาลปกครองชั้นต้นเกี่ยวกับข้อพิพาทเรื่องสิทธิในทรัพย์สินคงอุทธรณ์แต่เพียงว่า ที่ดินพิพาทผู้ฟ้องคดีครอบครองมาโดยตลอด จึงออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงไม่ได้ จึงเป็นคำอุทธรณ์ที่ไม่ชอบด้วย ข้อ ๑๐๑ วรรคหนึ่ง (๒) แห่ง ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๘ เล่ม ๑๐

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๙๑๐/๒๕๔๘

- ผู้ฟ้องคดี นายสำเภา แสงสร้อย
- ผู้ถูกฟ้องคดี กรมที่ดิน
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองออกคำสั่งและกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

- พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๔๙ และมาตรา ๕๒)
- ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ (ข้อ ๓๐ วรรคสอง)

● คำวินิจฉัยของศาล

สำนักงานที่ดินจังหวัดนครปฐม สาขานครชัยศรี ซึ่งเป็นหน่วยงานของผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือแจ้งปฏิเสธการออกโฉนดที่ดินให้ผู้ฟ้องคดี เมื่อวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๓๙ จึงถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้รู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีในวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๓๙ การที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำฟ้องต่อศาลปกครองเมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๔๓ จึงเป็นการฟ้องคดีที่ไม่ได้ยื่นฟ้องภายในเก้าสิบวันตามมาตรา ๔๙ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ การที่ศาลปกครองชั้นต้นสั่งไม่รับคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณาจึงชอบแล้ว ส่วนการรังวัดที่ดินของเจ้าหน้าที่รังวัดผิดพลาดหรือการลงระวางที่ดินในแผนที่ระวางคลาดเคลื่อน แม้จะมีผลกระทบต่อการอ้างอิงของที่ดินแปลงข้างเคียงก็ตาม แต่ก็ไม่ถึงขนาดเป็นการกระทบต่อประโยชน์สาธารณะ การฟ้องคดีนี้จึงไม่เป็นการฟ้องคดีปกครองที่เกี่ยวกับการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะตามมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๘ เล่ม ๑๐

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๔/๒๕๕๙

- ผู้ฟ้องคดี นางเพียร ศรีบริบูรณ์
- ผู้ถูกฟ้องคดี สำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์ สาขาหนองสูงศรี
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)

- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙)

● คำวินิจฉัยของศาล

นาย ส. นำชี้และร้องวัดตรวจสอบแนวเขตที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ซึ่งผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ถือสิทธิครอบครองอยู่ โดยอ้างว่าที่ดินแปลงดังกล่าวเป็นที่ดินแปลงเดียวกันกับโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๔๘๒ ของนาย ส. กรมที่ดินตรวจสอบแล้วปรากฏว่าหนังสือรับรองการทำประโยชน์ซึ่งมีชื่อผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสิทธิครอบครองได้ออกไปโดยคลาดเคลื่อนมีบางส่วนออกทับที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ที่ออกให้นาย ส. แล้วต่อมาได้เปลี่ยนเป็นโฉนดเลขที่ ๑๔๘๒ เป็นข้อพิพาทที่เกิดขึ้นจากเรื่องโต้แย้งสิทธิในที่ดินพิพาทระหว่างผู้ฟ้องคดีกับนาย ส. ซึ่งการที่นาย ส. ได้นำเจ้าหน้าที่ชี้และระวางแนวเขตที่ดินเป็นการผิดพลาดหรือไม่ และที่ดินบริเวณที่พิพาทเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ฟ้องคดีหรือเป็นของนาย ส. นั้น ถือเป็นกรณีพิพาทเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ในที่ดินระหว่างเอกชนด้วยกัน ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีและนาย ส. ยังตกลงกันไม่ได้หาได้เกิดจากการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีโดยตรงไม่ ข้อพิพาทในคดีนี้จึงมิใช่ข้อพิพาททางปกครองตามมาตรา ๙ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๙ เล่ม ๑

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๙/๒๕๔๙

- ผู้ฟ้องคดี นางสาววัฒณ์ เทพพิทักษ์
- ผู้ถูกฟ้องคดี กรมที่ดิน ที่ ๑
 สำนักงานที่ดินจังหวัดสุราษฎร์ธานี สาขากาญจนดิษฐ์ ที่ ๒
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย
 (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙)

● คำวินิจฉัยของศาล

ผู้ฟ้องคดีซื้อที่ดินพิพาทสามแปลงมาจากนาย ย. และนาง ส. ต่อมานำที่ดินออกขาย จึงทราบว่า น.ส. ๓ ก. ทั้งสามแปลงออกทับที่สาธารณประโยชน์ “ป่าทุ่งโคกเกย” ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ปกปิดไม่แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบในขณะที่จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม จึงนำคดีมาฟ้องขอให้เพิกถอน น.ส. ๓ ก. ทั้งสามแปลงดังกล่าว ดังนั้น การที่ศาลจะพิจารณาพิพากษาเพิกถอน น.ส. ๓ ก. ศาลต้องพิจารณาก่อนว่า ที่ดินพิพาทเป็นของนาย ย. และนาง ส. ผู้จะขายที่ดินพิพาทให้ผู้ฟ้องคดีหรือเป็นที่สาธารณประโยชน์ จึงเป็นคดีเกี่ยวกับสิทธิในทรัพย์สินของบุคคลอันอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๙ เล่ม ๑

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๕/๒๕๔๙

● **ผู้ฟ้องคดี** นางสาวอุไรวรรณ พลช่วย ในฐานะผู้จัดการมรดกของนายสิน พลช่วย

● **ผู้ถูกฟ้องคดี** อธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๑

คณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้ซื้อที่ดินจัดสรรกรุงเทพมหานคร ที่ ๒

คณะกรรมการจัดสรรที่ดินกรุงเทพมหานคร ที่ ๓

เจ้าพนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สาขาบางกอกน้อย ที่ ๔

● **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)

● **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**

ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ (ข้อ ๙๖)

● **คำวินิจฉัยของศาล**

ศาลปกครองชั้นต้นกำหนดประเด็นข้อพิพาทในคดีเดิมว่า ที่ดินโฉนดเลขที่ ๔๑๒๖๖ ทั้งแปลง (ที่ดินพิพาทตามคำฟ้องคดีนี้) มีสภาพเป็นสาธารณูปโภคและตกอยู่ในภาระจำยอมเพื่อประโยชน์แก่ที่ดินจัดสรรหรือไม่ ซึ่งศาลปกครองชั้นต้นมีคำวินิจฉัยว่า ที่ดินดังกล่าวทั้งแปลงมีสภาพเป็นสาธารณูปโภคและตกอยู่ในภาระจำยอมเพื่อประโยชน์แก่ที่ดินจัดสรรหรือไม่ ซึ่งศาลปกครองชั้นต้นมีคำวินิจฉัยว่า ที่ดินดังกล่าวทั้งแปลงมีสภาพเป็นสาธารณูปโภคและตกอยู่ในภาระจำยอมเพื่อประโยชน์แก่ที่ดินจัดสรร ผู้ฟ้องคดียื่นอุทธรณ์คัดค้านพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น ซึ่งคดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุด สำหรับคดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้เพิกถอนมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่เห็นชอบให้จัดตั้งที่ดินโฉนดเลขที่ ๔๑๒๖๖ เป็นสาธารณูปโภคภายในโครงการ ต้องตกเป็นภาระจำยอมเพื่อประโยชน์แก่ผู้ซื้อที่ดินจัดสรร จะกระทำการใดๆ อันเป็นเหตุให้ประโยชน์แห่งภาระจำยอมลดไปหรือเสื่อมความสะดวกมิได้ และให้ผู้ฟ้องคดีใช้ประโยชน์ในที่ดินโฉนดเลขที่ ๔๑๒๖๖ ในส่วนที่หวงกันไว้ตามกฎหมาย คดีนี้จึงมีประเด็นที่ศาลจะต้องพิจารณาในประเด็นแรกก่อนว่า ที่ดินโฉนดเลขที่ ๔๑๒๖๖ ทั้งแปลงมีสภาพเป็นสาธารณูปโภคและตกอยู่ในภาระจำยอมเพื่อประโยชน์แก่ผู้ซื้อที่ดินจัดสรรหรือไม่เมื่อพิจารณาได้ความประการใดจึงจะมาริวินิจฉัยในประเด็นที่ว่า การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสี่ที่ได้ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดตั้งหรือทำให้ที่ดินแปลงพิพาทต้องตกเป็นภาระจำยอมเพื่อประโยชน์แก่ผู้ซื้อที่ดินจัดสรรนั้น เป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ คดีจึงมีประเด็นที่จะต้องพิจารณาวินิจฉัยเป็นประเด็นเดียวกันกับประเด็นที่ศาลปกครองชั้นต้นได้เคยวินิจฉัยชี้ขาดแล้วในคดีเดิม ซึ่งคดีดังกล่าวอยู่ระหว่างการพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด กรณีจึงมีเหตุต้องห้ามมิให้ศาลดำเนินการสอบสวนพิจารณาในประเด็นดังกล่าวตามข้อ ๙๖ แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓

● **อ้างอิง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๙ เล่ม ๑

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๙/๒๕๕๙

- **ผู้ฟ้องคดี** นางทองใบ ช่างทอง
- **ผู้ถูกฟ้องคดี**

นายมนี หลวงเมือง หัวหน้าช่างรังวัด สำนักงานที่ดินจังหวัดนครราชสีมา	ที่ ๑
นายพงษ์ศักดิ์ อุดมพงษ์ เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนครราชสีมา	ที่ ๒
นายนิธิ นพวงศ์ ณ อยุธยา เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนครราชสีมา	ที่ ๓
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**

ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ (ข้อ ๙๓)
- **คำวินิจฉัยของศาล**

ก่อนยื่นฟ้องในคดีนี้ผู้ฟ้องคดีได้เคยยื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นว่ามีการออกโฉนดที่ดินให้แก่นาง ล. ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพราะที่ดินดังกล่าวเป็นของผู้ฟ้องคดี ขอให้ศาลเพิกถอนโฉนดที่ดินที่ออกให้แก่นาง ล. และออกโฉนดที่ดินให้ผู้ฟ้องคดีแทน และเพิกถอนโฉนดที่ดินที่ออกให้แก่ผู้ฟ้องคดีและให้ออกโฉนดที่ดินใหม่โดยมีเนื้อที่ ๕๓ ตารางวา ศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาแล้วเห็นว่าคดีทั้งสองข้อหาเป็นคดีที่มีข้อพิพาทเกี่ยวกับสิทธิครอบครอง หรือกรรมสิทธิ์ในที่ดินอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม จึงมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาและจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ยื่นอุทธรณ์คดี จึงถึงที่สุดต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองชั้นต้นอีก โดยมีคำขอเช่นเดียวกับคดีก่อน ดังนั้นจึงต้องห้ามมิให้ฟ้องในประเด็นที่ได้วินิจฉัยโดยอาศัยเหตุอย่างเดียวกันอีกตามข้อ ๙๓ แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓
- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๙ เล่ม ๑

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๒/๒๕๔๙

- **ผู้ฟ้องคดี** นายสมเกียรติ เสถียรราษฎร์
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดตราด ที่ ๑
เจ้าพนักงานที่ดินหัวหน้าส่วนแยกเขาสมิง ที่ ๒
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่คำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙)

● คำวินิจฉัยของศาล

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ออกโฉนดที่ดินให้แก่สหกรณ์การเกษตรบ่อไร่ จำกัด โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ทำการสอบสวนเปรียบเทียบโดยมิได้บันทึกถ้อยคำพยานบุคคลที่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่ามีความสำคัญต่อการพิสูจน์ความเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์แห่งทรัพย์สินที่พิพาทไว้เป็นหลักฐาน เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ในระหว่างการพิจารณาคดีของศาลปกครอง ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นฟ้องสหกรณ์การเกษตรบ่อไร่ จำกัด ต่อศาลจังหวัดตราด ขอให้มีคำพิพากษาให้ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของและมีสิทธิครอบครองที่ดินตามใบจอง (น.ส.๒) เลขที่ ๘๔๖ และให้เพิกถอนคำขอรังวัดออกโฉนดที่ดินของสหกรณ์การเกษตรบ่อไร่ จำกัด ซึ่งเป็นที่ดินแปลงเดียวกันกับที่ดินที่พิพาทในคดีที่ยื่นฟ้องต่อศาลปกครอง ดังนั้น มูลเหตุที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีที่ศาลยุติธรรมและศาลปกครองเพราะผู้ฟ้องคดีประสงค์ให้ศาลพิพากษาว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของและมีสิทธิครอบครองในที่ดินพิพาท และให้เพิกถอนคำสั่งออกโฉนดที่ดินพิพาทให้แก่สหกรณ์การเกษตรบ่อไร่ จำกัด จึงเป็นกรณีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิของบุคคลอันเกี่ยวกับที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์ ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม

- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๙ เล่ม ๒

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๐๓/๒๕๔๙

- **ผู้ฟ้องคดี** นางกำไร ดีจะโป๊ะ หรือนางธัญญลักษณ์ เศวตรโรจน์ ที่ ๑
นายโชคชัย สาดราโรจน์ ที่ ๒
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนครราชสีมา สาขาปักธงชัย ที่ ๑
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนครราชสีมา ที่ ๒
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ (มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง)
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครอง (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑))

● คำวินิจฉัยของศาล

การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งไม่ออกโฉนดที่ดินเต็มตามเนื้อที่รังวัดเพราะเห็นว่า ที่ดินบางส่วนเป็นพื้นที่ป่าไม้ไม่มีร่องรอยการทำประโยชน์ในปี พ.ศ. ๒๔๙๖ แต่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองอ้างว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้รับโอนสิทธิครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินตาม ส.ค.๑ ต่อเนื่องมาจากผู้แจ้ง ส.ค.๑ จึงมีสิทธิครอบครองที่ดินพิพาทโดยชอบ และนำมาขอออกโฉนดที่ดินได้ตามกฎหมายพิเคราะห์แล้วเห็นว่า แม้ที่ดินพิพาทบางส่วนจะมีร่องรอยเป็นสภาพป่าก็ตามแต่การแจ้งการครอบครองที่ดินตาม ส.ค.๑ ซึ่งมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ บัญญัติไว้ว่า ให้ผู้ที่ได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินอยู่ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ โดยไม่มีหนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์ที่ดินแจ้งการครอบครองที่ดินต่อนายอำเภอท้องที่ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา การแจ้งการครอบครองตามบทกฎหมายดังกล่าวมิได้บัญญัติให้แจ้งการครอบครองเฉพาะที่ดินที่ทำประโยชน์แล้วเท่านั้น ฉะนั้นที่ดินบางส่วนที่มีสภาพเป็นป่าถ้าหากมีการครอบครองโดยชอบก็แจ้งการครอบครองได้โดยชอบ การทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทมีเพียงใดต้องดูจากสภาพในวันที่ขอออกเอกสารสิทธิเป็นเกณฑ์ ดังนั้น การจะอ้างว่าในปี พ.ศ. ๒๔๙๖ ที่ดินพิพาทบางส่วนมีสภาพเป็นป่าแต่มีได้อยู่ในเขตป่าสงวนของราชการ เพื่อปฏิเสธการออกเอกสารสิทธิจะไม่ชอบ กรณีมีปัญหาเฉพาะการทำประโยชน์ในที่ดินเพียงใด ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับพิสูจน์สิทธิการครอบครองในที่ดินพิพาท จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ คดีอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง

- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๙ เล่ม ๓

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๓๒/๒๕๔๙

- **ผู้ฟ้องคดี** นายทวีศักดิ์ ว่องวรกิจ
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดพิจิตร สาขาบางมูลนาก
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง)

● คำวินิจฉัยของศาล

การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องเป็นคดีนี้โดยกล่าวอ้างในคำฟ้องว่าผู้ถูกฟ้องคดีได้ทำการรังวัดตรวจสอบที่ดินเป็นเท็จ ไม่ตรงกับสถานที่ ไม่ตรงกับระวางเมือง และผลการรังวัดทั้งสี่ครั้งที่มีการสรุปส่งต่อศาลผิดข้อเท็จจริงทำให้ผู้ฟ้องคดีแพคดีนั้น ปรากฏว่า เป็นการที่ผู้ถูกฟ้องคดีทำคำชี้แจงและเอกสารประกอบคำชี้แจงต่อศาลปกครองสูงสุดในขั้นตอนการแสวงหาข้อเท็จจริงของศาลในคดีหมายเลขแดงที่ อ.๙๖/๒๕๔๔ ของศาลปกครองสูงสุด เพื่อนำไปสู่การวินิจฉัยประเด็นแห่งคดีว่า คำสั่งของนายกเทศมนตรีเมืองบางมูลนาก ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในคดีดังกล่าวที่สั่งให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนอาคารพิพาทเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่และศาลปกครองสูงสุดได้ส่งคำชี้แจงให้ผู้ฟ้องคดีทราบก่อนกำหนดวันนั่งพิจารณาคดีครั้งแรกของศาลปกครองสูงสุดในคดีนั้นเป็นเวลานาน ซึ่งหากผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำชี้แจงและเอกสารประกอบคำชี้แจงของผู้ถูกฟ้องคดีในคดีนั้นไม่ถูกต้องหรือเป็นเท็จ ผู้ฟ้องคดีก็มีโอกาสที่จะชี้แจงแสดงพยานหลักฐานของตนเพื่อหักล้างคำชี้แจงและเอกสารประกอบคำชี้แจงของผู้ถูกฟ้องคดีในคดีดังกล่าว ซึ่งรวมถึงเอกสารเกี่ยวกับการรังวัดทำแผนที่พิพาทของเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดพิจิตรสาขาบางมูลนาก ผู้ถูกฟ้องคดีในคดีนี้ด้วย แต่ผู้ฟ้องคดีก็ได้ทำคำชี้แจงแสดงพยานหลักฐานหักล้างคำชี้แจงและเอกสารประกอบคำชี้แจงของผู้ถูกฟ้องคดีในคดีนั้นแต่อย่างใด ดังนั้น เมื่อศาลปกครองสูงสุดรับฟังข้อเท็จจริงเป็นยุติว่า อาคารพิพาทปลูกสร้างอยู่ในที่ดินสาธารณะและวินิจฉัยว่าการที่นายกเทศมนตรีเมืองบางมูลนากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในคดีดังกล่าวออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนอาคารพิพาทออกจากที่ดินสาธารณะ เป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายและคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ในเขตจังหวัดพิจิตรผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในคดีนี้มีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ว่า คำสั่งรื้อถอนอาคารเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายแล้วพิพากษายืนตามคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นให้ยกฟ้อง คำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดนั้นจึงเป็นที่ยุติตามมาตรา ๙๓ วรรคสี่ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ และโดยที่ผู้ถูกฟ้องคดีในคดีนี้ทำคำชี้แจงและเอกสารประกอบคำชี้แจงยื่นต่อศาลปกครองสูงสุดในคดีดังกล่าวที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างในคำฟ้องคดีนี้ว่าเป็นเท็จนั้นเป็นการทำคำชี้แจงและเอกสารประกอบคำชี้แจงตามคำสั่งของศาลปกครองสูงสุดในชั้นการแสวงหาข้อเท็จจริงของศาล การกระทำของผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่เป็นการออกคำสั่งทางปกครอง หรือการกระทำทางปกครอง อันเป็นการใช้อำนาจปกครองต่อผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด คดีนี้จึงมิใช่คดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ศาลปกครองจึงไม่มีอำนาจรับคำฟ้องไว้พิจารณาพิพากษาได้

- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๙ เล่ม ๔

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๔๑/๒๕๔๙

- **ผู้ฟ้องคดี** นายสุรเจตน์ ม่วงคราม
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดอุบลราชธานี สาขาพิบูลมังสาหาร
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**

พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง (๑))
- **คำวินิจฉัยของศาล**

ผู้ถูกฟ้องคดีได้รับจดทะเบียนซื้อขายที่ดินทั้งสองแปลงของผู้ฟ้องคดีโดยมิได้ใช้ความระมัดระวังตรวจสอบเกี่ยวกับหนังสือมอบอำนาจ และไม่แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบเสียก่อนที่จะดำเนินการจดทะเบียนซื้อขายที่ดินนั้น ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงขอให้ศาลปกครองสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีเพิกถอนการขายที่ดินทั้งสองแปลง ซึ่งการทํานิติกรรมเกี่ยวกับที่ดินทั้งสองแปลงที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้ ต้องทำหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามแบบที่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์กำหนด แม้เจ้าพนักงานที่ดินจะมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการรับจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ แต่ก็เป็นเพียงการปฏิบัติหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการให้เมื่อมีผู้ยื่นความประสงค์ให้ทางราชการดำเนินการเท่านั้น และการรับจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมดังกล่าวเป็นการกระทำเพื่อให้มีข้อมูลที่บุคคลทั่วไปสามารถตรวจสอบถึงความถูกต้องและเชื่อถือได้ของข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นหรือมีอยู่ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีรับจดทะเบียนซื้อขายที่ดินทั้งสองแปลงของผู้ฟ้องคดีที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้จึงมิใช่คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้อำนาจทางปกครองตามกฎหมายในการออกคำสั่งตามนัยมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองฯ ที่ศาลปกครองจะกำหนดค่าบังคับให้เพิกถอนคำสั่งนั้นได้ตามมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน
- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๙ เล่ม ๔

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๘๘/๒๕๔๙

- **ผู้ฟ้องคดี** นางสาวลัทธลียา นาคเวก
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** กรมที่ดิน ที่ ๑
สำนักงานที่ดินจังหวัดนนทบุรี สาขาบางใหญ่ ที่ ๒
นายธนวุฒิ เจียรบุตร นายช่างรังวัด สำนักงานที่ดินจังหวัดนนทบุรี สาขาบางใหญ่ ที่ ๓
นายนิพนธ์ วรกรรม นายช่างรังวัด สำนักงานที่ดินจังหวัดนนทบุรี สาขาบางใหญ่ ที่ ๔
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (มาตรา ๕ และมาตรา ๓๗)
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง)
- **คำวินิจฉัยของศาล**

ผู้ถูกฟ้องคดีรับว่าอยู่ร่วมบ้านเดียวกับมารดาและได้รับหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีรับรองแนวเขตที่ดินหรือคัดค้านการรังวัดภายในสามสิบวันนับแต่ได้รับหนังสือ หนังสือดังกล่าวเป็นเพียงแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีไปรับรองแนวเขตหรือคัดค้านการรังวัดภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด มิใช่คำสั่งทางปกครองอันจะกระทบสิทธิของผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๕ แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ หากผู้ฟ้องคดีเห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีปกหลักเขตโดยมิชอบเป็นการจงใจแก้ไขรูปแผนที่ ให้กับผู้ขอรังวัดทำให้น้ำที่ดินตามโฉนดของผู้ฟ้องคดีน้อยลงผู้ฟ้องคดีชอบที่จะคัดค้านการรังวัดเสียภายในสามสิบวันนับแต่ได้รับหนังสือฉบับดังกล่าว หากตกลงกันไม่ได้ผู้ถูกฟ้องคดีก็จะแจ้งคู่กรณีไปฟ้องศาลภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับความแจ้งตามมาตรา ๖๙ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินเมื่อผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลในวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๔๙ ยังไม่พ้นสามสิบวันนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสือซึ่งหนังสือดังกล่าวได้ระบุไว้โดยชัดแจ้งว่า เมื่อพ้นกำหนดสามสิบวัน ผู้ฟ้องคดีไม่ได้แย้งคัดค้านจะดำเนินการแก้ไขแผนที่และเนื้อที่ให้แก่ฝ่ายผู้ขอรังวัดต่อไปอันแสดงว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสี่ยังมิได้ดำเนินการแก้ไขแผนที่หรือเนื้อที่ดินตามที่ได้มีการรังวัดจึงยังมิได้กระทำการใดๆ อันจะมีผลกระทบต่อสิทธิของผู้ฟ้องคดีผู้ฟ้องคดียังไม่อยู่ในฐานะเป็นผู้เดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายในขณะที่ฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ
- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๙ เล่ม ๔

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๙๓/๒๕๔๙

- ผู้ฟ้องคดี บริษัท พาร์ค วิลเลจ จำกัด
- ผู้ถูกฟ้องคดี คณะกรรมการจัดสรรที่ดินกรุงเทพมหานคร ที่ ๑
คณะกรรมการจัดสรรที่ดินกลาง ที่ ๒
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย
(คำสั่งอุทธรณ์คำสั่งจำหน่ายคดี)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง (๑))

● คำวินิจฉัยของศาล

เดิมเมื่อวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๔๔ ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขออนุญาตทำการจัดสรรที่ดินตามโฉนดเลขที่ ๑๓๓๖๕๔ ถึงเลขที่ ๑๓๓๖๖๐ เลขที่ ๑๔๒๒๑๔ ถึงเลขที่ ๑๔๒๒๒๐ และเลขที่ ๑๔๒๒๒๒ รวมหกโฉนด ที่ดินดังกล่าวตั้งอยู่ตำบลท่าข้าม อำเภอบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาแล้วมีคำสั่งไม่เห็นชอบกับแผนผังโครงการและวิธีการจัดสรรที่ดินของผู้ฟ้องคดี เนื่องจากผู้ฟ้องคดีได้จัดทำสวนสาธารณะตั้งอยู่ใต้แนวสายไฟฟ้าแรงสูง ซึ่งเป็นบริเวณที่ไม่เหมาะสมและไม่มีหนังสือรับรองความปลอดภัยการใช้ประโยชน์จากหน่วยงานผู้รับผิดชอบ และผู้ฟ้องคดีปฏิบัติไม่ถูกต้องตามข้อกำหนดเกี่ยวกับการจัดที่ดินกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๔๔ และตามมาตรา ๒๓ แห่ง พ.ร.บ. การจัดสรรที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีคำสั่งยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี และได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๔๔ แจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์และสิทธิในการฟ้องคดีให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ก่อนที่ผู้ฟ้องคดีจะยื่นอุทธรณ์คำสั่งต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๔๔ ผู้ฟ้องคดีได้นำโฉนดที่ดินทั้งหกโฉนดที่ยื่นขออนุญาตทำการจัดสรรที่ดินไปยื่นขอจดทะเบียนรวมโฉนดออกเป็นโฉนดเลขที่ ๑๓๓๖๕๔ และขอจดทะเบียนแบ่งแยกโฉนดเลขที่ ๑๓๓๖๕๔ ออกเป็นแปลงย่อยจำนวนห้าแปลงออกเป็นโฉนดเลขที่ ๑๓๓๖๕๙ เลขที่ ๑๓๓๖๖๐ เลขที่ ๑๔๒๒๑๔ เลขที่ ๑๔๒๒๒๐ และเลขที่ ๑๔๒๒๒๒ ในวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๔๔ วันที่ ๙ กันยายน ๒๕๔๔ ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นขอทำการจัดสรรที่ดินใหม่ตามโฉนดที่ออกใหม่เลขที่ ๑๓๓๖๕๙ และเลขที่ ๑๓๓๖๖๐ และในวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นขอทำการจัดสรรที่ดินใหม่ตามโฉนดที่ออกใหม่เลขที่ ๑๔๒๒๑๔ ในการยื่นคำขอทำการจัดสรรที่ดินใหม่ ผู้ฟ้องคดีไม่ได้นำที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๔๒๒๒๐ และเลขที่ ๑๔๒๒๒๒ ที่อยู่บริเวณใต้แนวสายไฟฟ้าแรงสูงมายื่นขอจัดสรรที่ดิน หลังจากนั้น ในวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ ผู้ฟ้องคดีได้นำคดีมายื่นฟ้องต่อศาลปกครองขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองที่ไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีจัดสรรที่ดินตามคำขอลงวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๔๔ และมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีจัดสรรที่ดินตามคำขอดังกล่าวแต่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ เนื่องจากผู้ฟ้องคดีได้แก้ไขเปลี่ยนแปลงจำนวนเนื้อที่ดินและผู้ถือกรรมสิทธิ์อันเป็นสาระสำคัญของโฉนดที่ดินแปลงที่ยื่นขออนุญาตจัดสรรที่ดินที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้แล้วจึงไม่มีกรณีที่ศาลจะต้องออกคำสั่งบังคับตามคำขอของ

ผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ศาลปกครองสูงสุดเห็นว่า เหตุแห่งการฟ้องคดีนี้เกิดจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีจัดสรรที่ดินจำนวนหกโฉนดตามคำขอลงวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๔๔ เนื่องจากผู้ฟ้องคดีนำที่ดินโฉนดที่ ๑๔๒๒๒๐ และเลขที่ ๑๔๒๒๒๒ ที่ตั้งอยู่ใต้แนวสายไฟฟ้าแรงสูงจัดทำเป็นสวนสาธารณะโครงการจัดสรรที่ดิน ผู้ฟ้องคดีจึงขอให้ศาลปกครองวินิจฉัยเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดี ประเด็นพิพาทในคดีนี้จึงมีเพียงว่าการที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองปฏิเสธไม่ออกใบอนุญาตจัดสรรที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี โดยอ้างว่าที่ดินที่อยู่ใต้แนวสายไฟฟ้าแรงสูงอยู่ในหลักเกณฑ์จะอนุญาตให้จัดทำเป็นสวนสาธารณะของโครงการจัดสรรที่ดินไม่ได้เป็นการชอบหรือไม่ ดังนั้น แม้ว่าผู้ฟ้องคดีจะได้นำที่ดินทั้งหกโฉนดที่ยื่นขอจัดสรรที่ดินไว้ตามคำขอลงวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๔๔ ไปขอรังวัดรวมโฉนดเป็นโฉนดเลขที่ ๑๓๗๖๕๔ และแบ่งแยกที่ดินเป็นแปลงย่อยใหม่ รวมทั้งขอจดทะเบียนให้บุคคลภายนอกถือกรรมสิทธิ์รวมในที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๓๗๖๕๔ ที่ออกโฉนดใหม่ทำให้จำนวนเนื้อที่ดินและผู้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินตามโฉนดแปลงที่ยื่นคำขออนุญาตจัดสรรที่ดินดังกล่าวเปลี่ยนแปลงไปก็ตาม แต่การที่ผู้ฟ้องคดีนำที่ดินที่แบ่งแยกใหม่บางส่วนจำนวนสามโฉนด คือ โฉนดเลขที่ ๑๓๗๖๕๙ เลขที่ ๑๓๗๖๖๐ และเลขที่ ๑๔๒๒๑๔ ไปยื่นคำขอจัดสรรที่ดินตามคำขอลงวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๔๔ และคำขอลงวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ ตามลำดับ โดยผู้ฟ้องคดีต้องกันที่ดินที่ตั้งอยู่ใต้แนวสายไฟฟ้าแรงสูงจำนวนประมาณ ๑๐ ไร่ ออกจากการจัดสรรที่ดินไว้รอคำวินิจฉัยจากศาลปกครองว่าที่ดินที่อยู่ใต้แนวสายไฟฟ้าแรงสูงใช้เป็นที่จัดทำสวนสาธารณะของโครงการจัดสรรที่ดินได้หรือไม่ ประเด็นพิพาทตามคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีจึงยังคงอยู่ และการแก้ไขหรือบรรเทาความเดือดร้อนหรือความเสียหายของผู้ฟ้องคดีอาจมีค่าบ่งคับของศาลปกครองตามมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ได้โดยสั่งให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองที่ไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีทำการจัดสรรที่ดินตามคำขอลงวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๔๔

● อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๙ เล่ม ๔

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๑๕/๒๕๔๙

- **ผู้ฟ้องคดี** นายอัลชนะ อัลภาชน์ ที่ ๑
นางสาวอัลชรัตน์ อัลภาชน์ ที่ ๒
เด็กชายอันน์ อัลภาชน์ เมืองศรี โดยนายสมชาติ เมืองศรี
และนางอัลภา เมืองศรี ผู้แทนโดยชอบธรรม ที่ ๓
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** ผู้ว่าราชการจังหวัดพังงา ที่ ๑
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดพังงา สาขาตะกั่วป่า ที่ ๒
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยมิชอบด้วยกฎหมาย
(คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๕๙)
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง)

● คำวินิจฉัยของศาล

ผู้ฟ้องคดีทั้งสามเป็นผู้ได้รับโอนการให้ที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๔๘๒๔ จากร้อยเอก น. ซึ่งเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์เมื่อวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๓ ซึ่งเดิมในขณะที่ดินเป็นที่ดิน น.ส.๓ ร้อยเอก น. ได้ยื่นคำขอออกโฉนดที่ดินโดยขอให้เจ้าหน้าที่รังวัดที่ดินริมตลิ่งรวมเข้าด้วย แต่เจ้าหน้าที่ไม่รังวัดให้และได้ออกเป็นโฉนดเลขที่ ๔๘๒๔ เมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๐ โดยขณะที่มีการยื่นคำขอรังวัดเพื่อออกโฉนดที่ดินพิพาท ร้อยเอก น. ได้เป็นผู้ยื่นคำขอและได้โต้แย้งเกี่ยวกับเนื้อที่ดินบริเวณที่งอกริมตลิ่งกับเจ้าหน้าที่รังวัดมาก่อนแล้ว และต่อมา ร้อยเอก น. ก็เป็นผู้ยื่นคำขอออกโฉนดที่ดินเพิ่มเติมจากโฉนดที่ดินดังกล่าว ต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เมื่อวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๕ และร้อยเอก น. ได้รับหนังสือแจ้งจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ว่าที่ดินดังกล่าวเป็นที่ดินที่ไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะออกโฉนดที่ดินได้ตามกฎหมาย อันมีลักษณะเป็นการแจ้งคำสั่งทางปกครอง ซึ่งในขณะที่มีการโต้แย้งเกี่ยวกับการขอรังวัดออกโฉนดที่ดินเพิ่มเติมนั้น ที่ดินพิพาทยังเป็นกรรมสิทธิ์ของร้อยเอก น. ยังไม่ได้โอนเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ฟ้องคดีทั้งสาม ดังนั้น หากจะมีการฟ้องโต้แย้งเกี่ยวกับการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองในการดำเนินการเพื่อออกโฉนดที่ดินเพิ่มเติมดังกล่าว จึงเป็นสิทธิของผู้เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินในขณะที่มีการยื่นคำขอให้มีการดำเนินการออกโฉนดที่ดินเพิ่มเติมซึ่งขณะนั้นที่ดินแปลงหลักที่ได้ออกโฉนดที่ดินไปก่อนแล้วเป็นที่ดินของร้อยเอก น. การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้มีหนังสือแจ้งถึงเหตุที่ไม่สามารถออกโฉนดที่ดินเพิ่มเติมให้แก่ร้อยเอก น. จึงเป็นการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้อำนาจหน้าที่กระทำการที่กระทบต่อสิทธิของร้อยเอก น. ซึ่งเป็นผู้ได้รับหนังสือแจ้งอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองแต่ยังไม่ได้กระทำการใดๆ ที่กระทบต่อสิทธิของผู้ฟ้องคดีทั้งสามแต่อย่างใด จึงเห็นได้ว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสามไม่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง เพราะหากผู้ฟ้องคดีทั้งสามเห็นว่า การดำเนินการเพื่อออกโฉนดที่ดินเพิ่มเติมไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ฟ้องคดีทั้งสามชอบที่จะยื่นคำขอรังวัดเพื่อขอออกโฉนดที่ดินเพิ่มเติมต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ฉะนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่ออกโฉนดที่ดินเพิ่มเติมให้แก่ร้อยเอก น. จึงไม่ได้เป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดข้อพิพาทระหว่างผู้ฟ้องคดีทั้งสามกับผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองแต่อย่างใด กรณีจึงยังไม่มีกรกระทำทางปกครองที่มากระทบสิทธิของผู้ฟ้องคดีทั้งสามอันจะเป็นเหตุให้เกิดคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ

- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๙ เล่ม ๕

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๖๙ - ๓๐/๒๕๔๙

- ผู้ฟ้องคดี นายอชิรญาณ หรือสรศักดิ์ วรรณันตกุล
- ผู้ถูกฟ้องคดี ศาลจังหวัดสตูล ที่ ๑
กรมที่ดิน ที่ ๒
เทศบาลตำบลกำแพง ที่ ๓
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (อุทธรณ์คำพิพากษา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 - ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (มาตรา ๑๔๕)
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๓/๓ วรรคสาม)
 - ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ (ข้อ ๑๐๘ วรรคสอง)
- คำวินิจฉัยของศาล

การที่ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ว่า ศาลปกครองชั้นต้นไม่รับคำแถลงของผู้ฟ้องคดีก่อนการนั่งพิจารณาคดีครั้งแรกเป็นการขัดต่อมาตรา ๕๙ วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ แต่ข้อเท็จจริงปรากฏว่า คำแถลงดังกล่าวเป็นคำแถลงที่เกี่ยวกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งยืนตามศาลปกครองชั้นต้นที่มีคำสั่งไม่รับคำฟ้องในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้ถูกฟ้องคดีดังกล่าวแล้ว นอกจากนี้ที่ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ว่า ศาลปกครองชั้นต้นฟังข้อเท็จจริงจากคำพิพากษาของศาลยุติธรรม แต่เมื่อคำพิพากษาของศาลยุติธรรมมีผลผูกพันคู่ความ ตามมาตรา ๑๔๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง การที่ศาลปกครองชั้นต้นรับฟังข้อเท็จจริงตามคำพิพากษาดังกล่าว จึงเป็นการพิจารณาพิพากษาที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว จึงเห็นได้ว่าคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย ซึ่งศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งไม่รับคำอุทธรณ์ได้ตามมาตรา ๓/๓ วรรคสาม แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ
- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๙ เล่ม ๖

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๐๓/๒๕๔๙

- ผู้ฟ้องคดี นางเรียง แก้วมอญ ที่ ๑
 นายฉนวน แก้วมณี ที่ ๒
- ผู้ถูกฟ้องคดี สำนักงานที่ดินจังหวัดสงขลา สาขาสะเตา
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง)
- คำวินิจฉัยของศาล
 ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีออกโฉนดให้แก่ นาย จ. นาง ร. นาง ส. และนาง พ. โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายเนื่องจากออกทับที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองครอบครองและทำประโยชน์อยู่ ซึ่งเป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ โดยคดีนี้มีมูลเหตุมาจากการโต้แย้งเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินซึ่งเป็นการโต้แย้งระหว่างเอกชนกับเอกชน คดีจึงอยู่ในอำนาจของศาลยุติธรรม ซึ่งผู้ฟ้องคดีทั้งสองตกเป็นจำเลยในคดีเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินที่นาง พ. ฟ้องผู้ฟ้องคดีซึ่งศาลแขวงสงขลาพิพากษาให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างออกจากที่พิพาทและห้ามมิให้เข้าไปเกี่ยวข้องใดๆ ในที่ดินพิพาทอีก ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลแขวงสงขลาแต่ศาลอุทธรณ์ภาค ๙ ไม่รับวินิจฉัย คดีถึงที่สุด ผู้ฟ้องคดีจึงต้องผูกพันตามคำพิพากษาของศาลแขวงสงขลา ข้อเท็จจริงจึงฟังเป็นยุติว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสองมิใช่ผู้มีสิทธิในที่ดินพิพาท และเมื่อผู้ฟ้องคดีมิใช่ผู้มีสิทธิในที่ดินพิพาท จึงมิใช่ผู้เดือดร้อนเสียหายที่จะมีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ
- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๙ เล่ม ๖

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๓๓/๒๕๔๙

- ผู้ฟ้องคดี นายประมุต สุตะบุตร
- ผู้ถูกฟ้องคดี เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดชลบุรี
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)

- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑))

- คำวินิจฉัยของศาล

ผู้ฟ้องคดีรับโอนการให้ที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๔๙๓ ซึ่งแยกมาจากโฉนดเลขที่ ๒๔๒๒ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีออกโฉนดเลขที่ ๒๔๒๒ ผิดไปจากเอกสาร น.ส.๓ เลขที่ ๑๘๒ จึงฟ้องศาลขอให้มีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดียกเลิกโฉนดที่ดิน ๒๔๒๒ และออกโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๔๒๒ ใหม่ให้ถูกต้องตรงกับ ส.ค.๑ และ น.ส.๓ เลขที่ ๑๘๒ และระบุข้างเคียงทั้งสี่ด้านให้ถูกต้อง โดยให้มีผลตั้งแต่วันที่ได้ออกโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๔๒๒ เดิมโดยที่ผู้ฟ้องคดีรับโอนที่ดินจากนาง ร. มารดาซึ่งนาง ร. ได้ซื้อมาจากนาย ก. และนาย ก. ได้ซื้อมาจากนาย ค. โดยขณะที่มีการออกโฉนดที่ดินพิพาทนั้น ที่ดินดังกล่าวไม่ได้เป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ฟ้องคดี ดังนั้น หากจะมีการฟ้องยกเลิกโฉนดที่ดินพิพาทดังกล่าวและได้แจ้งการระงับรูปแผนที่ข้างเคียงทั้งสี่ด้าน โดยเฉพาะด้านทิศตะวันตกที่ผู้ฟ้องคดีประสงค์ให้ผู้ถูกฟ้องคดีออกโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๔๙๓ ใหม่ระบุข้างเคียงทิศตะวันตกว่าจดทะเลแทนการระบุว่าจดชายทะเลเพื่อประโยชน์ในการขออนุญาตที่ดินที่ออกชายทะเล จึงเป็นสิทธิของผู้เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินในขณะที่มีการดำเนินการออกโฉนดที่ดินซึ่งขณะนั้นนาย ค. เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินทั้งสองแปลง การที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการออกโฉนดที่ดินพิพาทโดยระบุข้างเคียงทิศตะวันตกว่าจดชายทะเลแทนที่จะระบุว่าจดทะเลอันเป็นการคลาดเคลื่อนหรือผิดพลาด ย่อมถือได้ว่าเป็นการกระทำที่กระทบต่อสิทธิหรือหน้าที่ของนาย ค. ซึ่งเป็นผู้ได้รับคำสั่งทางปกครอง หากใช้กระทบต่อสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใดไม่ เนื่องจากหากผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการระบุแผนที่ข้างเคียงที่ดินพิพาทไม่ถูกต้องคลาดเคลื่อนในขณะที่จะโอนที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีก็ชอบที่จะดำเนินการเพื่อขอรังวัดและตรวจสอบรูปแผนที่ข้างเคียงทั้งสี่ด้านในที่ดินพิพาทได้อยู่ก่อนการรับโอนที่ดิน กรณีจึงยังไม่มีกรกระทำทางปกครองที่มากกระทบสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีอันจะเป็นเหตุให้เกิดเป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๙ เล่ม ๓/

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๓๙/๒๕๔๙

- ผู้ฟ้องคดี นายสุวรรณ ถาวรวงษ์ ที่ ๑
นางยุพิน ถาวรวงษ์ ที่ ๒
- ผู้ถูกฟ้องคดี อธิบดีกรมที่ดิน กับพวกรวม ๗ คน ที่ ๑
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องบางข้อหาไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และมาตรา ๗๒)

● คำวินิจฉัยของศาล

คำฟ้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แก้ไขการรับรองแนวเขตป่าไม้ถาวร และดำเนินการออกโฉนดที่ดินให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเห็นว่า ที่ดินของผู้ฟ้องคดีอยู่ในเขตป่าไม้ถาวร อันเป็นการรับรองแนวเขตป่าไม้ถาวรไม่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ส่วนคำฟ้องที่ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๗ ดำเนินการเกี่ยวกับการรับรองแนวเขตป่าไม้ถาวรไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และที่ ๒ ตั้งคณะกรรมการสอบสวนความผิดและลงโทษทางวินัยกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๗ ซึ่งการที่ผู้บังคับบัญชาจะใช้ดุลพินิจ ตั้งคณะกรรมการสอบสวนความผิดวินัยผู้ใต้บังคับบัญชาหรือไม่ มีบทกฎหมายบัญญัติบังคับไว้โดยเฉพาะ ศาลปกครองไม่อาจก้าวล่วงไปใช้อำนาจบังคับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ให้ตั้งคณะกรรมการสอบสวนความผิดและลงโทษทางวินัยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๗ ได้และคำขอที่ศาลไม่อาจกำหนดคำบังคับให้ได้ตามมาตรา ๗๒ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๙ เล่ม ๘

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๔๐/๒๕๔๙

- ผู้ฟ้องคดี นายสุก พิชภา
- ผู้ถูกฟ้องคดี เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดอุบลราชธานี สาขาตระการพิชัยผล ที่ ๑
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดอุบลราชธานี ที่ ๒
ผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี ที่ ๓
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 - ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๖๐)
 - พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (มาตรา ๕)
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑))

● คำวินิจฉัยของศาล

คำฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ลงวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๔๙ ที่วินิจฉัยให้นาย อ. เป็นผู้มีสิทธิในที่ดินพิพาทดีกว่าผู้ฟ้องคดี เป็นคำสั่งทางปกครองตามนัยมาตรา ๕ แห่ง พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งผู้ฟ้องคดีอ้างว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของที่ดินแปลงพิพาทโดยได้ครอบครองและทำประโยชน์ที่ดินพิพาทมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๗ การที่จะพิจารณาพิพากษาว่า คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่วินิจฉัยให้นาย อ. มีสิทธิในที่ดินพิพาทเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ จำต้องพิจารณาให้ได้ความก่อนว่า สิทธิในที่ดินพิพาทเป็นของผู้ฟ้องคดีหรือของนาย อ. และโดยที่กรณีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินปรากฏว่าศาลอุทธรณ์ภาค ๑ ได้มีคำพิพากษาในคดีหมายเลขแดงที่ ๑๑๒๓/๑/๒๕๔๑ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๑ ให้ที่ดินแปลงพิพาทเป็นของนาย อ. และคดีถึงที่สุดแล้วประเด็นพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินจึงเป็นอันยุติ ศาลปกครองชั้นต้นชอบที่จะดำเนินกระบวนการพิจารณาและมีคำพิพากษาหรือคำสั่งต่อไปได้ ที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาและให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความในประเด็นที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ลงวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๔๙ นั้น ศาลปกครองสูงสุดไม่เห็นพ้องด้วย

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๙ เล่ม ๘

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๖๙/๒๕๔๙

- **ผู้ฟ้องคดี** บริษัท เสนาดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด (มหาชน)
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** กรมที่ดิน ที่ ๑
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดปทุมธานี สาขาธัญบุรี ที่ ๒
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลภาษีอากรและวิธีพิจารณาคดีภาษีอากร พ.ศ. ๒๕๒๔ (มาตรา ๙ (๓))
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคสอง (๓))
 - ประกาศกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการแต่งตั้งเจ้าพนักงาน (ฉบับที่ ๑๐)
เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานประเมินตามประมวลรัษฎากร (ข้อ ๑)
 - ประกาศกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการแต่งตั้งเจ้าพนักงาน (ฉบับที่ ๑๑)
เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานประเมินตามประมวลรัษฎากร (ข้อ ๑)
- **คำวินิจฉัยของศาล**

กรณีพิพาทอันเกิดจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเรียกเก็บภาษีเงินได้ภาษีธุรกิจเฉพาะและอากรแสตมป์ จากการขายอสังหาริมทรัพย์จากผู้ฟ้องคดีซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่าตนเองได้รับยกเว้นค่าภาษีดังกล่าว เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการขอคืนค่าภาษีอากรอันมีมูลกรณีสืบเนื่องมาจากการประเมินและเรียกเก็บภาษีอากรที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลภาษีอากรตามมาตรา ๙ (๓) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลภาษีอากรและวิธีพิจารณาคดีภาษีอากร พ.ศ. ๒๕๒๔ จึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคสอง (๓) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ
- **อ้างอิง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๙ เล่ม ๙

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๔๑/๒๕๕๙

- ผู้ฟ้องคดี นายประยูร พลพัฒน์พงศ์
- ผู้ถูกฟ้องคดี อธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๑
กรมที่ดิน ที่ ๒
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 - พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (มาตรา ๕)
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง (๑))

● คำวินิจฉัยของศาล

การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อาศัยอำนาจตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินและกฎกระทรวงฯ ออกคำสั่งเพิกถอน น.ส. ๓ ก. และโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดี มีผลทำให้เอกสารแสดงสิทธิในที่ดินของผู้ฟ้องคดีถูกเพิกถอนและต้องเสียสิทธิครอบครองที่ดินและกรรมสิทธิ์ในที่ดินดังกล่าว จึงเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เมื่อผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง ขอให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดังกล่าว คดีนี้จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ที่ศาลมีอำนาจพิพากษาหรือมีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งดังกล่าวตามมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวหากคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายสำหรับคำขอให้ศาลพิพากษาให้ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิและหน้าที่ในที่ดินตาม น.ส. ๓ ก. และโฉนดที่ดิน เมื่อคดีนี้เป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ซึ่งศาลปกครองจะต้องมีคำบังคับตามมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน แต่การที่ผู้ฟ้องคดีขอให้ศาลพิพากษาให้ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิในที่ดินตาม น.ส. ๓ ก. และโฉนดที่ดิน อันเป็นคำขอให้ศาลรับรองสิทธิในที่ดินดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดี ซึ่งศาลปกครองไม่อาจกำหนดคำบังคับให้ตามคำขอของผู้ฟ้องคดีได้

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๙ เล่ม ๙

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๘๓/๒๕๕๙

- **ผู้ฟ้องคดี** นางชนิษฐา พิมพ์พันธุ์ ที่ ๑
นางวิไลรัตน์ บัวเทศ ที่ ๒
นางทัศนีย์ สุรสนธิ ที่ ๓
นางเบญจพร สิงห์โตทอง ที่ ๔
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** อธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๑
รองอธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๒
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนครสวรรค์ ที่ ๓
รองปลัดกระทรวงมหาดไทย ที่ ๔
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านการจัดการความมั่นคงภายใน
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๖๑)
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง)
- **คำวินิจฉัยของศาล**

คำฟ้องว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสี่ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐใช้อำนาจตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ออกคำสั่งทางปกครองเพิกถอนการออกโฉนดที่ดิน และใช้อำนาจวินิจฉัยอุทธรณ์ตามมาตรา ๔๕ แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย คดีมีประเด็นเกี่ยวกับการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการออกคำสั่งทางปกครองโดยเฉพาะ จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาศาลปกครอง แต่โดยที่มติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เป็นเพียงการดำเนินการพิจารณาภายในฝ่ายปกครอง ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ไม่ได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากมติดังกล่าว จึงไม่มีสิทธิฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน
- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๙ เล่ม ๙

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๘๔/๒๕๕๙

- **ผู้ฟ้องคดี** นางเหิง เกิดเขาทะลุ
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** สำนักงานที่ดินจังหวัดชุมพร สาขาสวี ที่ ๑
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดชุมพร สาขาสวี ที่ ๒
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง)
- **คำวินิจฉัยของศาล**

แม้ผู้ฟ้องคดีขอให้ศาลเพิกถอนการออก น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๙๘๕ และเลขที่ ๙๘๖ เพราะเห็นว่าเป็นการออกทับที่ดินสาธารณะ จึงเป็นการออก น.ส. ๓ ก. โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏตามคำฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าตนเองเป็นผู้ครอบครองและทำประโยชน์อยู่ในที่ดินแปลงพิพาทดังกล่าวด้วย หากความจริงเป็นดังที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่า ที่ดินแปลงพิพาทเป็นที่ดินสาธารณะ ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นเพียงผู้บุกรุกเข้าไปครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินสาธารณะโดยนิตินัยการออก น.ส. ๓ ก. ในที่ดินแปลงพิพาทจึงไม่ได้กระทบสิทธิใดๆ ของผู้ฟ้องคดีผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้จากการออก น.ส. ๓ ก. ในที่ดินแปลงพิพาทของผู้ถูกฟ้องคดี อันจะมีสิทธิฟ้องคดีนี้ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ
- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๙ เล่ม ๙

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๔๓/๒๕๕๙

- ผู้ฟ้องคดี พันตำรวจเอก สำราญ จิตรมั่น ที่ ๑ กับพวกรวม ๙๙ คน
- ผู้ถูกฟ้องคดี เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ ที่ ๑
อธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๒
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย
(คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 - พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (มาตรา ๕)
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๙)

● คำวินิจฉัยของศาล

การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งไม่รับจดทะเบียนโอนถนนภายในโครงการจัดสรรที่ดินให้เป็นทางสาธารณประโยชน์ตามคำขอของเทศบาลตำบลช้างเผือกเป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งทำให้เทศบาลตำบลช้างเผือกไม่สามารถดูแลบำรุงรักษาถนนให้ผู้ฟ้องคดี ซึ่งเป็นผู้ซื้อที่ดินจัดสรรสามารถใช้ประโยชน์สัญจรได้ตามปกติ อันเป็นการกระทบต่อสิทธิของผู้ฟ้องคดี ประกอบกับผู้ฟ้องคดีได้มีส่วนในการพิจารณาทางปกครองจากการที่เทศบาลได้ส่งเรื่องพร้อมรายงานการประชุมผู้ซื้อที่ดินจัดสรรในโครงการให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาออกคำสั่งจดทะเบียนโอนถนนดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นคู่กรณีตามมาตรา ๕ แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และถือได้ว่าเป็นผู้เสียหายตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวและผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์เมื่อวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๕๙ ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีต่อศาลเมื่อวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๙ จึงเป็นการฟ้องคดีภายในกำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๙ เล่ม ๙

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๖๑/๒๕๔๙

- **ผู้ฟ้องคดี** นายเกียรติ ธรรมมงคล
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** สำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร ที่ ๑
เจ้าพนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร ที่ ๒
อธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๓
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครอง (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง)

● คำวินิจฉัยของศาล

ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามที่รับคำขอออกใบแทนโฉนดที่ดิน และคำสั่งที่ให้ออกใบแทนโฉนดที่ดินพิพาทเพื่อจดทะเบียนโอนตามคำพิพากษาตามยอมของศาลแพ่ง ซึ่งคดีอยู่ระหว่างการบังคับคดีของศาลยุติธรรม การกระทำหรือการออกคำสั่งที่พิพาทดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามได้ดำเนินการตามคำพิพากษาของศาลยุติธรรม มิได้เกิดจากการใช้ดุลพินิจของฝ่ายปกครองในการกระทำทางปกครองที่กระทบสิทธิของผู้ฟ้องคดี และต่อมาผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำร้องต่อศาลแพ่งขอให้เพิกถอนคำสั่งศาลที่ให้ถือเอาคำพิพากษาแทนการแสดงเจตนาของจำเลยหรือผู้ฟ้องคดีกับพวก ซึ่งเรื่องอยู่ระหว่างการพิจารณาคำร้องของศาลแพ่ง มูลเหตุแห่งคดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลแพ่งในชั้นบังคับคดี จึงมีใช้คดีพิพาทที่ศาลปกครองมีอำนาจรับไว้พิจารณาพิพากษาได้ตามนัยมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ

- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๙ เล่ม ๙

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๔๑/๒๕๔๙

- **ผู้ฟ้องคดี** นางเพชรรัตน์ หรือ เบญจมาศ เมืองทอง
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** อธิบดีกรมที่ดิน
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (มาตรา ๑๙๓/๘)
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๔๖ และมาตรา ๓/๓ วรรคหนึ่ง)
 - ระเบียบการสื่อสารแห่งประเทศไทย ฉบับที่ ๓๔๒ ว่าด้วยการอนุญาตให้รับรวบรวมสิ่งของเพื่อส่งทางไปรษณีย์ พ.ศ. ๒๕๔๓ (ข้อ ๑๖)

● คำวินิจฉัยของศาล

ผู้ฟ้องคดีได้รับทราบกำหนดนัดฟังคำพิพากษาโดยชอบแล้ว หากผู้ฟ้องคดีจะอุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาศาลปกครองชั้นต้น ผู้ฟ้องคดีจะต้องยื่นคำอุทธรณ์ภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ได้อ่านคำพิพากษามาตรา ๓/๓ วรรคหนึ่งแห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ คดีนี้ระยะเวลาในการยื่นอุทธรณ์จะครบกำหนดในวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๔๙ ซึ่งเป็นวันแรงงานแห่งชาติที่ทำการไปรษณีย์ทั่วประเทศปิดทำการ จึงต้องนับวันที่เริ่มทำการใหม่ต่อจากวันที่หยุดทำการนั้นเป็นวันสุดท้ายของระยะเวลาคือวันอังคารที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๔๙ การที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่าได้ยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาศาลปกครองชั้นต้น ณ ที่ทำการไปรษณีย์เอกชนในวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๔๙ แต่ที่ทำการไปรษณีย์อุบลราชธานีได้ติดราลงทะเบียนรับคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีในวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๔๙ จึงเป็นการยื่นอุทธรณ์ภายในกำหนดระยะเวลาแล้วนั้น ไปรษณีย์เอกชนหรือผู้รวบรวมไม่มีฐานะเป็นตัวการ ตัวแทนของ กสท. ตามข้อ ๑๖ แห่งระเบียบการสื่อสารแห่งประเทศไทย ฉบับที่ ๓๔๒ ว่าด้วยการอนุญาตให้รับรวบรวมสิ่งของเพื่อส่งทางไปรษณีย์ พ.ศ. ๒๕๔๓ ผู้ฟ้องคดีจะอ้างเหตุแห่งการล่าช้าดังกล่าวเพื่อให้ศาลรับคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณาไม่ได้

- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๙ เล่ม ๑๐

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๙๒/๒๕๔๙

- ผู้ฟ้องคดี นายบุญยิ่ง วาริทธิโชค
- ผู้ถูกฟ้องคดี เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดชลบุรี สาขาสัตหีบ
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 - ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (มาตรา ๑๔๕)
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง)
- คำวินิจฉัยของศาล

ข้อเท็จจริงรับกันว่า นาง พ. เป็นผู้มีสิทธิครอบครองที่ดินพิพาทดีกว่าผู้ฟ้องคดีตามคำพิพากษาฎีกาหมายเลขแดงที่ ๑๐๑๖/๒๕๓๙ คำพิพากษาศาลฎีกาดังกล่าวย่อมผูกพันผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นคู่ความในคดี ตามมาตรา ๑๔๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง การที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องคดีต่อศาลปกครองเพื่อให้มีคำพิพากษาว่าที่ดินพิพาทเป็นของผู้ฟ้องคดี ซึ่งเป็นการโต้แย้งคำพิพากษาศาลฎีกาดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่ผู้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ
- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๙ เล่ม ๑๑

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓/๑๔/๒๕๔๙

- **ผู้ฟ้องคดี** บริษัท รอยัลคราวน์ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** รองอธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๑
อธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๒
กรมที่ดิน ที่ ๓
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับหน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๖๑)
 - พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (มาตรา ๔๔)
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๔๒ วรรคสอง)

● คำวินิจฉัยของศาล

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งเพิกถอนหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓ ก.) ของผู้ฟ้องคดี ซึ่งผู้ฟ้องคดีต้องใช้สิทธิอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ภายในกำหนดเวลาสิบห้าวันนับแต่วันได้รับแจ้งคำสั่ง ตามมาตรา ๔๔ แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เนื่องจากประมวลกฎหมายที่ดินไม่ได้กำหนดระยะเวลาการยื่นอุทธรณ์ไว้เป็นการเฉพาะ และไม่อาจนำระยะเวลาการคัดค้านของผู้มีส่วนได้เสียตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินมาใช้บังคับโดยอนุโลมได้เพราะเป็นคนละขั้นตอนกัน เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งคำสั่งเพิกถอนหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) เมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๔๙ และได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวเมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๔๙ จึงล่วงพ้นกำหนดเวลาการยื่นอุทธรณ์คำสั่งภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งแล้ว ตามมาตรา ๔๔ แห่ง พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีไม่ได้ดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนเสียหายตามที่กฎหมายกำหนดไว้ก่อนการยื่นฟ้องคดีนี้ผู้ฟ้องคดีจึงไม่อยู่ในฐานะเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครอง ตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ

- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๙ เล่ม ๑๑

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓/๓๕/๒๕๔๙

- ผู้ฟ้องคดี นายประมวล ตัญญะรัต
- ผู้ถูกฟ้องคดี กรมที่ดิน
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙)
- คำวินิจฉัยของศาล
ผู้ฟ้องคดีนำข้อเท็จจริงพิพาทเดียวกันกับที่ศาลปกครองสูงสุดได้เคยมีคำสั่งไปแล้วว่า มิใช่ข้อพิพาททางปกครองอันอยู่ในเขตอำนาจที่ศาลปกครองจะรับไว้พิจารณาได้ มารื้อฟื้นเพื่อฟ้องร้องเป็นคดีอีกก็ไม่ทำให้ศาลปกครองมีอำนาจที่จะรับคำฟ้องของคดีไว้พิจารณาได้ใหม่
- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๙ เล่ม ๑๒

บ่อคำสังศาลปกครองสูงสุดที่ ๓/๔๙/๒๕๔๙

- ผู้ฟ้องคดี นางสาวสมใจ บำรุงผล ที่ ๑
นางสมบุญ เรืองโอภาส ที่ ๒
 - ผู้ถูกฟ้องคดี กรมที่ดิน ที่ ๑
อธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๒
สำนักงานที่ดินจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สาขาเสนา ที่ ๓
 - เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
 - กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 - รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ (มาตรา ๒๓๖)
 - พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (มาตรา ๕)
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และ มาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง (๑))
 - ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ (ข้อ ๔๑ วรรคสอง)
 - คำวินิจฉัยของศาล

การพิจารณาว่าคดีที่ฟ้องนั้น เป็นคดีประเภทใด อยู่ในเขตอำนาจของศาลใดต้องพิจารณาจากข้อกล่าวหาที่บรรยายมาในคำฟ้องและคำขอที่ผู้ฟ้องคดีขอมาเป็นหลัก การฟ้องคดีขอให้เพิกถอนคำสั่งทางปกครองเป็นคดีปกครองที่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๓๖ ประกอบกับมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ศาลยุติธรรมไม่มีอำนาจตามกฎหมายที่จะเพิกถอนคำสั่งทางปกครองได้ ส่วนกรณีการฟ้องคดีที่มีบางประเด็นอาจเกี่ยวพันเรื่องกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองที่ดิน ศาลปกครองมีอำนาจที่จะวินิจฉัยประเด็นเรื่องกรรมสิทธิ์ หรือสิทธิครอบครองเพื่อให้ศาลสามารถวินิจฉัยประเด็นหลักแห่งคดีได้ตามข้อ ๔๑ วรรคสอง ของระเบียบของที่ประชุมใหญ่ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓
 - อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๙ เล่ม ๑๒

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓/๕๓/๒๕๔๙

- ผู้ฟ้องคดี นายสนั่น ปินะธา
- ผู้ถูกฟ้องคดี อธิบดีกรมที่ดิน
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 - พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙ (มาตรา ๖๙ วรรคสอง และมาตรา ๓/๑)
 - พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๔๙ และมาตรา ๕๒ วรรคสอง)
- คำวินิจฉัยของศาล

สำนักงาน ก.พ. มีหนังสือวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๔๙ แจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งลงโทษผู้ฟ้องคดีให้ออกจากราชการพร้อมแจ้งสิทธิการฟ้องคดี โดยส่งทางไปรษณีย์ตอบรับไปยังภูมิลำเนาของผู้ฟ้องคดี ซึ่งภรรยาของผู้ฟ้องคดีเป็นผู้รับหนังสือดังกล่าวเมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๔๙ จึงถือว่าผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ในวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๔๙ แล้ว ตามมาตรา ๖๙ วรรคสอง และมาตรา ๓/๑ แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และรู้เหตุแห่งการฟ้องคดีนี้ในวันเดียวกัน ผู้ฟ้องคดีจึงต้องนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองภายในเก้าสิบวันนับแต่วันดังกล่าวคือภายในวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๓๙ เมื่อผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองในวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๔๙ จึงเป็นการฟ้องที่พ้นระยะเวลาการฟ้องคดีแล้วตามมาตรา ๔๙ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ การที่ผู้ฟ้องคดีอ้างเหตุเจ็บป่วย เข้าลักษณะเหตุจำเป็นตามมาตรา ๕๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันนั้น ข้อเท็จจริงปรากฏว่า อาการเจ็บป่วยของผู้ฟ้องคดีไม่ได้รุนแรงมากจนถึงขนาดไม่สามารถดำเนินการหรือมอบหมายให้บุคคลอื่นดำเนินการฟ้องคดีแทน จึงไม่มีเหตุผลเพียงพอที่จะอ้างเหตุจำเป็นได้
- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๙ เล่ม ๑๒

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓/๓๒/๒๕๕๙

- ผู้ฟ้องคดี บริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน)
- ผู้ถูกฟ้องคดี อธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๑
กรมที่ดิน ที่ ๒
รองปลัดกระทรวงมหาดไทย
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านการจัดการความมั่นคงภายใน ที่ ๓
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑))
 - กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความใน พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙
- คำวินิจฉัยของศาล

การเพิกถอน น.ส. ๓ ก. ฉบับที่พิพาท สืบเนื่องมาจากการใช้ ส.ค. ๑ ของที่ดินแปลงอื่นที่ได้มีการออก น.ส. ๓ ก. ไปแล้วมาสวมแทนเป็น ส.ค. ๑ ของที่ดินแปลงพิพาท กรณีพิพาทมีเพียงว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งเพิกถอน น.ส. ๓ ก. ฉบับพิพาทโดยอ้างเหตุแห่งการเพิกถอนว่า ส.ค. ๑ ที่ใช้เป็นหลักฐานในการออก น.ส. ๓ ก. ฉบับพิพาท เป็น ส.ค. ๑ ของที่ดินแปลงอื่น และได้ใช้เป็นหลักฐานออก น.ส. ๓ ก. ของที่ดินแปลงอื่นไปแล้วชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ จึงเป็นคดีพิพาทที่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองที่จะพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งได้ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ
- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๙ เล่ม ๑๒

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๘๗/๑/๒๕๕๙

- **ผู้ฟ้องคดี** นางอุไร บุตรศักดิ์ศรี ที่ ๑
พันโท เสน่ห์ เอี่ยมจินดา ที่ ๒
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** เจ้าพนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สาขาบางเขน ที่ ๑
อธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๒
กรมที่ดิน ที่ ๓
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลภาษีอากรและวิธีพิจารณาคดีภาษีอากร พ.ศ. ๒๕๒๔ (มาตรา ๙ (๑))
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคสอง (๓))
- **คำวินิจฉัยของศาล**

การที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองขอให้เพิกถอนคำสั่งเรียกให้ชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและค่าอากรแสตมป์เพิ่มเติมของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งได้รับการแต่งตั้งให้เจ้าพนักงานตามประมวลรัษฎากร เป็นคดีอุทธรณ์คำวินิจฉัยของเจ้าพนักงานหรือคณะกรรมการตามกฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากร ตามมาตรา ๙ (๑) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลภาษีอากรและวิธีพิจารณาคดีภาษีอากร พ.ศ. ๒๕๒๔ ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลภาษีอากร
- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๙ เล่ม ๑๔

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๘๘๙/๒๕๕๙

- ผู้ฟ้องคดี นายพ่อง นิมดี
- ผู้ถูกฟ้องคดี ปลัดกระทรวงมหาดไทย ที่ ๑
อธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๒
คณะกรรมการสอบสวนตามคำสั่งกรมที่ดิน ที่ ๑๒๕๓/๒๕๕๕ ที่ ๓
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งเพิกถอนคำสั่งรับคำฟ้องและคำสั่งไม่รับคำฟ้องบางส่วนไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 - ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (มาตรา ๑๓๐๔)
 - พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (มาตรา ๕)
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง)
- คำวินิจฉัยของศาล

การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ รายงานการสอบสวนแก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ว่าผู้ฟ้องคดีมีเจตนาอุทธรณ์ที่ดินของตนให้เป็นทางสาธารณประโยชน์ ประกอบกับได้ยื่นคำขอรังวัดแบ่งแยกและขอจดทะเบียนด้วยตัวเอง ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ได้สอบสวนถึงสิทธิและความสามารถของผู้ขอแล้วเห็นว่า มีสิทธิ ความสามารถ และตรงตามเจตนา จึงได้จดทะเบียนแบ่งหักเป็นทางสาธารณประโยชน์ให้ตามความประสงค์ จึงถือว่าผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์ที่ดินบริเวณดังกล่าวให้เป็นทางสาธารณประโยชน์ตรงตามเจตนาแล้ว ที่ดินบริเวณนี้ย่อมตกเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินตามมาตรา ๑๓๐๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การให้ความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เป็นเพียงขั้นตอนการพิจารณาทางปกครอง ตามมาตรา ๕ แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ยังไม่มีผลเป็นคำสั่งทางปกครองจึงถือไม่ได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้อันเนื่องจากการสอบสวนของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่อยู่ในฐานะเป็นผู้มีสิทธิฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ
- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๙ เล่ม ๑๔

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๙๑๑/๒๕๔๙

- ผู้ฟ้องคดี นางอุไรวรรณ วรพงษ์
- ผู้ถูกฟ้องคดี อธิบดีกรมที่ดิน
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง)

● คำวินิจฉัยของศาล

การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่ง ลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๔๘ ให้เพิกถอนโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๐๕๑๐ ที่ออกให้แก่ นาย ส. เมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๑๕ โดยอาศัยหลักฐานหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓) เลขที่ ๘๑๖/๓๒๓ ปัจจุบันมีชื่อผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้จัดการมรดกของนาย ส. เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายขอให้ผู้ถูกฟ้องคดียกเว้นเงินค่ารังวัดที่ดินเพื่อกถอนโฉนดที่ดินใหม่ และขอความเป็นธรรมกรณีโฉนดที่ดินถูกเพิกถอนเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๙ เล่ม ๑๔

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๕/๒๕๕๐

● ผู้ฟ้องคดี นายสันติ อำพาส

● ผู้ถูกฟ้องคดี สำนักงานที่ดินจังหวัดระนอง

● เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

- พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๒))
- ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ (ข้อ ๔๑ วรรคสอง)

● คำวินิจฉัยของศาล

ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของสุสานตั้งอยู่ ณ ที่สาธารณประโยชน์ (ที่สงวนสุสาน) ซึ่งนายอำเภอเมืองระนองได้ประกาศหวงห้ามไว้ใช้เป็นที่สุสานเมื่อวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๙ และได้นำขึ้นทะเบียนไว้ตั้งแต่วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๔๒ เนื้อที่ ๑๓๒ ไร่ ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๑๕ ผู้ถูกฟ้องคดีได้ออกโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๕๑๓ ให้แก่นาง จ. โดยอาศัยหลักฐานตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) เลขที่ ๔๙ ซึ่งออกตามหนังสือแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค.๑) เลขที่ ๔๙ ลงวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๔๔ ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๐ คัดค้านการออกโฉนดที่ดินแปลงดังกล่าวและผู้ถูกฟ้องคดีแจ้งให้ญาติของผู้ฟ้องคดีทราบฯ ในการออกโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๕๑๓ ได้ประกาศให้มีการคัดค้านครบสามสิบวันแล้วจึงไม่สามารถคัดค้านได้และมีได้ชี้แจงเหตุผลในการออกโฉนดที่ดินทับที่สาธารณประโยชน์ (ที่สงวนสุสาน) ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ และ ต่อมานาง จ. ได้แบ่งที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๕๑๓ ให้แก่นาง ก. และนาง ก. ได้นำที่ดินดังกล่าวไปขอจดทะเบียนแบ่งแยกเป็นโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๔๙๙๔ จากนั้น นาง ก. ได้ปลูกต้นไม้ปิดกั้นทางเข้าสุสาน ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถเข้าไปสักการะสุสานของบรรพบุรุษได้ จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีเพิกถอนโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๕๑๓ ของนาง จ. และโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๔๙๙๔ ของนาง ก. และให้รังวัดที่ดินโดยกันส่วนที่ดินบริเวณสุสาน ตามแนวทอเหล็กเดิมที่ทายาททั้งสี่ตระกูลได้เคยตกลงไว้กับนาง จ. พร้อมทั้งกันเขตทางเข้าออกถนนเพชรเกษมให้สามารถเข้าสู่สุสานได้โดยสะดวก การที่ศาลจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งตามคำขอของผู้ฟ้องคดีได้ ศาลต้องพิจารณาให้ได้ความก่อนว่าที่ดินพิพาทเป็นที่สาธารณประโยชน์หรือเป็นที่ดินของบุคคลอื่นเป็นสำคัญ จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินอันอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม มิใช่เรื่องที่ศาลปกครองมีอำนาจวินิจฉัยประเด็นเกี่ยวพันกันที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลอื่นซึ่งมิใช่ศาลปกครองก่อนเพื่อให้ศาลสามารถวินิจฉัยประเด็นหลักแห่งคดีได้ตามข้อ ๔๑ วรรคสอง แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓

● อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๑

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๐/๒๕๕๐

- ผู้ฟ้องคดี นายชัยสิทธิ์ เอี่ยมยิ่งพานิช ที่ ๑
นางจงกล เอี่ยมยิ่งพานิช ที่ ๒
- ผู้ถูกฟ้องคดี อธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๑
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดชุมพร สาขาปะทิว ที่ ๒
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง)
- คำวินิจฉัยของศาล
ประเด็นพิพาทที่ว่า คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ให้เพิกถอนโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง เนื่องจากโฉนดที่ดินดังกล่าวซึ่งออกสืบเนื่องจากหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก) เลขที่ ๑๐๙๕ ออกทับที่ดินสาธารณะประโยชน์ ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ซึ่งการที่ศาลจะพิจารณาในเนื้อหาของคำสั่งเพิกถอนโฉนดที่ดินดังกล่าวว่าชอบด้วยกฎหมายหรือไม่นั้น ศาลจะต้องพิจารณาให้ได้ความเสียก่อนว่าที่ดินพิพาทเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ฟ้องคดีทั้งสองหรือเป็นที่สาธารณะประโยชน์ กรณีจึงเป็นคดีพิพาทอันเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรมไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ
- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๑

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๖/๒๕๕๐

- ผู้ฟ้องคดี นายทองปาน คำนนท์
- ผู้ถูกฟ้องคดี สำนักงานที่ดินจังหวัดมุกดาหาร
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งรับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑))

● คำวินิจฉัยของศาล

การที่จะวินิจฉัยว่าโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๓๐๓ ที่ผู้ถูกฟ้องคดีออกให้แก่นาง ม. เป็นคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งจะต้องถูกเพิกถอนหรือไม่ ศาลจำเป็นต้องพิจารณาวินิจฉัยให้ได้ความว่าที่ดินตามโฉนดที่ดินดังกล่าวเป็นของบิดาและมารดาของภรรยาผู้ฟ้องคดีและตกทอดแก่ภรรยาผู้ฟ้องคดีโดยทางมรดกหรือเป็นของนาง ม. เป็นสำคัญ แม้ตามรูปคดี คดีนี้จะเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการออกกฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดตามนัยมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ แต่ตามเนื้อหาแห่งคดีแล้ว คดีนี้เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรมมิใช่ศาลปกครอง

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๒

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๒/๒๕๕๐

- ผู้ฟ้องคดี นายมงคล เพ็งโตวงษ์
- ผู้ถูกฟ้องคดี เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนครปฐม สาขาบางเลน ที่ ๑
อธิบดีกรมชลประทาน ที่ ๒
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและความรับผิดชอบอื่นของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องบางข้อหาไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓/๓ วรรคหนึ่ง)
 - ระเบียบที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ (ข้อ ๔๙/๑ และข้อ ๙๓)

● คำวินิจฉัยของศาล

เมื่อศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องและจำหน่ายคดี ผู้ฟ้องคดีมีได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อศาลปกครองสูงสุดตามข้อ ๔๙/๑ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ ถือว่าคดีเป็นอันถึงที่สุดแล้วตามมาตรา ๓/๓ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ต่อมาผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเป็นคดีนี้ต่อศาลปกครองชั้นต้นโดยมีคำขอรวม ๔ ข้อหา ซึ่งเป็นประเด็นข้อพิพาทที่ต้องวินิจฉัยโดยอาศัยเหตุอย่างเดียวกันกับคดีก่อนที่ถึงที่สุดไปแล้วแม้ผู้ฟ้องคดีจะฟ้องคดีผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองซึ่งเป็นการเปลี่ยนตัวผู้ถูกฟ้องคดีแต่ผู้ถูกฟ้องคดีในคดีนี้ก็เป็นผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองในคดีก่อน ถือได้ว่าเป็นคู่กรณีเดียวกันจึงต้องห้ามมิให้คู่กรณีเดียวกันมาฟ้องกันอีกในประเด็นที่ได้วินิจฉัยโดยอาศัยเหตุอย่างเดียวกัน ตามข้อ ๙๓ แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ นอกจากนี้ มาตรา ๓๒ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ไม่ได้บัญญัติให้ศาลมีอำนาจกำหนดค่าบังคับโดยให้ถือเอาค่าพิพาทหรือคำสั่งศาลแทนการแสดงเจตนาของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองในกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่ปฏิบัติตามคำขอของผู้ฟ้องคดีตามข้อหาที่สาม หรือให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองร่วมกันหรือแทนกันชดใช้ค่าธรรมเนียมศาลแทนผู้ฟ้องคดีข้อหาที่สี่ได้

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๒

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓/๙/๒๕๕๐

- ผู้ฟ้องคดี นายประชา ทองสำฤทธิ์
- ผู้ถูกฟ้องคดี เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสมุทรปราการ
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 - ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (มาตรา ๑๔๕)
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๓ และมาตรา ๙)

● คำวินิจฉัยของศาล

แม้เจ้าหน้าที่รังวัดที่ดินของผู้ถูกฟ้องคดีเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๓ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ แต่การรังวัดทำแผนที่ที่ดินพิพาทเป็นการดำเนินการตามคำสั่งศาลจังหวัดสมุทรปราการเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาพิพากษาคดี หาใช้กฎหรือคำสั่งทางปกครองที่ผู้ฟ้องคดีจะนำมายื่นฟ้องต่อศาลปกครองขอให้ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งให้เพิกถอนได้ หากผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการรังวัดทำแผนที่ที่ดินดังกล่าวไม่ถูกต้อง ผู้ฟ้องคดีก็ชอบที่จะนำพยานหลักฐานมานำสืบคัดค้านการรังวัดต่อศาลจังหวัดสมุทรปราการที่พิจารณาคดีได้อีกทั้งศาลแขวงสมุทรปราการได้พิพากษาในคดีหมายเลขคำที่ ๓๕๙๖/๒๕๔๘ หมายเลขแดงที่ ๑๔๓๘/๒๕๔๙ ว่า ที่ดินตามแผนที่พิพาทอยู่ในที่ดินของนางสาว ล. กับพวก คำพิพากษาดังกล่าวย่อมมีผลผูกพันผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๑๔๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง จึงมิใช่คดีพิพาทที่อยู่ในเขตอำนาจศาลปกครองตามมาตรา ๙ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๒

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๐/๒๕๕๐

- ผู้ฟ้องคดี ห้างหุ้นส่วนสามัญ วัฒนาสามัคคี (คณะบุคคล)
- ผู้ถูกฟ้องคดี กรมที่ดิน
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่หน่วยงานทางปกครองออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง)
- คำวินิจฉัยของศาล
 แม้ผู้ฟ้องคดีจะเห็นว่าคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่สั่งแก้ไขเนื้อที่และรูปแผนที่ในโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีจะไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงขอให้ศาลสั่งเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว แต่การที่ศาลจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งตามคำขอของผู้ฟ้องคดีได้ ศาลต้องพิจารณาให้ได้ความเสียก่อนว่าที่ดินพิพาทเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ฟ้องคดีหรือเป็นที่ป่าช้าสาธารณะประโยชน์ อันเป็นการพิจารณาเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินซึ่งอยู่ในอำนาจศาลยุติธรรม จึงมิใช่คดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ
- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๒

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๑๕/๒๕๕๐

- ผู้ฟ้องคดี นางอำนาจ ประเสริฐสังข์
- ผู้ถูกฟ้องคดี กรมที่ดิน ที่ ๑
อำเภอเสลภูมิ ที่ ๒
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง)

● คำวินิจฉัยของศาล

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ออกคำสั่งแก้ไขรูปแผนที่และเนื้อที่ใน น.ส.๓ ก. เลขที่ ๓๕๖๒ ที่พิพาทของผู้ฟ้องคดีบางส่วนทางด้านทิศใต้ เพราะออกทับทางสาธารณประโยชน์และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีและบริวารออกไปจากที่ดินที่พิพาทดังกล่าวส่วนที่เป็นทางสาธารณประโยชน์ แต่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าที่ดินที่พิพาทกันเป็นที่ดินของผู้ฟ้องคดีมิใช่เป็นทางสาธารณประโยชน์ จึงฟ้องคดีต่อศาลขอให้มีคำพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองโดยพิพากษาว่าไม่มีทางสาธารณประโยชน์ในที่ดินที่พิพาท ซึ่งการที่ศาลจะพิจารณาพิพากษาว่าคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ต้องได้ข้อยุติก่อนว่าที่ดินส่วนที่พิพาทเป็นที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิครอบครองโดยชอบหรือเป็นทางสาธารณประโยชน์ที่ต้องห้ามมิให้ออก น.ส.๓ ก. และต้องห้ามมิให้บุกรุกตามประมวลกฎหมายที่ดิน นอกจากนี้ คำขอของผู้ฟ้องคดีที่ขอให้ศาลพิพากษาว่าไม่มีทางสาธารณประโยชน์ในที่ดิน น.ส.๓ ก. ของผู้ฟ้องคดีมีผลเท่ากับเป็นการขอให้ศาลพิพากษารับรองสิทธิในที่ดินส่วนที่พิพาทเป็นของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นข้อพิพาทเกี่ยวเนื่องกับการพิสูจน์สิทธิในที่ดิน อันอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๓

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๑๓/๒๕๕๐

- **ผู้ฟ้องคดี** นางสาวภา กิจศิริธัญ
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** สำนักงานที่ดินจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สาขาหัวหิน ที่ ๑
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สาขาหัวหิน ที่ ๒
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (มาตรา ๑๓๐๔ (๒))
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง)
- **คำวินิจฉัยของศาล**

ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอรังวัดออกโฉนดที่ดินต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยอ้างว่าได้ครอบครองที่ดินหน้าทะเลด้วยความสงบ สุจริต และเปิดเผย มาเป็นเวลาประมาณ ๓๐ ปี ที่ดินตั้งอยู่นอกแนวเขตที่สาธารณประโยชน์ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เห็นว่า ที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีอ้างสิทธิครอบครองและนำมาขอออกโฉนดดังกล่าวเป็นที่ดินหาดทรายชายทะเลอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินตามมาตรา ๑๓๐๔ (๒) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จึงไม่อยู่ในหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่จะออกโฉนดที่ดินให้ได้ ดังนั้น ศาลจึงต้องพิจารณาให้ได้ความเสียก่อนว่าที่ดินพิพาทเป็นที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิครอบครองหรือเป็นที่ดินหาดทรายชายทะเลที่ถือได้ว่าเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันตามมาตรา ๑๓๐๔ (๒) แห่งประมวลกฎหมายฉบับดังกล่าว อันเป็นการพิจารณาเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินซึ่งอยู่ในอำนาจของศาลยุติธรรม มีใช้คดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ที่ศาลปกครองจะมีอำนาจรับคำฟ้องไว้พิจารณาพิพากษาได้
- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๓

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๑๙/๒๕๕๐

- ผู้ฟ้องคดี นายสมบัติ ลิ้มเจริญ
- ผู้ถูกฟ้องคดี ผู้ว่าราชการจังหวัดปราจีนบุรี ที่ ๑
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดปราจีนบุรี ที่ ๒
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑))

● คำวินิจฉัยของศาล

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ปฏิเสธไม่ออกโฉนดที่ดินตามคำขอของผู้ฟ้องคดีโดยอ้างว่าที่ดินบางส่วนเป็นที่ราชพัสดุ ผู้ฟ้องคดียื่นอุทธรณ์ต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีหนังสือยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงต้องขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งวินิจฉัยอุทธรณ์ดังกล่าว และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ออกโฉนดที่ดินให้ผู้ฟ้องคดี ซึ่งการพิจารณาประเด็นดังกล่าว ศาลจำเป็นต้องพิจารณาให้ได้ความก่อนว่าที่ดินแปลงพิพาทดังกล่าวเป็นของผู้ฟ้องคดีหรือเป็นที่ราชพัสดุเป็นสำคัญ อันเป็นการพิจารณาเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรมคดีจึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๓

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๒๐/๒๕๕๐

- ผู้ฟ้องคดี นางบุษบง ตันติวิท
- ผู้ถูกฟ้องคดี กรมที่ดิน ที่ ๑
อธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๒
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑))

● คำวินิจฉัยของศาล

แม้ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ให้แก่ไขรูปแผนที่และเนื้อที่ดินของผู้ฟ้องคดีโดยไม่มีการรังวัดสอบเขตที่ดินอันถือเป็นกรณีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งควรอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ก็ตาม แต่การที่ศาลปกครองจะพิจารณาว่าคำสั่งดังกล่าวชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ศาลจะต้องพิจารณาก่อนว่าที่ดินส่วนที่มีการแก้ไขเนื้อที่และรูปแผนที่นั้น เป็นที่ดินของผู้ฟ้องคดีหรือเป็นที่ดินป่าสาธารณะประโยชน์ กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินซึ่งไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๓

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๕๑/๒๕๕๐

- ผู้ฟ้องคดี วัดสันป่าสัก
- ผู้ถูกฟ้องคดี อธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๑ กับพวกรวม ๓ คน
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 - พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (มาตรา ๕)
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง)

● คำวินิจฉัยของศาล

แม้คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่เพิกถอน น.ส.๓ ของผู้ฟ้องคดีจะเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ แต่เมื่อพิจารณาจากคำขอของผู้ฟ้องคดีที่ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว และให้เพิกถอน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๙๔๐ ของวัดแม่มาลัย (ร้าง) ที่ออกทับ น.ส. ๓ ของผู้ฟ้องคดี รวมทั้งขอให้มีคำสั่งห้ามมิให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งเจ็ดเข้ามาเกี่ยวข้อหรืออ้างสิทธิใดๆ ในที่ดินแปลงพิพาทอีก เป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีประสงค์ขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพื่อรับรองและคุ้มครองสิทธิในที่ดินของผู้ฟ้องคดีซึ่งการที่ศาลจะวินิจฉัยว่าคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และการออก น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๙๔๐ เป็นคำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ นั้น ศาลต้องพิจารณาให้ได้ความเสียก่อนว่าสิทธิในที่ดินพิพาทเป็นของฝ่ายใดเป็นสำคัญ อันเป็นการพิจารณาเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินซึ่งอยู่ในอำนาจของศาลยุติธรรม มิใช่คดีพิพาทที่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๔

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๓๙/๒๕๕๐

- ผู้ฟ้องคดี นางสาวละเอียด อนุเคราะห์
- ผู้ถูกฟ้องคดี เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสุโขทัย สาขาสวรรคโลก
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำสั่งอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑))

● คำวินิจฉัยของศาล

แม้ผู้ฟ้องคดีจะฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีรับคำขอออกใบแทนโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดี แต่ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีได้รับคำขอออกใบแทนโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีแล้วเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีไม่มีชื่อในโฉนดที่ดิน จึงมีคำสั่งไม่รับคำขอออกใบแทนโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดี แต่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า คำสั่งดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากนาย ส. และนาง ส. ซึ่งเป็นผู้จัดการมรดกของนาย ม. ได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินดังกล่าวโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินดังกล่าว ซึ่งการที่ศาลจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งว่า คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ไม่รับคำขอออกใบแทนโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ศาลต้องพิจารณาให้ได้ความเสียก่อนว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสิทธิในที่ดินมรดกตามที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างหรือไม่ กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการพิสูจน์สิทธิในที่ดินซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลยุติธรรม คดีจึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๔

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๕๓/๒๕๕๐

- ผู้ฟ้องคดี บริษัท เอ็นแอลที โฮลดิ้ง จำกัด
- ผู้ถูกฟ้องคดี อธิบดีกรมที่ดิน
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ (ข้อ ๔๗)

● คำวินิจฉัยของศาล

ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งลงวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๔๙ ให้ผู้ฟ้องคดีทำคำคัดค้านให้การภายใน ๓๐ วันนับตั้งแต่วันที่ได้รับคำสั่ง ผู้ฟ้องคดีทราบคำสั่งศาลเมื่อวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๔๙ แต่เมื่อครบกำหนด ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ทำคำคัดค้านให้การหรือแจ้งเป็นหนังสือให้ศาลทราบว่าจะไม่ประสงค์จะทำคำคัดค้านคำให้การ แต่ประสงค์จะให้ศาลพิจารณาพิพากษาคดีต่อไป ศาลปกครองชั้นต้นจึงมีคำสั่งลงวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๔๙ ให้ผู้ฟ้องคดีทำคำคัดค้านคำให้การอีกครั้ง ภายใน ๑๕ วันนับตั้งแต่วันที่รับคำสั่ง ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้รับทราบคำสั่งศาลเมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๔๙ เมื่อครบกำหนดระยะเวลาตามคำสั่งศาล ผู้ฟ้องคดีก็ไม่ได้ทำคำคัดค้านคำให้การหรือแจ้งเป็นหนังสือให้ศาลทราบว่าจะไม่ประสงค์จะทำคำคัดค้านคำให้การ แต่ประสงค์จะให้ศาลพิจารณาพิพากษาคดีต่อไปแต่อย่างใด จึงถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีมิได้ปฏิบัติตามข้อ ๔๗ แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๔

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๖๓/๒๕๕๐

- ผู้ฟ้องคดี นางสาวละออ เหล่าวัลลภ ที่ ๑
นางสุภา รวมพลพรมราช ที่ ๒
- ผู้ถูกฟ้องคดี อธิบดีกรมที่ดิน
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบโดยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 - ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (มาตรา ๑๓๒๒)
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑))

● คำวินิจฉัยของศาล

ตามที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองพิจารณาให้เพิกถอนคำสั่งผู้ถูกฟ้องคดีที่สั่งให้แก้ไขรายการจดทะเบียนแบ่งกรรมสิทธิ์รวมจำนวนสามแปลง ตลอดจนรายการจดทะเบียนในโฉนดที่ดินแปลงแยกตามผู้ฟ้องคดีในฐานะส่วนตัวและในฐานะผู้จัดการมรดกของนางสาว พ. กับนาง ล. ผู้ถือกรรมสิทธิ์ร่วมกัน ได้ยื่นคำขอแบ่งกรรมสิทธิ์รวมนั้น ในการพิจารณาว่าคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีจะชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ต้องวินิจฉัยให้ได้ข้อยุติก่อนว่าการจดทะเบียนแบ่งกรรมสิทธิ์รวมที่ดินทั้งสามแปลงดังกล่าวของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ที่กระทำในฐานะผู้ถือกรรมสิทธิ์รวมซึ่งกระทำกับผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะผู้จัดการมรดกของนางสาว พ. เป็นกรณีที่ต้องถือว่าผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เป็นผู้มีส่วนได้เสียอันเป็นปฏิปักษ์ต่อกองมรดก ที่ต้องห้ามมิให้ทำนิติกรรมตามมาตรา ๑๓๒๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์หรือไม่ประเด็นหลักที่พิพาทกันจึงเป็นเรื่องเกี่ยวเนื่องกับสิทธิในทรัพย์สินในการจัดการมรดกอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๔

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๒๐/๒๕๕๐

- **ผู้ฟ้องคดี** นายพิสิทธิ์ จันทร์ไชย
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดอุบลราชธานี สาขาม่วงสามสิบ
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำสั่งอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง)
- **คำวินิจฉัยของศาล**

ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอรังวัดออกโฉนดที่ดิน ในวันรังวัดมีผู้คัดค้านการออกโฉนด ผู้ถูกฟ้องคดีจึงทำการสอบสวนเปรียบเทียบและมีคำสั่งออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้คัดค้าน ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าการสั่งการของผู้ฟ้องคดีไม่เป็นธรรมและไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีสอบสวนเฉพาะพยานฝ่ายของผู้คัดค้าน ขอให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าว และออกโฉนดให้แก่ผู้ฟ้องคดี เมื่อผู้ฟ้องคดีมาฟ้องภายในกำหนดหกสิบวันนับแต่วันทราบว่าการฟ้องคดียังมีได้โฉนดที่ดินให้แก่ผู้คัดค้าน จึงมีประเด็นเพียงว่าจะให้ผู้ถูกฟ้องคดีเพิกถอนคำสั่งและทำการสอบสวนเปรียบเทียบใหม่หรือไม่ เห็นว่า แม้ผู้ฟ้องคดีจะอ้างว่าผู้ถูกฟ้องคดีสอบสวนเปรียบเทียบและมีคำสั่งไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ก็เป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีมุ่งประสงค์ให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งรับรองและคุ้มครองสิทธิในที่ดินเป็นสำคัญ จึงเป็นการโต้แย้งเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในที่ดิน ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม
- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๕

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๒๓/๒๕๕๐

- ผู้ฟ้องคดี นายเทพฤทธิ์ แซ่ฉาย
- ผู้ถูกฟ้องคดี เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสงขลา สาขาสะเคา
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)

- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง)

● คำวินิจฉัยของศาล

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีได้ดำเนินการรังวัดสอบเขตเพื่อออกโฉนดที่ดินให้แก่เอกชนรายอื่น โดยปกคลุมหลักฐานรุกล้ำเข้ามาในเขตที่ดินของผู้ฟ้องคดี ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้แจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีรังวัดสอบเขตที่ดินดังกล่าวใหม่อีกครั้ง แต่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีไม่กระทำการตามที่ผู้ฟ้องคดีร้องขอ และผู้ถูกฟ้องคดีได้ออกโฉนดที่ดินรุกล้ำแนวเขตที่ดินของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นหนังสืออุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวและยังไม่ได้รับแจ้งผลการพิจารณา ซึ่งการฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนการออกโฉนดที่ดิน และให้ถอนหลักฐานที่ปกคลุมรุกล้ำเข้ามาในที่ดินของผู้ฟ้องคดี มีประเด็นหลักที่จะต้องพิจารณาก่อนว่าที่ดินที่พิพาทเป็นที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิครอบครองหรือเป็นที่ดินที่อยู่ในกรรมสิทธิ์ของผู้ขอออกโฉนดที่ดินพิพาท แม้จะมีการโต้แย้งการกระทำของเจ้าหน้าที่ในขั้นตอนของการรังวัดสอบเขตที่ดินรวมอยู่ด้วยก็ตาม กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์อันอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม ศาลปกครองจึงไม่อาจรับคำฟ้องไว้พิจารณา ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่งแห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๕

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๒๘/๒๕๕๐

- ผู้ฟ้องคดี นางวาสนา ดีบุก หรือ บุญญสิทธิ์
- ผู้ถูกฟ้องคดี กรมที่ดิน ที่ ๑
สำนักงานที่ดินจังหวัดพังงา สาขาตะกั่วป่า ที่ ๒
นายโชติ ประกอบบุญ (ผู้กำกับการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดิน) ที่ ๓
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑))

● คำวินิจฉัยของศาล

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามดำเนินการรังวัดออกโฉนดที่ดินไม่เป็นไปตามขั้นตอนหรือวิธีการตามกฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติโดยการทำการรังวัดขยายแนวเขตที่ดินเพิ่มขึ้นและลงรูปแผนที่แปลงที่ดินในระวางแผนที่สำหรับการออกโฉนดที่ดินเปลี่ยนแปลงไปจากหลักฐานเดิมที่ปรากฏในระวางรูปถ่ายทางอากาศทำให้ตำแหน่งแปลงที่ดินของผู้ฟ้องคดีที่ครอบครองที่ดินโดยไม่มีหลักฐานแสดงสิทธิในที่ดินถูกรูปแผนที่ของโฉนดที่ดินดังกล่าวทับซ้อน จึงขอให้ศาลเพิกถอนการลงรูปแผนที่ดังกล่าว เป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ แต่โดยที่การลงรูปแผนที่โฉนดที่ดินเป็นผลโดยตรงจากการรังวัดทำแผนที่ในการออกโฉนดที่ดิน และการจะพิจารณาว่าการลงรูปแผนที่แปลงที่ดินดังกล่าวในระวางแผนที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ศาลต้องพิจารณาว่าสิทธิในที่ดินพิพาทเป็นของผู้ใดเป็นสำคัญ จึงเป็นกรณีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๕

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๓๖/๒๕๕๐

- ผู้ฟ้องคดี นายสันต์ชัย โพธิ์นวล
- ผู้ถูกฟ้องคดี อธิบดีกรมที่ดิน
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง (๑))
- คำวินิจฉัยของศาล
ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า เจ้าพนักงานที่ดินซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีจดทะเบียนชื่อนาย จ. เป็นผู้จัดการมรดกของ ข. ในที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๙๒๖ และจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินดังกล่าวให้แก่ บริษัทบริหารสินทรัพย์ไทยโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีเพิกถอนการจดทะเบียนทั้งสองกรณีแม้เจ้าพนักงานที่ดินจะมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการรับจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ ก็เป็นเพียงการปฏิบัติหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการให้เมื่อมีผู้ยื่นความประสงค์ให้ทางราชการดำเนินการเท่านั้น การรับจดทะเบียนและนิติกรรมดังกล่าวเป็นการกระทำเพื่อให้มีข้อมูลที่บุคคลทั่วไปสามารถตรวจสอบถึงความถูกต้องและเชื่อถือได้ของข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นหรือมีอยู่ การที่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีรับจดทะเบียนประเภทผู้จัดการมรดกและประเภทโอนชำระหนี้จำนองในที่ดินที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีจึงมิใช่คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้อำนาจทางปกครองตามกฎหมายในการออกคำสั่งตามนัยมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ จะกำหนดคำสั่งบังคับให้เพิกถอนคำสั่งทั้งสองได้ตามมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว
- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๖

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๔๙/๒๕๕๐

- **ผู้ฟ้องคดี** นายเกษมสรรค์ ทิพย์มนตรี
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** อธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๑
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่ ๒
นายช่างรังวัด ๖ สำนักงานที่ดินจังหวัดสุราษฎร์ธานี (นายสุธี วารวิณิช) ที่ ๓
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙)

● คำวินิจฉัยของศาล

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ทำการรังวัดสอบเขตโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากได้เนื้อที่น้อยกว่าหลักฐานเดิมและผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพิกเฉยไม่ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องในการรังวัดสอบเขตโฉนดที่ดินดังกล่าว ขอให้ศาลพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ทำการรังวัดที่ดินของผู้ฟ้องคดีให้มีเนื้อที่ตามระวางเดิมและตามหลักฐานเดิม และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพิกถอนเอกสารสิทธิที่รुकล้ำเข้าไปในที่ดินของผู้ฟ้องคดี ศาลจำต้องพิจารณาให้ความเสียก่อนว่าเนื้อที่ของที่ดินของผู้ฟ้องคดีตามหลักฐานเดิมและเนื้อที่ของที่ดินที่ได้มีการรังวัดสอบเขตแล้วมีเนื้อที่น้อยกว่าเดิม อันเป็นกรณีพิพาทกันนั้น เป็นที่ดินของผู้ฟ้องคดีหรือเป็นที่ดินข้างเคียง แล้วจึงจะสามารถพิจารณาได้ว่าการรังวัดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีหรือไม่ และศาลจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ สั่งเพิกถอนการออกเอกสารเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ที่ดินส่วนที่รुकล้ำเข้ามาในที่ดินของผู้ฟ้องคดีหรือไม่จึงเป็นกรณีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน อันเป็นคดีเกี่ยวกับสิทธิในทรัพย์สินของบุคคลซึ่งอยู่อำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม

- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๖

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๐๖/๒๕๕๐

- ผู้ฟ้องคดี นายตรีรัตน์ มีทรัพย์
- ผู้ถูกฟ้องคดี เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดชลบุรี สาขาสัตหีบ
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๓))

● คำวินิจฉัยของศาล

กรณีผู้ฟ้องคดีฟ้องว่าผู้ถูกฟ้องคดีส่งมอบ น.ส.๓ ข. ที่ออกตามหลักฐาน ส.ค.๑ ให้แก่นาง พ. โดยเชื่อตามคำแจ้งความอันเป็นเท็จของนาง พ. ว่า ส.ค.๑ ฉบับดังกล่าวสูญหายไป ทั้งรับคำขอของนาง พ. ที่ออกโฉนดที่ดินตามหลักฐาน น.ส.๓ ข. และ ส.ค.๑ ฉบับดังกล่าว ทั้งที่ผู้ฟ้องคดีได้เคยมีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทราบแล้วว่า นาง พ. ได้ขายที่ดินตาม ส.ค.๑ และส่งมอบการครอบครองที่ดิน รวมทั้ง ส.ค.๑ ฉบับดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดีแล้ว ซึ่งเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย โดยขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีเรียก น.ส.๓ ข. จากนาง พ. และห้ามรับคำขอเข้าทำนิติกรรมของนาง พ. ในที่ดินพิพาท ซึ่งแม้จะมีรูปคดีเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามนัยมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๓) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ อย่างไรก็ตามการที่ศาลจะวินิจฉัยว่าการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีหรือไม่ ศาลจำต้องวินิจฉัยให้ได้ความวาระหว่างผู้ฟ้องคดีกับนาง พ. ผู้ใดมีสิทธิครอบครองที่ดินพิพาทดีกว่ากันคดีนี้จึงมีเนื้อหาแห่งคดีเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๓/

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๒๓/๒๕๕๐

- ผู้ฟ้องคดี นายกันต์พัฒน์ ประยูรสมบุญ
- ผู้ถูกฟ้องคดี กรมที่ดิน
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

- ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๖๙ ทวิ วรรคสอง และมาตรา ๓/๙ วรรคหนึ่ง)
- พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง)

● คำวินิจฉัยของศาล

เมื่อผู้ฟ้องคดีได้ขอรังวัดแบ่งหักโฉนดที่ดินของตนเป็นทางสาธารณประโยชน์ (ทางหลวงเทศบาล) ตามความในมาตรา ๓/๙ วรรคหนึ่งแห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ผลจากการรังวัดโดยการนำชี้แนวเขตที่ดินของผู้ฟ้องคดีและเจ้าของที่ดินแปลงข้างเคียงปรากฏว่าได้ระยะและรูปแบบที่เท่าเดิมแต่คำนวณเนื้อที่โดยวิธีค่าพิภคฉากได้เนื้อที่น้อยกว่าเดิม ๖๐ ตารางวา เจ้าพนักงานที่ดินได้ดำเนินการแก้ไขเนื้อที่ให้ตามมาตรา ๖๙ ทวิ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายที่ดินตามที่ผู้ฟ้องคดีได้ยินยอมแล้ว ผู้ฟ้องคดีจะขอให้เจ้าหน้าที่ไปทำการรังวัดตรวจสอบให้ใหม่อีกตามคำขอฉบับเดิม เพื่อต้องการทราบว่าหลักเขตที่หายไปสองหลักอยู่ที่จุดใด โดยยังมีได้มีการยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานที่ดินใหม่ นั้น มีอาจกระทำได้ ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่ผู้เดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายที่จะมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๘

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๔๓/๒๕๕๐

- ผู้ฟ้องคดี นายปรีชา ตงมณี
- ผู้ถูกฟ้องคดี เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดชลบุรี สาขาสัตหีบ
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)

- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑))

- คำวินิจฉัยของศาล

ผู้ฟ้องคดีกล่าวหาว่าผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาททั้งสองแปลงให้กับนาย บ. โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายแต่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผู้ฟ้องคดีเคยมีข้อพิพาทกับนาย บ. เกี่ยวกับการซื้อขายที่ดินพิพาททั้งสองแปลงดังกล่าวในศาลยุติธรรม และได้มีการทำสัญญาประนีประนอมยอมความระหว่างคู่กรณีต่อศาล โดยจำเลยทั้งสามซึ่งรวมทั้งผู้ฟ้องคดีในคดีนี้ได้ตกลงยินยอมร่วมกันไปจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาททั้งสองแปลงให้แก่โจทก์ (นาย บ.) ภายในวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๔๐ หากจำเลยทั้งสามไม่ไปให้ถือเอาคำพิพากษาของศาลตามสัญญาประนีประนอมยอมความดังกล่าวแทนการแสดงเจตนาของจำเลย ดังนั้น ประเด็นที่ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทให้แก่ นาย บ. ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่จึงสืบเนื่องมาจากสัญญาประนีประนอมยอมความในศาลยุติธรรม ซึ่งเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจการพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๘

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๕๑/๒๕๕๐

- **ผู้ฟ้องคดี** นายรณชัย จินดาพล
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** อธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๑
กรมที่ดิน ที่ ๒
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดภูเก็ต ส่วนแยกกลาง ที่ ๓
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙)

● คำวินิจฉัยของศาล

ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้ศาลปกครองพิพากษาเพิกถอนการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงในส่วนที่ทับที่ดินของผู้ฟ้องคดีและให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการรังวัดที่ดินและออกเอกสารแสดงสิทธิในที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี ก่อนที่ศาลปกครองจะวินิจฉัยว่าการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ต้องได้ข้อยุติเสียก่อนว่าที่ดินพิพาทนั้นเป็นที่ดินซึ่งผู้ฟ้องคดีมีสิทธิครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายหรือเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน ประเด็นหลักที่พิพาทกันในคดีนี้คือที่ดินพิพาทผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ รังวัดและออกประกาศออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (น.ส.ล.) เป็นที่ดินซึ่งผู้ฟ้องคดีมีสิทธิครอบครองโดยชอบกฎหมายหรือเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน ซึ่งเป็นข้อพิพาทเกี่ยวกับการพิสูจน์สิทธิในที่ดินอันเป็นอำนาจของศาลยุติธรรม ศาลปกครองจึงไม่อาจรับคำฟ้องไว้พิจารณาได้

- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๘

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๖๔/๒๕๕๐

- ผู้ฟ้องคดี นายณรงค์ สุวรรณประดิษฐ์
- ผู้ถูกฟ้องคดี เจ้าพนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สาขาลาดกระบัง ที่ ๑
เจ้าพนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร ที่ ๒
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๔๒ วรรค ๑)

● คำวินิจฉัยของศาล

ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้รับมอบอำนาจจากผู้มีสิทธิในที่ดินให้ไปยื่นคำขอต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพื่อจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินให้บุคคลอื่น แต่ถูกผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ปฏิเสธว่าผู้มีสิทธิในที่ดินไม่มีสิทธิสมบูรณ์พอที่จะทำนิติกรรมได้ ดังนั้น ผู้ถูกกระทบสิทธิจากคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ คือผู้มีสิทธิในที่ดินซึ่งเป็นตัวการ ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นตัวแทนมิได้ถูกกระทบสิทธิจากการออกคำสั่งดังกล่าว จึงมิใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้อันเนื่องจากคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่จะทำให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๘

ย่อคำสังศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๖๖/๒๕๕๐

- ผู้ฟ้องคดี วัดถ้ำสำเภาทอง
- ผู้ถูกฟ้องคดี สำนักงานที่ดินจังหวัดชุมพร
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 – ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓
 ระยะเวลาอุทธรณ์ (ข้อ ๔๙/๑ วรคหนึ่ง)
- คำวินิจฉัยของศาล

ผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งคำสั่งศาลปกครองชั้นต้น ที่มีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา เมื่อวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๕๐ และได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งเมื่อวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๕๐ ดังนั้น จึงเป็นการยื่นอุทธรณ์คำสั่งเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลา ๓๐ วันนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นการอุทธรณ์ตามข้อ ๔๙/๑ วรคหนึ่ง แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ ศาลจึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของผู้ฟ้องคดี
- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๘

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๖๙/๒๕๕๐

- **ผู้ฟ้องคดี** นางสาวอริญญา จรุงกิตติกุล
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** กรมที่ดิน ที่ ๑
สำนักงานที่ดินจังหวัดนนทบุรี ที่ ๒
สำนักงานที่ดินจังหวัดนนทบุรี สาขาบางใหญ่ ที่ ๓
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (มาตรา ๑๖๐๐)
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) มาตรา ๔๙ และมาตรา ๕๒ วรรคสอง)

● คำวินิจฉัยของศาล

ผู้ฟ้องคดีเป็นทายาทรับมรดกที่ดินของบิดา จะต้องรับทั้งสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบของบิดาตามมาตรา ๑๖๐๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เมื่อบิดาของผู้ฟ้องคดีได้ทราบมติของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ที่ยกให้คำร้องทุกข์เพื่อขอให้แก้ไขสารบัญชีทะเบียนและรูปแบบที่โฉนดที่ดินเลขที่ ๙๘๓/๑ ให้ตรงกับจำนวนเนื้อที่ดินจำนวน ๑๑ ตารางวา ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๘๐๕/ร. ๕๒๕๕ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๒ และไม่นำเรื่องนี้ยื่นฟ้องต่อศาลยุติธรรมซึ่งเป็นศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาในขณะนั้น หรือฟ้องศาลปกครองจนเวลาล่วงพ้นนับแต่วันที่ศาลปกครองเปิดทำการตั้งแต่วันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๔๔ ก่อนที่บิดาของผู้ฟ้องคดีจะถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๔๗ สิทธิในการฟ้องคดีนี้จึงเป็นอันระงับเพราะเหตุคดีที่ยื่นฟ้องพ้นระยะเวลาการฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีเพิกเฉยมา ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองในวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๔๘ จึงเป็นการฟ้องเมื่อพ้นระยะเวลาเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ

- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๙

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๘๓/๒๕๕๐

- **ผู้ฟ้องคดี** ร้อยตำรวจตรี วินัย บุญชูจิตต์
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดชลบุรี สาขาศรีราชา
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง** ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๖๐)

- **คำวินิจฉัยของศาล**

ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอรังวัดเพื่อออกโฉนดที่ดิน แต่ธนารักษ์พื้นที่ชลบุรีและการท่าเรือแห่งประเทศไทยคัดค้านโดยอ้างว่าที่พิพาทเป็นที่ราชพัสดุ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีได้ทำการสอบสวนเปรียบเทียบตาม มาตรา ๖๐ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินแล้วเห็นว่าผู้ฟ้องคดีครอบครองที่ดินโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายจึงมีคำสั่งให้ศาลเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีและผู้ถูกฟ้องคดีให้การรังวัดออกโฉนดให้ผู้ฟ้องคดี เห็นว่าการที่ศาลจะมีคำสั่งตามคำขอของผู้ฟ้องคดีดังกล่าวได้นั้นศาลต้องพิจารณาให้ความก่อนว่าที่ดินที่พิพาทเป็นที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสิทธิครอบครองหรือเป็นที่ที่อยู่ในความดูแลใช้ประโยชน์ของผู้คัดค้านกรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม

- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๙

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๑๒/๒๕๕๐

- ผู้ฟ้องคดี นายเหวียง หงษา
- ผู้ถูกฟ้องคดี อธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๑
รองอธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๒
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 - ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๖๑)
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และมาตรา ๔๒ วรรคสอง)
 - พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (มาตรา ๓ วรรคหนึ่ง มาตรา ๕ และมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง)

● คำวินิจฉัยของศาล

การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ได้รับมอบอำนาจตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินจากผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ให้ออกคำสั่งเพิกถอนโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีคำสั่งดังกล่าวจึงเป็นคำสั่งทางปกครองเมื่อผู้ฟ้องคดีอ้างว่าคำสั่งเพิกถอนโฉนดที่ดินไม่ชอบด้วยกฎหมายและนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ แต่โดยที่การฟ้องคดีต่อศาลในเรื่องดังกล่าวมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ กำหนดไว้ว่า ในกรณีที่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายในเรื่องใดไว้โดยเฉพาะการฟ้องคดีปกครองในเรื่องนั้นจะกระทำได้ต่อเมื่อมีการดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการดังกล่าวแล้ว ในเมื่อประมวลกฎหมายที่ดินมิได้กำหนดขั้นตอนและวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายในเรื่องนี้เป็นการเฉพาะ การฟ้องคดีดังกล่าวจึงต้องมีการดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการในการแก้ไขความเดือดร้อนตามที่ พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดไว้เสียก่อนกล่าวคือ ผู้ฟ้องคดีต้องยื่นอุทธรณ์ต่อเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งภายในระยะเวลาสิบห้าวันตามมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวกำหนดไว้การที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวตามหนังสือลงวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๔๙ หลังจากได้รับแจ้งคำสั่งเพิกถอนโฉนดที่ดินเมื่อวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๙ จึงเป็นการยื่นอุทธรณ์ที่ล่วงพ้นกำหนดระยะเวลาสิบห้าวันตามที่กฎหมายกำหนดไว้ กรณีจึงถือว่าผู้ฟ้องคดีไม่ได้ดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการตามที่กฎหมายกำหนดไว้จึงไม่มีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๙

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๑๕/๒๕๕๐

- ผู้ฟ้องคดี นายสนั่น หิรัญ
- ผู้ถูกฟ้องคดี กรมที่ดิน ที่ ๑
อธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๒
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดพังงา ที่ ๓
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำสั่งอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 - ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๓/๒ มาตรา ๓/๓ และมาตรา ๓/๔)
 - พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (มาตรา ๕)
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑))
 - ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ (ข้อ ๔๑ วรรคสอง)

● คำวินิจฉัยของศาล

การพิจารณาว่าคดีที่ฟ้องนั้นเป็นคดีประเภทใด อยู่ในเขตอำนาจของศาลใด ต้องพิจารณาข้อกล่าวหาที่บรรยายมาในคำฟ้องและคำขอที่ผู้ฟ้องคดีขอมาเป็นหลัก การจดทะเบียนลงชื่อผู้จัดการมรดกในหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินเป็นคำสั่งทางปกครอง การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จดทะเบียนลงชื่อผู้จัดการมรดกในแบบหมายเลข ๓ ที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าถูกยกเลิกไปแล้วเพราะผู้ฟ้องคดีได้แจ้งการครอบครอง (ส.ค. ๑) ไว้เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๗ ถึงแม้ว่าในที่สุดอาจมีการโต้แย้งเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินแต่คดีนี้ผู้ฟ้องคดีประสงค์ให้ศาลปกครองตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของการจดทะเบียนลงชื่อผู้จัดการมรดกของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ซึ่งมีเกณฑ์การตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครองดังกล่าวตามประมวลกฎหมายที่ดินและ พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งไม่จำเป็นต้องพิจารณาถึงสิทธิในที่ดินแต่อย่างใด แต่หากแม้จะต้องพิจารณา ก็เป็นประเด็นเกี่ยวพันที่ศาลปกครองมีอำนาจที่จะวินิจฉัยก่อนได้เพื่อที่จะสามารถวินิจฉัยประเด็นหลักแห่งคดีทั้งนี้ตามข้อ ๔๑ วรรคสอง แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ คดีนี้จึงอยู่ในอำนาจศาลปกครอง

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๑๐

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๘๓/๒๕๕๐

- **ผู้ฟ้องคดี** นางณอม นันทสมบุรณ์
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** กรมที่ดิน ที่ ๑
อธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๒
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์ ที่ ๓
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ (ข้อ ๔๙/๑)
- **คำวินิจฉัยของศาล**
ระยะเวลาการยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาของศาลปกครองชั้นต้น นั้น ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๔๙/๑ วรรคหนึ่ง กำหนดให้ผู้มีส่วนได้เสียยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อศาลปกครองสูงสุดภายในกำหนดระยะเวลาสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น ข้อเท็จจริงปรากฏว่า นาย พ. ผู้รับมอบอำนาจจากผู้ฟ้องคดี ได้รับสำเนาคำสั่งศาลปกครองเมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๐ จึงถือว่าผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นโดยชอบด้วยกฎหมายในวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๐ ผู้ฟ้องคดีต้องยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อศาลปกครองชั้นต้นที่มีคำสั่งภายในวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๕๐ แต่ผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องอุทธรณ์โดยส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนในวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๐ จึงเป็นการยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นเมื่อพ้นระยะเวลาสามสิบวันตาม ข้อ ๔๙/๑ แห่งระเบียบดังกล่าว ศาลปกครองสูงสุดจึงไม่อาจรับคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณาได้
- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๑๑

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๙๖/๒๕๕๐

- **ผู้ฟ้องคดี** นายธร หรือ อัมพร มั่นที่
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** กรมที่ดิน
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
 - พ.ร.บ. คณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. ๒๕๒๒
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และมาตรา ๔๙)

● คำวินิจฉัยของศาล

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่าเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการออก น.ส.๓ ก. เลขที่ ๕๓/๐ ตำบล กุดาไ้ อำเภอบลาคา จังหวัดนครพนม ไม่เป็นไปตามขั้นตอนวิธีการที่กฎหมายกำหนดและบางส่วนออกทับที่ดินของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย อันเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ อย่างไรก็ตาม เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏตามคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีว่าผู้ฟ้องคดีทราบว่าการออกเอกสารสิทธิให้แก่บุคคลอื่นเมื่อมีการโอนขายกันในปี พ.ศ. ๒๕๓๘ กรณีจึงถือว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ว่าเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีได้ออก น.ส.๓ ก. เลขที่ ๕๓/๐ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๘ แต่เนื่องจากขณะนั้นมิได้มีการจัดตั้งศาลปกครองผู้ฟ้องคดีจึงชอบที่จะใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมซึ่งเป็นศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอยู่ในขณะนั้นภายในกำหนดอายุความตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์หรือร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ตาม พ.ร.บ. คณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. ๒๕๒๒ ภายในอายุความร้องทุกข์ แต่ผู้ฟ้องคดีมิได้ดำเนินการดังกล่าวแต่อย่างใด ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีนำคดีนี้มาฟ้องต่อศาลปกครองเมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๕๐ จึงเป็นการฟ้องที่เกินกำหนดระยะเวลาเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ศาลปกครองจึงไม่อาจรับคำฟ้องคดีนี้ไว้พิจารณาได้

- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๑๑

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๘๙/๒๕๕๐

- ผู้ฟ้องคดี นายสำราญ มากมี
- ผู้ถูกฟ้องคดี ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่ ๑
ธนาภิรักษ์พื้นที่สุราษฎร์ธานี ที่ ๒
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่ ๓
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 - ประมวลกฎหมายที่ดิน
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑))

● คำวินิจฉัยของศาล

การที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และที่ ๒ นำที่ดินของผู้ฟ้องคดีในส่วนที่สร้างโรงเรียนวัดธาราวดีไปขึ้นทะเบียนเป็นที่ราชพัสดุโดยมิชอบถือเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ และคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่ให้ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีเพียงเฉพาะส่วนที่ได้ทับที่ราชพัสดุแปลงโรงเรียนวัดธาราวดีเป็นคำสั่งทางปกครอง เมื่อผู้ฟ้องคดีเห็นว่าเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายจึงเป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันเช่นกัน

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๑๓

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓/๓/๒๕๕๐

- ผู้ฟ้องคดี นายเอี่ยม ประเสริฐ
- ผู้ถูกฟ้องคดี เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดภูเก็ต ที่ ๑
เจ้าพนักงานที่ดินหัวหน้าส่วนแยกกลาง ที่ ๒
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 - รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ (มาตรา ๒๒๓ วรรคหนึ่ง)
 - ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๖๐)
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑), มาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง (๑) และ มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง)
 - พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (มาตรา ๕)
 - ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ (ข้อ ๔๑ วรรคสอง)
- คำวินิจฉัยของศาล

คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่อนุมัติให้ออกโฉนดที่ดินให้แก่นาง ส. เป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เมื่อผู้ฟ้องคดีอ้างว่าโฉนดที่ดินดังกล่าวออกทับที่ดินที่ตนเองครอบครองทำประโยชน์ ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการออกคำสั่งทางปกครองของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และการแก้ไขหรือบรรเทาความเดือดร้อนหรือความเสียหายต้องมีค่าบังคับตามที่กำหนดในมาตรา ๓๒ ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน การฟ้องคดีนี้ผู้ฟ้องคดีประสงค์ให้ศาลปกครองตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่อนุมัติให้ออกโฉนดที่ดินให้แก่นาง ส. ซึ่งมีเกณฑ์การตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของการออกคำสั่งทางปกครองตาม พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และประมวลกฎหมายที่ดินโดยไม่จำเป็นต้องพิจารณาถึงสิทธิในที่ดินแต่อย่างใดแต่หากมันต้องพิจารณาก็เป็นประเด็นเกี่ยวพันที่ศาลปกครองมีอำนาจหน้าที่จะวินิจฉัยก่อนได้เพื่อที่จะสามารถวินิจฉัยประเด็นความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งทางปกครองของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อันเป็นประเด็นหลักแห่งคดีต่อไปได้ ทั้งนี้ เป็นไปตามข้อ ๔๑ วรรคสองแห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓
- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๑๓/

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๘๓/๒๕๕๐

- ผู้ฟ้องคดี นายอุดมศักดิ์ สุทธิกิจพงศ์
- ผู้ถูกฟ้องคดี กรมที่ดิน ที่ ๑
เจ้าพนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สาขาพระโขนง ที่ ๒
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๗ วรรคหนึ่ง)
- คำวินิจฉัยของศาล
การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งไม่รับจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมประเภทโอนให้ตัวการแก่ผู้ฟ้องคดีเป็นการปฏิบัติตามหมายบังคับคดีของศาลแพ่งกรุงเทพใต้ที่ให้อายัดที่ดินและห้ามโอนที่ดินแปลงดังกล่าวไว้ ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจึงไม่มีหน้าที่จะจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามคำขอของผู้ฟ้องคดี คดีจึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง
- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๑๘

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๘๙/๒๕๕๐

- **ผู้ฟ้องคดี** นางเยาวดี พุทธิยपाल
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ (มาตรา ๒๒๓ วรรคหนึ่ง)
 - ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๖๐)
 - พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (มาตรา ๕)
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง มาตรา ๔๙ และมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๑))
 - ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ (ข้อ ๓๐ วรรคหนึ่ง และ ข้อ ๔๑ วรรคสอง)
- **คำวินิจฉัยของศาล**

คดีนี้ประเด็นพิพาทแห่งคดีเป็นเรื่องและผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการสอบสวนเปรียบเทียบของเจ้าพนักงานที่ดิน และออกคำสั่งให้ออกโฉนดที่ดินเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และคำสั่งของผู้ฟ้องคดีลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๐ เป็นการใช้อำนาจตามมาตรา ๖๐ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายที่ดินที่มีผลเป็นการระงับสิทธิในที่ดินบางส่วนของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นคำสั่งทางปกครองที่ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากคำสั่งทางปกครองของผู้ถูกฟ้องคดีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งทางปกครอง อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ แม้ไม่ปรากฏหลักฐานว่าผู้ฟ้องคดีได้รับคำสั่งดังกล่าวเมื่อใด แต่ก็ต้องไม่ช้ากว่าวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือร้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาคำสั่งสอบสวนเปรียบเทียบดังกล่าวใหม่คดีพิพาทเกี่ยวกับคำสั่งทางปกครองซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๖๐ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งผู้ที่ไม่พอใจคำสั่งของเจ้าพนักงานที่ดินต้องใช้สิทธิฟ้องคดีภายในกำหนดหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับทราบคำสั่ง การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๐ จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้รับทราบคำสั่ง
- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๑๘

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๘๖๔/๒๕๕๐

- ผู้ฟ้องคดี นายอาคม ล่องชุม
- ผู้ถูกฟ้องคดี กรมที่ดิน ที่ ๑
อธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๒
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 - ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๖๑)
 - พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (มาตรา ๕)
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และ มาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง (๑))
- คำวินิจฉัยของศาล

การที่เจ้าพนักงานที่ดินได้ออกโฉนดที่ดินในที่ดินพิพาทให้แก่ นาย ถ. เมื่อวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๔๒ และแม้ศาลฎีกาจะได้มีคำพิพากษาลงวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๔๙ ว่า ผู้ฟ้องคดีไม่ได้กรรมสิทธิ์โดยการครอบครองปรปักษ์ในที่ดินพิพาท แต่เมื่อผู้ฟ้องคดีได้ฟ้องคดีว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ครอบครองที่ดินพิพาทต่อบริษัทโดยบิดาของผู้ฟ้องคดีได้ซื้อที่ดินมาจากภรรยานาย ถ. เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๒ ภายหลังจากนาย ถ. ถึงแก่ความตาย การออกโฉนดที่ดินพิพาทให้แก่ นาย ถ. นั้นจึงคลาดเคลื่อนต่อข้อเท็จจริง ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลเพิกถอนการออกโฉนดที่ดินดังกล่าวตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เมื่อการออกโฉนดที่ดินของเจ้าพนักงานที่ดินเป็นคำสั่งทางปกครองตามนิยามในมาตรา ๕ แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ คดีนี้จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ
- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๑๙

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๙๐๔/๒๕๕๐

- ผู้ฟ้องคดี นางจุฑาทิพย์ วามะศิริ
- ผู้ถูกฟ้องคดี กรมที่ดิน
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง)
 - ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ (ข้อ ๔๑ วรรคสอง)
- คำวินิจฉัยของศาล

รายการบันทึกพิสูจน์ที่ดินก่อนที่จะออกเป็น น.ส. ๓ เลขที่ ๑๖๘ มีการระบุชื่อผู้ฟ้องคดีเป็นพยาน โดยผู้ฟ้องคดียืนยันว่าไม่เคยรับรองเป็นพยานในเอกสารดังกล่าว เป็นการกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายโดยการปลอมลายมือชื่อของผู้ฟ้องคดี ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายจากการออก น.ส. ๓ เลขที่ ๑๖๘ ทับที่ดินบางส่วนของผู้ฟ้องคดี เป็นการโต้แย้งเกี่ยวกับกระบวนการในการออก น.ส. ๓ ที่พิพาทของเจ้าหน้าที่ของรัฐว่าเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งเป็นข้อพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ อันอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง ไม่ใช่การโต้แย้งสิทธิในที่ดินหากมีประเด็นที่ต้องพิจารณาก่อนว่าที่ดินพิพาทเป็นที่ดินของผู้ฟ้องคดีหรือที่ดินส่วนใดเป็นทางสาธารณะก็ตาม ก็เป็นเพียงประเด็นข้อเท็จจริงที่ศาลปกครองย่อมมีอำนาจที่จะพิจารณาได้ ตามข้อ ๔๑ วรรคสอง แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓
- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๒๐

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๙๐๖/๒๕๕๐

- **ผู้ฟ้องคดี** นายวรวิธ จิรวุฒิจรรณพงษ์
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** ผู้อำนวยการกองการเจ้าหน้าที่ กรมที่ดิน ที่ ๑
อธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๒
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดอุบลราชธานี (นายประเสริฐ ภูพงษ์) ที่ ๓
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดอุบลราชธานี สาขาเขมราฐ (นายเฉลิมชัย น้อยวานิช) ที่ ๔
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) มาตรา ๔๙ และมาตรา ๗๒)
 - ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ (ข้อ ๓๐ วรรคสอง และข้อ ๔๙/๑)

● คำวินิจฉัยของศาล

ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งกรมที่ดินที่ ๑๒๗/๕/๒๕๓๓ ลงวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๓๓ ที่แต่งตั้งให้ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานที่ดิน ๕ และหนังสือกรมที่ดินลงวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๔๒ ที่แจ้งว่าไม่อาจกำหนดตำแหน่งและประเมินผลงานเพื่อเลื่อนขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับสูงขึ้นได้ จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ผู้ฟ้องคดีรับทราบตามหนังสือกรมที่ดินลงวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๔๒ อันเป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้แล้ว แต่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ส่งเรื่องขอประเมินใหม่เนื่องจากกลัวถูกดำเนินการทางวินัย แสดงว่าผู้ฟ้องคดีรู้เหตุแห่งการฟ้องคดีนี้อย่างชัดที่สุดตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๒ หากผู้ฟ้องคดีเห็นว่าตนเองได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายอย่างไรก็ชอบที่จะร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ภายในระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนด แต่ผู้ฟ้องคดีหาได้ดำเนินการแต่ประการใดไม่ เพิ่งนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเมื่อวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๕๐ เพื่อขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว จึงเป็นการฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ สำหรับคำฟ้องที่ขอให้ศาลเพิกถอนและแก้ไขอัตราเงินเดือนตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้มีหนังสือชี้แจงว่า การประเมินผลงานของผู้ฟ้องคดีเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นข้อบกพร่องของกองการเจ้าหน้าที่นั้น เป็นเรื่องที่ถูกผู้ฟ้องคดีที่ ๒ จะต้องดำเนินการตามขั้นตอนและระเบียบกฎหมาย ศาลไม่อาจก้าวล่วงเข้าสั่งการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงเป็นคำขอที่ศาลไม่อาจกำหนดคำสั่งบังคับให้ได้ตามมาตรา ๗๒ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๒๐

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๕/๒๕๕๑

● ผู้ฟ้องคดี พันโท ประจวบ ปากคลอง

● ผู้ถูกฟ้องคดี เจ้าพนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สาขาพระโขนง ที่ ๑
กรมที่ดิน ที่ ๒

● เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการ
โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

- ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (มาตรา ๑๙๓/๓๐)
- พ.ร.บ. อาคารชุด พ.ศ. ๒๕๒๒ (มาตรา ๓๒ วรรคสอง)
- พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (มาตรา ๕ และมาตรา ๔๔)
- พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) มาตรา ๔๒ วรรคสอง
มาตรา ๔๙ และมาตรา ๓๒ วรรคสอง (๑))
- ระเบียบกรมที่ดิน ว่าด้วยอาคารชุด (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๓ (ข้อ ๒๓)

● คำวินิจฉัยของศาล

การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ใช้อำนาจตาม พ.ร.บ.อาคารชุด พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๓๒ วรรคสอง และระเบียบกรมที่ดิน ว่าด้วยอาคารชุด (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๒๓ มีคำสั่งรับหรือไม่รับจดทะเบียน การเปลี่ยนแปลงข้อบังคับนิติบุคคลอาคารชุดและเปลี่ยนแปลงผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดเป็นคำสั่งทาง ปกครอง ตามมาตรา ๕ แห่ง พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ แม้การเปลี่ยนแปลงข้อ บังคับหรือผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดจะต้องเป็นไปตามมติของที่ประชุมเจ้าของร่วมแต่ในการสั่งรับหรือไม่ รับจดทะเบียนดังกล่าวนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะต้องพิจารณาตรวจสอบว่าข้อบังคับที่ขอเปลี่ยนแปลงมี ข้อความเนื้อหาสาระสำคัญครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนดหรือไม่ และการพิจารณารับคำขอเปลี่ยนแปลง ผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุด ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะต้องพิจารณาตรวจสอบว่าวิธีการประชุมเพื่อลงมติได้ ปฏิบัติถูกต้องตามข้อบังคับนิติบุคคลอาคารชุด และเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ พ.ร.บ.อาคารชุด พ.ศ. ๒๕๒๒ บัญญัติไว้หรือไม่ ดังนั้น การพิจารณาว่าคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ศาลจะต้อง พิจารณาว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ดำเนินการตามที่ พ.ร.บ. อาคารชุด พ.ศ. ๒๕๒๒ และระเบียบกรมที่ดิน ว่าด้วยอาคารชุด (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๓ กำหนดไว้หรือไม่ ซึ่งเป็นประเด็นหลักที่เป็นเนื้อหาแห่งคดีนี้ แม้จะมีประเด็นที่ศาลจะต้องวินิจฉัยด้วยการประชุมเจ้าของร่วมนิติบุคคลชอบด้วยข้อบังคับนิติบุคคล อาคารชุดหรือไม่ แต่เมื่อประเด็นหลักในคดีนี้เป็นประเด็นที่เกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่ง ทางปกครอง ที่กฎหมายได้ให้อำนาจผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไว้เพื่อเป็นการควบคุมการดำเนินการของนิติบุคคล อาคารชุดให้อยู่ภายใต้บังคับของ พ.ร.บ. อาคารชุด พ.ศ. ๒๕๒๒ หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็น หลักประกันคุ้มครองและรับรองสิทธิแก่ผู้อยู่อาศัยในอาคารชุด ในการจัดการทรัพย์สินส่วนกลางหรือ การกระทำใดๆ ของนิติบุคคลอาคารชุดเพื่อเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของเจ้าของร่วม มิใช่เป็นเพียงเพื่อ รับรองสิทธิการเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย หรือเพื่อเปิดเผยให้บุคคลภายนอกได้รับรู้ถึงสถานะผู้มีอำนาจ

หน้าที่การกระทำการแทนนิติบุคคลดังเช่นการจดทะเบียนบริษัทจำกัด ซึ่งเป็นเรื่องทางแพ่งเท่านั้น แม้การเปลี่ยนแปลงใดๆ ซึ่งข้อบังคับหรือผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดที่ได้จดทะเบียนไว้แล้วจะกระทำได้โดยมติของที่ประชุมใหญ่ของนิติบุคคลอาคารชุด แต่หากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวไม่นำไปจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่แล้ว มติการเปลี่ยนแปลงนั้นก็จะถือว่าไม่สมบูรณ์ตามกฎหมาย จึงมิใช่เป็นเรื่องระหว่างเอกชนกับเอกชนเท่านั้น ศาลปกครองจึงมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งรับจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงข้อบังคับนิติบุคคลอาคารชุดอาเซี่ยนทาวเวอร์ และคำสั่งไม่รับหมายเหตุเปลี่ยนแปลงผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดอาเซี่ยนทาวเวอร์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองฯ

ส่วนตามคำขอข้อ ๑ เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงข้อบังคับนิติบุคคลอาคารชุดอาเซี่ยนทาวเวอร์ เมื่อวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๓๖ ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้อยู่อาศัยในอาคารชุดอาเซี่ยนทาวเวอร์ ย่อมต้องรู้หรือควรรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับดังกล่าวอย่างช้าภายในปี พ.ศ. ๒๕๓๖ แต่ไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมซึ่งมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีในขณะนั้น จนพ้นระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๑๙๓/๓๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แล้ว จึงเป็นการนำคดีที่พ้นกำหนดเวลาการฟ้องคดีมายื่นฟ้องต่อศาลปกครองและเมื่อศาลปกครองเปิดทำการแล้วผู้ฟ้องคดีก็ได้ใช้สิทธิยื่นฟ้องต่อศาลปกครองภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๔๔ ซึ่งเป็นวันที่ศาลปกครองเปิดทำการเมื่อผู้ฟ้องคดีนำคำฟ้องในข้อหานี้มาฟ้องต่อศาลปกครองเมื่อวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๙ จึงเป็นการยื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดเวลาการฟ้องตามคดีมาตรา ๔๙ แห่ง พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองฯ แล้ว

สำหรับคำขอข้อ ๒ ที่ขอให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ หมายเหตุเปลี่ยนแปลงผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดคนใหม่ จึงถือได้ว่ามีคำขอให้ศาลมีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งดังกล่าวด้วย เนื่องจากการที่ศาลจะมีคำสั่งตามคำขอได้ย่อมต้องมีคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งไม่หมายเหตุเปลี่ยนแปลงผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดคนใหม่ก่อนผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งการแก้ไขหรือบรรเทาความเดือดร้อนหรือความเสียหายดังกล่าวศาลจะต้องกำหนดคำสั่งตาม มาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันและเมื่อผู้ฟ้องคดีไม่มีหนังสือลงวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๔๙ ได้แย้งคำสั่งดังกล่าวต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แล้ว จึงถือว่าเป็นการอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง ตามมาตรา ๔๔ แห่ง พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และสำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานครได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๔๙ แจ้งผลการพิจารณาว่ายืนตามความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กรณีจึงได้มีการดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหาย ตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองฯ และเมื่อผู้ฟ้องคดีได้นำข้อหานี้มาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นเมื่อวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๙ จึงเป็นการยื่นฟ้องภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี ตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันแล้ว

● อ้างอิง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๑ เล่ม ๑

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๘/๒๕๕๑

- ผู้ฟ้องคดี นายจรูญ ศิริเจริญ ที่ ๑
นางลำลี ศิริเจริญ ที่ ๒
นางจินเพชร ปิยะคิมย์ ที่ ๓
- ผู้ถูกฟ้องคดี กรมที่ดิน
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 - พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (มาตรา ๕)
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง)
 - ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ (ข้อ ๔๑ วรรคสอง)

● คำวินิจฉัยของศาล

ผู้ฟ้องคดีทั้งสามฟ้องโต้แย้งคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่สั่งได้เพิกถอน น.ส.๓ ก. ของผู้ฟ้องคดีทั้งสาม ซึ่งคำสั่งดังกล่าวมีผลเป็นการเพิกถอน น.ส.๓ ก. ของผู้ฟ้องคดีทั้งสามจึงเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และเมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งสามเห็นว่า เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงเป็นการโต้แย้งความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งดังกล่าว คดีนี้จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ที่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองที่จะรับไว้พิจารณาได้ และเมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งสามเห็นว่า คำสั่งดังกล่าวทำให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสามได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายและมีคำขอให้ศาลปกครองมีคำสั่งว่า เอกสารสิทธิของผู้ฟ้องคดีทั้งสามเป็นเอกสารสิทธิที่ออกโดยชอบด้วยกฎหมาย และเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดี นั้น จากคำขอดังกล่าวของผู้ฟ้องคดีจะเห็นได้ว่าหากศาลปกครองมีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดีแล้ว ก็จะมีผลทำให้เอกสารสิทธิของผู้ฟ้องคดีเป็นเอกสารสิทธิที่ออกโดยชอบด้วยกฎหมายอยู่ตลอดไปจนกว่าจะมีการออกคำสั่งเพิกถอนเอกสารสิทธิดังกล่าวต่อไป ดังนั้น ศาลปกครองย่อมมีอำนาจกำหนดค่าบังคับตามคำขอดังกล่าวของผู้ฟ้องคดีที่ให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดีได้ตามมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่งแห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน และเมื่อศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาถึงความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดี แม้คดีนี้จะมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยก่อนว่า ที่ดินพิพาทเป็นที่ดินที่อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าคลองตรอนฝั่งซ้ายหรือไม่ก็ตาม แต่ศาลปกครองก็มีอำนาจที่จะวินิจฉัยประเด็นดังกล่าวได้ตามข้อ ๔๑ วรรคสอง แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีออกคำสั่งให้เพิกถอน น.ส.๓ ก. ของผู้ฟ้องคดีทั้งสามเป็นการใช้อำนาจตามที่กฎหมายกำหนดในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีได้เป็นผู้มีสิทธิในที่ดินตาม น.ส.๓ ก. ที่เพิกถอนแต่อย่างใดอันจะทำให้เกิดข้อพิพาทในเรื่องการโต้แย้งสิทธิในที่ดินระหว่างผู้ฟ้องคดีทั้งสามกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาและให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความนั้น ศาลปกครองไม่เห็นพ้องด้วย

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๑ เล่ม ๑

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑/๒๕๕๒

- **ผู้ฟ้องคดี** นิติบุคคลอาคารชุด ไคมอนด์ ทาวเวอร์ คอนโดมิเนียม
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** เจ้าพนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร ที่ ๑
อธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๒
ผู้อำนวยการกองควบคุมอาคารสูง กรุงเทพมหานคร ที่ ๓
ผู้อำนวยการเขตบางรัก ที่ ๔
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๓ มาตรา ๙ มาตรา ๔๙ และมาตรา ๕๒)
 - ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ (ข้อ ๓๗ และข้อ ๓๐)

● คำวินิจฉัยของศาล

คำฟ้องที่กล่าวอ้างว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ถึงที่ ๔ กระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นกรณีคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อผู้ฟ้องคดีไม่ฟ้องคดีภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี เป็นการฟ้องคดีเมื่อพ้นระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน อีกทั้งเป็นการฟ้องคุ้มครองประโยชน์ของผู้ฟ้องคดี จึงมิใช่การฟ้องคดีเกี่ยวกับการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะและไม่เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม และกรณีที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีถอนฟ้องเพื่อทำคำฟ้องใหม่ให้ถูกต้อง รวมทั้งกรณีที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งรับคำฟ้องไว้พิจารณาและได้ดำเนินการพิจารณาเพื่อแสวงหาข้อเท็จจริง ต่อมาเมื่อมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา ไม่ถือว่าเป็นเหตุจำเป็นอื่นที่ศาลปกครองจะรับคำฟ้องไว้พิจารณาได้ ตามมาตรา ๕๒ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ

ส่วนคำฟ้องเกี่ยวกับที่ดินตามผู้ฟ้องคดีอ้างว่าเป็นที่จอร์จทาวน์เมื่อไม่ได้เป็นทรัพย์สินส่วนกลาง ต่อมาได้ตกเป็นกรรมสิทธิ์ของบุคคลอื่นและวันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี คือวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๓๖ เป็นอย่างช้าขณะนั้นศาลปกครองยังไม่เปิดทำการ ข้อพิพาทตามคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีรวมทั้งคำขอที่เกี่ยวข้องกับการโต้แย้งกรรมสิทธิ์ในที่ดินดังกล่าว ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง

- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๒ เล่ม ๑

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๓/๒๕๕๒

- ผู้ฟ้องคดี นางสาวปภพพร หรืออมรรัตน์ พรเจริญทรัพย์
- ผู้ถูกฟ้องคดี กรมที่ดิน
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 - ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (มาตรา ๑๓/๑๙ และมาตรา ๑๓/๒๔ วรรคหนึ่ง)
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑))

● คำวินิจฉัยของศาล

ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นทายาทของผู้ตายต้องผูกพันในกิจการที่ผู้จัดการมรดกได้กระทำไปในฐานะตัวแทนผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๑๓/๒๔ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนั้น เหตุแห่งการกระทำที่ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายดังกล่าว ไม่ได้เกิดจากผู้ถูกฟ้องคดี แต่เกิดจากการดำเนินการของผู้จัดการมรดก ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ใช่ผู้เดือดร้อนหรือเสียหายที่จะมีสิทธิฟ้องผู้ถูกฟ้องคดี และในประเด็นแห่งข้อพิพาทเป็นเรื่องการจัดการมรดกและสิทธิของทายาทในทรัพย์มรดก ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๒ เล่ม ๑

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๗/๑/๒๕๕๒

- ผู้ฟ้องคดี นายปรีชา ศรีเพชร
- ผู้ถูกฟ้องคดี นายอำเภอแม่สาย ที่ ๑
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดเชียงราย ที่ ๒
ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย ที่ ๓
อธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๔
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๔๙)
- คำวินิจฉัยของศาล
ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าได้ครอบครองที่ดินมือเปล่าและได้ทำประโยชน์ในที่ดินดังกล่าวตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๘ ต่อมา ได้มาขอให้ทางราชการออกเอกสารสิทธิในที่ดินแต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ดำเนินการให้ เพราะเห็นว่าที่ดินดังกล่าวอยู่ในเขตที่สาธารณประโยชน์เกาะทราย ผู้ฟ้องคดีจึงขอให้เพิกถอนหรือแก้ไข ที่สาธารณประโยชน์และออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี แต่เมื่อปรากฏว่าที่ดินพิพาทดังกล่าวได้มีการ จดทะเบียนให้เป็นที่ดินสาธารณประโยชน์ตั้งแต่วันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๐๙ จึงถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตั้งแต่วันดังกล่าว และแม้มูลเหตุแห่งการฟ้องคดีเกิดมาก่อนที่ศาลปกครองจะเปิด ทำการ หากผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสี่เป็นการโต้แย้งสิทธิของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีก็ ต้องใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรม ซึ่งเป็นศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาในขณะนั้นการที่ผู้ฟ้องคดีนำ คดีนี้มายื่นฟ้องต่อศาลปกครองเมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ จึงเป็นการฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลา การฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ
- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๒ เล่ม ๔

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๔๙/๒๕๕๒

- **ผู้ฟ้องคดี** นายหนู อิ่มคำ ที่ ๑ กับพวกรวม ๑๐๙ คน
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดแม่ฮ่องสอน สาขาแม่สะเรียง ที่ ๑
ผู้ว่าราชการจังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่ ๒
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (มาตรา ๕)
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) มาตรา ๔๙ มาตรา ๕๒ วรรคสอง และมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง (๑))
 - ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ (ข้อ ๓๐ วรรคสอง)
- **คำวินิจฉัยของศาล**

การออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงสำหรับที่ดินแปลงใดเป็นการรับรองของสถานะของที่ดินแปลงนั้นว่าเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันหรือใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดิน โดยเฉพาะ จึงถือได้ว่าเป็นคำสั่งทางปกครองตามนัยมาตรา ๕ แห่ง พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งหนึ่งร้อยเก้าคนฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองร่วมกันออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงดังกล่าวโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงเป็นคดีพิพาทตามนัยมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองฯ แม้ศาลจำต้องวินิจฉัยในเบื้องต้นให้ได้ความว่าที่ดินรูปแผนที่แนบท้ายหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงฉบับดังกล่าวเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันหรือเป็นที่ตั้งอยู่ในโครงการจัดสรรที่ดินให้ประชาชนอาศัยและทำมาหาเลี้ยงชีพก็ตาม เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งหนึ่งร้อยเก้าคนได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๑ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพื่อคัดค้านการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้ กรณีจึงถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีทั้งหนึ่งร้อยเก้าคนได้รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้ อย่างช้าที่สุดในวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๑ การที่นำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง เมื่อวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๕๑ จึงพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดี ตามมาตรา ๔๙ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ
- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๒ เล่ม ๕

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๘๓/๒๕๕๓

- **ผู้ฟ้องคดี** นายเสงี่ยม ลิมาพันธ์
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดอุบลราชธานี สาขาเขมราฐ ที่ ๑
อธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๒
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย
(คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (มาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง)
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครอง (มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง)

● คำวินิจฉัยของศาล

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีนำคดีมายื่นฟ้องต่อศาลปกครองเพื่อขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองแก้ไขรูปแบบที่และเนื้อที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) เลขที่ ๓๑๗/๗ ของผู้ฟ้องคดีจากเนื้อที่ดิน ๑๐ ไร่ ๒ งาน ๘๑ ตารางวา กลับไปเป็นเนื้อที่ ๑๘ ไร่ ๑ งาน ๘๑ ตารางวา เช่นเดิม เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีได้เคยเป็นโจทก์ยื่นฟ้องนาย ส. ที่ ๑ กับพวกรวม ๕ คน ในฐานะผู้ปกครองท้องถิ่นที่เป็นจำเลยต่อศาลจังหวัดอุบลราชธานี โดยขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยที่ดินพิพาทเป็นของโจทก์ห้ามจำเลยและบริวารเข้ามาเกี่ยวข้องซึ่งจำเลยนำสืบว่าที่ดินพิพาทเดิมเป็นที่สาธารณะใช้สำหรับเผาศพโจทก์บุกรุกที่ดินพิพาทประมาณ ๗ ไร่ ถึง ๙ ไร่ ปัจจุบันอยู่ในระหว่างการเพิกถอนหนังสือรับรองการทำประโยชน์ในส่วนที่ออกทับที่สาธารณะ ต่อมาศาลจังหวัดอุบลราชธานีพิพากษาว่า จำเลยทั้งสี่เป็นผู้อาศัยอยู่ในบริเวณที่ดินพิพาทมาเป็นเวลานาน ทั้งดำรงตำแหน่งผู้ปกครองท้องถิ่นที่ไม่มีส่วนได้เสียกับการครอบครองที่ดินของโจทก์ และที่สำคัญบันทึกข้อความซึ่งพยานจำเลยต่างยืนยันตรงกันว่า หลังจากมีการร้องเรียนและตรวจสอบการครอบครองที่ดินแล้ว จึงจัดทำบันทึกเรื่องการบุกรุกครอบครองที่สาธารณะ โดยโจทก์ลงลายมือชื่อยอมรับที่ดินทางด้านทิศเหนือเป็นที่สาธารณะประโยชน์ โจทก์ยอมคืนให้แก่ทางราชการ พยานหลักฐานของโจทก์ฟังไม่ได้ว่าที่ดินพิพาทไม่ใช่ที่สาธารณะประโยชน์และโจทก์เป็นผู้มีสิทธิครอบครองการปักเสาแบ่งแยกแนวเขตจึงมิใช่การกระทำละเมิดสิทธิการครอบครองที่ดินของโจทก์ พิพากษายกฟ้อง ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงย่อมต้องผูกพันต่อคำพิพากษาถึงที่สุดที่ได้วินิจฉัยว่า ผู้ฟ้องคดีไม่มีสิทธิครอบครองที่ดินแปลงดังกล่าวตามมาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งผู้ฟ้องคดีจึงไม่ใช่ผู้เดือดร้อน หรือเสียหายที่จะมีสิทธินำคดีมายื่นฟ้องต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ

- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๓

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๙๓/๒๕๕๓

- **ผู้ฟ้องคดี** นายดาวเรือง คำสาร ที่ ๑
นางผ่องศรี คำสาร ที่ ๒
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** นายช่างรังวัด ๖ (นายธนัท คงกำเนิด) ที่ ๑
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดลำพูน ที่ ๒
นายอำเภอเมืองลำพูน ที่ ๓
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - พ.ร.บ. ลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๓ (มาตรา ๑๒๒)
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครอง (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๙)

● คำวินิจฉัยของศาล

แม้การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ตามมาตรา ๑๒๒ แห่ง พ.ร.บ. ลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๓ จะเป็นการใช้อำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดซึ่งศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำดังกล่าวได้แต่เมื่อตามมาตรา ๑๒๒ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้บัญญัติแต่เพียงให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีหน้าที่ในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน เพื่อมิให้ผู้ใดนำไปใช้เป็นประโยชน์ส่วนตัวโดยมิได้บัญญัติให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีอำนาจเข้าไปบังคับจัดการให้บุคคลออกจากที่ดินสาธารณสมบัติของแผ่นดินหรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างออกจากที่ดินสาธารณสมบัติของแผ่นดินหรือใช้มาตรการบังคับการปกครองในกรณีดังกล่าวได้ หนังสือของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงเป็นเพียงการแจ้งต่อผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้กระทำการฝ่าฝืนต่อมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ที่บัญญัติห้ามมิให้บุคคลใดเข้าไปยึดถือครอบครองที่ดินของรัฐ และแจ้งเตือนให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ยุติการรุกล้ำที่ดินสาธารณประโยชน์และให้รื้อถอนสิ่งปลูกสร้างออกไปจากเขตที่ดินสาธารณประโยชน์เท่านั้น ซึ่งหากผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ยอมออกจากที่ดินสาธารณประโยชน์และรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างออกไปจากเขตที่ดินสาธารณประโยชน์ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ก็มีอำนาจหน้าที่เพียงฟ้องร้องดำเนินคดีตามที่กฎหมายกำหนดไว้ต่อไป โดยไม่อาจใช้อำนาจบังคับขับไล่หรือเข้ารื้อถอนอาคารของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้ ดังนั้น เมื่อหนังสือดังกล่าวมิได้มีผลบังคับตามกฎหมายแก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จึงมิใช่ผู้เดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ อันเนื่องมาจากการกระทำตามข้อหาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จึงไม่มีสิทธิฟ้องคดีนี้ต่อศาลได้ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ส่วนกรณีที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองฟ้องว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดำเนินการออกโฉนดที่ดินของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวเมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าเจ้าพนักงานที่ดินได้ออกโฉนดที่ดินเลขที่ ๘๐๖๔๐ ให้แก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เมื่อประมาณปี พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยโฉนดที่ดินดังกล่าวได้มีรูปแผนที่ระบุไว้ที่ดินพิพาทเป็นลำเหมืองสาธารณประโยชน์ กรณีจึงถือว่าผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ได้รู้หรือควรรู้ถึงการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย อันเป็นเหตุแห่งการฟ้องคดี ตามข้อหาเป็นอย่างซ้ำภายในปี พ.ศ. ๒๕๓๙ การที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ นำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเมื่อวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๒ จึงเป็นการฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ และเมื่อศาลมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาแล้ว กรณีจึงไม่จำเป็นต้องพิจารณาคำขอให้ศาลมีคำสั่งกำหนดวิธีชั่วคราวก่อนการพิพากษาของผู้ฟ้องคดีทั้งสองอีกต่อไป

- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๓

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๑๔/๒๕๕๓

- ผู้ฟ้องคดี นายราชัย ชัยสุวิรัตน์
- ผู้ถูกฟ้องคดี อธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๑
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดพิษณุโลก ที่ ๒
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 - ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (มาตรา ๑๓/๑๙)
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๓ มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง มาตรา ๔๙ และมาตรา ๕๒)
 - ระเบียบกรมที่ดิน ว่าด้วยการจดทะเบียนสิทธิเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ซึ่งได้มาโดยทางมรดก พ.ศ. ๒๕๔๘ (ข้อ ๔๑)

● คำวินิจฉัยของศาล

ข้อ ๔๑ ของระเบียบกรมที่ดิน ว่าด้วยการจดทะเบียนสิทธิเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ซึ่งได้มาโดยทางมรดก พ.ศ. ๒๕๔๘ เป็นระเบียบภายในที่กรมที่ดินโดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กำหนดขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ซึ่งมีผลบังคับเฉพาะภายในหน่วยงานของกรมที่ดิน ไม่มีผลบังคับเป็นการทั่วไป อันจะทำให้มีลักษณะเป็นกฎตามมาตรา ๓ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ อีกทั้งมิได้มุ่งหมายที่จะใช้บังคับแก่บุคคลใดเป็นการเฉพาะที่จะทำให้มีผลกระทบต่อสภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคลอันมีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ กรณีพิพาทแห่งคดีนี้จึงมิใช่เป็นความเดือดร้อนหรือเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองขอให้เพิกถอนระเบียบดังกล่าวตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

ส่วนการที่พินัยกรรมของนางสาว ส. ฉบับลงวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๔๓ ระบุว่านาง ส. ได้ยกที่ดินโฉนดเลขที่ ๒๕๐ ให้แก่สิบลตรี ว. และยกโฉนดที่ดินเลขที่ ๓๒๓๐๒ ให้แก่นาง น. และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ รับจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ในโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๕๐ จากนาง ส. ไปเป็นของสิบลตรี ว. เป็นการจัดหาให้เป็นไปตามพินัยกรรม ผู้ฟ้องคดีย่อมไม่มีส่วนได้เสียในที่ดินแปลงดังกล่าว จึงมิใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายที่จะมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลเพื่อขอให้เพิกถอนคำสั่งจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ส่วนที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๓๒๓๐๒ ที่มีชื่อสิบลตรี ว. เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ แต่ตามพินัยกรรมของนาง ส. ฉบับลงวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๔๓ ระบุว่านาง ส. ยกที่ดินแปลงดังกล่าวพร้อมสิ่งปลูกสร้างให้แก่นาง น. ผู้ฟ้องคดีจึงย่อมมีสิทธิและหน้าที่ที่จะทำการอันจำเป็นเพื่อให้การเป็นไปตามพินัยกรรมตามมาตรา ๑๓/๑๙ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่กรณีการจดทะเบียนรับโอนกรรมสิทธิ์ในโฉนดเลขที่ ๓๒๓๐๒ ตามข้อพิพาทนี้เป็นการจดทะเบียนก่อนที่ผู้ฟ้องคดีจะเป็นผู้จัดการมรดกตามคำพิพากษาของศาลจังหวัดพิษณุโลก ดังนั้น เมื่อขณะฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นผู้ฟ้องคดียังมิได้เป็นผู้จัดการมรดกจึงไม่มีส่วนได้เสียในที่ดินแปลงดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายที่จะมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติข้างต้น แม้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้จัดการมรดกของนาง ส. ภายหลังฟ้องคดีต่อศาลปกครอง ก็ไม่ทำให้สิทธิในการฟ้องคดีและคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีชอบด้วยกฎหมาย แต่ทั้งหมดยกเว้นก็หาเป็นการตัดสินใจและหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้จัดการมรดกที่จะทำการอันจำเป็นเพื่อให้เป็นไปตามพินัยกรรมตามมาตรา ๑๓/๑๙ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๓

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๘๒/๒๕๕๓

- **ผู้ฟ้องคดี** นางสาวทองพูล แก้วกาเหริญญ
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดมหาสารคาม สาขาพยัคฆภูมิพิสัย
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (มาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๔๗ วรรคสอง)
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง)

● คำวินิจฉัยของศาล

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดี ออกโฉนดที่ดินเลขที่ ๓๔๔๐๖ ตำบลก้ามปู อำเภอยพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายรุกร้าแนวเขตที่ดินของผู้ฟ้องคดี ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดี เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและให้เพิกถอนหรือแก้ไขที่ดินโฉนดเลขที่ ๓๔๔๐๖ ตำบลก้ามปู อำเภอยพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายในการออกคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าศาลจังหวัดมหาสารคามได้มีคำพิพากษา ในคดีหมายเลขแดงที่ ๑๕๖๐/๒๕๔๙ ลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๔๙ ระหว่าง นาย บ. (โจทก์) กับผู้ฟ้องคดี (จำเลย) พิพากษาให้ผู้ฟ้องคดีและบริวารออกจากที่ดินโฉนดเลขที่ ๓๔๔๐๖ ตำบลก้ามปู อำเภอยพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ทางด้านทิศตะวันออก เนื้อที่ ๖ ไร่ และห้ามผู้ฟ้องคดีและบริวารเข้ามา ยุ่งเกี่ยวกับที่ดินของโจทก์อีกต่อไป โดยไม่ปรากฏว่าคู่ความในคดีดังกล่าวได้อุทธรณ์คำพิพากษาแต่อย่างใด กรณีจึงถือได้ว่าคดีเป็นที่สุดตามมาตรา ๑๔๗ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีย่อมต้องผูกพันตามคำพิพากษาของศาลจังหวัดมหาสารคาม ตามมาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง แห่ง ประมวลกฎหมายดังกล่าว กรณีจึงถือไม่ได้ว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะ เดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ อันเนื่องมาจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีรังวัดออกโฉนดที่ดินเลขที่ ๓๔๔๐๖ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิฟ้องต่อศาลปกครองได้ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาล ปกครองฯ ที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาและให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ นั้น ชอบแล้ว

- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๓

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๖๒/๒๕๕๓

- ผู้ฟ้องคดี นางกิมลิ้ง คุณอุดม
- ผู้ถูกฟ้องคดี กรมที่ดิน ที่ ๑
กองร้อยตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๑๔๓/ ที่ ๒
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และมาตรา ๔๒ วรรคสอง)
- คำวินิจฉัยของศาล
เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้แจ้งสิทธิอุทธรณ์รวมทั้งวิธีการและระยะเวลาในการอุทธรณ์โดยชัดแจ้งในท้ายคำสั่งที่ ๒๕๖๒/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๑ ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ให้เพิกถอนโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๐๒๑๒ ของผู้ฟ้องคดี แต่ผู้ฟ้องคดีมิได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวแต่อย่างใด จึงถือได้ว่า ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายตามที่กฎหมายกำหนดก่อนฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครอง
- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๓

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๖๖/๒๕๕๓

- **ผู้ฟ้องคดี** นายสิระ กลั่นผล ที่ ๑ กับพวกรวม ๖ คน
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดตราด ที่ ๑
ผู้ว่าราชการจังหวัดตราด ที่ ๒
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๑ (๒))

● คำวินิจฉัยของศาล

เมื่อผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า การออกพระราชกฤษฎีกากำหนดป่าปากคลองบางพระฯ และกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๘๒ (พ.ศ. ๒๕๑๖) ออกตามความใน พ.ร.บ. ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๓ รวมทั้งแผนที่ท้ายกฤษฎีกา และกฎกระทรวงดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมายและเป็นการกำหนดพื้นที่ทับซ้อนกับที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีอาศัยทำกิน ขอให้เพิกถอนพระราชกฤษฎีกาและกฎกระทรวงฉบับดังกล่าว ในส่วนที่ทับในที่ดินซึ่งผู้ฟ้องคดีอาศัยและทำกิน กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของพระราชกฤษฎีกาและกฎที่ออกโดยคณะรัฐมนตรีหรือโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีซึ่งต้องยื่นฟ้องต่อศาลปกครองสูงสุดโดยตรงตามมาตรา ๑๐ ประกอบกับมาตรา ๑๑ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ

สำหรับกรณีที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นโดยมีคำขอให้ศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีนั้นเป็นคำขอเกี่ยวเนื่องกับข้อหาที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่าคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ไม่รับคำขออออกโฉนดที่ดินและคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลเพิกถอนและมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ออกโฉนดที่ดินให้ผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งรับคำฟ้องไว้พิจารณาแล้ว แต่ยังมีได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดในข้อหาดังกล่าวกรณีจึงยังไม่มีเหตุที่ผู้ฟ้องคดีจะยื่นอุทธรณ์ในข้อหาดังกล่าว

- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๓

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๐๐/๒๕๕๓

- **ผู้ฟ้องคดี** นายยูโสภ เตชะปัญญ ที่ ๑ กับพวกรวม ๒ คน
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** สำนักงานป่าไม้จังหวัดสตูล ที่ ๑ กับพวกรวม ๖ คน
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายในการออกคำสั่งทางปกครอง (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - ประมวลกฎหมายที่ดิน
 - พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙ (มาตรา ๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๔๔)
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และมาตรา ๔๒ วรรคสอง)

● คำวินิจฉัยของศาล

ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้ยื่นคำขอต่อพนักงานที่ดินจังหวัดสตูล เพื่อขอออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ในที่ดิน ต่อมา เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสตูลได้มีหนังสือแจ้งว่าที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งสองไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) เป็นการเฉพาะรายตามมาตรา ๕๙ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เนื่องจากผู้ฟ้องคดีทั้งสองครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินภายหลังวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ จึงมีคำสั่งยกเลิกคำขอดังกล่าว และแจ้งสิทธิการอุทธรณ์ให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองทราบ แต่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองมิได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว และนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งว่าที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งสองอยู่นอกเขตป่าสงวนแห่งชาติตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๙๒๓/ (พ.ศ. ๒๕๒๔) ออกตามความใน พ.ร.บ. ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ และแผนที่ท้ายกฎกระทรวงกับอยู่นอกเขตป่าชายเลนเศรษฐกิจ ก. และ ข. ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๓๐ และให้เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสตูลดำเนินการออกเอกสารสิทธิในที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองกรณีจึงเป็นการฟ้องว่าคำสั่งของเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสตูลที่ยกเลิกคำขอออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ของผู้ฟ้องคดีทั้งสองนั้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย อันเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายในการออกคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองฯ อย่างไรก็ตาม โดยที่กรณีนี้ประมวลกฎหมายที่ดินมิได้กำหนดเรื่องการอุทธรณ์คำสั่งยกเลิกคำขอออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ไว้โดยเฉพาะ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงต้องยื่นอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อผู้ออกคำสั่งตามมาตรา ๓ ประกอบกับมาตรา ๔๔ แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งเป็นกฎหมายที่กำหนดขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองต้องดำเนินการให้เสร็จสิ้นตามขั้นตอนและวิธีการดังกล่าวก่อนนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง การที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองยื่นฟ้องต่อศาลปกครองเมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๒ โดยไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้ยื่นอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งดังกล่าว จึงเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองยังมิได้ดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ

- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๓

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๒๖/๒๕๕๓

- ผู้ฟ้องคดี นางปิยาภรณ์ ยกย่อง หรือ เกียรติเรืองวิทย์
- ผู้ถูกฟ้องคดี กรมที่ดิน ที่ ๑
 อธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๒
 ว่าที่ร้อยตรี ชันธชัย วิจักขณะ รองอธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๓
 นายวิชัย ไพรสงบ รองอธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๔
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องที่ฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีบางรายไว้พิจารณา)

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

- ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๖๑ วรรคหนึ่ง)
- พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง)

● คำวินิจฉัยของศาล

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้การออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) ซึ่งผู้ฟ้องคดีครอบครอง เป็นการออกเอกสารสิทธิที่ชอบด้วยกฎหมายและเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่เพิกถอนหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) ดังกล่าว กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายในการออกคำสั่งทางปกครอง ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ แต่โดยที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้มีคำสั่งอธิบดีกรมที่ดิน ลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ให้เพิกถอนหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) ของผู้ฟ้องคดีเนื่องจากที่ดินพิพาทมีสภาพพื้นที่เป็นป่าไม้ผลัดใบไม่ปรากฏร่องรอยการทำประโยชน์อยู่ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๔๙ แจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ กรณีจึงเห็นว่าการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และที่ ๔ เป็นการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของผู้ใต้บังคับบัญชาที่ได้รับมอบหมายจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาส่วนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นหน่วยงานทางปกครองที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ ๓ และที่ ๔ สังกัดกรณีจึงไม่อาจถือได้ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ ๓ และที่ ๔ ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดีอันเนื่องมาจากการออกคำสั่งที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้แต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ ๓ และที่ ๔ ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๓

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๙๐/๒๕๕๓

- **ผู้ฟ้องคดี** นางแก้ว พันพยัคฆ์
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดมหาสารคาม
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และมาตรา ๔๙)
 - พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (มาตรา ๖๙ วรรคสาม)

● คำวินิจฉัยของศาล

ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๒ อุทธรณ์คำสั่งยกเลิกการออกโฉนดที่ดิน (ใบไต่สวน) ของผู้ฟ้องคดีเนื่องจากผู้รับมอบอำนาจจากนายกเทศมนตรีตำบลพยัคฆภูมิพิสัยคัดค้านว่าที่ดินของผู้ฟ้องคดีเป็นทางสาธารณประโยชน์ถึงผู้อำนวยการศูนย์เดินสำรวจออกโฉนดที่ดินจังหวัดมหาสารคาม โดยในหนังสืออุทธรณ์ดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีได้ให้ที่อยู่ คือ เลขที่ ๑๑๔ ถนนวิจิตรราษฎร์บำรุง หมู่ที่ ๑ ตำบลปะหลาน อำเภอยักษ์ภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ๔๔๑๑๐ ที่อยู่ดังกล่าวจึงเป็นการให้ที่อยู่ไว้กับเจ้าหน้าที่สำหรับการแจ้งคำสั่งทางปกครองต่อผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๖๙ วรรคสาม แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้องจัดส่งคำวินิจฉัยอุทธรณ์พร้อมแจ้งสิทธิการฟ้องคดีให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามที่อยู่ที่ผู้ฟ้องคดีให้ไว้แต่ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีได้แจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ตามหนังสือสำนักงานที่ดินจังหวัดมหาสารคามลงวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๒ ทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปที่บ้านเลขที่ ๔๖ - ๔๗ หมู่ที่ ๑๓ ตำบลปะหลาน อำเภอยักษ์ภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยมีนาง ด. บุตรของผู้ฟ้องคดีเป็นผู้รับหนังสือในวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๒ กรณีจึงไม่อาจถือได้ว่าเป็นการแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ที่ชอบด้วย มาตรา ๖๙ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว และเมื่อผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างในคำร้องอุทธรณ์ว่า ได้รับทราบการแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์จากนาง ด. เมื่อวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๒ จึงต้องถือว่าวันดังกล่าวเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองในวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๒ จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีภายในระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน

- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๓

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่เกี่ยวข้องกับกรมที่ดิน

คดีพิพาทเกี่ยวกับการละเลยหรือล่าช้าเกินสมควร ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒)

แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗/๑/๒๕๕๖

- ผู้ฟ้องคดี นายชนชาติ ทรงสุทธิพร กับผู้ฟ้องคดีร่วม (รวม ๑๑ ราย)
- ผู้ถูกฟ้องคดี นายอำเภออรัญประเทศ ที่ ๑
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสระแก้ว ที่ ๒
ผู้ว่าราชการจังหวัดสระแก้ว ที่ ๓
อธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๔
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (มาตรา ๕ และมาตรา ๑๒)
- คำวินิจฉัยของศาล
การที่ผู้ถูกฟ้องคดีขอให้มีการรังวัดออกหนังสือสำคัญสำหรับที่ดินที่มีหลักฐานว่าเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน และแต่งตั้งคณะกรรมการพิสูจน์สิทธิในที่ดิน เพื่อแก้ไขปัญหาที่มีราษฎรขอออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินตามหลักฐานการแจ้งการครอบครอง (ส.ค. ๑) ในที่ดินพิพาท เป็นเพียงการเตรียมการของเจ้าหน้าที่อันเป็นมาตรการภายในของหน่วยงานทางปกครอง เพื่อหาข้อยุติในการออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดียังไม่มีผลกระทบต่อการครอบครองที่ดินของผู้ฟ้องคดี และมีใช่เป็นการใช้อำนาจกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ส่วนหนังสือของผู้ถูกฟ้องคดีถึงเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ก็เป็นเพียงการรายงานเกี่ยวกับเรื่องที่ราษฎรร้องเรียนเกี่ยวกับปัญหาที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยเท่านั้น ไม่มีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครอง ตามมาตรา ๕ ประกอบมาตรา ๑๒ แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ที่จะมีผลกระทบต่อผู้ฟ้องคดี
- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๖ เล่ม ๑

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๐๖/๒๕๕๖

- ผู้ฟ้องคดี นายตรีรัตน์ มีทรัพย์
- ผู้ถูกฟ้องคดี อธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๑
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดชลบุรี สาขาสัตหีบ ที่ ๒
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติล่าช้าเกินสมควร (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) และมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง)
- คำวินิจฉัยของศาล
ผู้ยื่นคำขอออก น.ส. ๓ เป็นผู้เดือดร้อนเสียหายจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ดำเนินการเพิกถอน น.ส. ๓ และโฉนดที่ดินของผู้อื่นที่ออกทับที่ดินที่ยื่นคำขอและผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ออก น.ส. ๓ ให้ตามคำขอ ซึ่งเป็นการละเลยต่อหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ แม้ต่อมาผู้ขอออก น.ส. ๓ จะโอนสิทธิครอบครองที่ดินให้ฟ้องและมอบอำนาจให้ติดตามการออก น.ส. ๓ ก็เป็นเพียงการให้ผู้ฟ้องคดีกระทำในนามผู้ขอที่ยื่นไว้เดิม เมื่อผู้ฟ้องคดีไม่คำขอออก น.ส. ๓ ด้วยตนเอง จึงไม่มีนิสสัมพันธกับผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ใช่ผู้เดือดร้อนเสียหายที่จะมีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ
- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๖ เล่ม ๔

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๙๐/๒๕๔๖

- ผู้ฟ้องคดี นางปทุมมาศ ผลดี
- ผู้ถูกฟ้องคดี เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดตาก สาขาแม่สอด
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องบางประเด็นไว้พิจารณา)

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

- พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒))
- ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๖๑ และมาตรา ๓/๑)
- ระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ (ข้อ ๓)

● คำวินิจฉัยของศาล

เมื่อเหตุแห่งการฟ้องคดีเกิดจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีใช้อำนาจเรียก น.ส. ๓ ก. จากผู้ฟ้องคดีมาพิจารณาดำเนินการเพื่อเสนอความเห็นให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตามกฎหมายพิจารณาสั่งเพิกถอนหรือแก้ไขตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เนื่องจากมรดกบางส่วนออกทับที่ดินสาธารณสมบัติของแผ่นดินโดยผู้ถูกฟ้องคดีได้เรียก น.ส. ๓ ก. ของผู้ฟ้องคดีมาพิจารณาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๐ จนถึงปี พ.ศ. ๒๕๔๕ ก็ยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จ ประเด็นสำคัญแห่งคดีนี้จึงเป็นเรื่องกล่าวหาว่าผู้ถูกฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่ในเรื่องดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร การที่ศาลปกครองชั้นต้นกำหนดประเด็นว่า ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิครอบครองที่ดินตาม น.ส. ๓ ก. พิพาทหรือไม่ โดยไม่มีผู้ใดโต้แย้งเรื่องสิทธิครอบครองของผู้ฟ้องคดี และมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องในประเด็นไว้พิจารณาจึงเป็นการไม่ชอบ สมควรเพิกถอนกระบวนการพิจารณาของศาลปกครองชั้นต้นตามข้อ ๓ ของระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๖ เล่ม ๖

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๓๒/๒๕๕๖

- ผู้ฟ้องคดี นายหนู พลอยประดับ
- ผู้ถูกฟ้องคดี เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดชลบุรี สาขาบางละมุง
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๙)

● คำวินิจฉัยของศาล

การฟ้องคดีว่าหน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร ต้องฟ้องภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พ้นกำหนดเก้าสิบวันหลังจากวันที่ผู้ฟ้องคดีมีคำขอต่อหน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามมาตรา ๔๙ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ

การที่ฟ้องคดียื่นคำฟ้องต่อศาลโดยที่ผู้ฟ้องคดียังไม่ได้มีคำสั่งใดต่อคำขอของผู้ฟ้องคดี ยังไม่ถือว่ามิเหตุแห่งการฟ้องคดีเกิดขึ้น เพราะยังอยู่ในระหว่างการพิจารณาดำเนินการของผู้ถูกฟ้องคดี ทั้งเป็นการฟ้องคดีเมื่อยังไม่พ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีมีคำต่อผู้ถูกฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายที่จะมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. ดังกล่าว

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๖ เล่ม ๒

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๒๑/๒๕๔๗

- ผู้ฟ้องคดี นางสาวเสียด สวัสดิ์
- ผู้ถูกฟ้องคดี จังหวัดเพชรบุรี ที่ ๑
กรมที่ดิน ที่ ๒
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑))
ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๖๐)
- คำวินิจฉัยของศาล
ในกรณีที่ผู้คัดค้านการออกโฉนดที่ดิน เจ้าพนักงานที่ดินจะต้องทำการสอบสวนเปรียบเทียบตามอำนาจหน้าที่ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๖๐ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินเสียก่อน การที่เจ้าพนักงานที่ดินยังมิได้ดำเนินการสอบสวนเปรียบเทียบ เนื่องจากผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ยื่นคำขอออกโฉนดที่ดินขอให้รอเรื่องไว้ก่อน ดังนั้น การที่เจ้าพนักงานที่ดินยังมิได้ออกโฉนดที่ดินให้ตามคำขอจึงเกิดจากการกระทำของผู้ฟ้องคดีเอง จึงยังไม่มีคำสั่งหรือการกระทำทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ที่ผู้ฟ้องคดีจะนำมาฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้
- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๗ เล่ม ๒

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๘๙/๒๕๕๗

- **ผู้ฟ้องคดี** นายพรชัย ไชยคำมี กับผู้ฟ้องคดีร่วม (รวม ๖๘ ราย)
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** เทศบาลตำบลโนนบุรี ที่ ๑
นายอำเภอสหัชชน์ ที่ ๒
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์ ที่ ๓
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งจำหน่ายคดีของผู้ฟ้องคดีบางราย)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง (๑))

● คำวินิจฉัยของศาล

เมื่อหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) ที่พิพาทได้มีการเปลี่ยนแปลงทางทะเบียนโดยผู้มีชื่อ น.ส. ๓ ก. ได้จดทะเบียนยกให้ผู้ฟ้องคดีแล้ว ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินดังกล่าวจึงมีสิทธิในที่ดินนั้น ดังนั้น การที่เจ้าพนักงานที่ดินปฏิเสธการออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีโดยอาศัยเอกสารหลักฐาน น.ส. ๓ ก. ดังกล่าว เพราะผู้ฟ้องคดีไม่ยอมให้ถอยร่นแนวเขตที่ดินตามหลักฐาน น.ส. ๓ ก. จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯและผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย อันเนื่องจากการกระทำของหน่วยงานปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งการแก้ไขหรือบรรเทาความเดือดร้อนดังกล่าว ศาลมีอำนาจกำหนดค่าบังคับได้ตามมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พ.ร.บ. เดียวกัน ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิฟ้องศาลคดีต่อศาลปกครอง

- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๗ เล่ม ๕

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๙๑/๒๕๔๘

- **ผู้ฟ้องคดี** สหกรณ์บริการชุมชนหมู่บ้านเมืองเอก จำกัด กับพวกรวม ๑๓ คน
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** กรมที่ดิน ที่ ๑
คณะกรรมการจัดสรรที่ดินจังหวัดปทุมธานี ที่ ๒
บริษัท ยูนิเวลท์ พรอพเพอร์ตี้ จำกัด ที่ ๓
บริษัท เมืองเอก จำกัด ที่ ๔
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และละเลยต่อหน้าที่ตามที่กำหนดให้ต้องปฏิบัติ และคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่อนุญาตให้ขยายเวลายื่นอุทธรณ์คำพิพากษา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๓/๓ วรรคหนึ่ง)
 - ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ.๒๕๔๓ (ข้อ ๖)
- **คำวินิจฉัยของศาล**

มาตรา ๓/๓ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ได้บัญญัติให้การคัดค้านคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น จะต้องยื่นอุทธรณ์ต่อศาลปกครองชั้นต้นภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งจึงเป็นกรณีที่ระยะเวลาดังกล่าวกำหนดโดยบทบัญญัติของกฎหมาย มิใช่ระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ หรือตามที่ศาลกำหนดดังที่กำหนดไว้ในข้อ ๖ แห่งระเบียบดังกล่าวที่ศาลมีอำนาจยื่นหรือขยายได้ตามความจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ดังนั้น จึงไม่มีบทกฎหมายที่บัญญัติให้ศาลมีอำนาจยื่นหรือขยายระยะเวลาในการยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาได้
- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๘ เล่ม ๕

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๔๙/๒๕๔๘

- ผู้ฟ้องคดี นายไพโรจน์ หิรัญวดี
- ผู้ถูกฟ้องคดี อธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๑
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดภูเก็ต ที่ ๒
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดภูเก็ต ส่วนแยกกลาง ที่ ๓
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ
ล่าช้าเกินสมควร (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๔๙)
- คำวินิจฉัยของศาล
เมื่อเจ้าพนักงานที่ดินออกโฉนดที่ดินให้ผู้ฟ้องคดีตลาดเคลื่อนไม่ตรงตามหลักฐานที่ดิน
ตาม น.ส. ๓ ก. ที่ขอออกโฉนด ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๔๖ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑
ให้แก้ไขโฉนดที่ดินที่ออกไปโดยตลาดเคลื่อนให้ถูกต้องตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินและไม่ได้
รับคำชี้แจงจาก ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ฟ้องคดีจะต้องยื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครองภายในเก้าสิบวันนับแต่วัน
พ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๔๖ การที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน
๒๕๔๗ จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ
- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๘ เล่ม ๕

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๒๘/๒๕๔๘

● ผู้ฟ้องคดี นายสง่า รักรังสิมันต์สุข

● ผู้ถูกฟ้องคดี อธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๑
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดภูเก็ต ที่ ๒
เจ้าพนักงานกรมที่ดินจังหวัดภูเก็ต ส่วนแยกกลาง ที่ ๓

● เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติล่าช้าเกินสมควร (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

- ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๖๑)
- พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) และมาตรา ๔๙)
- ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ (ข้อ ๓๐ วรรคสอง)

● คำวินิจฉัยของศาล

ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๔๖ ร้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาแก้ไขโฉนดที่ดินที่ออกไปโดยคลาดเคลื่อนตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน แต่จนถึงวันฟ้องคดีผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ก็ยังไม่ได้แจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ฟ้องคดีทราบแต่อย่างใด มาตรา ๖๑ วรรคหนึ่ง และวรรคเก้า แห่งประมวลกฎหมายที่ดินได้บัญญัติให้ฝ่ายปกครองมีอำนาจหรือหน้าที่ดำเนินการเพิกถอนหรือแก้ไขโฉนดที่ดินที่ออกโดยคลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายได้เมื่อปรากฏเหตุดังกล่าวขึ้น โดยดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่แจ้งผลการพิจารณาหนังสือของผู้ฟ้องคดีลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๔๖ ที่ขอให้แก้ไขโฉนดที่ดินที่ออกไปโดยคลาดเคลื่อนตามอำนาจหน้าที่ภายในเวลาอันสมควรจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งผู้ฟ้องคดีจะต้องยื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครองภายในเก้าสิบวัน นับแต่วันพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๔๖ คือต้องยื่นฟ้องคดีภายในวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๔๗ ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นฟ้องคดีนี้เมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๔๗ จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ

● อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๘ เล่ม ๖

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๑๒/๒๕๔๘

- **ผู้ฟ้องคดี** นางบัวพันธ์ ลินคำ
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสุรินทร์ สาขาท่าตูม
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) และมาตรา ๔๙)
 - ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ (ข้อ ๓๐ วรรคสอง)
- **คำวินิจฉัยของศาล**

การที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ดำเนินการออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามคำขอที่ยื่นเมื่อประมาณปี พ.ศ. ๒๕๔๐ เป็นกรณีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ และผู้ฟ้องคดีฟ้องว่าจนถึงปี พ.ศ. ๒๕๔๖ ผู้ถูกฟ้องคดียังไม่ดำเนินการออกโฉนดที่ดินให้ผู้ฟ้องคดีจึงถือว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีอย่างช้าในวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๖ ซึ่งผู้ฟ้องคดีจะต้องยื่นฟ้องภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้เหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน

ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเมื่อวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๔๗/ จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามกฎหมายดังกล่าว และตามข้อ ๓๐ วรรคสองแห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓
- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๘ เล่ม ๓/

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุด ที่ ๖๒๔/๒๕๔๘

- ผู้ฟ้องคดี นางเพชร มาพร
- ผู้ถูกฟ้องคดี องค์การบริหารส่วนตำบลลาดพัฒนา ที่ ๑
นายอำเภอเมืองมหาสารคาม ที่ ๒
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดมหาสารคาม ที่ ๓
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ปฏิบัติ (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 - ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๑๐๘ ทวิ)
 - ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (มาตรา ๑๔๕)
 - ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (มาตรา ๑๕)
 - ประมวลกฎหมายอาญา (มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๕๖)
 - พ.ร.บ. สถาปนาและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ (มาตรา ๑๘ (๘))
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒))

● คำวินิจฉัยของศาล

ที่พิพาทเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ร่วมกันผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งถือเป็นหน่วยงานของรัฐตาม พ.ร.บ. สถาปนาและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และมีอำนาจหน้าที่คุ้มครองดูแลและรักษาสาธารณสมบัติของแผ่นดินตามมาตรา ๑๘ (๘) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ส่วนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐมีหน้าที่กำกับดูแลการบริหารราชการให้เป็นไปตามกฎหมายดังกล่าวข้างต้นผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามจึงมีหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติเมื่อผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามมิได้ปฏิบัติหน้าที่ในการคุ้มครองดูแลรักษาสาธารณสมบัติของแผ่นดินในส่วนที่พิพาทซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาประเด็นดังกล่าวนี้ได้ศาลปกครองสูงสุดจึงมีคำสั่งให้ศาลปกครองชั้นต้นรับข้อหาแรกไว้พิจารณาส่วนข้อหาที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่า ที่ดินพิพาทเป็นของตนแต่ถูกเจ้าพนักงานกระทำการโดยมิชอบด้วยกฎหมาย รังวัดและเบียดบังเอาไปเป็นที่ดินสาธารณประโยชน์ นั้นเมื่อศาลจังหวัดมหาสารคามและศาลอุทธรณ์ภาค ๔ พิพากษาว่า ผู้ฟ้องคดีและ นาง ฝ. บุกรุกยึดถือครอบครองทางสาธารณสมบัติของแผ่นดินแปลงพิพาท มีความผิดตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๑๐๘ ทวิ ตามคำพิพากษาของศาลจังหวัดมหาสารคามและศาลอุทธรณ์ภาค ๔ เนื่องจากคำพิพากษาของศาลมีผลผูกพันคู่ความตามมาตรา ๑๔๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ประกอบกับมาตรา ๑๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ข้อเท็จจริงจึงต้องรับฟังเป็นที่ยุติแล้วว่ที่พิพาทดังกล่าวเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน เมื่อผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยกับคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ก็ชอบที่จะใช้สิทธิฎีกาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ข้อพิพาทในข้อหานี้จึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๘ เล่ม ๓/

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๙๓/๒๕๔๘

- ผู้ฟ้องคดี นางสาวอารยา รุ่งตระกูล
- ผู้ถูกฟ้องคดี กรมที่ดิน ที่ ๑
อธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๒
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒))
- คำวินิจฉัยของศาล
เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงในคดีนี้ว่า ได้มีการฟ้องร้องเป็นคดีต่อศาลจังหวัดสุพรรณบุรีเกี่ยวกับที่ดิน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๒๑๓๖ ของผู้ฟ้องคดีอันเป็นที่ดินแปลงเดียวกันกับผู้ฟ้องคดียื่นคำขอออกโฉนดที่ดิน โดยวิธีการย้ายแปลงไว้และผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองก็ยังมิได้ดำเนินการออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ใด เนื่องจากต้องรอผลการพิจารณาพิพากษาของศาลจังหวัดสุพรรณบุรีในคดีดังกล่าวก่อนดังนั้น การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจึงยังถือมิได้ว่าเป็นการละเลยไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ อันจะมีผลกระทบต่อสิทธิของผู้ฟ้องคดีจนเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหายแต่อย่างใด
- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๘ เล่ม ๘

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๕๐/๒๕๔๙

- ผู้ฟ้องคดี นายประมุข สุตะบุตร
- ผู้ถูกฟ้องคดี เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดชลบุรี สาขาสัตหีบ ที่ ๑
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดชลบุรี ที่ ๒
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำแถลงการณ์และคำขอให้เรียกพยานหลักฐานเพิ่มเติมพร้อมคำขอขยายเวลายื่นคำพิพากษาไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 - ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ (ข้อ ๙ ข้อ ๕๔ ข้อ ๙๒ วรรคสาม และข้อ ๘๔)
- คำวินิจฉัยของศาล

ศาลปกครองชั้นต้นกำหนดวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๔๙ เป็นวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริง ผู้ฟ้องคดีมีคำแถลงการณ์และคำขอฉบับวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๔๘ ฉบับลงวันที่ ๑๘ และฉบับลงวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๔๘ ขอให้ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งเรียกกรมแผนที่ทหาร กระทรวงกลาโหมให้ส่งภาพถ่ายทางอากาศบริเวณที่ออกพิพาท และเรียกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกากระทรวงมหาดไทย กรมที่ดิน จังหวัดชลบุรี กรมทรัพยากรธรณี หรือเจ้าหน้าที่หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องส่งเอกสารหลักฐานให้แก่ศาลและผู้ฟ้องคดี พร้อมทั้งขอขยายเวลาการนัดฟังคำพิพากษาออกไป จึงเป็นการยื่นเอกสารพยานหลักฐานอื่นๆ ภายหลังจากวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริง ไม่ให้ศาลรับไว้เป็นส่วนหนึ่งของคดีตามข้อ ๖๒ วรรคสาม แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ การที่ศาลปกครองชั้นต้นเกียศยณคำสั่งในเอกสารดังกล่าวว่าคำแถลงการณ์และคำขอดังกล่าวไม่เป็นไปตามระเบียบเดียวกัน ข้อ ๖๒ ประกอบข้อ ๘๔ ที่ศาลจะรับไว้ พร้อมทั้งไม่อนุญาตให้ขยายเวลายื่นคำพิพากษาคำสั่งศาลปกครองชั้นต้นที่ไม่รับคำแถลงการณ์และคำขอดังกล่าวจึงชอบแล้ว
- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๙ เล่ม ๓/

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๒๓/๒๕๔๙

- **ผู้ฟ้องคดี** นางจันทร์พอง กิติ
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** อธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๑
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ สาขาหางดง ที่ ๒
ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๓ ตำบลหนองแก้ว อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ที่ ๓
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ปฏิบัติ (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ (ข้อ ๔๓/วรรคสาม และวรรคสี่)
- **คำวินิจฉัยของศาล**

ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๔๓ กำหนดให้ศาลสามารถใช้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจที่จะจำหน่ายคดีออกจากสารบบความก็ได้ถ้าผู้ฟ้องคดีไม่ทำคำคัดค้านคำให้การยื่นต่อศาลภายในเวลาที่ศาลกำหนดหรือแจ้งเป็นหนังสือให้ศาลทราบ หากไม่ประสงค์จะทำคำคัดค้านคำให้การแต่ประสงค์จะให้ศาลพิจารณาพิพากษาคดีต่อไป โดยคำนึงถึงความยุติธรรมและเหตุผลแวดล้อมอื่น ระหว่างที่ผู้ฟ้องคดีได้รับคำสั่งศาลปกครองชั้นต้นให้ทำคำคัดค้านคำให้การ ผู้ฟ้องคดีได้สอบถามความคืบหน้าของคดีหมายเลขคำที่ ๒๒๙๙/๒๕๔๘ ของศาลแขวงเชียงใหม่ ซึ่งผู้ฟ้องคดีถูกฟ้องเป็นจำเลยในข้อหาบุกรุกที่สาธารณะ โดยเจ้าหน้าที่ของศาลแขวงเชียงใหม่แจ้งว่าศาลยังมีคำพิพากษา ผู้ฟ้องคดีจึงประสงค์จะให้ศาลดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีนี้ต่อไปยังไม่อาจถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีมีเจตนาจะละเลยไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาล หรือมีเจตนาจะทิ้งฟ้อง มีเหตุอันสมควรที่จะให้โอกาสผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินคดีต่อไป
- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๙ เล่ม ๑๐

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๙๓/๒๕๔๙

- ผู้ฟ้องคดี นายจันทร์ บุญมี
- ผู้ถูกฟ้องคดี เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดมหาสารคาม สาขาวาปีปทุม
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) และมาตรา ๔๙)

● คำวินิจฉัยของศาล

ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอออกโฉนดที่ดินเฉพาะรายโดยอาศัยหลักฐานหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) แต่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีรังวัดทำแผนที่เพื่อออกโฉนดที่ดินได้เนื้อที่ ๑ งาน ๘๑ ตารางวา น้อยกว่าเดิม ๓ ตารางวา ผู้ฟ้องคดีจึงฟ้องศาลปกครองขอให้ศาลปกครองขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีออกโฉนดที่ดินให้มีเนื้อที่เท่ากับเนื้อที่ตาม น.ส. ๓ ก. ที่ใช้เป็นหลักฐานในการออกโฉนดที่ดิน จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ การที่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีได้ชี้แจงให้ผู้ฟ้องคดีรับทราบเกี่ยวกับสาเหตุที่ไม่สามารถออกโฉนดที่ดินให้มีเนื้อที่เท่ากับหลักฐาน น.ส. ๓ ก. ได้ตามบันทึกถ้อยคำลงวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๔๗ เป็นหลักฐานที่แสดงว่าผู้ฟ้องคดีได้ทราบจากผู้ถูกฟ้องคดีละเลยไม่ออกโฉนดที่ดินให้มีเนื้อที่เท่ากับหลักฐาน น.ส. ๓ ก. ที่ใช้เป็นหลักฐานในการออกโฉนดที่ดิน ถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้รับคำชี้แจงจากเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ แต่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าเป็นคำชี้แจงที่ไม่มีเหตุผล ผู้ฟ้องคดีจึงชอบที่จะนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองภายในเก้าสิบวันนับตั้งแต่วันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๔๗ ซึ่งเป็นวันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๙ จึงเป็นการยื่นฟ้องเมื่อล่วงพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๙ เล่ม ๑๑

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓/๑๐/๒๕๔๙

● ผู้ฟ้องคดี นางสาวเพชร มาพร

● ผู้ถูกฟ้องคดี องค์การบริหารส่วนตำบลลาดพัฒนา ที่ ๑
นายอำเภอเมืองมหาสารคาม ที่ ๒
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดมหาสารคาม ที่ ๓

● เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

- พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๓ และมาตรา ๖๑ วรรคหนึ่ง)
- ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ (ข้อ ๓๓/วรรคสอง และข้อ ๑๑๒ วรรคหนึ่ง (๑))

● คำวินิจฉัยของศาล

คำฟ้องเพิ่มเติมเป็นคำฟ้องตามมาตรา ๓ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งข้อ ๓๓/วรรคสอง แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ กำหนดให้ตุลาการเจ้าของสำนวนมีหน้าที่ตรวจคำฟ้อง ถ้าเห็นว่าคำฟ้องนั้นไม่สมบูรณ์ครบถ้วนและไม่อาจแก้ไขให้ถูกต้องได้ให้ตุลาการเจ้าของสำนวนเสนอองค์คณะสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา การที่ตุลาการเจ้าของสำนวนศาลปกครองชั้นต้นนายเดียงสั่งไม่รับคำฟ้องเพิ่มเติมคดีนี้ไว้พิจารณา จึงเป็นกรณีปฏิบัติหน้าที่เกินกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้ตามมาตรา ๖๑ วรรคหนึ่ง (๑) ถึง (๕) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวข้างต้น แต่เพื่อให้การพิจารณาคดีเป็นไปด้วยความรวดเร็ว จึงเห็นว่าไม่มีเหตุอันสมควรที่จะยกคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นแล้วให้มีคำสั่งให้มีคำสั่งใหม่เพราะเหตุที่มีได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายในส่วนที่ว่าด้วยการทำคำสั่งข้อ ๑๑๒ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งระเบียบข้างต้น ศาลปกครองสูงสุดจึงดำเนินการพิจารณาต่อไป เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าคำฟ้องเดิม ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามละเลยต่อหน้าที่ปล่อยให้มีการบุกรุกทางสาธารณประโยชน์ที่อยู่ติดกับที่ดินของผู้ฟ้องคดี ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถใช้ทางสาธารณประโยชน์สัญจรไปมาได้ ขอให้ศาลปกครองพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องทั้งสามดำเนินการให้ทางสาธารณประโยชน์กลับคืนสู่สภาพเดิมซึ่งศาลปกครองปกครองชั้นต้นได้ดำเนินการพิจารณาจนถึงขั้นตอนกำหนดวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริงแล้ว ต่อมาผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำร้องขอเพิ่มเติมคำฟ้องเข้ามาอีกว่า ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามละเลยต่อหน้าที่ ทำให้มีการรื้อวัดทางสาธารณประโยชน์รุกล้ำเข้าไปในเขตที่ดินของผู้ฟ้องคดี ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย คำฟ้องเพิ่มเติมดังกล่าวจึงเป็นข้อกล่าวหาใหม่ที่ไม่อาจรวมพิจารณากับคำฟ้องเดิมได้ถือว่าคำฟ้องเพิ่มเติมนี้เป็นคำฟ้องที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วนและไม่อาจแก้ไขให้ถูกต้องได้ตามข้อ ๓๓/วรรคสอง แห่งระเบียบเดียวกัน ศาลปกครองไม่อาจรับไว้และพิจารณารวมไปกับคำฟ้องเดิมได้

● อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๙ เล่ม ๑๑

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๖๑/๒๕๔๙

● ผู้ฟ้องคดี นายชาญชัย วงศ์สุนทร

● ผู้ถูกฟ้องคดี เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดพิษณุโลก สาขาวังทอง

● เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐของรัฐละเลยต่อหน้าที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

– พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (มาตรา ๓ มาตรา ๕ มาตรา ๔๐ และ มาตรา ๔๕)

– พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๔๙)

● คำวินิจฉัยของศาล

ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลกมีคำสั่งเพิกถอนหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓) ของผู้ฟ้องคดีรวมสามฉบับ โดยอ้างว่าออกทับที่สาธารณะประโยชน์หนองลาด ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้นำ ส.ค. ๑ ไปยื่นขอรังวัดออก น.ส. ๓ ก. ในที่ดินส่วนที่ไม่ได้ทับที่สาธารณะประโยชน์ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีได้ออก น.ส. ๓ ก. ให้แก่ผู้ฟ้องคดีเพียงสองฉบับ ผู้ฟ้องคดีจึงได้มีหนังสือลงวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๔๓ ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีเร่งรัดการออก น.ส. ๓ ก. สำหรับที่ดินส่วนที่เหลือ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีมีหนังสือลงวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๔๓ แจ้งว่าเมื่อได้มีการเพิกถอน น.ส. ๓ ทั้งสามฉบับไปแล้ว จะใช้เป็นเอกสารอ้างอิงอีกไม่ได้ และที่ดินส่วนที่อยู่นอกเขตที่สาธารณะประโยชน์ดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีได้นำ ส.ค. ๑ ไปยื่นขอออก น.ส. ๓ ก. แล้ว อีกทั้งที่ดินบริเวณนี้อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติไม่สามารถออกเอกสารสิทธิในที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้ ซึ่งเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เมื่อผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยกับหนังสือของผู้ถูกฟ้องคดีฉบับลงวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๔๓ แต่เนื่องจากประมวลกฎหมายที่ดินมีบัญญัติหลักเกณฑ์และขั้นตอนการอุทธรณ์ไว้เป็นการเฉพาะ จึงต้องนำหลักเกณฑ์การพิจารณาอุทธรณ์ตาม พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาใช้กับการพิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี แม้ข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสืออุทธรณ์คำสั่งต่อผู้ถูกฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ ซึ่งเป็นการยื่นคำอุทธรณ์เมื่อพ้นกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันที่รับคำสั่งทางปกครองแล้วก็ตามแต่เนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีมิได้แจ้งสิทธิและระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์ไว้ด้วยทำให้ระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์ขยายออกไปเป็นหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน และถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งทางปกครองภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้แล้ว มีผลให้ผู้ถูกฟ้องคดีต้องพิจารณาอุทธรณ์และแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ฟ้องคดีทราบภายในระยะเวลาไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่รับอุทธรณ์ตามมาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสือของผู้ถูกฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ แจ้งว่าได้เคยชี้แจงข้อเท็จจริงให้ผู้ฟ้องคดีทราบตามหนังสือลงวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๔๓ ถือได้ว่า ผู้ฟ้องคดีทราบแล้วว่าผู้ถูกฟ้องคดีไม่ส่งคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีไปให้ผู้มีอำนาจวินิจฉัยอุทธรณ์พิจารณาตามอำนาจหน้าที่ หากผู้ฟ้องคดีไม่พอใจหรือเห็นว่าเป็นคำสั่งที่ไม่มีเหตุผล ผู้ฟ้องคดีก็ชอบที่จะฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้ภายในกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่รับแจ้ง การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีนี้มาฟ้องต่อศาลปกครองเมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๔๔ จึงเป็นการฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ คำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีที่อ้างว่า การันระยะเวลาการฟ้องคดีในคดีนี้จะต้องนับตั้งแต่วันครบกำหนดเวลาการพิจารณาอุทธรณ์ตามมาตรา ๔๕ แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ จึงไม่อาจรับฟังได้

● อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๙ เล่ม ๑๒

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๘๐๕/๒๕๔๙

- ผู้ฟ้องคดี นายสว่าง แสงวงทรัพย์
- ผู้ถูกฟ้องคดี อธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๑ กับพวกรวม ๕ คน
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

- พ.ร.บ. ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ (มาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง)
- ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ (ข้อ ๑๐๑ วรรคหนึ่ง (๒))

● คำวินิจฉัยของศาล

ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ว่า ข้อเท็จจริงยังมีการโต้แย้งสิทธิเกี่ยวกับที่ดินพิพาทว่าเป็นที่สาธารณประโยชน์หรือเป็นที่ดินของผู้ฟ้องคดีกับพวก อยู่ในเขตอำนาจศาลยุติธรรม การที่ศาลปกครองชั้นต้นวินิจฉัยชี้ขาดคดีนี้จึงไม่ชอบคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีดังกล่าวมิได้คัดค้านคำพิพากษาศาลปกครองชั้นต้นจึงเป็นคำอุทธรณ์ที่ไม่ชอบตามข้อ ๑๐๑ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ แต่ตามคำอุทธรณ์ดังกล่าวพอแปลความได้ว่า เป็นคำร้องขอให้ศาลปกครองโอนคดีนี้ไปศาลยุติธรรม ซึ่งตามมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้สิทธิคู่ความที่ถูkf้องมีโอกาสดโต้แย้งเท่านั้น คู่กรณีฝ่ายผู้ฟ้องคดีจะใช้สิทธิขอให้โอนคดีตามบทกฎหมายดังกล่าวไม่ได้ คำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีเหตุอันควรที่จะรับไว้พิจารณา

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๙ เล่ม ๑๓

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๘๒๘/๒๕๕๙

- ผู้ฟ้องคดี นางเสมอ ดั่งวงพวง
- ผู้ถูกฟ้องคดี สำนักงานที่ดินจังหวัดศรีสะเกษ
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 - ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๕๙ วรรคหนึ่ง)
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) และ มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง)

● คำวินิจฉัยของศาล

ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอออกโฉนดที่ดิน โดยอาศัยหลักฐาน ส.ค.๑ พร้อมกับยื่นคำขอรังวัดแบ่งแยกโฉนดที่ดินแปลงดังกล่าวด้วยจำนวน ๗ คำขอเพื่อแบ่งแยกที่ดินออกเป็น ๗ แปลง แปลงละเท่าๆ กัน แต่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีได้ออกโฉนดที่ดินให้ผู้ฟ้องคดีเพียง ๔ แปลง และได้เนื้อที่ไม่ตรงกับเนื้อที่ดินตาม (ร่าง) น.ส. ๓ ดังแจก ส่วนอีก ๓ แปลง ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ออกให้ จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ที่ดินที่ได้ออกโฉนดที่ดินแล้วทั้ง ๔ แปลงเป็นการออกให้โดยชอบด้วยประมวลกฎหมายที่ดิน จึงไม่จำเป็นต้องเพิกถอนส่วนที่ดินอีก ๓ แปลงที่ยังไม่ได้ออกโฉนดที่ดิน เนื่องจากผู้ฟ้องคดีได้ขอยกเลิกคำขอรังวัดแบ่งแยกไปแล้ว แม้ผู้ฟ้องคดีจะอ้างว่าเป็นการขอยกเลิกคำขอรังวัดแบ่งแยกทั้ง ๗ แปลงก็ตาม แต่เมื่อผู้ฟ้องคดียังมีความประสงค์จะขอออกโฉนดที่ดินนี้อยู่ และที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองอยู่มีเพียงพอจะออกโฉนดที่ดินให้ได้ ผู้ฟ้องคดีก็ชอบที่จะยื่นคำขอใหม่เพื่อให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการรังวัดแบ่งแยกให้ได้ตามมาตรา ๕๙ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เมื่อผู้ฟ้องคดียังไม่ได้ยื่นคำขอต่อผู้ถูกฟ้องคดีดังกล่าว จึงไม่อาจถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย ที่จะสิทธิฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครอง ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๙ เล่ม ๑๓

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๘๕๒/๒๕๔๙

- **ผู้ฟ้องคดี** นายวิสัย เชื้อแก้ว ในฐานะผู้จัดการมรดกของนายกิมเฮียง เชื้อแก้ว
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดชลบุรี สาขาบางละมุง
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) มาตรา ๔๙ และ มาตรา ๕๒ วรรคสอง)

● คำวินิจฉัยของศาล

ผู้ฟ้องคดีได้รับมอบฉันทะจากนาย ก. เจ้าของที่ดิน ให้ยื่นคำขอรังวัดออกโฉนดที่ดินตามคำขอฉบับที่ ๑๓๘/๑๓๘ ลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๒๙ ต่อสำนักงานที่ดินจังหวัดชลบุรี เมื่อได้มีการรังวัดและครบกำหนดเวลาคัดค้านการแจกโฉนดที่ดินแล้ว ไม่มีผู้ใดคัดค้าน นาย ก. จึงได้ติดต่อขอรับโฉนดที่ดินกับผู้ถูกฟ้องคดีหลายครั้ง แต่ไม่ได้รับแจ้งผลความคืบหน้าแต่อย่างใดเมื่อนาย ก. ถึงแก่ความตาย ศาลจังหวัดพัทลุงได้มีคำสั่งแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีเป็นผู้จัดการมรดก ผู้ฟ้องคดีจึงได้ไปติดต่อขอรับโฉนดที่ดินกับผู้ถูกฟ้องคดีอีกครั้งเมื่อวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๔๘ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีปฏิเสธ เป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ และถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้รู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีคือการไม่ได้รับโฉนดที่ดินตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๙ แล้ว เมื่อผู้ฟ้องคดีเพิกถอนคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองในวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๔๘ จึงเป็นการฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดี ตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว และกรณีมิได้เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมหรือมีเหตุจำเป็นอื่นที่ศาลจะรับไว้พิจารณาได้ตามมาตรา ๕๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน

- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๙ เล่ม ๑๓

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๘/๒๕๕๐

- **ผู้ฟ้องคดี** ว่าที่ร้อยตรี บดินทร์ เครือณพรัตน์ ที่ ๑
นางสาวพิศพรรณ เครือณพรัตน์ ที่ ๒
พันตำรวจโท เฉลียว เครือณพรัตน์ ที่ ๓
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** อธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๑
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดลำปาง ที่ ๒
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดลำปาง สาขาเกาะคา ที่ ๓
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (มาตรา ๔๖)
 - พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (มาตรา ๖๙ วรรคสอง)
- **คำวินิจฉัยของศาล**

ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ อุทธรณ์คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่ไม่ออกโฉนดที่ดินให้แก่มารดาของผู้ฟ้องคดีทั้งสามโดยโต้แย้งว่าการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ชอบด้วยกฎหมายเมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีหนังสือแจ้งผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ว่าผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ไม่เห็นด้วยกับอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ โดยส่งหนังสือไปยังที่ว่าการอำเภอแม่พริกซึ่งเป็นที่ทำการตามตำแหน่งหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และถือเป็นภูมิลำเนาของผู้ฟ้องคดี เมื่อเจ้าหน้าที่ที่ปกครองอำเภอแม่พริกเป็นผู้รับหนังสือไว้เมื่อวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๔๙ ถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุการณ์ฟ้องคดีตั้งแต่วันที่ ๓ เมษายน ๒๕๔๙ และต้องยื่นฟ้องภายในวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๔๙ ซึ่งเป็นวันที่ครบกำหนด ๙๐ วัน นับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีเมื่อผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ยื่นฟ้องคดีขอทานี้ทางไปรษณีย์ลงทะเบียนเมื่อวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๔๙ จึงเป็นการยื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดเวลาการฟ้องคดียอส่วนที่ดินบริเวณที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ วินิจฉัยว่าเป็นลำเหมืองสาธารณะประโยชน์ และไม่ดำเนินการออกโฉนดที่ดินให้ตามหลักฐาน น.ส.๓ เลขที่ ๓/๔๕ และในส่วนของที่ดินโฉนดที่ดิน เลขที่ ๓๖๑๖๘ ที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ กับผู้ถือกรรมสิทธิ์รวมขอแบ่งแยกกรรมสิทธิ์รวม แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ไม่รังวัดออกโฉนดให้เนื่องจากออกทับที่สาธารณะประโยชน์ ทั้ง ๒ ข้อหาเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการพิสูจน์สิทธิในที่ดินอันอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม
- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๑

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๓/๒๕๕๐

- ผู้ฟ้องคดี นางภควดี ทองสุขมาก
- ผู้ถูกฟ้องคดี อธิบดีกรมที่ดิน
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

- ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๖๙ ทวิ วรรคหนึ่ง)
- พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง)

● คำวินิจฉัยของศาล

การที่ศาลปกครองจะวินิจฉัยว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่เพิกถอนการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามที่ผู้ฟ้องคดีร้องขอชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ต้องได้ข้อยุติเสียก่อนว่าลายมือชื่อที่ยื่นฟ้องเกี่ยวกับการจดทะเบียนสิทธิกรรมอันเป็นต้นเหตุแห่งการฟ้องคดีเป็นของผู้ฟ้องคดีหรือเป็นลายมือปลอมเสียก่อน ซึ่งการพิสูจน์ว่าเป็นลายมือชื่อปลอมหรือไม่ อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม ข้อพิพาทในประเด็นนี้จึงไม่ใช่คดีปกครอง ส่วนข้อหาที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่าการที่ผู้ฟ้องคดีมีคำสั่งไม่อนุญาตให้รังวัดสอบเขตโฉนดที่ดินเลขที่ ๔๕๔๔ (แปลงเดิม) ก่อนมีการแบ่งแยกตามหนังสือร้องขอของผู้ฟ้องคดีเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ โดยขอให้มีคำสั่งให้รังวัดโฉนดที่ดินเลขที่ ๔๕๔๔ (แปลงเดิม) ใหม่ รวมทั้งแปลงข้างเคียงเพื่อตรวจสอบว่าจำนวนที่ดินที่ขาดหายไปอยู่ในความครอบครองของผู้ใดนั้น ขณะฟ้องคดีนี้ผู้ฟ้องคดียังมิได้ดำเนินการยื่นคำขอสอบเขตโฉนดพร้อมด้วยโฉนดที่ดินแปลงพิพาทต่อเจ้าพนักงานที่ดินให้ถูกต้องตามมาตรา ๖๙ ทวิ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ผู้ฟ้องคดีจึงยังไม่ฐานะเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายที่จะนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองได้ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ แม้ขณะอุทธรณ์ผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการยื่นคำขอสอบเขตโฉนดที่ดินพร้อมด้วยโฉนดที่ดินแปลงพิพาทต่อเจ้าพนักงานที่ดินแล้วแต่การกระทำของผู้ฟ้องคดีดังกล่าว เป็นการกระทำภายหลังจากการยื่นฟ้องคดีนี้ การพิจารณาว่าคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ไม่รับคำฟ้องคดีไว้พิจารณาชอบหรือไม่ ต้องพิจารณาคำฟ้องในขณะที่ยื่นคำฟ้อง จะนำข้อเท็จจริงที่ผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการภายหลังการยื่นคำฟ้องมาประกอบการวินิจฉัยให้ศาลปกครองชั้นต้นรับคำฟ้องไว้พิจารณาไม่ได้

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๒

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๓๓/๒๕๕๐

- ผู้ฟ้องคดี นางดวงพร เกตุไทย
- ผู้ถูกฟ้องคดี อธิบดีกรมที่ดิน
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามกฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) และมาตรา ๑๐๕)

● คำวินิจฉัยของศาล

การที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครอง ขอให้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการเพิกถอนการจดทะเบียน เนื่องจากผู้ฟ้องคดีขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีสอบสวนข้อเท็จจริง และมีคำสั่งเพิกถอนการจดทะเบียนโฉนดที่ดินที่พิพาท โฉนดที่ดินเลขที่ ๓๐๘๓ ที่ลงชื่อนาง น. เป็นผู้รับมรดก แต่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ดำเนินการใดๆ ซึ่งแม้จะเป็นการฟ้องว่าผู้ถูกฟ้องคดีละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ อันเป็นคดีพิพาทซึ่งอยู่ในอำนาจศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ แต่เนื่องจากผู้ฟ้องคดีเคยได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรม เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๔ ขอให้ศาลโดยอ้างว่ากรมที่ดินกับพวกไม่ยอมดำเนินการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเฉพาะส่วนในโฉนดที่ดินพิพาทดังกล่าวตามคำพิพากษาของศาลแพ่ง คดีหมายเลขแดงที่ ๔๔๘๔/๒๕๓๖ ให้แก่ผู้ฟ้องคดี อันเป็นการละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี และขอให้ศาลแพ่งพิจารณาพิพากษาให้จำเลยทั้งสามร่วมกันดำเนินการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดีกับพวก กรณีจึงเห็นได้ว่ามูลเหตุแห่งการฟ้องคดีที่ศาลยุติธรรมและที่ศาลปกครองเป็นเรื่องเดียวกันที่เกี่ยวกับการที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ดำเนินการจดทะเบียนสิทธิในที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีกับพวก เมื่อศาลยุติธรรมได้รับคดีไว้พิจารณาและดำเนินการกระบวนการพิจารณาก่อนที่ศาลปกครองเปิดทำการในวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๔๔ ศาลยุติธรรมจึงมีอำนาจหน้าที่จะดำเนินการกระบวนการพิจารณาพิพากษาต่อไป จนคดีถึงที่สุดตามมาตรา ๑๐๕ แห่งพระราชบัญญัติข้างต้น

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๓

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๐๓/๒๕๕๐

- **ผู้ฟ้องคดี** นางสาวบุญชู บัวเรือง ที่ ๑
นายบุญเทียม บัวเรือง ที่ ๒
นายอดุลย์ บัวเรือง ที่ ๓
นายพูล บัวเรือน ที่ ๔
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** สำนักงานที่ดินจังหวัดปราจีนบุรี สาขาकिनทร์บุรี ที่ ๑
องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า ที่ ๒
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (มาตรา ๑๓๐๔ (๒))
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง)

● คำวินิจฉัยของศาล

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ทำการรังวัดเพื่อออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ตามคำขอเสร็จเรียบร้อยแล้วตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๔ แต่ไม่ยอมดำเนินการออกโฉนดที่ดินให้โดยเหตุที่นายอำเภอकिनทร์บุรีและผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้คัดค้านว่าเป็นที่ดินสาธารณประโยชน์ ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่เห็นว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ยอมออกโฉนดที่ดินให้เป็นการละเลยต่อหน้าที่ ซึ่งเป็นการฟ้องกล่าวหาว่าหน่วยงานทางปกครองละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ แต่การที่ศาลจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ตามคำขอได้ ศาลจำต้องพิจารณาให้ได้ความเสียก่อนว่าที่ดินพิพาทเป็นที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่มีสิทธิครอบครองอยู่โดยชอบด้วยกฎหมายหรือเป็นที่ดินสาธารณประโยชน์เป็นสำคัญ อันเป็นการพิจารณาเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินซึ่งอยู่ในอำนาจของศาลยุติธรรม จึงมิใช่คดีพิพาทที่อยู่ในอำนาจศาลปกครองจะพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งได้ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๓

ย่อคำสังศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๓๔/๒๕๕๐

- **ผู้ฟ้องคดี** นายบัณฑิต นิมารมย์ ที่ ๑
นายทศพร นิมารมย์ ที่ ๒
นางมุกดา ถวิลวิศาล ที่ ๓
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** วัดนันทาราม ที่ ๑
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ ที่ ๒
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๖๙ ทวิ)
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) และมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง)

● คำวินิจฉัยของศาล

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสามฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ปฏิบัติตามคำพิพากษาของศาลจังหวัดเชียงใหม่ โดยไม่ยื่นเรื่องขอย้ายหลักโฉนดที่ดินไปไว้ในแนวที่ถูกต้องต่อผู้ฟ้องคดีที่ ๒ นั้นเป็นกรณีที่เกี่ยวข้องกับการบังคับคดีตามคำพิพากษาของศาลจังหวัดเชียงใหม่ จึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ส่วนกรณีที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสามฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นผู้ทำให้เกิดการผิดพลาดในการวางหมุดหลักเขตเป็นผลทำให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสามก่อสร้างรั้วผิดแนวเขต และ ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ มีหน้าที่ตามกฎหมายที่จะต้องดำเนินการแก้ไขรั้ววัดวางหลักแนวเขตใหม่กลับเพิกเฉยไม่ดำเนินการดังกล่าว นั้น เป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสามฟ้องว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติอันเป็นคดีปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว เมื่อไม่ปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสามได้ดำเนินการใดๆ เพื่อให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดำเนินการรั้ววัดวางหลักแนวเขตใหม่ก่อนนำคดีมาฟ้องต่อศาล อีกทั้งผู้ฟ้องคดีทั้งสามยังสามารถยื่นคำขอสอบเขตโฉนดที่ดินเฉพาะรายของตนตามมาตรา ๖๙ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เพื่อให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ทำการรั้ววัดสอบเขตให้ได้ด้วยตนเอง แต่ผู้ฟ้องคดีทั้งสามไม่ดำเนินการดังกล่าว จึงยังถือไม่ได้ว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสามเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้ อันเนื่องจากการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ฟ้องคดีทั้งสามจึงยังไม่มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองทั้งนี้ ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ

- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๘

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๓๑/๒๕๕๐

- **ผู้ฟ้องคดี** นางสาวลมน นัตรแจ้ง
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** อธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๑
สำนักงานที่ดินจังหวัดชลบุรี สาขาศรีราชา ที่ ๒
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำขอให้พิจารณาคดีใหม่)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๓/๓ วรรคสี่ มาตรา ๓/๕ และมาตรา ๑๐๓ วรรคสาม)
 - ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ (ข้อ ๙๒)
- **คำวินิจฉัยของศาล**

แม้ศาลปกครองชั้นต้นจะได้วินิจฉัยในประเด็นที่เป็นเนื้อหาของคดีแล้วพิพากษายกฟ้อง แต่เมื่อผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำพิพากษาต่อศาลปกครองสูงสุดและศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยยกฟ้อง โดยเหตุเกี่ยวกับระยะเวลาในการฟ้องคดีซึ่งเป็นข้อกฎหมายอันเกี่ยวข้องกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ที่ศาลสามารถยกขึ้นวินิจฉัยได้ตามข้อ ๙๒ แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ จึงต้องถือตามผลแห่งคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดเป็นที่สุด ตามมาตรา ๓/๓ วรรคสี่ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดยังมีได้วินิจฉัยชี้ขาดในประเด็นที่เป็นเนื้อหาของคดีจึงมิใช่เป็นคดีที่ศาลปกครองได้มีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดแล้ว ซึ่งผู้ฟ้องคดีจะขอให้ศาลพิจารณาคดีพิพากษาหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีใหม่ได้ตามมาตรา ๓/๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว
- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๑๐

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๖๓/๒๕๕๐

- **ผู้ฟ้องคดี** นายสมญา ศิริบุญชู
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดชลบุรี ที่ ๑
ผู้ว่าราชการจังหวัดชลบุรี ที่ ๒
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๖๙ ทวิ วรรคหน้า)
 - พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒))
- **คำวินิจฉัยของศาล**

ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอรังวัดสอบเขตโฉนดที่ดิน ในวันรังวัดผู้ฟ้องคดีขอให้ช่างรังวัดปักหลักฐานเดิมโดยรูกล้าที่สาธารณะ ปลัดอำเภอผู้รับมอบอำนาจแทนนายอำเภอได้คัดค้านการรังวัด ต่อมา มีการนัดไกล่เกลี่ยแล้วตกลงกันไม่ได้ จึงเป็นกรณีที่มีการรังวัดสอบเขตโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีมีผู้คัดค้านและไกล่เกลี่ยตกลงกันไม่ได้ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้แจ้งผลการไกล่เกลี่ย และแจ้งสิทธิให้ผู้ฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งตามมาตรา ๖๙ ทวิ วรรคห้า แห่งประมวลกฎหมายที่ดินแล้ว ซึ่งผู้ฟ้องคดีสามารถยื่นคำฟ้องต่อศาลยุติธรรมภายในระยะเวลาดังกล่าวโดยไม่ต้องอุทธรณ์คำสั่งตามที่กำหนดใน พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เสียก่อนเนื่องจากมาตรา ๖๙ ทวิ วรรคห้า แห่งประมวลกฎหมายที่ดินเป็นกฎหมายที่กำหนดไว้โดยเฉพาะ และเป็นหลักเกณฑ์ที่ประกันความเป็นธรรมหรือมีมาตรฐานในการปฏิบัติราชการไม่ต่ำกว่าหลักเกณฑ์ที่กำหนดใน พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เมื่อผู้ฟ้องคดีมิได้ดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการตามบทบัญญัติดังกล่าว จึงถือว่าผู้ฟ้องคดีไม่ประสงค์จะสอบเขตโฉนดที่ดินนั้นต่อไปตามนัยมาตรา ๖๙ ทวิ วรรคห้า แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่พิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี จึงไม่ใช่คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามนัยมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ
- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๑๓

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๒๓/๒๕๕๐

- **ผู้ฟ้องคดี** นางประทุม แสงหิรัญ ที่ ๑
 นายสุพจน์ แสงหิรัญ ที่ ๒
 นายณัฐภูมิ แสงหิรัญ ที่ ๓
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดชลบุรี ที่ ๑
 กรมทางหลวง ที่ ๒
 ผู้อำนวยการสำนักงานบำรุงทางชลบุรี ที่ ๓
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง มาตรา ๔๙ และมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง (๒))
 - คำสั่งกรมที่ดิน ที่ ๑๓๐๔/๒๕๔๒ เรื่อง การรับรองแนวเขตที่ดินของทางราชการ (ข้อ ๒.๒.๑)
- **คำวินิจฉัยของศาล**

เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งสามและเจ้าของร่วมได้ทำหนังสือคัดค้านการระงับการออกโฉนดที่ดินของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และขอให้ดำเนินการออกโฉนดที่ดินให้ต่อไปแต่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ มิได้ดำเนินการให้ ผู้ฟ้องคดีทั้งสามจึงเป็นผู้มีสิทธิฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในข้อหาว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่ง พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองฯ แต่ในส่วนของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ นั้น เห็นว่า มิได้เป็นผู้มีหน้าที่ในการออกเอกสารสิทธิที่ดินตามกฎหมาย การคัดค้านการขอออกโฉนดที่ดินที่พิพาทของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงมิได้เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระงับ หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีทั้งสาม ผู้ฟ้องคดีทั้งสามจึงมิใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้อันเนื่องมาจากการกระทำหรืองดเว้นการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีทั้งสามจึงไม่มีสิทธิฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ในคดีนี้ต่อศาลปกครอง
- **อ้างอิง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๑๔

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๙๐๓/๒๕๕๐

- **ผู้ฟ้องคดี** นายทูล เครื่องรัมย์
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ ที่ ๑
กรมที่ดิน ที่ ๒
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร (คำร้องอุทธรณ์สั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - พ.ร.บ. ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ (มาตรา ๑๓ วรรคสอง)
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๔๕ มาตรา ๔๙ และมาตรา ๕๒ วรรคสอง)
- **คำวินิจฉัยของศาล**

ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือลงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๔๙ ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ออกโฉนดที่ดินตาม ส.ค. ๑ หรือ น.ส. ๓ เลขที่ ๓๒๕ ให้แก่ผู้ฟ้องคดี แต่เมื่อพ้นเก้าสิบวันนับแต่วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๔๙ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มิได้ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามคำขอ ผู้ฟ้องคดีชอบที่จะยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือร้องขอต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ คือภายในวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๔๙ การที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นฟ้องต่อศาลจังหวัดบุรีรัมย์เพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ออกโฉนดให้แก่ผู้ฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๔๙ แต่ศาลจังหวัดบุรีรัมย์และศาลปกครองนครราชสีมาเห็นพ้องกันว่าคดีอยู่ในอำนาจศาลปกครอง และศาลจังหวัดบุรีรัมย์ได้มีคำสั่งเมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๔๙ ให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความเพื่อให้ผู้ฟ้องคดีไปดำเนินคดีในศาลปกครองที่มีเขตอำนาจต่อไป ซึ่งเป็นผลให้อายุความหรือกำหนดเวลาในการฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้ครบกำหนดไปแล้วแต่เนื่องจากมาตรา ๑๓ วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ. ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดให้เมื่อมีเหตุต้องฟ้องคดีใหม่ต่อศาลที่มีเขตอำนาจ อันเนื่องจากการดำเนินการตามพระราชบัญญัติดังกล่าวถ้าอายุความหรือกำหนดเวลาในการฟ้องคดีครบกำหนดไปแล้วในระหว่างการพิจารณาของศาล ให้ขยายอายุความหรือกำหนดเวลาการฟ้องคดีออกไปจนถึงหกสิบวันนับแต่วันที่ม่คำสั่งของศาล ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงต้องนำคดีมายื่นฟ้องต่อศาลปกครองภายในวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ เมื่อผู้ฟ้องคดีเพื่อยื่นคำฟ้องต่อศาลปกครอง ในวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๐ จึงเป็นการยื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดการฟ้องคดีตามมาตรา ๑๓ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ศาลปกครองจึงไม่มีอำนาจรับคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณาได้ สำหรับข้ออ้างของผู้ฟ้องคดีว่าการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ให้ผู้ฟ้องคดีนำ น.ส. ๓ เลขที่ ๓๒๕ ซึ่งไม่ทราบว่าเป็นโฉนดที่ดินแต่สำนักงานที่ดินก็ไม่มี และคำพิพากษาของศาลจังหวัดบุรีรัมย์ซึ่งถูกทำลายไปแล้วมาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และเป็นเอกสารที่ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถหามาให้ได้นั้นมิใช่เป็นเหตุขัดข้องที่ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถจะนำเรื่องมายื่นฟ้องต่อศาลปกครองได้ภายในกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดี ตามมาตรา ๑๓ วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ. ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๔๒ เพราะผู้ฟ้องคดีอาจยื่นคำฟ้องต่อศาลปกครองโดยบรรยายถึงการกระทำทั้งหลายที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีพร้อมทั้งข้อเท็จจริงดังกล่าวเข้ามาในคำฟ้องเพื่อประกอบการวินิจฉัยของศาลปกครองตามมาตรา ๔๕ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ได้อยู่แล้ว จึงไม่เข้าข้อยกเว้นที่ศาลปกครองจะรับคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณาได้ ตามมาตรา ๕๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน
- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๒๐

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๒/๒๕๕๑

- ผู้ฟ้องคดี นายสง่า รัชทานิชย์
- ผู้ถูกฟ้องคดี กรมที่ดิน
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 - พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ (มาตรา ๕)
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๓ มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) (๒) และมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง)
 - กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ (ข้อ ๑๔ (๔))

● คำวินิจฉัยของศาล

การฟ้องกล่าวหาว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ ซึ่งเป็นคดีพิพาทระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐกับเอกชนที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ บัญญัติให้อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง ศาลปกครองย่อมมีอำนาจพิจารณาประเด็นข้อพิพาทในคดีได้ทุกประเด็น

ประเด็นที่ฟ้องขอให้เพิกถอนหนังสือตามข้อหาหรือของกรมที่ดินกรณีสำนักงานที่ดินจังหวัดหรือว่าจะออกโฉนดที่ดินสำหรับที่ดินแปลงพิพาทได้หรือไม่ หนังสือดังกล่าวเป็นเพียงขั้นตอนภายในของฝ่ายปกครองเท่านั้นยังไม่มีผลกระทบต่อสิทธิของผู้ฟ้องคดี ส่วนคำขอให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีออกโฉนดที่ดินแปลงพิพาทให้ผู้ฟ้องคดีนั้น แม้ว่าที่ดินดังกล่าวไม่มีการออก น.ส.๓ มาก่อนถูกประกาศเป็นเขตปฏิรูปที่ดิน ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีได้มีคำสั่งให้เพิกถอน น.ส.๓ ดังกล่าว ซึ่งการเพิกถอนดังกล่าวมีผลบังคับย้อนไปถึงวันที่ออก น.ส.๓ และถือว่าที่ดินดังกล่าวมิได้มีการแจ้งการครอบครองหรือมีการแจ้งว่าเป็นผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดิน และเมื่อคำสั่งดังกล่าวมิได้ถูกยกเลิกเพิกถอนและมีผลบังคับอยู่ จึงถือว่าที่ดินพิพาทดังกล่าวมิได้มีการแจ้งการครอบครองตามแบบ ส.ค.๑ และมีได้แจ้งว่ามีครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินอยู่ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับตามมาตรา ๕ แห่ง พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ แต่อย่างไรก็ดีเมื่อที่ดินพิพาทอยู่ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จึงถือว่าเป็นที่ดินที่ต้องห้ามมิให้ออกเอกสารสิทธิตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ ข้อ ๑๔ (๔) ผู้ฟ้องคดีจึงไม่เป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายอันเนื่องมาจากการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่จะมีสิทธิฟ้องคดีได้ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ.

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๑ เล่ม ๑

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๐๘/๒๕๕๒

- ผู้ฟ้องคดี นายโสภณ เงามาม ที่ ๑
นายเฉื่อย หมายสำราญ ที่ ๒
นายเล้ง นามเพระา ที่ ๓
นายทน ชโลธร ที่ ๔
- ผู้ร้อง นางสาวนวล แนบทางดี ที่ ๑ กับพวกรวม ๔ คน
- ผู้ถูกฟ้องคดี นายอำเภอเมืองสุรินทร์ ที่ ๑
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสุรินทร์ ที่ ๒
องค์การบริหารส่วนตำบลเฉนียง ที่ ๓
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำขอให้พิจารณาพิพากษาคดีใหม่ไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๗๕)
- คำวินิจฉัยของศาล
ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ฟ้องว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐและหน่วยงานทางปกครองละเลยต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ ไม่ดำเนินการขับไล่ผู้บุกรุกออกจากที่ดินสาธารณประโยชน์ “ป่ากระหม” ศาลปกครองได้มีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ดำเนินการขับไล่ผู้บุกรุกออกจากที่ดินสาธารณประโยชน์ดังกล่าวโดยให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดำเนินการตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เพื่อเพิกถอนหรือแก้ไขโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ที่ออกในเขตที่ดินสาธารณประโยชน์ดังกล่าวมีผลบังคับให้หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติเท่านั้น ยังไม่มีผลไปบังคับให้ผู้ที่อยู่อาศัยในที่สาธารณประโยชน์จะต้องเสียสิทธิในที่ดินหรือถูกเพิกถอนหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินแต่อย่างใด สิทธิของบุคคลดังกล่าวจะมีหรือไม่ อย่างไร ก็คงเป็นไปอย่างนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามดำเนินการขับไล่และเพิกถอนหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งแปดด้วยเหตุผู้ร้องทั้งแปดบุกรุกที่ดินสาธารณประโยชน์ “ป่ากระหม” จึงเป็นความเห็นและการสั่งการของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หากผู้ร้องทั้งแปดเห็นว่าการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามที่เกิดขึ้นใหม่นั้นไม่ชอบด้วยกฎหมายอย่างไร ก็ชอบที่จะแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหาย และฟ้องร้องขอเพิกถอนคำสั่งทางปกครองหรือขอให้สั่งห้ามการกระทำตามขั้นตอนและวิธีการที่กฎหมายในเรื่องนั้นกำหนด ผู้ร้องทั้งแปดจึงมิใช่ผู้มีส่วนได้เสียหรือถูกผลกระทบจากคำพิพากษาคดีที่จะยื่นคำขอให้ศาลพิจารณาพิพากษาคดีนี้ใหม่อีก ทั้งการขอให้ศาลสั่งแสดงสิทธิในที่ดินและเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามซึ่งต่างไปจากคำขอของผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ผู้ร้องไม่อาจขอให้ศาลพิจารณาพิพากษาคดีนี้ใหม่ได้ตามมาตรา ๗๕ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ
- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๒ เล่ม ๓

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๕๙/๒๕๕๒

- **ผู้ฟ้องคดี** นางประพันธ์จิต มิ่งแก้ว
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดเลย สาขาค่านซ้าย
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร (คำร้องอุทธรณ์ คำสั่งไม่รับ คำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๔๙)
- **คำวินิจฉัยของศาล**
ผู้ฟ้องคดีได้ติดตามสอบถามการออกโฉนดที่ดินเฉพาะรายที่มีการรังวัดออกโฉนดที่ดินแล้วหลายครั้ง โดยครั้งสุดท้ายได้ไปพบผู้ถูกฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๐ แต่ได้รับคำชี้แจงจากผู้ถูกฟ้องคดีว่าการออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีให้รอไปก่อนเพราะที่ดินของผู้ถูกฟ้องคดีทับซ้อนกับที่ราชพัสดุ ถือว่าผู้ฟ้องคดีทราบเหตุที่ผู้ถูกฟ้องคดีละเลยหรือล่าช้าในการออกโฉนดที่ดินให้ผู้ฟ้องคดีตามกฎหมายในวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๐ การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลเมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๑ จึงเป็นการยื่นคำฟ้องเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ
- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๒ เล่ม ๔

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๗/๘/๒๕๕๒

- ผู้ฟ้องคดี นางบุญเรือน สุขจิตร
- ผู้ถูกฟ้องคดี เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสุรินทร์ สาขาจอมพระ ที่ ๑
นายมนตรี ชันติสิทธิ์ ที่ ๒
นางประเทือง หวังชูชอบ ที่ ๓
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง)

● คำวินิจฉัยของศาล

ข้อเท็จจริงตามคำฟ้องและเอกสารทางราชการได้ความว่า ผู้ฟ้องคดีได้จดทะเบียนโอนขายที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๘๙๐๓ ให้แก่นาง จ. เมื่อวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๓๕ ซึ่งศาลฎีกาได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าการโอนขายดังกล่าวชอบด้วยกฎหมายแล้ว และขายที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) เลขที่ ๑๓๑๖ ให้แก่นางสาว พ. เมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๓๖ ก่อนที่จะฟ้องคดีนี้โดยไม่ปรากฏว่าเอกสารหลักฐานทางทะเบียนที่ดินที่ทางราชการทำขึ้นและหนังสือสำคัญแสดงสิทธิในที่ดินที่เจ้าพนักงานที่ดินออกให้เจ้าของกรรมสิทธิ์และผู้ถือครองที่ดินไม่ชอบด้วยกฎหมายอย่างไร และได้มีการฟ้องขอเพิกถอนหนังสือสำคัญแสดงสิทธิในที่ดินดังกล่าวภายในกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดี จึงต้องฟังว่าผู้ฟ้องคดีมิใช่ผู้มีกรรมสิทธิ์และสิทธิครอบครองที่ดินทั้งสองแปลงดังกล่าว และไม่มีสิทธิยื่นคำร้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีออกใบแทนโฉนดที่ดินและใบแทนหนังสือรับรองการทำประโยชน์ให้ผู้ฟ้องคดีได้ ดังนั้น เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีปฏิเสธที่จะดำเนินการตามคำขอดังกล่าวผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่ผู้เดือดร้อนหรือเสียหายที่จะฟ้องขอให้ศาลบังคับให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการตามคำขอของผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๒ เล่ม ๔

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุด ที่ ๓๓๕/๒๕๕๓

- ผู้ฟ้องคดี นางสาวสมหมาย ช้างร้าย
- ผู้ถูกฟ้องคดี เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ สาขาลำปลายมาศ
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๔๙ และมาตรา ๕๒)

● คำวินิจฉัยของศาล

เมื่อผู้ร้องคัดค้านการออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นฟ้องเป็นคดีแพ่งต่อศาลจังหวัดบุรีรัมย์ ขอให้เพิกถอนหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) ของผู้ฟ้องคดีแต่ต่อมาขอถอนฟ้องและศาลจังหวัดบุรีรัมย์มีคำสั่งอนุญาตและคดีถึงที่สุดแล้ว การที่ผู้ฟ้องคดีได้นำหนังสือสำคัญแสดงว่าคำพิพากษาถึงที่สุดในวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ไปยื่นต่อเจ้าหน้าที่เพื่อให้ผู้ถูกฟ้องคดีออกโฉนดตามที่ดินที่ได้เคยมีคำสั่งออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีแล้ว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ดำเนินการออกโฉนดที่ดินให้ตามอำนาจหน้าที่ ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พ้นกำหนดเก้าสิบวันนับตั้งแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นหนังสือสำคัญดังกล่าวต่อเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีเพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี เมื่อไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีไปยื่นหนังสือสำคัญดังกล่าวเมื่อใด แต่ได้นำคดีมาฟ้องต่อศาลโดยส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนเมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๒ ซึ่งนับระยะเวลาตั้งแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีรู้ว่าคดีพิพาทระหว่างผู้ฟ้องคดีกับผู้ร้องคัดค้านในคดีแพ่งดังกล่าวถึงที่สุดในวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๐ และได้นำหนังสือสำคัญไปยื่นต่อเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีจนถึงวันฟ้องต่อศาลปกครองในคดีนี้ รวมเป็นระยะเวลากว่า ๒ ปี ๖ เดือน กรณีจึงเป็นการยื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดี ตามมาตรา ๔๙ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ อย่างไรก็ตามเมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้ไปติดตามทวงถามด้วยวาจาจากเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีถึงผลการออกโฉนดที่ดินเป็นระยะเวลาตลอดมา และได้รับแจ้งจากเจ้าหน้าที่ทุกครั้งว่าอยู่ระหว่างดำเนินการให้รอรับหนังสือแจ้งจากสำนักงานที่ดิน และได้มีหนังสือถึงผู้ถูกฟ้องคดีเพื่อขอทราบผลและเร่งรัดให้ดำเนินการออกโฉนดที่ดินซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีได้รับหนังสือดังกล่าว เมื่อวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๒ โดยมีได้ปฏิเสธการออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด กรณีย่อมทำให้ผู้ฟ้องคดีเข้าใจโดยสุจริตว่าผู้ถูกฟ้องคดีจะดำเนินการออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี จึงถือว่ามิเหตุจำเป็นอื่นที่ศาลปกครองจะรับคำฟ้องไว้พิจารณาตามมาตรา ๕๒ วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๓

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุด ที่ ๔๕๓/๒๕๕๓

- **ผู้ฟ้องคดี** นางรำไพ เจริญศิริ ที่ ๑ กับพวกรวม ๕ คน
- **ผู้ถูกฟ้องคดี**
 - เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดมหาสารคาม ที่ ๑
 - นายชัยชนะ เสรีกุล ที่ ๒
 - นางสาวจินตนา เวชกามา ที่ ๓
 - ผู้ว่าราชการจังหวัดมหาสารคาม ที่ ๔
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - พ.ร.บ. ปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (มาตรา ๔๕)
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) มาตรา ๔๒ วรรคสอง และมาตรา ๔๙)
- **คำวินิจฉัยของศาล**

ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าประสงค์ที่จะยื่นฟ้องขอให้ศาลปกครองมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ปฏิเสธไม่ออกโฉนดให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าโดยอ้างว่าที่ดินพิพาทเป็นทางสาธารณประโยชน์ และฟ้องว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสี่ละเลยต่อหน้าที่ไม่ออกโฉนดที่ดินไม่ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าตามคำขอและขอให้ศาลกระทำการออกโฉนดที่ดินในที่ดินแปลงพอพาทให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งห้า คดีนี้จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ส่วนประเด็นว่าศาลจำต้องวินิจฉัยว่าผู้ฟ้องคดีทั้งห้าหรือนายอำเภอเมืองมหาสารคามมีสิทธิในที่ดินดังกล่าวนั้น เห็นว่า ศาลปกครองย่อมมีอำนาจวินิจฉัยประเด็นเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินอันเป็นประเด็นข้อเท็จจริงที่ศาลใดก็ย่อมมีอำนาจพิจารณาได้ และโดยที่หากข้อเท็จจริงเป็นดังที่ผู้ฟ้องทั้งห้ากล่าวอ้าง ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าย่อมเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ปฏิเสธไม่ออกโฉนดให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งห้า ประกอบกับเมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งปฏิเสธไม่ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งห้า ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ได้วินิจฉัยอุทธรณ์คดีดังกล่าวแล้วตามมาตรา ๔๕ แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ จึงถือว่าผู้ฟ้องคดีทั้งห้าได้ดำเนินการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติแล้วตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ และเมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งห้าได้รับหนังสือแจ้งผลการวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ เมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๕๐ กรณีจึงถือได้ว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าหรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีในวันดังกล่าว การที่ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าคัดค้านฟ้องต่อศาลปกครองเมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีภายในเวลาเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้เหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ
- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๓

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุด ที่ ๕๒๐/๒๕๕๓

● ผู้ฟ้องคดี นางสาวเกียว แซ่เล็ก

● ผู้ถูกฟ้องคดี นายกองค้การบริหารส่วนตำบลชนงพระ ที่ ๑
องค์การบริหารส่วนตำบลชนงพระ ที่ ๒

● เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

- พ.ร.บ. สถาปนาและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ (มาตรา ๖๔ (๘))
- พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง มาตรา ๔๙ และมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง)

● คำวินิจฉัยของศาล

ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๓ ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองดำเนินการตรวจสอบแนวเขตทางพิพาทให้ชัดเจนว่าเจ้าของที่ดินข้างเคียงได้ปิดกั้นและปรับปรุงทางพิพาทเป็นเหตุให้ทางสาธารณะกลายเป็นที่ดินในความครอบครองของผู้นั้นหรือไม่ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับหนังสือฉบับดังกล่าวเมื่อวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๓ แม้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือฉบับลงวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ถึงผู้ฟ้องคดี โดยแจ้งว่าได้ตรวจสอบแล้ว แต่ยังกำหนดขอบเขตทางสาธารณะประโยชน์ที่แน่นอนไม่ได้ และได้แจ้งให้สำนักงานที่ดินจังหวัดนครราชสีมา สาขาปากช่อง ทำการรังวัดสอบเขตผลเป็นประการใดจะแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบต่อไปเห็นว่า หนังสือดังกล่าวเป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้แจ้งถึงการดำเนินงานตามคำขอของผู้ฟ้องคดีเพื่อให้ได้ข้อมูลยุติตามคำขอจึงมิใช่คำชี้แจงที่ปฏิเสธจะไม่ปฏิบัติตามคำขอของผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด อีกทั้งข้อเท็จจริงก็ปรากฏอีกว่าสำนักงานที่ดินฯ จะทำการรังวัดทางพิพาทในวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๕๓ จึงเห็นได้ว่าคำขอของผู้ฟ้องคดีอยู่ระหว่างการดำเนินการของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง และการดำเนินการดังกล่าวยังอยู่ภายในระยะเวลา ๙๐ วัน นับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีมีคำขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กระทำการตามหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดตามมาตรา ๔๙ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นเมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ กรณีจึงถือว่าผู้ฟ้องคดียังมิใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายจากการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจึงไม่มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ

● อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๓

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุด ที่ ๖๖๐/๒๕๕๓

- ผู้ฟ้องคดี นางจิ้น ชุนเชื้อ
- ผู้ถูกฟ้องคดี สำนักงานที่ดินจังหวัดพัทลุง สาขาปากพะยูน
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 - ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๖๙ ทวิ)
 - กฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๓ (พ.ศ.๒๕๓๓) ออกตามความใน พ.ร.บ.ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๓
- คำวินิจฉัยของศาล

ในขณะที่ยื่นฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๓ ผู้ฟ้องคดียังมิได้ยื่นคำขอรับตรวจสอบเนื้อที่หรือคำขอรับวัดออกโฉนดที่ดินตามหลักฐานหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓ ก.) เลขที่ ๑๓/๔๕ ตามมาตรา ๖๙ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน และข้อ ๑๖ ของกฎกระทรวงฉบับที่ ๕๓ (พ.ศ.๒๕๓๓) ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ.๒๕๓๓ ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีแต่อย่างใด กรณีจึงยังไม่มีข้อพิพาทอันเกิดจากการใช้อำนาจทางปกครองตามกฎหมายหรือเนื่องจากการดำเนินกิจการทางปกครองของผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งเป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ แม้ต่อมาผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอตรวจสอบเนื้อที่ฉบับลงวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๕๓ ต่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดพัทลุง สาขาปากพะยูน เพื่อขอตรวจสอบเนื้อที่ตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓ ก.) เลขที่ ๑๓/๔๕ และเจ้าพนักงานที่ดินได้ยื่นคำขอของผู้ฟ้องคดีแล้วเห็นว่าผู้ฟ้องคดีไม่ใช่ผู้ถือสิทธิครอบครองในที่ดินแปลงดังกล่าว จึงมีคำสั่งไม่รับคำขอตรวจสอบเนื้อที่ของผู้ฟ้องคดี กรณีดังกล่าวเป็นการดำเนินการภายหลังจากผู้ฟ้องคดียื่นคำฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นแล้ว และไม่ใชเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้
- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๓

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุด ที่ ๖๙๑/๒๕๕๓

- **ผู้ฟ้องคดี** นายอุดม ชันติพันธุ์กุล
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** กรมที่ดิน ที่ ๑
ผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่ ๒
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนครศรีธรรมราช สาขาสิชล ที่ ๓
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) (๒) มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๙)
 - พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (มาตรา ๕ และมาตรา ๔๔)

● คำวินิจฉัยของศาล

เมื่อพิจารณาคำขอของผู้ฟ้องคดีแล้วจะเห็นได้ว่า ผู้ฟ้องคดีประสงค์จะให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี และเห็นว่าการไม่ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นที่ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ อันเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ แต่อย่างไรก็ดี ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงในสำนวนคดีว่าผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอออกโฉนดที่ดินต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงไม่มีเหตุแห่งการละเลยต่อหน้าที่ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จะต้องปฏิบัติต่อผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด กรณีจึงไม่อาจถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้เดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายที่จะมีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติตั้งกล่าวศาลปกครองจึงไม่อาจรับคำฟ้องในกรณีนี้ไว้พิจารณาได้

ส่วนกรณีตามคำขอที่ให้เพิกถอนการออกโฉนดที่ดินของนาย ว. ตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๔๕๓๘ ตำบลขนอม อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช นั้น เห็นว่า กรณีดังกล่าวเป็นการฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งศาลปกครองตามมาตรา ๕ แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ และโดยที่โฉนดที่ดินดังกล่าวออกให้นาย ว. ซึ่งผู้ฟ้องคดีไม่ได้เป็นผู้รับคำสั่งทางปกครองดังกล่าวโดยตรง ผู้ฟ้องคดีจึงไม่อยู่ในคำบังคับที่ต้องยื่นอุทธรณ์ต่อเจ้าพนักงานที่ทำคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๔๔ แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และเมื่อผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างตามคำฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้ออกโฉนดที่ดินทับที่ดินของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้เดือดร้อนหรือเสียหายที่มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ประกอบกับข้อเท็จจริงปรากฏในสำนวนคดีว่า ผู้ฟ้องคดีเคยมีหนังสือลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๔๙ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ร้องเรียนกรณีการออกโฉนดที่ดินของนาย ว. ว่าทับที่ดินของผู้ฟ้องคดีกรณีจึงเห็นได้ว่าผู้ฟ้องคดีย่อมรู้เหตุแห่งการฟ้องเพิกถอนโฉนดที่ดินพิพาทนับแต่วันที่ได้อ่านหนังสือร้องเรียนดังกล่าว ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีในกรณีดังกล่าวมายื่นฟ้องต่อศาลปกครองเมื่อวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๒ จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ศาลปกครองจึงไม่อาจรับคำฟ้องในกรณีนี้ไว้พิจารณาได้

- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๓

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุด ที่ ๖๖๐/๒๕๕๓

- ผู้ฟ้องคดี นางจิ้น ชุนเชื้อ
- ผู้ถูกฟ้องคดี สำนักงานที่ดินจังหวัดพัทลุง สาขาปากพะยูน
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง และ มาตรา ๓๒)

● คำวินิจฉัยของศาล

ระหว่างการพิจารณาคดีของศาล ผู้ถูกฟ้องคดีได้รับเรื่องคำขอตรวจสอบเนื้อที่ น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๑๓๔๕ ของผู้ฟ้องคดีไว้แล้ว และได้พิจารณาสั่งไม่รับคำขอดังกล่าว กรณีจึงเห็นได้ว่าความเดือดร้อนหรือเสียหายของผู้ฟ้องคดีจากกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีปฏิเสธไม่รับเรื่องคำขอตรวจสอบเนื้อที่ตาม น.ส. ๓ ก. ดังกล่าว ที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีในประเด็นนี้หมดสิ้นไปศาลไม่จำเป็นต้องออกคำบังคับให้ตามมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง (๒) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ และเมื่อผู้ฟ้องคดียังไม่ได้ยื่นคำขอเป็นหนังสือตามแบบคำขออออกโฉนดที่ดินต่อเจ้าพนักงานที่ดินอันมีผลให้การดำเนินการตามขั้นตอนต่างๆ เพื่อดำเนินการออกโฉนดที่ดินยังไม่เกิดขึ้น จึงยังไม่มีข้อพิพาทอันเกิดจากการที่เจ้าพนักงานที่ดินไม่ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี อันมีผลกระทบต่อสถานะภาพของสิทธิของผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด ดังนั้นการยื่นฟ้องในข้อหานี้จึงเป็นการยื่นฟ้องโดยไม่มีข้อพิพาทตามมาตรา ๙ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ศาลจึงไม่อาจรับคำฟ้องข้อหานี้ไว้พิจารณาได้

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๓

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่เกี่ยวข้องกับกรมที่ดิน

คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่น ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๕๖/๒๕๕๖

- ผู้ฟ้องคดี นางทัศนีย์ ศรีสวัสดิ์ หรือ เทภาลิต
- ผู้ถูกฟ้องคดี กรมที่ดิน
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย(คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓))
 - พ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ (มาตรา ๔ และ มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง)
- คำวินิจฉัยของศาล

การที่เจ้าหน้าที่ที่ดินนำที่ดิน น.ส. ๓ พร้อมสิ่งปลูกสร้างของผู้ฟ้องคดีไปจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมโอนขายให้แก่บุคคลภายนอก แล้วนำเงินที่ได้จากการขายไปเป็นประโยชน์ของตนเอง ไม่ใช่การกระทำอันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเจ้าหน้าที่ที่ดิน แต่เป็นการกระทำละเมิดในทางส่วนตัวระหว่างผู้ฟ้องคดีกับเจ้าหน้าที่ที่ดินตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จึงไม่ใช้การกระทำละเมิดที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ
- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๖ เล่ม ๓

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๐๓/๒๕๔๖

- ผู้ฟ้องคดี จำลิมดำรงค์ สุทัศน์ แสนใจ
- ผู้ถูกฟ้องคดี เจ้าหน้าที่บริหารงานที่ดินอำเภอจอมทอง ที่ ๑
ปลัดอำเภอจอมทอง ที่ ๒
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) และมาตรา ๓/๒ วรรคหนึ่ง (๓))
 - พ.ร.บ. ลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๓/ (มาตรา ๑๒๒)
 - พ.ร.บ. ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ (มาตรา ๖๒)
- คำวินิจฉัยของศาล

แม้ว่านายอำเภอจะมีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาทางสาธารณะตามมาตรา ๑๒๒ แห่ง พ.ร.บ. ลักษณะปกครองท้องที่ฯ ประกอบด้วยมาตรา ๖๒ แห่ง พ.ร.บ. ระเบียบบริหารราชการแผ่นดินฯ แต่กฎหมายไม่ได้ให้อำนาจแก่นายอำเภอในการรื้อถอนรั้วของผู้รื้อที่สาธารณประโยชน์ได้โดยพลการ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีอาศัยอำนาจของนายอำเภอซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาหรือถอนรั้วของผู้ฟ้องคดีออกจากที่พิพาทซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีเห็นว่าเป็นที่สาธารณประโยชน์ จึงถือได้ว่าเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายในการคุ้มครองดูแลรักษาที่สาธารณประโยชน์โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายอันเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่อันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ และการที่ผู้ฟ้องคดีขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีแก้ไขที่ดินพิพาทให้อยู่ในสภาพเดิมและให้ระงับการก่อสร้างถนนในที่ดินของผู้ฟ้องคดีเป็นคำขอที่ศาลมีอำนาจออกคำสั่งได้ตามมาตรา ๓/๒ วรรคหนึ่ง (๓) แห่ง พ.ร.บ. ดังกล่าว
- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๖ เล่ม ๔

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๔๓/๒๕๔๖

- ผู้ฟ้องคดี นายชลิต พงศ์ธนา
- ผู้ถูกฟ้องคดี กรมที่ดิน ที่ ๑
กระทรวงมหาดไทย ที่ ๒
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากคำสั่งทางปกครอง (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) และมาตรา ๕๑)

● คำวินิจฉัยของศาล

การฟ้องว่า เจ้าพนักงานที่ดินรับจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดจากผู้ฟ้องคดีเป็นบุคคลอื่นโดยมิชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากมีความผิดพลาดเกี่ยวกับเรื่องอัตราส่วนกรรมสิทธิ์ห้องชุด ฯลฯ ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายจากการขาดรายได้อันเป็นเงินเดือน เป็นกรณีเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดตามระเบียบกรมที่ดิน ว่าด้วยอาคารชุด พ.ศ. ๒๕๒๓ อันเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งผู้ฟ้องคดีจะต้องยื่นฟ้องคดีภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้เหตุแห่งการฟ้องคดี แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่มิเหตุการณฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๖ เล่ม ๔

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๖๐/๒๕๔๖

- ผู้ฟ้องคดี นายประวิทย์ วิเชียรวิทยา
- ผู้ถูกฟ้องคดี กรมที่ดิน ที่ ๑
อธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๒
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดชลบุรี สาขาบางละมุง ที่ ๓
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ อันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องบางข้อหา และผู้ถูกฟ้องคดีบางคนไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 - พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙
 - ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๖๐)
- คำวินิจฉัยของศาล

มาตรา ๖๐ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เป็นกฎหมายที่กำหนดวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองไว้โดยเฉพาะ โดยกำหนดให้ฝ่ายที่ไม่พอใจคำสั่งของเจ้าพนักงานที่ดินที่สอบสวนเปรียบเทียบในการออกโฉนดที่ดินต้องฟ้องศาลภายในกำหนดหกสิบวันนับแต่วันทราบคำสั่ง หากไม่ฟ้องภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าวสิทธิในการฟ้องคดีหมดไป

เดิมผู้ฟ้องคดีได้ฟ้องกรมพัฒนาที่ดินเรียกค่าเสียหายฐานกระทำละเมิดจากคำสั่งเพิกถอน น.ส. ๓ ก. ของผู้ฟ้องคดี ซึ่งเป็นการฟ้องผิดตัว แต่ต่อมาได้ขอแก้ไขจากกรมพัฒนาที่ดินเป็นกรมที่ดิน และศาลมีคำสั่งให้แก้ไขให้ถูกต้องแล้วผู้ฟ้องคดียอมมีสิทธิฟ้องกรมที่ดินในฐานะหน่วยงานของรัฐที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ สังกัดอยู่ได้ตาม พ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่
- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๖ เล่ม ๔

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๙๑/๒๕๕๖

- ผู้ฟ้องคดี นางเตือนใจ กลิ่นอังกาบ
- ผู้ถูกฟ้องคดี กรมที่ดิน ที่ ๑
สำนักงานที่ดินจังหวัดสงขลา ที่ ๒
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) และมาตรา ๕๑)
- คำวินิจฉัยของศาล
การที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งได้รับซื้อฝากที่ดินมีโฉนด โดยเชื่อว่ากระบวนการออกโฉนดที่ดินเป็นไปอย่างถูกต้อง แต่ต่อมาศาลยุติธรรมมีคำพิพากษาให้ที่ดินดังกล่าวเป็นถนนสาธารณะประโยชน์ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย กรณีถือเป็นการฟ้องว่าผู้ถูกฟ้องคดีกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งผู้ฟ้องคดีจะต้องยื่นฟ้องต่อศาลปกครองภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่ศาลยุติธรรมมีคำพิพากษาเพิกถอนโฉนดอันเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีและไม่เกิน ๑๐ ปี นับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้จดทะเบียนนิติกรรมรับซื้อฝากที่ดิน อันเป็นวันที่เหตุแห่งการฟ้องคดีละเมิดเกิดขึ้นแก่ตัวผู้ฟ้องคดี ไม่ใช่วันออกโฉนดที่ดิน เพราะกรรมสิทธิ์ในที่ดินได้ตกเป็นของผู้ฟ้องคดีตั้งแต่วันจดทะเบียนรับซื้อฝากและสิทธิของผู้ฟ้องคดีเริ่มได้รับผลกระทบตั้งแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินนั้น ในขณะที่วันที่ออกโฉนดที่ดิน สิทธิของผู้ฟ้องคดียังไม่ได้เกิดขึ้น
- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๖ เล่ม ๕

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๘๔/๒๕๕๖

- **ผู้ฟ้องคดี** นายวีระ จันทิภักดิ์
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** สำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สาขาบางกะปิ ที่ ๑
กรมที่ดิน ที่ ๒
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) มาตรา ๔๙ และมาตรา ๕๑)
- **คำวินิจฉัยของศาล**
การฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทนกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ดำเนินการหมายเหตุเปลี่ยนแปลงให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุด เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งต้องฟ้องคดีภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่รู้หรือควรรู้เหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่ง พ.ร.บ. เดียวกัน สำหรับการฟ้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีบันทึกเปลี่ยนแปลงให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดนั้น เป็นกรณีที่ต้องฟ้องคดีภายในระยะเวลาเก้าสิบวันแต่วันที่ได้รับทราบถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่ง พ.ร.บ. เดียวกัน
- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๖ เล่ม ๕

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๐๕/๒๕๕๖

- **ผู้ฟ้องคดี** นายธงชัย โทขุนทด
- **ผู้ถูกฟ้องคดี**
 - สำนักงานที่ดินจังหวัดสุโขทัย สาขาสวรรคโลก ที่ ๑
 - เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสุโขทัย สาขาสวรรคโลก ที่ ๒
 - เจ้าหน้าที่บริหารงานที่ดิน ที่ ๓
 - นายช่างรังวัด ที่ ๔ - ๕
 - ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑ ตำบลคลองยาง ที่ ๖
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ อันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓))
 - พ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ (มาตรา ๕)
 - ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๖๙ ทวิ วรรคห้า และวรรคหก)
- **คำวินิจฉัยของศาล**

การฟ้องเรียกค่าเสียหายอันเกิดจากการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายล่าช้าเกินสมควร เป็นคดีพิพาทที่อยู่ในอำนาจศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ ๓/๒๕๔๕ ซึ่งผู้เสียหายอาจฟ้องหน่วยงานของรัฐซึ่งเจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัดอยู่ได้โดยตรง แต่จะฟ้องเจ้าหน้าที่ไม่ได้ตามมาตรา ๕ แห่ง พ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ

เมื่อผู้เสียหายฟ้องเจ้าหน้าที่โดยไม่ได้ฟ้องหน่วยงานของรัฐ ศาลปกครองชอบที่จะกำหนดให้หน่วยงานของรัฐเป็นผู้ถูกฟ้องคดีเพิ่มขึ้นให้สอดคล้องกับมาตรา ๕ แห่ง พ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ได้
- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๖ เล่ม ๒

ข้อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๘๔/๒๕๔๗

- ผู้ฟ้องคดี ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
- ผู้ถูกฟ้องคดี กรมที่ดิน ที่ ๑
 กรมการปกครอง ที่ ๒
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ บรรคหนึ่ง (ก))

● คำวินิจฉัยของศาล

การที่เจ้าหน้าที่ในสังกัดผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ปลอมเอกสารสิทธิในที่ดินแล้วมอบให้บุคคลอื่น นำเอกสารสิทธิปลอมดังกล่าวมาจำหน่ายเป็นหลักประกันหนี้เงินกู้กับผู้ฟ้องคดี และเจ้าหน้าที่ในสังกัดผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้จดทะเบียนจำหน่ายที่ดินตามเอกสารสิทธิดังกล่าว โดยรู้ว่าเป็นเอกสารปลอม การกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าวเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายและเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย และทำให้การกู้เงินข้างต้นเป็นการกู้เงินโดยไม่มีหลักประกัน เมื่อผู้กู้ไม่ชำระหนี้ให้แก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีก็ไม่อาจฟ้องร้องบังคับคดีเกี่ยวกับหลักประกันได้ ดังนั้น การปลอมเอกสารสิทธิและการจดทะเบียนจำหน่ายที่ดินตามเอกสารสิทธิดังกล่าวของเจ้าหน้าที่ จึงเป็นข้อพิพาทซึ่งเข้าลักษณะเป็นการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐ อันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายหรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาคดีปกครองดังกล่าว

- อ้างอิง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๓/ เล่ม ๓

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๐๔/๒๕๔๗

- ผู้ฟ้องคดี นายอรรถนพ นาคเวก
- ผู้ถูกฟ้องคดี กรมที่ดิน ที่ ๑
เจ้าหน้าที่รังวัด ที่ ๒
นายช่างรังวัด ๗ ที่ ๓
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ อันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง)
 - ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๖๙ ทวิ วรรคสาม และวรรคห้า)
- คำวินิจฉัยของศาล

ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินข้างเคียงได้ไปร่วมระวางชี้แนวเขตในวันทำการรังวัดสอบเขตโฉนดที่ดินแปลงพิพาท โดยไม่ได้ลงลายมือชื่อรับรองแนวเขตหรือคัดค้านการรังวัด ต่อมาเจ้าพนักงานที่ดินมีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีไปทำการตรวจสอบแนวเขตที่ดินและลงชื่อรับรองแนวเขตหรือทำการคัดค้านภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ได้ส่งหนังสือ อันเป็นการปฏิบัติตามประมวลกฎหมายที่ดินมาตรา ๖๙ ทวิ วรรคสาม ซึ่งเพียงแต่การดำเนินการดังกล่าวนั้น ยังไม่ถือว่าเสร็จสิ้นการดำเนินการตามที่กฎหมายกำหนด ทั้งเจ้าพนักงานที่ดินก็ยังได้สั่งการหรือให้มีการแก้ไขรูปแผนที่หรือเนื้อที่ในโฉนดที่ดินของผู้ขอทำการรังวัด อันจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ใช่ผู้เดือดร้อนหรือเสียหายที่จะมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ
- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๗ เล่ม ๓

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๙๓/๒๕๕๓

- ผู้ฟ้องคดี พันตำรวจโท หาญ อ้นวงศ์
- ผู้ถูกฟ้องคดี กรมที่ดิน ที่ ๑
เจ้าพนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สาขานบุรี ที่ ๒
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ อันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๔๒ วรรคสอง)
 - พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (มาตรา ๕ และมาตรา ๔๔)
 - ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๖๑ และมาตรา ๘๒)
 - กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๔๑) ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ (ข้อ ๒ (๓) (ง))

● คำวินิจฉัยของศาล

การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จดทะเบียนลงชื่อผู้ฟ้องคดีเป็นผู้จัดการมรดกและจดทะเบียนโอนมรดกให้แก่ทายาท พร้อมทั้งได้เรียกเก็บค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนโดยดำเนินการตามมาตรา ๘๒ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินและกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๔๑) เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ จึงเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ หากผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการจดทะเบียนและการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมไม่ชอบด้วยกฎหมาย ก็ชอบที่จะใช้สิทธิอุทธรณ์ตามมาตรา ๔๔ แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ

มาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินให้อำนาจอธิบดีหรือรองอธิบดีซึ่งอธิบดีมอบหมายสั่งเพิกถอนหรือแก้ไข เมื่อปรากฏว่าได้มีการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ หรือได้จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ หรือจดทะเบียนอสังหาริมทรัพย์ให้แก่ผู้ใดโดยคลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย การสั่งเพิกถอนหรือแก้ไขจึงเป็นคำสั่งทางปกครองของอธิบดีหรือรองอธิบดีซึ่งอธิบดีมอบหมาย มิใช่การวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองในการจดทะเบียนสิทธิของเจ้าพนักงานที่ดิน บทบัญญัติดังกล่าวจึงไม่ใช่บทบัญญัติที่กำหนดขั้นตอนการอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองตามประมวลกฎหมายที่ดิน

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๓ เล่ม ๖

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๙๑/๒๕๔๘

- ผู้ฟ้องคดี นายพีระพล พบขุนทด ที่ ๑
นายชัย พบขุนทด ที่ ๒
- ผู้ถูกฟ้องคดี สำนักงานที่ดินจังหวัดนครราชสีมา ที่ ๑
ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๔ ตำบลกุดพิมาน ที่ ๒
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครอง และเจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งทางปกครอง โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการออกคำสั่งทางปกครองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์ คำสั่งไม่รับคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีบางรายไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง)
- คำวินิจฉัยของศาล
การที่หน่วยงานของรัฐได้ออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงทับที่ดินพิพาทในส่วนที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ครอบครองอยู่ แม้จะมีผลกระทบต่อสิทธิในการครอบครองที่ดินพิพาทของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ได้ขอให้ออกเอกสารสิทธิที่ดินพิพาทให้แก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ กับขอทำกินบนที่ดินพิพาทต่อไปก็ตาม แต่เมื่อข้อเท็จจริงรับกันว่าผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เข้าครอบครองที่ดินพิพาทโดยปราศจากเอกสารสิทธิใดๆ ที่แสดงว่าผู้ฟ้องคดีที่ ๒ มีสิทธิครอบครองที่ดินพิพาทโดยถูกต้องตามกฎหมายผู้ฟ้องคดีที่ ๒ จึงไม่มีสิทธิตามกฎหมายที่จะขอครอบครองที่ดินพิพาทยันกับหน่วยงานของรัฐได้ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองดำเนินการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงในที่ดินพิพาทตามอำนาจหน้าที่โดยชอบด้วยกฎหมายจึงมิได้ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ จึงไม่เป็นผู้มีสิทธินำคดีดังกล่าวมาฟ้องต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ
- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๘ เล่ม ๖

๓๖๔ ๑๑๕ ปี กรมที่ดิน

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓/๐๓/๒๕๔๘

- ผู้ฟ้องคดี สหกรณ์บริการชุมชนหมู่บ้านเมืองเอก จำกัด กับพวกรวม ๑๓ คน
- ผู้ร้องสอด สมาคมคุ้มครองสิทธิชุมชนเมืองเอก (รังสิต) กับพวกรวม ๔๑ คน
- ผู้ถูกฟ้องคดี กรมที่ดิน ที่ ๑
คณะกรรมการจัดสรรที่ดินจังหวัดปทุมธานี ที่ ๒
บริษัท ยูนิเวลท์พรอพเพอร์ตี้ จำกัด (ผู้ร้องสอด) ที่ ๓
บริษัท เมืองเอก จำกัด (ผู้ร้องสอด) ที่ ๔
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติและคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำขอให้พิจารณาคดีใหม่ไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๓/๓ และมาตรา ๓/๕ วรรคหนึ่ง)
- คำวินิจฉัยของศาล ศาลปกครองชั้นต้นได้พิจารณาและพิพากษาคดีไปแล้วเมื่อวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๔๘ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งเป็นคู่กรณีได้ยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาต่อศาลปกครองสูงสุด และคดีอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุดคดีจะถึงที่สุดเมื่อศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาหรือคำสั่งตามมาตรา ๓/๓ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อคดียังไม่เสร็จเด็ดขาด กรณีจึงไม่อาจขอพิจารณาคดีใหม่ได้ตามมาตรา ๓/๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว
- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๘ เล่ม ๘

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗/๑๕/๒๕๔๘

- **ผู้ฟ้องคดี** นางปทุมมาศ ผลดี
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดตาก สาขาแม่สอด ที่ ๑
อธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๒
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องเพิ่มเติมไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) และมาตรา ๕๑)
- **คำวินิจฉัยของศาล**
ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในข้อหาว่าเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร เป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ต่อมา วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ และวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๔๘ ผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องขอแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้อง โดยขอฟ้องกรมที่ดินเป็นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เนื่องจากจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบในกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ในสังกัดได้กระทำละเมิดอันเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควรหรือละเลยการปฏิบัติหน้าที่นั้น เป็นการเสนอข้อหาต่อศาลในภายหลังที่ได้ยื่นคำฟ้องไว้แล้วถือว่าเป็นคำฟ้องที่เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวและเป็นข้อหาใหม่ที่เป็นคนละข้อหากับข้อหาเดิมเมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้รู้เหตุแห่งการฟ้องคดีในข้อหาเกี่ยวกับการกระทำละเมิดเมื่อวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๔๕ จึงเป็นการยื่นคำฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาหนึ่งปีตามมาตรา ๕๑ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ กำหนดไว้ศาลปกครอง จึงไม่อาจรับคำฟ้องเพิ่มเติมดังกล่าวไว้พิจารณาได้
- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๘ เล่ม ๘

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๒๓/๒๕๔๘

- ผู้ฟ้องคดี นายสุภัทท์ บุญยพงศ์
- ผู้ถูกฟ้องคดี สำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สาขาคอนมือง ที่ ๑
สำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร ที่ ๒
กรมที่ดิน ที่ ๓
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 - ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๘๓)
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓))

● คำวินิจฉัยของศาล

คำสั่งรับอายัดที่ดินเป็นคำสั่งทางปกครองที่มีเงื่อนไขที่ถูกกำหนดไว้โดยบทบัญญัติมาตรา ๘๓ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ที่ใช้บังคับอยู่ในขณะเกิดเหตุแห่งการฟ้องคดี กำหนดให้เจ้าพนักงานที่ดินมีอำนาจสั่งรับอายัดไว้มีกำหนดหกสิบวัน เพื่อให้ผู้ขออายัดไปดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลตามประเด็นที่ขออายัดไว้ แล้วนำหลักฐานการฟ้องคดีมาแสดงต่อเจ้าพนักงานที่ดินผู้รับอายัดภายในระยะเวลาที่เจ้าพนักงานที่ดินสั่งรับอายัดไว้ หากผู้ขออายัดนำหลักฐานการฟ้องคดีมายื่นภายในกำหนดเวลาดังกล่าว จะทำให้การอายัดที่ดินยังคงมีผลอยู่ต่อไปจนกว่าคดีจะถึงที่สุดหรือศาลมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น แต่ถ้าผู้ขออายัดไม่นำหลักฐานสำเนาคำฟ้องมาแสดงภายในกำหนดเวลาดังกล่าวถือว่าการอายัดสิ้นสุดโดยเจ้าพนักงานที่ดินไม่จำเป็นต้องมีคำสั่งจำหน่ายหรือเพิกถอนแต่อย่างใด ในทางกลับกันหากผู้ขออายัดนำหลักฐานการฟ้องคดีมาแสดงต่อเจ้าพนักงานที่ดินภายในกำหนดเวลาที่รับอายัดไว้แต่เจ้าพนักงานที่ดินมีคำสั่งจำหน่ายบัญชีอายัด ดังนี้ย่อมเห็นได้ชัดแจ้งว่าคำสั่งจำหน่ายบัญชีอายัดดังกล่าวอาจทำให้ผู้ขออายัดเสียหายได้ซึ่งตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ กำหนดว่าศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งในเรื่องคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น ดังนั้นคดีนี้จึงอยู่ในอำนาจของศาลปกครองที่จะพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งได้

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๘ เล่ม ๘

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗/๔๒/๒๕๔๘

- ผู้ฟ้องคดี ร้อยโท ประจักษ์ ไทยกล้า
- ผู้ถูกฟ้องคดี อธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๑
รองปลัดกระทรวงมหาดไทย หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านกิจการความมั่นคงภายใน ที่ ๒
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งทางปกครองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องบางประเด็นไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 - ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (มาตรา ๑๓๗/๓)
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง)
- คำวินิจฉัยของศาล
การเพิกถอน น.ส. ๓ ก. จำนวน ๔๗ แปลง ที่ออกในนามบุคคลอื่นย่อมไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิครอบครองในที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่ามีสิทธิครอบครองโดยชอบ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ใช่ผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนเสียหายที่จะมีสิทธิฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่สั่งเพิกถอน น.ส. ๓ ก. ทั้ง ๔๗ ฉบับ ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ
- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๘ เล่ม ๘

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓/๔๓/๒๕๔๘

- ผู้ฟ้องคดี นายไตรสิทธิ์ ศิริกิจพุทธศักดิ์
- ผู้ถูกฟ้องคดี ช่างรังวัด ๕ (นายสุนทร จันทร์ผ่อง) ที่ ๑
หัวหน้าฝ่ายรังวัด (นายธรรมศักดิ์ หวังประดิษฐ์) ที่ ๒
เจ้าหน้าที่บริหารงานที่ดิน ๖ (นายสถิตย์ ขจรจุลชวน) ที่ ๓
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสุราษฎร์ธานี สาขาเกาะสมุย (นายสุวัฒน์ วิชัยดิษฐ์) ที่ ๔
กรมที่ดิน ที่ ๕
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ
อันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ
(คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 - ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๖๙ ทวิ)
 - ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (มาตรา ๑๔๕)
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๓๒)
- คำวินิจฉัยของศาล

ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอแบ่งแยกที่ดินพิพาทและขอแบ่งหักถนนสาธารณะประโยชน์ตามที่ได้อุทธรณ์นาง ณ. คัดค้านการรังวัดด้านทิศตะวันตกของถนน เจ้าพนักงานที่ดินได้สั่งตัดเนื้อที่ดินพิพาททางด้านทิศตะวันตกของถนนโดยมิได้สอบสวนใกล้เคียงตามมาตรา ๖๙ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เป็นการกระทำละเมิดอันเกิดจากการละเลยต่อการปฏิบัติหน้าที่ จึงนำคดีมาฟ้องศาลแต่ปรากฏว่าประเด็นโต้แย้งสิทธิในที่ดินพิพาทด้านทิศตะวันตกของถนนยุติตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ภาค ๘ คดีหมายเลขแดงที่ ๑๒๑๑-๑๒๑๓/๒๕๔๓ ว่ายังฟังไม่ได้ว่าที่ดินพิพาทด้านทิศตะวันตกของถนนเป็นของผู้ฟ้องคดี จึงผูกพันผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นคู่ความในคดีตามมาตรา ๑๔๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง แม้ผู้ฟ้องคดีจะอ้างว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ละเลยไม่ดำเนินการสอบสวนใกล้เคียงการคัดค้านแนวเขตการรังวัดแบ่งแยกที่ดินก็ตาม แต่การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ สั่งตัดที่ดินพิพาทดังกล่าวเป็นการปฏิบัติตามคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ภาค ๘ กรณีนี้ศาลปกครองจะออกคำสั่งบังคับให้ผิดไปจากคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ภาค ๘ ไม่ได้จึงเป็นกรณีที่ศาลปกครองไม่อาจออกคำสั่งบังคับให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งห้าออกเอกสารสิทธิในที่ดินพิพาทดังกล่าวให้ผู้ฟ้องคดีตามคำขอผู้ฟ้องคดีจึงมิให้ผู้มีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ
- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๘ เล่ม ๘

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓/๔๓/๒๕๔๘

- ผู้ฟ้องคดี นายสมหมาย พันธุ์รัตน์
- ผู้ถูกฟ้องคดี กรมที่ดิน
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ อันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๕๑)
- คำวินิจฉัยของศาล
ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสิทธิครอบครองที่ดิน น.ส. ๓ ก. ได้ยื่นคำขอและนำเจ้าพนักงานที่ดินทำการรังวัดที่ดินตาม น.ส. ๓ เพื่อออกโฉนดที่ดินเมื่อวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๔๓/ แต่นาย ฮ. เจ้าของที่ดินข้างเคียงมาคัดค้านการรังวัดว่ารุกล้ำเข้ามาในที่ดินโฉนดเลขที่ ๕๒๔๕ ของตนบางส่วน กรณีเกิดการโต้แย้งสิทธิกันในส่วนที่พิพาทนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงต้องรู้หรือควรรู้ว่าเจ้าพนักงานที่ดินได้กระทำละเมิดโดยได้ออกโฉนดที่ดินในส่วนที่พิพาทให้นาย ฮ. นับตั้งแต่วันที่ ๙ มกราคม ๒๕๔๓ ที่เกิดการโต้แย้งคัดค้านการรังวัดนั้นแล้ว การที่ผู้ฟ้องคดีมายื่นคำฟ้องกล่าวหาว่าเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดชุมพร สาขาปะทิว ออกโฉนดที่ดินโดยมิชอบขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดเชยค่าเสียหายเมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๔๘ จึงพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ แล้ว
- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๘ เล่ม ๘

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๘๐๘/๒๕๔๘

- **ผู้ฟ้องคดี** จำลิบตำรวจ คชาวุธ หรือเสกสิทธิ์ สุทิน
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนครราชสีมา สาขาโนนสูง (นายประเสริฐ ศรีชัยรัตน์) ที่ ๑
นายช่างรังวัด (นายชลากร พรหมกิตติกุล) ที่ ๒
นายช่างรังวัด (นายอารมณ จันทอากาศ) ที่ ๓
เจ้าพนักงานที่ดิน สำนักงานที่ดินจังหวัดนครราชสีมา สาขาโนนสูง ที่ ๔
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๕๑)

● คำวินิจฉัยของศาล

การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมประเภทขายที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๕๑๖๔ เมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๓๓ และจดทะเบียนประเภทเช่ากรรมสิทธิ์รวมโดยให้นาง พ. เข้าถือกรรมสิทธิ์รวม และได้ยื่นคำขอแบ่งกรรมสิทธิ์รวมในที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๕๑๔๘ เมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๓๓ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายเนื่องจาก นาง ส. ไม่ได้ยินยอมให้ทำนิติกรรมดังกล่าวจากผู้ฟ้องคดี ซึ่งเป็นสามี ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย ขอให้ศาลพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระค่าเสียหายประโยชน์แก่ผู้ฟ้องคดีจำนวน ๑๐,๐๐๐ บาทกรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ดังนั้น เหตุแห่งการฟ้องคดีนี้จึงเกิดขึ้นในวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๓๓ ซึ่งขณะนั้นศาลปกครองยังไม่เปิดทำการ ผู้ฟ้องคดีจึงชอบที่จะใช้สิทธิร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์หรือใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมภายในกำหนดอายุความตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ต่อมาหลังจากศาลปกครองเปิดทำการเมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๔๔ แล้ว จึงยื่นฟ้องต่อศาลปกครองเมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๔๓/ จึงเป็นการยื่นคำฟ้องเกินสิบปีนับแต่วันที่มิเหตุแห่งการฟ้องคดีจึงพ้นกำหนดเวลาการฟ้องคดีตามนัยมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว และเมื่อคดีนี้ผู้ฟ้องคดีมีคำขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดเชยเงินให้แก่ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการยื่นฟ้องเพื่อประโยชน์ของผู้ฟ้องคดีโดยตรง มิใช่คดียื่นฟ้องเพื่อประโยชน์ส่วนรวมหรือเป็นการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะหรือสถานะของบุคคล และไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีมีเหตุจำเป็นที่ทำให้ไม่สามารถนำคดีมาฟ้องภายในกำหนดเวลาการฟ้องคดีตามนัยมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน

- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๘ เล่ม ๙

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๐๖/๒๕๕๙

- **ผู้ฟ้องคดี** นายชม โพธิพันธ์ ที่ ๑
นางวัลยศรี โพธิพันธ์ ที่ ๒
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสมุทรปราการ สาขาบางพลี ที่ ๑
กรมทางหลวง ที่ ๒
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ (มาตรา ๔๘ และ ๔๙)
 - ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (มาตรา ๑๕๖)
 - พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (มาตรา ๓๐)
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๕๒ วรรคสอง)
- **คำวินิจฉัยของศาล**

บทบัญญัติมาตรา ๕๒ วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ กำหนดให้คดีปกครองที่ยื่นฟ้องคดีแล้วถ้าศาลปกครองเห็นว่าคดีที่ยื่นฟ้องนั้นจะเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม ศาลปกครองจะรับไว้พิจารณาก็ได้ คดีนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นเจ้าพนักงานที่ดินได้จดทะเบียนแบ่งหักที่ดินของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งเป็นกรมทางหลวง นำไปสร้างเป็นทางหลวงโดยพลการ โดยไม่แจ้งสิทธิให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่ทราบข้อเท็จจริงว่าที่ดินส่วนที่เป็นทางหลวงบางส่วนอยู่ในเขตที่ดินของตนการจดทะเบียนแบ่งแยกที่ดินดังกล่าวจึงอาจเป็นคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพราะเกิดการแสดงเจตนาโดยสำคัญผิดในสาระสำคัญแห่งนิติกรรมการดำเนินการตัดหรือขยายถนนของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีการดำเนินการอยู่ทั่วไปในประเทศการที่จะเกิดเหตุเช่นเดียวกับผู้ฟ้องคดีมีโอกาสเกิดขึ้นได้เป็นจำนวนมาก จึงเห็นว่าคดีนี้หากได้รับการพิจารณาจะเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม
- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๙ เล่ม ๒

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๓๒/๒๕๔๙

- ผู้ฟ้องคดี นายวิทยา ดวงเกตุ ที่ ๑
นางแสงจันทร์ วงศ์เพชรศรี ที่ ๒
- ผู้ถูกฟ้องคดี กรมที่ดิน
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ อันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 - ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (มาตรา ๓๒๘ และมาตรา ๓๒๙)
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง)
 - ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ (ข้อ ๓๖ (๑))
- คำวินิจฉัยของศาล

โฉนดที่ดินเลขที่ ๑๑๓/๑๘ มีชื่อผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เพียงคนเดียวเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์และผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เป็นผู้จำนองเพียงผู้เดียวตามสัญญาจำนองและขึ้นเงินจากจำนอง ความเดือดร้อนเสียหายที่จะเกิดขึ้นหากมีการบังคับจำนองเมื่อลูกหนี้ไม่ชำระหนี้หรือบังคับเอาทรัพย์สินจำนองหลุดตามมาตรา ๓๒๘ และ มาตรา ๓๒๙ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ย่อมเกิดแก่เจ้าของทรัพย์สินที่จำนองหรือแก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งเป็นเจ้าของทรัพย์สินเท่านั้น ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีที่ ๑ มิได้เป็นเจ้าของโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๑๓/๑๘ ซึ่งได้จดทะเบียนจำนองเป็นประกันและขึ้นเงินจากจำนองเป็นประกัน ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จึงไม่ใช่ผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนเสียหายที่จะมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลเพื่อให้เพิกถอนรายการจดทะเบียนดังกล่าวได้สำหรับคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ นั้น โดยที่ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ได้ฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีในเรื่องเดียวกันนี้พร้อมมีคำขอบังคับในทำนองเดียวกันต่อศาลปกครองชั้นต้น (ศาลปกครองกลาง) ไว้แล้วตามคดีหมายเลขคำที่ ๑๔๒๘/๒๕๔๖ คดีหมายเลขแดงที่ ๑๓/๑๐/๒๕๔๖ โดยในคดีดังกล่าวศาลปกครองสูงสุดได้มีคำสั่งที่ ๖๐๔/๒๕๔๙ สั่งให้ศาลปกครองชั้นต้นรับคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ไว้พิจารณาและพิพากษาแล้วและขณะนี้คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองชั้นต้น การที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ได้นำคดีนี้มาฟ้องต่อศาลปกครองอีก จึงเป็นการฟ้องซ้อนและต้องห้ามตามข้อ ๓๖ (๑) แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓
- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๙ เล่ม ๓

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๘๔/๒๕๔๙

- **ผู้ฟ้องคดี** นายสุชาติ แจ่มอรุณ ที่ ๑ กับพวกรวม ๒๖ คน
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดชลบุรี สาขาสัตหีบ ที่ ๑
หัวหน้าสำนักงานการขนส่งทางน้ำที่ ๖ สาขาชลบุรี ที่ ๒
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและการกระทำละเมิดอันเกิดจากการละเมิดอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๖๑)
 - พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (มาตรา ๕ และมาตรา ๔๔)
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) มาตรา ๔๒ วรรคสอง และมาตรา ๕๑)
 - ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ (ข้อ ๓๐ วรรคสอง)

● คำวินิจฉัยของศาล

การที่ผู้ฟ้องคดีทั้งยี่สิบหกคนกล่าวอ้างว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จดทะเบียนแบ่งที่ดินโฉนดเลขที่ ๘๘ หักเป็นที่สาธารณประโยชน์โดยไม่ถูกต้องตามกฎหมาย เนื่องจากผู้ฟ้องคดีทั้งยี่สิบหกคนแสดงเจตนาทำนิติกรรมโดยสำคัญผิดในทรัพย์ จึงมีหนังสือลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๘ อุทธรณ์โต้แย้งคำสั่งจดทะเบียนดังกล่าวต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และขอให้เพิกถอนการจดทะเบียนนั้นแม้ตามหนังสือที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างถึงจะใช้คำว่าอุทธรณ์โต้แย้งคำสั่งจดทะเบียนแบ่งแยกดังกล่าวก็ตาม แต่การจดทะเบียนแบ่งแยกดังกล่าวเป็นการจดทะเบียนตามคำขอของผู้ฟ้องคดีทั้งยี่สิบหกคนทุกประการ จึงไม่มีข้อโต้แย้งพิพาทกันเกี่ยวกับการจดทะเบียน ส่วนกรณีพิพาทเป็นเรื่องที่ผู้ฟ้องคดีทั้งยี่สิบหกคนอ้างว่าที่ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จดทะเบียนแบ่งแยกเพราะสำคัญผิดในทรัพย์ เป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีทั้งยี่สิบหกคนขอให้เพิกถอนการจดทะเบียนอ้างว่าการจดทะเบียนแบ่งแยกเป็นโมฆะ ถือได้ว่าหนังสือดังกล่าวเป็นการขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการเพิกถอนการจดทะเบียนตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีหนังสือลงวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๔๘ แจ้งว่าคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีทั้งยี่สิบหกคนฟังไม่ขึ้นเนื่องจากไม่มีเหตุที่จะเพิกถอนและผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ได้พิจารณาอุทธรณ์พร้อมทั้งแจ้งสิทธิในการฟ้องคดีต่อศาลปกครองให้ผู้ฟ้องคดีทั้งยี่สิบหกคนทราบ ซึ่งมีผลเท่ากับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ปฏิเสธการเพิกถอนการจดทะเบียนตามที่ผู้ฟ้องคดีทั้งยี่สิบหกคนร้องขอ จึงเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และไม่มีกฎหมายเฉพาะกำหนดให้คำสั่งดังกล่าวเป็นที่สิ้นสุด แต่เนื่องจากประมวลกฎหมายที่ดินมิได้กำหนดขั้นตอนการอุทธรณ์ไว้เป็นการเฉพาะ ผู้ฟ้องคดีทั้งยี่สิบหกคนจึงต้องอุทธรณ์คำสั่งไม่เพิกถอนการจดทะเบียนแบ่งที่ดินโฉนดเลขที่ ๘๘ หักเป็นที่สาธารณประโยชน์ตามมาตรา ๔๔ แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เมื่อมีการสั่งการหรือมิได้สั่งการภายในเวลาอันสมควรหรือภายในเวลาที่กฎหมายกำหนดแล้ว ผู้ฟ้องคดีทั้งยี่สิบหกคนจึงจะนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองได้ เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งยี่สิบหกคนมิได้อุทธรณ์คำสั่งต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงเป็นกรณีที่มิได้ดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการ

สำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหาย ผู้ฟ้องคดีทั้งยี่สิบหกคนจึงยังไม่อยู่ในฐานะเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ศาลปกครองจึงไม่มีอำนาจรับคำฟ้องในประเด็นนี้ไว้พิจารณาได้ส่วนกรณีที่ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แจ้งสิทธิให้ผู้ฟ้องคดีทั้งยี่สิบหกคนมาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นนั้น เป็นการแจ้งข้ามขั้นตอนที่กฎหมายบัญญัติไว้ ผู้ฟ้องคดีทั้งยี่สิบหกคนจึงอ้างเอาเหตุที่ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แจ้งสิทธิมาขอให้ศาลปกครองรับคำฟ้องไว้พิจารณาไม่ได้

ประเด็นต่อมา ผู้ฟ้องคดีทั้งยี่สิบหกคนอ้างว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ระวังชี้และรับรองแนวเขตการรับรองแนวเขตการรังวัดแบ่งแยกที่ดินโฉนดเลขที่ ๘๘ บริเวณที่ดินกับชายทะเลไม่ถูกต้องตามหลักฐานโฉนดเลขที่ ๘๘ โดยละเลยไม่ปฏิบัติตามระเบียบดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีทั้งยี่สิบหกคนจึงสำคัญผิดแบ่งหักที่ดินโฉนดเลขที่ ๘๘ ให้เป็นที่ชายทะเล เนื้อที่ ๑ งาน ๕๒ ตารางวา ทำให้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายสูญเสียที่ดินในจำนวนดังกล่าวไป ขอให้ศาลเพิกถอนการระวังชี้และรับรองแนวเขตที่ดินและให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ระวังชี้และรับรองแนวเขตที่ดินใหม่ให้ถูกต้อง จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐ อันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ผู้ฟ้องคดีทั้งยี่สิบหกคนจะต้องยื่นฟ้องภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี ตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งยี่สิบหกคนนำรังวัดแบ่งแยกที่ดินโฉนดเลขที่ ๘๘ ในวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๔๗ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ระวังชี้และรับรองแนวเขตในวันดังกล่าว จึงถือได้ว่าวันดังกล่าวเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีทั้งยี่สิบหกคนรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีในประเด็นนี้ หรืออย่างช้าอาจถือได้ว่าวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๔๗ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จดทะเบียนแบ่งแยกเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีทั้งยี่สิบหกคนรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งยี่สิบหกคนได้ยื่นฟ้องประเด็นนี้เมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๔๘ จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นระยะเวลาหนึ่งปี นับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี คำฟ้องที่ยื่นเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีแล้วให้ศาลมีคำสั่งไม่รับไว้พิจารณาและสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความตามระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๓๐ วรรคสอง

● อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๙ เล่ม ๓

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๙๒/๒๕๔๙

- **ผู้ฟ้องคดี** วัดชนะสงคราม
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** กระทรวงมหาดไทย ที่ ๑
รองปลัดกระทรวงมหาดไทย หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านนิกการความมั่นคงภายใน ที่ ๒
กรมที่ดิน ที่ ๓
อธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๔
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๙)
- **คำวินิจฉัยของศาล**

ประเด็นพิพาทในคดีนี้เป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีขอให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีที่อุทธรณ์คำสั่งไม่เพิกถอนโฉนดที่ดินพิพาทของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ และขอให้เพิกถอนโฉนดที่ดินพิพาทที่ออกโดยคลาดเคลื่อน ประเด็นหลักที่พิพาทกันในคดีนี้ได้แก่การออกโฉนดที่ดินพิพาทโดยไม่ชอบโดยออกทับที่ดินของผู้ฟ้องคดี และได้มีการร้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดำเนินการเพิกถอนโฉนดที่ดินพิพาทตามภาระหน้าที่ที่กฎหมายบัญญัติแล้ว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ดำเนินการเพิกถอนโฉนดที่ดินพิพาทตามที่ผู้ฟ้องคดีร้องขอ กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ และเป็นการฟ้องเพิกถอนคำสั่งทางปกครองด้วย คดีนี้จึงอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการออกโฉนดที่ดินพิพาททับที่ดินของผู้ฟ้องคดีมีสิทธิฟ้องคดีนี้ ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งไม่เพิกถอนโฉนดที่ดินพิพาทต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ และได้รับแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์แล้ว ถือว่าผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวแล้ว ประกอบกับผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งคำสั่งยกอุทธรณ์เมื่อวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๔๘ และนำคดีมาฟ้องต่อศาลในวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๔๘ จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีต่อศาลภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน
- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๙ เล่ม ๕

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๓๒/๒๕๔๙

- ผู้ฟ้องคดี นายทักษิณ ลุยะพันธุ์
- ผู้ถูกฟ้องคดี กรมที่ดิน
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 - ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (มาตรา ๑๔๕)
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) และมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง)

● คำวินิจฉัยของศาล

ผู้ฟ้องคดีเคยยื่นฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีและสำนักงานที่ดินจังหวัดยะลา สาขาเบตง ต่อศาลปกครองชั้นต้น และศาลปกครองสูงสุดได้มีคำสั่งที่ ๑๔๕/๒๕๔๙ ยืนตามคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น เนื่องจากศาลจังหวัดเบตง พิพากษาว่า คู่ความได้ตกลงประนีประนอมยอมความกัน โดยจำเลย (ผู้ฟ้องคดี) จะไม่เข้าเกี่ยวข้องกับที่ดิน ส.ค. ๑ พิพาทอีกต่อไป ฝ่ายโจทก์ได้ชำระเงินแก่จำเลยเป็นค่าตอบแทนและศาลได้พิพากษายอม คดีถึงที่สุดแล้ว จากนั้นโจทก์ได้นำที่ดิน ส.ค. ๑ พิพาทไปขอยอก น.ส. ๓ การที่เจ้าพนักงานที่ดินสำนักงานที่ดินจังหวัดยะลา สาขาเบตง ได้ออก น.ส. ๓ จากหลักฐาน ส.ค. ๑ พิพาทให้แก่โจทก์ในคดีของศาลยุติธรรมเป็นการกระทำที่ถูกต้องตามประมวลกฎหมายที่ดิน คดีไม่มีประโยชน์ที่จะรับคำฟ้องไว้พิจารณาต่อไป จึงมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา สำหรับคดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่าสำนักงานที่ดินจังหวัดยะลา สาขาเบตง ใช้หลักฐาน ส.ค. ๑ พิพาทของผู้ฟ้องคดีไปออก น.ส. ๓ ให้แก่บุคคลอื่นโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดเชยค่าเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี จึงเป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ แต่เมื่อข้อเท็จจริงตามคำสั่งของศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๔๕/๒๕๔๙ ที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีและสำนักงานที่ดินจังหวัดยะลา สาขาเบตง ฟังเป็นที่ยุติแล้วว่าสำนักงานที่ดินจังหวัดยะลา สาขาเบตง กระทำการออก น.ส. ๓ ให้แก่บุคคลอื่นโดยชอบด้วยกฎหมาย ตามสัญญาประนีประนอมยอมความที่ผู้ฟ้องคดีได้กระทำไว้ในศาลยุติธรรมและคดีถึงที่สุดแล้ว คำพิพากษาของศาลจึงผูกพันผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๑๔๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ผู้ฟ้องคดีจึงไม่เป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ อันเนื่องจากการกระทำของสำนักงานที่ดินจังหวัดยะลา สาขาเบตง ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๙ เล่ม ๘

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๒๕/๒๕๔๙

- **ผู้ฟ้องคดี** นางศิลาธรา แสนสัมโรง
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสกลนคร ที่ ๑
เทศบาลเมืองสกลนคร ที่ ๒
ผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินจังหวัดสกลนคร ที่ ๓
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และกระทำละเมิด (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (มาตรา ๕ และมาตรา ๓๐)
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) (๓))

● คำวินิจฉัยของศาล

มูลเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้เกิดจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ปฏิเสธการออกโฉนดที่ดินให้ผู้ฟ้องคดี โดยอ้างว่าที่ดินดังกล่าวเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน อันเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายที่กระทบต่อสภาพของสิทธิของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เมื่อผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ออกคำสั่งโดยมิได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติของมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ และการฟ้องว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และที่ ๓ มิได้ดำเนินการออกโฉนดที่ดินให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งได้ยื่นคำขอออกโฉนดที่ดินมาหลายครั้ง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงได้มีหนังสือแจ้งผู้ฟ้องคดีว่าไม่สามารถออกโฉนดที่ดินให้ได้เนื่องจากที่ดินบริเวณนั้นเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน โดยมีได้ทำการตรวจสอบตามประมวลกฎหมายที่ดิน ทำให้ฟ้องคดีเสียหายเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครอง อันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายหรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวข้างต้น

- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๙ เล่ม ๑๐

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๘๔๔/๒๕๔๙

● ผู้ฟ้องคดี ร้อยโท ประจักษ์ ไทยกล้า

● ผู้ถูกฟ้องคดี กรมที่ดิน

● เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

- พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (มาตรา ๖๓)
- พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๕๑)
- ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ (ข้อ ๓๐ วรรคสอง)

● คำวินิจฉัยของศาล

ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีสั่งเพิกถอน น.ส. ๓ ก. พินาพจำนวน ๔๗ ฉบับ ซึ่งมีชื่อของตัวแทนเขตของผู้ฟ้องคดีจำนวน ๔๗ คน เป็นผู้ถือสิทธิครอบครอง โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดเชยค่าเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี ซึ่งประเด็นพิพาทในคดีนี้เกี่ยวเนื่องกับคดีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่สั่งเพิกถอน น.ส. ๓ ก. ทั้ง ๔๗ ฉบับที่พิพาทกันในคดีก่อนซึ่งศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งที่ ๗/๒๕๔๔ วินิจฉัยว่าผู้ฟ้องคดีไม่ใช่ผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้อันเนื่องมาจากคำสั่งเพิกถอน น.ส. ๓ ก. จำนวน ๔๗ ฉบับที่พิพาทของผู้ถูกฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิฟ้องคดีขอให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีดังกล่าว ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีย่อมไม่อยู่ในฐานะเป็นผู้มีสิทธิฟ้องเพื่อเรียกค่าเสียหายอันเกิดจากคำสั่งเพิกถอน น.ส. ๓ ก. จำนวน ๔๗ ฉบับ จากผู้ถูกฟ้องคดีเช่นเดียวกัน ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ส่วนปัญหาการเรียกค่าเสียหายจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งเพิกถอน น.ส. ๓ ก. จำนวน ๒ ฉบับที่มีชื่อผู้ฟ้องคดีโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายได้หรือไม่ นั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งเพิกถอน น.ส. ๓ ก. ทั้ง ๔๙ ฉบับ เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีนี้มาฟ้องต่อศาลปกครอง เมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๔๙ จึงเป็นการยื่นคำฟ้องต่อศาลเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) ประกอบมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ที่ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ว่าเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้ต้องเริ่มนับตั้งแต่วันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๔๔ ซึ่งเป็นวันที่ศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องในประเด็นขอให้เพิกถอน น.ส. ๓ ก. ที่มีชื่อบุคคลอื่นจำนวน ๔๗ ฉบับ เนื่องจากข้อเท็จจริงยุดิในวันดังกล่าวนั้น วันที่ศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งถึงที่สุดไม่รับคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณาให้ถือว่าคดีนั้นเป็นอันถึงที่สุด หากใช้เป็นวันเริ่มต้นนับระยะเวลาการฟ้องคดีนี้ตามที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างไม่ สำหรับคำร้องอุทธรณ์ว่า ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งเพิกถอน น.ส. ๓ ก. ทั้ง ๔๙ ฉบับ และได้ใช้สิทธิคัดค้านคำสั่งดังกล่าวต่อศาลปกครองขอนแก่น ข้อเท็จจริงและการพิจารณาจึงยังไม่ถึงที่สุด อายุความจึงต้องระงับอยู่ตาม มาตรา ๖๗ แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ นั้น โดยที่คดีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องต่อศาลปกครองขอนแก่นเป็นการฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งของอธิบดีกรมที่ดินที่สั่งเพิกถอน น.ส. ๓ ก. ทั้ง ๔๙ ฉบับ ส่วนคำฟ้องในคดีนี้เป็น การฟ้องเรียกค่าเสียหายจากการที่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีออก น.ส. ๓ ก. ดังกล่าวโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นเหตุให้ น.ส. ๓ ก. ถูกเพิกถอน แม้เหตุแห่งการฟ้องคดีนี้จะอาศัยเหตุแห่งการฟ้องคดีเกี่ยวเนื่องใกล้ชิดกันกับคดีเดิมก็ตาม แต่คำขอให้ศาลกำหนดค่าบังคับเป็นคนละเหตุกัน การฟ้องคดีต่อศาลปกครองดังกล่าว จึงไม่ทำให้อายุความการฟ้องคดีนี้ระงับอยู่

● อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๙ เล่ม ๑๓

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๔/๒๕๔๙

- **ผู้ฟ้องคดี** นายแก้ว ทັນสุพล ที่ ๑
นางประเทือง ทັນสุพล ที่ ๒
นางสาวสมปอง ทັນสุพล ที่ ๓
นางสาวยุพิน ทັນสุพล ที่ ๔
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** กรมการปกครอง ที่ ๑
กรมที่ดิน ที่ ๒
อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ ที่ ๓
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยการกฎหมายและการกระทำละเมิดของหน่วยของหน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
– พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง)
- **คำวินิจฉัยของศาล**
ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ครอบครองและทำประโยชน์ที่ดินในนิคมสหกรณ์สระแก้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และที่ ๒ ดำเนินการสอบสวนและรังวัดทำแผนที่และออกหนังสือสำคัญที่หลวงโดยไม่มีหลักฐานการขออนุญาตจากผู้ฟ้องคดีที่ ๓ ตามมาตรา ๑๕ แห่ง พ.ร.บ. จัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. ๒๕๑๑ อันเป็นการดำเนินการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ครอบครองทำประโยชน์ จึงขอให้เพิกถอนที่สาธารณประโยชน์ “ทุ่งดำน” ตามหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง เลขที่ สก ๐๒๕๒ (สก ๐๑๓๔) ลงวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๔๐ ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ออกหนังสือแสดงการทำประโยชน์ (กสน.๕) แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่และให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองรวมถึงกรมส่งเสริมสหกรณ์ชดเชยค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ด้วย ซึ่งการที่ศาลจะพิจารณาว่าการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามและกรมส่งเสริมสหกรณ์ที่ได้ชี้แจงและดำเนินการสอบสวนรังวัดปักหลักเขตที่ดินทับซ้อนที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งสี่เป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ศาลจะต้องพิจารณาให้ได้ข้อเท็จจริงก่อนว่าที่ดินบริเวณดังกล่าวเป็นที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ได้ครอบครองและทำประโยชน์ในเขตนิคมสหกรณ์สระแก้ว หรือเป็นที่สาธารณประโยชน์ ซึ่งการพิจารณาเกี่ยวกับกรณีดังกล่าวเป็นการพิจารณาเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินอยู่ในอำนาจของศาลยุติธรรม
- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๙ เล่ม ๑

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๘/๒๕๔๙

- ผู้ฟ้องคดี นางติ่มมะ อุเล็น
- ผู้ถูกฟ้องคดี กรมที่ดิน
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) มาตรา ๕๑ และมาตรา ๕๒ วรรคสอง)

● คำวินิจฉัยของศาล

ผู้ฟ้องคดีฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีให้ชดเชยค่าเสียหายจำนวน ๓๐๐,๐๐๐ บาท เนื่องจากเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสตูลได้ดำเนินการจดทะเบียนโอนมรดกที่ดินให้แก่ทายาทผู้มีสิทธิเพียงสี่ยคน โดยไม่ได้แจ้งชื่อผู้ฟ้องคดีเป็นทายาทด้วยเมื่อผู้ฟ้องคดีได้ร้องขอด้วยวาจาและได้ยื่นพยานหลักฐานเพื่อยืนยันว่าผู้ฟ้องคดีเป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายและมีสิทธิได้รับมรดก แต่เจ้าพนักงานที่ดินกลับไม่ดำเนินการเพิกถอนหรือแก้ไขการจดทะเบียนให้ผู้ฟ้องคดี เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ขอให้จริงปรากฏว่า เมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๔๔ ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอต่อพนักงานที่ดินจังหวัดสตูลเพื่อขอตรวจสอบสิทธิในที่ดินมรดกทั้งสามแปลงของบิดาผู้ฟ้องคดีถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้รู้เหตุแห่งการฟ้องคดีก่อนหน้านี้นหรืออย่างช้าก็เป็นวันที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอดังกล่าว แต่ผู้ฟ้องคดีได้นำเรื่องฟ้องคดีต่อศาลเมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๔๔ จึงเป็นการยื่นเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวและมีใช้กรณีที่จะเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมหรือมีเหตุจำเป็นอื่นตามมาตรา ๕๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๙ เล่ม ๑

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๓/๒๕๕๐

- **ผู้ฟ้องคดี** นายสมชาย อังคสุวรรณ
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดฉะเชิงเทรา สาขาบางคล้า ที่ ๑
กรมที่ดิน ที่ ๒
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๓) มาตรา ๔๙ และ มาตรา ๕๑)
- **คำวินิจฉัยของศาล**
ผู้ฟ้องคดีทราบว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้แก้ไขเนื้อที่โฉนดที่ดินรวมทั้งจดทะเบียนแบ่งหักเป็นที่สาธารณประโยชน์ตั้งแต่วันที่ ๔ กันยายน ๒๕๔๔ แต่เมื่อผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องเรียนต่อปลัดกระทรวงมหาดไทยและผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีหนังสือลงวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๔๖ แจ้งว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ปฏิบัติถูกต้องแล้วจึงให้ยุติเรื่อง เหตุแห่งการฟ้องคดีจึงเกิดต่อเนื่องมาจนถึงวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๔๖ เมื่อผู้ฟ้องคดีไม่พอใจได้มีหนังสือลงวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๔๖ ร้องเรียนอีกครั้งหนึ่งและนำคดีมาฟ้องในวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๔๗ จึงพ้นกำหนดสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุการณ์ฟ้องคดี ตามมาตรา ๔๙ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ
ส่วนที่ฟ้องว่า หากไม่สามารถออกโฉนดที่ดินในส่วนที่ขาดหายไปได้ขอให้ชดเชยค่าเสียหาย นั้นต้องยื่นฟ้องภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๔๖ แจ้งว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ปฏิบัติถูกต้องแล้ว จึงให้ยุติเรื่อง แม้จะไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสือแจ้งในวันใด แต่เมื่อผู้ฟ้องคดีไม่พอใจผลการพิจารณาดังกล่าวก็ได้มีหนังสือลงวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๔๖ ร้องเรียนต่อปลัดกระทรวงมหาดไทยอีกครั้งจึงแสดงให้เห็นว่าผู้ฟ้องคดีได้ทราบผลการพิจารณาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ อย่างช้าที่สุดในวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๔๖ เมื่อผู้ฟ้องคดีฟ้องในวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๔๗ จึงเป็นการยื่นฟ้องภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว
- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๑

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๖/๒๕๕๐

- ผู้ฟ้องคดี นางทองดี คำมีผล
- ผู้ถูกฟ้องคดี กรมทางหลวง ที่ ๑
 กรมที่ดิน ที่ ๒
 จังหวัดนครปฐม ที่ ๓
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์สั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง มาตรา ๔๙ และมาตรา ๕๑)
- คำวินิจฉัยของศาล
 เมื่อมีการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนที่ดินในเขตทางดังกล่าวได้มีสภาพเป็นทางสาธารณประโยชน์อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินแล้ว ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิที่จะเรียกเงินค่าทดแทนในเขตทางดังกล่าวเพราะมิได้เป็นผู้มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินดังกล่าวจึงไม่เป็นผู้ที่ได้รับความสะดวกหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ และไม่มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง ส่วนการขอให้เพิกถอนการรังวัดและการแบ่งหักที่ดินที่เป็นทางสาธารณประโยชน์ และขอให้รับผิดชอบใช้เงินเป็นค่าเสียหายจากการกระทำละเมิดดังกล่าวนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีทราบว่าที่ดินของผู้ฟ้องคดีส่วนหนึ่งตกเป็นเขตทางไปแล้วในการรังวัดเมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๔๐ ผู้ฟ้องคดีจึงรู้หรือควรรู้ว่าที่ดินของผู้ฟ้องคดีมีทางสาธารณประโยชน์ตัดผ่านและได้มีการแบ่งหักแล้วในวันดังกล่าว เมื่อผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องเมื่อวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๔๙ จึงเป็นการฟ้องเมื่อพ้นระยะเวลาฟ้องคดี
- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๒

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๓๒/๒๕๕๐

- **ผู้ฟ้องคดี** นายกุลภัทร กุระมะโรหิต
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** กรมที่ดิน ที่ ๑ กับพวกรวม ๑๐ คน
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ อันเกิดจากคำสั่งทางปกครอง (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง)
- **คำวินิจฉัยของศาล**
ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ออกโฉนดที่ดินเลขที่ ๓๕๔๗/๓ และโฉนดที่ดินเลขที่ ๔๓๖๔๐ ให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑๐ ในฐานะผู้จัดการมรดกไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากมีสัญญาประนีประนอมยอมความระหว่างทายาทของเจ้ามรดก ตกลงแบ่งปันทรัพย์มรดกซึ่งเป็นที่ดินพิพาททั้งสองแปลงให้แก่ทายาททั้งหมดคน รวมถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ออกโฉนดที่ดินทั้งสองแปลงดังกล่าวโดยระบุชื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑๐ เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ที่ดินทั้งสองแปลงคนเดียวจึงไม่ถูกต้อง เป็นเหตุให้การขายที่ดินดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน เห็นว่าแม้ตามคำฟ้องระบุว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ดำเนินการออกโฉนดที่ดินทั้งสองแปลงโดยไม่ชอบอาจถือได้ว่าอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองก็ตามแต่มูลเหตุที่กล่าวอ้างว่าการออกโฉนดไม่ชอบมาจากการจัดการมรดกที่ไม่ชอบเป็นมูลฐาน ศาลจะพิพากษาเพิกถอนโฉนดที่ดินตามคำฟ้องจะต้องได้ข้อยุติเสียก่อนว่าการจัดการมรดกของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑๐ ได้ดำเนินการชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ คดีเป็นเรื่องเกี่ยวกับสิทธิในทรัพย์สินในกองมรดก และการจัดการทรัพย์มรดก อันอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม
- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๖

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๗/๗/๒๕๕๐

- ผู้ฟ้องคดี นางสาวกนิม วิสัยทรัพย์
- ผู้ถูกฟ้องคดี กรมที่ดิน ที่ ๑
นายสุรงค์ บั่นกิจดี ที่ ๒
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ อันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓), มาตรา ๕๑)
 - ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ (ข้อ ๓๐)

● คำวินิจฉัยของศาล

เมื่อข้อเท็จจริงตามคำฟ้องปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำร้องลงวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๖ ต่อศาลแขวงนครสวรรค์ขอให้หมายเรียกผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เข้ามาเป็นจำเลยรวมในคดีที่ผู้ฟ้องคดีถูกฟ้อง เพื่อให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดีกรณีผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ทำการรังวัดที่ดินและทำให้โฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีทับที่ดินของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์บางส่วน อันเป็นเหตุเดียวกันกับที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเพื่อให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองชดใช้ค่าเสียหายเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ จึงถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้อย่างช้าที่สุดคือวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๖ ผู้ฟ้องคดีจะต้องยื่นฟ้องคดีนี้อย่างช้าที่สุดภายในวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๗ เมื่อผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองในวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๗ จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ส่วนที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าผู้ฟ้องคดีมีสิทธินำคดีมาฟ้องได้ภายในสิบปีนั้น เห็นว่าต้องเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีไม่รู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี เมื่อข้อเท็จจริงได้ความว่าผู้ฟ้องคดีได้รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีดังกล่าวแล้ว จึงอ้างเหตุอายุความสิบปีมาฟ้องคดีนี้ไม่ได้

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๓/

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๘๘/๒๕๕๐

- ผู้ฟ้องคดี ร้อยเอก นิคม อัลภาชน์
- ผู้ถูกฟ้องคดี ผู้ว่าราชการจังหวัดพังงา ที่ ๑
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดพังงา สาขาตะกั่วป่า ที่ ๒
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย(คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙)
- คำวินิจฉัยของศาล
เมื่อเหตุแห่งการฟ้องคดีเกิดขึ้นเนื่องจากคู่กรณีโต้เถียงกันว่าที่ดินพิพาทเป็นที่ดินของผู้ฟ้องคดีหรือเป็นที่ริมตลิ่งและการที่ศาลจะวินิจฉัยและมีคำพิพากษาว่า คำสั่งไม่ออกโฉนดที่ดินของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ขอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ศาลต้องพิจารณาให้ได้ความเสียก่อนว่า ที่ดินพิพาทเป็นของผู้ฟ้องคดีหรือเป็นที่ริมตลิ่งเป็นสำคัญ จึงเป็นเรื่องพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในทรัพย์สินอันเป็นอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรมไม่ใช่คดีพิพาทที่อยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ
- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๓๗

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๗/๓/๒๕๕๐

- ผู้ฟ้องคดี นางสาวนิตา ทวีประศาสน์
- ผู้ถูกฟ้องคดี กรมที่ดิน ที่ ๑
สำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ สาขาสันทราย ที่ ๒
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ สาขาสันทราย ที่ ๓
นายอำเภอสันทราย ที่ ๔
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ อันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ (คำร้องอุทธรณ์คำสั่ง ยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลบางส่วน)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๔๕/๑ วรรคหนึ่ง)
 - ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ (ข้อ ๔๑/๑)
- คำวินิจฉัยของศาล

การขอยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลผู้ฟ้องคดีจะต้องแสดงให้ศาลเห็นว่าผู้ฟ้องคดีไม่มีทรัพย์สินเพียงพอที่จะเสียค่าธรรมเนียมศาลหรือโดยสถานะของผู้ฟ้องคดีถ้าไม่ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลจะได้รับความเดือดร้อนเกินสมควรข้อเท็จจริงรับกันว่าผู้ฟ้องคดีมีเฉพาะที่ดินแปลงพิพาทไม่ปรากฏว่ามีทรัพย์สินอื่นๆ หากจะต้องให้ผู้ฟ้องคดีต้องให้ผู้ฟ้องคดีต้องไปขายที่ดินหรือกู้เงินมาเสียค่าธรรมเนียมศาลโดยสถานะเช่นผู้ฟ้องคดีที่เรียกร้องเอาค่าเสียหายจากหน่วยงานทางปกครองต้องลงทุนขายที่ดินหรือกู้เงินจากบุคคลภายนอกผู้ฟ้องคดีย่อมอยู่ในฐานะได้รับความเดือดร้อนเกินสมควรแม้จะได้รับการยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลถึงหนึ่งคงจะไม่สามารถลดความเดือดร้อนเกินสมควรของผู้ฟ้องคดีได้จึงให้ยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลทั้งหมดแก่ผู้ฟ้องคดี
- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๙

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๘๕/๒๕๕๐

- **ผู้ฟ้องคดี** นายเปาลุส แวน เดอบีเซ็น
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** กรมที่ดิน
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) และมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง (๓))
 - คำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ ๖๓๕/๒๕๔๓/ เรื่องการอายัดที่ดิน ลงวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๔๓
- **คำวินิจฉัยของศาล**

ในเมื่อเจ้าพนักงานที่ดินได้รับหมายอายัดชั่วคราวที่ดินพิพาทซึ่งผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของที่ดินตามคำพิพากษาแล้ว การที่เจ้าพนักงานที่ดินจดทะเบียนโอนขายที่ดินพิพาทดังกล่าว จึงถือเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๖๓๕/๒๕๔๓/ เรื่องการอายัดที่ดิน ลงวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๔๓ กำหนดให้ต้องปฏิบัติในการให้ระงับการจดทะเบียนที่ดินไว้ จนกว่าศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น เมื่อผู้ฟ้องคดีอ้างว่าได้รับความเสียหายจากการกระทำดังกล่าว และขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้เงิน กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาดังกล่าวจึงเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครอง
- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๙

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๗๓/๒๕๕๐

- **ผู้ฟ้องคดี** นางรัชฎา ปาละบุญมา
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ สาขาสันทราย ที่ ๑
นายอำเภอสันทราย ที่ ๒
กรมที่ดิน ที่ ๓
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ อันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามกฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติและปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีบางรายไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - พ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ (มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง)
 - พ.ร.บ. ลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓)
- **คำวินิจฉัยของศาล**

การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ คัดค้านการรังวัดออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีโดยอ้างว่าที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีนำรังวัดออกโฉนดที่ดินเป็นที่สาธารณประโยชน์ จนเป็นเหตุให้มีผู้บุกรุกเข้าไปทำลายทรัพย์สินในที่ดินของผู้ฟ้องคดี และทำให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ดำเนินการออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีและแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีไปใช้สิทธิทางศาลเป็นการกระทำในฐานละเลยผลประโยชน์ในที่ดินอันเป็นสาธารณประโยชน์เช่นเดียวกับเอกชนผู้เป็นเจ้าของที่ดินข้างเคียงอื่นที่ต้องระวังแนวเขตที่ดินตามขั้นตอนและวิธีการสำหรับการรังวัดออกโฉนดที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดินจึงมิใช่เป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ และการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ดังนั้นผู้ฟ้องคดีจึงไม่อาจฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ในสังกัดผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ให้ต้องรับผิดในผลแห่งละเมิดอันเกิดจากการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวได้ตามนัยมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ส่วนคำร้องขอเปลี่ยนตัวผู้ถูกฟ้องคดีถือเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องและคำฟ้องเพิ่มเติมของผู้ฟ้องคดีซึ่งชอบที่จะยื่นในชั้นพิจารณาของศาลปกครองชั้นต้น ศาลปกครองสูงสุดไม่มีอำนาจรับคำร้องขอเปลี่ยนตัวผู้ถูกฟ้องคดีไว้พิจารณา
- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๑๑

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๐๓/๒๕๕๐

- **ผู้ฟ้องคดี** นางเยื้อง หุ้งทอง
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** ผู้ว่าราชการจังหวัดอุทัยธานี
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙ (มาตรา ๕ และมาตรา ๔๒ วรรคสอง)
 - พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๓))
- **คำวินิจฉัยของศาล**

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์ที่ดินบางส่วนตาม น.ส. ๓ และ น.ส. ๓ ก. ให้แก่ทางราชการรวมเนื้อที่จำนวน ๑๐ ไร่ เพื่อใช้สร้างสระน้ำสาธารณประโยชน์ แต่ทางราชการได้นำที่ดินดังกล่าวไปสร้างสระน้ำสาธารณประโยชน์รูล้ำเข้าไปในที่ดินส่วนที่ผู้ฟ้องคดีมีได้อุทธรณ์ให้จำนวน ๓ ไร่ ๑๗ ตารางวา และผู้ถูกฟ้องคดีได้ออกหนังสือสำหรับที่หลวง ขอให้ศาลปกครองพิพากษาหรือมีคำสั่งให้เพิกถอนหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงฉบับดังกล่าว และให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดเชยค่าเสียหายเป็นค่าที่ดิน ๓ ไร่ ๑๗ ตารางวา และค่าขาดประโยชน์จากการใช้ที่ดินพร้อมดอกเบี้ยคดีนี้จึงมีรูปคดีเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๓) แห่ง พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองฯ ทั้งนี้โดยที่หนังสือรับรองการทำประโยชน์ทั้งสองฉบับของผู้ฟ้องคดีนั้น ถือเป็นคำสั่งทางปกครองตามนัยมาตรา ๕ แห่ง พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙ ที่รับรองว่าผู้มีชื่อในเอกสารสิทธิในที่ดินดังกล่าวเป็นผู้มีสิทธิครอบครองที่ดินตามรูปที่ดินและเขตติดต่อดังที่ระบุไว้ในเอกสารสิทธิในที่ดินฉบับดังกล่าว และตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันคำสั่งทางปกครองย่อมมีผลตราบเท่าที่ยังไม่มีการเพิกถอนหรือสิ้นสุดผลลงโดยเงื่อนไขหรือโดยเหตุประการอื่นเมื่อไม่ปรากฏว่าเอกสารสิทธิในที่ดินทั้งสองฉบับดังกล่าวได้ถูกเพิกถอนโดยเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย กรณีจึงต้องถือว่าผู้ฟ้องคดีมีสิทธิครอบครองที่ดินตามเอกสารสิทธิทั้งสองฉบับดังกล่าวโดยชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้น ในการพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งชี้ขาดประเด็นพิพาทแห่งคดี ศาลจำต้องพิจารณาวินิจฉัยในเบื้องต้นแต่เพียงว่า ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์ที่ดินให้แก่ทางราชการเพียง ๑๐ ไร่ หรือไม่เท่านั้น กรณีจึงไม่ถือว่าคดีนี้เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินระหว่างคู่กรณีอันอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม ข้อเท็จจริงตามคำฟ้องและเอกสารประกอบคำฟ้องคดีนี้แตกต่างกับข้อเท็จจริงในคดีตามคำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล ที่ ๑๙/๒๕๔๗ ศาลปกครองจึงมีอำนาจรับคำฟ้องคดีนี้ไว้พิจารณาได้
- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๑๑

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๓๓/๒๕๕๐

● ผู้ฟ้องคดี นางกชกร หรือดอกกรัก ชูใจ

● ผู้ถูกฟ้องคดี กรมที่ดิน ที่ ๑
นายกรัฐมนตรี ที่ ๒

● เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ อันเกิดจากคำสั่งทางปกครอง (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งยกคำขอคำเนินคดีโดยยกเว้นค่าธรรมเนียมศาล

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

- ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (มาตรา ๑๔๙๐)
- ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ (ข้อ ๔๑/๑)

● คำวินิจฉัยของศาล

ผู้ฟ้องคดีและสามีมีรายได้รวมกันประมาณเดือนละ ๑๓,๐๐๐ บาท โดยสามีมีรายได้ประจำจากการประกอบอาชีพรับราชการ ตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานการเงินและบัญชี ๕ มีทรัพย์สินที่ดินจำนวน ๘ แปลง และครอบครองรถจักรยานยนต์ ซุซูกิ เลขทะเบียน คตข ๐๘๕๕ จังหวัดเชียงใหม่จึงเห็นว่า ฐานะทางครอบครัวผู้ฟ้องคดีอยู่ในวิสัยที่จะชำระค่าธรรมเนียมศาลจำนวน ๑๐,๖๙๐ บาทได้ ผู้ฟ้องคดีไม่อยู่ในสถานะที่จะได้รับความเดือดร้อนเกินสมควรถ้าไม่ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลตามคำวินิจฉัยของศาลปกครองชั้นต้นส่วนกรณีที่ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ว่า ที่ดินทั้ง ๘ แปลงดังกล่าว เป็นสินส่วนตัวของสามีได้รับมรดกจากบิดาและไม่สมควรขายที่ดินมรดกนั้น สามีและภรรยาต้องช่วยเหลืออุปการะเลี้ยงดูกัน และคดีนี้เป็นการฟ้องเรียกร้องเงินรายได้อันเป็นสินสมรสที่นำมาใช้จ่ายอุปการะครอบครัวจึงผูกพันสามีตามมาตรา ๑๔๙๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และคดีนี้ผู้ฟ้องคดียังสามารถบริหารจัดการทรัพย์สินดังกล่าวได้ ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงมีทรัพย์สินเพียงพอและไม่อยู่ในสถานะที่จะได้รับความเดือดร้อนเกินสมควรถ้าไม่ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลตามข้อ ๔๑/๑ แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓

● อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๑๒

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๑๔/๒๕๕๐

- ผู้ฟ้องคดี นางสาวนิตา บรรจงอักษร
- ผู้ถูกฟ้องคดี กรมที่ดิน
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 - ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (มาตรา ๔๔๘)
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง)

● คำวินิจฉัยของศาล

โฉนดที่ดินเลขที่ ๓๓/๒๖๓ ออกให้แก่ นาย อ. เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๒๓ โดยระบุว่าที่ดินแปลงนี้มีเนื้อที่ประมาณ ๑ งาน ๙๙ ตารางวา ซึ่งมากกว่าเนื้อที่ที่แท้จริง ๒๐ ตารางวา นาย อ. จดทะเบียนยกให้แก่ นาง ค. เมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๔ และ นาง ค. จดทะเบียนขายให้แก่ผู้ฟ้องคดี เมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๒๙ กรณีจึงถือได้ว่าวันที่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีกระทำความผิดผู้ฟ้องคดีคือวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๒๙ ซึ่งเป็นเวลาก่อนที่ พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ จะมีผลใช้บังคับ ผู้ฟ้องคดีจึงต้องใช้สิทธิเรียกร้องค่าเสียหายอันเกิดแต่มูลละเมิดดังกล่าวโดยการฟ้องขอให้ศาลยุติธรรมพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีและหรือเจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดชดเชยค่าสินไหมทดแทนให้แก่ตนภายในกำหนดอายุความตามมาตรา ๔๔๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ คือ ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่อยู่ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน หรือภายในสิบปีนับแต่วันทำละเมิดเป็นอย่างช้า เมื่อถือได้ว่าวันที่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีกระทำความผิดผู้ฟ้องคดี คือวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๒๙ และผู้ฟ้องคดีไม่ได้ใช้สิทธิเรียกร้องค่าเสียหายโดยยื่นฟ้องต่อศาลยุติธรรมขอให้ศาลพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีและหรือเจ้าหน้าที่ผู้กระทำความผิดชดเชยค่าสินไหมทดแทนให้แก่ตนภายในสิบปีนับแต่วันดังกล่าว คือ ภายในวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๓๙ สิทธิเรียกร้องค่าเสียหายของผู้ฟ้องคดีจึงขาดอายุความแล้วตั้งแต่วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๔๒ อันเป็นวันที่ พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ มีผลใช้บังคับ และย่อมไม่ใช่เจตนารมณ์ของ พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ มีผลใช้บังคับ และย่อมไม่ใช่เจตนารมณ์ของ พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ที่จะให้ศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่งแห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งขาดอายุความฟ้องร้องต่อศาลยุติธรรมแล้วตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัติดังกล่าวมีผลใช้บังคับ ไว้พิจารณาพิพากษาแต่อย่างใด

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๑๔

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๒๒/๒๕๕๐

- ผู้ฟ้องคดี นายหนู พิกุล
- ผู้ถูกฟ้องคดี กรมที่ดิน ที่ ๑
เจ้าหน้าที่บริหารงานที่ดินอำเภอเทพสถิต (นายวิเชียร หงษ์ทอง) ที่ ๒
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ
อันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
– พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง และ
มาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง (๓))

● คำวินิจฉัยของศาล

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ บันทึกข้อความเพิ่มเติมในส่วนท้ายของคำขอจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม และการสอบสวนสิทธิในที่ดินประเภทจำนองและประกันว่า ที่ดินแปลงนี้อยู่ในป่าสงวนแห่งชาตินางายกลับ อาจถูกยกเลิกเพิกถอนในภายหลังได้หรืออาจถูกเวนคืนเนื่องจากอยู่ในโครงการจะสร้างเขื่อนป้องกันขุนเพ็ชร หากเกิดความเสียหายใดๆ จากการรับจำนองที่ดินแปลงนี้ผู้รับจำนองยินดีรับความเสียหายเองทั้งสิ้นซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับเจ้าหน้าที่ที่ดินแต่อย่างใดการบันทึกข้อความดังกล่าวก่อให้เกิดผลกระทบเกี่ยวกับสิทธิของผู้ฟ้องคดีอื่นทำให้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ สำหรับคำขอบังคับท้ายฟ้องของผู้ฟ้องคดีที่ขอให้ชี้แจงข้อเท็จจริงที่ถูกต้องให้แก่ธนาคารเพื่อการเกษตรฯ เพื่ออนุมัติให้ผู้ฟ้องคดีกู้เงินได้นั้น คำขอดังกล่าวนี้เป็นกรณีที่อนุমানได้ว่า มีลักษณะประสงคให้ลบข้อความที่บันทึกเพิ่มเติมในคำขอจดทะเบียนดังกล่าวนั้น ออกเสีย ศาลปกครองจึงย่อมมีอำนาจกำหนดคำบังคับตามมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันได้ และกรณีการฟ้องขอให้รับผิดทางละเมิดไม่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายไว้โดยเฉพาะ จึงไม่จำต้องดำเนินการตามมาตรา ๔๒ วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ส่วนคำขอให้ศาลปกครองพิพากษาหรือมีคำสั่งลงโทษผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ นั้น การลงโทษผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นเรื่องที่อยู่บังคับบัญชาจะใช้ดุลพินิจในการดำเนินการตามที่เห็นสมควรซึ่งศาลปกครองไม่อาจก้าวล่วงได้อีกทั้งการดำเนินการทางปกครองต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ก็มีได้มีผลเป็นการเยียวยาความเสียหายที่ธนาคารเพื่อการเกษตรฯ ยกเลิกการให้กู้เงินและรับจำนองที่ดินผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิฟ้องคดีในส่วนนี้ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๑๔

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๔๐/๒๕๕๐

- **ผู้ฟ้องคดี** นายอุทัย อินพานิช ที่ ๑ กับพวกรวม ๕๑ คน
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** กรมชลประทาน ที่ ๑
กรมที่ดิน ที่ ๒
สำนักงานที่ดินจังหวัดศรีสะเกษ ที่ ๓
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับความรับผิดชอบอื่นของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๕๒)
- **คำวินิจฉัยของศาล**
แม้การเวนคืนที่ดินของผู้ฟ้องคดีเพื่อสร้างอ่างเก็บน้ำ จะเป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณะก็ตาม แต่คำขอของผู้ฟ้องคดีขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จ่ายเงินค่าทดแทนที่ดินเพิ่มให้แก่ผู้ฟ้องคดีและให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามรังวัดที่ดินที่ได้รับผลกระทบจากการสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยด็กชุมใหม่ให้ถูกต้อง ซึ่งเป็นประโยชน์ของผู้ฟ้องคดีเพียงอย่างเดียว หากใช้เป็นไปเพื่อประโยชน์ส่วนรวมหรือเพื่อประโยชน์สาธารณะ ตามมาตรา ๕๒ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ไม่ อีกทั้งคดีนี้ก็ไม่มีเหตุจำเป็นอื่นที่ศาลจะรับไว้พิจารณาได้ ตามมาตรา ๕๒ วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว
- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๑๔

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗/๗๖/๒๕๕๐

- ผู้ฟ้องคดี นายสง ทองว่าง
- ผู้ถูกฟ้องคดี กรมที่ดิน ที่ ๑
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่ ๒
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ อันเกิดจากคำสั่งทางปกครอง (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องที่ฟ้องผู้ฟ้องคดีบางรายไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 - ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๕ มาตรา ๕๙ และมาตรา ๕๙ ทวิ)
 - พ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ (มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง)
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๓) และ มาตรา ๔๒ วรรคสอง)
- คำวินิจฉัยของศาล
คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดอันเกิดจากคำสั่งทางปกครองของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นเจ้าหน้าที่ในสังกัดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ฟ้องคดีจึงอาจฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ ตามมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙
- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๑๗

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๘๓๓/๒๕๕๐

- **ผู้ฟ้องคดี** นิติบุคคลอาคารชุดเดอะกะตะพลาซ่า
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** สำนักงานที่ดินจังหวัดภูเก็ต ที่ ๑
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดภูเก็ต ที่ ๒
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ อันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามกฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - พ.ร.บ.อาคารชุด พ.ศ. ๒๕๒๒
 - พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) และ (๓) มาตรา ๔๙ และ มาตรา ๕๑)

● คำวินิจฉัยของศาล

ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๙ แจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพิกถอนการจดทะเบียนห้องชุดเลขที่ ๖/๒๔ ห้องชุดเลขที่ ๖/๔๐ ห้องชุดเลขที่ ๖/๕๓ และห้องชุดเลขที่ ๖/๕๔ และขอให้จดทะเบียนห้องชุดดังกล่าวให้เป็นทรัพย์สินส่วนกลางที่มีไว้เพื่อใช้ประโยชน์ร่วมกันของผู้ฟ้องคดี แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพิกเฉย จึงเป็นการฟ้องว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่ง พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีในวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ จึงยังไม่พ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่หนังสือให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แก้ไขหนังสือกรรมสิทธิ์ห้องชุดดังกล่าวผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิ์ฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

ส่วนประเด็นที่ผู้ฟ้องคดีขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองชดเชยค่าธรรมเนียมนและค่าใช้จ่ายอื่นๆ ในการโอนห้องชุดให้แก่ผู้ฟ้องคดีจำนวน ๓๐๐,๐๐๐ บาท เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่ง พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งต้องฟ้องภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีแต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่มิเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน เมื่อการจดทะเบียนนิติบุคคลอาคารชุดที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้เกิดขึ้นตั้งแต่วันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๓๑ การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลเมื่อวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ จึงเป็นการฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดสิบปี นับแต่วันที่มิเหตุแห่งการฟ้องคดี

- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๑๙

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๘๘๑/๒๕๕๐

- ผู้ฟ้องคดี บริษัท อินเตอร์ ออยล์ อินดัสทรีส์ จำกัด
- ผู้ร้องสอด ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)
- ผู้ถูกฟ้องคดี กรมที่ดิน ที่ ๑
อธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๒
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ อันเกิดจากคำสั่งทางปกครอง (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำร้องสอดไว้พิจารณา)

● กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง

- ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (มาตรา ๕๓ วรรคหนึ่ง (๑))
- พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๓) มาตรา ๔๒ วรรคสอง มาตรา ๔๙ มาตรา ๕๑ และมาตรา ๕๒)
- ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ (ข้อ ๓๐ วรรคสอง)

● คำวินิจฉัยของศาล

มาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ มิได้กำหนดว่าการอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองจะต้องดำเนินการด้วยตนเอง แต่ได้กำหนดให้การฟ้องคดีปกครองจะกระทำต่อเมื่อได้ดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายในรื่องนั้นเสียก่อนเท่านั้น เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้เดือดร้อนหรือเสียหายจากคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้อุทธรณ์คำสั่งทางปกครองดังกล่าวแล้ว แต่ผู้ร้องสอดในฐานะผู้รับจำนองที่ดินของผู้ฟ้องคดียื่นอุทธรณ์คำสั่งต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาอุทธรณ์แล้วโดยยื่นคำร้องสอดต่อศาลเข้ามาเป็นคู่ความตามมาตรา ๕๓ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งจึงถือได้ว่าผู้ร้องสอดได้ดำเนินการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายตามบทกฎหมายดังกล่าวอย่างใดก็ตาม การฟ้องคดีต่อศาลปกครองจะต้องยื่นฟ้องภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด โดยที่คดีนี้ผู้ร้องสอดได้ยื่นฟ้องเป็น ๒ ข้อหา คือ ข้อหาที่ ๑ ผู้ร้องสอดฟ้องว่าคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่สั่งแก้ไข น.ส.๓ ก. ของผู้ฟ้องคดีไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งต้องยื่นฟ้องภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี ตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว เมื่อผู้ร้องสอดอ้างว่าอาศัยสิทธิของผู้ฟ้องคดีในการร้องสอด ดังนั้น วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการร้องสอดจึงเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีหากผู้ร้องสอดประสงค์จะเข้ามาเป็นคู่กรณีโดยการร้องสอดผู้ร้องสอดจะต้องร้องสอดเข้ามาอย่างช้าที่สุดภายในระยะเวลาเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งผลการวินิจฉัยอุทธรณ์ดังกล่าว สำหรับข้อหาที่ ๒ ผู้ร้องสอดฟ้องว่าคำสั่งจดทะเบียนจำนองของเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่ชอบ ขอให้ศาลสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองชดเชยค่าเสียหายเป็นเงินพร้อมดอกเบี้ย เป็นกรณีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากคำสั่งตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติฉบับเดียวกัน ซึ่งต้องยื่นฟ้องภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับหรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่มีเหตุการณ์ฟ้องคดี การที่ผู้ร้องสอดได้สอดเข้ามาภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้ร้องสอดได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าว จึงมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๒๐

ย่อคำสังศาลปกครองสูงสุดที่ ๙๑/๒๕๕๒

- **ผู้ฟ้องคดี** ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** กรมที่ดิน ที่ ๑
อธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๒
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดลำปาง ที่ ๓
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ อันเกิดจากคำสั่งทางปกครอง (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (มาตรา ๔๔)
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๔๒ วรรคสอง)
- **คำวินิจฉัยของศาล**

การที่ผู้ฟ้องคดียื่นอุทธรณ์คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่มีคำสั่งเพิกถอนโฉนดที่ดินเลขที่ ๓๓๕๖๓ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์ เนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดียื่นอุทธรณ์เมื่อพ้นระยะเวลาสิบห้าวันตามที่มาตรา ๔๔ แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนด กรณีดังกล่าว ย่อมไม่อาจถือได้ว่าเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการตามขั้นตอนวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนเสียหาย ก่อนนำคดีมายื่นฟ้องต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ผู้ฟ้องคดี จึงไม่มีสิทธิฟ้องเพื่อขอให้ศาลปกครองเพิกถอนคำสั่งดังกล่าวและเมื่อผู้ฟ้องคดีไม่มีสิทธิฟ้องเพิกถอนคำสั่งดังกล่าวก็มิผลทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่มีสิทธิฟ้องคดีเกี่ยวกับการกระทำละเมิดอันเกิดจากคำสั่งดังกล่าวด้วยเช่นกัน
- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๒ เล่ม ๒

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๐๓/๒๕๕๓

- ผู้ฟ้องคดี นายสมชาย เจริญพรพงศ์
- ผู้ถูกฟ้องคดี สำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สาขาบางกอกน้อย
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการใช้อำนาจทางกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครอง (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง)

● คำวินิจฉัยของศาล

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีกระทำการโดยมิชอบในการออกโฉนดที่ดินและจดทะเบียนแจ้งข้อความอันเป็นเท็จลงในสารบัญโฉนดที่ดินเลขที่ ๔๖๙๕ ทำให้ผู้ถูกฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีออกโฉนดที่ดินเลขที่ ๔๖๙๕ ให้แก่ผู้ฟ้องคดี และแก้ไขสารบัญรายการจดทะเบียนโฉนดที่ดินดังกล่าวกับให้ผู้ถูกฟ้องคดีแก้ไขบันทึกข้อตกลงเรื่องกรรมสิทธิ์รวมคดีนี้จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ข้อเท็จจริงปรากฏว่า โฉนดที่ดินเลขที่ ๔๖๙๕ ออกให้แก่อำแดงอน เจ้าของที่ดินเดิม เมื่อวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ร.ศ. ๑๒๖ (พ.ศ. ๒๔๕๐) เนื้อที่ ๔ ไร่ ๘ ตารางวา ต่อมาเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงผู้ถือกรรมสิทธิ์เป็นนางสาว ล. และมีเนื้อที่คงเหลือ ๑ งาน ๖๐๓/๑๐ ตารางวา (๑๖๐๓/๑๐ ตารางวา) เมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๔๑ ผู้ฟ้องคดี นาย ป. และ นางสาว น. ได้ตกลงเช่าถึงกรรมสิทธิ์รวมในที่ดินดังกล่าวมีค่าตอบแทนเป็นจำนวนเงิน ๑๔๑,๐๐๐ บาท กับนางสาว ล. โดยผู้ฟ้องคดีถือกรรมสิทธิ์รวมในที่ดินดังกล่าวจำนวน ๒ ส่วน ใน ๑๖๐.๓ ส่วน กรณีนี้เห็นว่า ในขณะที่ผู้ฟ้องคดีเช่าถือกรรมสิทธิ์รวมในที่ดินโฉนดเลขที่ ๔๖๙๕ ที่ดินดังกล่าวคงเหลือเนื้อที่ ๑๖๐๓/๑๐ ตารางวา ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิในที่ดินนั้น ๒ ตารางวา ใน ๑๖๐๓/๑๐ ตารางวา ดังนั้น การดำเนินการใดๆ ของพนักงานเจ้าหน้าที่และผู้ถูกฟ้องคดีอันมีผลทำให้มีการเปลี่ยนแปลงผู้ถือกรรมสิทธิ์หรือจำนวนเนื้อที่ในโฉนดที่ดินดังกล่าวให้คงเหลือ ๑๖๐๓/๑๐ ตารางวา ก็เป็นการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ก่อนที่ผู้ฟ้องคดีจะเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินแปลงนี้ ซึ่งไม่มีผลกระทบต่อสิทธิในที่ดินจำนวน ๒ ตารางวา ใน ๑๖๐๓/๑๐ ตารางวา ที่ผู้ฟ้องคดีได้มาตามบันทึกข้อตกลงเรื่องกรรมสิทธิ์รวม ฉบับลงวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๔๑ แต่อย่างใด ส่วนการแก้ไขโฉนดที่ดินจากเลขที่ดิน ๒๔๔ เป็นเลขที่ดิน ๒๔๕ เป็นเพียงการกำหนดตำแหน่งที่ดินในเอกสารหลักฐานอันเป็นขั้นตอนวิธีการภายใน ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีและไม่มีผลกระทบต่อสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายที่จะมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๓

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุด ที่ ๓๘๓/๒๕๕๓

- **ผู้ฟ้องคดี** นายประพันธ์ จารุเนตร
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** องค์การบริหารส่วนตำบลกุดเชียงหมี ที่ ๑
นายกองค์การบริหารส่วนตำบลกุดเชียงหมี ที่ ๒
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ อันเกิดจากคำสั่งทางปกครอง (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๘ ตริ วรรคหนึ่ง)
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง)
- **คำวินิจฉัยของศาล**

แม้จะมีกรณีพิพาทเกิดขึ้นว่า ที่สาธารณประโยชน์ป่าช้า-บ้านร้าง และที่ดินของผู้ฟ้องคดี มีการทับซ้อนกันหรือไม่ แต่การสั่งให้มีการรังวัดที่สาธารณประโยชน์ของนายอำเภอเลิงนกทา โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นเพียงขั้นตอนดำเนินการเพื่อให้ทราบแนวเขตที่ชัดเจนเพื่อการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงเท่านั้น ประกอบกับสำนักงานที่ดินได้ชี้แจงว่า ปัจจุบันยังไม่มีออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงในบริเวณดังกล่าวแต่อย่างใดจึงยังไม่อาจถือได้ว่า คำสั่งของนายอำเภอเลิงนกทาที่ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ยื่นคำร้องขอรังวัดที่ดินสาธารณประโยชน์ป่าช้า-บ้านร้าง ต่อสำนักงานที่ดินจังหวัดยโสธร สาขาเลิงนกทา มีผลกระทบต่อสิทธิและหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ใช่ผู้เดือดร้อนหรือเสียหายที่จะมีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ส่วนที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่าการที่นายอำเภอเลิงนกทามีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ยื่นคำร้องขอรังวัดที่สาธารณประโยชน์เป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี นั้น เมื่อการสั่งให้ยื่นคำร้องขอรังวัดเป็นเพียงขั้นตอนดำเนินการก่อนมีคำสั่งทางปกครอง คำสั่งดังกล่าวของนายอำเภอเลิงนกทาจึงยังไม่ได้ทำความเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดีอันจะเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีได้
- **อ้างถึง** คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๓

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๖๓/๒๕๕๓

- ผู้ฟ้องคดี นายสง ทองว่าง
- ผู้ถูกฟ้องคดี กรมที่ดิน ที่ ๑
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่ ๒
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และกระทำการละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ อันเกิดจากการคำสั่งทางปกครอง(คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๔๒ วรรคสอง)
 - ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๓ (ข้อ ๓)
- คำวินิจฉัยของศาล

เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำชี้แจงต่อศาลปกครองชั้นต้นโดยยอมรับว่าไม่ได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงเป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีมิได้ดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายก่อนฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ผู้ฟ้องคดีจึงยังไม่อยู่ในฐานะเป็นผู้มีสิทธินำคดีนี้มาฟ้องต่อศาลปกครองตามกฎหมายดังกล่าว ที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งรับคำฟ้องไว้พิจารณาและดำเนินการสอบสวนพิจารณา จึงเป็นกรณีที่รับคำฟ้องไว้พิจารณาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายจึงมีอำนาจเพิกถอนกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบเสียได้ ตามข้อ ๓/แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๓
- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๓

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓/๐๐/๒๕๕๓

- **ผู้ฟ้องคดี** นางสาววรรณ หั่วแหลม ในฐานะผู้จัดการมรดกของนายหมีด กลีคุณ
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** กระทรวงมหาดไทย
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - ประมวลกฎหมายที่ดิน (มาตรา ๘ ตรี มาตรา ๖๖ และมาตรา ๓/๐)
 - พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง มาตรา ๕๑ และมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง (๓))
 - กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๖ (พ.ศ. ๒๕๑๖) ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๕ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๗/ (ข้อ ๒ (๑))

● คำวินิจฉัยของศาล

เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้มอบหมายให้นายอำเภอเกาะลันตายื่นคำขอรังวัดออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (ทุ่งเลี้ยงสัตว์) ต่อสำนักงานที่ดินจังหวัดกระบี่ ซึ่งต่อมาเรื่องดังกล่าวได้โอนมาอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานที่ดินจังหวัดกระบี่ สาขาคลองท่อม การยื่นคำขอดังกล่าวมีผลทำให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปทำการรังวัดทำแผนที่ โดยการทำการหลักหมายเขตที่ดิน สร้างหมุดหลักฐานการแผนที่ในบริเวณที่พิพาท และมีอำนาจกระทำการสอบสวนบุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ทราบประวัติความเป็นมาของที่ดินพิพาท ตลอดจนการประกาศการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงพร้อมด้วยแผนที่แสดงแนวเขตที่ดินที่จะออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงให้ประชาชนทราบมีกำหนดสามสิบวัน ทั้งนี้ ตามมาตรา ๘ ตรี มาตรา ๖๖ และมาตรา ๓/๐ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินประกอบกับกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๖ (พ.ศ. ๒๕๑๖) ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๕ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๗ ดังนั้น แม้ว่าการขึ้นตอนการรังวัดทำแผนที่ การสอบสวน และการประกาศการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงจะเป็นขั้นตอนการพิจารณาทางปกครอง เพื่อนำไปสู่การออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงอันเป็นคำสั่งทางปกครองก็ตาม แต่ขั้นตอนดังกล่าวก็เป็นการใช้อำนาจทางปกครองตามกฎหมายหรือดำเนินการทางปกครองตามบทบัญญัติดังกล่าวข้างต้นและหากการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามขั้นตอนดังกล่าว ส่งผลกระทบต่อสิทธิหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีก็มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลเพื่อตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครองดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดีหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ และในกรณีที่ผู้คัดค้านการรังวัดออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงตามข้อ ๒ (๑) ของกฎกระทรวงฉบับดังกล่าว กำหนดให้ผู้คัดค้านมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาล อันเป็นการรับรองสิทธิของผู้คัดค้านการรังวัดออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงว่ามีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลได้ทันที โดยไม่จำเป็นต้องรอให้มีการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงก่อนแต่อย่างใด เมื่อในคดีนี้เป็นข้อพิพาทระหว่างผู้ฟ้องคดีกับ

ผู้ถูกฟ้องคดีหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ จึงเป็นข้อพิพาทอันเนื่องมาจากการใช้อำนาจทางปกครองตามกฎหมาย หรือเนื่องมาจากการดำเนินการทางปกครอง อันเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าเป็นผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่พิพาทตามหลักฐานแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีและพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการรังวัดออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงรูกกล้าที่ดินของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้อันเนื่องมาจากการกระทำดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดีและพนักงานเจ้าหน้าที่ และการแก้ไขหรือบรรเทาความเดือดร้อนหรือเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีได้รับจากการกระทำดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดีและพนักงานเจ้าหน้าที่ จำต้องมีคำบังคับตามมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน

เมื่อผู้ฟ้องคดีทราบว่าเป็นวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๕๒ พนักงานเจ้าหน้าที่ได้นำทำการรังวัดออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงในบริเวณที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองและทำประโยชน์ ต่อมา เมื่อวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๒ ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอคัดค้านการรังวัดออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงที่รูกกล้าที่ดินของผู้ฟ้องคดี กรณีจึงถือได้ว่าวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๒ เป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี เมื่อผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครองชั้นต้นเมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๒ จึงเป็นการยื่นฟ้องภายในหนึ่งปี นับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี ตามมาตรา ๕๑ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ และข้อเท็จจริงในสำนวนคดีไม่ปรากฏเหตุอื่นที่จะมีผลทำให้คำฟ้องไม่สมบูรณ์ครบถ้วน การฟ้องคดีนี้จึงเป็นไปตามเงื่อนไขแห่งการฟ้องคดีตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองกำหนด

● อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๓

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๔๑/๒๕๕๓

- **ผู้ฟ้องคดี** บริษัท จันทร์เพ็ญ เอ็นเตอร์ไพรส์ จำกัด
- **ผู้ถูกฟ้องคดี** กรมที่ดิน
- **เรื่อง** คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ในการออกคำสั่งทางปกครองและการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครอง อันเกิดจากคำสั่งทางปกครอง (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- **กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง**
 - พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙ (มาตรา ๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๔๔)
 - พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และมาตรา (๓) มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๒ วรรคสอง)

● คำวินิจฉัยของศาล

ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสิทธิครอบครองที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓) เลขที่ ๑๒๓/จังหวัดลำปาง เมื่อวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๔๙ ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอยกโฉนดที่ดิน ฉบับที่ ๑๒๓๓/๒๕๔๘/๒๕๔๙ ต่อสำนักงานที่ดินจังหวัดลำปาง โดยอาศัยหลักฐานหนังสือรับรองการทำประโยชน์ดังกล่าว แต่เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดลำปางได้มีหนังสือสำนักงานที่ดินจังหวัดลำปาง ลงวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ แจ้งผู้ฟ้องคดีว่าไม่สามารถออกโฉนดที่ดินให้ได้เนื่องจากหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓) เลขที่ ๑๒๓/ออกโดยอาศัยหลักฐานแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค.๑) เลขที่ ๑๒๓ ซึ่งเป็นหลักฐานสำหรับที่ดินแปลงอื่น ตำแหน่งที่ดินตามแบบแจ้งการครอบครองที่ดินดังกล่าวไม่ได้ตั้งอยู่ในตำแหน่งที่มีการออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ จึงเป็นการนำแบบแจ้งการครอบครองที่ดินสำหรับที่ดินแปลงอื่นมาสวมสิทธิออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ การออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓) เลขที่ ๑๒๓ จึงไม่ชอบด้วยกฎหมายและจะต้องดำเนินการเพิกถอนตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ต่อไป ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการที่เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดลำปางปฏิเสธการออกโฉนดที่ดินเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความบกพร่อง ผิดพลาด เพิกเฉย ละเลย ไม่ปฏิบัติตามระเบียบและกฎหมายของทางราชการเพื่อก่อให้เกิดความเดือดร้อนเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี จึงฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี หากไม่สามารถออกโฉนดที่ดินได้ก็ขอให้ชดเชยค่าเสียหายพร้อมดอกเบี้ย เมื่อพิจารณาคำฟ้องทั้งหมดแล้วฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีมีความประสงค์ที่จะขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งปฏิเสธการออกโฉนดที่ดินตามหนังสือสำนักงานที่ดินจังหวัดลำปาง ลงวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ ซึ่งเป็นคำสั่งที่มีผลกระทบต่อสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี อันมีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่ง พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙ กรณีจึงเป็นการฟ้องว่าคำสั่งของเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดลำปาง พนักงานเจ้าหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี ตามหนังสือสำนักงานที่ดินจังหวัดลำปาง ลงวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ ที่ปฏิเสธการออก

โฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีไม่ชอบด้วยกฎหมาย อันเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายในการออกคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ผู้ฟ้องคดีจึงต้องยื่นอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อผู้ออกคำสั่งตามหลักเกณฑ์เงื่อนไขและวิธีการที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓ ประกอบกับมาตรา ๔๔ แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งเป็นกฎหมายที่กำหนดขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีต้องดำเนินการให้เสร็จสิ้นตามขั้นตอนและวิธีการดังกล่าวก่อนนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องต่อศาลปกครองเมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๒ โดยไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้ยื่นอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งดังกล่าว จึงเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดียังมิได้ดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายตามที่กฎหมายกำหนดไว้ก่อนฟ้องคดี แม้ต่อมาผู้ฟ้องคดีจะได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ อุทธรณ์คำสั่งปฏิเสธการออกโฉนดที่ดินของเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดลำปางก็เป็นการยื่นอุทธรณ์ภายหลังที่ผู้ฟ้องคดีได้นำคดีมาฟ้องศาลปกครองแล้ว ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงไม่อาจฟ้องคดีในข้อหานี้ต่อศาลปกครองได้ตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้ผู้ฟ้องคดีชดเชยค่าเสียหายรวมเป็นเงินจำนวนทั้งสิ้น ๓๔,๘๒๙,๑๘๗.๒๘ บาท หากไม่สามารถออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้ นั้น เห็นว่าข้อหาดังกล่าวเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ แต่ข้อเท็จจริงปรากฏตามคำร้องอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองชั้นต้น โดยผู้ฟ้องคดียอมรับว่าปัจจุบันหนังสือรับรองทำประโยชน์ (น.ส.๓) เลขที่ ๑๒๗ ของผู้ฟ้องคดียังไม่ถูกเพิกถอน กรณีจึงยังถือไม่ได้ว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ อันเนื่องมาจากการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองในข้อหานี้ได้ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

● อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๓

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่เกี่ยวข้องกับกรมที่ดิน

คดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๔)
แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๙๑/๒๕๕๙

- ผู้ฟ้องคดี กรมที่ดิน
- ผู้ถูกฟ้องคดี นายอำนาจ ขาวมรดก ที่ ๑
นายเขียน ขาวมรดก ที่ ๒
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครองฯ (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
– พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๓ มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๔) มาตรา ๕๑ และ
มาตรา ๕๒)

● คำวินิจฉัยของศาล

สัญญาการรับทุนกรมที่ดินเพื่อศึกษาวิชาในประเทศ ระหว่าง ผู้ฟ้องคดีกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีวัตถุประสงค์แห่งสัญญาคือ เมื่อผู้รับทุนสำเร็จการศึกษาแล้วผู้รับทุนจะเข้ารับราชการตามกำหนดเวลา และตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในสัญญาจึงเป็นสัญญาทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ คดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาดังกล่าว จึงอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๔) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว โดยจะต้องยื่นฟ้องคดีภายในระยะเวลาหนึ่งปี นับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีแต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่มิเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน เมื่อคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้มีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พ้นสภาพการเป็นนักศึกษาเนื่องจากผลการศึกษาอันเป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่สามารถศึกษาต่อให้สำเร็จได้ตามหลักสูตร ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงตกเป็นผู้ผิดสัญญาโดยไม่ปรากฏว่าคณะวิศวกรรมศาสตร์ได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบและผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พ้นสภาพการเป็นนักศึกษาเมื่อใด แต่อย่างไรก็ดี คณะวิศวกรรมศาสตร์มีหนังสือวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๕๓ ถึงอธิบดีกรมที่ดิน เพื่อขอเบิกเงินทุนของผู้ฟ้องคดีให้กับนิสิตโครงการพัฒนากกรมที่ดิน รุ่นที่ ๑๔ (เข้าปีการศึกษา ๒๕๕๑) ซึ่งเอกสารแนบนั้นได้ปรากฏรายชื่อ นิสิตที่มีสิทธิรับทุนพร้อมด้วยรายชื่อของนิสิตที่ไม่มีสิทธิรับทุน (Retired) จำนวน ๓ คน ซึ่งรวมผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ด้วย โดยเจ้าหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีที่มีหน้าที่รับผิดชอบโครงการดังกล่าวได้รับหนังสือฉบับดังกล่าวเมื่อวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๕๓ จึงถือว่าวันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี ซึ่งในขณะนั้นศาลปกครองยังไม่เปิดทำการผู้ฟ้องคดีจึงควรใช้สิทธิยื่นฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมเมื่อผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองในวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๕๔ จึงเป็นการยื่นฟ้องคดียื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี ทั้งนี้ตามมาตรา ๕๑ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ประกอบกับการฟ้องคดีนี้ไม่ถือเป็นการฟ้องคดีเกี่ยวกับการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะหรือเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมหรือมีเหตุจำเป็นอื่นตามมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๙ เล่ม ๒

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๘๑๘/๒๕๔๙

- ผู้ฟ้องคดี กรมที่ดิน
- ผู้ถูกฟ้องคดี นายธัญญ์ หรือ ธัญญา เล้งกิง ที่ ๑
นางชิน เล้งกิง ที่ ๒
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 - ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (มาตรา ๑๙๓/๑๔ วรรคหนึ่ง (๑))
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๕๑)

● คำวินิจฉัยของศาล

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ผิดสัญญา รับทุนเพื่อศึกษาในประเทศที่ทำไว้กับผู้ฟ้องคดีโดยไม่ได้มารายงานตัวเพื่อบรรจุเข้ารับราชการในวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๔๓/ ตามที่ผู้ฟ้องคดีแจ้งให้มารายงานตัวเพื่อบรรจุเข้ารับราชการในวันดังกล่าว จึงถือว่าวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๔๓/ เป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีกำหนดระยะเวลาในการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ จึงเริ่มนับแต่เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีหนังสือลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๔๓/ ขอยกเลิกค่าปรับ และขอผ่อนผันให้ผ่อนชำระเงินทุนที่ได้รับเป็นรายเดือนตามระยะเวลาพอสมควร ซึ่งหนังสือฉบับดังกล่าวผู้ฟ้องคดีได้รับเมื่อวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๓/ จึงเป็นการรับสภาพหนี้โดยมีหลักฐานเป็นหนังสือและเป็นเหตุให้อายุความสะดุดหยุดลงตามมาตรา ๑๙๓/๑๔ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ สิทธิเรียกร้องของผู้ฟ้องคดีที่เรียกให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชดใช้เงินทุนและเบี้ยปรับที่เริ่มนับระยะเวลาในการฟ้องคดีตั้งแต่วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๔๓/ จึงสะดุดหยุดลงเริ่มนับหนึ่งใหม่ในวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๓/ เมื่อผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องเมื่อวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๔๔/ จึงเป็นการฟ้องคดีภายในระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ส่วนสัญญาค้ำประกันระหว่างผู้ฟ้องคดีกับผู้ถูกฟ้องคดีกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นสัญญาค้ำประกันสัญญาการรับทุนการศึกษาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อันเป็นสัญญาหลัก เมื่อการฟ้องคดีเกี่ยวกับสัญญาหลักยังไม่พ้นระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติข้างต้น การฟ้องคดีเกี่ยวกับสัญญาอุปกรณ์ซึ่งมีระยะเวลาการฟ้องคดีเท่ากับสัญญาหลัก จึงยังไม่พ้นระยะเวลาการฟ้องคดีด้วย

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๔๙ เล่ม ๑๓

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๒๘/๒๕๕๐

- ผู้ฟ้องคดี กรมที่ดิน
- ผู้ถูกฟ้องคดี นายอัช สมสุข ที่ ๑
นายกมล สมสุข ที่ ๒
นางสาวธิดิกานต์ สมสุข ที่ ๓
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๔))
 - ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ (ข้อ ๓๐ วรรคสอง)
- คำวินิจฉัยของศาล

สัญญาการรับทุนของผู้ฟ้องคดีเพื่อศึกษาวิชาในประเทศถือเป็นสัญญาทางปกครอง อีกทั้งสัญญาค้ำประกันถือเป็นสัญญาอุปกรณ์ของสัญญาทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๔) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ การฟ้องคดีพิพาทดังกล่าวผู้ฟ้องคดีจะต้องยื่นฟ้องภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี คือ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ปฏิบัติผิดสัญญาการรับทุนดังกล่าวโดยคนบดัดคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีหนังสือลงวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๓๙ ส่งเงินทุนจำนวน ๒๒,๕๐๐ บาท แก่ผู้ฟ้องคดีเนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พ้นสภาพจากการเป็นนักศึกษา กองคลังของผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสือนี้เมื่อวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๓๙ ต้องถือว่ากองคลังได้รับหนังสือพร้อมเงินดังกล่าวแทนผู้ฟ้องคดีนั่นเอง อันเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเมื่อวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ จึงพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีแล้ว
- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๓

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๑๘/๒๕๕๐

- ผู้ฟ้องคดี นางสาวปริญญ์ สุนทราภิวัฒน์
- ผู้ถูกฟ้องคดี กรมที่ดิน
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง (คำร้องอุทธรณ์มีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๔) และมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง)

● คำวินิจฉัยของศาล

สัญญาจ้างนำเข้าข้อมูลทะเบียนที่ดินตามโครงการจัดเก็บข้อมูลที่ดิน เพื่อการตรวจสอบตามนโยบายจัดที่ดินทำกินให้ประชาชนโดยมีคู่สัญญา คือ ห้างหุ้นส่วนจำกัด ว. ที่มีผู้ฟ้องคดีเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการกับผู้ถูกฟ้องคดีที่เป็นหน่วยงานทางปกครอง เป็นสัญญาทางปกครองและเมื่อคู่สัญญาได้พิพาทกันเกี่ยวกับข้อกำหนดในสัญญาดังกล่าวจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๔) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายคือ ห้างหุ้นส่วนจำกัด ว. ในฐานะคู่สัญญา แต่ขณะยื่นฟ้องคดีนี้เมื่อวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๔๙ ผู้ฟ้องคดีมิได้เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการที่มีอำนาจกระทำการแทนห้างฯ เนื่องจากได้ออกจากการเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการแล้ว เมื่อวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๔๘ ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายที่จะมีสิทธินำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๐ เล่ม ๓/

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุด ที่ ๓๓/๒๕๕๑

- ผู้ฟ้องคดี กรมที่ดิน
- ผู้ถูกฟ้องคดี นายอาลีหิธี แป้นประหยัด ที่ ๑
นางเบญจา แป้นประหยัด ที่ ๒
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๓ มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๔)
 - มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๕๑)

● คำวินิจฉัยของศาล

สัญญาการรับทุนกรมที่ดินเพื่อศึกษาวิชาในประเทศระหว่างผู้ฟ้องคดีกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นสัญญาที่มีคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครองและมีลักษณะเป็นสัญญาที่ให้จัดทำบริการสาธารณะ จึงเป็นสัญญาทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ข้อพิพาทเกี่ยวกับสัญญาดังกล่าวจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๔) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ซึ่งต้องยื่นฟ้องภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พ้นสภาพภาพการเป็นนิสิตก่อนสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร เมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๔๖ เนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่มาลงทะเบียนเรียน ซึ่งตามคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีถือว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กระทำผิดสัญญาและทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อกองการเจ้าหน้าที่ กรมที่ดิน ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่แทนผู้ฟ้องคดีได้ทราบถึงการกระทำผิดสัญญาของผู้ถูกฟ้องคดี ๑ อันเป็นเหตุแห่งการฟ้องคดี ตั้งแต่วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ ผู้ฟ้องคดีนำคดีมายื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้น เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๔๔ จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีภายในกำหนดเวลาหนึ่งปี นับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครอง

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๑ เล่ม ๑

ย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุด ที่ ๓๙/๒๕๕๑

- ผู้ฟ้องคดี กรมที่ดิน
- ผู้ถูกฟ้องคดี นางสาวตรุณี หรือ ชีภา หลีประเสริฐ ที่ ๑
นางสาวปริญทิพย์ หลีประเสริฐ ที่ ๒
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง (คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๓ มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๔) มาตรา ๔๙ มาตรา ๕๐ และมาตรา ๕๑)

● คำวินิจฉัยของศาล

ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองชดใช้ค่าเสียหายและเบี้ยปรับจากการผิดสัญญารับทุนกรมที่ดินเพื่อศึกษาวิชาในประเทศอันเป็นสัญญาทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๔) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ซึ่งในขณะที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีนั้น ศาลปกครองยังไม่เปิดทำการ ผู้ฟ้องคดีจึงชอบที่จะใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมภายใต้บทบัญญัติเรื่องอายุความตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่เมื่อผู้ฟ้องคดียังมิได้ดำเนินการฟ้องคดีจนกระทั่งศาลปกครองเปิดทำการเมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๔ เมื่อคดีนี้อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองจึงต้องบังคับตามบทบัญญัติเรื่องกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งที่ประชุมใหญ่ของศาลปกครองสูงสุดได้มีมติในคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๕๔/๒๕๕๔ กำหนดกรณีที่เกิดเหตุแห่งการฟ้องคดีปกครองเกิดขึ้นก่อนศาลปกครองเปิดทำการ แต่ผู้ฟ้องคดีมิได้นำคดีไปฟ้องต่อศาลยุติธรรมซึ่งเป็นศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาในขณะนั้น ต่อมา หลังจากที่ศาลปกครองเปิดทำการแล้ว ผู้ฟ้องคดีจึงนำมาฟ้องต่อศาลปกครองโดยขณะที่ยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครอง อายุความฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมยังไม่ครบกำหนดแต่การนำคดีดังกล่าวมาฟ้องต่อศาลปกครองนั้น จะเป็นการฟ้องคดีปกครองเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ มาตรา ๕๐ หรือมาตรา ๕๑ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ แล้วแต่กรณี ในกรณีเช่นนี้ เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ให้นำระยะเวลาการฟ้องคดีตั้งแต่วันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๔ ซึ่งเป็นวันที่ศาลปกครองเปิดทำการ ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธินำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองอย่างช้าที่สุดในวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๔ ตามมาตรา ๕๑ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ประกอบกับมติของที่ประชุมใหญ่ศาลปกครองสูงสุดดังกล่าว เมื่อผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องเมื่อวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๔ จึงเป็นการนำคดีมาฟ้องเมื่อล่วงพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีแล้ว

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๑ เล่ม ๑

คติธรรม

๑.
รู้รอบตัวมากมาย
แต่ไม่รู้ตัวชั่ว
ก็เสื่อม

๗.
รู้พยากรณ์อากาศ
แต่ไม่รู้ชีวิตมีขึ้นมีลง
ก็เสื่อม

๑๓.
รู้คุณของเงินทอง
แต่ไม่รู้คุณพ่อคุณแม่
ก็เสื่อม

๑๙.
รู้ที่จะมีลูก
แต่ไม่รู้จักเลี้ยงลูก
ก็เสื่อม

๒.
รู้เวรบุญเวรเสียเวรมีด/ปืน
แต่ไม่รู้เวรอบายมุข
ก็เสื่อม

๘.
รู้จักรวาลวิทยานาฬิกา
แต่ไม่รู้จักฟ้าสูงแผ่นดินต่ำ
ก็เสื่อม

๑๔.
รู้จักโกรธ
แต่ไม่รู้จักให้อภัย
ก็เสื่อม

๒๐.
รู้ที่จะรัก
แต่ไม่รู้จักรับผิดชอบ
ก็เสื่อม

๓.
รู้ภาษาต่างประเทศ
แต่ไม่รู้คุณค่าภาษาไทย
ก็เสื่อม

๙.
รู้จักคนมากมายหลายวงการ
แต่ไม่รู้จักตนเอง
ก็เสื่อม

๑๕.
รู้จักกฎतिकามารยาท
แต่ไม่รู้กฎแห่งกรรม
ก็เสื่อม

๒๑.
รู้ที่จะดู
แต่ไม่รู้จักเห็น
ก็เสื่อม

๔.
รู้ตอบคำถาม
แต่ไม่รู้ตอบแทนคุณแผ่นดิน
ก็เสื่อม

๑๐.
รู้จักบริหารคนบริหารงาน
แต่ไม่รู้วิธีบริหารใจ
ก็เสื่อม

๑๖.
รู้จักสวมนาฬิกาแพงๆ
แต่ไม่รู้จักคุณค่าของเวลา
ก็เสื่อม

๒๒.
รู้ที่จะนับถือ
แต่ไม่รู้จะนับถืออย่างไร
ก็เสื่อม

๕.
รู้ที่กินที่เที่ยว
แต่ไม่รู้ที่ต่ำที่สูง
ก็เสื่อม

๑๑.
รู้วิธีหาเงินมากมาย
แต่ไม่รู้วิธีบริหารเงิน
ก็เสื่อม

๑๗.
รู้จักการเข้าสังคม
แต่ไม่รู้จักเข้าหาสิ่งพระ
ก็เสื่อม

๒๓.
รู้ที่จะพูด
แต่ไม่รู้จักศิลปะการพูด
ก็เสื่อม

๖.
รู้วันเดือนปีเกิด
แต่ไม่รู้กาลเทศะ
ก็เสื่อม

๑๒.
รู้จักสร้างตึกสูงนับร้อยชั้น
แต่ไม่รู้วิธีฝึกใจให้สูง
ก็เสื่อม

๑๘.
รู้เรียนเอาปริญญาสูงๆ
แต่ไม่รู้จักยกย่องคุณธรรมให้สูง
ก็เสื่อม

๒๔.
รู้ว่าวันหนึ่งจะต้องตาย
แต่ไม่รู้วิธีเตรียมตัวตาย
ก็เสื่อม

ที่มา : คำกลอนธรรมะ จาก ว.วชิรเมธี

เข้าถึงได้จาก : <http://www.dhammadownload.com>